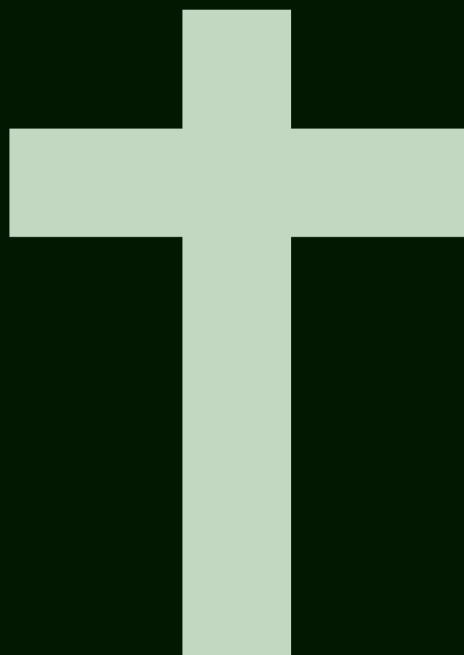

Uare Bible

Portions of the New Testament in the Uare language of Papua
New Guinea

Uare Bible
Portions of the New Testament in the Uare language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Uare long Niugini

Copyright © 2017 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Uare

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents.

For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-05-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 13 Dec 2023
c398f744-e34b-525a-a9fe-d04e84ab7b13

Contents

Mataio	1
Mareko	56
Luka	91
Apostolo	149
Filipi	204
Kolose	211
Tesalonika Ibi'a	217
Tesalonika Vesu	222

Iesu Keriso Hari Manoga Mataio'a Mirihiro

*Iesu Keriso Vouga Nize
(Luka 3:23-38)*

¹ Iesu Keriso vouga nize'e 'ahi e'e. Ani'e kini Davida mariga ebu zuni Aberahamo mariga.

² Aberahamo'e Isako moga, Isako'e Iakobo moga, Iakobo'e Iuda zu ane negoḡa duḡuru moze.

³ Iuda'e Feresi zu Zera moze ebu Tamara'e zeḡe vize. Feresi'e Esiromo moga, Esiromo'e Ramo moga.

⁴ Ramo'e Aminadabo moga, Aminadabo'e Nasona moga, Nasona'e Salemona moga.

⁵ Salemona'e Boaza moga ebu Rahabo'e Boaza vi'a. Boaza'e Obedi moga ebu Ruta'e Obedi vi'a. Obedi'e Iese moga.

⁶ Iese'e kini Davida moga.

Davida'e Solomona moga ebu Baseba'e Solomona vi'a. Baseba'e ibite Urea inuga.

⁷ Solomona'e Rehoboamo moga, Rehoboamo'e Abia moga, Abia'e Asa moga.

⁸ Asa'e Iehosafate moga, Iehosafate'e Ioramo moga, Ioramo'e Uzia moga.

⁹ Uzia'e Iotamo moga, Iotamo'e Ahaza moga, Ahaza'e Hezekia moga.

¹⁰ Hezekia'e Manase moga, Manase'e Amono moga, Amono'e Iosia moga.

¹¹ Iosia'e Iekonia* zu ani negoḡa duḡuru moze.

E'e madaḡano Babilonia azaḡani'a Isaraela azaḡa teite utitaduni, Isaraela azaḡa Babilonia haba'a tutuze onamiro.

¹² Babilonia haba'a tutuze onamirote'e ḡarugano, Iekonia'e Sealatiela moga, Salatiela'e Zerubabela moga.

¹³ Zerubabela'e Abiuda moga, Abiuda'e Eliakima moga, Eliakima'e Azora moga.

¹⁴ Azora'e Zadoka moga, Zadoka'e Akima moga, Akima'e Eluida moga.

¹⁵ Eliuda'e Eleazara moga, Eleazara'e Matana moga, Matana'e Iakobo moga.

¹⁶ Iakobo'e Iosefa moga ebu Iosefa inuga'e Maria.

Maria'a Keriso rae hunirote'e vazeḡa, Iesu fureniro.

¹⁷ E'ano'o Aberahamo'ono'o onao Davida madaḡano, zeḡe ega nidu'a'e 14, Davida'ono'o onao Isaraela azaḡa Babilonia haba'a tutuze onamirote'e madaḡano zeḡe ega nidu'a'e 14 ebu Babilonia haba'a tutuze onamirote'e madaḡano'ono'o onao Keriso madaḡano zeḡe ega nidu'a'e 14.

*Iesu Keriso'a Fureraro
(Luka 2:1-7)*

¹⁸ Iesu Keriso'e 'ahige fureraro. Ani vi'a Maria'e Iosefa ira'auḡa. Anianine izema hahurogano, Vine Zaḡoḡaono'o Maria'e ahi'eta reiro.

¹⁹ Maria i'a, Iosefa'e haḡai duduḡa vazeḡa, e'ano'o hunihunio Maria mene mazagaronihi radu ani sifu tuḡune modi'uma rae zamariro.

²⁰ Ani 'ouge rae zamarirotene, Zuhi'a Boro tuḡure viga 'ahogani'a iḡunao fureraro. Ebu raena'a, "Iosefa, Davida mariga! Maria teite hahuroga ago rihano'i. Mazaḡa Maria'e Vine Zaḡoḡaono'o ene teha.

²¹ Ani'e ubuga 'ahoga furenoidene, ani niḡa'e Iesu rae turaho'i. Mazaḡa ani'e ane vaze sau'azenono'o ḡabozi'uma.

* **1:11** Ni 'ahoga'e Iehoiakina

²² A'e ibite peroveta vazegani'a Zuhi'a Boro goere reirote'e'a hudaro, raena'a,

²³ 'Giano'i! Ohoze teite ize mene hidirote'e nogobağa 'ahogani'a ahi'eta re'uma, ebu ubuga 'ahoga fureni'uma.

Vaze'a ubuga'e Emanuela rae huni'uma.

E'e hugani'e, "Badi'a'e emeğe teite" ra'ohe."

²⁴ Iosefa'a bazunano'o evatirotene, Zuhi'a Boro tuğure viga'a goere nirote'e idunağano hağaadu inuga Maria zamaharo.

²⁵ Rehano Iosefa'a Maria teite tibano mene bazido, onamo ubuga fureniro. Ebu ubuga niğa'e Iesu rae turahiro.

2

Edeğa Azağani'a Iesu Vađe Onairo

¹ Heroda'e Iudea haba'a kiniğa madağano Iesu'e Iudea haba'ano ne 'ahoga Betelehemao fureraro. E'e madağano, edeğa azağa nu'a mada'a ite'ete'e moneono'o Ierusalem feuri onairo. Ze'e buzuva moneo edeğa boro azağa. Ebu ze vase gadiziro, raena'a,

² "Iuda azağa kini ra'ete'e vazega'e mouma fureraneha? Mazağa eme mada'a ite'ete'e moneğa haba'ano buzuva 'ahoga horoniro.* A'e kiniğani'a fureranate'e tahiğa radu ani mazao kuranoga veize areha."

³ kini Heroda'a goere e'e igirotene, zamağani'a adudaro. Ebu Ierusalem azağa nidu'a zuni zamaze'a adudaro.

⁴ E'ano'o Heroda'a dibu'o azağa gihi'ağa nidu'a zu Mose goro goe'a ihoze'ete'e azağa nidu'a nu'ozadu gadiziro, raena'a, "Keriso ani'e noumao furera'uma?"

⁵ Zeđe'a naenaenina'a, "Ani'e Iudea haba'ano Betelehema neğano furera'uma. Mazağa peroveta vazega'e 'ahige mirihiro, raena'a,

⁶ 'O Iudea haba'ano Betelehema neğa,

ğa'e Iudea neğa boroboro zamağano mene zuhu'a.

Mazağa gae'ono'o ibitozini'ete'e vazega 'ahogani'a onai'uma.

Ani'e, mamoe taufe'ete'e teige, Isaraela azağa, Badi'a vase ibitozini'uma zu taufi'uma."

⁷ Ebu Heroda'a edeğa azağa sifu huzadu no'e madağa huneo buzuva'a furerarote'e ederiro.

⁸ Ebu edeğa azağa Betelehema neğano tuğuze'ena'a, ziro, raena'a, "Onamadu tahi'a kome'a e'e faine vağoi. Horono'idene, eđe zuni onamadu ani mazao kurafine, ihoho'i."

⁹⁻¹⁰ Ze Heroda goere igi hauğirotene, ibio onamiro. Ze ibio oname'enogano, ibite mada'a ite'ete'e moneğa haba'ano horonirota'a'e†, e'e buzuvağani'a bare fureraro. Zeđe'a horonadu matu'e rudaro. Ebu buzuva e'e'a ze ibitozenadu tahi'a kome'a'a radiu'ete'e haba'a ragano tue radiro.

¹¹ Zeđe'a ne zamağa diuğiro ebu tahi'a kome'a'e vi'a Maria teite radiu'ete'e horoniro. Edeğa azağani'a guğuradu Iesu matu'o haro. Ebu 'umaze gau manomanoğeta fuh'adu gahuno nu ani haro. A'e golo, 'uvahu hohoğa manoga ebu murava hohoğa manoga.

1:23 1:22-23 Isaia 7:14 * **2:2** 'Ahoga'e, 'eme buzuva 'ahogani'a itirote'e horoniro.' **2:6** 2:5 Mika 5:2 † **2:9-10** 'Ahoga'e, 'buzuva 'ahogani'a itirote'e horonirota'a'e.'

¹² Ebu Badi'a'a iğunao edeğa azağa ihoziro, raena'a, "Heroda vağe ago bare onamo'i." E'ano'o ze'e ibi 'ahoganono'o zeğe haba bare onamiro.

Izipi Haba'a ferau onamiro

¹³ Edeğa azağani'a iğunirote'e enogano Zuhi'a Boro tuğure vigani'a iğunao Iosefa zamao fureraro, raena'a, "Iğuno'i. Ene kome'a vi'eta zamazadu Izipi haba'a ferau onamo'i. Ebu e'ea rado'i, onamo eğe'a iğuno'i rae zi'uma. Mazağa kini Heroda'a ane uti azağa tuğuzadu ene kome'a manoga veize vaği'uma."

¹⁴ E'ano'o Iosefa ani ene kome'a vi'eta zamazadu ohere zamağano Izipi haba'a onamiro.

¹⁵ Ebu e'ea radiro, onamo Heroda'a rudaro. A'e Zuhi'a Boro'a ibite peroveta vazega mazao reirote'e goe'ani'a hudaro, raena'a,

"Izipi haba'anono'o ege ubude hune ariro."

Heroda'a Tahia Kome'a Zimi Hauğiro

¹⁶ Kini Heroda'e edeğa azağani'a so'onirote'e vesu'u ederiotene, ani mağune rudaro. Ani'e edeğa azağani'a ihonirote'e madağa idunağano me'odadu ene'e muri 'aheu heuğa rae zamariro. E'ano'o ane uti azağa tuğuzadu Betelehema neğa zu uhiğa haba'a nidu'a zamağano ohoze kome'a muri 'aheuno'o oname gurağa gonaga nidu'a zimi hauğiro.

¹⁷ A'e peroveta vazega Eremia'a Badi'a goere reirote'e'a hudaro, raena'a,

¹⁸ "Rama neğano roğae 'ahogani'a zamağa are rudanadu kuau niarote'e igiro.

Rahela'a ubugaubuga rudarote'e u'ano niaro,
ebu ani vazea naminoga hezahoziniro."

Izipi'ono'o Nazareta Bare Onairo

¹⁹ Kini Heroda'a rudarote'e enogano, Zuhi'a Boro tuğure viga 'ahogani'a Izipi haba'ano Iosefa mazao iğunao fureraro, nina'a,

²⁰ "Iğuno'i. Tahia kome'a vi'eta Isaraela haba'a tutuze onamo'i. Mazağa tahia kome'a matihi reirote'e azağa 'ai rudau hauğeha."

²¹ E'ano'o Iosefa'a iğunadu tahia kome'a vi'eta Isaraela haba'a tutuze onamiro.

²² Rehano Akelao'e moga Heroda iğuri madu Iudea haba'a kiniğa reirote'e igirotene ani Iudea haba'a onamoga'e riharo. E'ano'o iğunao nirote'e idunağano, ze Galilea haba'a onamiro.

²³ Ze onamadu ne 'ahoga Nazaretao radiro. A'e peroveta vazegani'a Badi'a goere reirote'e'a hudaro, raena'a,

"Iesu'e Nazareta vazega rae re'uma."

3

*Ioane Babatiso'a Iesu ibi Ruhiniro
(Mareko 1:1-8, Luka 3:1-18, Ioane 1:19-28)*

¹ E'e madağano Ioane Babatiso'a Iudea haba'ano haba boha'a onaadu haramiro, raena'a,

² "Sau'anono'o gihuro'i, mazağa Badi'a'a ibitozini'ete'e madağa 'ai haniteha."

³ Ibite peroveta vazega Isaia'a Ioane Babatiso moneo 'ahige reiro, raena'a,

"Vaze 'ahogani'a haba boha'ano huau'ohe, raena'a,
'Zuhi'a Boro'a ona'iuma! Ani ibi ruhibo'i, zu ani veize ibi mae duduno'i."

⁴ Ioane dabua'e kamelo ogağa hina hağairo zu boromakau ogağa miniğa hina gabaigano utiro. Ebu fihore zu Avore godaga aro.

⁵ Ierusalemiono'o, Iudea haba'a nidu'anono'o zu Ioridana vuğa ġenağa neğa nidu'anono'o vazevaze'a Ioane vaġe onamiro.

⁶ Ebu ze'a sau'aze rae fureniretene Ioridana vuġano bapatzoziro.

⁷ Farisea azağa zu Sadukea azağa ġehağani'a bapatzizo mouga radu Ioane vaġe onairo. Ebu ani'a ze horoziretene ziro, raena'a, "Za'e Zarama ubugaubuga heuğa! Vaze'a zae mazao, 'Badi'a'ono'o maġunu'a onaine ferai muhino'i,' rae reiro. Rehano feranoga'e mene idara'uma.

⁸ U ibite hağai sau'aono'o ġihurirote'e hağaiğa fureno'i.

⁹ Ebu ago 'ahige zamaro'i, 'Eme'e Aberahamo mariga, e'ano'o Badi'a'a mene maġunofi'uma.' Mazağa, e zi'ohe, Badi'a'a hadi 'adi hina Aberahamo mariga hağaine zuni idağa.

¹⁰ Izidi Badi'a'a ġiro 'ai ire taigano teha. E'ano'o huga manoğa mene ini'ete'e ireğa nidu'a'e udi higonadu ire rogao feuni'uma.

¹¹ Zae'a sau'anono'o ġihurine, e'e tahiğa veize, eġe'a vu hina bapatzozio'ohe. Rehano eġe ġaruna onaite'e vazeğa ani ġigi'ani'e ufeta ġihi'a. Ani'e eġe vitihoga. Eġe'a ani tamaka odohe'ete'e tuġureğa vazeğa rae rouga zuni mene idağa. Ani'e Vine Zağoga ebu ire roga hina bapatzozio'uma.

¹² Maho hirive'ete'e madağano, vaze'a kari hina rouğa tenadu maho hu'i'ohe, ebu iguğa manone'ohe zu meba hare dehene'ohe.* Ebu huga'e nu'onadu suaba zamağano ti'ohe, rehano iguğa'e mene vidau'ete'e ire rogağano hufi haone'ohe. E'e teige, Badi'a'a vazevaze rovozi'uma."

¹³ E'e madağano Iesu'e Ioane'a bapatzonoga radu Galilea haba'anono'o Ioane vaġe Ioridana vuğa onairo.

¹⁴ Rehano Ioane'a Iesu garariro, raena'a, "Ġae'a eġe bapatzohifo. Nougahi ġa'e eġe vaġe onaeha?"

¹⁵ Iesu'a naenaeniro, raena'a, "Izidi'e 'ouge hağao'i. Eme Badi'a'a urate'ete'e hağaiğa nidu'a hağaifine, 'ougi'uma." Ebu Ioane'a Iesu ġoere mae ġihinadu bapatzoniro.

¹⁶ Iesu bapatzonirote'e enogano ani vuono'o gaba tire onamiro. Tire onamirotene, adure'a bohatanadu Iesu'a Badi'a Vigani'a Tubugo niniga teige ane vaġe ovairote'e horoniro.

¹⁷ Ebu ago 'ahogani'a adure'ono'o ġoeriro, raena'a, "'Adi'e eġe ubude. Eġe'a zamare borofe'ohe. E ani mazao matu'e rudau'ohe."

4

Diavolo'a Iesu Tuhune Nuriro (Mareko 1:12-13, Luka 4:1-13)

¹ E'e ġarugano, Diabolo'a Iesu tuhune nuroga veize, Vine Zağoga'ani'a Iesu haba boha'a tutune onamiro.

² Iesu'e e'ea mada 40 zamağano ohere zu madai nidu'a ogomu mene aro. E'ano'o ani'e vinine runiro.

³ Ebu Diavolo'a tuhunoga radu ani vaġe onairo, nina'a, "Ġa'e Badi'a Ubuga ro'idene, hadi 'adi nina'a, 'Beredio ġihuno'i,' rae no'i."

⁴ Rehano Iesu'a naenaeniro, raena'a, "Mene! Buka Zağoga'ahige mirihiro, raena'a,

'Vaze'e beredio da'o mene ġabode radi'uma,
rehano Badi'a hebe'ono'o buau'ete'e ġoe'a nidu'ao ġabode radi'uma.'"

* **3:12** Girikio, Vuidi hirive'ete'e hariga idaidağa **4:4** 4:4 DEU 8:3

⁵ Ebu Diabolo'a Iesu Ierusalemā neġa boro zaġoġa tutune onamadu kuru neġa hitaga huneno ohoniro.

⁶ Ebu ani'a niro, raena'a, "Ġa'e Badi'a Ubuga ro'idene, rafato'i! Mazaġa Buka Zaġoġano 'ahige mirihiro, raena'a,

'Badi'a'a dana'oga veize ane tuġure viga ġae vaġe tuġuzi'uma.

Ze'a 'evoreze hina mae ġihi'i'uma 'ahine, ġae oda'e hadio mene tutuha'uma."

⁷ Iesu'a naenaenina'a, "Mene! Buka Zaġoġano 'ahige mirihiro, raena'a,

'Zuhi'a Boro ġae Badi'a ago tuhuno'i."

⁸ Ebu Diabolo'a Iesu maġa hitaga hune tutune itadu kini'a ibitohau'ete'e haba'a boroboro nidu'a zu zeġe ġau manomano nidu'a ihoniro.

⁹ Ebu nina'a, "Ġae'a eġe zamao ġuġuradu kuraune, de'e nidu'a ġae ġani'uma."

¹⁰ Iesu'a nina'a, "Mene! Eġe mazaono'o vaġino'i! Buka Zaġoġano 'ahige mirihiro, raena'a,

'Zuhi'a Boro ġae Badi'a mazao da'o kuranohano'i, zu ane veize da'o gauo'i."

¹¹ 'Ougadu Diabolo'a Iesu mazaono'o vaġine onamiro. Ebu tuġure vigani'a onaadu dananiro.

*Galilea Haba'ano Gadahe Haramiro
(Mareko 1:14-15, Luka 4:14-15)*

¹² Iesu'a Ioane Babatiso ġu'a neġano ohonirote'e egadu Iudea haba'aono'o Galilea haba'a bare onamiro.

¹³ Galilea haba'ano ani Nazareta neġano radiro. Ebu neġa e'e modadu Kaperanauma neġa boro onamirotene e'ea radiunu. Kaperanauma neġa boro'e Zebuloni zu Nafatali haba'ano ebu Galilea du'ura genaġano.

¹⁴ Ibite peroveta vazega Isaia'a Badi'a goere reirote'e'a hudaro, raena'a,

¹⁵ "Zebuloni zu Nafatali haba'a'e
Galilea du'ura genaġano zu Ioridana vuġa moneafao.

A'e Galilea haba'a ra'ohe,
ebu e'e haba'ano Iuda mene azaġani'a zuni radiu'ohe.

¹⁶ Uzabo zamaġano radiu'ete'e azaġani'a agaġa boro horoneha.
Rune zauhaġa haba'ano radiu'ete'e azaġa rana agaġani'a agazeha."

¹⁷ E'e madaġanono'o Iesu'a haramoġa ġadaheniho, raena'a, "Sau'anono'o ġihuro'i, mazaġa Badi'a'a ibitohau'ete'e madaġa 'ai haniteha."

*Ane Tah'i'atahi'a Zamaziro
(Mareko 1:16-20, Luka 5:1-11)*

¹⁸ Mada 'ahogano Iesu'a Galilea du'uraġa genaġano oname'enogano, vase 'aheu horoziro. Ze'e ġozone mau'ete'e azaġa. Vaze tiba'e Simona, niġa 'ahoga'e Petero, ebu negoġa Anderea. Ze du'urao re'eva feune radiunu.

¹⁹ Ebu Iesu'a ziro, raena'a, "Eġe ġaruna hegoto'i. Vaze re'evazi'ete'e vazega rouga veize ihozi'uma."

²⁰ 'Ougirotene ze'e zogone re'eva modadu ane hegote onamiro.

²¹ Iesu'a Galilea du'ura genaḡano bare onamiro ebu vaze 'aheu negoḡeta horoziro. Anianine'e Zebedeo ubuga, Iakobo zu Ioane. Ze'e moze teite ḡasi zamaḡano re'eva zigoga faine radiunu. Ebu Iesu'a zeḡe 'aheu huziro. "Eḡe hegoto'i."

²² 'Ougirotene ze'e zogone ḡasize zu moze modadu ane hegote onamiro.

Ugi Azaḡa Faiziro
(Luka 6:17-19)

²³ Iesu'a Galilea haba'a nidu'a zamaḡano ragave'ena'a, Iuda azaḡa zeḡe nu'onu'o neḡano ihoziro zu Badi'a'a ibitozini'ete'e moneo hari manoga haramiro. Ebu ugi nunu nidu'a faiziro.

²⁴ Ebu Iesu hariḡani'a bororanadu Siria haba'a nidu'a igiro. Ze'a ugi azaḡa nidu'a tutuze ani vaḡe ariro. Ugi nunu u'ano ahirize'a gigize ruze'ete'e azaḡa, vine sau'ani'a ragano reirote'e azaḡa, ketokete'ete'e azaḡa zu ahirize haganoga mene idaḡa azaḡa tutuze onairotene, Iesu'a ze faiziro.

²⁵ Galilea haba'a, Dekapolisi* neḡa boro, Iudea haba'a, Ierusalemu zu Ioridana vuḡa moneafa haba'anono'o vaze ḡuḡuvaḡani'a onaadu Iesu hegotiro.

5

Maḡano Haramiro
(Luka 6:20-23)

¹ Iesu'a vaze ḡuḡuvaḡa horozirotene, ani maḡa 'ahoga itadu e'ea ehoriro. Ebu ane tahi'atahi'ani'a ane vaḡe onairo.

² Onairotene Iesu'a ihoziro, raena'a,

³ "Zamaze zaharaḡa azaḡa'e Badi'a manohugazeta, mazaḡa Badi'a'a ibitozini'ohe.

⁴ Zamaze are'ena'a, niau'ete'e azaḡa'e Badi'a manohugazeta, mazaḡa ze'e Badi'a'a namizi'uma.

⁵ Zamaze roḡeḡa azaḡa'e Badi'a manohugazeta, mazaḡa zeḡe 'evorao haba ri'ini'uma.

⁶ Badi'a'a urate'eta'a'e haḡaihi rae inare'ete'e azaḡa'e Badi'a manohugazeta, mazaḡa Badi'a'a danazadu ze'a 'ouge haḡai'uma.

⁷ Vaze vetuḡazi'ete'e azaḡa'e Badi'a manohugazeta, mazaḡa Badi'a'a ze vetuḡazi'uma.

⁸ Zamaze deheḡa azaḡa'e Badi'a manohugazeta, mazaḡa ze'e Badi'a horoni'uma.

⁹ Vazevaze uniho mae manofe'ete'e azaḡa'e Badi'a manohugazeta, mazaḡa Badi'a'a ze'e ane ubuga rae huzi'uma.

¹⁰ Badi'a ura haḡae'ete'e u'ano, vaze'a sausauzi'ete'e azaḡa'e Badi'a manohugazeta, mazaḡa ze'e Badi'a'a ibitozini'ohe.

¹¹ Za'e eḡe hegote'ete'e u'ano, vaze'a rae sausauzine, agirezine ga ḡurire'ena'a ḡoere sau'a nunu nidu'a zae rana tine, Badi'a manohuga hide'ohe.

¹² Za, matu'e rudano'i, mazaḡa Badi'a'a adureo naeḡa'e boro bagaḡa zini'uma. Vouḡaze'a peroveta ibi'a azaḡa zuni de'uge sausauzido.

Dama zu Ihure Agaḡa
(Mareko 9:50, Luka 14:34-35)

* 4:25 Huga'e 'Neḡa boro gaubanana'

¹³ Dama'e gāu manōga ra'ete'e teige, za'e, ege hegote'ete'e azağa, raha 'adao dama heuğa. Rehano dama inigani'a dauğine, iniga bare furenoga mene idağa. Gāu 'ahoga veize mene manōga. A'e mae modadu vase'a edene oname onae'ohe.

¹⁴ Za'e, ege hegote'ete'e azağa, raha 'ada agane'ete'e ihure agağa heuğa. Mağa hitagano radiu'ete'e neğa boro'e 'u'uranoga mene idağa.

¹⁵ Vaze'a ihure hofadu siuva 'u'uğano mene te'ohe, rehano ihure ti'ete'e haba'ano teadu ne zamağano radiu'ete'e azağa nidu'a agaze'ohe.

¹⁶ Ihure agağani'a vase nidu'a agaze'ete'e teige, zae hağai manōga vase mazao ago u'ure to'i, rehano fureno'i. 'Ougine, vase'a zae hağai manōga horonadu Moze adureo niguni'uma.

Mose Goro Goe'a

¹⁷ Za'e, ege'a Mose goro goe'a zu peroveta azağa goere fahoga radu onairo rae ago zamaro'i. E'e zege goere'a hudanoga veize onairo.

¹⁸ E hube hune zi'ohe, adure zu raha izema dauğogano Mose goro goe'a mirihoğa kome'a fase zuni mene dauği'uma, rehano goro goe'a nidu'a'e huda'uma.

¹⁹ E'ano'o iniu'a Mose goro goe'a kome'a 'ahoga zuni vari'ine ebu vase 'ouge ihozine, ani'e Badi'a'a ibitozini'ete'e azağa bo'ağano niğa mae ovo'i'uma. U iniu'a goro goe'a tihitihine ebu vase 'ouge ihozine, ani'e Badi'a'a ibitozini'ete'e azağa bo'ağano niğa mae iti'uma.

²⁰ E zi'ohe, za'a Badi'a goere hegote'eta'a'e, Mose goro goe'a ihoze'ete'e azağa zu Farisea azağa hağaiğa mene vitizine, Badi'a'a za mene ibitozini'uma.

Mağunu zu Gorugoru

²¹ Ibi'a azağa mazao reirote'e goro goe'a 'adi zae'a igiro, raena'a, 'Vaze ago mau runo'i. Iniu'a vase 'ahoga maune, kotani'uma.'

²² Rehano e zi'ohe, iniu'a negoğa mazao mağunine, kotani'uma. Iniu'a negoğa goere sau'a nine, Iuda azağa nu'onu'o zamağano kotani'uma. Ebu iniu'a 'Ga hahizağa,' rae reine, ire roga zamağano mae feuni'uma.

²³ E'ano'o gae'a dibu'o fatağano gahunogo hau'ete'e madağano negoço 'ahogani'a gae mazao mağunirote'e zamaro'idene,

²⁴ gahunogo'e fata genagano modo'i, ebu negoço vaçe onamadu ane teite uniho manof'o'i. E'e garuganobu'u bare onaadu gahunogo hano'i.

²⁵ Ga'e vase 'ahoga moni madu mene bare haune, ani'a gae kotao oho'ihhi radu ani teite kota onami'uma. E'e madağano ganine ge ibio uniho manof'o'i. Mene 'ouguine, ani'a ga kota vazeğa 'evorao oho'i'uma, ebu gu'a neğa taufe'ete'e vazeğa 'evorao oho'adu gu'a neğano oho'i'uma.

²⁶ E hube hune ga'ohe, ga mene bua'uma onamo gae'a ani moni nidu'a bare ha'uma.

Ubuma Ago Gezano'i

(Mataio 19:9, Mareko 10:11-12, Luka 16:18)

²⁷ Za'e edeğa, Mose goro goe'ano 'ahige reiro, raena'a, 'Ubuma ago gezano'i.'

²⁸ Rehano e zi'ohe, iniu'a rogae giagiane'ena'a, ane zamao rogae omo teite bazihi rae zamarine, ani 'ai zamao ubuma gezaneha.

²⁹ Gae eda'e ubumağani'a hağai sau'a hağao'idene, e'e ubumağa gude modo'i. Mazağa ahiriço tahiğa mode'eta'a'e aduga kome'a, u ahiriço nidu'a ire roga zamağano mae feu'e'eta'a'e ufeta aduga boro.

³⁰ Ebu gae eda'e 'evo'ani'a hağai sau'a hağao'idene, e'e 'evo'a'e vari'e modo'i. Mazağa ahiriço tahiğa mode'eta'a'e aduga kome'a, u ahiriço nidu'a ire roga zamağano mae feu'e'eta'a'e ufeta aduga boro.

Inuga Mode'ete'e Moneo

³¹ Za edeḡa, Mose goro ḡoe'ano 'ahige reiro, raena'a, 'Iniu'a inuga modo'idene, ani'a ihore so'aḡa mirihadu inuga hano'i.'

³² Rehano e zi'ohe, iniu'a inuga'e mene ubuma ḡezaro rehano, inuga modine, i'ani'a ubuma ḡezo ibiḡano inuga tuḡune'ete'e heuḡa. Ebu iniu'e i'ani'a modirote'e roḡaeḡa teite hahurine, ani zuni ubuma ḡezau'ete'e heuḡa.

Ago Ḡoitoro'i

³³ Ibi'a azaḡa mazao reirote'e goro ḡoe'a 'adi zae'a igiro, raena'a, 'Nagni ḡoitoro'idene, ago vari'o'i. Badi'a mazao ḡoitoro'idene huga haḡao'i!'

³⁴ Rehano e zi'ohe, ḡoere nagiga 'ahoga ago ḡoitoro'i. Adure niḡano ago ḡoitoro'i, mazaḡa adure'e Badi'a'a ehore'ete'e haba'a.

³⁵ Raha niḡano ago ḡoitoro'i, mazaḡa raha'e Badi'a'a odaḡa ti'ete'e haba'a. Ierusalem niḡano ago ḡoitoro'i, mazaḡa Ierusalem'e Kini Boro, Badi'a neḡa boro.

³⁶ Ḡoitorirote'e mene haḡaine ruda'uma rae ago ḡoitoro'i, mazaḡa ḡaboneze zu zae'a mene haḡairo. Za'e iguze tiba zuni mae 'urunoga zu mae ḡunoga mene idaḡa.

³⁷ Zae'a nagini 'ahoga haḡai'uma ro'idene, 'O'e, e haḡai'uma', ga 'Mene, e mene haḡai'uma' da'o rae ro'i. Goere 'ahoga'ahoga ragatine, a'e Satani'ono'o fureru'ohe.

*Haḡai Sau'ano Ago Naenaetito'i**(Luka 6:29-30)*

³⁸ Za'e edeḡa Mose goro ḡoe'ano 'ahige reiro, raena'a, 'Vaze 'ahogani'a ḡae ubuma sausauno'idene ga ḡae ḡonone vahego'idene, vazeḡa e'e ubuma zu sausauno'i ebu ane ḡonone zu vahego'i.'

³⁹ Rehano e zi'ohe, vaze sau'a mazao ago naenaetito'i. Vaze 'ahogani'a zae eda'e ḡaniga fa'o'no'idene, ani'a bare fa'o'noga veize zae kauri ḡaniga zuni notonohano'i.

⁴⁰ Vaze'a dabu'aze mouga rae kotazihi ro'idene, raga dabu'aḡa zuni hano'i.

⁴¹ Vaze 'ahogani'a riḡa tuḡuzena'a, zae'a ane ḡau odohadu kilomita tiba onamoga urato'idene, kilometa 'aheu zuni onamo'i.

⁴² Iniu'a umizo'idene hau tauḡo'i, zu ḡauze 'ahoga umizadu vesu baroni'uma rae ro'idene, ago hezahohano'i.

*Agire Azaḡa Zamaro'i**(Luka 6:27-28, 32-36)*

⁴³ Za'e edeḡa Mose goro ḡoe'ano 'ahige reiro, raena'a, 'Ḡae nabudi zamaro'i, ebu ḡae agire vazeḡa he'ehe'eno'i'

⁴⁴ Rehano e zi'ohe, zae agire azaḡa zamaro'i, ebu zae sausaui'ete'e azaḡa veize kurano'i.

⁴⁵ 'Ougine, za'e Moze adureo ani ubuga rae re'uma. Mazaḡa Moze'e vaze manoḡa zu sau'a veize idane mada aganozini'ohe, ebu vaze haḡai duduḡa zu ve'oḡa veize idane irugu tuḡunadu ru'au'ohe.

⁴⁶ Za'e zae zamare'ete'e azaḡa da'o zamarine, Badi'a'a e'e naeḡa mene zini'uma. Takesi azaḡa'e haḡai sau'a azaḡa rehano, zeḡe zuni ze zamare'ete'e azaḡa zamare'ohe.

⁴⁷ Za'e zae nabudi mazao da'o manoḡa haḡaine, vaze mene vitizi'uma. Badi'a aḡu'a azaḡa zuni 'ouge haḡae'ohe.

⁴⁸ E'ano'o agire azaḡa zu zamare huno'i. Badi'a mazao'e ve'oḡa o'o'a teige, za zu ve'oḡa 'ahoga ago haḡao'i."

6*Ḡahugo'i*

¹ Ġiano'i, za'e vase'a ġianoga veize vase zamao haġai manoga ago haġao'i, mazaġa zae Moze adureo naeġa mene zini'uma.

² E'ano'o ġau 'ahoga zahara vaseġa haune, zama guhi azaġa teige ago hirihoro'i. Zama guhi azaġa'e vase'a niguzoga veize nu'onu'o neġano zu ibio haġae furene'ohe. E hube hune zi'ohe, ze'e naeze nidu'a mae hauġeha.

³ Ġau 'ahoga zahara vaseġa haune, zae nabudi uhiġa vaseġa zu ago ihono'i.*

⁴ Vaze 'ahogani'a mene ederoga veize sifu kaġuso hano'i. 'Ougine, Moze'a za'a sifu haġate'e haġaiġa horonadu naeġa zini'uma.

Zuhi'a Boro Kuru
(Luke 11:2-4)

⁵ Za'e kurano'idene, zama guhi azaġa teige ago kurano'i. Mazaġa ze'e vase'a horozoga veize nu'onu'o neġano zu ibi boro ġenaġano edau'ena'a, kuranoga urate'ohe. E hube hune zi'ohe, ze naeġa nidu'a mae hauġiro.

⁶ Za'e kurano'idene, bazuni haba'a diuġadu ibiheta haranadu Moze, za'a horonoga mene idaġa ra'eta'a'e, mazao kurano'i. 'Ougine, za'a sifu haġate'e haġaiġa Moze'a horonadu naeġa zini'uma.

⁷ Ebu za kurano'idene, Badi'a aġu'a azaġa teige, huga o'o'a ġoe'a hina ago barebare kurano'i. Mazaġa ze'e ġoere ġehaġa hina kuraune, Badi'a'a igi'uma rae zamare'ohe.

⁸ Ze ago hegoto'i, mazaġa Moze'e zae'a izima umidogano nagini urate'eta'a'e edeġa.

⁹ E'ano'o 'ahige kurano'i:

Emeġe Mama adureo,
eme umi'e'ohe, vase'a ġae guba'e'ena'a ġa niġo'e zaġoġa re'uma,

¹⁰ ebu ġa'a vase nidu'a ibitozi'uma,
ebu adureo ġae ura'a hudau'ete'e teige, raha adao zuni huda'uma.

¹¹ Izidi ogomuġa rife'eno'i,

¹² ebu emeġe'a eme sausaufe'ete'e azaġa zeġe sau'a rae mode'ete'e teige, emeġe sau'a zu rae modof'o'i.

¹³ Emeġe'a haġai sau'a haġaihi rae reine, sau'ano ago tutuf'o'i,
ebu Satani'ono'o mae vaġifo'i.†

¹⁴ Zae'a vase sau'a rae modine, zae Moze, adureo radiu'ete'e'a, zae sau'a zuni rae modi'uma.

¹⁵ Rehano zae'a vase sau'a mene rae modine, zae Moze'a zuni zae sau'a mene rae modi'uma.

Zaġozage'ete'e Moneo

¹⁶ Zae'a zaġozago'idene, zama guhi azaġa teige, ago vetuġarau rado'i. Ze'e, vase'a horozadu zeġe'a zaġozage'ete'e ederoga veize, mene vire'ohe zu iguze mene si'e'ohe. E hube hune zi'ohe, ze'e naeġa nidu'a mae hauġiro.

¹⁷ Rehano zae'a zaġozago'idene, viradu iguze si'o'i.

¹⁸ 'Ougine, vase'a za'e zaġozage'ete'e mene ederi'uma. U za'a horonoga mene idaġa ra'eta'a'e, Moze da'o ederi'uma. Ebu Moze'a za'a sifu haġate'e haġaiġa horonadu naeġa zini'uma.

Ġauze Adureo Mae Nu'one To'i
(Luke 11:34-36, 12:22-34, 16:13)

¹⁹ Zae veize raha 'adao ġau manomano ago nu'one to'i. De'ea'e zuhi'a sausaune'ohe zu atenarau'ohe ebu ġonore'a varade diuġadu ġonotu'ohe.

* **6:3** Girikio, *edae evoreġo'a haġae'eta'a'e kauri evoreġo'e aġu'a teige, hano'i.* † **6:13** Fare mirihrote'e nu'e raena'a, 'Ġa'a ibitozini'ete'e ebu ġae gigi'a zu aġaġa'e mada tuġutuġu oname'ohe. Amen.'

²⁰ Rehano zae veize gāuze manomano'e adureo nu'one to'i. De'ea' zuhi'a mene sausaune'ohe zu mene atenarau'ohe ebu gōnore'a varade diūgadu mene gōnotu'ohe.

²¹ Mazaġa za'a gāuze manomano nouma tine, zamaroneze zu de'ea ti'uma.

²² Zae ubuma'e ahirize ihureġa heuġa. Ubumaze manoġa reine, zae ahiri nidu'a'e agāġani'a iriva'i'uma.

²³ Rehano zae ubuma'e sautaune, zae ahiri nidu'a'e uzabo'a iriva'i'uma. E'ano'o zae ahiri zamaġano agaġa'e uzaboraane, ahirize nidu'a'e uzabo gigi'a re'uma!

²⁴ Vaze'e zuhi'a 'aheu veize gauoga mene idaġa. 'Ougine ani 'ahoga'e zamari'uma, u 'ahoga'e he'ehe'eni'uma. Ebu 'ahoga veize faine gaui'uma, u 'ahoga'e turuni'uma. E'e teige, za'e Badi'a ebu moni, 'aheu veize gauoga mene idaġa.

Ago Zamare Adudano'i
(Luka 12:22-31)

²⁵ E'ano'o e zi'ohe. Zae gābone veize nagi ogomu a'uma ga nagini gagi'uma ebu ahirize veize nagi dabua vidi'uma rae ago zamare adudano'i. Mazaġa gābone zu ahiri'e ogomu zu dabua vitinoga.

²⁶ Hitanao rafiū'ete'e niniġa ġiano'i. Ze ezone mene ġorau'ohe, mene hirive'ohe, zu ogomuze godogo neġano mene nu'one ti'ohe. Rehano zae Moze, adureo radiu'ete'e'a, gūbuze'ohe. Za'e nini vitize hune'ohe.

²⁷ Zae bo'aġano iniu'e zamare adudaune, gābone'a tahiġa nu fara'umahe? Mene.

²⁸ Za nouga'ahi dabua u'ano zamare adudu'ohe? Butu kakaġa'e nougenouge ġuhure'ete'e ġiano'i. Ze mene gaue'ohe zu dabuaze mene turbine'ohe.

²⁹ Rehano e zi'ohe, butu kakaġa 'ahoga'e ma'ora vazeġa kini Solomona'a haġairote'e dabuāġa manomano vitinoga.

³⁰ Butu veġa'e izidi gāboga, hena ohoġore'e vaze'a masinadu ireo hufi hauni'uma, rehano Badi'a'a faifaine manohuni'ohe. Za'e ve vitinoga 'ahine, Badi'a'a hube hune dabua vidauzini'uma. Rehano za'e Badi'a mazao fie'eta'a'e kome'a.

³¹ E'ano'o ago zamare adudano'i, raena'a, 'Nagini a'uma?', 'Nagini gagi'uma?' ga 'Nagi dabua vida'uma?'

³² Badi'a aġu'a azaġani'a 'ahiguġa nidu'a vaġe'ohe. Zae Moze, adureo radiu'eta'a'e, za'a e'e gāuġa urate'eta'a'e edeġa.

³³ Badi'a'a ibitozini'ete'e zu urate'ete'e da'o gezo vaġo'i. 'Ougine e'e gāuga nidu'a zuni zini'uma.

³⁴ E'ano'o za ohoġore veize ago zamare adudano'i. Mazaġa ohoġore gauġa'e ohoġoru'u zamari'uma. Izidi'e izidi aduga da'o zamari'uma.

7

Vaze Mazao Sau'a rae Ago No'i
(Luka 6:37-38, 41-42)

¹ Badi'a'a za'e sau'a azaġa rae mene zi'ete'e uratine, vaze mazao sau'a azaġa rae ago zo'i.

² Mazaġa zae'a gāu 'ahoga moneo vaze mazao sau'a rae reine, e'e moneo Badi'a'a zuni za'e sau'a re'uma. Za'a vaze mazao nagini haġaine, Badi'a'a zae mazao 'ouge haġai'uma.

³ Ġa'e nabugo ubumao be'a dinunuġa ġiane'ohe. Rehano nougadu gāe ubumao be'a gado ireġa mene ġiane'ohe?

⁴ Gae ubumaġo be'a gado ireġa 'e'e rehano, ġa'e negoġo mazao 'ahige ra'ohe, raena'a, 'Negohe, ubumaġo be'a dinunu e'e mae vaġinihi.'

⁵ Ġa, zama guhi vazeġa, ibite geno gāe ubumao gado ireġa e'e mae vaġino'i. Ebu ġa'a faine ehamanadu negoġo ubuma mazaono'o dinunuġa mae vaġini'uma.

⁶ Ĝau zaĝoĝa ĝuni ago hano'i. 'Ougine ze vaetadu zae vihozi'uma. Zae hadi manomano aba zamao ago feuno'i. 'Ougine, ze'e oda hina edene ĝuzuhi'uma.*

Badi'a Mazao Umido'i
(Luka 11:9-13)

⁷ Za nagini urato'idene, Badi'a mazao umido'i, 'ouguine zini'uma. Za nagini vaĝo'idene, Badi'a mazao umido'i, 'ouguine hidi'uma. Badi'a'a danazoga uratine, ibihetao toketokero'i, 'ouguine ibiheta vavaozini'uma.

⁸ Iniu'a umidine ha'uma, iniu'a vaĝine hidi'uma ebu iniu'a toketokerine ibiheta vavaoha'uma.

⁹ Zae bo'aĝano iniu'a ubuga'a beredi umidine hadi ha'umahe?

¹⁰ Ebu ane'a ĝozone umidine, mohe ha'umahe?

¹¹ Za'e sau'a azaĝa rehano, ĝau manomano ubudeze zenoga urate'ohe. E'e teige, zae Moze, adureo radiu'eta'a'e, ane mazao umide'ete'e azaĝa hube hune ĝau manoga zini'uma.

¹² E'ano'o vaze'a zae mazao haĝai manoga haĝae'ete'e urato'idene, zae zuni zeĝe mazao haĝai manoga haĝao'i. 'Adi'e Mose goro ĝoe'a zu peroveta azaĝani'a ihozirote'e ĝoe'a ra'ohe.

Ibiheta Kokosiĝa
(Luka 13:24)

¹³ Ibiheta kokosiĝano diuĝo'i. Mazaĝa runeo diuĝite'e ibiĝa ibihetaĝa'e rafaĝa zu boro, e'ano'o e'e ibiĝano diuĝe'ete'e azaĝa'e ĝehaĝa.

¹⁴ U ĝabone tuĝutuĝu diuĝe'ete'e ibiĝa ibihetaĝa'e kokosiĝa zu e'e ibiĝano onamoga'e riĝa, e'ano'o e'e ibiĝano diuĝe'ete'e azaĝa'e tahiĝa.

Ire ebu Ire Maĝa
(Luka 6:43-44, 13:25-27)

¹⁵ Ĝuriro peroveta azaĝa ĝiano'i. Ze mamoe naminamiĝa teige onai'uma, rehano zeĝe zama'e butu ĝuniĝa vihovihoĝa heuĝa.

¹⁶ Ire'e maĝa horonadu nagi ireĝa ederi'uma. Vaini maĝa'e ire renoga'ono'o mene ini'ohe zu figi maĝa'e ĝunu renoga'ono'o mene ini'ohe.

¹⁷ E'e teige, ire manoga nidu'a'e maĝa manoga ini'ohe, u ire sau'a'e maĝa sau'a ini'ohe.

¹⁸ Ire manoga'e maĝa sau'a mene ini'ohe, u ire sau'a'e maĝa manoga mene ini'ohe.

¹⁹ Maĝa manoga mene ini'ete'e ireĝa nidu'a'e udi mode'ohe ebu ire rogao hufi haone'ohe.

²⁰ E'ano'o zeĝe haĝai horonadu ze'e vaze nagiĝa ederi'uma.

²¹ Eĝe mazao, 'Zuhia Boro, Zuhia Boro,' rae huhe'ete'e azaĝa mene nidu'a'e Badi'a'a ibitozini'uma. Rehano eĝe Mama, adureo radiu'ete'e'a urate'ete'e haĝaiĝa haĝae'ete'e vazegani'a da'o ibitoha'uma.

²² Badi'a kota madaĝano, vaze ĝehaĝani'a eĝe ihi'uma, raena'a, 'Zuhi'a Boro, Zuhi'a Boro, eme'e ĝae nio Badi'a ĝoere ihozido, zu ĝae nio vine sau'a hegoze buzido zu ĝae nio gigi'a haĝaiĝa ĝehaĝa haĝaido'.

²³ 'Ougine, eĝe'a dehene zi'uma, raena'a, 'E za'e mene ederiro. Za, haĝai sau'a azaĝa, eĝe mazaono'o vaĝino'i.'

Egadu Haĝae'ete'e Azaĝa
(Luka 6:47-49)

²⁴ Eĝe ĝoere egadu haĝae'ete'e vazeg'a'e huhuzaĝa. Ani'e vatava rana neĝa ogorarote'e vazeg'a heuĝa.

* 7:6 Huga'e, 'Badi'a ĝoere mene igi'ete'e azaĝa mazao ago barebare ihozo'i.'

²⁵ Irugu'a ru'anadu zobozobo'a bororarotene ebu zavara boro'a feuradu neġa beirutene, e'e neġa'e mene higaro, mazaġa vatava rana ogoraro.

²⁶ U eġe ġoere egadu mene haġae'ete'e vazeġa'e hahizaġa. Ani'e ni'uri rana neġa ogorarote'e vazeġa heuġa.

²⁷ Irugu'a ruanadu zobozobo'a bororarotene ebu zavara boro'a feuradu neġa beirutene, e'e neġa higau bauradu fatariro."

²⁸ Iesu'a e'e ġoe'a nidu'a hauġirotene, vaze ġuġuvaġani'a ane ihore u'ano zaguzagaro.

²⁹ Mazaġa Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azaġa teige mene ihoziro, rehano Badi'a ġiġi'a hina ihoziro.

8

Lefera Vazeġa Fainiro

(Mareko 1:40-45, Luka 5:12-16)

¹ Iesu'a maġanono'o ovairotene, vaze ġuġuvaġani'a ane hegote onamiro.

² Lefera vazeġa 'ahogani'a ani vaġe onairo, ebu ane zamao obena hina tuġadu niro, raena'a, "Zuhi'a Boro, ġa urato'idene faiho'i!"

³ Iesu'a 'evo'a einadu vaze e'e oboniro, ebu raena'a, "E urate'ohe. Ġae manoro'i!" 'Ougadu lefara e'e'a zogone dauġiro.

⁴ Ebu Iesu'a nina'a, "Vaze 'ahoga ago no'i. Rehano dibu'o vazeġa vaġe onamadu ahi'o ihono'i*" Ebu ġae'a manorate'e vaze'a ederifine, Mose'a reirote'e gahunoga mae onamadu Badi'a dibu'o hano'i."

Uti Azaġa Ġihi'ani'a Iesu mazao Firo

(Luka 7:1-10, Ioane 4:43-54)

⁵ Iesu'a Kaperanauma neġa boro diuġirotene, Roma uti azaġa ġihi'a 'ahogani'a onaadu dananoga uminiro,

⁶ raena'a, "Zuhi'a Boro, eġe tuġure vazeġa 'ahoga'e ahi'a haganoga mene idaġa radu neo baze'ohe. Ahi'ani'a ġiginadu ġaniġanau radiu'ohe."

⁷ Iesu'a nina'a, "Eġe'a onamadu faini'uma."

⁸ Rehano uti azaġa ġihi'ani'a naenaenina'a, "Zuhi'a Boro, e'e mene vaze manoga, e'ano'o ġae'a eġe ne diuġoga'e mene manoga. Rehano ġoere da'o ro'i, 'ouġine eġe tuġure vazeġa'e manori'uma.

⁹ Mazaġa e'e zuni vaze 'ahoga 'u'uġano gaue'ohe, zu eġe uti azaġa'e eġe 'u'uġano gaue'ohe. Eġe'a vaze 'ahi nina'a, 'Onamo'i' reine, ani'e oname'ohe, ebu 'ahoga omo nina'a, 'Aro'i' reine, ani'e are'ohe. Eġe'a eġe tuġure vazeġa 'ahoga nina'a, "Adi haġao'i' reine, ani'e haġae'ohe."

¹⁰ Iesu'a e'e ġoe'a iġirotene zaguzagaro, ebu ani hegotirote'e azaġa ziro, raena'a, "Eġe'a hube hune zi'ohe, Badi'a mazao 'ahige fie ġigaru'ete'e vazeġa'e Isaraela azaġa zamaġano ize mene horoneha!

¹¹ E zi'ohe, Iuda mene azaġa ġehaġani'a mada'a ite'ete'e moneono'o zu mada'a zubure'ete'e moneono'o onai'uma, ebu Badi'a'a ibitohau'ete'e zamaġano Aberahamo, Isako zu Iakobo teite ehoradu ogau tibura'uma.

¹² Rehano Iuda azaġa, Badi'a'a ibitozini'ohe rae zamarirota'a'e, enona mae feuzadu uzabo zamaġano radi'uma. Ze e'ea nia'uma zu ġononeze atiti'uma."

¹³ Ebu Iesu'a uti azaġa ġihi'aġa niro, raena'a, "Onamo'i. Ġa'e eġe mazao fie'ete'e teige, ġae tuġure vazeġa'e manori'uma." Ani'a 'ouge reirotene madaġano tuġure vazeġa e'e manoriro.

* 8:4 A'e, dibu'o vazeġani'a ahiri udahadu manoreha reifine

*Vaze Ġehaġa Faiziro**(Mareko 1:29-34, Luka 4:38-41)*

¹⁴ Ebu Iesu'a Petero ne diuġirotene Petero emoġa roġaeġa'e uginadu baze radoga horoniro. 'Ahi'a'e gigi'a bagaġa.

¹⁵ Iesu'a roġae 'evo'a obonadu ahi'a gigi'a 'ai dauġiro. Ebu ani iġunadu Iesu veize ogomu ġorohe haro.

¹⁶ Ġoravare'ete'e zamaġano, vine sau'ani'a ragano reirote'e azaġa ġehaġa Iesu vaġe tutuze onairo. Ani'e ġoere hina vine sau'a hegoze buziro ebu ugi azaġa nidu'a faiziro.

¹⁷ A'e peroveta vazeġa Isaia'a Badi'a ġoere reirote'e'a hudaro, raena'a,

“Ani emeġe gigi'a meiro ebu emeġe ugi mae vaġiniro.”

*Iesu Hegote'ete'e Vazeġa**(Luka 9:57-62)*

¹⁸ Iesu vaze ġuġuvaġani'a ane mazao nu'oru radoga horoziotene, ane tahi'atahi'a ziro, raena'a, “Du'ura moneafa fare onamihi.”

¹⁹ E'e madaġano Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e vazeġa 'ahogani'a Iesu vaġe onaadu niro, raena'a, “Thore vazeġa, ġae'a no'e onamine, e ġae hegoti'uma.”

²⁰ Iesu'a naenaenina'a, “Butu ġuniġa'e bazuni haba'azeta, ebu hitana niniġa'e nezeta. Rehano eġe, Vaze Ubuġa'e bazunihe haba'a'e o'o'a.”

²¹ Iesu tahi'a 'ahogani'a niro, raena'a, “Zuhi'a Boro, e geno mamahe guri onamihi.”

²² Rehano Iesu'a nina'a, “Ġa'e eġe hegoto'i. Vine ruga azaġani'a rune azaġa ġuri'uma.”

*Zavara 'Uiro**(Mareko 4:35-41, Luka 8:22-25)*

²³ Ebu Iesu'a ġasio tirirotene, ane tahi'atahi'a'a ani hegote tirirotene.

²⁴ E'e enogano, zavara boro'a du'urao feuriro ebu sa'u'a ġasio kafere diuġiro. Rehano Iesu baze radiro.

²⁵ E'ano'o ze'a ane vaġe onamadu evaniro, raena'a, “Zuhi'a Boro, emeġe ġabofu'i! Eme nariga zubure'ohe!”

²⁶ Ebu ani'a naenaenina'a, “Za nouġadu rihau'ohe? Za'e Badi'a mazao fie'eta'a'e kome'a!” Ebu ani iġunadu zavara zu sa'u roziro. 'Ougirotene, zavara zu sa'u'e roġeru hauġiro.

²⁷ Iesu tahi'atahi'a'a zaguzagaru, raena'a, “Vaze 'ahi'e nagi vaze? Zavara zu sa'u'a ane ġoere egohu'ohe.”

*Vine Sau'aġeta Vazeġa Fainiro**(Mareko 5:1-20, Luka 8:26-39)*

²⁸ Iesu'a du'ura moneafa, Gadara haba'ano feurirotene, vine sau'ani'a ragano reirote'e vazeġa 'aheu'a idu haba'anono'o onaadu Iesu hidiro. Zamaze ufeta ġugi'eta 'ahine, e'e ibiġano vaze'a onamoga mene idaġa reiro.

²⁹ Ebu ze ġihau bagaġa ani ġoreniro, raena'a, “Badi'a ubuġa! Ġa'e emeġe mazao nagini urate'ohe? Ġa'e, kota madaġa ġonaga 'izema mouġano, aduga rifoga veize emeġe vaġe onahehe?”

³⁰ U tahiġa faġano aba ġehaġani'a ogau radiunu.

³¹ Ebu vine sau'ani'a Iesu uminiro, raena'a, “Ġae'a eme hegofo bufo'idene, aba ġuġuvaġa 'omo mazao tuġufo'i.”

³² Ani vine sau'a zina'a, “Onamo'i!” 'Ouge reirote, ze vaze 'aheu mazaono'o buanadu aba zamaġano diuġiro. Ebu aba e'e nidu'a maġa gagaga'ono'o dure ovoadu du'urao diuġiro ebu hunuhune rudaro.

³³ 'Ougadu aba taufe'ete'e azağa'e dure neze onamiro, ebu vine sau'ani'a ragano reirote'e azağa mazao nagini'a furerarote'e hariğa nidu'a me'odoziniro.

³⁴ Ebu e'e neğa azağa nidu'ani'a buanadu Iesu hidoga veize onairo. Ze Iesu hidirotene, ani'e zeğe haba'anono'o vağinoga uminiro.

9

Ahi'a Mene Hagane'ete'e Vazeğa Fainiro (Mareko 2:1-12, Luka 5:17-26)

¹ Iesu'a ġasio tiradu du'ura moneafa fariro ebu ane'a radiunute'e neğa boro Kaperanauma bare onamiro.

² Ebu vase nu'a ahi'a mene hagane'ete'e vaseğa faratao bazune teadu ani vađe herate onairo. Zeđe'a Iesu mazao fie'ete'e Iesu'a horonirotene, ahi'a mene hagane'ete'e vaseğa niro, raena'a, "Ubude, zamağo rinedo'i. Ġae sau'a 'ai ađutu modeha."

³ 'Ougirotene, Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azağa nu'e zeđe'a bare zamariro, raena'a, "Vaze 'adi'e ane bare Badi'a rae rahehe? Badi'a ni rae sausaune'ohe!"

⁴ Iesu ani zeđe'a nagini zamare'ete'e ederadu ziro, raena'a, "Nouğadu za zamarone sau'a zamare'ohe?"

⁵ Ani mazao nougenouge nine, ufiğa? 'Ġae sau'a 'ai rae modeha' rae ni'ete'e ga 'Iğunadu onamo'i' rae ni'ete'e?

⁶ Rehano e ani manoni'uma ebu ani sau'a zu rae modi'uma, mazağa eđe, Vaze Ubuğa'e raha 'adao vase sau'a rae mode'ete'e gigi'ağa meirote'e zuni za ihozi'uma." Ebu Iesu'a ahi'a mene hagane'ete'e vaseğa e'e niro, raena'a, "Eđe'a ġa'ohe, iğuno'i ebu faratağo odohadu neğo onamo'i"

⁷ Ebu vase 'ai iğunadu neğa onamiro.

⁸ Vaze ġuğuvağa'e e'e horonirotene riharo ebu Badi'a'a 'uğuğa gigi'ağa vase zinirote'e* u'ano Badi'a niguniro.

Mataio Zamaharo (Mareko 2:13-17, Luka 5:27-32)

⁹ Iesu'a e'eano'o ibio onamiro. Ebu vase 'ahoga niğa Mataio'a takesi haba'ano ehore'enogano horoniro. Ebu Iesu'a niro, raena'a, "Eđe hegoto'i." 'Ougirotene ani iğunadu Iesu hegotiro.

¹⁰ Iesu'a Mataio neo ogarote'e madağano, takesi azağa zu hağai sau'a azağa ġehağani'a Iesu zu ane tahi'atahi'a teite ogau tiburaro.

¹¹ Farisea azağani'a e'e horonirotene, Iesu tahi'atahi'a ġadiziro, raena'a, "Nouğadu zae ihore vaseğa'e takesi azağa zu hağai sau'a azağa teite ogau tibururo'he?"

¹² Iesu'a e'e egadu ziro, raena'a, "Ugi o'o'a azağa'e gohe vaseğa mene vađe'ohe, rehano ugi azağani'a ani vađe'ohe.

¹³ E'e teiđe, zeđe bare hağai duduğa rae zamare'ete'e azağa huzoga radu eđe'a mene onairo. Rehano zeđe bare hağai sau'a rae zamare'ete'e azağa huzoga radu onairo. Badi'a'a 'ahige reiro, raena'a, 'E'e zae'a dibu'o inoga da'o mene urate'ohe, rehano vase vetuğazoga ufeta urate'ohe.' Za onamadu ġoere huga e'e edero'i."

Ihore Iziga (Mareko 2:18-22, Luka 5:33-39)

¹⁴ Ebu Ioane tahi'atahi'a'a Iesu vađe onaadu ġadiniro, raena'a, "Emeđe zu Farisea azağa'e ogomu moneo mada ġehağa zağozage'ohe. Rehano ġae tahi'atahi'a'e nouğadu mene zağozage'ohe?"

* 9:8 Ga, vase harote'e 9:13 9:13 Hosea 6:6

15 Iesu'a ziro, raena'a, "Hahure'ete'e madaḡano, ohoze hahu izigani'a huze'ete'e azaḡa'e ane teite ogau tiburaune, ze mene zaḡozaḡe'ohe. Rehano zeḡe mazono'o ohoze hahu iziga'e mae vaḡini'uma madaḡani'a onaine, ze'e vetuḡa ranadu zaḡozaḡi'uma.

16 Vaze 'ahogani'a dabua iziga vari'e madu dabua amahiḡa mene banini'ohe, mazaḡa dabu'aḡa vuzuine, dabua si'iga iziga'e ḡuanadu amahiḡa hutubadu borofe ziga'uma.

17 Ebu vaze 'ahogani'a vaini vuḡa fuse† amahiḡa zamaḡano vaini vuḡa iziga mene be'une ufi'ohe. Be'une ufine, vaini vuḡa iziga ane'a bare busure bororadu fuse amahiḡa'e ziga'uma. Ebu sore rururanadu fuse amahiḡa sausauni'uma. E'ano'o vaini vuḡa iziga'e fuse izigano be'une ufi'ohe ebu anianine'e manoḡa radiu'ohe."

Roḡae Tahī'aḡa ebu Ugi Roḡaeḡa
(Mareko 5:21-43, Luka 8:40-56)

18 Iesu'a e'e ḡoe'a zinirote'e zamaḡano, nu'onu'o neḡa ḡihi'aḡa 'ahogani'a Iesu vaḡe onairo. Ebu ani zamao ḡuguradu niro, raena'a, "Eḡe aboe'e izidu'u rudaneha. Rehano ḡae'a onaadu ane rana 'evo'o tine, ani ḡabodi'uma."

19 Ebu Iesu zu ane tahi'atahi'a'e iḡunadu ane teite onamiro.

20 Onamirote'e zamaḡano roḡae 'ahoga, roḡae ugi madu muri 12 radiunute'e'a, Iesu ḡarunio onairo ebu ani dabua 'ariḡa oboniro.

21 Mazaḡa ani'e zamare'ena'a, 'E'a dabuaḡa tahiḡa obonine manori'uma.'

22 Ebu Iesu'a tehadu roḡae e'e ḡianiro, raena'a, "Aboe, zamaḡo rinedo'i! ḡae'a eḡe mazao fiate'e u'ano ugiḡo'a manoreha." 'Ouge reirote'e madaḡano roḡae 'ai manoriro.

23 Iesu'a nu'onu'o neḡa ḡihi'aḡa neo feurirotene, rune badaḡa haḡae'ete'e azaḡa zu vaze ḡuḡuvaḡani'a harae'ete'e horoziro.

24 Ebu ani'a ziro, raena'a, "Zae nidu'a buano'i! Roḡae tahi'aḡa'e mene rudaneha. Ani'e baze'ohe." Rehano ze'e Iesu eḡofoharo.

25 Vaze ḡuḡuvaḡa enoneo tuḡuze buzirote'e ḡarugano, Iesu'a ne zamaḡa diuḡadu roḡae tahi'aḡa 'evore oboniro. 'Ougadu ane'a iḡuniro!

26 Ebu e'e hariḡa'e e'e haba'a nidu'a zamaḡano ḡehararo.

Ubuma Kuru zu Mumutafa Vazeḡa Faiziro

27 Iesu'e de'ea mode onamirote'e madaḡano, ubuma kuru vazeḡa 'aheu'a ani hegotiro. Ze'a ḡihau huario, raena'a, "Davida mariga, eme vetuḡafo'i!"

28 Iesu'a ne diuḡirotene, ubuma kuru azaḡani'a ane vaḡe onairo. Iesu'a ḡadiziro, raena'a, "Za eḡe'a faizi'uma rae fie'ehe?" Ze'a naenaenina'a, "O'e, Zuhi'a Boro."

29 Ebu ani'a ubumaze obonadu ziro, raena'a, "Zae'a eḡe mazao fie'ete'e idunaḡano ubumaze'a manori'uma."

30 Ebu ubumaze'a ra'aro. 'Ougadu Iesu'a riḡa hune ziro, raena'a, "Zae mazao furerante'e ḡauḡa vaze 'ahoga ago no'i."

31 Rehano ze onamadu e'e haba'a nidu'a zamaḡano ani hari rae ḡehaniro.

32 Ebu ze neono'o buau onamirotene, vaze nu'a vaze 'ahoga Iesu vaḡe tutune onairo. Vine sau'ani'a vaze e'e ragano radu ani'e ḡoeroga mene idararo.

33 Ebu Iesu'a vine sau'a ane mazono'o hegone bunadu mumutafa vazeḡani'a ḡoeriro. Vaze ḡuḡuvaḡani'a e'e horonadu zaguzagaro, ebu raena'a, "Ibite Isaraela haba'ano 'ahiguḡa mene fureraro."

34 Rehano Farisea azaḡani'a raena'a, "Ani'e vine sau'a zuhi'aḡa gigi'aḡano vine sau'a hegone buneha."

Gau Azaḡa'e Tahīḡa

† 9:17 Gouti ogaḡa hina haḡairote'e fuseḡa

³⁵ Iesu'a haba'ahaba'a zu ne nidu'a ragave'ena'a, zeḡe nu'onu'o neḡano ihozinu zu Badi'a'a ibitozini'ete'e hariḡa manōḡa haraminu ebu ugi nunu nidu'a faizinu.

³⁶ Iesu'a vase ḡuḡuvaḡa horozirotene, vetuḡaziro, mazaḡa zamaze'e adudaro zu ze'e dana mene hidiro. Ze'e vase'a mene taufe'ete'e mamoeḡa heuḡa.

³⁷ Ebu ani ane tahi'atahi'a ziro, raena'a, "Hirive'ete'e ḡauḡa'e ḡehaḡa, rehano gau azaḡa'e tahiḡa.

³⁸ E'ano'o hirive'ete'e Zuhi'aḡa, Badi'a mazao gau azaḡa ane mebao tuḡuzoga veize umino'i."

10

Iesu'a Ane Tahi'aḡa 12 Tuḡuze Onamiro

(Mareko 6:7-13, Luka 9:1-6)

¹ Iesu'a ane tahi'atahi'a 12 huze nu'oziro ebu vine sau'a hegoze buze'ete'e zu ugi nunu nidu'a faize'ete'e gigi'aḡa ziniro.

² Iesu tahi'a 12 nize'e ahi e'e: Ibi'a'e Simona, niḡa 'ahoga'e Petero zu ane negoḡa Aniderea, Zebedeo ubuga 'aheu Iakobo zu ane negoḡa Ioane,

³ Filipo, Batolomeo, Tomasi, takesi vaseḡa Mataio, Alefeo ubuga Iakobo, Tadeo,

⁴ Roma gavamani utitozini'ete'e duḡuruḡa vaseḡa* niḡa Simona ebu Iesu revoharota'a'e, Isakariota vaseḡa niḡa Iuda.

⁵ Iesu'a ane tahi'a 12 tuḡuze'ena'a, 'ahige ihoziro, raena'a, "Iuda mene azaḡa haba'a ago onamo'i ebu Samaria haba'ano neḡa 'ahogani ago diuḡo'i.

⁶ Rehano Isaraela haba'ano dauḡirote'e mamoeḡa 'u'a onamo'i.

⁷ Ebu neḡaneḡa diuḡe onamo'idene 'Badi'a'a ibitozini'ete'e madaḡa 'ai haniteha,' rae haramozeno'i.

⁸ Ugi azaḡa faizo'i, rune azaḡa ḡabozo'i, lefera azaḡa faizo'i ebu vine sau'a hegoze buzo'i. Zae'a hidirota'a'e naeḡa mene haḡairo, e'ano'o naeḡa ago mae'ena'a ḡahugo'i.

⁹ Moni niharazeo ago odoho'i.

¹⁰ Ragavo zamaḡano nihara ga dabua 'ahoga ga tamaka ga tuḡu ago odoho'i, mazaḡa gau vaseḡa'e nagini urate'ete'e ḡauḡa'e hidi'uma.

¹¹ Haba'ahaba'a zu neḡaneḡa diuḡine, de'ea mae ḡihizi'uma vaseḡa vaḡo'i ebu ane neo rado'i onamo e'e neḡa mode iḡuno'i.

¹² Ani ne diuḡo'idene, 'Badi'a'a manohuga zini'uma,' rae zeno'i.

¹³ Ebu e'ea radiu'ete'e azaḡa'e manōḡa ro'idene, zae'a rate'e Badi'a manohuga zeḡe rana radi'uma. U mene manōḡa ro'idene, zae'a rate'e Badi'a manohuga'e zae bare vaḡi'uma.

¹⁴ Haba'a ga neḡa 'ahoga azaḡani'a zae mene mae ḡihizo'idene ga ḡoereze mene egozeno'idene, odaze hu'uruḡa zauhe mode manahadu e'e haba'a ga neḡa mode iḡuno'i.†

¹⁵ E hube hune zi'ohe. Ibite Sodoma zu Gomora haba'a azaḡa'e sau'aze boro u'ano, Badi'a'a ruiziuro. Rehano Badi'a kota madaḡano zae mene mae ḡihizirote'e neḡa azaḡa'e ufeta aduga boro hidi'uma.

Iesu Tahi'atahi'a'a Aduga Hidi'uma

(Mareko 13:9-13, Luka 21:2-17, 12:2-9)

¹⁶ Butu ḡuniḡa bo'aḡano mamoe tuḡuze'ete'e teige, e za agire azaḡa bo'aḡano tuḡuze'ohe. E'ano'o mohe teige eda'e eda'o'i‡ zu Tubugo niniḡa teige sau'a ago haḡao'i.

* **10:4** Duḡuruḡa niḡa'e Zealota † **10:14** A'e vase'a ze mene mae ḡihizadu aduga hidi'uma rae ihoze'ohe.

‡ **10:16** Zarama'a maniḡa veize eda'erau avotite'ohe.

17 Rehano vase ġiazo'i, mazaġa ze'a oboze teadu kotao ohozi'uma ebu zeġe nu'onu'o neġano masizi'uma.

18 Eġe u'ano gavana azaġa zu kini mazao ri'izi'uma, ebu zae'a eġe hari zeġe zu Iuda mene azaġa rae fureni'uma.

19 Rehano no'e madaġano ze'a kotao obozeto'idene, zae'a nagini re'uma ga nougenouge re'uma moneo ago zamare borof'o'i. Mazaġa e'e madaġano za'a re'uma ġoe'a'e ihozi'uma.

20 Ġoe'aze'e mene zae mazaono'o, rehano Moze vigani'a zae mazaono'o ġoeri'uma.

21 Negoġani'a negoġa revohanadu runeo tuġuni'uma. Ebu mogani'a ubuga revohanadu runeo tuġuni'uma. Ebu ubudeze'a vize moze agirezadu runeo tuġuzi'uma.

22 Eġe u'ano vase nidu'a'a zae he'ehe'ezi'uma. Rehano edau gigaru onamo ġonaga meite'e vazega'e ġabone hidi'uma.

23 Haba 'ahogano za sausauzo'idene, fermanadu haba 'ahoga onamo'i. E hube hune zi'ohe, za Isaraela haba'a nidu'a izema harame oname hauġogano, eġe, Vaze Ubugani'a onai'uma.

24 Tahia'e ane ihore vazega'e mene vitini'uma ebu tuġure vazega'e ane zuhi'a mene vitini'uma.

25 Tahia'e ane ihore vazega'e teigi'uma reine idaġa ebu tuġure vazega'e ane zuhi'a teigi'uma reine idaġa. Vaze'a eġe, zae Zuhi'a, Belezebuloŝ rae huhine, zae, eġe tahia'atahi'a, ufeta sau'ano huzi'uma.

26 E'ano'o vase'a sausauzo'idene, ago ze rihozo'i, mazaġa u'uruġa ġau'a nidu'a Badi'a'a furene hauġi'uma.

27 E'a zae da'o zi'eta'a'e zae'a vase nidu'a zo'i. Ebu eġe mazaono'o zae'a da'o igi'eta'a'e ne azaġa nidu'a ġihau rae fureno'i.*

28 'Ahiri da'o ma'ete'e u vine manoga mene idaġa ra'ete'e azaġa'e ago rihozo'i. Rehano Badi'a da'o rihono'i, mazaġa ani'e vine zu ahiri'e ire rogao hufi haonoga idaġa.

29 Tiburi niniġa 'aheu'e moni kome'a hina hoite'ohe. Ze'e mene ġau boro rehano, Badi'a'a mene uratine, ze 'ahogani rahao mene ulti'uma.

30 Badi'a'a zae vadini iguġa nidu'a nugu zuni edeġa.

31 E'ano'o ago rihano'i, mazaġa za'e Badi'a ubumao Tiburi niniġa vitine ġihi'aġa.

32 Iniu'a vase ubumao eġe moneo edaune, eġe'a zuni adureo Mamahe ubumao ane moneo eda'uma.

33 Rehano iniu'a vase ubumao e o'ohine, eġe'a zuni adureo Mamahe ubumao ani o'oni'uma.

Mene Uniho Manoġa, Rehano Benisi

(Luka 12:51-53, 14:26-27)

34 E'e uniho manoġa rahao 'ada mae ariro rae ago zamaro'i. E'e uniho manoġa mene mae ariro, rehano benisi mae ariro.

35 E'a onairiota'a'e,

ubuga'e moga teite agiretitoga, avo'a'e vi'a teite agiretitoga, roġae'e ani hadoga roġaeġa teite agiretitoga veize ra'ohe.

36 Agire azaġa'e zae ne tiba azaġa re'uma.

37 Iniu'a moga ga vi'a ufeta zamarine, ani'e mene eġe tahia re'uma, ebu iniu'a ubuga ga aboġa ufeta zamarine, ani'e mene eġe tahia re'uma.

§ 10:25 Niġa 'ahoga'e Satani * 10:27 Girikio, E'a uzabo zamaġano zi'eta'a'e agaġa zamaġano rae fureno'i, ebu tegazeo sifu zi'eta'a'e vinu'ono'o rae fureno'i 10:36 10:36 Mika 7:6

³⁸ Iniu'a ane satauro odohadu eġe ġaruna mene hegotine, ani'e mene eġe tahi'a rae re'uma.

³⁹ Iniu'a ane ġabone obone giganine, ani ġabone tuġutuġu mene hidi'uma. Rehano iniu'a ane ġabone eġe 'uano modine, ġabone tuġutuġu hidi'uma.

Naeġa Hidi'ete'e Vazeġa
(Mareko 9:41)

⁴⁰ Iniu'a zae mae ġihizine ani'e eġe mae ġihihe'ohe, zu iniu'a eġe mae ġihihine ani'e eġe tuġuhirote'e vazeġa mae ġihine'ohe.

⁴¹ Iniu'a peroveta vazeġa'e Badi'a ġoere ra'ete'e vazeġa rae mae ġihinine, ani'e peroveta vazeġa hidi'ete'e naeġa hidi'uma. Iniu'a duduġa vaze'e vaze duduġa rae mae ġihinine, ani'a vaze duduġa naeġa hidi'uma.

⁴² Ebu iniu'a eġe tahi'atahi'a, huga o'o'a azaġa ra'eta'a'e bo'aġano 'ahoga vu nahuga bioġa haune, e hube hune zina'a, ani'e Badi'a'a e'e naeġa ha'uma.

11

¹ Iesu'a ane tahi'a 12 ihoze hauġirotene, de'eano'o iġunadu ne uhiġauhiġano ihozifine zu haramifine omamiro.

Iesu zu Ioane Babatiso
(Luka 7:18-35)

² Ioane Babatiso'a ġu'a neġano radirote'e zamaġano, Keriso'a nagini haġairote'e hariġa iġiro. Ebu ani Iesu ġadinoga veize tahi'aġa tuġuziro.

³ Ebu ze Iesu mazao feurirotene ġadiniro, raena'a "Ioane Babatiso'a 'ahige ġadi'e'ohe, 'Onai'uma reirote'e vazeġa'e ġahe ga eme vaze 'ahoga guhini'uma?"

⁴ Iesu'a naenaenziro, raena'a, "Bare onamadu zae'a egate'e zu horonate'e Ioane ihono'i:

⁵ Ubuma kuru azaġa'e ehamu'ohe, oda sau'a azaġa'e ragave'ohe, lefera azaġa'e manore'ohe, teġaze uhuġa azaġa'e iġi'ohe zu rune azaġa'e bare ġaboze'ohe. Ebu zahara azaġa hari manoġa haramozini'ohe.

⁶ Eġe mazao fie'eta'a'e mene mode'ete'e vazeġa'e manohugaġeta.

⁷ Ioane tahi'a'a iġunirotene, Iesu'a Ioane moneo vaze ġuġuvaġa ziro, raena'a, "Za vaze nagiġa horonoga veize haba boha'a onamiro? Zavara'a Imi veġa hudi naeninaeni'ete'e horonoga radu onamirohe? Mene.

⁸ 'Ougadu za vaze nagiġa horonoga veize onamiro? Dabua manomano vidau'ete'e vazeġahe? Mene. Dabua manomano vidau'ete'e azaġa'e kini neo radiu'ohe.

⁹ 'Ougadu vaze nagiġa horonoga veize onamiro? Peroveta vazeġahe? O'e. E zi'ohe, peroveta azaġa nidu'a vitize'ete'e vazeġa'e Ioane.

¹⁰ Ioane moneo Buka Zaġoġano 'ahige mirihiro, raena'a,

'Ġiano'i. Badi'a'a ġae zamao vaze 'ahoga ibite tuġuni'uma.

Ani'e ġae zamao ġae ibi ruhibi'uma.'

¹¹ E hube hune zi'ohe, Ioane'a Keriso ibi ruhibirote'e u'ano, ani'e rahao 'ada radiu'ete'e vazeġa bo'aġano vaze nidu'a vitinoga. Rehano, Badi'a'a ibitozini'ete'e zamaġano ġonoga vazeġa zuni Ioane vitinoga ra'ohe.

¹² Ioane Babatiso'a haramirote'e madaġaono'o onao izidi, Badi'a'a ibitozini'e'eta'a'e riġa harame onae'ohe. Ebu Badi'a'a ibitozini'ete'e uratihi radu vaze'a ġigau edau'ena'a, inare'ohe.

¹³ Ioane Babatiso'a izema onairote'e madaġano, peroveta azaġa zu Mose goro goe'a'e Badi'a'a ibitozini'eta'a'e ihoziro.

¹⁴ Ebu zae eġe'a ra'ete'e ġoe'a mae ġihinine, ego'i. Ioane'e, vase anogani'a ari'uma rae reirota'a'e, Elia heuġa.

¹⁵ Teġaġeta vazeġa'e faifaine egadu huga edero'i.

¹⁶ Izidi ega'e naginio idazi'uma? Ze'e tahi'a kome'akome'ani'a ne hunio ehoradu arahe'ete'e heuġa. Ze rovonadu none tahi'aġani'a mone tahi'aġa mazao harae huhu'uhi'ohe, raena'a,

¹⁷ 'Eme muio zavonoga radu sura'i hodeha, rehano za mene zavoneha. Ebu eme rune haba'ano niau ġoinaheha, rehano za mene nianeha.'

¹⁸ Ioane Babatisto'a onaadu ogomu mene audio zu vaini vuġa mene gagido. 'Ougadu za raena'a, 'Ioane'e vine sau'aġeta.'

¹⁹ U eġe, Vaze Ubuga'e onaadu ogomu au'ohe ebu vaini vuġa gage'ohe. Rehano za raena'a, 'Ani'e ogomu fu'a zu vaini vuġa fu'a. Ebu ani takesi azaġa zu haġai sau'a azaġa teite tiburu'ohe.' Rehano Badi'a hegote'ete'e azaġa huhuzaġa'e eġe zu Ioane'e duduġa rae re'uma.

*Sau'anono'o Mene Ġihure'ete'e Haba'a
(Luka 10:13-15)*

²⁰ Ebu Iesu'e ane'a haġai gigi'aġa ġehaġa haġairote'e haba'ahaba'ano roziro, mazaġa ze'e sau'anono'o mene ġihuriro.

²¹ Ani'a zina'a, "Korasini azaġa zu Betesaida azaġa, za fase vetuġaġa, aduga boro hidi'uma. Zae mazao haġai gigi'aġa haġainuta'a'e Turo zu Sidona* azaġa mazao haġaro reifone, ze'e sau'aono'o garihe zamare ġihurifo. Ze dabua ġu'a vidau ehoradu vega vadinizeo rurube'ena'a, zeġe'a zamare ġihurifo.

²² E zi'ohe, Badi'a kota madaġano, za'e Turo zu Sodoma azaġa aduga vitine hidi'uma.

²³ Kaperanauma azaġa, za Badi'a haba'ao gubazi'uma rae zamare'ehe? Mene! Za'e rune haba'ano mae feuzi'uma. Zae mazao haġairote'e haġai gigi'aġa Sodoma azaġa mazao haġaifo reifone, ze'e sau'a'ono'o ġihuradu izidi ize radiu'efo.

²⁴ Rehano e zi'ohe, Badi'a kota madaġano, za'e Sodoma azaġa aduga vitine hidi'uma.

*Eġe Vaġe Aradu Ahio Ohono'i
(Luka 10:21-22)*

²⁵ E'e madaġano Iesu'a kuraro, raena'a, "Mama, ġa'e adure zu raha Zuhi'aġa. E nigu'e'ohe, mazaġa ġae'a huhuzaġa zu edeġa boro azaġa mazao huga 'ahi u'u'rutiro. Rehano tahi'a teige, edeġa o'o'a rae zamarete'e azaġa mazao'e fureniro.

²⁶ Mama, a hube, 'ouge haġairote'a'e ġae'a urate'ete'e ġauġa."

²⁷ Ebu ani'a vase ziro, raena'a, "Eġe Mama'a ġau nidu'a eġe iniro. Vaze 'ahoga'e e'e aġu'a, rehano eġe Mama da'o edeġa. Ebu vase 'ahoga'e eġe Mama aġu'a, rehano eġe, Ane Ubuga da'o edeġa. Ebu e eġe Mama moneo ihozoga veize ohote'ete'e azaġa da'o eġe Mama edeġa.

²⁸ Taoġa zu aduga odohe'et'e azaġa, eġe vaġe aro'i, 'ougine eġe'a ahirize ohoni'uma.

²⁹⁻³⁰ Eġe ihoroga'e mene riġa zu e'e hegotoga'e mene aduga. E'ano'o eġe ihore mae ġihinadu eġe'ono'o edero'i. 'Ougine vineze ohoni'uma, mazaġa e'e namiġa zu roġeġa.

12

*Bana Madaġa Zuhi'aġa
(Mareko 2:23-28, Luka 6:1-5)*

¹ E'e madaḡano, Iesu'e Bana Madaḡano vuidi mebaḡa zamaḡano onamiro. Ani tahi'atahi'a'e vinizirote'e u'ano, vuidi maḡa riri'e madu aro.

² Farisea azaḡani'a e'e horonirotene a'e gaue'ohe radu Iesu niro, raena'a, "Ḡiano'i, ḡa tahi'atahi'a'e Bana Madaḡa goroḡa varade'ena'a, vuidi hiriveha."

³ Ani'a naenaenziro, raena'a, "Za'e Buka Zaḡoḡa zamaḡano Davida'a nagini haḡairota'a'e me'odiro ga? Davida'a ane ḡatinirote'e azaḡa teite ogomuze hauḡadu vinize ruziro.

⁴ E'ano'o ani'e Badi'a ne diuḡadu dibu'o azaḡani'a da'o au'ete'e dibu'o berediḡa ane ḡatinirote'e azaḡa teite aro. Zeḡe'a Mose goro ḡoe'a varadiro.

⁵ Zu za'e Mose goro ḡoe'a me'odirohe? Ani raena'a, 'Bana Madaḡano dibu'o azaḡani'a kuru neḡao gaue'eta'a'e mene ve'oḡa.'

⁶ E zi'ohe, kuru neḡa vitine hune'ete'e vazeḡa ḡihi'aḡa'e 'ahi e'e.

⁷ Buka Zaḡoḡao Badi'a'a raena'a, 'E dibu'one da'o mene urate'ohe, rehano za'e vase vetuḡazoga urate'ohe.' Za ḡoe'a e'e huga ederifone, duduga azaḡa mazao ve'oḡa rae mene zifo.

⁸ Eḡe, Vaze Ubuga'e, Bana Madaḡa Zuhi'aḡa."

*'Evo'a Rudanoga Vazeḡa Fainiro
(Mareko 3:1-6, Luka 6:6-11)*

⁹ Ebu Iesu'a e'e haba modadu zeḡe nu'onu'o neḡa diuḡiro.

¹⁰ E'ea 'evo'a rudanoga veze 'ahogani'a radiunu. Farisea azaḡa'e, Iesu'a vase e'e fainine zeḡe kotao ohonihi radu, ani ḡadiniro, raena'a, "Bana Madaḡano ugi azaḡa faizine idaḡahe?"

¹¹ Ani'a ziro, raena'a, "Zae bo'aḡano iniu'a mamoe tibuhugaḡeta radu Bana Madaḡano mamoeḡani'a iduo uite ovoine, iduono'o mae vaḡini'uma.

¹² Vaze'e mamoe ufeta vitizoga zu ḡihi'aḡa. E'ano'o Bana Madaḡano manoga haḡae'ete'e idaḡa."

¹³ Ebu ani'a vase e'e niro, raena'a, "'Evo'o eino'i." Ani'a 'evo'a einirotene naeḡa 'evo'a teige 'evo'aḡani'a manoriro.

¹⁴ Rehano Farisea azaḡani'a buanadu Iesu manoga ibiḡa ḡoane vaḡiro.

Iesu'e Badi'a Tuḡure Vazeḡa

¹⁵ Iesu'e Farisea azaḡani'a manoga rae ḡo'aninuta'a'e ederirotene, e'e haba'a mode vaḡiniro. Vaze ḡuḡuvaḡani'a ani hegotiro ebu ani'a ugi azaḡa nidu'a faiziro.

¹⁶ Rehano ani riḡa ḡoeziro, raena'a, "E'e iniu rae vase ago ihozo'i."

¹⁷ A'e peroveta vazeḡa Isaia'a Badi'a ḡoere reirote'e'a hudaro, raena'a,

¹⁸ "'Ahi'e e'a ohotirota'a'e, eḡe tuḡure vazeḡa.

Ani'e eḡe zamarone, eḡe matu'oni'ete'e vazeḡa.

Eḡe'a Vinehe ane rana ohoni'uma,

ebu ani'a haba'ahaba'ano Badi'a kota moneo harama fureni'uma.

¹⁹ Ani'e mene roteti'uma ga mene hounai'uma,

ebu ani'a ne hunio mene hounae ḡoeri'uma.

²⁰ Roratihi ra'ete'e veḡa mene mae vaḡine'ete'e

ga vidatihi ra'ete'e ihure mene hudi vini'ete'e teige,

ani'a Badi'a mazao fie'et'a'a'e kome'a ra'ete'e azaḡa mene mae vaḡizi'uma, onamo ḡau ve'oḡa nidu'a mae vaḡinadu ibitozini'uma.

²¹ Ebu Badi'a aḡu'a azaḡa'e ani niḡano ḡabone hidi'uma rae re'uma."

*Iesu ebu Belezebulo**(Mareko 3:20-30, Luka 6:43-45, 11:14-23, 12:10)*

²² Ebu vase'a vine sau'ani'a agatoharote'e vase 'ahoga Iesu vaḡe tutune ariro. Ani'e ubumaḡa kuruḡa zu mumutafa. Iesu'a ani fainadu ani'e ḡoeriro zu ehamaro.

²³ Vaze ḡuḡuvaḡa nidu'a zaguzaganadu raena'a, "Ahi'e kini Davida mariga, Keriso gaogi!"

²⁴ Rehano Farisea azaḡani'a ḡoereze igirotene, raena'a, "Ani'e vine sau'a zuhi'aḡa Belezebulo* inaraḡa hina vine sau'asau'a hegoze buze'ohe."

²⁵ Iesu'a ze nouge rae zamare'ete'e ederadu ziro, raena'a, "Haba tiba zamaḡano zeḡe'a rovotadu utitifone, e'e haba'a'e ane'a bare ruini'uma. Ebu neḡa ga ne tiba zamaḡano zeḡe'a rovotadu utitifone, neḡa ga ne a'e mene edau gigara'uma.

²⁶ E'ano'o Satani'a Satani nabuga hegozine, zeḡe'a bare rovozadu utiti'uma. 'Ougadu zeḡe habao'e nougenouge edau gigara'uma?

²⁷ Eḡe'a Belezebulo inaraḡa hina vine sau'a hegoze buzifone, zae tahi'atahi'a'e iniu inara hina vine sau'a hegoze buze'ohe? Zae tahi'atahi'a'e zae mazao ve'oḡa rae re'uma.

²⁸ Rehano eḡe'a vine sau'a'e Badi'a Vine hina hegoze buzine, za edero'i, Badi'a'a amahi zae ibitozi radiu'ohe.

²⁹ Vaze'a ibite gezo inara vaseḡa ogoru teadu ani ne diuḡi'uma, ebu ani tohe ḡonota'uma.†

³⁰ Iniu'e eḡe mene teite reine, ani'e eḡe agirehi'ete'e vaseḡa. Ebu iniu'e Badi'a mazao vase nu'oze'ohe radu eḡe mene danahine, ani'e Badi'a mazao'ono'o vase rovoze'ete'e vaseḡa.

³¹ E zi'ohe, vase sau'a nidu'a ebu Badi'a rae sausaune'ete'e ḡoe'a'e Badi'a'a rae modi'uma. Rehano Vine Zaḡoḡa rae sausaunine, e'e sau'aḡa'e mene aḡutu modi'uma.

³² Iniu'a eḡe, Vaze Ubuga agire ḡerehine sau'aḡa rae modi'uma. Rehano iniu'a Vine Zaḡoḡa agire ḡorenine, raha adao zu zazore moneo sau'aḡa'e mene rae modi'uma.

³³ Ire manoḡa'e maḡa manoḡa ini'uma zu ire sau'a'e maḡa sau'a ini'uma. Nagi ireḡa'e maḡa horonadu edere'ohe.

³⁴ Za'e Zarama mariga heuḡa! Za'e sau'a azaḡa u'ano, ḡoere manoḡa 'ahoga mene ra'ohe. Nagini'a zamao iri'ave radiu'eta'a'e hebeono'o buau'ohe.

³⁵ Vaze manoḡa'e zamaḡano manoḡa nu'onadu manoḡa furene'ohe, ebu sau'a vaseḡa'e zamaḡano sau'a nu'onadu sau'a furene'ohe.

³⁶ E zi'ohe, Badi'a kota madaḡano vase nidu'a aneane'a huga o'o'a ḡoe'aḡoe'a reirote'e bare rae fureni'uma.

³⁷ Mazaḡa za'e reirote'e ḡoe'a idunaḡano, Badi'a'a za'e duduga ga ve'oḡa rae zi'uma."

*Iona Haḡai Nu Badeḡa**(Mareko 8:11-12, Luka 11:24-26, 11:29-32)*

³⁸ Ebu Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡa zu Farisea azaḡani'a Iesu vaḡe aradu niro, raena'a, "Ihore vaseḡa, eme ḡa'a haḡai nu badeḡa haḡae'ete'e ḡianoga urate'ohe."

³⁹ Iesu'a naenaезiro, raena'a, "Sau'a zu Badi'a mazao mene hune fie'ete'e azaḡa'e haḡai nu badeḡa da'o urate'ohe, rehano eḡe'a mene haḡai'uma. E'a ihozi'uma'e peroveta vaseḡa Iona haḡai nu badeḡa da'o.

⁴⁰ Iona'e mada uḡidu zu ohere uḡidu ḡozone boro isio radiro. E'e teige, eḡe, Vaze Ubugani'a mada uḡidu zu ohere uḡidu raha zamaḡano radi'uma.

⁴¹ Ibite madaḡano Nineva azaḡa'e Iona haramo abitadu sau'aono'o ḡihure ḡouriro. Izidi Iona vitinoga vaseḡa'e eḡe, rehano za'e eḡe ḡoere abitoga mene urate'ohe ebu

* 12:24 Ni 'ahoga'e Satani † 12:29 Huga'e, Iesu'e Satani ogoru teadu vine sau'a hegoze'ohe.

mene ġihure'ohe. E'ano'o Badi'a kota madaġano Nineva azaġani'a izidi ega zamao edanadu 'Za'e ve'oġa' rae zi'uma.

⁴² Ibite madaġano Siba haba'a kini roġaeġani'a haba faġanono'o kini Solomona ġoere abitoga veize onairo. Izidi Solomona vitinoga vazega'e eġe, rehano za eġe ġoere abitoga mene urate'ohe ebu mene ġihure'ohe. E'ano'o Badi'a kota madaġano Siba kini roġaeġani'a izidi ega zamao edanadu 'Za'e ve'oġa' rae zi'uma.

⁴³ Vine sau'a 'ahogani'a vase 'ahoga maza'ono'o buau'etene, ani haba boha'ano ragave'ohe ebu ahi'a ohonoga radu haba 'ahoga vaġe'ohe. Rehano mene horone'ohe.

⁴⁴ Ebu ani 'ahige ra'ohe, raena'a, 'E eġe'a vaġinate'e vazega vaġe bare onami'uma.' Ani baradu vase e'e horone'etene, vazega'e, neġa huga o'o'a, deheġa hune zu idaidane touga heuġa.

⁴⁵ Ebu vine sau'a e'e'a onamadu vine sau'a nidu'a fu'o 'aheu fare, a'e ufeta hune sau'a, zamaze'ohe, ebu vase e'e mazao diuġe radiu'ohe. 'Ougadu vase e'e ufeta hune sautu'ohe, ibite mene heuġa. De'eguġa'e izidi ega sau'a mazao furera'uma."

Iesu Vi'a zu Negoġa

(Mareko 3:31-35, Luka 8:19-21)

⁴⁶ Iesu'a 'ize vase ġuġuvaġa ġorezirote'e zamaġano vi'a zu negoġa duġuru'a feuradu ani teite ġoeroga veize enona edaro.

⁴⁷ Vaze 'ahogani'a Iesu nina'a, "Ġa vi'u zu negoġo duġuru'e ġa teite ġoerihhi radu enona edau'ohe."‡

⁴⁸ Ani'a naenaenina'a, "Iniu'e eġe nanu? Iniu'e eġe nego duġuru?"

⁴⁹ Ebu ani'a ane tahi'atahi'a surizadu raena'a, "Eġe nanu zu eġe negohe duġuru'e 'ahi e'e.

⁵⁰ Iniu'a Badi'a eġe Mama adureo urate'eta'a'e haġaine, eġe nego, eze, ebu nanu rae ra'ohe."

13

Ezone Feune Ġorau'ete'e Vazega Hari Idaidaġa

(Mareko 4:1-9, Luka 8:4-8)

¹ E'e madaġano Iesu'a neonno'o iġunadu du'ura genaġano ehoriro.

² Vaze ġuġuvaġani'a ani babaġano nu'oraratene, ani 'ai ġasio tiradu zamaġano ehoriro. Vaze ġuġuvaġa nidu'a'e du'ura genaġano edaro.

³ Ebu ani'a hari idaidaġa hina ġau ġehaġa ihoziro, raena'a, "Ego'i! Hihi vazega 'ahogani'a mebaġano ezone ġora onamiro.

⁴ Feune ġuzuhrotene, nu'e ibio rururaro, ebu nini'a onaadu au hauġiro.

⁵ Nu'e hadi haba'ano rururaro. Rahaġa'e severaġa. Ezogani'e ġarihe ġuhuriro, mazaġa rahaġa'e mene baruġa.

⁶ Ebu mada'a hiarotene, ane gigi'aġani'a ġuhuġa manadu roraro, mazaġa taiga o'o'a.

⁷ Ezone nu'e ve renogano rururaro. Ve renogani'a ġuhure bororanadu ezone ġuhuġa simariniro.

⁸ U ezone nu'e raha manogano rururanadu faine ġuhure bororaro. Ebu nu'e huga ġae 100, nu'e huga ġae 60 ebu nu'e huga ġae 30 hudaro.

⁹ Teġaġeta vazega'e faifaine egadu huga edero'i!"

Hari Idaidaġa Huga Ihoziro

(Mareko 4:10-20, Luka 8:9-15)

¹⁰ Ebu ane tahi'atahi'a'a ane vaġe onaadu niro, raena'a, "Ġa nouga'ahi hari idaidaġa hina ġoereze'ohe?"

‡ 12:47 Fare mirihrote'e nu'e v. 47 o'o'a.

¹¹ Iesu'a naenaezina'a, "Badi'a'a ibitozini'ete'e moneo 'u'uru tirota'a'e zae mazao fureneha, rehano vase 'ahoga'ahoga mazao mene fureneha.

¹² Faifaine zamare igi'ete'e azağa'e, Badi'a'a edeğa boro zenadu zeđe edeğa'e ufeta borora'uma. U mene faine zamare igi'ete'e azağa'e, Badi'a'a zeđe edeğa zuni mae vađini'uma.

¹³ E'ano'o e'a hari idaidağa hina ihoze'ohe, mazağa,

'Ze'e horone'ohe rehano, mene hune horone'ohe.

Ze'e igi'ohe rehano, mene hune igi'ohe ga mene hune edere'ohe.'

¹⁴ A'e peroveta vaseğa Isaia'a reirota'a'e hudaro, raena'a,

'Ze'e Badi'a'a nagini rae'eta'a'e igi'uma rehano, mene hune ederi'uma.

Ze'e Badi'a'a nagini hağa'e'eta'a'e horoni'uma rehano, mene hune horoni'uma.

¹⁵ Zamaze'e riğa u'ano, teğaze u'adu mene igi'ohe, zu ubumaze kuranadu mene ehamu'ohe.

Ze mene 'ougine, ubumaze'e Badi'a'a hağa'e'ete'e horoni'uma, teğaze'e Badi'a ra'ete'e igi'uma zu zamazeo Badi'a ederi'uma, ebu hena ze Badi'a vađe aradu ani'a ġabozi'uma.'

¹⁶ Rehano za Badi'a manohugazeta, mazağa nagini'a fureru'eta'a'e horone'ohe zu igi'ohe.

¹⁷ E'a hube hune zi'ohe. Peroveta azağa zu duduga azağa ġehađani'a, zae'a horone'eta'a'e ġianihi reinu, rehano mene horoniro. Ebu zae'a igi'eta'a'e igihi reinu, rehano mene igiro.

¹⁸ Ezone feune ġorau'ete'e hariğa idaidağa huga 'ahi ego'i.

¹⁹ Ezone ibio rururarota'a'e 'ahiguğa: Badi'a'a ibitozini'ete'e hariğa vase'a egadu huga'e mene edere'ete'e u'ano, Satani'a aradu ani zamao ġorarota'a'e mae vađine'ohe.

²⁰ Ezone hadi haba'ano rururarota'a'e 'ahiguğa: Vaze'a Badi'a ġoere igi'etene matu'uzeta zogone mae ġihine'ohe.

²¹ Rehano ze Badi'a mazao fie'ete'e ire taiga o'o'a heuğa. Ze mene fağa edau gigaru'ohe. Ebu Badi'a ġoere mae ġihine'ete'e u'ano, aduga ġehağa hidi'etene, zogone uite'ohe.

²² Ezone ve renoga zamađano rururarota'a'e 'ahiguğa: Vaze'a Badi'a ġoere igi'ohe. Rehano raha ġauğa zamare adudu'ohe zu obone'ete'e toheğa ufeta zamare'ohe. A'e Badi'a ġoere uadu ze mene ini'ohe.

²³ Ezone raha manogano rururarota'a'e 'ahiguğa: Badi'a ġoere igi'ohe zu e'e huga'e edere'ohe. Ebu hudau'ena'a, ġorarota'a'e vitine'ohe, ġae 100, ġae 60 ga ġae 30 ini'ohe.

Ve Hari Idaidağa

²⁴ Iesu'a hari idaidağa 'ahoga ziro, raena'a, "Badi'a'a Ibitozini'eta'a'e vase 'ahogani'a ani mebao ezone manoga ġorarote'e heuğa.

²⁵ Rehano vase nidu'a baze'ete'e zamađano, ane agire vaseđani'a aradu vuidi bo'ađano ve ġoraro ebu vađiniro.

²⁶ Vuidi'a ġuhuradu mağa hađairotene ve zuni ġuhuriro.

²⁷ E'ano'o meba vaseğa tuğure azađani'a aradu niro, raena'a, 'Vaze boro, ġa'a ġae mebao vuidi ezone manoga ġoraro. Rehano ve e'e noumano'o?'

28 Ani'a naenaeniro, raena'a, 'Agire vazega 'ahogani'a 'ougiro.' Tuḡure azaḡani'a ḡadinina'a, 'Ḡa'e eme onamadu ve e'e ḡoroga uratehehe?'

29 Ani'a naenaezina'a, 'Mene, za'a ve ḡurine vuidi zuni ḡuri'uma gaogi.

30 Modo'i ebu zeḡe tibano ḡuhuri'uma oname hirive'ete'e madaḡa. Hirive'ete'e madaḡano eḡe'a hirive'ete'e azaḡa zi'uma, raena'a, 'Ve geno ibite ḡoro'i, ebu tibano utadu hofu'i. Hena vuidi'e tibano nu'onadu eḡe suabao zouno'i.'"

Kuava Maḡa zu Isiti Hari Idaidaḡa*

(Mareko 4:30-32, Luka 13:18-21)

31 Ani'a hari idaidaḡa 'ahoga ziro, raena'a, "Badi'a'a ibitozini'eta'a'e Kuava* maḡa tiba vase 'ahogani'a madu nebaḡano ḡorarote'e heuḡa.

32 Ani'e maḡa nidu'a bo'aḡano kome'a fase, rehano ḡuhurine meba ḡauḡa nidu'a bo'aḡano ufeta bororanadu ire boro ra'ohe. Ebu butu nini'a rafu are ezagano kamadu neze ogora'uma."

33 Ani'a hari idaidaḡa 'ahoga ziro, raena'a, "Badi'a'a ibitozini'eta'a'e isiti heuḡa. Roḡae 'ahogani'a isiti tahiḡa madu uvahuḡa ḡehaḡa teite mirune tibune'ohe ebu hena uvahu nidu'a'e ubaru'ohe."

Hari Idaidaḡa Hina Ḡoeriro

(Mareko 4:33-34)

34 Iesu'a hari idaidaḡa hina ḡoere 'ahi nidu'a vase ḡuḡuvaḡa ziro. Ani'e hari idaidaḡa hina da'o vase mazao ḡoeriro.

35 A'e, peroveta vazegani'a Badi'a ḡoere reirote'e'a hudaro, raena'a,

"E'e hari idaidaḡa hina zi'uma.

Raha 'adi haḡairote'e madaḡanonono'o 'u'uru tirota'a'e eḡe'a furera'uma."

Ve Hari Idaidaḡa Huga Ihoziro

36 Ebu ani'a vase ḡuḡuvaḡa muhizadu ne zamaḡa diuḡiro. Ane tahi'atahi'a'a hegote diuḡadu niro, raena'a, "Mebao ḡorarote'e ve hari idaidaḡa huga ihofu'i."

37 Ani'a naenaezina'a, "Ezone manoḡa ḡorarote'e vazega'e eḡe, Vaze Ubuga.

38 Meba'e raha 'adi. Ezone manoḡa'e Badi'a'a ibitozini'ete'e azaḡa, u ve'e Satani hegote'ete'e azaḡa.

39 Agire vazegani'a ve ḡorarota'a'e Diabolo. Hirive'ete'e madaḡa'e mada ḡonaḡa, ebu hirive'ete'e azaḡa'e tuḡure viga.

40 Mada ḡonaḡa'e ve ḡoradu ire rogao hufi haoze'ete'e teigi'uma.

41 Eḡe, Vaze Ubuḡani'a, eḡe tuḡure viga tuḡuzi'uma ebu ze'a, Badi'a'a ibitozini'ete'e azaḡa'ono'o, vase ibi sau'ao tutuze'ete'e azaḡa nidu'a zu haḡai sau'a azaḡa nidu'a rovoze nu'ozi'uma.

42 Zeḡe nidu'a'e ire roga gigi'aḡano mae feuzadu e'ea nia'uma zu ḡononeze atiti'uma.

43 Ebu duduḡa azaḡa'e Moze'a ibitozini'ete'e zamaḡano mada teige hia'uma. Teḡaḡeta vazega'e egadu faine edero'i!

Ḡau Manomano U'uruga Hari Idaidaḡa

44 Badi'a'a ibitozini'eta'a'e mebao ḡau manomano u'uruga heuḡa. Vaze 'ahogani'a horonirotene bare u'uranadu matu'uḡeta ne onamiro. Ebu ane ḡau nidu'a seronadu meba e'e hoitiro.

45 Bare hena, Badi'a'a ibitozini'eta'a'e hadi manomano vaḡe'ete'e vazega heuḡa. Hadi e'e moni boro zu iraga manoḡa u'ano, hoitihiradu ragave vaḡiro.

* 13:30 Girikio, fufu maḡa 13:35 13:35 Salamo 78:2

⁴⁶ Ani'a hadi manomano e'e horonirotene, ne onamadu ane g̃au nidu'a seroniro ebu hadi e'e hoitiro.

Re'eva Hari Idaidaḡa

⁴⁷ Bare hena, Badi'a'a ibitozini'eta'a'e re'eva heuḡa. Davarao einadu g̃ozone nunu nidu'a oḡaro.

⁴⁸ Re'eva'e iriva'irotene, vase'a mae hesao rehaniro. Ebu ze'a ehoradu g̃ozone manōḡa'e inahe tunahuo mae ufiro ebu sau'asau'a'e mae modiro.

⁴⁹ Mada g̃onaga'e 'ahiguḡa re'uma. Tuḡure vigani'a onaadu duduḡa azaḡa maza'ono'o sau'a azaḡa mae rovozi'uma.

⁵⁰ Ebu ze'a ire roga gigi'aḡano mae feuzadu e'ea nia'uma zu g̃ononeze atiti'uma."

⁵¹ Ebu Iesu'a ḡadiziro, raena'a, "Za'e eḡe g̃oere nidu'a huga'e ederahe?" Ze'a naenaenina'a, "O'e."

⁵² Ani'a ziro, raena'a, "Mose goro g̃oe'a ihoze'ete'e azaḡa nidu'a'e Badi'a'a ibitozini'ete'e moneo ederifone, ze'e godogo neḡa ḡiane'ete'e azaḡa ḡihi'aḡaḡihi'aḡa heuḡa reifo. Ze'e godogo zamaḡano g̃au manomano amahiḡa zu g̃au manomano iziga ederadu vase ihoze'ohe.†"

Nazareta Azaḡani'a Iesu Hezahoharo

(Mareko 6:1-6, Luka 4:16-30)

⁵³ Iesu'a hari idaidaḡa e'e hauḡirotene e'eano'o vaḡiniro.

⁵⁴ Ebu ane haba, Nazareta neḡa onamadu zeḡe nu'onu'o neḡano ihoze ḡadahiro. Ze ani g̃oere egadu zaguzagaro, raena'a, "Vaze adi'e nouma'ono'o zamarone manōḡa zu haḡaiḡa gigi'a inaraḡa 'ahi meiro?"

⁵⁵ Ahi'e ne ogoru'ete'e vaseḡa ubuga. Ani vi'a'e Maria, ani negoḡanegoḡa'e Iakobo, Iosefa, Simona zu Iuda.

⁵⁶ Ani ezeḡa nidu'a'e aha'o eme teite. Ani'a g̃au nidu'a 'ahi nouma'ono'o meiro?"

⁵⁷ Ebu ze'a ani hezahoharo.

'Ougadu Iesu'a ziro, raena'a, "Haba nunu nidu'a zamaḡano vase'a peroveta azaḡa gubaze'ohe, rehano peroveta azaḡa zeḡe habao zu nezeno da'o vase'a mene gubaze'ohe."

⁵⁸ Ebu ani'a e'e neḡano haḡai gigi'a ḡehaḡa mene haḡairo, mazaḡa ze'e ani mazao mene fiuro.

14

Ioane Babatiso Rune

(Mareko 6:14-29, Luka 9:7-9)

¹ E'e madaḡano Galilea haba'a kiniḡa Heroda'a Iesu hariḡa igiro.

² Ebu ane gau azaḡa ziro, raena'a, "Iesu'e Ioane Babatiso gaogi. Ane'a runeono'o bare ḡabodeha! E'ano'o ane'a haḡai gigi'a inaraḡa hina gau'e'ohe."

³⁻⁴ Ibite Heroda'a negoḡa, niḡa Filipino, inuga meiro. Inuga niḡa'e Herodia. Ebu Ioane'a Heroda mazao barebare niro, raena'a, "Ḡae'a negoḡo inuga meirota'a'e Badi'a goro vari'eha." E'ano'o, Heroda'a Ioane obone tiro, ebu ḡu'a neḡano ohoniro.

⁵ Heroda'a Ioane matihi reiro, rehano ani'e vase ḡuḡuvaḡa rihoziro, mazaḡa ze'e Ioane'e peroveta vaseḡa rae mae ḡihiniro.

⁶ Heroda'a furerarote'e madaḡa meirotene, Herodia aboḡani'a vasevaze zamao zayonadu Heroda zama ufeta matu'oharo.

⁷ E'ano'o Heroda'a ani mazao ḡoitoriro, raena'a, "Ḡa nagini urate'eta'a'e eḡe'a ḡani'uma."

† 13:52 A'e, g̃au amahiḡa'e ihore amahiḡao idaniro zu g̃au iziga'e ihore izigao idaniro.

⁸ Ebu ani vi'a ġoere egadu Heroda niro, raena'a, "Ioane Babatiso vadini siuvao ofadu izidi 'ada eno'i."

⁹ E'e igirotene, Heroda'e zamaġa adudaro. Rehano ani'a e'ea vaze zamao ġoitorirote'e 'ahine, roġae tahi'aġani'a urate'ete'e ġauġa hano'i rae reiro.

¹⁰ E'ano'o ani'a uti vazega tuġunadu ġu'a neġano Ioane Babatiso 'unu vari'e ri'iro.

¹¹ Vadiga'e siuvao teadu odohe ariro, ebu roġae tahi'aġa hanadu ane'a vi'a haro.

¹² Ebu Ioane tahi'atahi'a'a onaadu ane ahiri mae guriro. E'e enogano ze'e Iesu vaġe onamadu me'odoharo.

Vaze 5,000 Ġubuziro

(Mareko 6:30-44, Luka 9:10-17, Ioane 6:1-14)

¹³ Iesu'a Ioane hariġa igirotene, ani e'e haba'a modadu ġasi hina vaze o'o'a haba'a sifu ruhau onamiro. Rehano vaze ġuġuvaġani'a e'e egadu nezeono'o odao Iesu hegote onamiro.

¹⁴ Iesu'a ġasi'ono'o buanadu vaze ġuġuvaġa horoziro. Ebu vetuġazeadu ugi azaġa faiziro.

¹⁵ Ġoravararotene, ane tahi'atahi'a'e ane vaġe onaadu niro, raena'a, "Ahi'e haba boha'a ebu mada 'ai zubureha. E'ano'o vaze ġuġuvaġa 'adi tuġuzo'i, ebu ze uhiġauhiġa neġa onamadu ogomuze hoiti'uma."

¹⁶ Rehano ani'a naenaezina'a, "Mene 'ougi'uma. Zae'a ogomu nu zeno'i."

¹⁷ Ze'a nina'a, "Eme mazao'e beredi fu'o zu ġozone 'aheu da'o."

¹⁸ Ani'a zina'a, "Eġe vaġe mae aro'i."

¹⁹ Ebu ani'a vaze ġuġuvaġa ve rana ehoroga radu ziro. Ani'a beredi fu'o zu ġozone 'aheu madu adure ite ġiane'ena'a, Badi'a mazao kuraro. Ebu vahege tahitahadu tahi'aġa ziniro ebu zeġe'a vaze ġahuge ziniro.

²⁰ 'Ougadu zeġe nidu'a ogau idararo. Ebu Iesu tahi'atahi'a'a ogomu ġaha'aġaha'a'e nu'onadu tunahu 12 iri'avoniro.

²¹ E'ea ogarote'e azaġa bo'aġano ohoze isoiso nidu'a'e 5000, u roġaeroġae zu tahi'a kome'akome'a'e mene me'odiro.

Vu Rana Edau Onamiro

(Mareko 6:45-52, Ioane 6:15-21)

²² E'e enogano Iesu'a tahi'aġa zogone ibite tuġuzena'a, ziro, raena'a, "Ġasio tiradu du'ura moneafa fare onamo'i." U Iesu 'ize vaze ġuġuvaġa tuġuziro.

²³ Tuġuze haugadu ane da'o maġa itadu kuraro. Mada'a ġoravararotene e'ea ane da'o radiunu.

²⁴ E'e madaġano ġasi'e hesa'ono'o fararo. Ebu zavara boroboro onainu 'ahine, sa'u boro ragatadu ġasi ġihuġihuniro.

²⁵ Iraranae reirotene, Iesu'e vu rana edau'ena'a, ane tahi'atahi'a vaġe ariro.

²⁶ Ane tahi'atahi'a'a Iesu vu rana edau onairote'e horonirotene, rihau rudau'ena'a, huau ġaniġanaro, raena'a, "A'e vine!"

²⁷ Rehano Iesu'a zogone ziro, raena'a, "Ago rihano'i! 'Adi eġe. Zamaze rinedo'i."

²⁸ Petero'a nina'a, "Zuhi'a Boro, a hube hune ġa ro'idene, e zuni vu rana ġae vaġe amoga veize huhu'i."

²⁹ Iesu'a nina'a, "Aro'i." Ebu Petero'a ġasiono'o buanadu vu rana Iesu vaġe edau onamiro.

³⁰ Rehano ani'a zavara boro horonirotene, rihanadu vu zamaġa zubure ovoiro, ebu ġaniġaniniro, raena'a, "Zuhi'a Boro, e ġaboho'i!"

³¹ Iesu'a zogone evo'a 'einadu ani hutube ġihiniro, ebu nina'a, "Ġa, mene gigaru fie'ete'e vazega, nougadu 'ada'adeha?"

³² Anianine ġasio tirirotene, zavara 'ai dauġiro.

³³ Ebu ġasi rana azaġa'e Iesu niguniro, raena'a, "Hube hune ġa'e Badi'a ubuga."

Ugi Azağa Faiziro
(Mareko 6:53-56)

³⁴ Zeğe'a du'ura faradu Genesareta haba'ano hebetiro.

³⁵ Haba e'e azağani'a Iesu'a onairote'e ederadu ne uhiğauhiğa azağa nidu'a veize ğoere tuğuriro. Ebu zeğe'a ugi azağa nidu'a Iesu vađe tutuze ariro.

³⁶ Ebu ugi azağani'a ani dabuağa 'ariğa tahiğano da'o tu'inoga veize ze uminiro. 'Ougadu tu'inirote'e azağa nidu'a'e ugize'a manoriro.

15

Zama Deheno'i
(Mareko 7:1-23)

¹ Ebu Farisea azağa zu Mose goro ğoe'a ihoze'ete'e azağa nu'a Ierusalem'a'ono'o Iesu vađe onaadu ğadiniro, raena'a,

² “Ġa tahi'atahi'a'e izema oganogano 'evoreze mene vuzu'e'ohe. Nougadu ze'a eme vouğa goro ğoe'a vari'e'ohe?”

³ Iesu'a naenaезiro, raena'a, “Za'e nougadu Badi'a goro ğoe'a'e vari'adu vouğaze goro ğoe'a tihitihine'ohe?”

⁴ Badi'a'a raena'a, 'Vi'u mogo gubazo'i, ebu 'Iniu'a ane vi'a moga rae sausauzo'idene, mau runo'i.'

⁵ Rehano iniu'a vi'a moga mazao raena'a, 'Fase, e zae danazoga mene idağa, mazağa danazi'uma ra'ete'e ğauğa 'ahi'e eđe'a Badi'a ha'uma,' rae reine, zae'a ani idağa rae ra'ohe.

⁶ Vaze'a vize moze* mene gubane'ohe rehano, za'a ze duduğa rae ihone'ohe. E'e teige, zae'a vouğaze goro ğoe'a u'ano, Badi'a goro ğoe'a rae mode'ohe.

⁷ Za, zama guhi azağa! Peroveta vazeğa Isaia'a zae moneo reirota'a'e duduğa ra'ohe, raena'a,

⁸ 'Vazevaze 'ahi'e hebe hina da'o Badi'a gubane'ohe, rehano zamaze'e Badi'a mazaono'o fağa hune.

⁹ Ze'a Badi'a mazao kurau'eta'a'e huga o'o'a, ebu ze'e vaze'a tirote'e goro ğoe'a ihoze'ohe.'”

¹⁰ Iesu'a vaze ğuğuvağa huze ane vağiro ebu ziro, raena'a, “Egadu edero'i.

¹¹ Hebeo diuđe'ete'e ğauğa'e vaze mene toratorane'ohe. Rehano hebe'ono'o buau'ete'e ğauğani'a vaze toratorane'ohe.”

¹² Ebu Iesu tahi'atahi'a'a ane vađe onaadu niro, raena'a, “Ġa'e Farisea azağani'a ğae ğoere egadu mağunata'a'e edeğahe?”

¹³ Iesu'a naenaезina'a, “Adureo eđe Mama'a mene ğorarote'e ğauğa nidu'a taiga'ono'o ğuri modi'uma.

¹⁴ Ze mode tauğoi! Ze'e vaze ibitozini'ohe, rehano ubuma kuruga azağa heuğa. Kuruga vazeğani'a kuruğa vazeğa ibitohaune, anianine ho'ona bohire ovo'i'uma.”

¹⁵ Petero'a nina'a, “Au'ete'e ğauğa'e vaze mene toratorane'ete'e hari idaidağa huga ihofoi'.”

¹⁶ Iesu'a zina'a, “E'a ihozata'a'e 'ize mene edeğahe?”

¹⁷ Za'e edeğa, ogomu'e vaze hebe'ono'o diuđe isi zamağa ovoadu vesu ahiri'ono'o buau'ohe.

¹⁸ Rehano hebe'ono'o buaue'ta'a'e zamaono'o buanadu vaze toratoraze'ohe.

¹⁹ Vaze zamaono'o buau'eta'a'e zamarone sau'a, gorugoru, hahu'a daro'ete'e, ubuma ğezo, ğonore, kotao ğurire ğoere'ete'e zu vaze rae sausauze'ete'e ra'ohe.

²⁰ De'eguḡani'a vase toratorane'ohe. Rehano 'evore mene vuzuadu ogomu au'ete'e'a vase mene torane'ohe."

Kanana Roḡaeḡani'a Iesu Mazao Firo
(Mareko 7:24-30)

²¹ Iesu'a Galilea haba'a modadu Turo zu Sidono haba'a onamiro.

²² E'e haba'ano Kanana† roḡaeḡa 'ahogani'a ani vaḡe aradu ḡihau huniro, raena'a, "Zuhi'a Boro, Davida mariga, eḡe vetuḡaho'i! Vine sau'ani'a eḡe abohe rana radu ani ufeta sausaune'ohe."

²³ Rehano Iesu'a ḡoere 'ahoga mene naenaeniro. Ebu ani tahi'atahi'a'a aradu uminiro, raena'a, "Ani tuḡune vaḡino'i, mazaḡa eme hegote'ena'a, barebare huau ḡunuḡunufe'ohe."

²⁴ 'Ougadu Iesu'a roḡae e'e niro, raena'a, "E ḡa mene dana'i'uma. E'e Isaraela azaḡa, dauḡirote'e mamoeḡa veize da'o tuḡuhiro."

²⁵ Rehano roḡaeḡani'a aradu ani zamao ḡuḡuriro ebu raena'a, "Zuhi'a Boro, danaho'i!"

²⁶ Iesu'a naenaenina'a, "Tahi'a ogomu madu ḡuni hanoga'e mene idaḡa."‡

²⁷ Roḡaeḡa'e nina'a, "A hube, Zuhi'a Boro, rehano ḡuni zuni ane zuhi'a ogomu mumuḡa fata'ono'o buau'eta'a'e au'ohe."

²⁸ Iesu'a naenaenina'a, "Roḡae, ḡa'e eḡe mazao fie'eta'a'e boro! Ḡa'a urate'eta'a'e hidi'uma." E'e madaḡano ani aboḡa 'ai manoriro.

Vaze Ḡehaḡa Faiziro

²⁹ Iesu'a haba e'e modadu Galilea du'uraḡa uni onamiro. Ebu maḡa itadu e'ea ehoriro.

³⁰ 'Ougadu vase ḡuḡuvaḡani'a mene edau'ete'e azaḡa, ubuma kuru azaḡa, oda sau'a azaḡa, mumutafa azaḡa zu uḡi azaḡa nunu ḡehaḡa tutuze ane vaḡe ariro. Ebu ze'e ane oda babaḡano bazuze teadu ani'a faiziro.

³¹ Vaze ḡuḡuvaḡani'a mumutafa azaḡa'e ḡoere'ete'e, oda sau'a azaḡa'a manorate'e, mene edau'ete'e azaḡa'e ragave'ete'e zu ubuma kuru azaḡa'e ehamane'ete'e horozitene, zaguzagaro. Ebu ze'e Isaraela azaḡa Badi'aḡa matu'oharo.

Vaze 4000 Ḡubuziro
(Mareko 8:1-10)

³² Ebu Iesu'a ane tahi'atahi'a huzadu ziro, raena'a, "'E'e 'ahi duḡuru vetuḡazi'ohe, mazaḡa ze 'ahao mada uḡidu eḡe teite radiu'ohe zu ogomuze o'o'a. E'e ze vinini tare nezeo tuḡuzoga mene urate'ohe, mazaḡa ibio higau bauri'uma."

³³ Tahi'aḡani'a nina'a, "Haba boha'ano 'ada, noumao ogomu ḡehaḡa horonadu vase ḡuḡuvaḡa 'ahi ḡubuzi'uma?"

³⁴ Iesu'a ḡadizena'a, "Za mazao beredi'e nugu?" Ze'a naenaenina'a, "Beredi'e fu'o 'aheu fare zu ḡozone kome'a tahiḡa."

³⁵ Ebu ani'a vase ḡuḡuvaḡa rahao ehoroga radu ziro.

³⁶ 'Ougadu beredi fu'o 'aheu fare zu ḡozone madu Badi'a mazao kuraro. Ebu vaheḡadu vase ḡuḡuvaḡa zenoga veize tahi'aḡa ziniro. Ebu tahi'aḡani'a ḡahugiro.

³⁷ Zeḡe nidu'a au idararo. Ebu ogomu ḡaha'aḡaha'a mae ofadu tunahu fu'o 'aheu fare iriva'oniro.

³⁸ Ogarote'e azaḡa bo'aḡano ohoze da'o nidu'a'e 4000, u roḡae zu tahi'a kome'akome'a'e mene me'odiro.

³⁹ Ani vase ḡuḡuvaḡa tuḡuzirote'e ḡarugano, ḡasi'o ehoradu Magadana haba'a onamiro.

† 15:22 A'e mene Iuda haba'a ‡ 15:26 Iuda azaḡa'e Iuda mene azaḡa mazao ḡuni rae huziro.

16

Haġai Nu Badeġa Uratiro

(Mareko 8:11-13, Luka 12:54-56)

¹ Farisea zu Sadukea azaġani'a Iesu tuhune nuroga radu ane vaġe onairo ebu uminiro, raena'a, "Badi'a mazaonono'o haġai nu badeġa ihof'o'i."

² Ani'a naenaenziro, raena'a, "Za'e, 'Ġorava mada'a kanaru zuburine, ohoġore mada'a manori'uma,' rae ra'ohe.

³ Ebu 'Oherebau adure'a ġutanoga horonine irugu'a ru'a'uma,' rae ra'ohe. Za'e adure iraġa horonine nagini'a furera'uma rae edere'ohe. U izidi madaġano nagini'a fureru'eta'a'e huga'e mene edere'ohe.

⁴ Sau'a azaġa zu Badi'a mazao mene hune fie'ete'e azaġa'e haġai nu badeġa da'o urate'ohe, rehano mene zini'uma. E'a zini'uma'e peroveta vazeġa Iona haġai nu badeġa da'o." Ebu ani'a zeġe mazaono'o vaġinadu onamiro.

Farisea zu Sadukea Azaġa Isiti

(Mareko 8:14-21)

⁵ Iesu tahi'atahi'a'e du'ura moneafa farirotene beredi odohoga aġutaro.

⁶ Iesu'a ziro, raena'a, "Tohutoho'i, Farisea zu Sadukea azaġa isiti faine ġiano'i."

⁷ 'Ougadu ze zeġe'a bare ġo'aniro, raena'a, "Eme'a beredi mene odoheha 'ahine, ani 'ouge ra'ohe."

⁸ Iesu'a ze nagini ġo'anirote'e ederirotene, ziro, raena'a, "Zae Badi'a mazao fie'eta'a'e kome'a! Nougadu beredi nu mene odohate'e ġo'ane'ohe?"

⁹ Za ize mene edeġahe? Eġe'a beredi fu'o hina vase 5000 ġubuzadu ġaha'aġaha'a'e tunahu nugu nu'onirota'a'e mene zamare'ehehe?

¹⁰ Zuni beredi fu'o 'aheu fare hina vase 4000 ġubuzadu ġaha'aġaha'a'e tunahu nugu nu'onirota'a'e mene zamare'ehehe?

¹¹ E'a beredi moneo mene ra'eta'a'e nougadu za'e mene edere'ohe? E bare zi'ohe, Farisea zu Sadukea azaġa isiti faine ġiano'i!"

¹² 'Ougadu ze'e ederiro, ani'e beredi isitiġa moneo mene reiro, rehano Farisea zu Sadukea azaġani'a ġuriro ihoreġa ġianoga veize reiro.

Petero'a Iesu'e Keriso Reiro

(Mareko 8:27-30, Luka 9:18-21)

¹³ Iesu'a Kaisaria Filipi haba'a onairotene, ane tahi'atahi'a ġadiziro, raena'a, "Vaze'a eġe, Vaze Ubuga, iniu rae ra'ohe?"

¹⁴ Ze'a naenaenina'a, "Nu'e Ioane bapato, nu'e Elia ra'ohe. Nu'e Ieremia ga amahi peroveta vazeġa 'ahoga ra'ohe."

¹⁵ Ebu ani'a ġadizena'a, "Za'a ra'etene e'e iniu?"

¹⁶ Simona Petero'a naenaenina'a, "Ġa'e Keriso, ġabone Badi'aġa Ubuga."

¹⁷ Iesu'a naenaenina'a, "Iona ubuga Simona, matu'o'i, mazaġa vase'a ġa mazao e'e meme iho'eha, rehano adureo eġe Mama'a ġa iho'eha.

¹⁸ Ebu e ġa'ohe. Ġa'e Petero, huga'e vatava. Eġe'a vatava e'e rana ekalesia, eġe mazao fie'ete'e azaġa, ohozi'uma, ebu rune gigi'a'e mene ġuizi'uma.

¹⁹ Badi'a'a ibitozini'ete'e ibihetaġa vava'oga veize kiġa eġe'a ġani'uma. E'ano'o ġa'e nagini rahao gararine, Badi'a adureo zuni garari'uma, ebu ġa'a nagini rahao ahetine, Badi'a adureo zuni aheti'uma."

²⁰ Ebu Iesu'a ġoere riġa ziro, raena'a, "E'e Keriso rae vase ago zo'i!"

Iesu Runeġa Moneo Ihoziro

(Mareko 8:31-9:1, Luka 9:22-27)

²¹ E'e madaġanono'o, Iesu'a ane rune moneo ane tahi'atahi'a ġadahe ihoziro, raena'a, "Eġe'a Ierusalem onamehuni'uma, ebu vase boroboro, dibu'o vazeġa

ġihi'aġaġihi'aġa zu Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azaġa mazaono'o aduga ġehaġa hidi'uma. Ze'a uġuhi'uma, rehano e'a mada uġiduġa zamaġano bare ġabode iġuni'uma."

²² Ebu Petero'a Iesu ane genaġano zamahu onamadu roniro, raena'a, "Mene, Zuhi'a Boro, Badi'a'a ġae mazao 'ouge mene furen'i'uma!"

²³ Rehano ani'a tehadu Petero niro, raena'a, "Satani, eġe mazaono'o vaġino'i! Ġa'a eġe'a uitoga veize ġoere'ohe, mazaġa ġa'e Badi'a' ibio mene zamare'ohe, rehano vase ibio zamare'ohe."

²⁴ Ebu Iesu'a ane tahi'atahi'a ziro, raena'a, "Iniu'a eġe ġaruna hegotihi are ro'idene, ane ura haġaiġa nidu'a modadu ane satauro odohe'ena'a, eġe hegoti'i!"

²⁵ Iniu'a ane ġabone obone giganine, ani ġabone tuġutuġu mene hidi'uma. Rehano iniu'a ane ġabone eġe 'uano modine, ġabone tuġutuġu hidi'uma.

²⁶ Vaze 'ahogani'a haba nidu'a madu ġaboneġa mae vaġinine, nagi manoġa hidi'uma? Ġau 'ahoga hina zu ġabone tuġutuġu mouga mene idaġa.

²⁷ Eġe, Vaze Ubuga'e eġe Mama aġaġa zamaġano tuġure viga teite onai'uma, ebu vase'a nagini haġairote'e idunaġano aneane naeġa zini'uma.

²⁸ E hube hune zi'ohe, izidi zae bo'aġano vase nunu'a izema rudanogano, eġe, Vaze Ubugani'a aradu vase ibitozini'ete'e horoni'uma.

17

Iesu Iraġani'a Nufiro

(Mareko 9:2-13, Luka 9:28-36)

¹ Mada fu'o tiba fare ġaruġano Iesu'a Petero, Iakobo zu Iakobo negoġa Ioane zamazadu zeġe da'o maġa boro itiro.

² E'ea ani iraġani'a ze ubumao nufiro. Iraġani'a mada teige agararo ebu dabuaġani'a aġaġa teige uraro.

³ E'e madaġano ze ubumao Mose zu Elia'a fureranadu Iesu teite ġoeriro.

⁴ Petero'a Iesu niro, raena'a, "Zuhia Boro, eme 'ahao radiu'eta'a'e monoġa! Ġa'a uratine e taruha uġidu ogora'uma, tiba'e ġae veize, tiba'e Mose veize ebu tiba'e Elia veize."

⁵ Ani ġoere radiu'enogano ġoze vazavazahogani'a ovadu ze ogoziro, ebu ġoze zamaġanono'o ago 'ahoga igiro, raena'a, "Ahi'e eġe zamarone, ubudehe. E ani mazao matue rudau'ohe. Ani ġoere egohano'i."

⁶ Iesu tahi'atahi'a'a ago e'e igirotene, rihau rudanadu rahao higau ġuġuriro.

⁷ Rehano Iesu'a aradu oboziro, ebu raena'a, "Iġuno'i. Ago rihano'i."

⁸ Ze'a dude ehamarotene, vase nu mene horoziro, rehano Iesu da'o horoniro.

⁹ Ze maġanono'o ovairote'e madaġano Iesu'a ziro, raena'a, "Za'a horonata'a'e vase mazao ago rae furen'o'i, onamo eġe, Vaze Ubugani'a runeono'o bare ġabode iġuni'uma."

¹⁰ 'Ougadu ane tahi'atahi'a'a ġadiniro, raena'a, "Nougadu Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azaġani'a, 'Elia'e ibite onai'uma,' rae ra'ohe?"

¹¹ Iesu'a naenaezina'a, "A'e hube. Elia'e ġau nidu'a ruhiboga veize ibite onai'uma.

¹² Ebu e zi'ohe, Elia 'ai amahi onairo. Rehano vase'a mene ederadu ani mazao zeġe'a uratirote'e haġaiġa haġairo. E'e teige, eġe, Vaze Ubuga zuni zeġe mazaono'o aduga hidi'uma."

¹³ 'Ougadu ane tahi'atahi'a'a Iesu'a Ioane Babatise'e Elia idane'ena'a, ġoerate'e ederiro.

Tahi'a Kome'a Vine Sau'aġeta Manoniro

(Mareko 9:14-29, Luka 9:37-43a)

¹⁴ Ze'a mağa'ono'o vase ġuġuvaġa vaġe ovairotene vase 'ahogani'a Iesu vaġe aradu ane zamao tue ġuġuriro, ebu raena'a,

¹⁵ "Zuhia Boro, eġe ubude vetuġano'i! Ani'e ketokete'ohe ebu ahiri'e gigi'a boro ma'ohe. Ani'a mada ġehaġa ire roga rana ga vu rana higau'ohe.

¹⁶ E'a ani tutune ġae tahi'atahi'a vaġe areha, rehano ze'a ani manonoga mene idaraneha."

¹⁷ Iesu'a naenaenziro, raena'a, "Za'e Badi'a mazao mene fi'e'ete'e zu ve'oġa haġae'ete'e azaġa! E za teite no'e faġa radi'uma? E no'e faġa zae mazao zamahe gigau oboni'umahe?" Ebu tahi'a e'e moga nina'a, "Ubugo odohe eġe vaġe aro'i."

¹⁸ Ebu Iesu'a vine sau'a ronadu ane mazaono'o buaro. E'e madaġano tahi'a e'e zogone manoriro.

¹⁹ Ebu ani tahi'atahi'a'a zeġe da'o Iesu vaġe aradu ġadiniro, raena'a, "Eme'a nougadu vine sau'a hegone bunoga mene idaraneha?"

²⁰ Ani'a ziro, raena'a, "Mazaġa zae fie'eta'a'e tahiġa fase. E hube hune zi'ohe, za'a eġe mazao fie'eta'a'e fufu maġa kome'a tiba heuġa radu za maġa 'ahi mazao nina'a, 'Ahaono'o vaġinadu omo onamo'i,' rae reine, ani'a 'ouge haġai'uma. Za'e eġe mazao fine, ġau nidu'a haġaoga'e idaġa."*

Runeġa zu Bare Iġuni'uma Hariġa Reiro
(Mareko 9:31-32, Luka 9:44-45)

²² Ze'a Galilea haba'ano nu'orarotene, Iesu'a ziro, raena'a, "Eġe, Vaze Ubuga'e agirehe 'evoreo ri'ih'i'uma.

²³ Ze'a uġuhi'uma, ebu mada uġiduġano e'a bare iġuni'uma." 'Ougadu Iesu tahi'atahi'a'e zamaze are rudaro.

Kuru Neġa Takesiġa

²⁴ Ze'a Kaperanauma neġa boro feurirote'e enogano, kuru neġa takesi azaġani'a Petero vaġe aradu niro, raena'a, "Ġa miriho vazega'e kuru neġa takesi† mene haġae'ehehe?"

²⁵ Ani'a raena'a, "O'e, eġe ihore vazega'e takesi haġae'ohe."

Petero'a ne diuġirotene, Iesu'a ibite ġadiniro, raena'a, "Petero‡, ġa nouge rae zamare'ohe? Haba kiniġa'e iniu mazao takesi ufe'ohe, ani haba azaġa mazao ga avo'a azaġa mazao?"

²⁶ Ani'a naenaenina'a, "Avo'a azaġa mazao ufe'ohe." Ebu Iesu'a nina'a, "O'e, ane haba azaġa'e takesi mene haġae'ohe.

²⁷ Rehano eme mene maġunozifine takesi haġai'uma. Ġa'e du'ura ovoadu kimai feuno'i. Ebu ġozone tiba kimaino'idene, hebe'a mae nahano'i, ebu siliva moniġa tiba§ horoni'uma. E'e madu emetane veize zeno'i."

18

Iniu'e Ġihi'a Hune

(Mareko 9:33-37, 42-48, Luka 9:46-48; 15:3-7; 17:1-2)

¹ E'e madaġano Iesu tahi'atahi'a'a Iesu vaġe onaadu ġadiniro, raena'a, "Badi'a'a ibitozini'ete'e zamaġano iniu'e ġihi'a hune?"

² Iesu'a tahi'a kome'a 'ahoga hune onaadu zeġe bo'aġano mae ohoniro,

³ ebu raena'a, "E hube hune zi'ohe, za'a ġihuradu tahi'a kome'a 'ahi mene teigine, Badi'a'a za mene ibitozini'uma.

* **17:20** Fare mirihirote'e nu'e v. 21 madu raena'a, "Kuraune zu zaġozaġine da'o vine sau'a 'ahiguġa'e hegone bune'ohe. † **17:24** Girikio, takesi moniġa'e Derakima 'aheu. Derakima tiba'e mada tiba gau naeġa heuġa.

‡ **17:25** Girikio, Simona § **17:27** Girikio, siliva moniġa tiba'e Derakima ġazaġa heuġa.

4 Iniu'a, tahi'a kome'a teige, ane'a bare mae ovoine, Badi'a'a ibitozini'ete'e zamaġano ani'e ġihi'a hune rae ra'ohe.

5 Ebu eġe mazao fie'ete'e u'ano tahi'a kome'a 'ahiguġa mae ġihinine, ani'e eġe mae ġihihe'ohe.

6 Iniu'a, tahi'a kome'a 'ahiguġa eġe mazao fie'eta'a'e bo'aġano, tahi'a 'ahoga'e haġai sau'ano tutune ve'onine, ani'e hadi boro bagaġa 'unuġano autadu davara guniġano mae feunine'e ufeta manoġa.

7 Raha 'adi azaġa, fase vetuġaġa, aduga hidiuma, mazaġa vase ibi ve'oġano tutuze'ete'e'e ġauġa u'ano, sau'a haġae'ohe. De'eguġa'e fureru'ohe rehano, vase haġai sau'ano tutuze'ete'e azaġa'e, fase vetuġaġa, aduga hidi'uma.

8 'Evoreġo ga odaġo'a tutu'e ve'o'o'idene, vari'e modo'i. 'Evore tibaġota ga odaġo tibaġota da'o ġabone tuġutuġu hidoga'e ufeta manoġa. U 'evoreġo 'aheu ga odaġo 'aheuġota ire roga mene hauġe'ete'e zamaġano mae feu'ine ufeta aduga.

9 Ubumaġo'a tutu'e ve'o'o'idene, gude modo'i. Ubumaġo naeġaġota da'o ġabone tuġutuġu hidoga'e ufeta manoġa. U ubumaġo 'aheuġota ire roga mene hauġe'ete'e zamaġano mae feu'ine ufeta aduga.

Mamoe Dauġirote'e Hari Idaidaġa

(Luka 15:3-7)

10 Tahi'a kome'a 'ahiguġa tiba zuni gubano'i. Mazaġa, e zi'ohe, zeġe taufe'ete'e tuġure viga'e eġe Mama adureo teite iġaiġa radiu'ohe.*

12 Za'e nouge zamare'ohe? Vaze 'ahoga mazao mamoeġa 100, rehano tibani'a dauġine, ani nougi'uma? Ani'e mamoeġa 99 maġa haba'ano modadu dauġoga mamoeġa vaġe ragavi'uma.

13 E hube hune zi'ohe, ani'a mamoe tiba e'e vaġe meine, mamoe 99 mene dauġoġa ġauġa'e vitize matu'e ruda'uma.

14 E'e teige, zae Moze adureo tahi'a kome'a 'ahiguġa tiba zu dauġoga'e mene urate'ohe.

Nabuġo Sau'a Mae Dudune'ete'e Ibiġa

(Luka 17:3)

15 Ekalesia nabuġo'a ġae mazao sau'a haġao'idene ane vaġe onamadu ġanine da'o bo'aġano sau'aġa ihono'i. Ani'a egoġanadu sau'aono'o ġihurine, ġa 'ai nabudiġota bare tiburaneha.

16 U ani'a mene egoġano'idene, vase tiba ga 'aheu zamazadu bare onamo'i, mazaġa ġanine nagini ra'ete'e vase 'aheu ga uġidu zu ederi'uma.

17 Ani'a ze zu mene egozinine, ekalesia zamaġano rae fureno'i. Ani'a ekalesia zuni mene egozeno'idene, ani'e Badi'a aġu'a vaseġa ga takesi vaseġa sau'a teige'ohe rae zamaro'i.

18 E hube hune zi'ohe, za'a nagini rahao gararine, Badi'a adureo zuni garari'uma, ebu za'a nagini rahao ahetine, Badi'a adureo zuni aheti'uma.

19 E bare hube hune zi'ohe, rahao 'ada ġanine zamaze tiba hina nagini umidine, eġe Mama adureo zae veize haġaozini'uma.

20 Mazaġa eġe niġano 'aheu ga uġidu'a nu'oraune, e'e zeġe bo'aġano radiu'ohe.

Mene Rae Mode'ete'e Tuġure Vazeġa Hari Idaidaġa

21 Ebu Petero'a Iesu vaġe aradu ġadiniro, raena'a, "Zuhia Boro, eġe nabudi'a eġe mazao sau'a haġaine, ġae nuġu e ani sau'a rae modi'uma? Ġae fu'o 'aheu fare ga?"

22 Iesu'a naenaeniro, raena'a, "E ġa'ohe, mene ġae fu'o 'aheu fare, rehano barebare rae modo'i!†

* 18:10 Fare mirihirote'e nu'e v. 11 raena'a, "Eġe, Vaze Ubuga'e dauġirote'e azaġa ġabozoga veize onairo."

† 18:22 Girikio, Ġae 490

²³ E'ano'o Badi'a'a ibitozini'eta'a'e hari idaidağa 'ahi heuğa. Kini 'ahogani'a ane mazaono'o moni meirote'e tuğure azağa huzadu ani moni bare meih rae reiro.

²⁴ Ani'a 'ouge hağairotene, moni borofe‡ meirote'e vazeğa 'ahoga ani vağe tutune ariro.

²⁵ Ani'e moni baronoga mene idağa 'ahine, kini'a riğa ġoreniro, raena'a, 'Ġae inuğo, ubuğo zu ġae mazao ġau nidu'a seronadu ege moni barono'il'

²⁶ 'Ougadu tuğure vazeğani'a ani zamao obena hina tuğiro, ebu raena'a, 'Geno mada eno'i, ebu e moni nidu'a baroni'uma.'

²⁷ 'Ouge reirotene, zuhi'ağani'a vetuğaniro ebu moniğa ahiğa radu ani tuğuniro.

²⁸ E'e ġarugano tuğure vazeğani'a ani mazaono'o moni nuŒ meirote'e tuğure vazeğa 'ahoga, ani teite tibur u gau'ete'e, vağe onamiro. Ani'a ani matanadu oğorabiğa harinoharo. Ebu raena'a, 'Ege moni barono'il'

²⁹ 'Ougadu ane vaze tuğure vazeğa'e obena hina tuğaro, ebu uminina'a, 'Geno mada eno'i, ebu ġae moni baroni'uma!'

³⁰ Rehano ani hezahiro ebu onamadu ane vazeğa 'ai ġu'a neğano mae ohoniro, onamo ani moni e'e baroni'uma.

³¹ Tuğure azağa nunu'a nagini'a furerarote'e horonirotene, ze mağune rudanadu zege zuhi'a vağe onamiro. Ebu hariğa nidu'a ani mazao ihoniro.

³² 'Ougadu zuhi'ağani'a tuğure vazeğa ibi'a ibite hunadu niro, raena'a, 'Ġa'e tuğure vazeğa sau'a! Ġa'a umihadu ġa ege mazaono'o meirote'e moniğa nidu'a ahiğa reiro.

³³ Ege'a ġae vetuğagađate'e teige, ġae'a zuni ġae vaze tuğure vazeğa vetu'ağanifo!'

³⁴ Zama ġuği'ano zuhi'ağani'a ani aduga hanoga veize ġu'ano ohoniro, onamo ane moni nidu'a barone hauği'uma.

³⁵ E'e teige, za'a zae nego nabudi zamaze nidu'a hina zege sau'a mene rae modine, ege Mama adureo zuni zae mazao 'ouge hağai'uma."

19

Roğae Mode'ete'e Moneo

(Mareko 10:1-12)

¹ Iesu'a e'e ġoe'a hauğirotene Galilea haba'a modadu Ioridana vuğa moneafa Iudea haba'a onamiro.

² Vaze ġuğuvağani'a ani hegotiro ebu ani'a ugi azağa faiziro.

³ Ebu Farisea azağa nu'a Iesu tuhune nurifine ani vağe aradu ġadiniro, raena'a, "Goro zamağano, ohoze 'ahogani'a hağai nunu u'ano inuga mode'ete'e idağahehe?"

⁴ Ani'a naenaező, raena'a, "Za Buka Zağoğa mene me'odirohehe? Ġadaheğano Badi'a'a ġau nidu'a hağairotene ohoze zu roğae hağairo.

⁵ Ebu ani raena'a, 'E'ano'o ohoze'e vi'a moga modadu roğae teite tibur a'uma ebu anianine ahiri tiba re'uma.'

⁶ E'ano'o ze'e mene 'aheu rehano tiba, ebu Badi'a'a tibuzirota'a'e vaze'a mene rovon i'uma."

⁷ Ze'a ġadinena'a, "'Ougine nougadu Mose goro ġoe'a'e raena'a, 'Ohoze'e inuga modine fefa mirihadu roğaeğa hano'i ebu modo'i, rae ra'ohe?"

⁸ Iesu'a naenaézina'a, "Za tegaze riğa 'ahine, Mose'a roğae modine'e idağa reiro. Rehano ġadaheğanon o'o a'e mene Badi'a urate'ete'e hağaeğa ra'ohe.

⁹ E zi'ohe, inuga'e ubuma ġezo hağaiğa mene hağae'ete'e rehano, i'ani'a ani modadu roğae 'ahoga teite hahurine, ani'e ubuma ġezo hağaiğa hağae'ohe."

¹⁰ Iesu tahi'atahi'a'a Iesu niro, raena'a, "'Ahiguğani'a i'a inuga mazao fureraune, guruvorau radiu'eta'a'e ufeta manoga gaogi!"

‡ 18:24 Girikio, 10,000 Taleniti, a'e muri 16 gau naeğa heuğa § 18:28 Girikio, 100 Denari, a'e mada 100 gau naeğa heuğa 19:4 19:4 Gen 1:27 19:5 19:5 Gen 2:24 19:7 19:7 Deut 24:1

¹¹ Iesu'a naenaezina'a, "Vaze nidu'a ḡoere 'ahi mae ḡihinoga'e mene idaḡa. Rehano Badi'a'a danaze'ete'e azaḡa da'o idaḡa.

¹² Vaze nu'e furerarote'e madaḡanonono'o ahiri uḡiḡeta radu mene hahure'ohe. Nu'e vaze'a ahiri ariro. Nu'e Badi'a'a ibitozini'ete'e veize gauhi radu ze'e mene hahuriro. Iniu'a 'ahi ḡoe'a mae ḡihinoga idaḡa reine, ani'a mae ḡihini'uma."

*Tahi'a Kome'akome'a ebu Iesu
(Mareko 10:13-16, Luka 18:15-17)*

¹³ Vazevaze'a tahi'a kome'akome'a tutuze Iesu vaḡe onairo, mazaḡa ani'a ze rana 'evore teadu kuranoga uratiro. Rehano ane tahi'atahi'a'a tutuze arirote'e azaḡa roziro.

¹⁴ Iesu'a ziro, raena'a, "Tahi'a kome'akome'a eḡe vaḡe onaeta'a'e ago gararo'i. Mazaḡa Badi'a'a tahi'a kome'akome'a teige'ete'e azaḡa ibitozini'ohe."

¹⁵ Ebu ani'a ze rana 'evore teadu kurarote'e ḡaruḡano, e'ea iḡune onamiro.

*Ma'ora Vazeḡa
(Mareko 10:17-31, Luka 18:18-30)*

¹⁶ Vaze 'ahogani'a Iesu vaḡe aradu ḡadiniro, raena'a, "Thore vazeḡa, e nagini manoḡa haḡaine ḡabone tuḡutuḡu hidi'uma?"

¹⁷ Iesu'a naenaeniro, raena'a, "Ḡa'e nouḡadu eḡe mazao nagini'e manoḡa rae ḡadimu'ohe? Manoḡa'e Badi'a, tibuhuga da'o. Ḡa'a ḡabone tuḡutuḡu hidihi ro'idene, Badi'a goro ḡoe'a hegoto'i."

¹⁸ Vaze e'e'a ḡadinena'a, "No'e goro ḡoe'a hegoti'uma?" Iesu'a naenaenina'a, "'Vaze ago mano'i, ubuma ago ḡezano'i, ago ḡonotano'i, kota zamaḡano ḡoere ve'oḡa ago ḡoero'i,

¹⁹ vi'u mogo gubazo'i ebu ḡa'a ḡae bare zamare'ete'e teige nabuḡo zamaro'i."

²⁰ Ene izigani'a niro, raena'a, "E goro ḡoe'a 'ahi nidu'a haḡae onae'ohe. Hena nagini haḡai'uma?"

²¹ Iesu'a nina'a, "Ḡa'e Badi'a ubumao manoḡa hune re'uma rae uratine, onamadu ḡauḡo nidu'a serono'i ebu e'e moniḡa zahara azaḡa zeno'i. 'Ougine ḡa adureo ḡau manomano me'uma. Ebu aradu eḡe hegoto'i."

²² Rehano ene izigani'e ma'ora ufeta boro vazeḡa 'ahine, Iesu ḡoe'a igirotene, zamaḡani'a adudu borore'ena'a, iḡuniro.

²³ Iesu'a ane tahi'atahi'a ziro, raena'a, "E hube hune zi'ohe, ma'ora vazeḡa'e Badi'a'a ibitohau'ete'e vazeḡa rouḡa'e riḡa bagaḡa.

²⁴ Bare zi'ohe, kamero'e niduru ho'oga diuḡoga'e riḡa. Rehano ma'ora vazeḡa'e Badi'a'a ibitohau'ete'e vazeḡa rouḡa'e ufeta riḡa."

²⁵ Ane tahi'aḡani'a'a e'e igirotene, zaguzagau rudaro ebu ḡadinina'a, "'Ougine iniu'a ḡabone hidi'uma?"

²⁶ Iesu'a ḡiazadu zina'a, "'Vazevaze zeḡe'a bare ḡabone hidoga'e mene idaḡa, rehano Badi'a'a vaze ḡabozi'uma. Mazaḡa ani'e ḡau nidu'a haḡaoga idaḡa."

²⁷ Ebu Petero'a niro, raena'a, "Eme ḡa hegotoga veize ḡau nidu'a modiro. 'Ougadu eme'e naeḡa nagini hidi'uma?"

²⁸ Iesu'a ziro, raena'a, "E hube hune zi'ohe. Raha 'ahi nidu'a'e bare izida'uma madaḡano, eḡe, Vaze Ubugani'a kini ehore haba'ano ehoradu raha nidu'a ibitoha'uma. Ebu zae, eḡe hogote'ete'e azaḡa zuni kini ehoru haba'a 12 rana ehoradu Isaraela azaḡa, 12 urabo, kotazi'uma.

²⁹ Ebu iniu'a eḡe 'uano neḡa, negoḡa, ezeḡa, vi'a, moga, eneḡa ga haba'a modirota'a'e naeḡa ḡae 100 me'uma zu ḡabone tuḡutuḡu hidi'uma.

³⁰ Rehano ibite'ete'e azağa ġehağa'e ġonagano re'uma, u ġonaga azağa ġehağa'e ibiti'uma."

20

Vaini Meba Gau Azağa Hari Idaidağa

¹ Iesu'a hari idaidağa 'ahoga ziro, raena'a, "Badi'a'a ibitozini'eta'a'e hari 'ahi heuğa. Haba vazega 'ahogani'a ane vaini meba veize gau'ete'e azağa vaġihi radu oherebau uzeuze onamiro.

² Ebu vase nu horozitene ziro, raena'a, 'Eġe meba onamadu gau'o'i. Mada tiba gauğa moniğa* zini'uma.' 'Ougadu ani ze mebaġano tuġuziro.

³ Oherebau mada fu'o ġazağa fare meitene ani bare onamiro. Ebu maketi haba'ano mene gau'ete'e vase nu'a edau radoga horoziro.

⁴ Ani'a zina'a, 'Za zu eġe vaini mebağa onamo'i, ebu gauğa moniğa idane zini'uma.'

⁵ Ebu ze ane meba onamiro. Ani'a madai zu mada uġidu ġoravaġano bare onamadu 'ouge haġairo.

⁶ Mada fu'o ġoravaġano ani onamitene vase nu'e edau ragave'ete'e horozadu ġadiziro, raena'a, 'Za nougadu mada niduga mene gaue'ena'a edau tauġe'ohe?'

⁷ Ze'a naenaenina'a, 'Mazağa vase 'ahogani'a eme gau 'ahoga mene refaha.' Ani'a zina'a, 'Za zuni eġe vaini mebağa onamadu gau'o'i.'

⁸ Mada'a ovoritene vaini mebağa vaseġani'a meba taufe'ete'e vaseğa niro, raena'a, 'Gau azağa huzadu ġonaga vaseġanono'o ibite vaseğa gau moniğa zeno'i.'

⁹ Mada fu'o ġoravaġano huzate'e azağa'e onaitene aneane mada tiba gau moniğa meiro.

¹⁰ Ebu ibite gauite'e azaġani'a onaitene, ze moni ufeta boro me'uma rae zamariro. Rehano aneane mada tiba gau moniğa idane meiro.

¹¹ Ze'a e'e moniğa madu haba vaseğa mazao maġuniro, ebu tururu'ena'a, niro, raena'a,

¹² 'Vesu onaate'e azağa'e mada tahiğa da'o gau'eha. U eme'a mada gigi'a zamaġano mada niduga gau boro haġaeha. Rehano ġa'e zeġe moni'e emeġe teite idane zeneha!'

¹³ Haba vaseġani'a zeġe bo'aġano 'ahoga naenaeniro, raena'a, 'Eġe vase, e'e mene nae da'o badareha. Ġa'e gauadu mada tiba gau moniğa me'uma rae ġaha.

¹⁴ E'ano'o moniġo madu onamo'i. E'e vesu onate'e vaseğa gau moni'e ġae moni teite idane ġanihi ra'ohe.

¹⁵ Eġe'a eġe moni hina nagini urate'ete'e haġaine, ve'oġahe? Eġe'a vase mazao ufeta manoġa radu ġa'e ahiahihe'ehehe?'"

¹⁶ Ebu Iesu'a ziro, raena'a, "E'ano'o ġonağa azağa'e ibiti'uma zu ibite'ete'e azağa'e ġonagano re'uma."

Iesu'a Ane Rune Bare Reiro (Mareko 10:32-34, Luka 18:31-34)

¹⁷ Iesu'a Ierusalem itirote'e zamaġano, ane tahi'a 12 da'o huzadu ibio ziro, raena'a,

¹⁸ "Ġiano'i, eme'e Ierusalem ite'ohe. Ebu eġe, Vase Ubugani'e, dibu'o vaseğa ġihi'aġaġihi'aġa zu Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azaġani'a obohe teadu uġuhihi re'uma.

¹⁹ Ebu Badi'a aġu'a azağa 'evoreo ri'ihadu zeġe'a ġirihohi'uma, masihi'uma zu sataurohi'uma. Rehano mada uġiduġano eġe'a bare iġuni'uma."

Iakobo zu Ioane Vize'a Iesu Uminiro (Mareko 10:35-45)

²⁰ Zebede ubuga, Iakobo zu Ioane, vize'a zeġe zamazadu Iesu vaġe ariro, ebu obena hina tuġadu uminiro.

* **20:2** Mada tiba gau moni'e Denari tiba.

²¹ Iesu'e ġadiniro, raena'a, "Ġa'e nigini urate'ohe?" Ani'a naenaenina'a, "Ġa'a ibitozini'ete'e madaġa mo'idene, eġe ubude 'aheu ohozadu ġihi'aġa iġu'a zeno'i."

²² Iesu'a niro, raena'a, "Za'e nagini umihe'eta'a'e aġu'a. Eġe'a gagi'uma bioġa'e aduga hidi'ete'e bioġa. Zae zuni e'e gagi'umahehe?" Zeġe'a naenaenina'a, "O'e."

²³ Iesu'a ziro, raena'a, "Eġe'a gagi'uma bioġa'e, zae zuni gagi'uma. Rehano ġihi'aġa iġu'a me'uma azaġa'e eġe'a meme ohozi'uma. U eġe Mama'a ohozi'uma reirote'e azaġani'a da'o ani'a ruhibirote'e iġu'a me'uma."

²⁴ Iesu tahi'a gaubanana'a e'e igirotene, Iakobo zuni Ioane mazao maġuniro.

²⁵ Rehano Iesu'a huze nu'ozadu ziro, raena'a, "Za edeġa, Badi'a aġu'a azaġa haba'ano, zuhi'aġazuhi'aġani'a e'e haba'a azaġa ibitozini'ohe, ebu zeġe ġihi'aġa iġuri azaġani'a inaraze hina haba'a azaġa rana edau'ohe.

²⁶ Rehano za'e ago 'ouge haġao'i. Zae bo'aġano iniu'e ġihi'a reihine, ani'e zae u'uġano gau'ete'e vazegā rae re'uma.

²⁷ Ebu iniu'e zae bo'aġano ibitone vazegā reihine, ani'e zae tuġure vazegā rae re'uma.

²⁸ Za'e eġe teige haġao'i, mazaġa eġe, Vaze Ubugani'a vazee eġe tuġure azaġa re'uma radu mene ariro, rehano e'e vazee tuġure vazegā re'uma radu ariro. Ebu vazee ġehaġa sau'a u'ano, eġe ġabone hina Badi'a dibu'o hanoga veize ariro."

Ubuma Kuru Azaġa Faiziro

(Mareko 10:46-52, Luka 18:35-43)

²⁹ Iesu ani tahi'atahi'a teite Ieriko neġa borono'o iġunirotene, vazee ġuġuvaġani'a ani hegotiro.

³⁰ Ebu ubuma kuru azaġa 'aheu'e ibi ġenaġano ehore radiunu. Ze Iesu'a vitau oname'ete'e egadu huario, raena'a, "Zuhi'a Boro, Davida mariġa, eme vetuġafo'i!"

³¹ Vaze ġuġuvaġani'a horozadu roziro, raena'a, "Hezoa!" Rehano ze'e ufeta ġihau huario. "Zuhi'a Boro, Davida mariġa, eme vetuġafo'i!"

³² Ebu Iesu'a edanadu huziro, raena'a, "Eġe'a zae veize nagini haġai'uma?"

³³ Ze'a naenaenina'a, "Zuhi'a Boro, eme ehamatih!"

³⁴ Ebu Iesu'a vetuġazeadu ubumaze oboniro. Obozirotene zogone ubumaze'a ra'aro ebu ani hegotiro.

21

Ierusalem Diuġiro

(Mareko 11:1-11, Luka 19:28-38, Ioane 12:12-19)

¹ Iesu'a ane tahi'atahi'a teite Ierusalem hanitadu Oliva maġano Benefage neġano feuriro. Ebu tahi'aġa 'aheu tuġuze'ena'a, ziro,

² raena'a, "Zama mone neġa onamo'i. E'e neġa diuġine, doniki 'ahoga 'ute touga ubuġeta horozu'uma. Horozo'idene, fuhi'adu eġe vaġe odohe aro'i.

³ Iniu vazee'a ġoere nu zoi'dene, 'Zuhi'a Boro'a urate'ohe,' rae no'i. 'Ougine ani zogone tuġuzi'uma."

⁴ A'e peroveta vazegāni'a Badi'a ġoere reirota'a'e hudaro, raena'a,

⁵ "Ierusalem azaġa* mazao 'ahige zoi, 'Ġiano'i! Zae Kini'e zae vaġe are'ohe. Ani'e vaġu'a ebu doniki rana ehoreha. Doniki ubuga rana ehoradu are'ohe."

⁶ Ebu tahi'aġa 'aheu'a onamadu Iesu'a nagini zirote'e haġairo.

⁷ Ze doniki ubuġeta odohe ane vaġe onamadu dabuaze doniki ubuga ġarunio zahariro, ebu Iesu ani rana tiriro.

* 21:5 Girikio, Zioni aboġa 21:5 21:5 Zec 9:9

⁸ Vaze ġehaġani'a zeġe dabua ibio hirau tiro, u vase nu'e ire ezaga vari'e madu ibi rana hiraro.

⁹ Iesu zamao onamirote'e azaġa zu ġaruna hegotirote'e azaġani'a huario, raena'a,

“Davida mariġa niguno'i!†

Zuhi'a Boro niġano onae'ete'e vaseġa matu'ohatihi!

Badi'a hitanao niguno'i!”

¹⁰ Ebu Iesu'a Ierusalemata diuġirotene, ne azaġa nidu'a harae'ena'a ġadimutitiro, raena'a, “‘Adi iniu?”

¹¹ Ebu vase ġuġuvaġani'a naenaezina'a, “‘Adi'e Iesu, peroveta vaseġa. Galilea haba'a Nazareta neġa vaseġa.”

Kuru Neġa Deheniro

(Mareko 11:15-19, Luka 19:45-48, Ioane 2:13-22)

¹² Ebu Iesu'a kuru neġa haba'ano diuġiro. Diuġadu dibu'o veize ġahunone hoite'ete'e zu serone'ete'e azaġa uhize ġururuziro. Moni senise zini'ete'e‡ azaġa fata zu Tubugo niniġa serone'ete'e azaġa ehoru haba'a mae ġihuniro.

¹³ Ebu ani zina'a, “Buka Zaġoġa zamaġano 'ahige mirihiro, raena'a, 'Badi'a ne'e vase'a kurau'ete'e neġa re'uma.' Rehano za'a kuru neġa'e ġonore azaġa haba'a teige haġae'ohe!”

¹⁴ Ubuma kuru azaġa ebu oda sau'a azaġani'a ani vaġe kuru neġa aradu ani'a faiziro.

¹⁵ Ebu dibu'o vaseġa ġihi'agihi'aġa zu Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azaġani'a ani haġai gigi'a haġairote'e horoniro. Ebu tahi'a kome'akome'a kuru neġa haba'ano huau'ena'a, “Davida mariġa niguno'i,” rae reirote'e igiro. 'Ougadu ze maġune rudaro.

¹⁶ Ebu Iesu ġadiniro, raena'a, “Ġa tahi'a kome'akome'ani'a nagini ra'eta'a'e igi'ohe? Ze gararo'i!” Ani'a naenaezina'a, “E igi'ohe. Rehano za'e Buka Zaġoġa mene hune me'odirohe? A'e raena'a, 'Badi'a'a tahi'a kome'akome'a zu ġuraġaġuraġani'a ani nigunoga ihoziro.”

¹⁷ E'e enogano ani ze muhizadu Betani neġa onamiro ebu ohere e'ea baziro.

Figi Ireġa Roraro

(Mareko 11:12-14, 11:20-24)

¹⁸ Irarivotene oherebau uzeuze Iesu'a Ierusalemata bare onamirote'e zamaġano ani vininiro.

¹⁹ Ebu figi ireġa ibi ġenaġano horonadu huga vaġe onamiro. Rehano ire huga o'o'a zu rouġa da'o horoniro. Ani'a ire e'e niro, raena'a, “Ġa mene bare huda'uma!” Ebu ire e'e'a zogone roraro.

²⁰ Ane tahi'aġani'a e'e horonivotene, ze zaguzaganadu ġadiniro, raena'a, “Nouge-nouge figi ireġani'a ġarihe roraneha?”

²¹ Iesu'a naenaezina'a, “E hube hune zi'ohe, za Badi'a mazao fiine zu mene 'ada'adine, e'a figi ire mazao haġa'ate'e zae'a zuni haġai'uma. Ebu maġa nina'a, 'Ġihitadu davara zamaġano buano'i,' rae reine, ani'e zae ġoere igi'uma.

²² Za'a fie'ena'a, nagini kuruo umine'ete'e ġauġa'e hidi'uma.”

Iesu Gigi'aġa Moneo Ġadiniro

(Mareko 11:27-33, Luka 20:1-8)

²³ E'e ġaruġano, Iesu'a kuru neġa diuġadu vase ihozirotene, dibu'o vaseġa ġihi'aġaġihi'aġa zu vase boroboro'a ani vaġe onairo. Ebu ze Iesu ġadiniro, raena, “Ġa no'e gigi'aġa hina 'ahiguġa haġae'ohe? Iniu'a 'ahi gigi'aġa ġaniro?”

† 21:9 Girikio, Hosana 21:9 21:9 Salamo 118:26 ‡ 21:12 Kuru neġa takesi veize 21:16 21:16 Salamo 8:2

²⁴ Iesu'a naenaезiro, raena'a, "Ege zuni gadimu 'ahoga zinihi. Za'a naenaehine, e zuni no'e gigi'aга hina 'ahi гагага haгаe'ete'e ihozi'uma.

²⁵ Ioane'a bapatizo haгаinuta'a'e Badi'a mazaono'o ga vaze mazaono'o?" Ze zege'a bare goaniro, raena'a, "Badi'a mazaono'o reine, 'Za nougadu Ioane goere mene mae gihinido?' rae ifi'uma.

²⁶ Rehano vaze'ono'o reine, vaze guguvagani'a eme mazao maguni'uma rihone'ohe, mazaга zege nidu'a Ioane'e hube hune peroveta vazeга rae mae ghine'ohe."

²⁷ E'ano'o ze naenaenina'a, "Eme agu'a." Ebu Iesu'a zina'a, "Ege zuni no'e gigi'a hina 'ahiguга haгаete'e mene ihozi'uma."

Ubuga 'Aheu Hari Idaidaга

²⁸ Ebu Iesu'a dibu'o azaга ghi'aгаghi'aга zu vaze boroboro mazao hari idaidaга 'ahoga ziro, raena'a, "Za hari idaidaга 'ahi abitadu huga zamaro'i. Vaze 'ahogani'a ubuga 'aheu teite radiunu. Ani ene ibi'a vage onamadu niro, raena'a, 'Ubude, ga izidi vaini mebagano gau onamo'i.'

²⁹ Ebu ubugani'a naenaenina'a, 'E mene onami'uma.' Rehano ani vesu'u zamaга gihunadu onamiro.

³⁰ Ebu mogani'a ubuga veга vage onamadu ene ibi'a nirote'e goe'a niro. Ene vegani'a naenaenina'a, 'O'e, onami'uma.' Rehano ani mene onamiro.

³¹ Za'a zamare'etene, ubuga 'aheu bo'agano iniu'a moga ura haгаiro?" Ze'a naenaenina'a, "Ene ibi'a."

Ebu Iesu'a hari huga'e ihoziro, raena'a, "E hube hune zi'ohe, takesi azaга zu moni veize ahirize serone'ete'e azaга'e Badi'a'a ibite ibitozini'uma. Zege'a zae vitizi'uma.

³² Ioane Babatiso'e ibi duduга ihozoga radu zae vage onairo, rehano za mene mae ghiniro. U takesi azaга zu moni veize ahirize serone'ete'e azaга'e ani goere mae ghiniro. Za ze'a haгаirota'a'e horoniro rehano, zae sau'anono'o mene gihuradu ani mene mae ghiniro."

Hihi Azaга Sau'a Hari Idaidaга

(Mareko 12:1-12, Luka 20:9-19)

³³ Iesu'a bare ziro, raena'a, "Hari idaidaга 'ahoga ego'i. Vaze 'ahogani'a vaini mebaга goraro, ebu hadi gabiriga meraro. Ani'a vaini vuga gige'ete'e гагага haгаiro zu ehamu'ete'e taruhaга hitanao hadi hina haгаiro. Ebu hihi azaга nu 'evoreo teadu hirive'ete'e madaгano huga nu'e ani'a me'uma rae reiro. Ebu ani'e haba 'ahoga onamadu mada faга ragaviro.

³⁴ Hirive'ete'e madaга hanitrotene, vaini maга nu mouga radu ani tugureга azaга'e hihi azaга e'e vage tuguze onamiro.

³⁵ Rehano ze'a tugure azaга obone teadu tiba'e bouniro, 'ahoga'e maro ebu 'ahoga'e hadi hina mau bohiniro.

³⁶ Hena ani'a tugureга azaга ibi'a vitine ufeta gehaга ze vage bare tuguziro. Ebu ze'a tugure azaга e'e mazao haгаi tiba e'e bare haгаiro.

³⁷ Gonaгano, ani'a ubuga ze vage tuguniro ebu raena'a, 'Ze'e ege ubude u'u gubani'uma gaogi.'

³⁸ Rehano hihi azaгani'a ubuga horonirotene, zege'a neneгaniro, raena'a, 'Ani'e vaini mebaга 'adi me'uma vazeга. Aro matihi, ebu vaini mebaга 'adi emege'a me'uma!'

³⁹ E'ano'o ze'a ani obone teadu vaini mebaganono'o ani uhine bunadu mau runiro."

⁴⁰ Ebu Iesu'a dibu'o azaга ghi'aгаghi'aга zu vaze boroboro gadize'ena'a, "Ougadu vaini mebaга vazeга'e hihi azaга e'e vage onaine, ze mazao nagini haгаi'uma?"

⁴¹ Ze naenaenina'a, "Ani'a hihi azaга e'e mau ruzi'uma. Ebu vaini mebaга'e hihi azaга 'ahoga nu zini'uma, ebu hirive'ete'e madaгano zege'a ani huga nu ha'uma."

⁴² Iesu'a ziro, raena'a, "Za'e Buka Zaḡoḡa mene me'odirohe? A'e raena'a, 'Vaze'a hadi hina ne ogorarotene, ze'a mene uratadu mae modirote'e hadiḡa'e, gaḡa boro hadiḡa raha. 'Adi'e Zuhi'a Boro'a haḡairote'e haḡaiḡa. Emeḡe'a ḡiane'etene, manoḡa tauḡi.'

⁴³ E'ano'o eḡe'a zi'ohe, Badi'a'a zae Isaraela azaḡa mene ibitozini'uma ebu Badi'a'a ane ura haḡae'ete'e haba'a 'ahoga azaḡa ibitozini'uma.

⁴⁴ Iniu'a hadi e'e rana higaune, ani vahegu tahitahi'uma, zu hadi e'e'a iniu rana higaune, ani'e se'eti'uma."

⁴⁵ Dibu'o azaḡa ḡihi'aḡihi'aḡa zu Farisea azaḡani'a Iesu hari idaidaḡa igirotene, Iesu'a zeḡe moneo reirota'a'e ederiro.

⁴⁶ E'ano'o ze'e ani obone tihi reiro. Rehano vaze ḡuḡuvaḡani'a ze mazao maḡuni'uma radu rihoziro, mazaḡa ze ani'e peroveta vazeḡa rae mae ḡihiniro.

22

Mui Boro Hari idaidaḡa (Luka 14:15-24)

- ¹ Iesu'a hari idaidaḡa 'ahoga hina bare ḡoreziro, raena'a,
² "Badi'a'a ibitozini'eta'a'e kini 'ahoga heuḡa. Ani'a ubuga veize hahu muiḡa haḡairo.
³ Ebu huzirote'e azaḡa mui augoga veize tuḡure azaḡa zeḡe vaḡe tuḡuziro. Rehano ze'e onaoga hezahiro.
⁴ Ebu ani'a tuḡure azaḡa nu 'ahoga bare tuḡuziro, raena'a, 'Eḡe'a huzate'e azaḡa 'ahige zo'i. "Zae veize eḡe'a mui ruhibeha. Boromakau zu mani iḡaḡa maneha ebu ḡau nidu'a 'ai ruhibeha. Hahu muiḡa u'a aro'i!"
⁵ Rehano ze teḡa riraro. 'Ahoga'e mebaḡa onamiro, ebu 'ahoga'e moni vaḡi onamiro.
⁶ Nu'e tuḡure azaḡa oboze teadu rae sausauziro ebu zimi ruziro.
⁷ Kini'a e'e igirotene, ani maḡune rudaro. Ebu uti azaḡa tuḡuzadu gorugoru azaḡa e'e zimi hauḡiro zu neze zuni hufi haoniro.
⁸ Ebu ane tuḡure azaḡa huzadu ziro, raena'a, 'E hahu muiḡa 'ai ruhibe idaneha, rehano e'a huzirote'e azaḡa'e onaoga mene idaḡa.
⁹ E'ano'o ibi boro onamadu horozite'e azaḡa nidu'a mui aroga veize huzo'i!"
¹⁰ Ebu ane tuḡure azaḡani'a ibi boro onamadu hidirote'e azaḡa nidu'a, manoḡa zu sau'a azaḡa nu'oziro. Ebu tutuze onamadu mui neḡa nu'oru iriva'oniro.
¹¹ Ebu kini'a i'udi azaḡa diuḡe ḡiazirotene, vaze 'ahogani'a hahu mui dabuaḡa mene vidanoga horoniro.
¹² Ani ḡadiniro, raena'a, 'Eḡe vaze, ḡa'e hahu dabuaḡa mene vidaneha. Nougenuge 'adi diuḡi areha?' Rehano ani ḡoere 'ahoga mene reiro.
¹³ Ebu kiniḡani'a ane gau azaḡa zina'a, "Evo'a zu odaḡa batuno'i, ebu enone uzaboḡano duine feuno'i! Ane e'ea nia'uma zu ḡononeḡa atiti'uma."
¹⁴ ḡonagano Iesu'a ziro, raena'a, "Badi'a'a vaze ḡehaḡa huze'ohe, rehano ani'a ibitozini'ete'e azaḡa veize ohotirota'a'e tahiḡa da'o."

Takesi Moniḡa Roma Kiniḡa Hau'ete'e (Mareko 12:13-17, Luka 20:20-26)

¹⁵ Ebu Farisea azaḡani'a onamadu Iesu'a ḡoere ve'oḡa 'ahoga rouga veize nougenouge so'onihira radu tibururu neneḡaniro.

16 Ebu ze'a zeḡe tahi'atahi'a zu kini Heroda mone azaḡa'e Iesu mazao tuḡuziro. Ze ani vaḡe onamadu niro, raena'a, "Ihore vazega, eme edega ḡa'e huga da'o ḡoere'ohe zu Badi'a'a urate'ete'e ibiḡa hugano da'o ihoze'ohe. Ebu vase boro zu kome'a idaidazadu vase u'ano zamaḡo mene hagane'ohe.

17 E'ano'o eme efo'i. Ḡa'e nouge rae zamare'ohe? Roma kiniḡa takesi moniḡa haune, idaḡa ga mene?"

18 Rehano Iesu'e zeḡe zama sau'a'e ederadu ziro, raena'a, "Za'e, zama guhi azaḡa! Nougadu e so'ohihi rae tuhuhu'ohe?

19 Takesi moniḡa nugo ihoho'i." Ze Roma moniḡa* tiba mae harotene,

20 ani'a ḡadiziro, raena'a, "Iniu viga zu iniu niḡa'e e'e rana mirihoga?"

21 Ze raena'a, "A'e Roma kiniḡa viga zu niḡa." Ebu ani'a zina'a, "Tena Roma kiniḡa ḡau'e Roma kiniḡa hano'i, u Badi'a ḡau'e Badi'a hano'i."

22 Ze'a ani ḡoere e'e igirotene ze zaguzagaro ebu muhinadu oname ḡouriro.

Runeono'o Iḡune'ete'e Ḡadimuḡa (Mareko 12:18-27, Luka 20:27-40)

23 E'e madaḡano Sadukea azaḡa nu'a Iesu vaḡe onairo. Sadukea duḡuru'e vase'a runeono'o mene bare iḡuni'uma rae reiro. Ebu ze Iesu ḡadiniro, raena'a,

24 "Ihore vazega, Mose'a goro ḡoe'a 'ahige mirihiro. 'Ohoze 'ahogani'a rudanadu ani inuga'e ubuga o'o'a reine, ohoze negoḡani'a ḡozobaḡa teite hahuradu negoḡa rudarote'e niḡa mouga veize ene furenoha'uma†.

25 Hari 'ahi zamaro'i. Negoḡa nidu'a fu'o 'aheu fare'a radiunu. Ibi'ani'a hahuriro ebu ubuga o'o'ano rudaro. E'ano'o negoḡa 'aheuḡani'a ḡozobaḡa teite hahuriro.

26 Rehano ani zuni ubuga o'o'ano rudaro. Ebu negoḡa uḡiduḡa zu onamo fu'o 'aheu fareḡa mazao haḡai idaḡani'a fureraro.

27 Ḡonaḡano ḡozoba zuni rudaro.

28 'Ougadu runeono'o bare iḡuni'uma madaḡano roḡae a'e iniu inuga re'uma? Mazaḡa ohoze nidu'a fu'o 'aheu fare ani teite hahuriro."

29 Iesu'a naenaenziro, raena'a, "Za'a zamare'eta'a'e ve'oḡa, mazaḡa Buka Zaḡoḡa ga Badi'a gigi'a'e aḡu'a.

30 Runeono'o bare iḡuni'uma madaḡano, vase'e mene hahuri'uma, rehano ze'e tuḡure viga adureo heuḡa re'uma.

31 Runeono'o bare iḡune'ete'e moneo, Badi'a'a reirota'a'e za mene me'odirohehe? Ani'a 'ahige reiro, raena'a,

32 'E'e Aberahamo Badi'a, Isako Badi'a zu Iakobo Badi'a.‡ Ze amahi rudaro, rehano ze vine'e ḡabode'ete'e u'ano, Badi'a'e zeḡe Badi'a rae reiro. Badi'a'e mene rune azaḡa Badi'a, rehano ḡabone azaḡa Badi'a."

33 Vaze ḡuḡuvaḡa ani'a ihozirote'e ḡoe'a igirotene, zaguzagaro.

Goro Ḡoe'a Ḡihi'aḡa Hune (Mareko 12:28-34, Luka 10:25-28)

34 Ebu Farisea azaḡani'a Iesu'a Sadukea azaḡa ḡadimu naenaenadu hebeze hunirote'e hariḡa igirotene, ze nu'oraro.

35 Zeḡe bo'aḡano Mose goro ihoze'ete'e vaseḡa 'ahogani'a Iesu tuhune nurihi radu ḡadiniro, raena'a,

36 "Ihore vazega, Mose goro ḡoe'a nidu'a zamaḡano no'e goro ḡoe'a'e ḡihi'aḡa hune?"

* 22:19 Giriki, Denari † 22:24 Duet 25:5-6 ‡ 22:32 Exod 3:6

³⁷ Iesu'a naenaeniro, raena'a, "Goro gōe'a gīhi'ağa hune'e 'ahi'e'e. 'Ġae Badi'a Zuhi'a Boro, zamağo nidu'a hina, vineğo nidu'a hina zu zamaroneğo nidu'a hina zamaro'i."

³⁸ A'e goro ibi'a zu gīhi'ağa hune ra'ohe.

³⁹ Ebu goro gīhi'ağan hune 'ahoga'e 'ahiguğa. 'Ġae'a gae bare zamare'ete'e teige, gae nabugo zamaro'i."

⁴⁰ Mose goro gōe'a nidu'a ebu peroveta azağani'a ihozirote'e gōe'a nidu'a'e goro 'aheu e'e rana edau hağairo."

Keriso'e Iniu Mariga?

(Mareko 12:35-37, Luka 20:41-44)

⁴¹ Farisea azağani'a nu'orarote'e zamağano, Iesu'a gādiziro, raena'a,

⁴² "Za'a Keriso'e nouge rae zamare'ohe? Ani'e iniu mariga?" Ze naenaenina'a, "Davida mariga."

⁴³ Iesu'a gādizena'a, "'Ougadu Davida'e nougadu Vine Zağoğani'a ibitohanadu Keriso mazao 'Zuhi'a Boro,' rae hunehehe? Davida 'ahige reiro, raena'a,

⁴⁴ 'Badi'a'a eğe Zuhi'a Keriso niro, raena'a,

"Eğe eda'e moneo ehoroi, onamo eğe'a agireğo nidu'a madu odağo 'u'uğano ti'uma."

⁴⁵ Davida'a Keriso mazao 'Zuhi'a Boro,' rae huniro. E'ano'o Keriso'e mene Davida mariga ra'ohe."

⁴⁶ Ebu vaze tibani'a zuni Iesu mene naenaeni goreniro. E'e enoganono'o vaze 'ahogani'a Iesu inare gādimu'ete'e mene bare hağairo.

23

Vaze Ibitozite'e Azağa Roziro

(Mareko 12:38-40, Luka 11:37-52, 20:45-47)

¹ Ebu Iesu'a vaze guğuvağa zu ane tahi'atahi'a ziro, raena'a,

² "Mose goro gōe'a ihoze'ete'e azağa zu Farisea azağa'e Mose goro gōe'a vaze ihoze'ete'e iğ'ano ehore'ohe.

³ E'ano'o ze'a nagini rae'ete'e egozenadu hağao'i. Rehano zeğe hağai'e ago hegoto'i, mazağa ze'e zae ihoze'ete'e idunağano mene hağae'ohe.

⁴ Ze ihore'e riga hune, e'ano'o vaze'a hegotoga mene idağa. Ze'e vaze da'o aduga boro zini'ohe, rehano ze 'evore hudu'a tiba hina zu mene hune danaze'ohe.

⁵ Ze'a, vaze'a horozoga veize, gau nidu'a hağae'ohe. Badi'a goere fefağa ufe'ete'e umağa ufeta rafane hağaadu amusize rana tatuhe ute'ohe zu dabuaze fağafe'ohe.

⁶ Mui zamağano ehoro haba'a manoğano zu nu'onu'o neğa zamağano vaze boroboro'a ehore'ete'e haba'ano ehorih ra'ohe.

⁷ Vazevaze'a ne hunio hidine, 'Thore Vazeğa,'* rae gubaze zouga urate'ohe.

⁸ Rehano vaze 'ahogani'a zae mazao 'Thore Vazeğa' rae huzo'idene gararozo'i, mazağa eğe da'o zae ihore vazeğa zu zae nidu'a'e idağa da'o nego zu eze tiba heuğa.

⁹ Ebu rahao 'ada vaze 'ahoga 'Mama,' rae ago huno'i, mazağa adureo Badi'a da'o'e zae Moze.

¹⁰ Ebu vaze 'ahogani'a zae mazao 'Ibitohau'ete'e Vazeğa' rae huzo'idene garazo'i, mazağa eğe, Keriso da'o ibitoze vazeğa.

¹¹ Zae bo'ağano vaze gīhi'a reine, zae tuğure azağa rae re'uma.

¹² Iniu'a bare niğa mae itine, Badi'a'a niğa mae ovo'i'uma, u iniu'a bare niğa mae ovoine, Badi'a'a niğa mae gihini'uma.

13-14 Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡa zu Farisea azaḡa, za'e zama guhi azaḡa! Fase vetuḡaḡa, aduga hidi'uma, mazaḡa za'e Badi'a'a ibitozenoga urate'ete'e azaḡa ibize 'ue'ohe. Zae'a bare mene urate'ohe ebu urate'ete'e azaḡa zuni garare'ohe.†

15 Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡa zu Farisea azaḡa, za'e zama guhi azaḡa, fase vetuḡaḡa, aduga hidi'uma. Vaze tiba zamaḡa ḡihunadu zae ihore hegotoga veize za davara zu haba rana ragave oname'ohe. Ebu vaze tiba ma'etene, ani ihonadu zae teige haḡai sau'ano hegote'ohe. Ebu zae teige, ani'a ire roga tuḡutuḡu diuḡadu aduga'e zae vitize ḡae 'aheu hide ibitohau'ohe.

16 Za'e ubuma kuru azaḡa heuḡa, rehano ubuma kuru azaḡa ibitozini'ohe. Fase vetuḡaḡa, aduga hidi'uma. Za'a raena'a, 'Iniu'a kuru neḡa niḡano ḡoitore'eta'a'e huga o'o'a. Ḣoitore a'e mene haḡaine zuni idaḡa. Rehano iniu'a kuru neḡa zamaḡano golo hina ḡoitore'ine'e riḡa, e'ano'o ani'a ane ḡoitore tihitihini'uma.'

17 Za'e ubuma kuruga kauriḡa azaḡa! Za golo'e kuru neḡa vitine ufeta ḡihi'a rae ra'ohe. Rehano kuru neḡa'e ufeta ḡihi'a, mazaḡa golo'e kuru neḡa zamaḡano ti'ete'e u'ano golo e'e zaḡoḡa rae ra'ohe.

18 Ebu za'e raena'a, 'Iniu'a dibu'o fataḡa niḡano ḡoitore'eta'a'e huga o'o'a. Ḣoitore e'e mene haḡaine zuni idaḡa. Rehano iniu'a dibu'o fataḡano ḡahunoneḡa hina ḡoitore'ine'e riḡa, e'ano'o ani'a ane ḡoitore tihitihini'uma.'

19 Za'e hube hune ubuma kuru azaḡa! Za ḡahunone'e dibu'o fataḡa vitine ufeta ḡihi'a rae ra'ohe. Rehano dibu'o fataḡa'e ufeta ḡihi'a, mazaḡa ḡahunone'e dibu'o fataḡa rana ti'ete'e u'ano ḡahunoneḡa e'e zaḡoḡa rae ra'ohe.

20 E'ano'o iniu'a dibu'o fataḡa niḡano ḡoitore'eta'a'e dibu'o fataḡa ebu e'e ranao ḡau nidu'a hina ḡoitore'ohe ra'ohe.

21 Ebu iniu'a kuru neḡano ḡoitore'eta'a'e kuru neḡa niḡano ebu de'ea radiu'eta'a'e, Badi'aḡa niḡano ḡoitore'ohe ra'ohe.

22 Zu iniu'a adure niḡano ḡoitore'eta'a'e, Badi'a ehoro haba'a hina zu e'e rana ehore'eta'a'e, Badi'aḡa niḡano ḡoitore'ohe ra'ohe.

23 Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡa zu Farisea azaḡa, za'e zama guhi azaḡa, fase vetuḡaḡa, aduga hidi'uma. Mazaḡa za'e tirara mebaḡano eḡa ga murari teige kome'a fase veize gaubanana tiba Badi'a hau'ohe. Rehano Mose goro ḡoe'ano ḡau ufeta boro'e igi mode'ohe. A'e haḡai duduḡa haḡae'ete'e, vaze vetuḡazi'ete'e zu mene ḡurine'ena'a, zama nidu'a hina haḡae'ete'e ra'ohe. Za ḡau boro 'adi'e haḡao'i, ebu kome'akome'a zuni haḡao'i.

24 Za'e ubuma kuruḡa azaḡa heuḡa ebu ubuma kuruḡa azaḡa ibitozini'ohe! Za'e vu zamaḡano ofene horone'etene beu'e modadu gage'ohe, rehano kamelo'e une tauḡe'ohe.‡

25 Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡa zu Farisea azaḡa, za'e zama guhi azaḡa, fase vetuḡaḡa, aduga hidi'uma! Za'e bioze zu siuvaze enoga da'o vuzu'e dehene'ete'e azaḡa, mazaḡa zamaze'e toraḡa zu ununu'a iri'ave'ohe.

26 Ubuma kuruḡa Farisea azaḡa! Bio zu siuva zamaḡa geno vuzu'e dehenoi, 'ouguine enoga zu dehera'uma.

27 Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡa zu Farisea azaḡa, za'e zama guhi azaḡa, fase vetuḡaḡa, aduga hidi'uma! Za'e rune iduḡa uruḡa hina feninoga heuḡa. Rune iduḡa enoga ḡianine manoḡa tauḡi, rehano zamaḡa'e rune azaḡa isine zu torare nidu'a iri'ave'ohe.

† 23:13-14 Fare mirihrote'e nu'e v. 14 e'e, raena'a, "Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡa zu Farisea azaḡa, za'e zama guhi azaḡa! Fase vetuḡaḡa, Badi'a aduga hidi'uma, mazaḡa za'e ḡozoba ḡau ḡonotanadu mene mazagaroze'ohe. Ebu vaze ḡehaḡa zamao faḡa kurau'ena'a, za'e dubu vazeḡa manoḡa rae ḡurire'ohe. E'e u'ano, aduga boro hidi'uma." (Mareko 12:40 zu Luka 20:47) ‡ 23:24 Ofene zu Kamelo'e Badi'a'a ago ano'i rae reirote'e ḡauḡa. Zeḡe'a manoḡa hidoga veize Badi'a goro ḡoe'a mene hegote'ohe.

²⁸ E'e teige, vase'a zae ġiaze'etene, duduġa azaġa rae zamare'ohe, rehano zamaze'e zama guhi zu haġai sau'ani'a iri'ave'ohe.

²⁹ Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azaġa zu Farisea azaġa, za'e zama guhi azaġa, fase vetuġaġa, aduga hidi'uma! Za'e vouġaze'a ibite zimirote'e peroveta azaġa ebu haġai duduġa azaġa, zeġe rune iduġa neġa ogoru'ohe ebu rohorohone'ohe.

³⁰ Ebu za raena'a, 'Eme vouġafe madaġano radifone, peroveta azaġa goruzihi radu zeġe teite mene tiburafu.'

³¹ Za'a 'ouge ra'eta'a'e, za'e zae bare peroveta azaġa goruzirote'e azaġa mariġa rae ra'ohe.

³² Vouġaze'a peroveta azaġa goruzirote'e teige, zae zuni 'ouge haġao'i!

³³ Za'e mohe! Zarama ubugaubuga! Ire rogao mae feuzine feranoga'e mene idaġa.

³⁴ E'ano'o eġe'a peroveta azaġa, huhuzaġa azaġa zu Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azaġa zae vaġe tuġuzi'uma. Rehano nu'e za'a goruzi'uma zu nu'e sataurozi'uma, ebu nu'e zae nu'onu'o neġano masizi'uma zu haba 'ahoganono'o haba 'ahoga ze hegotadu sausauzi'uma.

³⁵ Vouġaze'a duduġa azaġa nidu'a goruzirote'e. A'e ibite Adamu ubuga, duduġa vaseġa Abela mau runirote'e e'eano'o onao ġonaġano Berekia ubuga Zakaria maro. Zakaria'e dibu'o fataġa zu Badi'a ne zaġoġa hune bo'aġano mau runirote'e. 'Ougadu e'e naeġa nidu'a'e za'a me'uma.

³⁶ E hube hune zi'ohe, e'e aduga nidu'a'e izidi egani'a me'uma.

Ierusalem Aduga Hidi'uma

(Luka 13:34-35)

³⁷ O, Ierusalem azaġa, Ierusalem azaġa! Zae'a peroveta azaġa zimiro zu Badi'a'a tuġuzirote'e azaġa hadi hina zimi ruzirote'e. Kokoroku roġaeġani'a isaġa zamaġano ubuga gugube'ete'e teige, e mada ġehaġa zae nu'ozihirei, rehano za'e mene uratiro.

³⁸ E'ano'o ġiano'i, neze fahau radi'uma!

³⁹ Ebu za'e eġe mene bare horohi'uma onamo zae'a raena'a, 'Zuhi'a Boro niġano onae'ete'e vaseġa mae ġihino'i!'"

24

Kuru Neġa Fahe Haġai Nu Badoġa

(Mareko 13:1-2, Luka 21:5-6)

¹ Iesu'a kuru neġanono'o iġune buau onamirotene, ane tahi'atahi'a ani vaġe onaadu kuru neġa iraġa nunu manomano ihoniro.

² Rehano ani'a ziro, raena'a, "Za ġau 'adi nidu'a horone'ehehe? E'e hube hune zi'ohe, hadi 'ahogani'a hadi 'ahoga ranao mene radi'uma madaġa onai'uma. Agire azaġani'a e'e nidu'a fahe ruruni'uma!"

Mada Ġonaġano Haġai Nu Badoġa

(Mareko 13:3-13, Luka 21:7-19)

³ Iesu'a Olive maġano ehorotene, ane tahi'atahi'a zeġe da'o ani vaġe sifu onamadu ġadiniro, raena'a, "Ġa efo'i, kuru neġa mazao 'ahi ġauġa'e nani'a furera'uma? Mada ġonaġano zu ġa'a bare onai'uma madaġano, nagi haġai nu badoġani'a furera'uma?"

⁴ Ani'a naenaenziro, raena'a, "Vaze'a zae mene tutuze ve'ozoga veize ġiano'i.

⁵ Vaze ġehaġani'a eġe nio aradu, 'E'e Keriso' rae re'uma. Ebu ze'a vazevaze tutuze ve'ozu'uma.

⁶ Za'e uti hariġa zu uti ġoe'a nunu ra'ete'e igi'uma, rehano ago rihano'i. 'Ahiguġa'e ibite furera'uma, rehano mada ġonaġa'e zogone mene ari'uma.

⁷ Haba'a 'ahogani'a haba'a 'ahoga teite utiti'uma, zu gavamani 'ahogani'a gavamani 'ahoga teite utiti'uma. Haba nunu zamaḡano zaga'a hia'uma zu haba'a hagarete'e'a furera'uma.

⁸ E'e nidu'a'e aduga ḡadaheḡa rae re'uma, rehano aduga nu ize furera'uma.

⁹ Ebu vaze'a za oboze teadu sausauzi'uma, zu zimi ruzi'uma. Eḡe u'ano haba azaḡa nidu'ani'a he'ehe'ezi'uma.

¹⁰ E'e madaḡano vaze ḡehaḡani'a eḡe mazao fie'ete'e'a dauḡi'uma, revotiti'uma zu he'ehe'etiti'uma.

¹¹ Guriro peroveta azaḡa ḡehaḡa zuni iḡunadu vaze ḡehaḡa so'ozi'uma.

¹² Vaze sau'ani'a ufeta bororu'ete'e u'ano, vaze ḡehaḡani'a zeḡe nabudize mene zamari'uma.

¹³ Rehano iniu'a zamaḡa obone gigane onamo ḡonaga meine, ani'e ḡabone tuḡutuḡu hidi'uma.

¹⁴ Ebu Badi'a'a ibitozini'ete'e hari manoga'e raha 'adi nidu'a zamaḡano bororanadu haba'ahaba'a azaḡa nidu'a igi'uma. E'e enogano mada ḡonagani'a onai'uma.

Jerusalema Ruini'uma

(Mareko 13:14-23, Luka 21:20-24)

¹⁵ Ibite peroveta vazeḡa, Daniela'a ḡau nidu'a ruine'ete'e vazeḡa sau'a 'ahoga moneo ḡoeriro. Vaze e'e'a haba zaḡoḡa sausaune'ete'e za'a horoni'uma madaḡani'a ari'uma. (Buka Zaḡoḡa me'ode'ete'e vazeḡa, ḡoere huga 'adi faine edero'i.)

¹⁶ E'e madaḡano Iudea haba'ano radiu'ete'e azaḡa'e maḡa ferau ito'i.

¹⁷ Iniu'a ne enona radiu'ete'e vazeḡa'e ḡauḡa mouga veize neḡa zamaḡa ago diuḡo'i.

¹⁸ Meba zamaḡano hihe'ete'e vazeḡa zuni dabua mouga veize ago bare onamo'i.

¹⁹ E'e madaḡano ahi'eta roḡaeḡa zu nune hina ene guraḡa ḡubuze'ete'e roḡaeḡa, ze'e fase vetuḡaḡa, feranoga mene idaḡa u'ano, aduga hidi'uma.

²⁰ Irugu madaḡano* ga Bana Madaḡano mene feranoga veize kurano'i,

²¹ mazaḡa e'e madaḡano vaze nidu'a aduga boro hidi'uma. Badi'a'a ḡadaheḡano ḡau nidu'a haḡairote'e'ono'o onao izidi, aduga 'ahiguḡa mene fureraro. Vehu'u zuni mene bare furera'uma.

²² Zuhi'a Boro'a e'e madaḡa mene futufine, vaze tiba zuni mene ḡabode radi'uma. Rehano ane'a mae ohotirote'e azaḡa u'ano, e'e madaḡa futufi'uma.

²³ Ebu vaze 'ahogani'a zina'a, 'Ḡiano'i, Keriso'e 'ahi e'e!' ga 'Omo 'e'e!' rae zo'idene, e'e ḡoe'a ago mae ḡihino'i.

²⁴ Mazaḡa ḡuriro kerisoḡa zu ḡuriro peroveta azaḡani'a fureranadu haḡai nu badeḡa boro bagaḡa zu zaguzaga'uma haḡaiḡa haḡae'ena'a, vaze so'ozi'uma. Ze'a, Badi'a'a ohotirote'e azaḡa zuni tutuze so'ozoga idaḡa reine, 'ougi'uma.

²⁵ Zamare rado'i! E'e madaḡani'a izema furarogano, eḡe'a zae ibite ihozeha.

²⁶ E'ano'o vaze 'ahogani'a zina'a, 'Ḡiano'i, Keriso'e haba boha'ano,' ro'idene, ḡianihi radu ago onamo'i, ga 'Ḡiano'i, ani'e ne zamaḡano,' ro'idene, e'e ḡoe'a ago mae ḡihino'i.

²⁷ E, Vaze Ubugani'a bare onaine, vaze nidu'a hune'a horohi'uma. A'e, viri'a vazahadu mada'a ite'ete'e mone'ono'o ovoe'ete'e moneo aganadu vaze nidu'a horone'ete'e heuḡa.

²⁸ Nagini'a rudanate'e haba'ano gaoza'a nu'ora'uma.

Vaze Ubugani'a Ovai'uma

(Mareko 13:24-27, Luka 21:25-28)

²⁹ Ebu aduga madaḡani'a hauḡine, zogone 'aha'a furera'uma:

24:15 24:15 Daniela 9:27, 11:31, 12:11 * **24:20** Girikio, *Nahune madaḡa*, Isaraela haba'ano nahune madaḡa'e nahune boro zu irugu boro radu vaze'a ragavoga'e riga

'Mada'a uzabora'uma ebu bato'e mene agara'uma.
Buzuva'e adureono'o rururu bua'uma, ebu inarağa adureo hagahagani'uma.'

³⁰ Ebu hağai nu badeğani'a adureo fureranadu eğe, Vaze Ubugani'a ovae'ete'e ihozi'uma. E'e horozine, raha 'ahao haba'ahaba'a azağa nidu'a niau ġouri'uma. Ebu eğe, Vaze Ubugani'a adureo ġoze zamağano gigi'a zu agağa manoğa madu ovai'uma ebu vazevaze'a e'e horoni'uma.

³¹ Ebu hena, sura'i boro ġihau hudadu eğe'a eğe tuğure viga tuğuzi'uma. Ebu zeğe'a haba nidu'a, haba ġonaganono'o haba ġonagano, Badi'a'a ohotirote'e azağa nu'ozi'uma.

Figi Ireğa Hari Idaidağa

(Mareko 13:28-31, Luka 21:29-33)

³² Figi ireğa mazao nagini'a fureru'ete'e ġianadu edero'i. Ezagani'a butiru itadu rouğani'a udufa'oga horonetene irugu madağa haniteha rae edere'ohe.

³³ E'e teige, e'a rate'e 'ahiguğani'a fureranoga horono'idene, eğe, Vaze Ubugani'a bare ovaite'e haniteha rae edero'i.

³⁴ E hube hune zi'ohe, izidi ega'e mene hauği'uma onamo 'ahiguğa nidu'ani'a furera'uma.

³⁵ Adure zu raha'e hauği'uma, rehano eğe ġoere'e mene hauği'uma.

Ruhibe Rado'i

(Mareko 13:32-37, Luka 12:39-44, 1:26-30)

³⁶ Rehano nani'a 'ahiguğani'a furera'uma'e emeğe nidu'a ağu'a. Adureo tuğure viga ebu eğe, Badi'a Ubuga zuni† ağu'a. U eğe Mama da'o edeğa.

³⁷ Eğe, Vaze Ubugani'a bare onai'uma madağano'e Noa madağa teigi'uma.

³⁸ Zobo boro'a izema zubuzoga madağano vazevaze'a radiunute'e radoneğano ogaunu, gaginu zu hahurinu onamo Noa'a ġasi boro diuğiro.

³⁹ Rehano ze'a nagini'a furera'uma mene ederiro, onamo zobo boro'a zubuzadu hunuhune ġouriro. Eğe, Vaze Ubugani'a bare onaine, e'e madağa teigi'uma.

⁴⁰ E'e madağano vaze 'aheu'e mebao gau'e radiu'ete'e zamağano, 'ahoga'e zamaha'uma, u 'ahoga'e mode iğuni'uma.

⁴¹ Roğae 'aheu'e uvahu mirune radi'u'ete'e zamağano, 'ahoga'e zamaha'uma, u 'ahoga'e mode iğuni'uma

⁴² E'ano'o fairu ġiano'i, mazağa za ağu'a no'e madağano zae Zuhi'a Boro'a onai'uma.

⁴³ Za'e 'adi zamaro'i. Ne vazegani'a ġonore vazega'e no'e madağano ani ne onai'uma rae ederine, ani'e neğa faine taufi'uma ebu ġonore vazega'e diuğoga mene idara'uma.

⁴⁴ E'ano'o zae zuni ruhibe rado'i, mazağa eğe, Vaze Ubuga'e za'a mene edere'ete'e madağano bare onai'uma.

⁴⁵ Tuğure vazega 'ahoga'e huhuzağa zu zama tibano gauine, zuhi'ağa'e ani teite matu'i'uma. Ebu vaze a'e tuğure azağa ġihi'ağa mae ohonadu 'ahige re'uma, raena'a, 'Tuğure azağa nidu'a tafo'i. Ogomuze zuni mada idunane zeno'i.' 'Ougadu ani'e haba 'ahoga onami'uma.

⁴⁶ Tuğure vazega'e 'ouge gauine, zuhi'ağani'a bare feuradu horoni'uma ebu ani matuadu manohuga ha'uma.

⁴⁷ E hube hune zi'ohe, ani'e zuhi'ağani'a ane tohe nidu'a taufe'ete'e vazegano ohoni'uma.

⁴⁸ Rehano tuğure vazega'e sau'a reine, ane'a bare raena'a, 'Eğe zuhi'a'e vehu'u fağanobu'u onai'uma,' rae zamari'uma.

⁴⁹ Ebu tuḡureḡa azaḡa nidu'a bouzi'uma zu gagone azaḡa teite ufeta ogau gage sauta'uma.

⁵⁰ Ebu zuhi'aḡa'e, ane'a mene edere'ete'e zu mene zamare'ete'e madaḡano bare onaadu,

⁵¹ ahiriḡa udi tahitahi'uma ebu zama guhi azaḡani'a radiu'ete'e haba'ano ohoni'uma. E'ea, ani nia'uma zu ḡonone atiti'uma.”

25

Nogoba Ḡaubanana Hari Idaidaḡa

¹ Iesu'a bare ziro, raena'a, “E'e madaḡano Badi'a'a ibitozini'eta'a'e nogoba ḡaubanana teigi'uma. Ze ihureze meiro ebu hahu ohoze iziga hidihi radu mui haba'a onamiro.

² Zeḡe bo'aḡano fu'o'e hahizaḡa ebu fu'o'e huhuzaḡa.

³ Hahizaḡa azaḡa'e ihureze odohiro, rehano ihure vuḡa'e mene meiro.

⁴ U huhuzaḡa azaḡa'e ihurezeta ihure vuḡa biozeo abe odohiro.

⁵ Ebu hahu ohoze izigani'a mene ḡarihe arirotene, ze ubumaze anozadu bazubazu uhiro.

⁶ Ohere nemanema ze ago 'ahoga igiro, raena'a, 'Hahu ohoze izigani'a feureha! Buanadu mae zouno'i!

⁷ 'Ougirotene nogoba nidu'a evatadu ihureze ruhibiro.

⁸ Ebu hahizaḡa azaḡani'a huhuzaḡa azaḡa umiziro, raena'a, 'Za ihure vuḡa nuḡo eme rifo'i, mazaḡa eme ihure'e vidau'ohe.'

⁹ Ze naenaezina'a, 'Mene, 'ahi'e za zu emeḡe nidu'a veize mene idaḡa. Ihure vuḡa serone'ete'e vazega vaḡe onamadu zae veize hoito'i.'

¹⁰ Rehano ze ihureze vuḡa hoitoḡa u'a onamirote'e enogano, hahu ohoze izgani'a feuriro. Ebu ihureze zu ihureze vuḡa ruhibirote'e azaḡani'a ani teite mui haba'a diuḡiro ebu ibihetaḡa'e hararo.

¹¹ Vesu'u hahizaḡa nogobaḡani'a feuradu raena'a, 'Zuhi'a Boro! Zuhi'a Boro! Ibiheta vavaofo'i!

¹² Rehano ani zina'a, 'E hube hune zi'ohe, e za aḡu'a.'

¹³ E'ano'o tohutohe rado'i, mazaḡa eḡe'a bare onai'uma madaḡa'e za'e aḡu'a.

Tuḡure Azaḡa Uḡidu Hari Idaidaḡa

(Luka 19:11-27)

¹⁴ Badi'a'a ibitozini'eta'a'e haba faḡa ragave'ete'e vazega 'ahoga hariḡa heuḡa. Ani'a iḡunirotene, tuḡureḡa azaḡa huzadu ani ḡau taufoga veize ḡauḡa ziniro.

¹⁵ Zeḡe tibatika inaraze idunaḡano, 'ahoga'e moni silivaḡa fuse* fu'o, 'ahoga'e fuse 'aheu ebu 'ahoga'e fuse tiba ziniro. Ebu ani'a haba faḡa ragaviro.

¹⁶ Moni silivaḡa fuseḡa fu'o meirote'e vazega'e zogone onamadu e'e moniḡa hina gauadu moni silivaḡa fuseḡa fu'o ragate hidiro.

¹⁷ Moni silivaḡa fuseḡa 'aheu meirote'e vazega zuni 'ouge haḡaadu moni silivaḡa fuseḡa 'aheu ragate hidiro.

¹⁸ Rehano moni silivaḡa fuseḡa tiba meirote'e vazega'e onamadu rahao idu hu'iro ebu zuhi'aḡa moni e'ea ḡure tiro.

¹⁹ Mada faḡa ḡarugano tuḡure azaḡa zuhi'a'a bariro. Ebu ze ani moni hina nougenouge gauirote'e ederifine huziro.

²⁰ Moni silivaḡa fuseḡa fu'o meirote'e vazegani'a moni fuseḡa fu'o bare ragate hidirota'a'e odohe aradu niro, raena'a, 'Zuhi'a, ḡa'a moni silivaḡa fuseḡa fu'o iniro. Ebu eḡe'a moni e'e hina gauadu bare fuse fu'o raḡate hideha.'

* 25:15 Girikio, talanta. Talanta tiba'e silivaḡa 34kg heuḡa.

21 Zuhi'aḡani'a nina'a, 'Manoḡa tauḡi, ḡa'e tuḡure vaseḡa manoḡa ebu zamaḡo nidu'a hina faine gaueha. Ḡa'a ḡau tahiḡa veize zamaḡo nidu'a faine gauate'e u'ano, eḡe'a ḡau ḡehaḡa taufe'ete'e vaseḡano oho'i'uma. Aro'i, eḡe teite matu'ihī!'

22 Ebu moni silivaḡa fuseḡa 'aheu meirote'e vaseḡani'a aradu niro, raena'a, 'Zuhi'a, ḡa'a moni silivaḡa fuseḡa 'aheu iniro. Ebu eḡe'a moni e'e hina gauadu bare fuse 'aheu raḡate hideha.'

23 Zuhi'aḡani'a nina'a, 'Manoḡa tauḡi, ḡa'e tuḡure vaseḡa manoḡa ebu zamaḡo nidu'a hina faine gaueha. Ḡa'a moni tahiḡa hina zamaḡo nidu'a faine gauate'e u'ano, eḡe'a moni boro taufe'ete'e vaseḡano oho'i'uma. Aro'i, eḡe teite matu'ihī!'

24 Ebu moni siliva fuseḡa tiba meirote'e vaseḡani'a aradu niro, raena'a, 'Zuhi'a, ḡa'e vase riḡa. E ederiro vase'a ḡorarote'e ḡauḡa ḡa'a hirive'ohe ebu vase'a taufirote'e ḡauḡa ḡa'a ma'ohe.

25 E'ano'o ḡa moni'a dauḡi'uma rae rihonadu rahao ḡure tiro. Ḡae moni 'ahi bare mo'i.'

26 Zuhi'aḡani'a naenaeniro, raena'a, 'Ḡa'e tuḡure vaseḡa sau'a ebu tubuḡa! Vaze'a ḡorarote'e ḡauḡa zu vase'a taufirote'e ḡauḡa eḡe'a ma'ohe rae zamarirohe?

27 'Ougiritene ḡa nougadu moni ti'ete'e neḡano eḡe moni mene tiro? 'Ougifone e bare aradu moni e'e ragate meifo.'

28 Hena zuhi'aḡani'a niro, raena'a, 'Moni silivaḡa fuseḡa tiba ani mazaono'o bare madu ḡau banana meirote'e vaseḡa hano'i.'

29 Iniu'a nagini hidirote'e faine odohe gauine, ani borofe hidi'uma. Rehano iniu'a nagini hidirote'e mene faine odohe gauine, ani mazao nagini kome'a zuni meini'uma.

30 Ebu tuḡure vaseḡa sau'a 'ahi enona uzabo zamaḡano mae feuno'i. De'ea ani nia'uma ebu ḡonoḡa atiti'uma."

Mamoe zu Gouti

31 Ebu Iesu'a raena'a, "Eḡe, Vaze Ubugani'a aḡaḡa inaraḡaḡeta tuḡure viga nidu'a teite onai'uma madaḡano, e'a kini ehoru haba'ano ehoradu vase ibitozini'uma.

32 Haba azaḡa nidu'a eḡe zamao nu'ozadu vase rovozi'uma. A'e mamoe taufe'ete'e vaseḡani'a mamoe gouti'ono'o rovoze'ete'e teigi'uma.

33 Ebu iniu vase mamoe heuḡa'e eḡe eda'e moneo zu iniu vase gouti heuḡa'e eḡe kauri moneo ohozi'uma.

34 Ebu eḡe, kinize'a eda'e mone azaḡa zi'uma raena'a, 'Zae, eḡe Mama'a manohuga zini'ete'e azaḡa, aro'i, ebu eḡe'a ibitohau'ete'e zamaḡano rado'i. A'e Badi'a'a raha 'ahi haḡairote'e madaḡanono'o ruhiniro.

35 Mazaḡa e vinihinutene, za'a ogomu inido, e irinehe mo'ohinutene, vu inido ebu e i'udo vaseḡa reinutene, zae neo huhe zouhido.

36 Dabuaha o'o'a reinutene, dabua inido, ugihinutene eḡe taufido ebu ḡu'a neḡano radiunutene, ḡiahiro.'

37 Ebu duduḡa azaḡani'a naenaeni'uma, raena'a, 'Zuhi'a Boro, eme nani'a ḡa'e vini'oga horoadu ogomu ḡanido? Nani'a eme ḡa'e irigo mo'o'oga horonadu vu ḡanido?

38 Nani'a eme ḡa'e i'udo vaseḡa reirote'e horonadu neo huḡade zou'ido? Nani'a eme dabuaḡo 'o'o'a reirote'e horonadu dabua ḡanido?

39 Nani'a eme ḡa ugi'irote'e ga ḡu'a neḡano radirote'e horonadu ḡa ḡia'i amido?'

40 Ebu eḡe, kinize'a naenaezi'uma, raena'a, 'E hube hune zi'ohe, eḡe negohe ga ezehe 'ahi bo'aḡano ḡonaḡa vaseḡa 'ahoga veize 'ouge haḡaidota'a'e, eḡe veize haḡaido ra'ohe.'

41 Ebu eḡe, kinize'a vaetadu kauri mone azaḡa zi'uma, raena'a, 'Zae, Badi'a'a maḡunozini'ete'e azaḡa, eḡe mazaono'o vaḡino'i, ebu Satani zu ane tuḡure viga veize ruhinirote'e radiu tuḡutuḡu ire rogaḡa zamaḡa diuḡo'i.

⁴² Mazaġa e vinihinutene, za'a ogomu men inido, e irinehe mo'ohinutene, vu mene inido.

⁴³ E i'udo vazeġa reinutene, neo mene huhe zoughido, dabuhe o'o'a reinutene, dabua mene inido, ebu ughinutene zu ġu'a neġano radiunutene, mene taufido.'

⁴⁴ 'Ougadu ze'a naenaeni'uma, raena'a, 'Zuhi'a Boro, nani'a eme ġa'e vini'irote'e ga irigo mo'o'irote'e ga i'udo vazeġa reirote'e ga dabuaġo 'o'o'a reirote'e ga ugi'irote'e ga ġu'ano radirote'e horo'adu mene dana'ido?'

⁴⁵ Eġe'a naenaenzi'uma, raena'a, 'E hube hune zi'ohe, 'ahi azaġa bo'aġano ġonaġa vazeġa 'ahoga veize mene haġairota'a'e, eġe veize mene haġairote'e ra'ohe.'

⁴⁶ Ebu kauri mone azaġa'e vaġine ġouradu aduga tuġutuġu hidi'uma, u duduġa azaġa'e ġabone tuġutuġu hidi'uma."

26

Iesu Ma'uma Ibiġa Vaġiro

(Mareko 14:1-2, Luka 22:1-2, Ioane 11:45-53)

¹ Iesu'a ġoere e'e nidu'a rae hauġirotene, ane tahi'atahi'a ziro, raena'a,

² "Zae edeġa, mada 'aheu enogano Iġine Mode'ete'e Muiġa'e me'uma ebu eġe, Vaze Ubuga'e sataurohihi radu vaze'a obohe ti'uma."

³ E'e madaġano dibu'o azaġa ġihi'aġaġihi'aġa zu vaze boroboro'a dibu'o azaġa ġihi'aġa, niġa Kaiafa, ane neo nu'oraro.

⁴ Ebu Iesu sifu obone teadu manoga veize ibiġa ġo'ane vaġiro.

⁵ Rehano ze raena'a, "Iġine Mode'ete'e Muiġa madaġano'e mene idaġa. 'Ougine vaze ġuġuvaġani'a utitofi'uma."

Roġae 'Ahogani'a dehoru Iesu rana Beu'iro

(Mareko 14:3-9, Ioane 12:1-8)

⁶ Iesu'e Betania neġano, ibite lefera'a meirote'e vazeġa, Simona neo radiro.

⁷ Ani ogomu fataġa zamao tave ehore'ena'a, ogaue'ete'e zamaġano, roġae 'ahogani'a dehoru hohoga manoga naeġa boro'e bioġa kome'a manohuga iriva'onadu mae onairo. Ebu Iesu vadinio beu'iro.

⁸ Iesu tahi'atahi'a'a 'e'e horonirotene, ze maġuniro, raena'a, "Nougadu dehoru 'ahi'e haue taue'ohe?

⁹ A'e moni boro hina seronadu zahara azaġa zinifo!"

¹⁰ Iesu'a tahi'aġa nagini reirote'e ederadu ziro, raena'a, "Za nougadu roġae 'adi aduga hau'ohe? Ani'e eġe veize manoga hune haġaeha.

¹¹ Zahara azaġa'e mada nidu'a zae bo'aġano radi'uma, u e'e mada nidu'a zae teite mene radi'uma.

¹² Ani'a dehoru hohoga manoga eġe ahiri rana beu'ata'a'e, eġe rune veize ruhineha.

¹³ E hube hune zi'ohe. Raha nidu'a zamaġano no'e haba'ano Badi'a hari manoga haramine, ani'a haġata'a'e me'odadu ani zamari'uma."

Iuda'a Iesu Revoha'uma Reiro

(Mareko 14:10-11, Luka 22:3-6)

¹⁴ E'e enogano Iesu tahi'aġa 12 zamaġano tahi'a 'ahoga, niġa Iuda Isakariota'e dibu'o azaġa ġihi'aġaġihi'aġa vaġe onamiro,

¹⁵ ebu ġadiziro, raena'a, "Iesu zae 'evoreo ri'inine, moni nugu ini'uma?" 'Ougirotene ze moni silivaġa 30 me'odadu haro.

¹⁶ E'e madaġanonono'o ani Iesu zeġe evorao ri'inoga veize ibiġa vaġiro.

Iġine Mode'ete'e Muiġa

(Mareko 14:12-26, Luka 22:7-23, Ioane 13:21-30, 1Co 11:23-25)

17 Isiti O'o'a Berediġa Muiġa* madaġa ibi'a'e Iġine Mode'ete'e Muiġa rae reiro. Iesu tahi'atahi'a ane vaġe onaadu ġadiniro, raena'a, "Ġa ura'e eme Iġine Mode'ete'e Muiġa ogomuġa'e nouma ruhibe ti'uma?"

18 Ani'a naenaeziro, raena'a, "Ierusalem diuġe onamadu vaze 'ahoga vaġo'i ebu no'i, 'Ihore vazeġani'a 'ahige ra'ohē: Eġe mada 'ai haniteha. E tahi'aheta ġa neo Iġine Mode'ete'e Muiġa ogomuġa au tibura'uma."

19 Ebu Iesu tahi'atahi'a'e Iesu'a zirote'e haġaiġa haġaadu Iġine Mode'ete'e Muiġa ruhibiuro.

20 Gorava uġano reirotene, Iesu ani tahi'aġa 12 teite ogau tiburaro.

21 Ebu ze ogau'ete'e zamaġano, Iesu'a ziro, raena'a, "E hube hune zi'ohē, zae bo'aġano vaze 'ahogani'a eġe revoni'uma."

22 Ebu ze zamaze adudanadu ġaruga ġarugano Iesu ġadiniro, raena'a, "Zuhi'a Boro, eġehehe?"

23 Ane'a naenaezina'a, "Izidi eġe teite idaġa siuvao tare au'ete'e vazeġani'a revoni'uma."

24 Ibite Buka Zaġoġano mirihirote'e ġoe'a idunaġano, eġe, Vaze Ubugani'a hube ruda'uma. Rehano revoni'uma vazeġani'e, fase vetu'aġa, aduga hidi'uma. Ani'e mene furerafone manoġa reifo."

25 Ebu ani revoha'uma vazeġa, Iuda'a nina'a, "Ihore vazeġa, eġehehe?" Iesu'a naenaenina'a, "O'e, vazeġa'e ġae."

26 Ze ogau'ete'e zamaġano, Iesu'a beredi madu kuraro, ebu vaheġadu ane tahi'atahi'a ziniro. Ebu raena'a, "'Adi'e eġe ahiri. Madu ano'i."

27 Ebu ani'a vaini vuġa bioġa madu kuraro, ebu zini'ena'a ziro, raena'a, "Zae nidu'a, 'ahi gago'i."

28 Mazaġa bio 'adi zamaġano'e eġe ru. Eġe'a vaze ġehaġa sau'aze rae modoga veize rudanadu ruhe'a be'uti'uma. A'e, Badi'a'a vaze teite ġoitorirote'e ġoe'a'e eġe ru hina bare idane'ohē.

29 E zi'ohē, vaini vuġa 'ahi mene bare gagi'uma, izidi'ono'o onamo eġe Mama'a ibitohau'ete'e madaġano zae teite vaini vuġa iziga gagi'uma."

30 Ebu ze bada 'ahoga mae hauġadu Olive maġa onamiro.

Petero'a Iesu O'oni'uma Reiro

(Mareko 14:27-31, Luka 22:31-34, Ioane 13:36-38)

31 Ebu Iesu'a ane tahi'atahi'a ziro, raena'a, "Izidi ohere zae nidu'a eġe u'ano muhihe fera'uma. Mazaġa Buka Zaġoġa zamaġano 'ahige mirihiro, raena'a,

'Badi'a'a mamoe taufe'ete'e vazeġa mau runi'uma. Ebu mamoe'e ferau ġouri'uma.'

32 Rehano e'a runeono'o bare iġunine, Galilea haba'a ibite onamadu e'ea zae hidi'uma."

33 Petero'a Iesu niro, raena'a, "Zeġe nidu'a ferau muhi'i'uma rehano, e'e mene ferau muhi'i'uma!"

34 Iesu'a naenaenina'a, "E hube hune ġa'ohē, izidi ohere izema kokoroku'a uganogano, ġa'e ġae uġidu eġe o'ohi'uma."

35 Rehano Petero'a ġoere ġiharo, raena'a, "E mene o'o'i'uma. Ġae teite rudaune zuni idaġa!" Ebu ane tahi'atahi'a nidu'a zu 'ouge reiro.

Getesemane Haba'ano Kuraro

(Mareko 14:32-42, Luka 22:39-46)

36 Ebu Iesu ane tahi'atahi'a teite Getesemane haba'a onamiro. Onamirotene, Iesu'a ziro, raena'a, "'Adao ehore rado'i, u e'e kuranoga veize omo onami'uma."

* 26:17 Isiti O'o'a Berediġa Muiġa'e mada fu'o 'aheu fare zamaġano haġae'ohē. 26:31 26:31 Zec 13:7

³⁷ Ebu ani'e Petero zu Zebedeo ubuga 'aheu, Iakobo zu Ioane, tutuze onamiro. Ani zamağa ariro zu adudaro.

³⁸ Hena ani zina'a, "E'e zamahe are rudau'ohe. 'Adao radadu eġe teite evate rado'i."

³⁹ Ebu ani tahiġa faġa onamadu rahao ġuġure'ena'a kuraro, raena'a, "Eġe Mama, idaġa ro'idene eġe mazaono'o bio 'adi mae vaġino'i. Rehano mene eġe ura, ġae ura da'o haġao'i."

⁴⁰ Ebu Iesu ane tahi'a uġidu vaġe bare onairotene, ze bazuna haniziro. Ani Petero niro, raena'a, "Za mada tahiġa zuni eġe teite mene evate radiuhehe?"

⁴¹ Za'a haġai ve'oġa 'ahoga mene haġaifine, evate radiu'ena'a, kurano'i. Zamaze'e hube hune kuranoga urate'ohe, rehano ahirize'e inaraġa o'o'a."

⁴² Ebu Iesu'a bare onamadu ġae 'aheuġa kuraro, raena'a, "Eġe Mama, e bio 'ahi hube hune gagi'uma reine, ġae ura haġao'i."

⁴³ Ani bare onairotene, ze bazuna haniziro, mazaġa ubumaze'a anoziro.

⁴⁴ Ani ze muhizadu bare onamiro. Ebu ġae uġiduġa kurau'ena'a, ibite kurarote'e ġoe'a bare reiro.

⁴⁵ Ebu Iesu'a ane tahi'atahi'a vaġe bare onaadu ziro, raena'a, "Za ize baze'ehehe zu ahirize ohone'ehehe? Madaġa 'ai maha. Eġe, Vaze Ubuga'e, haġai sau'a azaġa 'evorao ri'ih'i'uma.

⁴⁶ Iġunadu onamihi. Ġiano'i! E revoni'ete'e vazega 'ai feureha."

Iesu Obone Tiro

(Mareko 14:43-50, Luka 22:47-53, Ioane 18:3-12)

⁴⁷ Iesu ani ize ġoere'ete'e zamaġano, ane tahi'a 12 bo'aġano 'ahoga, Iuda'a vase ġuġuvaġa teite feuriro. Vaze ġuġuvaġa e'e dibu'o azaġa ġihi'aġaġihi'aġa zu vase boroboro'a tuġuzadu benisi zu somori boro mae ariro.

⁴⁸ Ebu Iesu revohaue'ete'e vazegani'a, ane'a haġai'uma gauġa ibite ihoziro, raena'a, "Eġe'a hidadu fura'ini'uma vazegani'e Iesu. Ani obone to'i."

⁴⁹ Ebu ani'a zogone Iesu vaġe onamadu niro, raena'a, "Thore vazega! Manogahehe?" Ebu fura'iniro.

⁵⁰ Iesu'a naenaeniro, raena'a, "Vazehe, ġa'a ahao nagini haġai'uma ġauġa haġao'i."

Ebu Iuda teite onairote'e azaġani'a onamadu Iesu obone tiro.

⁵¹ Rehano Iesu ġati vazega 'ahogani'a benisiġa ahase bunadu dibu'o azaġa ġihi'aġa tuġure vazega udiro, ebu teġaġa vari'e butiro.

⁵² 'Ougadu Iesu'a niro, raena'a, "Benisiġo bare iġu'ano to'i! Benisi hina vase matihi raete'e azaġa'e zeġe zuni benisi u'ano ruda'uma.

⁵³ Eġe'a Mamahe uminine, ane'a tuġure viga ġehaġa bagaġa ġarihe tuġuzadu emeġe biri'uma. A'e ġa aġu'ahehe?

⁵⁴ Rehano Buka Zaġoġano eġe mazao 'ahiguġani'a furera'uma reirote'e ġoe'a'e izidi hudanoga veize, eġe'a mene 'ouge umini'uma."

⁵⁵ Ebu Iesu'a vase ġuġuvaġa ziro, raena'a, "Za'e ġonore vazega obone ti'ete'e teige, benisi ebu somori boro madu eġe obohe touga veize arahehe? Mada nidu'a e'e kuru neġa haba'ano ihore radiunu. E'e madaġano za'e mene obohe tiro.

⁵⁶ Rehano peroveta azaġani'a mirihirote'e ġoe'ani'a hudafine, 'ahiguġani'a fureraneha." Ebu ane tahi'atahi'a nidu'a'e muhine feraro.

Kotao Edaro

(Mareko 14:53-65, Luka 22:54-55, 22:63-71, Ioane 18:13-14, 18:19-24)

⁵⁷ Ebu Iesu obonetirote'e azaġani'a dibu'o azaġa ġihi'aġa, niġa Kaiafasi ne tutune onamiro. Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azaġa zu vase boroboro'e irina de'ea nu'oraro.

⁵⁸ E'e madaġano, Petero'e faġanono'o Iesu hegotadu dibu'o azaġa ġihi'aġa ne haba'ano feuriro. Ne diuġadu kuru neġa taufe'ete'e azaġa teite ehore'ena'a, nagini'a furera'uma veize ġiane radiro.

⁵⁹ Dibu'o azağa ġihi'aġaġihi'aġa zu nuo'nu'o boro auġe'ete'e azaġa'e Iesu manoga veize ġuriro ġoe'aġoe'a vaze mazao vaġiro.

⁶⁰ Vaze ġehaġani'a ġuriro ġoe'a ani mazao reiro, rehano ġau ve'oġa 'ahoga mene horoniro. Ġonagano vaze 'aheu'a iġune edaro.

⁶¹ Ebu raena'a "Vaze 'ada'a 'ahige reiro. 'E'a Badi'a kuru neġa ruinadu mada uġidu zamaġano bare ogoraune idaġa."

⁶² 'Ouge reirotene dibu'o azaġa ġihi'aġani'a iġune edanadu Iesu niro, raena'a, "Ġa ze ġoere mene naenaeni'umahe? Ze'a ġa'e ve'oġa rae ġoere'ohe. Ġa ze mazao ġoere nu re'umahe?"

⁶³ Rehano Iesu'e sifu radiro. Ebu dibu'o azaġa ġihi'aġani'a niro, raena'a, "Radiu'ete'e Badi'a'aġa niġano ġadimu'ohe. Badi'a zamao huga ro'i. Ġa'e Keriso, Badi'a Ubuga ga mene? Efo'i."

⁶⁴ Iesu'a naenaeniro, raena'a, "O'e, ġa'a e'e Keriso rae eheha. Rehano e zi'ohe, zama moneo eġe, Vaze Ubuga'e Gigi'a Boro Badi'aġa eda'e moneo ehoradu ibitozenoga zu adure ġozeġa zamaġano ovaoga horoni'uma."

⁶⁵ 'Ouge reirotene, dibu'o azaġa ġihi'aġani'a dabuaġa zegadu ziro, raena'a, "Vaze 'adi'e Badi'a rae sausaune'ohe! Eme ani'e ve'oġa rae ra'ete'e vazeġa mene bare vaġi'uma. Izidi ani'a Badi'a rae sausaunata'e zae nidu'a egeha!

⁶⁶ Za ani mazao nagini haġai'uma rae zamare'ohe?" Ze'a naenaeniro, raena'a, "Ani'e ve'oġa. Runeo tuġuni'uma."

⁶⁷ Ebu ze'a iraġa 'ue so'abide vaniro zu evoreze hina bouniro. Vaze nu'a ubumaġa dabua hina u'adu fa'one arahiro,

⁶⁸ ebu raena'a, "Hei, Keriso! Iniu'a fa'o'eha efo'i."

Petero'a Iesu O'oniro

(Mareko 14:66-72, Luka 22:56-62, Ioane 18:15-18, 18:25-27)

⁶⁹ Petero'a dibu'o azaġa ġihi'aġa ne haba'ano ehore radirotene, tuġure roġaeġa 'ahogani'a ane u'a onaadu niro, raena'a, "Ġae zu Galilea vazeġa Iesu teite radiudo."

⁷⁰ Rehano Petero'a zeġe nidu'a zamao 'o'oniro, raena'a, "E ġa nagini ra'eta'a'e e aġu'a!"

⁷¹ Ebu ani'a haba ġabiriġa ibihetaġa u'a onamirotene, tuġure roġaeġa 'ahogani'a horonadu vaze ziro, raena'a, "'Adi'e Nazareta vazeġa Iesu teite radiudo."

⁷² Ebu ani bare riġa 'o'oniro, raena'a, "E'e hube hune vaze a'e aġu'a!"

⁷³ Mene mada faġa enogano, e'ea edarote'e azaġani'a Petero vaġe onaadu niro, raena'a, "Hube ġa zuni ane tahi'a 'ahoga, mazaġa ġae ago iraġa'e Galilea haba'a ago iraġa."

⁷⁴ Ebu ani'a ġihau te'ote'au ġoeriro, raena'a, "E ġuririne aduga hidi'uma! E vaze a'e aġu'a!" Ani 'ouge reirotene, kokoroku'a ugaro.

⁷⁵ Ebu Petero'a Iesu ibite nirote'e ġoe'a zamariro. Iesu'a raena'a, "Kokoroku'a 'izema uganogano, ġa'a eġe ġae uġidu 'o'ohi'uma." Ebu ani haba ġabiriġa mode buanadu niau rudaro.

27

Iesu'e Pilato Vaġe Tutune Onamiro

(Mareko 15:1, Luka 23:1-2, Ioane 18:28-32)

¹ Oherebau uzeuze dibu'o azaġa ġihi'aġaġihi'aġa zu vaze boroboro'a nu'oranadu Iesu manoga veize ġoaniro.

² Ebu ze ani autadu Roma vazeġa gavana, Pilato vaġe tutune onamiro.

Iuda'a Ane Bare Bodaniro *(Apostolo 1:18-19)*

³ Iesu revoharote'e vazega, Iuda'a Iesu ruda'uma reirote'e goe'a igirotene, ani haгаirote'e u'ano zamaгani'a adudaro. E'ano'o siliva moniga 30 madu dibu'o azaга gihi'agaгhi'aга zu vaze boroboro bare ziniro.

⁴ Ebu raena'a, "E sau'a o'o'a vazega revohaneha 'ahine, sau'a haгаeha." Rehano zege'a raena'a, "A'e ga'a bare haгаeha, mene emege. Gae edegano haгаo'i."

⁵ 'Ougirotene, Iuda'a kuru neга zamaгano moniga feuniro ebu onamadu ane bare bodane runiro.

⁶ Dibuo azaга gihi'agaгhi'aгani'a moniga madu raena'a, "'Adi'e vaze manoga moniga 'ahine, kuru neга moniga teite tibune touga'e mene idaга."

⁷ Ze go'anirote'e enogano, e'e moniga hina goгore haгаe'ete'e vazega haba 'ahoga hoitiro, ebu raena'a, "'Ahaо avo'a azaга guri'uma."

⁸ E'ano'o haba e'e, 'Ru Haba'a' rae hunadu izidi zuni de'uge rae hune'ohe.

⁹ A'e peroveta vazega, Ieremia'a ibite reirote'e goe'ani'a hudaro, raena'a,

"Zege'a siliva moniga 30 meiro.

A'e Isaraela azaгani'a vaze e'e naega reiro.

¹⁰ Ebu Zuhi'a Boro'a ihirote'e teige, ze'a moniga e'e hina goгore haгаe'ete'e vazega haba hoitiro."

Iesu Pilato Zamao Kotaniro

(Mareko 15:2-15, Luka 23:3-5, 23:13-25, Ioane 18:33—19:16)

¹¹ Ebu Iesu'e Roma vazega gavana, Pilato zamao edau radiro. Pilato'a Iesu gadiniro, raena'a, "Ga'e Iuda azaга kinihehe?" Iesu'a naenaenina'a, "O'e, ga hube ra'ohe."

¹² Rehano dibu'o azaга gihi'agaгhi'aга zu vaze boroboro'a ani mazao ve'oга rae riga goerirotene ani mene naenaезiro.

¹³ Pilato'a hena gadiniro, raena'a, "Ze'a ga'e ve'oга ra'ete'e goe'a gehaга hina ga agiroгane'ete'e mene igi'ehehe?"

¹⁴ Rehano Iesu'a zege goere riga 'ahoga zu mene naenaезiro. E'ano'o Pilato'a zaguzagaro.

¹⁵ Iгine Mode'ete'e Muiга madaгano'e Roma azaга gavana'a Iuda azaгani'a umide'ete'e idunaгano gu'a neга vazega 'ahoga tuгune bunido.

¹⁶ E'e madaгano gu'a neгano vaze 'ahoga, niга Barabasi'a radiunu. Ani'e niга boro.

¹⁷ Vaze guгуvaгani'a nu'orarotene, Pilato'a gadiziro, raena'a, "Za ura'e iniu tuгune buni'uma, Baraba ga Keriso rae'ete'e vazega, Iesu?"

¹⁸ Mazaга Pilato'e, ze'a Iesu ahi'ahinirote'e u'ano, ane evorao Iesu ri'inirote'e edega.

¹⁹ Ebu Pilato'a kota haba'ano ehorinute'e zamaгano, inugani'a ani veize goere tuгuriro, raena'a, "Vaze e'e mazao gau 'ahoga ago haгаo'i. Ani'e sau'aga o'o'a. E'e ohogore ohere ani igunanadu zamahe'a adudaneha."

²⁰ Rehano Barabasi'e tuгune bunadu Iesu'e manoga veize, dibu'o azaга gihi'agaгhi'aга zu vaze boroboro'a vaze guгуvaга tuгutuгuziro.

²¹ Pilato'a bare gadiziro, raena'a, "Vaze 'aheu zamaгano, za ura'e e'a iniu tuгune buni'uma?" Ze nina'a, "Barabasi!"

²² Ebu Pilato'a gadizena'a, "Hena Keriso rae'ete'e vazega, Iesu'e nougi'uma?" Zege nidu'a raena'a, "Sataurono'i!"

²³ Pilato'a gadizena'a, "Nouga'ahi? Ani nagini sau'a haгаeha?" Rehano zege'a bare bare houna'e huau'ena'a, "Sataurono'i!"

²⁴ Pilato'e zege'a ani goere mene igi'uma rae ederiro. Ebu vaze guгуvaгani'a ufeta maгune haraete'e horonirotene, vaze guгуvaга ubumao vu tahiга madu 'evo'a

vuzu'iro. Ebu zina'a, "E 'evorehe vuzu'eha, e'ano'o vaze aha'a rudaune eḡe sau'a'e o'o'a re'uma. Zae da'o e'e naeḡa mo'i."

²⁵ 'Ougadu vaze nidu'a naenaenina'a, "Ani rudaune, e'e naeḡa'e emeḡe zu mariḡafe'a me'uma!"

²⁶ Ebu ani zeḡe veize Barabasi ḡu'anono'o mae buniro. Rehano Iesu'e uti azaḡa tuḡuzadu masine sausauniro ebu ani satauronoga veize zeḡe 'evora ri'iniro.

Uti Azaḡani'a Iesu Ġirihoharo
(Mareko 15:16-20, Ioane 19:2-3)

²⁷ Gavana uti azaḡa nu'a Iesu'e gavana ne zamaḡa tutune onamiro ebu uti azaḡa nidu'a huze nu'oziro.

²⁸ Ebu ze dabuaḡa fuhi'ohanadu dabua kanaḡa duhuḡa hune vidanoharo.

²⁹ Ebu hena ire ezaga meigameiga ḡurunadu vadinigano redoharo zu Gubu somoriḡa eda'e evo'ano obonoharo. Ebu obena hina ani mazao ḡuḡure'ena'a ḡirihoraro, raena'a, "Nigunihi, Iuda azaḡa kini!"

³⁰ Ebu so'abidevaniro zu somori e'e bare madu vadigano mau radiro.

³¹ Ġirihohau hauḡirotene, vidanoharote'e dabuaḡa fui'adu ane dabua bare vidoharo. Ebu satauronoga radu tutune onamiro.

Iesu Satauroniro
(Mareko 15:21-32, Luka 23:26-43, Ioane 19:17-27)

³² Uti azaḡani'a Iesu tutune onamirote'e zamaḡano, Kurene vazeḡa 'ahoga, niḡa Simona, ani'e ane habaono'o onae'enogano hidiro. Ze'a ani obone teadu Iesu satauro mae heratoharo.

³³ Ebu ze Gorogota rae hune'ete'e haba'a onamiro. Gorogota huga'e 'Vadini Isiga'.

³⁴ E'e haba'ano feurirotene, ze vaini vuḡa ḡau 'ahoga ḡiḡi'a bagaḡa teite mirunadu gagoharo. Rehano tuhune nuradu ani gagoga mene uratiro.

³⁵ Ze Iesu satauronirote'e ḡarugano, kaḡusi arahoḡa arahadu zeḡe bo'aḡano dabuaḡa ḡahugotitiro.

³⁶ Ebu e'ea ze ehoradu Iesu taufe radiro

³⁷ Iesu satauro hitagano, ani'a nagi haḡai sau'a haḡairote'e ihozifine, 'Adi'e Iesu, Iuda Azaḡa Kini' rae mirihiro.

³⁸ Ebu ḡonore azaḡa 'aheu zuni ani teite idaḡa satauroziro. 'Ahoga'e ane eda'e moneo zu 'ahoga'e ane kauri moneo ikokoziro.

³⁹ Ebu uhiḡano vitau onamirote'e azaḡani'a, vadinize mirune'ena'a, Iesu rae sausauniro, raena'a,

⁴⁰ "Ḡa'e kuru neḡa fahadu mada uḡidu zamaḡano bare ohoni'uma reiro. Ḡa Badi'a Ubuga ro'idene satauro'ono'o buanadu ḡae bare ḡabo'o'i!"

⁴¹ Ebu dibu'o azaḡa ḡihi'aḡaḡihi'aḡa, Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡa zu vaze boroboro'a zuni ḡirihoharo.

⁴² Ze raena'a, "Ani'a vaze ḡabozinu, rehano ane'a ane bare mene ḡabone'ohe! Ani'e Iuda azaḡa kini ra'ohe. E'ano'o izidi hune sataurono'o bua ovaine eme ani mazao fi'uma!"

⁴³ Ani'e Badi'a mazao fie'ohe. E'ano'o Badi'a'e uratine, izidi ani ḡabonifo, mazaḡa ani raena'a, 'E Badi'a Ubuga,' rae reiro."

⁴⁴ Ebu ḡonore azaḡa 'aheu ani teite idaḡa sataurozirote'e'a zuni ani ḡirihoharo.

Iesu Rune
(Mareko 15:33-41, Luka 23:44-49, Ioane 19:28-30)

⁴⁵ Madai kirikiri meirotene, haba nidu'a uzabo'a 'uiro onamo ḡorava mone mada uḡidu.

46 Ġorava madaġa uġidu meirotene, Iesu'a ġihau huario, raena, "Eli, Eli*, lama sabatani?" Ġoere e'e hugani'e, 'Eġe Badi'a, eġe Badi'a, ġa nougadu ġiahe modeha?'

47 De'ea edau radirote'e azaġa nu'a ġoere e'e egadu ze raena'a, "Ani peroveta vazegħa Elia hune'ohe."

48 Ebu ze bo'aġano 'ahogani'a duradu vu romane zoune'ete'e ġauġa meiro. Ebu vaini vuġa ġiġi'a iri'avonadu Iesu'a gagoga veize Gubu somoriġa rana teadu ite haro.

49 Rehano vaze nu'a raena'a, "Ago, ġezo! Elia'a ovaadu ġaboni'uma ga mene ġianihi."

50 Ebu Iesu'a bare ġihau huanadu iriga ri'iro.

51 E'e madaġano kuru neġano zaġoġa hune ħaba'a ue'ete'e dabuaġani'a hitaganono'o 'u'uġa zigau 'a'adaro. Ebu raha'a hagariro zu vatava'a 'a'adu bohato ġouriro.

52 Ebu rune iduġa 'a'adaro zu Badi'a moneo azaġa ġeħaġa ahirize'a ġabode iġune ġouriro.

53 Ebu ze rune iduġa ħaba'anono'o iġuniro. Iesu'a ġabode iġunirote'e enogano, ze Ieruselema onamadu de'ea vaze ġeħaġa mazao fureraro.

54 Roma uti azaġa ġihi'aġa zu ane uti azaġa Iesu taufe radirota'a'e raha'a hagarirote'e zu nagini'a de'ea furerarote'e horonirotene, ze rihau rudaro, ebu raena'a, "Hube hune vaze adi'e Badi'a Ubuga!"

55 De'ea roġae ġeħaġa zuni faġanono'o ehamu radiro. Ze'e Iesu dananoga veize Galilea ħaba'anono'o ani hegotiro.

56 Zeġe bo'aġano Magadala roġaeġa Maria ebu Iakobo zu Iosefa vize Maria ebu Zebedeo ubuga, Iakobo zu Ioane, zeġe vize'a radiro.

Iesu Guriro

(Mareko 15:42-47, Luka 23:50-56, Ioane 19:38-42)

57 Ġorava mone mada'a zuburirotene, ma'ora vazegħa niġa Iosefa'a ariro. Ani'e Arimatea ħaba'a vazegħa zu Iesu tahi'a 'ahoga.

58 Ani Iesu ahiri guroga veize Filato umini onamiro. Uminirotene, Filato'a uti azaġa zeadu Iesu ahiri ani evora ri'iniro.

59 Ebu Iosefa'a Iesu ahiri maadu dabua iziga uruġa hina umiro,

60 ebu Iosefa ane rune iduġa iziga, vatava hu'irote'e zamaġano Iesu ahiri tiro. Ebu hadi boro hina ibihetaġa kiune 'uadu mode onamiro.

61 U Magadala roġaeġa Maria zu Maria 'ahoga'e idu moneġano ehoradu murire radiro.

Uti Azaġa Idu ħaba'a Taufiro

62 Irarirotene, a'e Bana Madaġa. Dibu'o azaġa ġihi'aġaġihi'aġa zu Farisea azaġani'a Filato vaġe onamiro.

63 Ebu Filato niro, raena'a, "Vaze boro, ġuriro vazegħa a'a'e ani ize ġaboga zamaġano reirote'e ġoe'a eme'a zamare radiu'ohe. Ani raena'a, 'E mada uġiduġano runeono'o bare ġabode iġuni'uma.'

64 E'ano'o mada uġidu zamaġano uti azaġani'a ani idu faine taufoga veize eme umi'e'ohe. Mene 'ouġine, ane tahi'atahi'a'a aradu ani ahiri ġonota'uma, ebu vazevaze zina'a, 'Ani runeono'o bare iġuneha,' rae re'uma. 'Ougine ze'a vaze ufeta so'ozi'uma. A'e ibite so'ozirota'a'e vitini'uma."

65 Ebu Filato'a naenaenziro, raena'a, "Uti azaġa nu madu idu faine taufe rado'i."

66 'Ougirotene ze uti azaġa teite onamadu idu ibiheta hadiġa faifaine hararo ebu vaze'a mene vava'ifine gudune 'ahoga tiro. Ebu uti azaġani'a idu taufe radiro.

* 27:46 'Ahoga'e, Eloi 27:46 27:46 Salamo 22:1

28

Runeono'o Bare Iḡuniro

(Mareko 16:1-8, Luka 24:1-12, Ioane 20:1-10)

¹ Bana Madaḡa ḡarugano, fura oherebau uzeuze, Magadala roḡaeḡa Maria zu Maria 'ahogani'a idu ḡianoga radu onamiro.

² E'e madaḡano tabara haba'a borofe hagariro. Ebu Zuhi'a Boro tuḡure vigani'a adure'ono'o ovaadu idu hadiḡa kiune vaḡiniro ebu e'e rana ehoriro.

³ Ani irāḡa'e vazavazahe'ete'e teige ebu dabuaḡa'e ḡoze teige uraro.

⁴ Idu taufe'ete'e azaḡa'e ani rihanadu rereraro ebu rune azaḡa teigiro.

⁵ Ebu tuḡure vigani'a roḡae 'aheu ziro, raena'a, "Ago rihano'i. Eḡe edeḡa za'e satauronirote'e vazēḡa, Iesu vaḡe'ohe.

⁶ Ani'e ahao o'o'a, mazaḡa ani reirote'e teige, runeono'o iḡuneha. Aro'i ebu ani'a bazate'e haba'a ḡiano'i.

⁷ Ebu za ḡarihe onamadu ane tahi'atahi'a zo'i, raena'a, 'Ani'e runeono'o iḡuneha. Ebu ibite Galilea haba'a onamadu e'ea za'a ani horoni'uma.' Eḡe'a zeate'e faine ego'i."

⁸ E'ano'o roḡaeroḡae'a rihozeta zu matu'uzeta idu haba'anono'o ḡarihe iḡunadu Iesu tahi'atahi'a zouga veize zeḡe vaḡe dure onamiro.

⁹ E'e madaḡano Iesu'a tabara ze hidiro, ebu raena'a, "Za manōḡahehe?" 'Ouge reirotene ze ani uhiḡa ariro ebu odaḡa obonadu matu'oharo.

¹⁰ Ebu Iesu'a zina'a, "Ago rihano'i. Onamadu eḡe nego duḡuru zina'a, 'Galilea haba'a onamo'i,' rae zo'i. E'ea zeḡe'a eḡe hidi'uma."

Idu Taufirote'e Azaḡa Hariḡa

¹¹ Roḡaeroḡae'a onamirote'e zamaḡano, idu taufirote'e azaḡani'a ne onamiro ebu nagini'a furerarote'e hariḡa dibuo azaḡa ḡihi'aḡaḡihi'aḡa ihoziro.

¹² Dibuo'o azaḡa ḡihi'aḡaḡihi'aḡani'a vaze boroboro teite nu'oranadu ḡoaniro ebu idu taufirote'e uti azaḡa moni boro ziniro.

¹³ Ebu zina'a, "Za'e 'ahiḡe rae roi, 'Ane tahi'atahi'a ohere aradu eme bazu'enona ani ahiri ḡonotu feraneha.'

¹⁴ 'Ahi hariḡani'a Roma gavana vazēḡa mazao feurine, eme zae u'ano ani mazao ḡoeri'uma ebu za'a bazirote'e moneo aduga mene hidi'uma."

¹⁵ E'ano'o idu taufirote'e uti azaḡani'a moni madu zeḡe'a zirote'e idunaḡano ḡoeriro. Ebu e'e hariḡa'e Iuda azaḡa zamaḡano bororaro zu izidi madaḡano zuni vaze'a 'ouge ra'ohe.

Iesu'a Tahi'aḡa Ḡoereziro

(Mareko 16:14-18, Luka 24:36-49, Ioane 20:19-23, Apostolo 1:6-8)

¹⁶ Ebu Iesu tahi'a 11 Galilea haba'a onamadu ani'a reirote'e maḡano feuriro.

¹⁷ Feurirotene, ze ani horonadu ani mazao kuraro. Rehano nu zamaze'a tugahiro.

¹⁸ Ebu Iesu'a ze vaḡe aradu ziro, raena'a, "Gigi'aḡa adureo ebu rahao nidua'e eḡe eneha.

¹⁹ E'ano'o za'e onamadu haba'ahaba'a azaḡa nidua'e eḡe tahi'atahi'a rouga veize zamazo'i. Moga, Ubuga zu Vine Zaḡoḡa niḡano bapatizozo'i,

²⁰ ebu eḡe'a ḡoerezirote'e ḡoe'a nidua'e zeḡe'a hegotoga veize ihozo'i. Ebu 'ahi zamaro'i: E iḡaiḡa zae teite radiu'ohe onamo mada ḡonaga re'uma."

Iesu Keriso Hari Manogā Mareko'a Mirihiro

Ioane bapatiso'a haramiro

(Mataio 3:1-12, Luka 3:1-18, Ioane 1:19-28)

¹ Badi'a Ubuga, Iesu Keriso hari manogā*ni'e 'ahige fureraro.

² Peroveta vazegā* niḡa Isaia*'a, buka zaḡogā* zamaḡano tina'a, 'ahige reiro.

'Ġiano'i! Badi'a'a ḡae zamao hari odohe dure'ete'e vazegā 'ahoga ibite tuḡuni'uma, ḡae veize ibi fainifine.

³ Haba boha'anono'o, rae huau'ohe. "Zuhi'a Boro* ibi faine haḡae to'i! Ane ibi mae duduno'i!"'

⁴ Ebu hari odohe dure'ete'e vazegā, niḡa Ioane Babatiso'a haba boha'a onairo. Ani haramena'a, 'ahige reiro. 'Sau'anono'o ḡihuradu bapatiso mo'i! Zae sau'a Badi'a'a mae vaḡinifine.'

⁵ Iudea* haba'a azaḡa nidu'a zuni Ierusalemā ne azaḡa nidu'a, Ioane vaḡe onamiro, hariḡa egoga veize. Ebu ane ane sau'a rae furenadu, Ioridana vuḡano bapatiso meiro.

⁶ Ioane, ani dabua'e kamelo iguḡa, kibaḡa'e boromakau ogaḡa, ogomuḡa'e fihore ebu 'avore godaḡa.

⁷ Ani haramena'a, 'ahige reiro. 'Vaze 'ahoga, eḡe ḡarunio onai'uma vazegā, ani gigi'a'e ḡihi'a, u e gigi'a'e zuhu'a. Ane teite mene idaḡa. E ani oda babaḡano guḡuraduni, ani oda ḡauḡa miniḡa fuhi'ohanoga zuni mene idaḡa.

⁸ E'e vu hina bapatisozeha. U ani'e Vine Zaḡogā* hina bapatisozi'uma.'

Ioane'a Iesu bapatiso'niro

(Mataio 3:13-17, Luka 3:21-22)

⁹ E'e madaḡano, Galilea haba'ano ne niḡa Nazareta, e'ano'o Iesu'a onairo. Ebuni Ioridana vuḡano, Ioane'a Iesu bapatiso'niro.

¹⁰ Iesu'a vuono'o gaba tire'enogano, adure'a 'a'adu'ete'e zogone horoniro. Ebu Vine Zaḡogā tubugo niniḡa teige horoniro. Ani Iesu vaḡe ovairo.

¹¹ Ebu adureono'o ago 'ahoga igiro. 'Ahige reiro, 'Ġa'e eḡe ubude, eḡe zamarone. E ḡa maza'o matu'u boro.'

Satani'a Iesu so'oniro

(Mataio 4:1-11, Luka 4:1-13)

¹² Ebuni Vine Zaḡogāni'a Iesu, haba boha'a tuḡune onamiro.

¹³ Mada ḡae ḡazaḡa gaubanana (40) de'ea radiro. Satani*'a so'onido. Agire ḡauḡa zuni de'ea radiro. Rehano tuḡure viga* nu'a ovaadu dananiro.

Iesu'a Galilea haba'ano ane gau mazaḡa fureniro.

(Mataio 4:12-17, Luka 4:14-15, Ioane 4:43-45)

¹⁴ Ioane ḡu'ano ohonirote'e ḡarugano,* Iesu ani Galilea onamiro. Ebu Badi'a hari manogā haramena ragaviro.

¹⁵ 'Badi'a'a reirote'e madaḡa 'ai feureha. Badi'a'a gigi'a iziga hina ibito zini'ete'e* madaḡa 'ai haniteha. Haḡai sau'a sau'a modo'i ebu Badi'a hari manogā mae ḡihino'i!'

Iesu'a vaze ḡazaḡa huziro, ane ḡaruna hegotoga veize

(Mataio 4:18-22)

* **1:14** A'e zuhi'a Heroda'a moḡaḡa bare meirote'e u'ano, Ioane'a 'Ġa haḡai sau'a haḡaeha' reiro. E'e u'ano zuhi'a Heroda'a maḡnadu, ḡu'ano ohoniro.

16 Galilea du'uraġa boro* genaġano, Iesu'a oname'enogano, vase aheu'a re'eva feunirote'e horoziro, Simona ebu negoġa Aniderea teite. Zeġe gau'e ġozone mau'ete'e.

17 Ebu Iesu'a ziro, raena'a, "Eġe ġaruna hegoto'i! Vaze re'evazi'ete'e vazegā rouga veize ihozi'uma."

18 Ze ai zogone re'eva modadu ane hegote onamiro.

19 Tahġa faġa onamiro. E'e zamaġano, vase aheu negoġeita horoziro, Iakobo ebu Ioane, Zebedeo ubuga. Ze'e zeġe ġasi ranao re'eva faine radiro.

20 Horozirotene, huziro. Ebu zeġe moze Zebedeo'e ġasi rana mode onairo. Ane'a meirote'e azaġa teite muhize onairo. Ebu Iesu ġarunio hegote onamiro.

Iesu'a, vine sau'ani'a ragano reirote'e vazegā fainiro
(Luka 4:31-37)

21 Iesu ebu ane ġarunio hegotirote'e azaġa, ne niġa Kaperanaumao feuriro. Bana Madaġa* madaġano ani Iuda kuru neġa diuġiro, ebu ihoziro.

22 Vaze vase'a ani ihozoga igirotene, zamaze zaguzagaro. Mazaġa Mose goro ġoe'a* ihoze'ete'e azaġa* teige mene haramiro, rehano Badi'a ġoere gigi'a hina ihoziro.

23 E'e zamaġano, vine sau'a*a ragano reirote'e vazegā 'ahogani'a, Iuda kuru neġa diuġiro, ebu 'ahige houna'e ġoeriro.

24 'Iesu, Nazareta ne vazegā! Eme vaġe nagini u'ano onaeha? Ġa emeġe uġufoga radu, onaa ga? E edeġa ġa iniu. Ġa'e Badi'a gigi'a vazegā!'

25 Iesu'a vine sau'a ta'iroharo. 'Ago ġoero'i! Vaze 'adi mazaono'o buano'i!'

26 Ebu vine sau'ani'a, buanoga rae, ketokete'ena'a, ġihau ġaniġanaro. Ebu vine sau'a ai buaro.

27 Vaze nidu'a horonadu, zamaze nidu'a zaguzagaro. Ze'e zeġe'a bare ġadititiro. "Adi nagini? Nagini iziga ihofo'ohe? Vaze 'adi'e gigi'eta. Vine sau'a zuni zi'etene, egadu, egohu'ohe.'

28 E'ebano'o, Iesu hariġa, Galilea haba'ano ġarihe bororaro. Ebu haba nidu'a igi hauġiro.

Iesu'a Petero emoġa roġaeġa fainiro
(Mataio 8:14-17, Luka 4:38-41)

29 E'ebu'u, Iesu ani Iuda kuru neġanono'o buau onamiro. Simona ebu Aniderea duġuru ne diuġiro. Iakobo ebu Ioane zu zeġe teite diuġiro.

30 Simona emoġa roġaeġa'e uginiro 'ahine, baze radiro. Ahi'a'e gigi'a bagaġa. Iesu'a feurirotene, ihoniro.

31 Iesu'a ane vaġe onamadu evo'ano meiro, ebu mae ohonirotene, ahi'a gigi'ani ai dauġiro. Ebu ani'a iġunadu Iesu veize ogomu ġorohe haro.

Iesu'a vase ġehaġa faiziro

32 Ġorava moneo, mada'a ovoe'ete'e zamaġano, ugi azaġa ebu vine sau'ani'a ranao reirote'e azaġa, ane vaġe tutuze onairo.

33 Ebu ne azaġa nidu'a'e'e ane ibihetao muririro.

34 Ugi nunu azaġa ġehaġa ani'a faiziro. Ebu vine sau'a sau'a ġehaġa hegoze buziro. Ani'a, vine sau'a sau'a'a ġoeroga 'uiro, mazaġa zeġe edeġa ani iniu.

Galilea haba'ano Iesu'a haramiro
(Mataio 4:23-25, Luka 4:42-44)

35 Irara moneo, mada ize mene agaranogano, Iesu'a iġunadu, haba boha'a 'ahoga onamiro, ebu e'a kuraro.

36 Ebu Simona nabugeta Iesu vaġe vaġe onamiro.

37 Horonirotene, 'ahige rae niro. 'Vaze nidu'a ġa vaġe'ohe.'

³⁸ Ebu ani'a zina'a, 'Eme ne uhiḡa uhiḡa onamihi, e'ea zuni haramoga. Mazaḡa e'e de'e u'ano onairo.'

³⁹ Ebu ani, Galilea haba'ano neḡa neḡa nidu'a onamadu, Iuda kuru neḡa zamaḡano haramiro, ebu vine sau'a sau'a hegoze buziro.

Lefera Vazeḡa Fainiro

(Mataio 8:1-4, Luka 5:12-16)

⁴⁰ Lefera vazeḡa 'ahogani'a ani vaḡe onairo, ebu ane zamao obena hina tuḡadu niro, raena'a, "Zuhi'a Boro, ḡa urato'idene faiho'i!"

⁴¹ Iesu'a vetuḡaniro, e'ano'o 'evo'a einadu vase e'e oboniro, ebu raena'a, "E urate'ohe. Ḡae manoro'i!" 'Ougadu lefara e'e'a zogone dauḡiro.† ebu niro. 'E urate'ohe. Ḡa ai manoro'i!'

⁴² Ebu ani lefera'a tabara dauḡiro, ebu ani 'ai manoriro.

⁴³ Ebu zogone tuḡune'enaqa, ḡoere riḡa hina niro,

⁴⁴ naena'a, "Nagini'a ḡae mazao fureranata'a'e vase 'ahoga ago no'i! Rehano dibu'o vazeḡa vaḡe onamadu ahiriḡo ihono'i‡! Ebu leferaono'o manoreha rouga veize, Mose'a reirote'e dibu'oḡa Badi'a hano'i! 'Ougine vase'a ḡa 'ai manore huneha rae ederi'uma."

⁴⁵ Rehano vase e'e'a onamadu, hari e'e, vase vase mazao rae ḡehaniro. E'e u'ano, Iesu'e ne hunio diuḡoga mene idararo. E'ano'o haba boha'ano radiro. Ebu vase vase'a, haba 'ahoga 'ahoganono'o, ane vaḡe onaido.

2

Iesu'a ahi'a mene hagane'ete'e vazeḡa fainiro

(Mataio 9:1-8, Luka 5:17-26)

¹ Mada nu ḡarugano, Iesu ani Kaperanauma neḡa bare onamiro. Ebu ani'a ane bazuni neḡano diuḡirote'e hariḡa, ne azaḡani'a igiro.

² E'ano'o vase ḡehaḡani'a Iesu'a radirote'e neḡa onairo. E'ano'o ehoro haba'a nidu'a vase'a iri'aviro. Ibiheta haba'ano zuni iri'aviro. Iesu'a Badi'a hari manoḡa haramo ziniro.

³ Vaze ḡazaḡani'a, Iesu vaḡe, ahi'a mene hagane'ete'e vazeḡa odohe onairo.

⁴ Rehano vase ḡehaḡa 'ahine, Iesu uhiḡa onamoga mene idararo. Mene idararotene, Iesu'a ehorirote'e hitagano binu fahiro. Ebu ahi'a mene hagane'ete'e vazeḡani'a baze'ete'e farataḡa, mini hina ovoe dabaniro.

⁵ Zeḡe'a Iesu mazao fie'ete'e, Iesu'a horonirotene, ahi'a mene hagane'ete'e vazeḡa niro. 'Ahige reiro. 'Ubude! Ḡa sau'a 'ai rae 'ueha.'

⁶ Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e vazeḡa nu'e, e'e zamaḡano ehoriro, ebu zamazeo zamariro.

⁷ 'Ahige reiro. 'Nouga'ahi vase 'ahi 'ouge ḡoere'ohe? 'Adi'e Badi'a ni sausaune'ete'e ḡoe'a. Iniu'a da'o sau'a mae vaḡini'uma? Badi'a'a da'o haḡai'uma.'

⁸ Zeḡe'a 'ouge zamarirotene, Iesu ani zeḡe'a zeḡe zeḡe zamao 'ouge zamarirote'e, ane zamao ederiro. Ebu ziro. 'Za nouga'ahi zae zamao 'ouge rae zamare'ohe?

⁹ Ahi'a mene hagane'ete'e vazeḡa nouge nouge rae nine, ḡoe'a'e ufiḡa? 'Ḡae sau'a 'ai rae modeha' rae ni'ete'e ga 'Iḡunadu onamo'i' rae ni'ete'e?

¹⁰ Rehano e ani manoni'uma ebu ani sau'a zu rae modi'uma, mazaḡa eḡe, Vaze Ubuḡa'e raha 'adao vase sau'a rae mode'ete'e gigi'aḡa meirote'e zuni za ihozi'uma." Ebu Iesu'a ahi'a mene hagane'ete'e vazeḡa e'e nina'a,

¹¹ "Eḡe'a ḡa'ohe. Iḡuno'i ebu farataḡo odohadu neḡo onamo'i!"

† 1:41 Zeḡe goro'e, lefera vazeḡa'e toraga radu, mene oboneete. ‡ 1:44 A'e, ani'a ahiri udahadu manoreha reifine

¹² Ani iġuniro. Ebu Farataġa mae ġihinadu, vase nidu'a ubumao e'e neġanono'o buaro. Ebu zeġe nidu'a zaguzaganadu, Badi'a niġa mae ġihiniro, ebu 'ahige reiro. 'Ibite 'ahiguġa mene horoniro.'

Iesu'a Levi huniro
(Mataio 9:14-17, Luka 5:33-39)

¹³ Iesu ani Galilea du'uraġa boro genaġa bare onamiro. Vaze ġuġuvaġa nidu'a, ani vaġe onairo, ebu ani'a ihoziro.

¹⁴ Iesu'a bare ibio onamirote'e zamaġano, Alefeo ubuga Levi horoniro. Ani |itakesi moni|rġa* ufe'ete'e neġano ehoriro, ebu Iesu'a niro. 'Eġe ġaruna aro'i!' Ebu ani'a iġunadu, Iesu ġaruna hegotiro.

¹⁵ Iesu'a Levi neo ogarote'e zamaġano, takesi azaġa zu haġai sau'a azaġa ġehaġani'a Iesu zu ane tahi'atahi'a teite ogau tiburaro. Mazaġa vase ġehaġa bagaġani'a, Iesu ġaruna iġaiġa hegotido 'ahine.

¹⁶ Ebu Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e Farisea azaġani'a, Iesu horoniro, |itakesi moni|rġa guge'ete'e azaġa zu, sau'a azaġa rae zi'ete'e teite ogau'enogano. Ebu Iesu tahi'a tahi'a ġadiziro. 'Nougadu Iesu'e |itakesi moni|rġa guge'ete'e azaġa zu, sau'a azaġa rae zi'ete'e teite ogau tiburu'ohe?'

¹⁷ Ebu Iesu'a e'e egadu ziro, raena'a, "Ugi o'o'a azaġa'e gohe vaseġa mene vaġe'ohe, rehano ugi azaġani'a ani vaġe'ohe. E'e teige, e'e haġai duduġa rae zamare'ete'e azaġa huzoga radu mene onairo. Rehano haġai sau'a rae zamare'ete'e azaġa huzoga radu onairo."

Ogomu zaġozaġe'ete'e ġadimaro
(Mataio 9:14-17, Luka 5:33-39)

¹⁸ Mada 'ahogano, Ioane tahi'a tahi'a zuni Farisea azaġa*ni'a, Mose goro ġoe'a idunaġano zaġozaġiro. Mene ogaro. Vaze nu'a onaadu, Iesu ġadiniro. 'Ahige reiro. 'Ioane tahi'a tahi'a, zuni Farisea tahi'aġa'e zaġozaġe'ohe. Rehano nougadu ġae tahi'a'e mene zaġozaġe'ohe?'

¹⁹ Iesu'a ziro. 'Ahige reiro. 'Zamaro'i! Hahure'ete'e madaġano, ohoze hahu iziga'a, ane'a huze'ete'e vaseġa teite ogau'ete'e zamaġano, ze zaġozaġi'uma ga mene? Zeġe'a ohoze hahu iziga teite radiu'ete'e madaġano mene zaġozaġi'uma.

²⁰ Rehamo e'e madaġa onai'uma. Agire azaġani'a ohoze hahu iziga, ane vase nidu'a mazaono'o mae vaġini'uma. E'e madaġano zeġe'a zaġozaġe'ena'a, mene oga'uma.'

²¹ Vaze 'ahogani'a dabua iziga vari'e madu dabua amahiġa mene banini'uma, mazaġa dabua si'iga iziga'a amahiġa hutubadu borofe ziga'uma.

²² Vaze tibuhuga zuni mani ogaġa mahiġa zamaġano |ivaini|r vuġa* iziga mene iġi'uma. (A'e |ifainafu|r vuġa heuġa) Iġine, vehu'u mani ogaġa fu'uradu, ziga'uma. Ebu |ivaini|r vuġani'a sorì'uma. |iVaini|r vuġa zu mani ogaġani'a sauta'uma. E'ano'o |ivaini|r vuġa iziga'e mani ogaġa iziga zamaġano da'o iġi'uma.'

Bana Madaġa zaġoe'ete'e ġadimaro
(Mataio 12:1-8, Luka 6:1-5)

²³ Bana Madaġa 'ahogano, Iesu ani, tahi'aġa teite |iuiti|r* (wheat) mebaġa genaġano onamiro. Ebu tahi'aġa'e |iuiti|r maġa riri'e madu, au onamiro.

²⁴ Farisea azaġani'a Iesu ġadiniro. 'Giano'i! Ze'e nougadu Bana Madaġa goroġa varade'ena'a, |iuiti|r hirive'ohe?'

²⁵ Ebu Iesu'a naenaenziro. 'Za buka zaġoġa zamaġano, Davida'a nagini haġairota'a'e, me'odiro ga? Davida ani, ane uti azaġa teite ogomuze'a hauġadu, viñize ruziro.

* 2:16 Ze'e vase 'uguġa teite tiburu ranoga'e sau'a rae zamariro.

²⁶ Abiata ani'e, Badi'a ġahunohau'ete'e neġa zuhi'aġa ġihi'a reirote'e madaġano, Davida'a Badi'a ne diuġiro. Badi'a ubumao tirote'e |iberedi|rġa* Abiata'a mae hanadu, aro. A'e Badi'a ġahunohau'ete'e neġa zuhi'aġani'a da'o au'ete'e |iberedi|rġa, rehano aro. Ebu ane teite onairote'e azaġa zuni mae ziniro.'

²⁷ Ebu Iesu'a ziro. 'Badi'a'a, Bana Madaġa'e, vaze'a manoga hidifine haġairo. Badi'a'a vaze mene haġairo, Bana Madaġa veize.

²⁸ E'ano'o, eġe, Vaze Ubuga'e, Bana Madaġa ibitohau'ete'e zuhi'aġa.'

3

Iesu'a evo'a beoġa vazeġa fainiro

(Mataio 12:9-14, Luka 6:6-11)

¹ Iesu ani Iuda kuru neġano bare diuġiro. Evo'a beoġa vazeġa 'ahoga zuni e'ema.

² Farisea azaġa zuni e'ea Iesu muirohaudo. Iesu'a Bana Madaġa madaġano, vaze e'e faini'uma ga mene rae zamare radiro, kotao mae ohonoga veize.

³ Ebu Iesu'a evo'a beoġa vazeġa nina'a, 'ahige reiro. 'Iġunadu aro'i!'

⁴ Ebuni Iesu'a murire'ete'e azaġa ġadize'ena'a, 'ahige reiro. 'Mose goro ġoe'a'e, Bana Madaġa madaġano nagini haġaine idaġa ra'ohe? Vaze danazi'uma ga sausauzi'uma? Ġabozi'uma ga zimi'uma?' Rehano ze mene naenaeniro.

⁵ E'ano'o Iesu ani maġune'ena'a, ehamu ragaviro, zuni zeġe zama tuhiġa u'ano, vetuġazi ruziro. Ebuni evo'a beoġa vazeġa niro. 'Evo'o eino'i!' reiro. Ani einiro, ebu evo'a ai manoriro.

⁶ E'ebone, Farisea azaġa ai Iuda kuru neġanonono'o buau ġouriro. Ebu Heroda teite rau'ete'e azaġa teite nu'oranadu, Iesu manoga ibiġa vaġido.

Ġuġuva du'ura boro genaġano

⁷ Iesu'e, ane tahi'a tahi'a teite Galilea du'uraġa boro onamiro. Ebuni Galilea haba'anono'o vaze ġuġuvaġa ani teite ġiriu onamiro. Ebu ġuġuva boro'a, Iudea haba'anono'o,

⁸ Ierusalem a neġanonono'o, Idumea haba'anono'o, Ioridana vuġa mone afaono'o, ebu Turo ebu Sidona haba'anono'o onairo, mazaġa ze'e Iesu'a nagini haġairote'e hariġa nidu'a iġiro 'ahine.

⁹ Ebuni ane tahi'a ziro. 'Eġe veize ġasi 'ahoga mae to'i, vaze ġuġuvaġani'a tu'ihe ruhi'uma bobo.'

¹⁰ Mazaġani'e, ibite ani'a uġi azaġa ġuġuva ai faizirote'e u'ano, uġi azaġa nidu'a bibititiro, 'evoreze ani mazao 'u'utoga rae.

¹¹ Ebuni vine sau'ani'a ragano reirote'e azaġa'a Iesu horonidotene, ane zamao ġuġuradu, houna'e ġoerido. 'Ga'e Badi'a Ubuga!'

¹² Rehano ani'a ġoere riġa hina zina'a, 'Ago rae fureno'i!' rae reido.

Iesu tuġure azaġa gaubanana aheu fare (12) meiro

(Mataio 10:1-4, Luka 6:12-16)

¹³ E'e ġarugano, Iesu ani maġa 'ahoga itiro. Ane'a uratirote'e azaġa huziro, ebuni ze ani vaġe onamiro.

¹⁴ Ebuni ani'a gaubanana aheu fare (12) zamaziro, zeġe'a ane ġatinoga, zuni haramo tuġuzoga veize,

¹⁵ zuni Badi'a ġiġi'a zenadu, vine sau'a hegoze buzoga veize.

¹⁶ Simona'e niġa 'ahoga Petero rae turahiro.

¹⁷ Iakobo ani negoġeta Ioane, ze'e Zebedeo ubuga. Nize 'ahoga'e Boanere. E'e hugani'e 'adure'a ġudau'ete'e, e'e ubuga.'

18 ebu Aniderea, Filifo, Batolomeo, Mataio, Tomasi, Iakobo, ani Alefeo ubuga, Tadeo, Simona, ani Zelote vazeḡa,*

19 ebu Iuda Isakariota, ani vesu'u Iesu revoharote'e* vazeḡa.

Iesu zu Belezebulo

(Mataio 12:22-32, Luka 11:14-23, 12:10)

20 Ebu Iesu ani bazuni neḡa onamiro. Rehano vaze ḡuḡuvaḡa hena bare nu'orarote'e u'ano, ani, tahi'aḡa teite oganoga zuni mene idararo.

21 Nabugani'a hariḡa igiro, ebu ani bare tutune onamoga veize onairo. Mazaḡa vaze ai raena'a, 'Ani ai baboraneha.' reiro.

22 Ierusalem a neḡanono'o, Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡa ovairo. Ebu 'ahige reiro. 'Ani'e Satani, niḡa Belezebulo, e'e'a ragano reiro. Ebu ani'e, Belezebulo inaraḡa hina vine sau'a sau'a hegoze buze'ohe.'

23 Ebuni Iesu'a huzadu, hari idaidaḡa* 'ahoga ziro. 'Ahige reiro. 'Satani'a satani 'ahoga nounge nounge hegoze buzi'uma?'

24 '|iGavamani|r neḡa tiba zamaḡano, zeḡe'a rovtadu, utitifone, e'e |igavamani|r neḡani'e mene edau gigaḡafo.

25 Ebu iduhu tiba zamaḡano, zeḡe'a rovtadu, utitifone, e'e iduhuḡani'e mene edau gigaḡafo.

26 Ebu satani zamaḡano, zeḡe'a bare utitadu, rovtatifone, ze mene edau gigaḡafo, rehamo hauḡifo.

27 Vaze 'ahogani'a ize gezo inara vazeḡa ogoru tadu ane neo diuḡi'uma zu ani tohe ḡonota'uma.

28 Hubehune eḡe'a zi'ohe. vaze sau' a nidu' a ebu Badi' a rae sausaune' ete' e ḡoe' a zu Badi' a' a rae modi' uma.

29 U Vine Zaḡoḡa rae sausaunine, ani sau'a'e mene aḡutu modi' uma, rehano iḡaiḡa ane mazao radiu tuḡutuḡu.'

30 Iesu'a hari idaidaḡa 'ouge reirota'a'e, ze raena'a, 'Ani'e vine sau'aḡeita.' reiro 'ahine.

Iesu vi'a ebu negoḡa

(Mataio 12:46-50, Luka 8:19-21)

31 E'e ḡarugano, Iesu vi'a ebu negoḡani'a Iesu vaḡe onairo. Ne enogano edanadu, ḡoere tuḡuriro, Iesu hunoga veize.

32 Vaze ḡehaḡani'a ḡurune ehoriro, ebu zeḡe'a nina'a, 'Ḣiano'i! Vi'u ebu negoḡo'e enoneo edau'ohe. Ḣa vaḡe'ohe.'

33 Ani'a naenaezina'a, 'ahige reiro. 'Nanuhe ebu negohe'e iniu?'

34 Ebuni ani'a, ḡurune ehoridote'e azaḡa ehamu ragave'ena'a, ziro. 'Ahige reiro. 'Nanuhe ebu negohe'e 'adi'e'e.

35 Badi'a ura haḡae'ete'e azaḡa, ze'e negohe, ezehe ebu nanuhe.'

4

Hari idaidaḡa, ezone feune ḡorau'ete'e

(Mataio 13:1-9, Luka 8:4-8)

1 Iesu'a du'ura boro genaḡano bare ihoziro. Ebu vaze ḡuḡuvaḡani'a ani babaḡano nu'orarotene, ani ai ḡasio tiradu, zamaḡano ehoriro du'ura ragano. Vaze ḡuḡuvaḡa nidu'a'e rahao du'ura boro genaḡano nu'oraro.

2 Ebu ani'a hari idaidaḡa hina ḡau ḡehaḡa ihoziro. Ihoze'ena'a, ziro, raena'a,

3 'Ego'i! Hihi vazeḡa 'ahogani'a mebaḡano ezone ḡora onamiro.

4 Ebu feune ḡuzuhrotene, nuḡone ibio buaro, ebu nini'a onaadu, au hauḡiro.

* 3:18 Zelote vazeḡa'e Isaraela neḡa veize Roma gavamani teite utitidote'e vazeḡa

⁵ Nu'e hadi haba'ano buaro. Rahaḡa'e severaḡa. Ezogani'e ḡarihe ḡuhuriro, mazaḡa rahaḡa'e mene baruḡa.

⁶ Ebu mada'a hiarotene, ane gigi'ani'a ḡuhuḡa manadu imiraro, mazaḡa taiga o'o'a.

⁷ Ezone nu'e ve renogano rururaro. Ve renoga ḡuhure bororadu ezone ḡuhuḡa simariniro, ebu mene iniro.

⁸ Rehamo ezone nu'e haba manogano buarota'a'e, faine ḡuhuriro. Faine bororaro, ebu faine hudaro. Hudarotene, nu'e huga ḡae uḡidu gaubanana (30) haḡairo. Nu'e huga ḡae fu'o tu tiba fare gaubanana (60) haḡairo. Nu'e huga ḡae gaubanana gaubanana (100) haḡairo.'

⁹ Ebu Iesu'a reiro. "Teḡaḡeta vazeḡa'e faifaine egadu huga edero'!"

Nougadu Iesu'a hari idaidaḡa reiro

(Mataio 13:10-17, Luka 8:9-10)

¹⁰ Neganu'u, Iesu ane da'o rougano, iniu iniu ane teite rau'ete'e azaḡani'a ane tahi'a tahi'a teite Iesu vaḡe onamaduni, hari idaidaḡa reirote'e ḡadimaro.

¹¹ Ebu ani'a ziro, "Za'e Badi'a'a ibitozini'ete'e moneo 'u'uru ti'ete'e ihoze'ohe. Vaze 'ahoga 'ahoga'e hari huga nidu'a hari idaidaḡa hina da'o ihoze'ohe.

¹² A'a'e 'ahiguḡani'a furerafine.

Zeḡe ehamatite'eba, mene horonoga, zeḡe abiti'udemo, mene ederoga, Zeḡe zama Badi'a mazao mene ḡihuroga veize, ebu Badi'a'a zeḡe sau'a mene rae modoga veize.'

Iesu'a ezone hariḡa huga faine rae fureniro

(Mataio 13:18-23, Luka 8:11-15)

¹³ Ebu Iesu'a ḡadiziro. 'Za hari idaidaḡa 'ahi mene edere'ehehe? 'Ougine, hari idaidaḡa 'ahoga 'ahoga huga'e nouge nouge ederi'uma?

¹⁴ Ezone ḡorau'ete'e vazeḡani'a Badi'a hari ḡorau'ohe.

¹⁵ Ibio buau'ete'e ezoga'e 'ahiguḡa. Ze ḡoere igi'ete'e zamaḡano, satani'a ḡarihe onaadu, zeḡe zamao ḡorarote'e hariḡa mae vaḡine'ohe.

¹⁶ Ezone hadi haba'ano rururu'eta' e, Badi' a ḡoere igi'etene matu'uzeta mae ḡihine'ohe.

¹⁷ Rehano ze taiga o'o'a 'ahine, mene faḡa radi'uma. Badi'a ḡoere u'ano, aduga ḡehaḡa hidi'etene, zogone uite'ohe.

¹⁸ Ezone ve renoga zamaḡano rururu' eta'e, ze Badi'a ḡoere igi'ohe.

¹⁹ Rehano raha ḡauḡa ufeta zamare'ohe, obone'ete'e toheḡa ufeta zamare'ohe, ebu ḡau nu ḡehaḡa urate'ohe. E'ano'o Badi'a ḡoere 'uadu mene ini'ohe.

²⁰ Rehano ezone raha manogano rururarota'a'e, Badi'a ḡoere igi'ohe zu mae ḡihine'ohe. Ebu hudau'ena'a, nu'e huga ḡae 30, nu'e huga ḡae 60, nu'e huga ḡae 100 ini'ohe.

Ihure hari idaidaḡa

(Luka 8:16-18)

²¹ Iesu'a hena ziro. 'Ahige reiro. 'Ihure meine'e, siuva 'u'uḡano ga bazuni na'aḡa 'u'uḡano mene ti'uma. Ihure ti'ete'e haba'ano ti'uma.

²² 'U'uru radiu'ete'e toheḡa nidu'a furera'uma. Ebu ogone ti'ete'e toheḡa zuni ḡiani'uma.

²³ Teḡaḡeta vazeḡa'e igi'uma.'

²⁴ Ebu ziro. 'Igi'ete'e ḡoe'a zamare rado'i! Badi'a ḡoere'e 'ahiguḡa. Ḡa nouge nouge igi'ete'e, e'e idane, Badi'a'a ḡani'uma, ebu ḡoere 'ahoga 'ahoga zuni ḡani'uma.

²⁵ Igi'ete'e vazeḡani'e, zamaḡa 'a'ada'uma. Mene igi'ete'e vazeḡani'e, zamaḡa tahiḡa 'a'adu'ete'e zuni, Badi'a'a mae vaḡini'uma.'

Hari idaidaḡa, ezone, ane'a bare ḡuhure'ete'e

²⁶ Iesu'a bare ziro. 'Badi'a'a ibito zini'uma ibiḡani'e 'ahiguḡa. Vaze 'ahogani'a mebao ezone feune ḡorau'ohe.

²⁷ Ohere baze'ohe. Madai ragave'ohe. Ebu ezone'a ḡuhure'ohe, ebu farau'ohe. Rehamo ḡoranoga vazeḡani'e aḡu'a nouge nouge ḡuhuradu, farau'ohe.

²⁸ Raha ane'a bare ḡuhunadu, huga haḡae'ohe: Ibite ḡuhure'ohe, ebu di'iru'ohe. Ebu ḡonagano di'iru'ete'e zizugano huga haḡae'ohe.

²⁹ Hugani'a hudau'etene, kari hina vari'e'ohe, mazaḡa hirive'ete'e madaḡani'a feura'ahi.'

*Badi'a'a Ibitozini'ete'e Moneo Ḡoeriro
(Mataio 13:31-32,34, Luka 13:18-19)*

³⁰ Ebu Iesu'a bare reiro. 'Badi'a'a ibitozini'eta'a'e nagini hina idani'uma, ga nagi hari idaḡa hina idani'uma?

³¹ A'e ire niḡa fufu,* e'e ezoga heuḡa. Rahao ḡorau'ete'e zamaḡano, maḡa'e komeḡa fase, haba nidu'a zamaḡano.

³² Rehano ḡoraune, ḡuhuradu fara'uma, ebu borora'uma. Ire fouḡa 'ahoga 'ahoga vitine fara'uma. Ebu ezaga boro boro'a fara'uma. Ebu e'e zauhaḡano nini'a onaadu, neze haḡai'uma.'

³³ Iesu ani hari idaidaḡa, 'ahiguḡa ḡehaḡa hina vaze mazao haramiro. Zeḡe edeḡa idane haramiro.

³⁴ Ani'e hari idaidaḡa hina da'o ziro. Rehamo ane tahi'a tahi'a teite da'o radirote'e madaḡano bone, ani'a huga nidu'a ihoziro.

*Iesu'a zavara boro 'uuro
(Mataio 8:23-27, Luka 8:22-25)*

³⁵ E'e madaḡano ḡorava moneo Iesu'a ane tahi'a tahi'a zina'a, "Eme du'ura mone afa farihi."

³⁶ Iesu tahi'a tahi'a'a vaze ḡuḡuvaḡa muhizadu, ḡasio ehoriro, Iesu'a ehorirote'e ḡasiḡano. Ebu onamiro. Ḡasi nu zuni tibano onamiro.

³⁷ Ebu zavara boro'a onairo. Sa'u'a ḡasio kafere diuḡiro, ḡasi ho'ogano. Ebu vu'a ḡasio 'ariga iriva'iro.

³⁸ Rehamo Iesu ani ḡasi ariḡa ḡuzuo evane kobeḡa hina ḡatite baziro. Ebu ze onamadu Iesu evaniro, ebu niro. 'Thore vazeḡa, ḡa mene zamare'ehehe, eme 'ariga rudau'eta'a'e?'

³⁹ Ebu Iesu'a evatadu zavara riḡa ḡoeriro, ebu sa'u niro. 'Ago haḡao'i! Ago hagar'o'i! Zavara'a dauḡiro. Hagani o'o'a ebu ḡokeni o'o'a.

⁴⁰ Ebu ziro. 'Za nougadu rihau'ohe? Za Badi'a mazao ize mene fie'ehehe?

⁴¹ Rehano ze'e riho boro ebu ḡoretitiro. 'Vaze 'ahi'e nagi vaze? Zavara zu sa'u'a zuni ani ḡoere egohu'ohe.'

5

*Iesu'a vine sau'ani'a ragano reirote'e vazeḡa fainiro
(Mataio 8:28-34, Luka 8:26-39)*

¹ Iesu ebu ane tahi'a tahi'ani'a, Galilea du'uraḡa mone afao feuriro. Haba niḡa Gerasa, e'a feuriro.

² Iesu ani'a ane tahi'a tahi'a teite ḡasiono'o buarotene, rune haba'anono'o onairote'e vazeḡa teite hidiro. Ani'e vine sau'ani'a ragano reirote'e vazeḡa.

³ Ani'e idu haba'ano radiudo. Vaze 'ahogani'a batunoga zuni mene idaḡa.

* **4:31** Fufu'e Papua New Guinea haba'ano'e mini, rehano Iudea haba'ano'e, ze fufu'e ire.

⁴ Ĝae ĝehaĝa ani odaĝa zu evo'a batunido, rehamo mene idaraudo. Iĝaiĝa batu ri'ido, ebu odaĝa batunirote'e auriĝa mau ri'i ĝuzuhido. Vaze'a obone toga zuni mene idaraudo.

⁵ Madaĭ ebu ohere nidu'a idu haba'ano zuni haba maĝano ĝaniĝanau ragavido, ebu ahi'a hadi hina ru'ido.

⁶ Ani'a faĝanono'o Iesu horonirotene, ane u'a dure onairo, ebu ane zamao obena hina tuĝadu ĝuguriro.

⁷ Ebu vine sau'ani'a, ane mazaono'o ĝihau houna'e ĝoeriro. 'Ahige reiro. 'Iesu, Badi'a, Niĝa Boro Ubuga, Ĝa'e eĝe mazao nagini urate'ohe? Badi'a niĝano e ĝa umi'e'ohe. Aduga ago eno'i!'

⁸ Mazaĝa Iesu'a ibite niro. 'Ahige reiro. 'Vine sau'a, vaze 'ahi mazaono'o buano'i!'

⁹ Ebu Iesu'a vaze 'ahi ĝadiniro. 'Ĝa niĝo iniu?' Ebu raena'a, 'E ni'e "Legioni"*', mazaĝa eme'e ĝehaĝa 'ahine.'

¹⁰ Ebu Iesu bare bare uminiro, e'e haba'anono'o mene tuĝuze buzoga.

¹¹ U maĝa kobeĝa 'ahogano, aba ĝehaĝani'a ogau radiro.

¹² E'ano'o vine sau'a sau'ani'a Iesu uminiro. 'Eme tuĝufo'i aba mazao, emeĝe zeĝe ragano rouga.'

¹³ Iesu'a tuĝuziro. Ebu vine sau'a sau'ani'a vaze e'e mazaono'o buanadu, aba ragano re' onamiro. E'ebone aba nidu'a, daha aheu (2000)'a maĝa duduĝa tauĝiono'o dure dure ovoadu, du'ura boroo rafatadu, hunuhuniro.

¹⁴ Aba taufe'ete'e azaĝani'a feraro, ebu ne boro zu ne kobeĝa kobeĝa azaĝa mazao hariĝa haire ĝehaniro. Ebu vaze vaze'a nagini'a furerarote'e ĝianoga radu, onamiro.

¹⁵ Ebu ze'a Iesu vaĝe onairotene, vine sau'a ĝehaĝani'a ragano reirote'e vazeĝani'a, ehore radiu'enogano horoniro. Ani'e dabua haĝairo. Zamaĝani'e idaĝa horonirotene, ze riharo.

¹⁶ E'e horonirote'e azaĝani'a me'odo ziniro. Vine sau'ani'a ragano reirote'e vazeĝa, zu aba'a nougirote'e me'odo ziniro.

¹⁷ Ebu Iesu mazao umidiro, Iesu'a zeĝe habaono'o vaĝinoga.

¹⁸ Iesu'a ĝasio diuĝe'enogano, vine sau'a'a ragano reirote'e vazeĝa ani uminiro, raena'a, 'Eĝe zuni ĝae teite amihi.'

¹⁹ Rehano Iesu'a ani gararena'a, 'ahige rae niro. 'Nabugo vaĝe onamo'i! Ebu Zuhi'a'a ĝae veize haĝao ĝanate'e haĝaiĝa boro nidu'a me'odo zeno'i! Ebu zuhi'a'a ĝa nouge nouge vetuĝaĝadate'e me'odo zeno'i!'

²⁰ Ebu ani baradu, e'e haba'a, neĝa gaubanana onamiro, ebu Iesu'a ani ranao nagini haĝairote'e hariĝa rae fureniro. E'e iĝirote'e azaĝa nidu'a zaguzagaro.

Iairo aboĝa ebu Iesu dabuaĝa obonirote'e roĝaeĝa

(Mataio 9:18-26, Luka 8:40-56)

²¹ Iesu ebu ane tahi'a tahi'ani'a, du'ura boro mone afa fare onamirotene, e'ea bone du'ura genaĝano, vaze ĝehaĝani'a ane mazao nu'oraro.

²² Iuda kuru neĝa ĝiane'ete'e vazeĝa* 'ahoga, niĝa'e Iairo'a onairo. Iesu horonirotene, odaĝa babaĝano ĝuguradu,

²³ zamaĝa nidu'a hina Iesu uminiro, raena'a, 'Aboehe kome'a'e ugi boro'a madu, 'ariga rudau'ohe. E'ano'o e umi'e'ohe. Aro'i ebu evo'o ani ranao to'i, ane manoradu ĝabodoga.'

²⁴ Ebu Iesu'a ane teite onamiro. Vaze ĝehaĝa bagaĝa zuni ĝiriu onamiro 'ahine, naenaono'o bibine onamiro.

²⁵ Bato ugiĝani'a madu, muri gaubanana aheu fare (12) zamaĝano, iĝaiĝa ruau radirote'e roĝaeĝa e'ea.

* 5:9 E'e hugani'e uti azaĝa daha fu'o tu tiba fare (6000) heuĝa

²⁶ Gohe vazega gēhagani'a gianiro, rehano adudu radiro. Tohega nidu'a mode hauģiro, rehano ufeta hune sautaro.

²⁷ Ani Iesu hariģa igirotene, vase gēhaga ġunuģano diuģiro Iesu ġarunio, ebu dabuaģa oboniro.

²⁸ Mazaģa ani'e 'ahige zamariro. 'E'a dabuaģa tahiģa obonine zuni, manori'uma.'

²⁹ Ebu ġarihe hune ruarote'e ai hauģiro. Roģae ane'a, ane ahiri zamaģano, ane ugi ai hauģirote'e ederiro.

³⁰ Ebu Iesu ani, ane mazaono'o gigi'a inaraģani'a buarote'e ederiro. E'ano'o vase gēhaga ġunuģano ġarihe tehiro. Ebu vase vase ġadiziro. 'E dabua iniu'a oboneha?'

³¹ Ebu Iesu tahi'a tahi'ani'a naenaeniro. 'Ġae e'e horone'ohe, vase gēhagani'a bibi'e'ete'e. Ga nouģadu 'ahige ra'ohe, "Iniu'a eģe dabua oboneha?" ' '

³² Rehano tehe vaģo vaģiro. Iniu'a oboneha radu, vaģiro.

³³ Roģae e'e'a, nagini'a ane mazao furerarote'e ederiro 'ahine, ġiģarone'ena'a, rereranadu onairo. Ebu ane zamao ġuģuriro. Ebu ane hari huga nidu'a Iesu niro.

³⁴ Iesu'a roģae niro. 'Aboe, Ġae' a eģe mazao fiata' e u' ano ugiģo' a manoreha. Matu'uģota onamo'i, ebu ahi'o ugiģa o'o'a rado'i!'

³⁵ Iesu ani ize, 'adige rae ġoere'ete'e zamaģano, tuģure azaģa, Iuda kuru neģa ġiane'ete'e vazega neono'o onairo, ebu Iairo nina'a, 'Ġa aboģo ai rudaneha. Ġa nouģaduni ihore vazega mazao ize umide'ohe?'

³⁶ Iesu'a ze hari 'omo igirotene, ani re'ore'iro, ebu kuru neģa ġiane'ete'e vazega nina'a, 'Zamaģo ago adufo'i! Eģe mazao zamaģo tiba hanadu, inaro'i!'

³⁷ Ebu ani vase ġuģuvaģa ane teite onamoga garariro, rehano Petero, Iakobo, ebu Iakobo negoģa, Ioane, zeģe da'o tutuze onamiro.

³⁸ Ze, kuru neģa ġiane'ete'e vazega neo feurirotene, vase gēhagani'a harae ġunuģunirote'e horoniro. Ze niau ġaniģanau radiro.

³⁹ Ani diuģadu, 'ahige rae ziro. 'Za nouģadu ufeta niau ġunuģune'ohe? Roģae kobe'a ani mene rudaneha. Ani baze'ohe.'

⁴⁰ Ze eģofoharo. Rehano zeģe nidu'a enona tuģuze buziro. Roģae kobe'a vi'a moga ebu ane teite onairote'e azaģa uģidu da'o tutuze diuģiro, roģae kobe'a'a baze'ete'e haba'ano.

⁴¹ Ebu Iesu'a evo'a maduni, 'ahige rae niro. 'Tarita kumi' Ġoere e'e hugani'e 'Roģae kobe'a, eģe'a ġa'ohe. Iģuno'i!'

⁴² Ebu roģae kobe'a'a ġarihe hune iģunadu, edau ragaviro. Ani muri'e gaubanana aheu fare (12). Ze e'e horonirote'e, zaguzagaru.

⁴³ Iesu'e ġoere riģa hina iraduguziro. 'Roģae kobe'a 'adi ġabonate'e hariģa ago rae ġehano'i!' Ebu zina'a, 'Roģae kobe'a 'adi ogomu nu hano'i!'

6

Iesu Nazareta neģa onamiro (Mataio 13:53-58, Luka 4:16-30)

¹ Iesu'a haba e'e modadu, ane'a bororarote'e haba'a onamiro. Ane tahi'a tahi'a zuni ane teite onamiro.

² Bana Madaģa madaģano, Iuda kuru neģa zamaģano ihoziro. Ebu vase gēhagani'a ani haramo igirotene, zeģe nidu'a zaguzagaru. 'Ahige reiro. 'Vaze 'adi gigi'a nidu'a noumaono'o meiro? Nagi edeģa haro? Gigi'a inaraģa haģae'ete'e haģaiģa nouge nouge haģae'ohe?'

³ Ani ne ogoru'ete'e vazega. Ani Maria ubuga, Iakobo, Iosefa, Iuda ebu Simona negoģa. Ani ezeģa nu zu emeģe habao 'ada radiu'ohe.' 'Ouge rae radu, ze Iesu ġoere mene mae ġihiniro.

⁴ Ebu Iesu'a ziro. 'Peroveta vazegani'e gubane'ohe, rehano ane'a bororarote'e haba'ano, zu nabuga ubumao, ebu ane neo'e, mene gubane'ohe.'

⁵ E'ea gigi'a inarağa hağae'ete'e hağaiğa hağaoga mene idararo. Rehano ugi azağa tiba tiba da'o 'evoreğa ranao teadu, faiziro.

⁶ Ani 'ahige rae zamariro. 'Ahi duğuru hağai'e 'ahiguğahehe?' Mazağa ze'e Iesu goere mene mae ġihiniro.

Iesu'a ane tahi'a gaubanana aheu fare tuğuziro

(Mataio 10:5-15, Luka 9:1-6)

E'ebu'u Iesu ani'e e'e haba'ano, neğa neğano Badi'a goere ihoze ragavido.

⁷ Ebu ani'a vaze gaubanana aheu fare huziro, ebu aheu aheu tuğuziro. Vine sau'a hegoze buze'ete'e gigi'ağa ziniro.

⁸ Ebu 'ahige rae ziro. 'Zae ragavo madağano o'o'a huga ago mo'i. |iBeredi|r, tunahu ago mo'i. |iMoni|r vainao ago odoho'i. Rehano tuğuze da'o mo'i.

⁹ Tamakaze'e hağao'i. Dabua tiba da'o hağao'i. 'Ahogani zu ago mo'i.'

¹⁰ Ebu 'adige rae ziro. 'No'e haba'ano ne 'ahoga diuğo'idene, e'ea da'o rado'i, ogano'i, ebu bazo'i. Onamo'i. Ebuni e'e haba'anono'o iğuno'i.

¹¹ Haba 'ahogano ne azağa mene mae zouzadu, mene ego zeno'idene, haba modo'i, odaze hu'uruğa fode buno zeno'i, ze'a nagini hağaate'e ederoga veize.'

¹² Vaze gaubanana aheu fare (12) onamiro, ebu haramiro vaze vaze zeğe sau'anono'o ġihuroga.

¹³ Zeğe'a vine sau'a ġehağa hegoze buziro. Ebu ugi azağa ġehağa mazao dehoru aso ziniro, ebu faiziro.

Ioane Babatiso'a rudaro

(Mataio 14:1-12, Luka 9:7-9)

¹⁴ Zuhi'a Heroda*'a Iesu hariğa igiro, mazağa Iesu niğa vaze ġehağani'a ederiro. Vaze nu'e 'ahige reiro. 'Ioane Babatiso'a runeono'o bare ġabodiro. E'ebano'o ani'a gigi'a inarağa hina 'ahige hağae'ohe.'

¹⁵ Rehano vaze nu'e 'ahige reiro. 'Ani'e Elia.' Ebu vaze 'ahoga 'ahoga'e 'ahige reiro. 'Ani'e peroveta vazega 'ahoga. Peroveta ibi'a heuğa.'

¹⁶ Rehano Heroda ani'a e'e igirotene, 'ahige reiro. 'Eğe'a radu, 'unuğa vari'e ri'irote'e vazega, niğa Ioane, ane'a bare ġabodiro.'

¹⁷⁻¹⁸ Ibite Heroda'a negoğa, niğa Filipino, inuga meiro. Inuga niğa'e Herodia. Ebu Ioane'a ani mazao bare niro, raena'a, "Ğae'a negoğō inuga meirota'a'e Badi'a goro vari'eha." E'ano'o, Heroda'a vaze tuğunadu Ioane obone tiro, ebu ġu'ano ohoniro.

¹⁹ E'ano'o Firifo inuga Herodia'a Ioane mağunoharo, ebu matihi reiro. Rehano mene idararo.

²⁰ Mazağa Heroda'e Ioane rihonadu, tuğaniro. Heroda ani edeğa, Ioane ani hağai manōğa hağae'ete'e vazega, zu gigi'a vazega. E'ano'o manoga mene uratiro. Heroda ani Ioane haramo igirotene, ada'adaniro, rehano matu'iro.

²¹ Rehano madağa ai onairo. Heroda'a furerarote'e madağa zamarirote'ea, ogomu boro hağairo. Ebu ne zuhi'ağa zuhi'ağa, zuni uti ġihi'ağa ġihi'ağa, ebu Galilea haba vaze boro boro* huziro, onaoga veize.

²² E'e zamağano Herodia aboğani'a diuği' onaadu, zavonirotene, Heroda zuni e'ea ehorirote'e azağa matu'iro. Ebu Heroda'a roğae tahi'ağa niro. 'Ahige reiro. 'Ğa nagini urate'ete'e toheğa umido'i! Eğe'a ġani'uma.'

²³ Ani'a hubehune raena'a, 'ahige rae niro. 'Ğa nagini urate'ete'e toheğa umidine, ege'a ġani'uma. Ege'a ġiane radiu'ete'e haba'a ruga zuni ġani'uma.'

²⁴ Ebu roğae tahi'ağa buanadu, vi'a ġadiniro. 'Ahige reiro. 'E nagini umidi'uma?' Vi'ani'a raena'a, 'Ioane Babatiso vadiga' reiro.

²⁵ Ebu roḡae tahi'aḡani'a Heroda vaḡe ḡarihe bare onamiro. Ebu 'ahige reiro. 'Ioane Babatiso vadiga siuvao teadu, izidi 'ada inine manōa.'

²⁶ E'e igirotene, Heroda ani'e zamaḡa adudaro, zuni zamaḡa ariro. Rehano ani'a hubehune rae nirote'e u'ano, zuni e'e igirote'e azaḡa u'ano, ane ḡoere vari'oga mene uratiro.

²⁷ Ebu ane uti vazēḡa 'ahoga tuḡuniro, Ioane Babatiso vadini vari'e re'adu, odohe aroga veize. Ani onamadu, ḡu'ano Ioane 'unu vari'e ri'iro.

²⁸ Vadiga' e siuvao teadu odohe ariro, ebu roḡae tahi' aḡa hanadu ane' a vi' a odohe haro.

²⁹ Ioane tahi'a tahi'ani'a e'e igirotene, onamadu, Ioane ahi'a meiro. Ebu rune haba'a iduḡano teadu hararo.

*Iesu'a vase ḡuḡuvaḡa daha fu'o (5000) ḡubuziro
(Mataio 14:13-21, Luka 9:10-17, Ioane 6:1-14)*

³⁰ Apostolo azaḡa* Iesu vaḡe bare onairo. Ebu zeḡe'a nagini haḡairote'e zu vase vase ihozirote'e hariḡa nidu'a me'odoharo.

³¹ Ebu Iesu'a rae ziro. 'Eḡe teite aro'i! Vaze o'o'a haba'a onamihi! Ebu e'ea ahirize ohono'i!' rae reiro. Mazaḡa vase ḡehaḡani'a zeḡe vaḡe oname onairo. E'ano'o ogau'ete'e madaḡa zu o'o'a.

³² Hena zeḡe da'o ḡasi hina vase o'o'a haba'a onamiro.

³³ Vaze ḡehaḡani'a zeḡe'a onamirote'e horozadu, ze zeḡe zeḡe'a zamariro. Ebu zeḡe nidu'a zeḡe zeḡe ne'ono'o buaro. Ebu dure dure onamiro. Ebu ibite feuriro, Iesu'a tahi'aḡa teite onamirote'e haba'ano.

³⁴ Zeḡe'a hebetadu, Iesu'a ḡasiono'o buarotene, vase ḡuḡuvaḡa boro horoziro, ebu vetuḡaziro. Mazaḡa ze'e mamoe heuḡa. ḡiaze'ete'e azaḡa o'o'a. E'ano'o hari ḡehaḡa ihoziro.

³⁵ Goravararotene, Iesu tahi'a tahi'ani'a onaadu, Iesu niro, raena'a, "Ahi'e haba boha'a ebu mada 'ai zubureha.

³⁶ Vaze ḡuḡuvaḡa tuḡuzo'i, ne uhiḡa 'ahoga 'ahoga onamadu ogomuze hoiti'uma."

³⁷ Ane'a naenaezina'a, 'ahige reiro. 'Zae'a ogomu zeno'i!' Ebu hena ze'a niro, raena'a, "Ahi eme nouḡi'uma? Emeḡe'a onamadu, sinahu aheu (200) kina hina |iberedi|r hoitadu, zini'umahehe?"

³⁸ Iesu'a ḡadiziro. 'Ahige reiro. 'Zae mazao |iberedi|r nugu? Onamadu ḡiano'i!' Ze'a horonirotene, niro. '|iBeredi|r fu'o zu ḡozone aheu.'

³⁹ Hena Iesu'a ane tahi'a tahi'a ziro, vase nidu'a ve ragano 'a'ane 'a'ane ehoroga rae.

⁴⁰ Amaḡe vase vase'a sinahu tiba tiba (100), ebu ḡae fu'o gaubanana, ḡae fu'o gaubanana (50) ehoriro.

⁴¹ Ebu Iesu'a |iberedi|r fu'o zu ḡozone aheu madu, adure ite ḡianiro, ebu Badi'a uminiro, ebu |iberedi|r vahegadu, ane tahi'a tahi'a ziniro, vase vase zenoga veize. Ebu ḡozone aheu zuni vahegadu ḡahugiro.

⁴² Zeḡe nidu'a au ubararo.

⁴³ Ane tahi'a'a tunahuo |iberedi|r ḡaha'a ḡaha'a zu ḡozone ḡaha'a ḡaha'a ufrotene, tunahu gaubanana aheu fare (12) iriva'oniro.

⁴⁴ Ogarote'e zamaḡano, ohoze da'o me'odirotene, daha fu'o (5000) hidiro.

*Vu rana onamiro
(Mataio 14:22-33, Ioane 6:15-21)*

⁴⁵ E'e enogano Iesu'a tahi'aḡa ziro, raena'a, "Ḗasio tiradu ibite mone afa fare onamo'i" U Iesu'a 'ize e'ea vase ḡuḡuvaḡa tuḡuziro.

⁴⁶ Tuḡuze modirote'e enogano, ani haba maḡa itaduni, Badi'a mazao kuraro.

⁴⁷ Ohererarote'e zamaḡano, ḡasi'e du'ura boro nemaḡano, ebu Iesu'e ane da'o gabao radiro.

⁴⁸ Zavara boro'a zeḡe zamao hudi onairo 'ahine, ze'e revo revo ḡiziro. Iesu'a e'e horoniro. E'ebuni ohereda'o, Iesu ani zeḡe vaḡe du'ura ragano edau onamiro. Ebu ani'a vitize onamihi reiro.

⁴⁹ Iesu'a du'ura ragano edau onamirote'e horonirotene, ze 'ane, ani'e vine raduni, huaru.

⁵⁰ Zeḡe nidu'a horonadu, riharo. Rehano Iesu'a ḡarihe ḡoreziro, ebu 'ahige reiro. 'Zamaze rinedo'i! 'Ahi eḡe. Ago rihano'i!'

⁵¹ Ani'a zeḡe teite ḡasio ehoriro, ebu zavara'a dauḡiro. Zavara'a dauḡirotene, ze'e zaguzagau ḡouriro.

⁵² Mazaḡa ze'e gigi'a inaraḡa hina vase ḡuḡuvaḡa ḡubuzirote'e haḡaiḡa huga, mene fairu zamariro. Zeḡe zama'e mene 'a'adaro 'ahine.

Ugi azaḡa faiziro

(Mataio 14:34-36)

⁵³ Zeḡe'a du'ura boro farirotene, Genesareta haba'ano hebeti' onamiro, ebu ḡasi e'a ute tiro.

⁵⁴ ḡasiono'o buarotene, vase'a Iesu iraḡa horoniro.

⁵⁵ Ebu ze e'e haba zamaḡano dure onamiro. Ebu ne azaḡa Iesu hariḡa igirotene, ugi azaḡa farata hina odohe onaido.

⁵⁶ Ne boro, ne komeḡa nidu'a, ane'a no'e no'e onamidotene, ugi azaḡa ne hunio tiro. Ebu Iesu uminiro, ani dabua ariḡa tahiḡa zuni obonoga radu. Ebu iniu'a obonirote'e azaḡa'e manoriro.

7

Ibi'a azaḡa ihozidote'e ḡoe'a

(Mataio 15:1-9)

¹ Farisea azaḡa Iesu teite nu'oraro. Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡa nu zuni, Ierusalemiono'o onaadu, zeḡe teite nu'oraro.

² Ebuni Iesu tahi'a nu'a 'evoreze torahoo ogaudote'e horoziro. A'e zeḡe goro ibiḡano mene vuzu'ido.

³ Farisea azaḡa zuni Iuda azaḡa* nidu'a zeḡe haḡai'e, ibi'a azaḡa'a ihozirote'e idunaḡano, 'evoreze mene faine vuzu'ine, mene oga'uma.

⁴ Ebu hoihoi haba'anono'o barine zuni, mene oga'uma. Rehano zeḡe'a gezo vire dehera'udu'u, oga'uma. Ebu ibi'a azaḡa goro ḡehaḡa zuni haḡaido, bio zuni ḡoḡore vuzu'e'ete'e goroga.

⁵ E'ano'o Farisea azaḡa zuni Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡani'a ḡadiniro, raena'a, 'Nougaduni ḡae tahi'a tahi'a'e ibi'a azaḡa goro'e mene zamare borofe'ohe? Rehano 'evoreze torahoo ogau'ohe?'

⁶ Iesu ani naenaezina'a, 'ahige reiro. 'Peroveta vaseḡa Isaia'e za, zamaze aheu azaḡa rae zamare'ena'a, buka zaḡoḡa zamaḡano 'ahige tirota'a'e, hubehune tiro.

'Adi azaḡani'e hebe hina da'o rae ḡihihe'ohe. U zamaze'e nuu.

⁷ Eḡe mazao kurau tauḡe'ohe. Zeḡe 'iradugu ḡoe'ani'e vase goro ḡoe'a da'o.

⁸ Za'e Badi'a goro ḡoe'a enonani'ohe. U vase goro ḡoe'a uratohau rinede'ohe.'

⁹ Hena bare zina'a, 'Za'e Badi'a goro ḡoe'a zamare doḡo'arau'ena'a, enonani'ohe, zae ibi'a azaḡa'a ihozidote'e ḡoe'a da'o obone radoga veize.

¹⁰ Mazaḡa Mose ani raena'a, "Vi'u mogo gubazo'i." ebu 'Iniu'a ane vi'a moga rae sausaizo'idene, mau runo'i.'

¹¹ Rehano za'e 'ahige ra'ohe. Vaze 'ahogani'a moga ga vi'a nifo, raena'a, "E ḡa dana'oga mene idaḡa, mazaḡa eḡe tohe'e ḡa ḡanifo, rehano Badi'a ha'uma."

12 'Ouge reifone, za'e, e'e vazegani'a, vi'a ga moga mene danani'uma ra'ohe.

13 E'ano'o za'e, zae'a ihoze oname'ete'e ibi'a azaga'a ihozidote'e goe'a u'ano, Badi'a goere rae mode'ohe. Za haḡai 'uguḡa ḡehaḡa haḡae'ohe.'

Vaze sausaune'ete'e ḡauḡa
(Mataio 15:10-20)

14 Ebuni Iesu'a vaze ḡuḡuvaḡa bare huziro. Ebu raena'a, 'Zae nidu'a, ego'i, ebu edero'i!

15 Enoneono'o hebeo diuḡe'ete'e ogomuḡani'e vaze mene sausaune'ohe. Rehano zamaono'o bua' onae'ete'e ḡauḡani'a vaze sausaune'ohe.

16 Teḡaḡeta vazegani'e igi'uma.'

17 Iesu ani vaze ḡuḡuvaḡa muhizadu, ne diuḡe onamiro. Ebu ane tahi'a tahi'a'a, goere e'e huga ihozoga veize ani ḡadiniro.

18 Ebuni ani'a naenaezina'a, ahige reiro. 'Zae zuni zamaze mene 'a'adu'ehehe? Enone'ono'o hebeo diuḡe'ete'e ogomuḡani'e vaze mene sausaune'ohe.

19 Mazaḡani'e zamao mene diuḡe'ohe. Rehano isio da'o diuḡe'ohe. Ebuni mode'ete'e haba'anono'o buau'ohe.' Goere 'adi ra'eta'a'e, Iesu ani, ogomu nidu'a a'a'e anoga idaḡa rae ra'ohe.

20 Hena bare zi'ena'a, 'Zamaono'o bua' onae'ete'e ḡauḡani'a, vaze sausaune'ohe.

21 Mazaḡani'e vaze zamaono'o zamarone sau'ani'a bua' onae'ohe: nogoba teite ḡiriu baze'ete'e,

22 ḡonore, gorugoru, vaze hahu teite baze'ete'e, te'one, haḡai sau'a, ḡuriro, ubuma ḡezoḡa, ahiahi, ḡuriro goe'a aduga, niḡa bare ḡihine, ebuni haḡai tauḡi tauḡe.

23 'Adi sau'a nidu'ani'e vaze zamaono'o fureru'ohe. Ebu vaze sausaune'ohe.'

TuroFenise roḡaeḡa Iesu mazao firo*
(Mataio 15:21-28)

24 Iesu e'ano'o iḡunadu, Turo zuni Sidono haba'a onamiro. Ebuni ne 'ahogano diuḡiro. Ani ura'e ane'a onairote'e, vaze'a ederoga mene uratiro. Rehano vaze'a mene ederadu, Iesu'a 'u'uru radoga ibiḡa o'o'a.

25 U roḡae 'ahoga aboḡani'e, vine sau'ani'a rana reirote'e. E'e roḡaeḡani'a Iesu hariḡa igirotene, onairo. Ebu Iesu odaḡa babaḡano ḡuḡuriro.

26 Ani'e |iGuriki|r* roḡaeḡa, TuroFenise haba'ano bororaro. Ani Iesu uminiro, vine sau'a aboḡa mazaono'o hegone bunoga veize.

27 Rehano Iesu'a nina'a, 'ahige reiro. 'Ne tahi'aḡa isize ge au usuranoga. Mazaḡa tahi'a ogomu madu, ḡuni veize feuno zenoga'e mene manoḡa.'

28 Roḡae ani naenaeniro. 'Ahige reiro. 'Zuhi'a Boro, hube, rehano ḡuni'e fata 'u'uḡano tahi'a ogomu mumuḡa au'ohe.'

29 Ebuni ani'a roḡae bare nina'a, 'ahige reiro. 'Ga goere'e idaḡa bobo, ne onamo'i. Vine sau'a ai aboḡo mazaono'o buaneha.'

30 Ebuni roḡae ai ane ne onamiro. Aboḡani'e ane bazuni fataḡano baze'enogano haniniro. U vine sau'ani'e ani zamaono'o buaro.

Iesu'a teḡa 'uhu zu goe'a o'o'a vazegā fainiro

31 Ebuni Iesu ani Turo haba'a modirotene, Sidono ebu ne gaubanana haba'anono'o vitau onamiro. Ebu Galilea du'uraḡano feuri' onamiro.

32 Ebuni vaze nu'a teḡa 'uhu zu goe'a o'o'a vazegā, Iesu vaḡe zamahu onairo. Ebu uminiro, ane evo'a ane ranatoga veize.

33 Iesu'a ḡuḡuva zamaḡanono'o zamahu vaḡiniro. Ebu evo'a hudu'a hina teḡaḡa ho'oga ru'uniro. Ebu so'abidadu, mazaḡa oboniro.

34 Ebu adure ite ḡiane'ena'a, heriro. Ebu 'ahige rae niro. 'Efata' (Goere e'e hugani'e 'Teḡaḡo bohatano'i')

³⁵ Ebu teḡaḡani'a bohataro, mazaḡa zu manoradu, fairu ḡoeriro.

³⁶ Iesu'a ziro, vaze 'ahoga 'ahoga mazao mene hairoga. Rehano ani'a bare bare zirotene, ze'e bare bare haire ragaviro.

³⁷ Zeḡe zama nidu'a zaguzagaro, raena'a, 'Ani, gau nidu'a faifaine haḡae'ohe. Teḡaze 'uhuḡa azaḡa faizadu, ḡoere igi'ohe. Ebu ḡoe'a o'o'a azaḡa faizadu, ḡoere'ohe.'

8

Iesu'a vaze daha ḡazaḡa (4000) ḡubuziro

(Mataio 15:32-39)

¹ E'e madaḡano, vaze ḡuḡuvaḡani'a bare nu'oraro. Ze'e ogomuze o'o'a. Iesu'a tahi'aḡa huziro, ebu ziro.

² E'e 'ahi duḡuru vetuḡazi'ohe, mazaḡa ze mada uḡidu eḡe teite radeha, zu ogomuze o'o'a.

³ Vinini tare nezeo tuḡuzine, ibio higau bauri'uma. Nu'e haba faḡanono'o onaeha.'

⁴ Ebu tahi'aḡani'a ane ḡadiniro. 'Haba boha'ano 'ada, noumao ogomu ḡehaḡa horonadu, 'ahi duḡuru ḡubuzi'uma?'

⁵ Iesu'a ḡadizena'a, 'ahige reiro. 'Zae mazao |iberedi|r nugu'e'e?' Ebu ze'a, 'Fu'o tu aheu fare (7)' rae reiro.

⁶ Ebu vaze ḡuḡuvaḡa zina'a, 'Rahao ehoro'i!' 'Ougadu beredi fu'o aheu fare madu Badi'a uminiro. Ebu vahegadu vaze ḡuḡuvaḡa zenoga veize ane tahi'aḡa ziniro. Ebu tahi'aḡa'a ḡahugiro.

⁷ Ze'e ḡozone komeḡa nu zuni'e'e. Iesu'a e'e veize kuraro, ebu tahi'aḡa zina'a, 'Ḡahuge ragavo'i!' reiro.

⁸⁻⁹ Zeḡe nidu'a au ubararo. Vaze nidu'a'e 4000. Ebu iberedi ḡaha'aḡaha'a tunahuo mae mae ufiro. Tunahu fu'o aheu fare iriva'oniro.

¹⁰ Ebu zeḡe nidu'a tuḡuziro. Iesu ani zogone iḡunadu, tahi'aḡa teite ḡasio ehoradu, Dalumanuta haba'a mone onamiro.

Farisea azaḡani'a haḡai nu badeḡa uratiro

(Mataio 16:1-4)

¹¹ Farisea azaḡani'a onairo, ebu Iesu teite ḡoere hina naenaetitiro. Iesu so'onoga rae, Iesu'a, Badi'a gigi'a hina haḡai nu badeḡa* haḡaoga uratiro.

¹² Iesu ani here'ena'a, zamaḡani'a adudaro, ebu 'ahige reiro. 'Nougadu 'ahi azaḡa'e haḡai nu badeḡa urate'ohe? E hubehune zae zi'ohe. 'Ahi duḡuru veize haḡai nu badeḡa'e mene haḡai'uma.'

¹³ Ebu ani'a muhiziro. Bare ḡasio ehoradu, du'ura mone afa fare onamiro.

*Farisea azaḡa zu Heroda |iisiti|r (yeast)**

(Mataio 16:5-12)

¹⁴ Iesu tahi'a'e |iberedi|r mouga aḡutaro 'ahine, ze'e tiba da'o ḡasio ufi odohiro.

¹⁵ Iesu'a iraduguzena'a 'ahige reiro. 'Faine ḡiano'i! Heroda zu Farisea azaḡa |iisiti|r ḡiano'i!'

¹⁶ Ze'a ḡo'ane'ena'a, "Eme'a iberedi mene odoheha 'ahine, 'ouge ra'ohe."

¹⁷ Iesu'a ze nagini ḡo'anirota'a'e ederirotene, ziro, raena'a, "Nougadu beredi nu mene odohate'eano'o ḡo'ane'ohe? Za'e ize mene ederehehe ga mene zamarehehe? Zamaze uzaboḡahehe?'

¹⁸ Ubumazeta, rehano mene ehamu'ehehe? Teḡazeta, rehano mene igi'ehehe? Za mene zamare'ehehe,

¹⁹ eḡe'a vaze daha fu'o (5000) veize, |iberedi|r fu'o (5) vahegirota'a'e? |iBeredi|r ḡaha'a ḡaha'a'e tunahu nugu iriva'oniro?' Zeḡe'a nina'a, 'Gaubanana aheu fare (12)' reiro.

²⁰ Iesu'a zina'a, 'Ebu vaze daha ḡazaḡa (4000) veize, |iberedi|r fu'o tu aheu fare (7) vahegirotene, |iberedi|r ḡaha'a ḡaha'a'e tunahu nugu iriva'oniro?' Zeḡe'a naenaeni'ena'a, 'Fu'o tu aheu fare (7)' reiro.

²¹ 'Za ize mene zamare'ehehe?' Iesu'a 'ouge rae ḡadiziro.

Betesaida neḡano Iesu'a vaze ubumaḡa kuruḡa fainiro

²² Iesu'a tahi'aḡa teite Betesaida neḡano feuriro. Feurirotene, vaze nu'a vaze ubumaḡa kuruḡa, Iesu vaḡe abine onairo. Ebu ubumaḡa obonoga rae, umidiro.

²³ Iesu'a vaze ubumaḡa kuruḡa evo'ano abinadu, ne huni enoga tutune onamiro. Ebu vaze ubumaḡano so'abidadu, evo'a ubumaḡa ranatiro. Iesu'a ḡadiniro. 'Ḡa ḡau nu horone'ehehe?'

²⁴ Vaze ubumaḡa kuruḡani'a, dude ehamanadu, 'ahige naenaeni. 'Vaze horoze'e rehano, ire teige edau ragave'ohe.'

²⁵ Ebuni Iesu'a evo'a bare ubumaḡa ranatirotene, vaze ubumaḡa kuruḡa riḡa ehamaro, ebuni ubumaḡa manoriro. Ḡau nidu'a faine horoniro.

²⁶ Iesu'a ane ne tuḡune oname'ena'a, 'ahige reiro. 'Betesaida neḡa ize ago diuḡo'i!'

*Petero'a Iesu'e Keriso rae reiro
(Mataio 16:13-20, Luka 9:18-21)*

²⁷ Ebu Iesu'a tahi'aḡa teite Kaisaria Filipi haba'a neḡa neḡa onamiro. Onamirote'e zamaḡano, Iesu'a tahi'aḡa ḡadiziro. 'Ahige reiro. 'Vaze vaze'a raena'a, e'e iniu rae ra'ohe?'

²⁸ Ebu zeḡe'a niro. 'Vaze nu 'ane, ḡa'e Ioane Babatiso rae ra'ohe. Nu'e raena'a, Elia* rae ra'ohe, ebu vaze nu'e raena'a, peroveta vazeḡa 'ahoga rae ra'ohe.'

²⁹ Ane'a ḡadiziro, raena'a, 'Za'a ra'etene, e'e iniu?' Petero'a raena'a, 'Ḡa'e Keriso.' reiro.

³⁰ Iesu'a iraduguziro. 'Petero'a izidi ra'eta'a'e, vaze 'ahoga 'ahoga ago zo'i!'

*Iesu'a aduga hidi'uma hariḡa ebu rune hariḡa reiro
(Mataio 16:21-28, Luka 9:22-27)*

³¹ Ebu Iesu'a ḡadahe ihoziro, raena'a, 'Eḡe, Vaze Ubuga*ni'a aduga ḡehaḡa hidi'uma. Ebu vaze boro boro, zuni Badi'a ḡahunohau'ete'e neḡa zuhi'aḡa boro boro, ebu Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡani'a he'ehe'ehi'uma, ebu uḡuhi'uma. Ebuni mada uḡidu zamaḡano bare ḡabode iḡuni'uma.'

³² Ani'a ḡoere 'adi doḡo'ani rae fureniro. Ebu Petero'a Iesu ane genaḡano mae niro, ebu 'Ḡa'e ago 'ouge ro'i!' rae roniro.

³³ Ronirotene, Iesu'a tehadu, ane tahi'a tahi'a ḡiaze'ena'a, Petero ta'iroharo. 'Ahige reiro. 'Eḡe mazaono'o vaḡino'i! Satani! Ḡa'a zamare'eta'a'e, Badi'a ibio mene zamare'ohe, rehano vaze ibio zamare'ohe.'

³⁴ Ebuni ani'a vaze ḡuḡuvaḡa zuni ane tahi'a huziro. Ebu 'ahige rae ziro. 'Iniu'a eḡe ḡarunio hegoti'uma ro'idene, ane edeḡa haḡaiḡa modo'i, ebuni ane satauro* heratadu, eḡe ḡarunio hegoto'i!'

³⁵ Mazaḡa ahiri moneo da'o zamare'ete'e vazeḡani'e, ḡaboneḡa sausauni'uma. Eḡe veize zuni Badi'a hari manoḡa veize, ahiri moneo mene zamare'ete'e vazeḡa'e, ḡabone manoḡa hidi'uma.

³⁶ Vaze 'ahogani'a haba nidu'a u'ano, ḡaboneḡa modine, nagini manoḡa hidi'uma?

³⁷ Ane'a ane ḡabone mouga veize, nagini hina e'e naeḡa haḡai'uma?

³⁸ Izidi'e vaze'a Badi'a mazao mene fie'ohe, ebu haḡai sau'a haḡae'ohe. Vaze'a eḡe u'ano zuni eḡe ḡoere u'ano mazagaronine, eḡe, Vaze Ubuga zuni ani u'ano mazagarohi'uma. E'e madaḡano, eḡe Mama agaḡa manoḡa* zamaḡano, tuḡure viga zaḡoḡa zaḡoḡa teite eḡe'a ovai'uma.

9

¹ Ebu hena 'ahige rae ziro. 'E hubehune zi'ohe. Za nu 'ada radiu'eta'a'e, mene ruda'uma, onamo Badi'a'a gigi'a inarağa hina ibitohanoga veize onai'uma. E'e horoni'uma.'

Iesu irağani'a nufiro

(Mataio 17:1-13, Luka 9:28-36)

² Mada fu'o tu tiba fare enogano Iesu'a Petero, Iakobo ebu Ioane zamazadu, zeğe da'o mağa boro itiro. Ebuni zeğe ubumao Iesu irağani'a nufiro.

³ Zuni dabuağani'a 'uranadu, vazavazahiro. Haba nidu'a zamağano vaze'a mene 'ouge vuzu'e dehene'ohe.

⁴ Ebuni Elia'a Mose* teite zeğe mazao fureranadu, Iesu ġoreniro.

⁵ Petero'a Iesu nina'a, 'Thore vazega! Eme 'adama radiu'eta'a'e manoğa tauği. Nugo taruha uğidu ogoratihi, tiba ġae veize, tiba Mose veize ebu tiba Elia veize.'

⁶ Ani ağu'a, nagini re'uma'e. E'ano'o 'ouge reiro, ze rihau rudaro 'ahine.

⁷ Ebu ġoze'a feuradu, zeğe 'uiro. Ebu ġoze zamağanonono'o ago 'ahoga igiro, raena'a, "Adi'e ege Ubude, ege zamarone. Ġoe'a egohano'i!"

⁸ Zeğe'a ehamarotene, vaze 'ahoga mene horoniro, rehano Iesu da'o horoniro.

⁹ Ze'a mağanonono'o ovairote'ea, Iesu'a ziro, raena'a, "Zae ubumao fureranate'e ġauğani'e, vaze mazao ago rae fureno'i, onamo Vaze Ubugani'a runeono'o bare ġabode iğunogano."

¹⁰ Zeğe'a ani ġoere egoharo. Rehano zeğe da'o bone ġo'ane vağiro, raena'a, 'Iesu'a runeono'o bare ġabode iğuni'uma ra'eta'a'e nagini?'

¹¹ Ebuni zeğe'a Iesu ġadinena'a, 'Nougadu Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azağani'a raena'a, "Ibite'e Elia'a onai'uma." ra'ohe?'

¹² Iesu'a naenaezina'a, 'ahige reiro. 'Elia'e hubehune ibite onai'uma, ġau nidu'a mae izifoga. Nougadu ibite bone buka zağoğa zamağano'e raena'a, "Vaze Ubuga'e aduga ġehağa hidi'uma, ebu rae o'o'ni'uma." reido?

¹³ Rehano ege'a zi'ohe. Elia ai onaeha, ebu vaze nu'a ane mazao zeğe ura hağaiğa hağaeha, ibite buka zağoğa zamağano tirote'e teigena'a.'

Iesu'a, vine sau'ani'a ohoze kome'a ragano reirote'e fainiro

(Mataio 17:14-21, Luka 9:37-43a)

¹⁴ Iesu zuni Petero, Iakobo ebu Ioane, zeğe ġazağa'a ane tahi'a fu'o tu ġazağa fare mazao feuri 'ovoiro. Vaze ġuğuvağani'a, zeğe fu'o tu ġazağa fare edau ġeğezoga horoziro. Ebu Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azağani'a, Iesu tahi'a tahi'a teite rotetiro.

¹⁵ Ebu vaze ġuğuvağani'a Iesu horonirotene, zaguzaganadu, ane vağe dure onamiro, ebu hidadu matu'oharo.

¹⁶ Iesu'a ane tahi'a ġadizena'a, 'Zeğe teite nagini u'ano rotete'ohe?' rae ziro.

¹⁷ Ebu vaze 'ahogani'a ġuğuva zamağanonono'o naenaeni'ena'a, 'Thore vazega, e ubudehe ġae vağe tutune onaeha, mazağa ani'e vine sau'ani'a ragano radu, ġoeroga mene idağa.

¹⁸ Vine sau'ani'a agatini'etene, rahao mae feune'ohe. Hebe'anono'o busure'ohe. Ġonoga atite'ohe, ebu ahi'ani'a taidu'ohe. E ġae tahi'a tahi'a mazao, vine sau'a hegone bunoga veize ġadimana rehano, ze hegone bunihi ra, rehano mene idaraneha.'

¹⁹ Amağe Iesu'a zina'a, 'O! Za Badi'a mazao mene fie'ete'e azağa! E za teite nouge da'o radiu ona'uma? E nouge ihoze oname'e'uma? Tahi'a kobe'a tutune aro'i ege vağe.' reiro.

²⁰ Zeğe'a ane vağe tutune ariro. Vine sau'ani'a Iesu horonirotene, tahi'a kome'a mae ketoketoniro. Rahao higau bauriro, ebu kiure ragaviro, ebu hebe'anono'o busuriro.

²¹ Iesu'a moga ḡadiniro. 'Ahige reiro. 'No'e madaḡano ani ugi 'ahi meiro?' Mogani'a nina'a, 'Ani kome'a madaḡano meiro.'

²² Ebu raena'a, 'Iḡaiḡa ire roga zamaḡano zu vu zamaḡano, vine sau'ani'a mae feune'ohe, ani ura'e ḡaboneḡa sausaunihi raduni. Ḡa fainoga edeḡa ro'idene, vetuḡafo'i ebu danafo'i!'

²³ Iesu'a niro. '“Ḡa edeḡa ro'idene” rae ihi'ehehe? Badi'a mazao fie'ete'e vazegani'e, nagi gauḡa haḡaoga'e edeḡa.

²⁴ Tahi'a kome'a mogani'a ḡarihe ḡihau niro. 'Ahige reiro. 'E Badi'a mazao fie'ohe. Rehano eḡe'a mene idaru'ete'e moneo, danaho'i!'

²⁵ Iesu'a vase ḡehaḡani'a dure onairote'e horozitotene, vine sau'a ta'iroharo. 'Ḡa, vase mae uhune'ete'e zu mae babone'ete'e vineḡa sau'a! Eḡe'a ḡa'ohe. Ane mazaono'o buano'i! Ane ragano bare ago ro'i!'

²⁶ Vine sau'ani'a ḡihau ḡaniḡanau'ena'a, tahi'a kome'a mae ketoketonadu, buaro. Ebu tahi'a kome'ani'a rune teige baziro. Vaze ḡehaḡani'a ani horonadu, ze 'ane ani rudaneha reiro.

²⁷ Rehano Iesu'a evo'ano mae ḡihiniro, ebu tahi'a kome'ani'a iḡune edaro.

²⁸ Iesu'a ne 'ahoga diuḡirotene, tahi'aḡani'a sifu sifu ḡadiniro. 'Nouga'ahi emeḡe'a vine sau'a hegone bunoga mene idaraneha?'

²⁹ Iesu'a zina'a, 'Vine sau'a 'ahiguḡa'e kuru hina da'o hegoze buze'ohe. Mene kuraune'e, vine sau'a 'uguḡani'e hegoze buzoga'e mene idaḡa.'

Iesu'a rune hariḡa bare reiro

(Mataio 17:22-23, Luka 9:43b-45)

³⁰ Iesu'a ane tahi'a tahi'a teite e'e haba'a mode iḡunadu, Galilea haba'ano vitau onamiro. Ebu Iesu'e ane'a noumao radiu'ete'e, vase'a ederoga mene uratiro.

³¹ Mazaḡa ani'e tahi'aḡa ihoze'ena'a, onamiro 'ahine. 'Ahige reiro. 'Eḡe, Vaze Ubugani'e, vase'a me'uma, ebu uguhi'uma. Ebu mada uguḡu zamaḡano bare ḡabode iḡuni'uma.'

³² Rehano ze'e, ani'a ḡoerirota'a'e mene zamariro, ebu ze'a ḡadinoga riharo.

Iniu'e hitagano ra'ohe?

(Mataio 18:1-5, Luka 9:46-48)

³³ Ze'a Kaperanauma neḡano feuriro. Zeḡe'a ne diuḡirotene, Iesu'a tahi'aḡa ḡadiziro. 'Za ibio onaate'e zamaḡano, nagini ḡo'ane onaeha?' reiro.

³⁴ Rehano ze'e mene ḡoreniro, ibio onaate'e zamaḡano iniu niḡa boro raena'a, zeḡe'a zeḡe bare ḡo'aziro 'ahine.

³⁵ Ebu Iesu'a ehoradu, ane tahi'a gaubanana aheu fare (12) huziro. Ebu 'ahige rae ziro. 'Iniu'a niḡa boro reihi reine, ani'a ane bare 'u'uḡano re'uma, ebu tuḡure vazegā re'uma.

³⁶ Ebu ani'a ohoze kome'a zamahanadu, zeḡe zamao ohoniro, ebu evo'a hina ohanadu, 'ahige rae ziro.

³⁷ 'Iniu'a eḡe u'ano tahi'a kome'a 'ahiguḡa mae ḡihinine, ani'e eḡe mae ḡihihe'ohe. Ebu iniu'a eḡe mae ḡihihine, ani'e eḡe da'o mene mae ḡihihe'ohe, rehano Badi'a, eḡe Mama zuni mae ḡihine'ohe.'

Iniu'a mene rofine, ani eme danafe'ohe

(Luka 9:49-50)

³⁸ Ioane'a Iesu niro. 'Ihore vazegā, vase 'ahogani'a ḡae niḡano vine sau'a sau'a hegoze buzitote'e emeḡe'a horoniro, ebu emeḡe'a ani garariro, ani'e emeḡe teite mene rau'e 'ahine.'

³⁹ Rehano Iesu'a ziro. 'Ani ago gararo'i! Mazaḡa eḡe nio gigi'a inaraḡa haḡae'ete'e haḡaiḡa* haḡae'ete'e vazegā, e'e haḡaiḡa enogano, eḡe ni mene sausaune ḡoeri'uma.

⁴⁰ Mazaḡa eme mene rofe'ete'e vazegani'e, emeḡe danafe'ete'e vazegā.

⁴¹ E hubehune zi'ohe. Ḡae'a Keriso niḡa mae ḡihine'ete'e u'ano, iniu'a gagone vuḡa ḡanine, ani'e hubehune e'e naegā me'uma.'

Haḡai sau'ano tutune ve'one'ete'e

(Mataio 18:6-9, Luka 17:1-2)

⁴² 'Tahi'a kome'a 'ahiguḡa eḡe mazao fie'ete'e zamaḡano, iniu'a haḡai sau'ano tutune ve'onihireine, ani'e hadi boro bagaḡa 'unuḡano autadu, davarao mae feunine, manoḡa.

⁴³ Ebu evo'o'a mae ve'o'o'idene, vari'e modo'i! Evo'o naegā o'o'a re'udemo, 'ouge ḡabone hidoga'e manoḡa. Hena evo'o aheu radu, radiu tuḡutuḡu ireḡa* diuḡoga'e sau'a.

⁴⁵ Ebu odaḡo'a tutu'e ve'o'o'idene, vari'e modo'i! Odaḡo naegā o'o'a re'udemo, 'ouge ḡabone hidoga'e manoḡa. Hena odaḡo aheu radu, radiu tuḡutuḡu ireḡa diuḡoga'e sau'a.

⁴⁷ Ebu ubumaḡo'a tutu'e ve'o'o'idene, ḡude modo'i! Ubumaḡo tiba re'udemo, 'ouge Badi'a'a ibitohau'ete'e haba'a diuḡoga'e manoḡa. Hena ubumaḡo aheu radu, radiu tuḡutuḡu ireḡa diuḡoga'e sau'a.

⁴⁸ E'e haba'ano radiu tuḡutuḡu idiḡa ḡehaḡani'a, vase ahi'a au radiu'e'uma, zuni ireḡani'e mene vida'uma.

⁴⁹ Vaze nidu'a'e ire hina dehezi'uma.

⁵⁰ Dama'e manoḡa, rehamo dama'a aberaune, nouge nouge bare inini'uma? Zama'a manorifine, dama zamao to'i, zuni nabudizeta tone radiu tiburano'i!'

10

Iesu'a roḡae hegone'ete'e ḡoe'a ihoziro

(Mataio 19:1-12, Luka 16:18)

¹ Iesu'a e'e haba'a mode iḡunadu, Iudea haba'a onamiro. Ebu Ioridana vuḡano fariro. Ebu vase ḡuḡuvaḡani'a ane vaḡe bare isau onairo. Iesu ani, ane'a iḡaiḡa haḡaidote'e teige, ihoziro.

² Ebu Farisea azaḡa nu'a Iesu tuhune nurifine ani vaḡe aradu ḡadiniro, raena'a, "Vaze 'ahogani'a inuga hegonoga'e idaḡahehe?"

³ Iesu'a naenaezina'a, 'ahige reiro. 'Mose goro ḡoe'a'e nouge ra'ohe?'

⁴ Zeḡe'a niro. 'Mose'a raena'a, ohoze'a inuga hegonoga veize, fefa teadu, inuga ha'uma, ebu hegoni'uma.'

⁵ Rehano Iesu'a ziro. 'Za'e teḡaze riḡa 'ahine, Mose'a goro ḡoe'a 'adi tiro.

⁶ Rehano ḡadaheḡano, Badi'a'a haba nidu'a haḡairote'e zamaḡano, "Badi'a'a ohoze zu roḡae haḡairo.

⁷ E'ano'o ohoze'a vi'a moga muhizi'uma, ebu ani inugeta tibura'uma,

⁸ ebu ani anine aheu rehano tiba re'uma." E'ano'o ze'e mene aheu, rehano tiba.

⁹ E'ebano'o Badi'a'a tibunirota'a'e, vase'a mene 'a'ani'uma.'

¹⁰ Vesu'u zeḡe'a neo diuḡi' onamirotene, Iesu, tahi'aḡani'a ḡadiniro. Ani'a ihozirote'e moneo ḡadimaro.

¹¹ Ebu Iesu'a ziro. 'Iniu'a inuga hegonadu, roḡae 'ahoga meine, a'e ani'a inuga ḡahine ahete'ete'e haḡaiḡa teite idaḡa.

¹² Ebu roḡae'a i'a modadu, ohoze 'ahoga meine, ani zuni i'a ḡahine ahete'ete'e haḡaiḡa haḡae'ohe.'

Iesu'a tahi'a kome'a kome'a veize Badi'a uminiro

(Mataio 19:13-15, Luka 18:15-17)

¹³ Vaze nu'a Iesu vaḡe eneze zamaze onairo, Iesu'a evo'a ranao touga veize. Rehano Iesu tahi'a tahi'a'a roziro.

14 Iesu'a e'e horonirotene, zamağa ġuginiro. Ebu tahi'ağa ziro. 'Tahi'a kome'a kome'a tuğuzo'i, eġe vaġe aroga! Ago gararo'i! Mazağa Badi'a'a ibitohau'ete'e vazeğa'e, tahi'a kome'a kome'a teiġe Badi'a ġoere igi'ete'e vazeğa.

15 E hubehune zi'ohe. Iniu'a tahi'a kome'a teiġe, Badi'a'a ibitohau'ete'e mene mae ġihinine, Badi'a'a mene ibitoha'uma.'

16 Ebu Iesu'a tahi'a kome'a tiba tiba ohane ġihinadu, manina tiro, ebu evo'a zeġe ranao teadu, Badi'a uminiro.

Ma'ora vazeġa

(Mataio 19:16-30, Luka 18:18-30)

17 Iesu ani'a iġunadu, ibio onamirotene, ohoze 'ahogani'a dure onairo, ebu Iesu babaġano obena hina tuġadu, ġadiniro. 'Thore vazeġa manoġa, e nagini haġaine, ġabone tuġutuġu hidi'uma?'

18 Ebu Iesu'a nina'a, 'ahige reiro. 'Ġa nougaduni "E manoġa" ra'ohe? Vaze manoġa'e o'o'a. Rehano Badi'a da'o'e manoġa.

19 Ġa'e Mose goro ġoe'a edeġa. A'e "Vaze ago mano'i. Inugo ago ġahine aheto'i. Ago ġonotano'i. Ago ġurire ġoero'i. Ago 'u'uru mo'i. Vi'u mogo gubazo'i." '

20 Ebu ani'a Iesu niro. 'Thore vazeġa, e'e kobeġanono'o onao izidi, Mose goro ġoe'a e'e nidu'a haġaido.'

21 Iesu'a ubuma 'ue, ane ġianiro, matu'oharo, ebu 'ahige rae niro. 'Ġa'e gau 'ahoga ize mene haġaeha. Onamo'i! Ġae tohe zuni habaġo nidu'a hoite modo'i, ebu e'e |imoni|rġa'e toheze o'o'a azaġa zeno'i! 'Ougine, ġabone manoġa me'uma Badi'a mazao. Ebuni eġe ġarunio aro'i!'

22 Ani'a e'e ġoe'a igirotene, vetuġararo. Ebu zamaġa are'ena'a, onamiro, mazaġa ani'e ma'ora* vazeġa 'ahine.

23 Iesu'a tahi'ağa ġiaze ragavadu, 'ahige rae ziro. 'Ma'ora vazeġa'e, Badi'a'a ibitohau'ete'e vazeġa rouga'e riġa bagaġa.'

24 Ebu zeġe'a e'e ġoe'a igirotene, zaguzagaro. Rehano Iesu'a bare ziro. 'Eġe tahi'a tahi'a, Badi'a'a ibitohau'ete'e vazeġa rouga'e riġa bagaġa.

25 Kamero'e niduru ho'oga diuġoga'e riġa. Rehano ma'ora vazeġa'e Badi'a'a ibitohau'ete'e vazeġa rouga'e ufeta riġa."

26 Ze e'e igirotene, zamaze nidu'a zaguzagaro, ebu Iesu niro. 'Ahige reiro. "Ougine, iniu'a da'o ġabone hidi'uma?'

27 Iesu'a ġiazadu, ziro. 'Vaze ane'a bare ġabone hidoga'e mene idaġa, rehano Badi'a'a vaze ġabozi'uma. Mazaġa ani'e gau nidu'a haġaoga idaġa.'

28 Petero'a Iesu ġoreniro. 'Ġiano'i! Eme tohe nidu'a modadu, ġae ġaruna hegote'ohe'

29 Iesu'a rae ziro. 'E hubehune zi'ohe. Vaze 'ahogani'a neġa, negoġa, ezeġa, vi'a, moga, eneġa ga haba'a, eġe u'ano zu Badi'a hari manoġa u'ano modine,

30 ani izidi madaġano ġae sinahu e'e bare me'uma. Neġa, negoġa, ezeġa, vi'a, eneġa ebu haba'a bare me'uma, rehano aduga zuni hidi'uma. Ebu mada ġonagani'a onaine, ġabone tuġutuġu* me'uma.

31 Rehano ibite'ete'e azaġa ġehaġa'e vesi'uma, u vese'ete'e azaġa ġehaġa'e ibiti'uma.'

Iesu'a ġae uġiduġano ane rune hariġa reiro

(Mataio 20:17-19, Luka 18:31-34)

32 Iesu ebu ane tahi'a tahi'a'a, Ierusalem a ibiġano oname'egano, Iesu'a ibitiro. E'e ġianirotene, ze'e zaguzagaro. Hegotirote'e azaġa zuni riharo. Ebu Iesu'a ane tahi'a gaubanana aheu fare (12) bare huze onairo. Ebu nagini'a ane mazao furera'uma, e'e ihoziro.

³³ 'Ahige reiro. "Ĝiano'i, eme'e Ierusalem'a ite'ohe, ebu eĝe, Vaze Ubugani'e dibu'o vazega ĝihi'agihia zu Mose goro ĝoe'a ihoze'ete'e azaĝani'a obohe ti'uma. Ebu zeĝe'a raena'a, 'Ĝa'e ruda'uma,' re'uma. Ebu Badu'a aĝu'a azaĝa* 'evoreo ri'ihia'uma.

³⁴ Zeĝe'a ĝirihoni'uma, so'abide vahi'uma, masihi'uma, ebu uĝuhi'uma. Ebuni mada uĝidu zamaĝano, bare ĝabode iĝuni'uma.'

*Iakobo ebu Ioane'a Iesu uminiro
(Mataio 20:20-28)*

³⁵ Zebedeo ubuga, Iakobo zuni Ioane'a Iesu vaĝe onaadu, 'ahige rae niro. 'Thore vazega, eme gau 'ahoga ĝae'a haĝaofoga ra'ohe.'

³⁶ Iesu'a ĝadize'ena'a, 'Za ura'e, e'a nagini haĝao zinihi ra'ohe?'

³⁷ Ze'a raena'a, 'Ĝae'a zuhi'a me'uma madaĝa mo'idene, eme aheu, 'ahoga eda'e moneo, 'ahoga kauri moneo ohofoi, eme nife boro reifine.'

³⁸ Rehano Iesu'a zina'a, 'Za'e aĝu'a, nagini umide'eta'a'e. Eĝe'a gage'ete'e bioĝa'e aduga hidi'ete'e bioĝa, zae zuni e'e hina gagi'umahehe? Zuni eĝe bapatzohi'uma bapatzoga hina zae zuni bapatzozu'umahehe?'

³⁹ Zeĝe'a 'O'e' rae niro. Ebu Iesu'a zina'a, 'Eĝe'a gagi'uma bioĝa'e, zae zuni e'e hina gagi'uma, zuni eĝe bapatzohi'uma bapatzoga hina, zae zuni bapatzozu'uma.

⁴⁰ Rehano eda'ehe naeo zuni kaurihe naeo ehoru'uma azaĝa'e, eĝe 'ane mene re'uma. Rehamo e'e haba'a'e, Badi'a'a ohozi'uma reirote'e azaĝani'a da'o ehoru'uma.'

⁴¹ Iesu tahi'a gaubana (10)'a e'e igirotene, Iakobo zuni Ioane mazao maĝuniro.

⁴² Ebu Iesu'a huze nu'ozadu ziro. 'Za edeĝa, avo'a haba'a zamaĝano, zuhi'a rae zi'ete'e azaĝani'a, e'e ne azaĝa ibitozini'ohe ebu zeĝe ĝihi'a azaĝani'a ze urate'ete'e idunaĝano ne azaĝa raĝano haĝae'ohe.

⁴³ Rehano za'e ago 'ouge haĝao'i! Zae bo'aĝano iniu'e ĝihi'a reihi reine, ani'e zae tuĝure vazega heuĝa rae re'uma.

⁴⁴ Ebu iniu'a niĝa boro reihi reine, ani'e, zae nidu'a veize tuĝure igi'ete'e vazega re'uma.

⁴⁵ Mazaĝa eĝe, Vaze Ubugani'a onairota'a'e, mene vase'a eĝe tuĝure egoga veize, rehamo eĝe'a vase tuĝure haĝaoga veize, ebuni vase ĝehaĝa sau'a u'ano, eĝe ĝabone hina Badi'a dibu'ohanoga veize.'

*Ieriko neĝano ubumaĝa kuruĝa fainiro
(Mataio 20:29-34, Luka 18:35-43)*

⁴⁶ Iesu ebu ane tahi'a tahi'ani'a Ieriko neĝano feuriro. Ebuni Iesu ani, ane tahi'a tahi'a ebu vase ĝuĝuvaĝa teite Ieriko neĝa mode oname'enogano, ubumaĝa kuruĝa zuni umido vazega, niĝa Batimeo'a ibi genaĝano ehore radiro. Ani'e Timeo ubuga.

⁴⁷ Ani'a Iesu, Nazareta ne vazega hanite onairote'e igirotene, huau iĝuniro. 'Iesu, Davida Ubuga, eĝe vetuĝaho'i!'

⁴⁸ Vaze ĝehaĝani'a rone'ena'a, 'Hezoa!' rae niro. Rehano ani bare ĝihau bagaĝa huaro. 'Davida Ubuga, eĝe vetuĝaho'i!'

⁴⁹ Ebu Iesu'a edanadu, 'ahige reiro. 'Hune aro'i.' Ebu ubumaĝa kuruĝa vazega huniro. 'Ahige rae niro. 'Zamaĝo tiba hano'i! Iĝuno'i! Ani'a huĝade'ohe.'

⁵⁰ Ane'a ogote'ete'e dabuaĝa modadu, ĝarihe iĝuniro, ebu Iesu vaĝe onamiro.

⁵¹ Iesu'a ĝadiniro. 'Ĝa ura ĝa mazao nagini haĝaihi?' Ubumaĝa kuruĝa vazegani'a niro. 'Thore vazega, e ehamatihi ra'ohe.'

⁵² Ebu Iesu'a niro. 'Onamo'i! Ĝae'a Badi'a mazao fie'ete'e'a ĝae bare fai'eha.' Ebu ĝarihe hune ubumaĝa ra'arotene, Iesu ĝarunio hegotiro.

11

Iesu Keriso'a Ierusalemā neḡa diuḡiro

(Mataio 21:1-11, Luka 19:28-40, Ioane 12:12-19)

¹ Iesu'a, ane tahi'a tahi'a teite Ierusalemā neḡa hanitiro, ebu ne ahe'u, niḡa Betefage ebu Betania zuni hanitiro. Ebu Olive maḡa uhiḡano bone, Iesu'a tahi'aḡa ahe'u tuḡuziro,

² ebu ziro. 'Zazore mone neḡa onamo'i. E'e neḡano feurine, vase'a ize mene ehorirote'e |idoniki|r ubuga batune touga horoni'uma. Fuhi'adu mae onao'i.

³ Vaze'a ḡadizena'a, "Za nagini nouge'ohe?" ro'idene, 'ahige rae zo'i. "Zuhi'a Boro'a urate'ohe. Vesu'u bare mae onai'uma." '

⁴ Ze onamiro, ebu |idoniki|r ubuga ibiheta genaḡano batune touga horoniro. Ani'e ibio edau radiro, ebu zeḡe'a fuhi'iro.

⁵ E'ea edau radirote'e azaḡani'a ḡadiziro. 'Ahige reiro. 'Za nougaḡu |idoniki|r ubuga e'e fuhi'e'ohe?'

⁶ Ebu ze'a naenaezina'a, Iesu'a zirote'e ḡoe'a zirotene, tuḡuze onamiro.

⁷ Ze'a |idoniki|r ubuga Iesu vaḡe mae onairo. Ebu zeḡe dabua |idoniki|r ḡarugano hirau tirotene, Iesu'a e'e rana ehoriro.

⁸ Ebu vase ḡehaḡani'a zeḡe dabua ibio hirau tiro. Vaze nu'e, ire ezaga rouḡeita butuono'o vari'e madu, ibi rana tiro.

⁹ Ebu Iesu zamao onamirote'e, zu ḡaruna onamirote'e azaḡani'a, rae huau'ena'a, 'ahige reiro.

'Hosana!* Badi'a niḡa mae ḡihino'i! Zuhi'a Boro niḡano onae'ete'e vaseḡa matu'ohatihi!'

¹⁰ Emeḡe mama Davida'a ibitoharote'e e'e madaḡani'a onai'uma. Matu'ohatihi! Hosana! Hitanao Badi'a niḡa mae ḡihino'i!'

¹¹ Ani'e Ierusalemā neḡano feuriro, ebu Badi'a ḡahunohau'ete'e Neḡa* zamaḡano diuḡiro. Gau nidu'a ḡiane ragave haugirotene, ḡoravararo 'ahine, tahi'aḡa teite Betania neḡa bare onamiro.

Iesu'a |ifigi|r ireḡa roniro*

(Mataio 21:18-19)

¹² Irarirotene, oherebau Iesu ebu ane tahi'a tahi'a'a, Betania neḡanonono'o vinini tare onairo.

¹³ Ebu |ifigi|r ireḡa rouḡeta haba faḡanonono'o moneni horonirotene, Iesu'a |ifigi|r ireḡa u'a onamiro, huga ḡianoga rae. Ani'a uhiḡa onairotemo, huga o'o'a. Rouḡa da'o horoniro. Mazaḡa |ifigi|r'a mene hudau'ete'e madaḡa.

¹⁴ Ebu Iesu'a |ifigi|r ireḡa niro. 'Vaze'a ḡa hugo mene bare a'uma onamo tuḡutuḡu, mazaḡa ḡa'e mene bare huda'uma.' Ebu ane tahi'a tahi'a'a Iesu'a reirote'e igiro.

Iesu'a hoihoi azaḡa Badi'a ḡahunohau'ete'e Neḡaono'o uhiziro

(Mataio 21:12-17, Luka 19:45-48, Ioane 2:13-22)

¹⁵ Iesu ebu ane tahi'a tahi'a, Ierusalemā neḡa bare itirotene, Badi'a ḡahunohau'ete'e Neḡa diuḡiro. Iesu ani, Badi'a ḡahunohau'ete'e Neḡa zamaḡano, ḡahunohanoga veize hoite'ete'e hoihoi azaḡa, uhize ḡururuziro. Iudea |imoni|r hina senise'ete'e azaḡa fataḡa, zuni tubugo niniḡa hoite'ete'e azaḡa ehoru ḡauḡa mae ḡihuniro.

¹⁶ Ebu vase garariro. Badi'a ḡahunohau'ete'e Neḡa zamaḡano tohe odohe diuḡe oname buanoga mene uratiro.

¹⁷ Ebu ani'a ihoze'ena'a, 'ahige rae ziro. 'Buka zaḡoḡa zamaḡano 'ahige tiro ga? "Eḡe ne'e vase nidu'a kuru neḡa re'uma" Rehano zae'a eḡe kuru neḡa zamaḡano ḡonore monede haḡae'ohe.'

¹⁸ Badi'a ḡahunohau'ete'e neḡa zuhi'aḡa, zuni Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡani'a, e'e hariḡa igirotene, Iesu manoga ibiḡa vaḡiro. Mazaḡa vaze nidu'a ani'a ihoze'ete'e egadu, zaguzagaro 'ahine, Iesu rihoniro.

¹⁹ Ḡorava urirotene, Iesu ebu ane tahi'a tahi'a, Ierusalem neḡanono'o bare Betania neḡa onamiro.

|iFigi|r ireḡani'a rorarote'e moneo Iesu'a ihoziro
(Mataio 21:20-22)

²⁰ Oherebau ibio onamirote'eba, |ifigi|r ireḡa horoniro. Ane huga mo'aḡanono'o rorau ovoiro taiga.

²¹ Ebu Petero'a, Iesu'a |ifigi|r ireḡa nirote'e ḡoe'a zamariro. Ebu Iesu niro, raena'a, 'Thore vazeḡa, ḡiano'i! Ḡae'a rone sausaunate'e |ifigi|r ireḡa roraneha.'

²² Ebu Iesu'a naenaenziro. 'Badi'a mazao fio'i!

²³ E hubehune zi'ohe. Iniu'a maḡa 'adi nina'a, "Ḡihitadu, davara zamaḡano buano'i" rae re'uma. Ebu zamaḡa mene 'ada'adi'uma. Zuni ane'a rate'e haḡaiḡa hubehune furera'uma rae zamari'uma. 'Ouge Badi'a mazao fine, hugani'a ane mazao furera'uma.

²⁴ E'ano'o zi'ohe. Nagini nagini kurau'ena'a, umidi'uma. Ebu hubehune e'e hidi'uma rae zamaradu, fi'uma. 'Ouge haḡaine, huga hidi'uma.

²⁵ Za'a edanadu, kuraune, vaze'a zae mazao haḡai sau'a haḡaate'e rae modo'i. 'Ougine, moze adureo radiu'ete'e'a zae haḡai sau'a zuni rae modi'uma.'

Ierusalem zuhi'aḡa azaḡani'a Iesu gigi'aḡa ḡadiniro
(Mataio 21:23-27, Luka 20:1-8)

²⁷ Ze Ierusalem neḡano bare feuriro. Iesu'a, Badi'a ḡahunohau'ete'e Neḡa zamaḡano oname'enogano, Badi'a ḡahunohau'ete'e neḡa zuhi'aḡa boro boro, zuni Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡa, ebu vaze boro boro'a, ani vaḡe onairo.

²⁸ Ebu zeḡe'a ḡadiniro. 'No'e gigi'aḡa hina haḡai e'e haḡae'ohe? Iniu'a e'e gigi'aḡa ḡaniro?'

²⁹ Iesu'a naenaenziro. 'Eḡe'a ḡadimu tiba ḡadizi'uma. Zae'a naenaehine, eḡe'a zi'uma, no'e gigi'aḡa hina haḡai 'ahi haḡae'ohe.

³⁰ Ioane'a zinirote'e bapatizoḡa'e, Badi'aono'o ga vazeono'o? Naenaeho'i.'

³¹ Zeḡe'a zeḡe da'o neneḡaniro. 'Ahige reiro. 'Badi'aono'o reine, ani 'ahige re'uma. "Tena nougadu ani ḡoere mene mae ḡihinido?"

³² U "Vazeono'o reine, ..." ' Vaze ḡehaḡani'a maḡuni'uma rihoniro. Mazaḡa vaze nidu'a 'ahige rae zamariro, Ioane'e hubehune peroveta vazeḡa.

³³ E'ano'o Iesu naenaenziro. 'Ahige reiro. 'Eme aḡu'a.' Ebu Iesu'a ziro. 'Eḡe zuni no'e gigi'aḡa hina haḡai 'ahi haḡae'etadi mene ihozi'uma.'

12

|iVaini|r mebaḡa ḡiane'ete'e azaḡa hariḡa idaidaḡa*
(Mataio 21:33-46, Luka 20:9-19)

¹ Iesu'a hari idaidaḡa hina ḡoreziro. 'Vaze 'ahogani'a |ivaini|r mebaḡa ḡoraro, ebu hadi ḡabiriḡa meraro. |iVaini|r maḡa edene gige'ete'e iduḡa hadi rana hu'iro. Ehamu'ete'e taruhaḡa hitanao hadi hina haḡairo. Ebu e'e mebaḡa, meba ḡiane'ete'e azaḡa ziniro, ane veize gauoga veize. Ebu avo'a haba'a onamiro.

² |iVaini|r maḡa hirive'ete'e madaḡa feurirotene, tuḡure vazeḡa meba ḡiane'ete'e azaḡa vaḡe tuḡune onamiro, |ivaini|r maḡa nu mouga veize.

³ Rehano ze'a obone teadu bouniro, ebuni evo'a isoḡa tuḡune baroniro.

⁴ Tuḡure vazeḡa 'ahoga hena bare tuḡuniro. Rehano ze'a vadigano maro, ebu mazagarone runiro.

⁵ Hena 'ahoga tuḡuniro, rehano mau runiro. Vaze ḡehaḡa zuni tuḡuziro, rehano nu bouziro, nu zimi ruziro.

⁶ Ane mazao ize tiba da'o'e'e, ane ubuga zamarone. Ḡonagano, ani tuḡune'ena'a, 'ahige reiro. 'Ani eḡe ubude 'ahine, ḡoe'a egoha'uma.'

⁷ Rehano ani'a feurirotene, meba ḡiane'ete'e azaḡani'a neneḡane'ena'a, 'ahige reiro. 'Tahi'a 'adi'e meba vazeḡa iḡu'a me'uma vazeḡa. Aro matihi! Mebaḡa'e emeḡe'a me'uma.'

⁸ Ebu ze'a obone teadu, mau runiro, ebuni |ivaini|r mebaḡa enogano modiro.

⁹ |iVaini|r mebaḡa vazeḡa'e nagini nougi'uma? Ani'e onaadu, meba ḡiane'ete'e azaḡa zimi hauḡi'uma. Ebuni |ivaini|r mebaḡa vaze 'ahoga 'ahoga zini'uma.

¹⁰ Za buka zaḡoḡa zamaḡano, 'ahige tirote'e ḡoe'a'e me'odiro ga?

“Ne ogoru'ete'e azaḡani'a mene uratadu, mae modirote'e hadiḡani'e, gauḡa boro hadiḡa re'uma.

¹¹ 'Adi'e Zuhi'a Boro'a haḡairote'e haḡaiḡa. Emeḡe'a ḡiane'etene, manoḡa tauḡi.'

¹² Iesu teite ḡoerirote'e azaḡani'a, hari idaidaḡa 'ahi'e zeḡe veize reirote'e ederirote'e, ze ura Iesu obone tihi reiro. Rehano vaze ḡuḡuvaḡa rihoziro. E'ano'o Iesu modadu onamiro.

Roma zuhi'aḡa ani |itakisi moni|rḡa

(Mataio 22:15-22, Luka 20:20-26)

¹³ Iudea vaze boro boro'a, Farisea azaḡa zu Heroda teite rau'ete'e azaḡa Iesu mazao tuḡuziro, ane ḡoere ḡonaga egoga raduni.

¹⁴ Ze ani vaḡe onairo, ebu 'ahige reiro. 'Ihore vazeḡa, eme edeḡa, ḡa'e huga da'o ra'ete'e vazeḡa, zuni vaze mazao mene rihau'ete'e vazeḡa. Mazaḡa ḡa vaze tohe mene ḡiane'ete'e vazeḡa. Rehano ḡoere huga hina Badi'a ibi ihofe'ohe. E'ano'o ḡadimu'ohe. Roma zuhi'aḡa |itakesi moni|rḡa haune, idaḡa ga mene? Eme |itakesi|r naeḡa ha'uma ga mene?'

¹⁵ Rehano Iesu ani edeḡa, ze zamaze nufe zamariro. Zeḡe ḡoere teite mene idaḡa. Ebu 'ahige reiro. 'Za nougadu so'ohihi ra'ohe? |iMoni|r hadiḡa odohe aro'i, eḡe ḡianifine.'

¹⁶ Ze tiba odohe ariro. Iesu'a madu ḡadiziro. 'Iniu vine ebu iniu ni 'ahi'e'e?' Zeḡe'a naenaeniro. 'Roma zuhi'aḡa ni ebu viga.'

¹⁷ Iesu'a ziro. 'Roma zuhi'aḡa* |imoni|r'e Roma zuhi'aḡa ane hano'i, ebu Badi'a |imoni|r'e Badi'a ane hano'i!' Ebu zeḡe huga ani ḡoereono'o zaguzagaro.

Runeono'o bare iḡuni'uma ḡoe'a

(Mataio 22:23-33, Luka 20:27-40)

¹⁸ Sadukea azaḡa* Iesu vaḡe onairo. Ze'e 'ahige zamariro. Rune azaḡani'e mada ḡonagano mene iḡuni'uma. Zeḡe'a Iesu ḡadiniro. 'Ahige reiro.

¹⁹ 'Ihore vazeḡa, Mose'a emeḡe veize 'ahige tiro. “Vaze 'ahoga negoḡa rudaune, rehano ane inuga ubuga o'o'a reine, ane negoḡani'a bare me'uma, ebu negoḡa veize ubuga furen'i'uma”

²⁰ Negoḡa nidu'a fu'o tu aheu fare (7) radiudo. Negoḡa ibi'a'e hahuriro, ebu rudaro, rehano ubuga o'o'a.

²¹ Negoḡa aheuḡani'a ḡozobaḡa teite hahuriro. Rehano rudaro, ebu ubuga o'o'a. Ebu negoḡa uḡiduḡa zuni hahuriro, rehano haḡai idaḡani'a fureraro.

²² Ebu negoḡa nidu'a fu'o tu aheu fare'a tiba tiba ḡozoba teite hahuriro, rehano nidu'a rudau hauḡadu, ubudeze o'o'a. Hena vesu'u ḡozoba zuni rudaro.

²³ Runeono'o bare iḡuni'uma madaḡano, ani'e iniu inuga re'uma? Mazaḡa ohoze fu'o tu aheu fare teite hahuriro 'ahine.'

²⁴ Iesu'a 'ahige rae ziro. 'Za hube ve'ore'ohe. Buka zaḡoḡa huga mene ma'ohe, zuni Badi'a gigi'a aḡu'a.

²⁵ Runeono'o bare iḡuni'uma madaḡano, ze'e mene hahuri'uma, rehamo ze'e adureo radiu'ete'e aneruḡa heuḡa.

²⁶ Za'e runeono'o iḡuni'uma ga mene, ḡadimu'ehehe? Mose buka zamaḡano butu hariḡa'e'e. Za e'e hariḡa me'odiro ga, Badi'a'a Mose nouge nouge nirote'e? A'e 'ahige reiro. "E'e Aberahamo* Badi'a, zu Isako* Badi'a, ebu Iakobo* Badi'a."

²⁷ Ani'e mene rune azaḡa Badi'a, rehamo ḡabone azaḡa Badi'a. Ze ahirize'e rudaro, rehano vineze ize ḡaboga. Za'e ve'oḡa boro bagaḡa.'

Goro ḡoe'a ḡihi'a

(Mataio 22:34-40, Luka 10:25-28)

²⁸ Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e vazeḡa 'ahogani'a onairo, ebu zeḡe'a ḡo'anirote'e igiro. Iesu'a faifairu naenaenzirote'e igirotene, Iesu ḡadiniro. 'Goro ḡoe'a nidu'a zamaḡano no'e goro ḡoe'a'e ḡihi'a?'

²⁹ Iesu'a naenaeniro, raena'a, 'Goro ḡoe'a ḡihi'a hune'e 'ahi'e'e. "Isaraela* azaḡa, ego'i! Zuhi'a Boro, emeḡe Badi'a'e ane da'o Zuhi'a tibuhuga.

³⁰ Ebu zamaḡo nidu'a hina, ḡaboneḡo nidu'a hina, zamaroḡo nidu'a hina, inaraḡo nidu'a hina Zuhi'a Boro, ḡae Badi'a zamaro'i!"

³¹ Goro ḡoe'a 'ahoga, e'e hegotoga'e 'ahi'e'e. "Ḡae'a ḡae bare zamare'ete'e teige, nabugo zuni zamaro'i!" Goro ḡoe'a aheu 'adi'e ḡoere boro. Goro ḡoe'a 'ahoga 'ahogani'a ḡoere aheu 'adi mene vitinoga.'

³² Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e vazeḡani'a naenaeniro, raena'a, 'Manoḡa tauḡi! Ihore vazeḡa, ḡa'e hube hugano ḡoere'ohe. Badi'a'e tiba. 'Ahoga'e o'o'a.

³³ Ebu zamaḡa nidu'a hina, edeḡa nidu'a hina, inaraḡa nidu'a hina, Badi'a zamare'ete'e, zuni vaze'a ane bare zamare'ete'e teige, nabuga zuni zamare'ete'e, e'e haḡaiḡa'e boro bagaḡa. Ḡau nunu Badi'a hau'ete'e haḡaiḡa zaḡoḡa'e, e'e haḡaiḡani'a vitinoga.'

³⁴ Ebu ani'a doḡo'ani naenaenzirote'e, Iesu'a igirotene, 'ahige rae niro. 'Ḡa nariga Badi'a'a ibitohau'ete'e vazeḡa ra'ohe.' E'e enogano vaze nidu'a ani ḡadinoga riharo.

Keriso'e Davida ubuga zu Davida Zuhi'a

(Mataio 22:41-46, Luka 20:41-44)

³⁵ Ebu Iesu Badi'a ḡahunohau'ete'e Neḡa zamaḡano ihozirote'ea, 'ahige reiro. 'Nouga'ahi Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡani'e 'ahige ra'ohe, Keriso'e Davida ubuga?

³⁶ Mazaḡa Davida ani, Vine Zaḡoḡani'a edeḡa hanadu, 'ahige reiro.

"Badi'a'a eḡe Zuhi'a, Keriso 'ahige rae niro.

Eḡe eda'e moneo ehoroi, onamo ḡae teite utite'ete'e azaḡa odaḡo 'u'uḡano edeze ḡahizi'uma."

³⁷ Davida 'ane'a, e'e vazeḡa hune'ena'a, Zuhi'a reiro. 'Ougine, ani'e nouge nouge Davida ubuga?' Ebu vaze ḡuḡuvaḡa matu'uzeta Iesu ḡoere igiro.

Iesu'a Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡa haḡai u'ano haramo ziniro.

(Mataio 23:1-36, Luka 20:45-47)

³⁸ Iesu'a ihozirote'e zamaḡano, 'ahige reiro. 'Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡa ḡiazo'i! Ze niguzoga raduni, dabua faḡa haḡaadu, oname onae'ohe, ebu vaze vaze'a ne hunio hidine, zuhi'a raduni, gubaze ḡorezihi ra'ohe.

³⁹ Iuda kuru neḡa zamaḡano, vaze boro boro'a ehore'ete'e haba'ano ehorihira'ohe, ebu tiburu ogau'ete'e haba'ano zuni, ehorohaba'a manoḡano da'o ehorihira'ohe.

⁴⁰ Ebu ḡozoba so'onadu, toheḡa nidu'a meine'ohe, zuni kuru faḡa ḡurire kurau'ohe. E'ano'o zeḡe haḡai sau'a, e'e naeḡa'e boro bagaḡa me'uma.'

Ĝozoba'a Badi'a ĝahunanirote'e |imoni|rĝa
(Luka 21:1-4)

⁴¹ Iesu ani, Badi'a ĝahunani'ete'e |imoni|r mauĝaĝa uhiĝano ehoriro. Vaze ĝehaĝani'a mauĝa zamaĝano |imoni|r ufirote'e ĝiane radiro. Ma'ora azaĝa ĝehaĝani'a |imoni|r boro ufiro.

⁴² U toheĝa o'o'a ĝozobaĝani'a onaadu, |imoni|r komeĝa aheu ufiro. A'e toea aheu heuĝa.

⁴³ Ebu Iesu'a tahi'aĝa huze nu'oziro, ebu 'ahige rae ziro. 'E hubehune zi'ohe. Toheĝa o'o'a ĝozobaĝani'a ofata'a'e, vaze 'ahoga 'ahogani'a ofate'e teite mene idaĝa. Ĝozoba'e boro bagaĝa ofeĝa.

⁴⁴ Mazaĝa ma'ora azaĝani'a ofata'a'e, zeĝe |imoni|r ĝehaĝaono'o tahiĝa da'o ofeĝa. Rehano ĝozoba 'adi'e ane mazao radiu'ete'e moniĝa nidu'a ofeĝa. Ani'a ogomuĝa hoite a'uma moniĝa nidu'a ufi haueĝa.'

13

Kuru Neĝa Fahe Hauĝi'uma rae Reiro
(Mataio 24:1-2, Luka 21:5-6)

¹ Iesu ani Badi'a ĝahunohau'ete'e Neĝanono'o buarotene, ane mazaono'o edeĝa ma'ete'e vazeĝa 'ahogani'a 'ahige rae niro. 'Thore vazeĝa, ĝiano'i! Hadi iraga zuni ne iraga 'adi nugo ĝiano'i! Manohuga tauĝi!'

² Rehano Iesu'a nina'a, 'ahige reiro. 'Ne boro 'adi horone'ehehe? Hadi 'ahoga hadi 'ahoga ani ranao mene radi'uma madaĝa onai'uma. Agire azaĝa nidu'a fahe ruruni'uma.'

Mada ĝonagano ibiti'uma haĝaiĝa
(Mataio 24:3-14, Luka 21:7-19)

³ Iesu ani Olive maĝano, a'e Badi'a ĝahunohau'ete'e Neĝa naenaegano ehorirotene, Petero, Iakobo, Ioane ebu Aniderea zeĝe'a sifu ĝadiniro.

⁴ 'Efo'i! A'e no'e madaĝano? E'e haĝaiĝa nidu'a furera'uma madaĝano, nagi haĝai nu badeĝani'a ibite furera'uma?'

⁵ Iesu'a zina'a, 'ahige reiro. 'Za Ĝiano'i! Hena vaze'a tutuze so'ozi'uma.

⁶ Vaze ĝehaĝani'a eĝe ni radu onai'uma, ebu 'ahige re'uma. "E'e Keriso" Ebu vaze ĝehaĝa tutuze so'ozi'uma.

⁷ Uti hariĝa, haba hani'a, ga haba faĝanono'o ego'idene, ago rihano'i! 'Adi'e furera'uma ĝauĝa, rehano mada ĝonaga'e ize, izema.

⁸ Mazaĝa avo'a neĝani'a, avo'a neĝa teite utiti'uma. |iGavamani|r 'ahogani'a, |igavamani|r 'ahoga teite utiti'uma. Haba nunu zamaĝano haba'a hagari'uma. Zaga zuni hia'uma. Rehano a'e ĝadaheĝano aduga hidi'ete'e da'o. Aduga nu ize mene fureraneĝa.

⁹ Zae'a bare dugute to'i! Mazaĝani'e kanisoro azaĝa zamao ohoze ti'uma. Ebuni Iuda kuru neĝa zamaĝano bouzi'uma. Eĝe u'ano, |igavamani|r vazeĝa zu zuhi'a, zeĝe zamao eda'uma. Ebu zeĝe ubumao eĝe hari manoga rae fureni'uma.

¹⁰ Mada ĝonaga ize, izema mougano, Badi'a hari manoga'e, haba nidu'a zamaĝano haramo zini'uma.

¹¹ Ebu no'e madaĝano oboze teadu, kotao ohozo'idene, nagini ĝoe'a re'uma rae, ago zamare borofoi! Madaĝani'a feuro'idene, zae'a ĝoeri'uma ĝoe'a zini'uma. Za'e e'e da'o rae fureno'i! Mazaĝa zae'a ĝoeri'uma ĝoe'a'e, zae'a mene ĝoere'ohe. Rehamo Vine Zaĝogani'a ĝoere'ohe.

¹² Negoĝani'a negoĝa revohanadu, ma'uma. Ebu mogani'a ubuga revohanadu, ma'uma. Ebu ubudeze'a vi'a moga maĝuno zini'uma, ebu runeo tuĝuzi'uma.

¹³ Vaze vaze nidu'a eḡe ni u'ano, za he'ehe'ezi'uma. Rehano edau gigaru onamo meite'e vazega'e ḡabone hidi'uma.

Sausauze'ete'e riho ḡauḡa eda'uma madaḡa
(Mataio 24:15-28, Luka 21:20-24)

¹⁴ Rehano sausauze'ete'e riho ḡauḡa ani, ane'a mene eda'uma haba'ano eda'uma. E'e horono'idene, Me'ode'ete'e vazega' edero'i! Iudea haba'ano radiu'ete'e azaḡa haba maḡa u'a ferau onamo'i!

¹⁵ Ne touḡariḡano ahi'a ohone'ete'e vazegani'e bare ovoadu, ne mene diuḡi'uma, ane tohe mouga veize. Rehano fera'uma.

¹⁶ Mebao gaue'ete'e vazegani'e, ane dabua mouga veize mene bari'uma. Rehano fera'uma.

¹⁷ E'e madaḡano, ahi'eta roḡaeḡa zuni, nune hina ene guraḡa ḡubuze'ete'e roḡaeḡa, ze'e vetuḡaḡa. Feranoga mene idaḡa.

¹⁸ Irugu madaḡano, e'e madaḡani'a mene fureranoga veize kurano'i!

¹⁹ Mazaḡa e'e madaḡano vaze nidu'a aduga hidi'uma. Badi'a ani'a ḡadaheḡano ḡau nidu'a haḡairote'eano'o onao izidi, 'ahiguḡa haḡaiḡa mene fureraro. Vehu'u zuni 'ahiguḡa mene bare furera'uma.

²⁰ Zuhi'a Boro ani'a, e'e madaḡa mene futufine, vaze tiba zuni mene ḡabode radi'uma. Rehamo ane'a mae tirote'e azaḡa* u'ano, e'e madaḡa futufi'uma reiro.

²¹ Ebu vaze 'ahogani'a zina'a, 'Ḡiano'i, Keriso'e 'ahi e'e!' ga 'Omo 'e'e!' rae zo'idene, e'e ḡoe'a ago mae ḡihino'i.

²² Mazaḡa ḡuriro Kerisoḡa zuni ḡuriro peroveta azaḡa furera'uma. Ebu Badi'a'a rae tirote'e azaḡa tutuze so'ozihiradu haḡai nu badeḡa boro bagaḡa zu zaguzaga'uma haḡaiḡa haḡai'uma.

²³ E'ano'o zae'a bare dugute to'i! Haḡai nidu'a, ane'a ize, izema fureranogano, zae veize rae furene'ohe.'

Vaze Ubugani'a ovai'uma
(Mataio 24:29-31, Luka 21:25-28)

²⁴ Ebu aduga hidi'uma madaḡa hauḡine, e'e madaḡano mada'e uzabora'uma. Bato'e mene agara'uma.

²⁵ Buzuva'e adureono'o rururu bua'uma. Ebu adure ḡiane'ete'e gigi'aḡani'e hahahagari'uma.

²⁶ Ebu e'e madaḡano eḡe, Vaze Ubugani'a ḡoze zamaḡano ovai'uma. Gigi'a inaraḡa boro zuni agaḡa manoga madu ovai'uma. Ebu vaze vaze'a e'e horoni'uma.

²⁷ Ebu hena eḡe'a tuḡure viga tuḡuzi'uma. Ebu haba nidu'anono'o, Badi'a'a rae tirote'e azaḡa nu'ozi'uma. Haba ḡonaganono'o haba ḡonaga azaḡa nu'ozi'uma.

Madaḡa hanite'ete'e edero'i!
(Mataio 24:32-35, Luka 21:29-33)

²⁸ Figi ireḡa mazao nagini'a fureru'ete'e ḡianadu, edero'i. Ezagani'a butiru itadu rouḡani'a udufa'oga horonetene irugu madaḡa haniteha rae edere'ohe.

²⁹ E'e teige 'ahiguḡani'a fureru'ete'e horonine'e, eḡe, Vaze Ubugani'a adureono'o bare ovaite'e edero'i.

³⁰ Hubehune zi'ohe. Izidi radiu'ete'e azaḡa mene hauḡi'uma, onamo 'ahiguḡaguḡa nidu'a furera'uma.

³¹ Adure zu raha'e hauḡi'uma. U eḡe ḡoere'e radiu tuḡutuḡu.

Guhiu rado'i!
(Mataio 24:36-44)

³² Rehano nani'a 'ahiguḡani'a furera'uma, emeḡe nidu'a aḡu'a. Adureo radiu'ete'e aneruḡa zuni aḡu'a. Badi'a Ubuga zuni aḡu'a. U eḡe Mama da'o edeḡa.

³³ Zae'a dugute to'i! Ĝiane rado'i! Mazaĝa za aĝu'a, e'e madaĝa nani'a onai'uma.

³⁴ A'e, vaze'a ane ne modadu, oname'ete'e heuĝa. Ani'a iĝune'ete'e madaĝano, ane tuĝure azaĝa mazao, gau tiba tiba zini'uma. Ebu ibiheta ĝiane'ete'e vazeĝa nina'a, "Ehamu rado'i!" re'uma.

³⁵ E'ano'o fairu ĝiano'i! Mazaĝa za aĝu'a ne zuhi'aĝa nani'a bare onai'uma. Ĝorava ohe'ano ga, ohere nemanema ga, irara moneo ga, ohereda'o, za aĝu'a.

³⁶ Ani'e, za aĝu'a madaĝano, bare onai'uma. Ebu zae'a baze'enogano hanizine, nougi'uma?

³⁷ Eĝe'a zae zi'ete'e ĝoe'a'e, vaze nidu'a zuni zi'ohe: Ĝiane rado'i!

14

Iesu ma'uma ibiĝa vaĝiro

(Mataio 26:1-5, Luka 22:1-2, Ioane 11:45-53)

¹ 'Ahi madaĝa'e, Pasika muiĝa* zuni |iisiti|r o'o'a |iberedi|rĝa au'ete'e muiĝa madaĝa*, mada aheu izema mougano. Badi'a ĝahunohau'ete'e neĝa zuhi'aĝa boro boro, zuni Mose goro ĝoe'a ihoze'ete'e azaĝa, ze 'u'uru monede, Iesu obone teadu, manoga ibiĝa vaĝiro.

² Mazaĝa ze raena'a, 'Pasika muiĝa madaĝano mene haĝai'uma. Hena vaze ĝuĝuvaĝani'a utitofi'uma.'

Roĝae 'ahogani'a dehoru Iesu rana beu'iro

(Mataio 26:6-13, Ioane 12:1-8)

³ Iesu ani'e Betania neĝano, Simona, ibite lefera'a meirote'e vazeĝa ne zamaĝano radiro. Ze ehore ogau'enogano, roĝae 'ahogani'a botoroĝeta diuĝiro. Botoro hadi niĝa Alabasita*, zamaĝano'e dehoru, niĝa Narudo, naeĝa'e'e boro, e'e varadadu, Iesu vadini rana ovoe beu'iro.

⁴ Rehano vaze nu de'ea bone maĝunadu, ĝadititina'a, 'Nagini u'anono'o dehoru manoga mode tauĝe'ohe?

⁵ A'e hoitifone, kina sinahu uĝidu (300) vitinifo. E'e |imoni|rĝa'e toheĝa o'o'a azaĝa zinifo.' 'Ouge rae roniro.

⁶ Rehano Iesu'a raena'a, 'Ago gararo'i! Nougaduni ani aduga hau'ohe? Ani'e haĝai manoga eĝe mazao haĝaeha.

⁷ Mazaĝa tohe o'o'a azaĝani'e, zae teite iĝaiĝa radiu'ohe. Vesu'u za faizine, idaĝa. U e'e zae teite iĝaiĝa mene radi'uma.

⁸ Ani'e ane edeĝa haĝaiĝa haĝaeha. E ize mene gurogano, ani'e, dehoru eĝe ahirio ibite be'uneha, vesu'u eĝe ahiri guroga veize.

⁹ E hubehune zi'ohe. Haba nidu'a zamaĝano no'e haba'ano Badi'a hari manoga haramine, ani'a haĝaate'e haĝaiĝa hariĝa re'uma, ane zamaroga veize.

Iuda Isakariota'a Iesu revoharo

(Mataio 26:14-16, Luka 22:3-6)

¹⁰ Iuda Isakariota, Iesu mazaono'o edeĝa ma'ete'e vazeĝa 'ahoga, Badi'a ĝahunohau'ete'e neĝa zuhi'aĝa boro boro vaĝe onamiro, Iesu revohanoga veize.

¹¹ Ze e'e ĝoe'a igirotene, matu'e rudaro. Ebu '|iMoni|r ĝani'uma' rae niro. Iuda ani, Iesu revoha'uma madaĝa manoga vaĝiro.

Pasika muiĝa haĝae tiro

(Mataio 26:17-19, Luka 22:7-13)

¹² |iIsiti|r o'o'a |iberedi|rĝa au'ete'e muiĝa madaĝa ibi'ano, a'e Pasika zamarifine, dibu'o mamoeĝa ubuga mau'ete'e madaĝa, Iesu tahi'a tahi'a'a, Iesu ĝadiniro. 'No'e onamadu, ĝae veize Pasika ogomuĝa haĝae ti'uma?'

¹³ Ane tahi'a aheu tuḡuze'ena'a, 'ahige rae ziro. 'Ierusalemā neḡa ito'i! Ohoze 'ahogani'a vu ḡoḡoreḡa ḡudu'oga horoni'uma. Ebu ani ḡaruna hegoto'i!

¹⁴ Ane'a diuḡi'uma neḡano, e'e neḡa vazēḡa ḡoreno'i. "Thore vazēḡa 'ahige ra'ohe. Eḡe'a, eḡe tahi'a tahi'a teite, Pasika muiḡa a'uma neḡa zamaḡa'e, nou'e'e?"

¹⁵ Ani'a hitanao ne boro zamaḡa 'ahoga ihozi'uma. Ane'a eḡe Pasika muiḡa veize, ne zamaḡa ruhine teate'e horoni'uma. De'ea haḡae to'i.'

¹⁶ Ani anine iḡunadu, ne boro itiro. Ebu Iesu'a zirote'e horoniro. Ze Pasika muiḡa ruhine tiro.

Iuda'a Iesu revoha'uma hariḡa ibite ziro

(Mataio 26:20-25, Luka 22:22-23, Ioane 13:21-30)

¹⁷ Goravararotene, Iesu ani, ane tahi'a tahi'a gaubanana aheu fare teite onairo.

¹⁸ Ze ehore ogarote'e zamaḡano, Iesu'a 'ahige rae ziro. 'E hubehune zi'ohe. Za 'ahogani'a revoni'uma. Ani, eḡe teite idaḡa ogau'ete'e vazēḡa.'

¹⁹ Ze zamaze adudaro, ebu ane ane'a, 'E mene hehe?' rae niro.

²⁰ Iesu'a naenaenzi'ena'a, 'A'e zae 'ahoga, gaubanana aheu fare zamaḡano, |iberedi|r eḡe teite idaḡa siuvao 'u'une au'ete'e vazēḡa.

²¹ Eḡe, Vaze Ubugani'e, buka zaḡoḡa zamaḡano tirote'e idaḡano onami'uma. Rehano, eḡe, Vaze Ubuga revoni'uma vazēḡa'e, fase vetuḡaḡa! Ani'e mene furerafone, manōḡa.'

Zuhi'a ane mui ḡonaga au tiburaro

(Mataio 26:26-30, Luka 22:14-20)

²² Ze ogarote'e zamaḡano, Iesu'a |iberedi|r madu, Badi'a uminiro. Ebu |iberedi|r vahegaduni, ḡahugiro. Ebu raena'a, 'Madu, ano'i. 'Adi eḡe ahiri.'

²³ Hena |ivaini|r vuḡa bioḡa 'ahoga meiro. Badi'a mazao matu'ohanadu, ziniro. Ebu ze bio tibanono'o tahi tahe gagiro.

²⁴ Ebu Iesu'a ziro. "Adi eḡe ru. Vaze ḡehaḡa u'ano be'ute'ohe. Eḡe ru hina Goro Izigā ti'ohe.

²⁵ E hubehune zi'ohe. E |ivaini|r vuḡa mene bare gagi'uma, onamo Badi'a'a ibitohau'ete'e haba'anobu'u iziga gagi'uma.'

²⁶ Ebu ze badahadu, Olive maḡa buau onamiro.

Iesu'a Petero niro. 'Ḡa'a eḡe o'ohi'uma'

(Mataio 26:31-35, Luka 22:31-34, Ioane 13:36-38)

²⁷ Iesu'a ane tahi'a tahi'a zina'a, 'ahige reiro. 'Zae nidu'a muhihe fera'uma. Mazaḡa buka zaḡoḡa zamaḡano 'ahige tiro.

"Badi'a'a mamoe ḡiane'ete'e vazēḡa mau runi'uma. Ebu mamoe'e ferau ḡouri'uma."

²⁸ Rehano e rudanadu, runeono'o bare ḡabode iḡuni'uma. E'e enogano, e ibite Galilea ona'uma, ebu zae teite hidi'uma.'

²⁹ Petero'a raena'a, 'Vaze nidu'a muhi'e fera'uma, rehano e'e mene fera'uma.'

³⁰ Iesu'a Petero niro. 'E hubehune ḡa'ohe. Izidi ohere kokoroku'a ḡae aheu ize, izema uganogano, ḡa'e ḡae uḡidu eḡe o'ohi'uma.'

³¹ Rehano Petero ani ḡoere ḡiharo. 'Nagini'a eḡe mazao fureraune, e ḡae teite ruda'uma madaḡano zuni, e'e ḡa mene rae o'o'i'uma.' Ane tahi'a nidu'a 'ouge reiro.

Iesu Getesemane haba'ano kuraro

(Mataio 26:36-46, Luka 22:39-46)

³² Iesu ebu ane tahi'a tahi'ani'a, Getesemane haba'a onairo. Ebu Iesu'a tahi'aḡa zina'a, 'ahige reiro. 'E kurau'e bobo, 'aha geno ehore rado'i!'

³³ Ebu Petero, Iakobo ebu Ioane, zeḡe uḡidu zamaze onamiro. Onamirotene, Iesu ani zamaḡa ufeta riharo, zuni zamaḡa adudaro.

³⁴ Ebu 'ahige rae ziro. 'E'e zamahe are rudau'ohe. 'Adao radadu, zae'a zae bare duguzo'i!'

³⁵ Hena tahiḡa mo bade onamiro. Ebu rahao ḡuḡuradu, kuraro, raena'a, 'Idaḡa ro'idene, mada aduga 'adi mae vaḡino'i!'

³⁶ Ebu 'ahige reiro. 'Eḡe Mama, ḡa gau nidu'a haḡaoga edeḡa. Eḡe mazaono'o bio 'adi, gau aduga 'adi mae vaḡino'i! Rehana mene eḡe ura. A'e ḡae ura da'o haḡao'i!'

³⁷ Hena baradu, ane tahi'a uḡidu baze'enogano, horoziro. Ebu Petero nina'a, 'ahige reiro. 'Simona, ḡa baze'ehehe? Mada tiba (1 hour) zu dugu'ogani mene idaranahehe?

³⁸ Dugute to'i ebu kurano'i, so'oso'o ḡoe'a mene egaduni, haḡai sau'a mene haḡaifine! Zamaze'e hubehune urate'e rehana, ahirize'e zorere'ohe.'

³⁹ Ebu ani bare onamaduni, ibite kurarote'e teige kuraro.

⁴⁰ Hena ani'a bare onaadu, zeḡe uḡidu baze'enogano horoziro. Mazaḡa ubumaze'a ufeta anoziro. Ze'e aḡu'a nouge nouge Iesu naenaeni'uma.

⁴¹ Iesu'a bare onamadu, kuranadu, ḡae uḡiduḡano bare onairo. Ebu 'ahige rae ziro. 'Za ize baze'ehehe, ebu ahirize ohone'ehehe? E'e da'o. Madaḡa 'ai onaeha. ḡiano'i! Eḡe, Vaze Ubugani'e, vaze sau'a sau'ani'a me'uma.

⁴² Iḡuno'i! Eme haoze onamihi! ḡiano'i! Revoni'ete'e vazeḡa 'ai onaeha.'

Iesu obone tiro

(Mataio 26:47-56, Luka 22:47-53, Ioane 18:3-12)

⁴³ Iesu ani ize ḡoere'ete'e zamaḡano, Iuda, gaubanana aheu fare (12) vazeḡa 'ahogani'a onairo. Vaze ḡehaḡa zuni kari ebu somori boro madu, ane teite onairo. Ze'e Badi'a ḡahunohau'ete'e neḡa zuhi'aḡa boro boro zuni, Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡa ebu, vaze boro boro'a, tuḡuziro.

⁴⁴ Reva vazeḡani'a, ane'a haḡai'uma gauḡa ibite ihoziro, raena'a, 'Eḡe'a hidadu, fura'inite'e vazeḡani'e, ei'e'e. Obone to'i, ebu faine zamahu onamo'i.'

⁴⁵ Iuda'a feurirotene, Iesu vaḡe onamiro. Ebu 'Thore vazeḡa boro!' rae nina'a, fura'iniro.

⁴⁶ Ebu ze'a Iesu evo'ano obone tiro.

⁴⁷ Ane teite edau radirote'e vazeḡa 'ahogani'a, kariḡa ahase bunadu, Badi'a ḡahunohau'ete'e neḡa zuhi'aḡa ḡihi'a tuḡure vazeḡa agatinirotene, teḡaḡa vari'e buniro.

⁴⁸ Iesu'a zina'a, 'ahige reiro. 'Za'e, ḡonore vazeḡa obone ti'ete'e teige, kari ebu somori boro madu, eḡe obohe touga veize onahehe?

⁴⁹ Mada nidu'a e'e zae teite Badi'a ḡahunohau'ete'e Neḡa zamaḡano ihozido. E'e zamaḡano za'e mene obohe tido. Rehana 'adi'e buka zaḡoḡa zamaḡano tirote'e furera'uma haḡaiḡa.'

⁵⁰ Ebu tahi'aḡa nidu'a ani muhine feraro.

⁵¹ Ohoze tahi'aḡa 'ahogani'e, Iesu ḡarunao hegotiro. Ani'e ahi'a isoḡa, rehana dabua afa'a vidaro. Iesu obone tirote'e azaḡani'a, ane zuni obone tihi reirotene,

⁵² dabuaḡa da'o meiro. Ane huga'e firina feraro.

Iudea zuhi'aḡa nidu'a nu'orarote'e nemaḡano Iesu'a edaro

(Mataio 26:57-68, Luka 22:54-55, 22:63-71, Ioane 18:13-14, 18:19-24)

⁵³ Badi'a ḡahunohau'ete'e neḡa zuhi'aḡa ḡihi'a* u'a, Iesu zamahu onamiro. Ebu Badi'a ḡahunohau'ete'e neḡa zuhi'aḡa boro boro, zuni vaze boro boro, ebu Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡa nidu'a nu'oraro.

⁵⁴ Petero ani'e, Iesu hegohegote onamiro. Ebu Badi'a ḡahunohau'ete'e neḡa zuhi'aḡa ḡihi'a ḡabiri zamaḡano diuḡiro. Ani, ne e'ea gaue'ete'e azaḡa teite ehoradu, ireo idiro.

⁵⁵ Badi'a ġahunohau'ete'e neġa zuhi'aġa boro boro, zuni Iudea kanisoro azaġa* nidu'a, Iesu matite'e veize, nouge nouge kotai'uma ġoe'a vaġiro, rehano mene horoniro.

⁵⁶ Mazaġa vaze ġehaġani'a Iesu ġuriro hariġa rae fureniro 'ahine, ġoereze mene tiba.

⁵⁷ Ebu vaze nu'e iġunadu, Iesu ġuriro hariġa 'ahige rae fureniro.

⁵⁸ 'Eme'e ani'a 'ahige reirote'e igiro. "E'e Kuru Neġa Zaġoġa* 'adi, vaze'a haġairote'e ġauġa fahadu, mada uġidu zamaġano, Badi'a ne 'ahoga, vaze'a mene haġai'uma ġauġa, ohoni'uma." '

⁵⁹ Rehano e'e hariġa zuni mene idararo.

⁶⁰ Badi'a ġahunohau'ete'e neġa zuhi'aġa ġihi'a'a, zeġe zamao iġunadu, Iesu ġadiniro. 'Ahige reiro. 'Ġa mene naenaenzi'ehehe? Vaze vaze 'aha'a ġoere aduga ġae rana ti'eta'a'e, ġa nouge re'uma?'

⁶¹ Rehano Iesu ani'e sifu radiro, mene naenaeni. Badi'a ġahunohau'ete'e neġa zuhi'aġa ġihi'a'a bare ġadiniro. 'Ahige reiro. 'Ġa Keriso, emeġe'a mae ġihine'ete'e vazeġa ubuga hehe?'

⁶² Iesu'a naenaeni'ena'a, 'ahige reiro. 'O'e, e'e Keriso. Za'e eġe, Vaze Ubugani'a, Badi'a ġiġi'eta eda'e moneo, ehorite'ea horohi'uma. Ebu adure ġoze zamaġano ovaite'ea horohi'uma.'

⁶³ Badi'a ġahunohau'ete'e neġa zuhi'aġa ġihi'a'a dabuaġa obonadu, zigiro.* Ebu 'ahige reiro. 'Ei'e'e. Ani matite'e veize mazaġa mene vaġi'uma.

⁶⁴ Badi'a ni sausaune'ete'e ġoe'a za egeha. Za nouge zamare'ohe?' Zeġe nidu'a ani maune, manoġa rae reiro.

⁶⁵ Ebu vaze nu'e so'abide vaniro. Ebu hena ubumaġa aute 'uadu, bouniro. Ebu 'ahige reiro. 'Ġa'e peroveta vazeġa! Ro'i! Iniu'a bou'eha?' Ebu tuġure vazeġa nu'a hena fa'oniro.

Petero'a Iesu o'oniro

(Mataio 26:69-75, Luka 22:56-62, Ioane 18:15-18, 18:25-27)

⁶⁶ Petero ani'a ne 'u'uġano radirotene, Badi'a ġahunohau'ete'e neġa zuhi'aġa ġihi'a veize gaue'ete'e roġae tahi'aġa 'ahogani'a onairo.

⁶⁷ Ani Petero'a ireo idirote'e horonirotene, ane ġiane runiro. Ebu 'ahige rae niro. 'Ġae zuni Iesu, Nazareta ne vazeġa teite radiudo.'

⁶⁸ Rehano Petero ani e'e ġoe'a o'oniro, raena'a, 'Ġae'a nagini ra'eta'a'e, e'e aġu'a. E mene zamare'ohe.' Ebu buau'ete'e ġabiriġa ibihetaġa u'a onamiro. Ebu kokoroku'a ugaro.

⁶⁹ Roġae tahi'aġa ani horonadu, ani uhiġano edarote'e azaġa bare zina'a, 'ahige reiro. 'Vaze 'adi'e Iesu mazaono'o edeġa ma'ete'e vazeġa 'ahoga.'

⁷⁰ Rehano Petero'a bare rae o'oniro.

Vesu'u ani uhiġano edarote'e azaġa, bare Petero nina'a, 'ahige reiro. 'Hubehune ġa'e ane vaze 'ahoga. Mazaġa ġae zuni Galilea vazeġa.'

⁷¹ Rehano Petero ani, ġoere huga ġoe'a hina rae fureniro. Ebu hubehune raena'a, 'ahige reiro. 'Ġa'a ra'ete'e ohozeġa a'a'e, e aġu'a.'

⁷² Ebu hena kokoroku'a bare ugaro. Ebu Petero'e Iesu'a 'ahige nirote'e ġoe'a zamariro. 'Kokoroku'a ġae aheu izema uganogano, ġa'e ġae uġidu eġe o'ohi'uma.' E'e zamarirotene, ani niau rudaro.

15

Pirato'a Iesu ġadiniro

(Mataio 27:1-2, 27:11-14, Luka 23:1-5)

* **14:63** 'Adi'e Badi'a niġa sausaune'ete'e ġoe'a u'ano, Iuda azaġa haġae furenidote'e haġaiġa.

¹ Oheredao uzeuze, Badi'a ġahunohau'ete'e neġa zuhi'aġa boro boro'a, vase boro boro, ebu Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azaġa, kanisoro azaġa nidu'a teite ġo'aniro. Ebu Iesu utadu, tutune onamiro. Roma gavana*, Iudea haba'a ġiane'ete'e vazegā, niġa Pirato, ani evora ri'iniro.

² Pirato'a ġadiniro. 'Ġa'e Iuda azaġa zuhi'aġahehe?' Iesu'a naenaenina'a, 'Ġae'a e'e ra'ete'e.'

³ Badi'a ġahunohau'ete'e neġa zuhi'aġa boro boro'a ġoere aduga aduga ġehaġa ani rana ġoeriro.

⁴ Pirato'a hena bare ġadiniro. 'Ġa mene naenaenzi'ehehe? Ġiano'i, ġoere aduga aduga ġehaġa ġae rana ġoere'ete'e!'

⁵ Rehano Iesu ani mene bare ġoeriro. E'ebone Pirato ani doudiro.

Pirato'a Iesu satauronoga veize tuġuniro

(Mataio 27:15-26, Luka 23:13-25, Ioane 18:39—19:16)

⁶ Pasika muiġa madaġano iġaiġa, Iudea azaġani'a umidirote'e idunaġano, ġutaudote'e vazegā 'ahoga tuġune bunido.

⁷ E'e madaġano ġu'a neġano ġutarote'e azaġa teite vase 'ahoga niġa Barabasi'a radiudo. Ani'e utitirote'e zamaġano vase 'ahoga marote'e vazegā.

⁸ Vaze ġuġuvaġani'a Pirato vaġe onairote'ea, uminiro, ane'a iġaiġa haġaidote'e haġaiġa haġaoga.

⁹ Pirato'a ġadiziro, raena'a, 'Za'e zae veize Iuda azaġa zuhi'aġa 'omo tuġune bunoga urate'ehehe?'

¹⁰ Mazaġa Pirato ani edegā, Badi'a ġahunohau'ete'e neġa zuhi'aġa boro boro'a ane evora Iesu ri'inirota'a'e, zeġe'a ahiahiniro 'ahine.

¹¹ Rehano Badi'a ġahunohau'ete'e neġa zuhi'aġa boro boro'a Barabasi tuġune bunoga rae, vase ġuġuvaġa ġunuġano inare ġoeriro.

¹² Ebu Pirato'a hena bare ġadiziro. 'Tena, zae'a Iuda azaġa zuhi'aġa rae hune'eta'a'e nougi'uma?'

¹³ Ze naenaeni houna'iro, raena'a, 'Sataurono'i!'

¹⁴ Pirato'a hena ġadiziro. 'Nouga 'ahi? Ani nagini haġai sau'a haġairo?' Rehano ze bare bare houna'ena'a, 'Sataurono'i!' reiro.

¹⁵ E'ano'o Pirato ani, vase ġuġuvaġa zama'a ehoroga rae, Barabasi tuġune buniro. Ebu Iesu ani, Pirato ġoere idunaġano masinadu, satauronoga veize tuġuniro.

Uti azaġa Iesu ġirihoharo

(Mataio 27:27-31, Ioane 19:2-3)

¹⁶ Uti azaġani'a Iesu gavana ne zamaġa tutune onamiro. Ebu ze'a nabudize nidu'a huze nu'oziro.

¹⁷ Ebu dabua kanaġa vidoharo. Vadigano'e ire renoga mae ġuadu, o'oe redoharo, zuhi'a rouga raduni.

¹⁸ Ebu 'evore ġihine'ena'a, 'ahige reiro. 'Iuda azaġa zuhi'aġa o! Mada manogā!'

¹⁹ Gubu hina vadigano bouniro, ebu so'abide vaniro, ebu obena hina tuġadu, so'one kuraro. Zeġe nidu'a tibutibe 'ouge haġairo.

²⁰ Ebu ġirihohau hauġirotene, dabua kanaġa fuhi'ohanadu, ane dabua hina bare vidoharo. Ebu satauronoga rae, tutune buniro.

Iesu satauroniro

(Mataio 27:32-44, Luka 23:26-43, Ioane 19:17-27)

²¹ Kurune ne vazegā, niġa Simona'a ġuni'a neġanono'o onairo. Ani'e Alesana ebu Rufo moze. Ebu uti azaġani'a tuġutuġuniro, Iesu satauro odohoga veize.

²² Ebu Iesu tutune onamiro, habaniġa Gologota. E'e ġoe'a hugani'e 'Vadini isiga haba'a'.

²³ Murava niġa muro*, e'e teite tibune be'unirote'e |ivaini|r vuġa Iesu haro, ane ahiri'a mene ufeta giginoga veize. Rehano mene gagiro.

²⁴ Ebu Iesu satauroniro. Iesu dabua nidu'a'e hadi arahohanadu, iniu'a me'uma radu, ġahugotitiro.

²⁵ Ani satauronirota'a'e, oherebau mone mada fu'o ġazaġa (9am) zamaġano.

²⁶ Nagini u'ano satauronirote'e ġoe'a'e 'ahige tiro. 'IUDA AZAĠA ZUHI'AĠA'

²⁷ Ġonore azaġa ahe u'ane teite idaġa satauroziro, 'ahoga ane eda'e moneo, ebu 'ahoga ane kauri moneo.

²⁸ A'e buka zaġoġa zamaġano trote'e ġoe'ani'a fureraro. 'Ahige reiro. 'Ani'e haġae tauġi tauġe'ete'e azaġa teite tibune me'odiro.'

²⁹ Uhiġano vitau onamirote'e azaġani'a, vadinize mirune'ena'a, roniro. 'Ahige reiro. 'Uuu! Ġa Kuru Neġa Zaġoġa fahadu, mada uġidu zamaġano ohoni'uma reirote'e vazegħa!

³⁰ Satauroono'o buanadu, ġae'a ġae bare ġabo'o'i!

³¹ Badi'a ġahunohau'ete'e neġa zuhi'aġa boro boro'a, Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azaġa teite Iesu ġirihohau'ena'a, ġoretitiro. 'Ahige reiro. 'Ani vase ġabozido. Rehano ani'a ane bare mene ġabone'ohe.

³² Keriso, Israela azaġa zuhi'aġa, satauroono'o buano'i, emeġe'a ġia'adu, ġae mazao fioga veize.' Ane teite idaġa sataurozirote'e azaġa zuni ġoere sau'a hina roniro.

Iesu'a rudaro

(Mataio 27:45-56, Luka 23:44-49, Ioane 19:28-30)

³³ Madai madaġa (12am) reirotene, haba nidu'a uzaboraro, onamo ġorava madaġa uġidu (3pm) meiro.

³⁴ Ġorava madaġa uġidu (3pm) meirotene, Iesu'a ġihau huaru. 'Eloi, Eloi, lama sabatani?' Ġoere e'e hugani'e, 'Eġe Badi'a, eġe Badi'a, ġa nougadu ġiahe modeha?'

³⁵ Satauro uhiġano edarote'e azaġa nu, e'e iġirotene, 'ahige reiro. 'Ġiano'i! Ani Elia hune'ohe.'

³⁶ Vaze 'ahogani'a dure onaadu, vari maġa fu'ure'ete'e heuġa 'uruġa, |ivaini|r vuġa ġiġi'a zamaġano taradu, gubu somoġano autiro. Ebu Iesu ġohani haro, gagoga veize. Ebu 'ahige reiro. 'Guhiano'i, nugo ġianihi, Elia'a ovaadu, mae buni'uma ga mene.'

³⁷ Iesu ani ġihau huaru. Ebu iriga re'adu, rudaro.

³⁸ Ebu e'e zamaġano, Kuru Neġa Zaġoġa 'ue'ete'e dabuaġa hitanaono'o zigau 'a'adu ovoiro, ebu ahe reiro.

³⁹ Uti vazegħa boro 'ahogani'a, Iesu satauro zamao edanadu, ġiane radiro. Ani'a Iesu'a 'ouge rudarote'e horonirotene, 'ahige reiro. 'Hubehune vase 'adi'e Badi'a Ubuga.'

⁴⁰ Roġae nu zuni mono'o edanadu, ġianiro. Zeġe bo'aġano'e, Maria, ani Magadala neġa roġaeġa; zuni Maria, ani Iakobo zuhu'a zu Iosefa vi'ze; ebu roġae 'ahoga, niġa Salome.

⁴¹ Ze'e, Iesu'a Galilea haba'ano radirote'e madaġano, ane teite onamiro, ebu tuġureġa egoharote'e roġaeġa. Ebu Iesu teite Ierusalem neġa erirote'e roġaeġa ġehaġa zuni e'ea.

Iesu hadi iduġa zamaġano tiro

(Mataio 27:57-61, Luka 23:50-56, Ioane 19:38-42)

⁴² Ġoravararo. A'e Bana Madaġa izema mougano, ogomu haġae ti'ete'e madaġano,

⁴³ Iosefa, Arimatea ne vazegħa, Iudea kanisoro vase boro 'ahoga, ani zuni Badi'a'a ibitoha'uma madaġa guhinrote'e vazegħa. Ani Pirato vaġe onamoga mene riharo. Ani onamadu, Iesu ahiri umidiro.

⁴⁴ Pirato ani, Iesu'a hube rudana ga mene rae zamariro. Uti vazegħa boro 'ahoga hunadu, Iesu'a hube rudana ga mene rae ġadiniro.

⁴⁵ Ani mazaono'o Iesu'a rudarote'e igirotene, Iosefa tuḡuniro, Iesu ahiri mouga veize.

⁴⁶ Iosefa ani, dabua 'uruḡa manoḡa hoitiro. Iesu satauroono'o mae bunadu, dabua hina 'umiro. Ebu hadi iduḡa zamaḡano tiro. E'e iduḡa'e vatava hu'irote'e iduḡa. Ebu hadi boro hina idu ibihetaḡa kiune 'uiro.

⁴⁷ Maria, Magadala ne roḡaeḡa, zuni Maria, Iosefa vi'a, anianine Iesu tirote'e haba'a ḡiane radiro.

16

Iesu'a bare ḡabode iḡuniro

¹ Bana Madaḡa madaḡa hauḡirotene, Maria, ani Magadala neḡa roḡaeḡa, zu Maria, ani Iakobo vi'a, ebu roḡae 'ahoga, niḡa Salome, zeḡe uḡiduni murava hohoḡa manoḡa hoitiro, Iesu ahiri zauhohanoga veize.

² Fura madaḡano, irarirotene, ze'e idu haba'a onamiro.

³ Zeḡe da'o neneḡaniro, raena'a, 'Iniu'a idu 'uoga hadiḡa 'omo kiune vaḡinofi'uma?'

⁴ Ebuni ze'a dude iḡunirotene, hadi'e avo'ao kiune touga horoniro. Hadiḡa'e boro bagaḡa.

⁵ Zeḡe huga idu haba'a zamaḡa diuḡirotene, ene maraḡaḡa 'ahogani'a, eda'e moneo ehorirote'e horoniro. Dabuḡani'e 'uruḡa bagaḡa zuni faḡa bagaḡa. Roḡae uḡidu ai vineze de'oriro.

⁶ Rehano ani'a ziro, raena'a, 'Ago rihano'i! Za'e Iesu, Nazareta neḡa vazega, satauronirote'e vazega vaḡe'ohe. Ani ai ḡabode iḡuneha. Ani 'adao o'o'a. Ane ahi'a tirote'e iḡu'a ḡiano'i!

⁷ Ai onamo'i! Iesu tahi'a tahi'a ebu Petero zo'i! 'Ahige rae zo'i, "Iesu'a ibite Galilea onami'uma. E'eabu'u, ani'a zirote'e idunaḡano, ane teite hidi'uma." '

⁸ Ebuni zeḡe huga idu haba'anono'o ferau buaro, mazaḡa ahirize rereraro, ebu vineze zuni de'oriro. Ebuni ḡoere 'ahogani zuni vase 'ahoga mene ziro, mazaḡa riharo 'ahi.

Iesu'a Maria, Magadala ne roḡaeḡa mazao fureraro

⁹ Fura madaḡano, oherebau uzeuze, Iesu ani ḡabode iḡuniro, ebuni Maria, Magadala ne roḡaeḡa, ani mazao ibite fureraro. Ani'e vine sau'a fu'o tu aheu fare (7) ane mazaono'o hegoze buzirote'e roḡaeḡa.

¹⁰ Ani onamadu, Iesu teite radiudote'e azaḡa, zeḡe zamaze are'ena'a, niarote'e zizugano ziro.

¹¹ Ze'e, Iesu ai runeono'o bare gabode iḡunirote'e, zuni Maria'a ani horonirote'e hariḡa igiro. Rehano ani ḡoere mene mae ḡihiniro.

Iesu'a ane mazaono'o edeḡa ma'ete'e vazega aheu mazao fureraro

¹² Vesu'u ani anine Ieruselema ne guni'aḡa onamirotene, Iesu'a zeḡe zamao fureraro, rehano iraga'e nufiro.

¹³ Ani anine baradu, nabudize ziro, rehano zeḡe ḡoere mene mae ḡihiniro.

Iesu'a ane tahi'a tahi'a tuḡuziro

¹⁴ Hena mada 'ahogano, Iesu tahi'a gaubanana tiba fare (11) ze'a ogaudote'e zamaḡano, Iesu'a zeḡe mazao fureraro. Ebuni ta'iro zini ḡoreziro, vase ḡoere rae mode'ete'e u'ano, zuni zeḡe'a fefene'ete'e u'ano. Mazaḡa ani'a ḡabode iḡunirote'ea horonirote'e azaḡa ḡoere'e mene mae ḡihiniro.

¹⁵ Ani'a ziro, raena'a, 'Haba nidu'a onamo'i! Hari manoḡa, vase nidu'a mazao haramo'i!

¹⁶ Haramo mae ḡihini'uma zuni bapatizoni'uma vazegani'e, Badi'a'a ḡaboni'uma. U mene mae ḡihini'uma vazegani'e, Badi'a kota boro madaḡano, ibiḡani'a tura'uma.

¹⁷ Haramo mae ġihini'uma azaġani'e haġai nu badeġa 'adi haġai'uma: vine sau'a eġe niġano hegoze buzi'uma, ago izigano ġoeri'uma,

¹⁸ mohe sau'a mae ġihini'uma, rune muravaġa ġagi'uma, rehano mene sausauzi'uma, 'evoreze ugi azaġa ragano ti'uma, ebu manori'uma.'

Iesu'a adure itiro

¹⁹ Zuhi'a Iesu'a ġoreze haugirotene, Badi'a'a ani adure ġoha, mae ġihine itiro. Ebu Badi'a eda'e moneo ehoriro.

²⁰ Ze ai onamadu, haba nidu'a zamaġano haramiro. Zuhi'a Boro zuni zeġe teite gaue tiburauo, ebuni gigi'a inaraġa haġae'ete'e haġaiġa hina zeġe ġoere idaneete.

Iesu Keriso Hari Manoga Luka'a Mirihiro

Luka'a Vaze Boro Teofirasi veize Buka Mirihiro

¹⁻² Vaze boro Teofirasi, ege Luka, gae veize buka 'adi mirihe'ohe. Iesu'a gauga gadahenirote'ano'o onamo ane'a runeono'o bare igunirote'e zamaano, emege bo'agano Iesu'a hagainute'e horonirote'e azaaga'e radiunu. Ze'e Iesu hari zu ani ihore moneo vaze me'odirote'e tugure azaaga, ebu ze emege zuni ihofiro. Vesu vaze gehagani'a zu tugure azaaga me'odirote'e idunaano Iesu hari moneo mirihiro.

³ Ege'a zuni e'e hariaga nidu'a'e gadaheganono'o onao izidi faifaine udahiro. Ebu ege'a gae veize hari 'adi faine dogo'ani ti miriho gane'eta'a'e manoga rae zamariro,

⁴ mazaaga ibite vaze'a gae iho'irote'e hariaga'e hari huga rae gae'a ederifine.

Ioane Babatiso'a Furera'uma Hariaga

⁵ Heroda ani Iudea haba'a kiniga reirote'e madaano, Badi'a dibu'o hau'ete'e vazeaga 'ahoga niga Zakaria'a radiunu. Ani'e Abia urabo vazeaga 'ahoga ebu Abia rae ra'eta'a'e Badi'a dibu'o hau'ete'e azaaga urabo 'ahoga. Ani ebu inuga niga Elisabeta'e Arona* mariga azaaga.

⁶ Zakaria zu Elisabeta'e Badi'a goro goe'a haagaiaga nidu'a faifaine hagaido zu mene ve'onido. E'ano'o ze'e Badi'a zamao duduga rae reiro.

⁷ Rehano ze ubudeze o'o'a, mazaaga Elisabeta ani'e gabani zuni anianine'e ufeta vouriro.

⁸ Mada 'ahogano Abia urabo azaagani'a gau'ete'e madaaga meiro. E'ano'o Zakaria ani zuni kuru negano ane urabo azaaga teite Badi'a dibu'o hau'ete'e gauga hagainu.

⁹ 'Ougirotene ze'e zege haagai idunaano, kuru negano diugadu uvahu hohoga hufite'e vazeaga vagoiro. Ebu e'e veize kagusi arahoga hagainotene, Zakaria meiro.

¹⁰ Ebu Zakaria'a uvahu hohoga hufi'ete'e haba'a zamaaga diugiro zu vaze guguvaaga'e kuru nega enoneo kurau radiunu.

¹¹ E'e zamaano Zuhi'a Boro tugure viga'a* Zakaria mazao fureraro. Ani'e uvahu hohoga hufi'ete'e fataaga eda'e moneo edaro.

¹² Ebu Zakaria'a e'e horonirotene, viga de'oniro zu rihau rudaro.

¹³ Rehano tugure viga'a niro, raena'a, "Zakaria! Ago rihano'i! Badi'a'a gae kuru igiro, e'ano'o ga inugo Elisabeta'e ubugo 'ahoga fureni'uma. Ebu niga'e Ioane rae turaho'i!"

¹⁴ Ga'e ani u'ano matu'e ruda'uma, ebu vaze gehaga zuni ane'a fureranate'e moneo matu'i'uma.

¹⁵ Mazaaga ani'e Zuhi'a Boro zamao niga boro re'uma. Ebu vaini vuga zu vu sau'a mene gagi'uma. Zu vi'a isi zamaaganono'o Vine Zagogani'a ani ibito ha'uma.

¹⁶ Ani'e Isaraela azaaga gehaga sau'azeono'o mae gihuzadu Zuhi'a Boro zege Badi'a vage tutuze onai'uma.

¹⁷ Ani viga zu gigi'aga'e peroveta vazeaga Elia teigi'uma. Ani'e Zuhi'a Boro izema onaogano onai'uma. Ebu Moga zu ubuga zamaze mae tibuzifine danazi'uma. Zu Badi'a mene hegote'ete'e azaaga'e duduga azaaga horozadu Badi'a hegotifine tutuzi'uma, ebu vaze'a Zuhi'a Boro veize ruhibifine ihozi'uma."

¹⁸ Zakaria'a tugure viga niro, raena'a, "E voureha ebu ege rogae zuni voureha. Gae goere'a furera'uma'e, e nougenouge ederi'uma?"

¹⁹ Ebu tugure viga'a naenaenina'a, "E'e Gabiriera. E'e Badi'a zamao edau'ena'a, tugure igi'ete'e aneruga. Badi'a'a gae hari manoga 'adi gouga radu ege tuguheha.

* 1:5 Arona'e Mose negoaga ebu Badi'a dibuo hau'dote'e vazeaga

²⁰ Ĝiano'i! Madaĝani'a onaine, eĝe'a rate'e ĝoe'a hugani'a furera'uma. Mazaĝa ĝa'e eĝe ĝoere mene mae ĝihinate'e u'ano, ĝa'e ĝoeroga mene idara'uma, onamo ĝae ubugo'a furera'uma."

²¹ U vase ĝuĝuvaĝa'e enonao Zakaria guhini'ena'a, ani nougadu kuru neĝa zamaĝano faĝahune radiu'ohe rae zamarinu.

²² Ebu Zakaria kuru neĝanonono'o buarotene, ani ze ĝorezoga mene idararo. Ani 'evore hina da'o ĝorezido, zu hebe'a'e adudaro. E'ano'o ze'e ani'a kuru neĝa zamaĝano iĝunu teiĝe horonirote'e ederiro.

²³ Ebu Zakaria kuru neĝano Badi'a mazao gaue'ete'e madaĝa hauĝirotene, Ierusalemaba'aba' modadu neĝa onamiro.

²⁴ E'e enogano ani inuga Elisabeta'e ene tiro, ebu bato fu'o ani neo radiunu.

²⁵ Ani raena'a, "Zuhi'a Boro'a danahadu e ene teha! Ene mene meirote'e mazaroga izidi Zuhi'a Boro'a mae vaĝineha!"

Iesu'a Furera'uma Hariĝa

²⁶ Elisabeta'a ene tirote'e enogano bato 6 radirotene, Badi'a'a tuĝure viga Gabiriera Galilea haba'a Nazareta neĝano Maria vaĝe ovoe tuĝuniro.

²⁷ Maria'e ohoze teite ize mene bazirote'e nogobaĝa. Ani'e Davida mariga vazeĝa 'ahoga niĝa Iosefa teite ira'auniro.

²⁸ Gabiriera'a Maria vaĝe onairotene, ani niro, raena'a, "Badi'a'a manoga ĝanate'e roĝaeĝa! Matu'o'i! Zuhi'a Boro'e ĝae teite radiu'ohe."

²⁹ Maria ani e'e igirotene, zaguzagaro zu ada'adaniro, ebu 'Ĝoere 'adi huga'e nagini?' rae zamarinu.

³⁰ Ebu tuĝure viga'a nina'a, "Maria! Ago rihano'i! Mazaĝa Badi'a'e ĝae mazao matu'e'ohe.

³¹ Ĝiano'i! Ĝa'e ene te'adu ubugo 'ahoga fureni'uma ebu niĝa'e Iesu rae turahi'uma.

³² Ani'e niĝa boro re'uma ebu vase'a ani'e Badi'a ĝihi'a ubuga rae re'uma. Ebu ane vouĝa kini Davida teiĝe, Zuhi'a Boro Badi'a'a ani'e kini rae re'uma.

³³ Ani'a Israela azaĝa† kiniĝa tugutuguĝa re onami'uma, zu ibito zini'ete'e mene hauĝi'uma."

³⁴ Ebu Maria'a tuĝure viga nina'a, "E'e ohoze teite bazoga ize aĝu'a. Nougenouge uguĝani'a furera'uma?"

³⁵ Ebu tuĝure viga'a naenaenina'a, "Vine Zaĝoĝani'a ĝae vaĝe ovai'uma, zu Badi'a ĝihi'a gigi'a'e ĝae zauha ĝadi'uma. E'ano'o furera'uma tahi'aĝa'e zaĝoĝa re'uma zuni Badi'a ubuga rae huni'uma.

³⁶ Ĝiano'i! Ĝa nabugo Elisabeta zuni vouĝa ebu ani'e gabani rae huniro. Rehano ene ohozeĝa teadu izidi bato 6 'ai maha.

³⁷ Badi'a'e gau nidu'a haĝaoga idaĝa!"

³⁸ Ebu Maria'a tuĝure viga nina'a, "E'e Zuhi'a Boro tuĝure roĝaeĝa. Ĝae'a rata'a'e eĝe mazao fureraune manoga." Ebu tuĝure viga'a ani mazaono'o vaĝiniro.

Maria'a Elisabeta Vaĝe Onamiro

³⁹ E'e ĝarugano Maria ani ĝarihe iĝunadu Iudea guni'a neĝa 'ahoga onamiro.

⁴⁰ Ani feuradu Zakaria ne diuĝiro. Ebu Elisabeta niro, raena'a, "Manogahehe?"

⁴¹ Elisabeta'a Maria ago igirotene, ubuga'e isi zamaĝano hagariro, ebu Vine Zaĝoĝani'a Elisabeta mazao iri'aviro.

⁴² Ebu ani'a Maria ĝihau nina'a, "Badi'a'a manohuga ĝaneha. Ĝae'a roĝae nidu'a vitizoga. Ĝa'a furenite'e tahi'aĝa zuni Badi'a'a manohuga ha'uma.

⁴³ Eĝe Zuhi'a Boro vi'a'e eĝe vaĝe onaeha! Badi'a'a eĝe veize manoga boro haĝaeha!

† 1:33 Giriki, Iakobo neĝa

44 E'e gā ago egatene, ege isi zamaḡano tahi'a kobe'a'e matu'e'ena'a hagareha.

45 Gā'e Badi'a manohuga hide'ete'e roḡaeḡa, mazaḡa Zuhi'a Boro'a ḡanirote'e ḡoe'a mae ḡihiniro."

Maria'a Zuhi'a Boro Matu'o Haro

46 Ebu Maria'a reiro, raena'a,

"Ege Zuhi'a Boro nigune'ohe!

47 Ebu zamahe'e ege sau'anono'o ḡabohe'ete'e Badi'aḡa mazao matu'e rudau'ohe,

48 mazaḡa e'e tuḡure roḡaeḡa zu nihe zuhu'a rehano, Badi'a'a e mene aḡutaro.

Izidiono'o onamo mada nidu'a, vase nidu'a'a re'uma, raena'a, 'Ga'e Badi'a'a manohuga ḡane'ohe!

49 mazaḡa inaraḡo gigi'a Badi'aḡani'a gau boro ege veize haḡaeha. Ebuni ani'e zaḡoḡa!

50 Badi'a'e ane gubaze'ete'e azaḡa zu ze mariga nidu'a vetuḡazi'ohe.

51 Ani'e evo'a inaraḡa hina gau gigi'aḡa haḡairo, ebu zege bare mae ḡihize'ete'e azaḡa hegoze ḡururuziro.

52 Ani'e kini zege ehoro haba'anono'o hegoze vaḡiziro, ebu nize mae ovoe'ete'e azaḡa mae ḡihiziro.

53 Ani'a vinize'ete'e azaḡa ḡau manoḡa zenadu ze idararo. U ma'ora azaḡa'e 'evore isoḡa tuḡuze onamiro.

54-55 Badi'a'a emeḡe vouḡa Aberahamo zu ane mariga veize ḡoitoriro, raena'a, 'E zae izidi'ono'o mada tuḡutuḡu vetuḡazi'e'uma.'

Ebu izidi ani'a ḡoitorirote'e ḡoe'a zamaradu ege zu ane Isaraela tuḡure azaḡa danafiro."

56 Ebu Maria ani Elisabeta teite bato uḡidu radadu bare neḡa onamiro.

Ioane Babatiso'a Fureraro

57 Elisabeta'a ene ma'ete'e madaḡa meirotene, ani ubuga fureniro.

58 Ebu neḡa azaḡa zu nabugani'a Elisabeta'e Badi'a'a manohuga boro harote'e egadu ze ane teite matu'iro.

59 Ebu mada 8 meirotene, ze tahi'a 'adi'ahi'a ogaḡa rana iḡuri haḡae'ete'e haḡaiḡaḡa ḡianifine onairo. Zege tahi'a 'adi niḡa'e moga Zakaria ni turahihi reiro.

60 Rehano vi'ani'a ziro, raena'a, "Mene, ani niḡa'e Ioane rae turahi'uma."

61 Ebu ze'a naenaenina'a, "Ioanehe? Ga nabugo bo'aḡano ni 'adi'e o'o'a!"

62 Ebu ze 'evore hina moga ḡoreniro. "Gā'a zamare'etene, niḡa iniu rae re'uma?"

63 Ebu Zakaria'a ire rafaḡa umidadu e'e rana mirihiro. 'Niḡa'e Ioane re'uma.' Ze'a e'e horonirotene, zege nidu'a zaguzagaru.

64 E'e madaḡano Zakaria hebe'a 'ai zogone nahanadu ḡoerirotene agoḡani'a buaro, ebu Badi'a niguniro!

65 Ne azaḡa nidu'a nagini'a furerarote'e horonadu riharo. Ebu Iudea guni'a neḡa azaḡa nidu'a zuni e'e hari nidu'a igiro.

66 E'e igirote'e azaḡa nidu'a'e 'ahige zamaro. 'Tahi'a 'adi'e zama moneo vase nagiḡa re'uma?' Mazaḡa Zuhi'a Boro 'evore gigi'aḡani'a hubehune ane mazao radiunu.

Zakaria'a Badi'a Niguniro

67 E'e enoḡano Vine Zaḡoḡani'a Ioane moga Zakaria zamao iriva'iro, ebu ani'a Badi'a'ono'o ḡoere reiro, raena'a,

‡ 1:59 A'e Isaraela azaḡa haḡai, Badi'a ḡoitorirote'e vaseḡa rae ihozifine.

- 68 “Zuhi'a Boro Isaraela azağa Badi'a mazao matu'o hano'i! Mazağa ani'e Isaraela azağa vađe onadu danaziro, ebu agire azağa evora'ono'o mae vađiziro.
- 69-70 A'e ibite Badi'a'a ane peroveta zađođa azağa hebeono'o reirote'e ġoe'ani'a hudaro. Badi'a'e emeđe sau'aono'o ġabofifine, ane tuđure vazęa Davida mariga'ono'o Keriso tuđuniro.
- 71 Keriso'e emeđe agire azağa mazaono'o ġabofi'uma, ebu emeđe he'ehe'efe'ete'e azağa evora'ono'o mae vađifi'uma.
- 72 Badi'a'e vouđafe vetuđaziro, ebu zeđe teite ġoitorirote'e ġoe'a zamariro,
- 73 a'e vouđafe Aberahamo mazao ġoitorirote'e ġoe'a.
- 74 Badi'a'e emeđe agire azağa evora'ono'o mae vađifi'uma, e'ano'o emeđe mene rihau'ena'a, ane gau hađai'uma.
- 75 Ebu emeđe ġabone zamađano, zamafe nidu'a Badi'a hanadu ane zamao hađai duduga da'o hađae'ena'a, gauđa hađai'uma.”

76 Ebu Zakaria'a ubuga nina'a,

- “Ioane ubude, ġa'e Hitagahune Badi'ađa veize gau'ete'e peroveta vazęa rae huđadi'uma, mazağa ġa'e Zuhi'a Boro ibi ruhiboga veize ane zamao onami'uma.
- 77 Ebu vase hađai sau'a'ono'o ġabone zini'ete'e ibiđa Isaraela azağa ihozi'uma.
- 78 Badi'a'a emeđe vetuđafi rufe'ete'e u'ano, emeđe ġabofoga veize Keriso tuđuni'uma. Mada'a iđunadu hitana'ono'o emeđe rana ađanı'a hiau'ete'e teige, Keriso'a onai'uma.
- 79 Ebu Keriso'a uzabo zu rune zamađano radiu'ete'e ađađa zini'uma, ebu uniho manođa ibiđano ibitofi'uma.”

80 E'e enođano Ioane 'ai bororaro, ebu vine moneo inariro. Ani haba boha'ano radiudo, onamo Isaraela azağa mazao feure haraminu.

2

Iesu'a Fureraro (Mataio 1:18-25)

- 1 E'e madađano Roma haba'a kiniđa niđa Augusto, ani'a ane gau hađae'ete'e azağa veize ġoere 'ahige tuđuriro. “Za Roma haba'a nidu'a zamađano radiu'ete'e azağa nidu'a nize mo'i*!”
- 2 Kurenio'e Siria haba'a gavana vazęa ra'ete'e zamađano ni ma'ete'e ibi'ađa meiro.
- 3 E'ano'o vase nidu'a'e nize zouzifine, zeđe zeđe haba onamiro.
- 4 Iosefa'e Galilea haba'ano Nazareta neđano radiunu. Ani'e Davida mariga zu Beterehema neđa'e Davida haba, e'ano'o ani Iudea haba'ano Beterehema neđa onamiro.
- 5 Iosefa'e Maria ira'auniro, e'ano'o ani'e Maria teite nize zounoga veize onamiro. Maria'e ahi'eta.
- 6-7 Ze'a Beterehema neđano feurirotene, i'udo neđa zamađano'e bazuni haba'a o'o'a. E'ano'o ze'e boromakau neđano radiro. E'ea radinute'e zamađano, ene fureni'uma madađa meiro. Ebu Maria'e ubuga ibi'a fureniro, zu dabua hina 'umadu, boromakau ġubune'ete'e siuvađa zamađano ufi tiro.

Aneru'a Mamoe Taufe'ete'e Azađa mazao Fureraro

8 E'e ohe'ano, mamoe taufe'ete'e azađa'e Beterehema neđa uhiđano haba tauđiđano mamoe taufe radiudo.

* 2:1 sensisi

⁹ Ebu Zuhi'a Boro tuḡure viga'a tabara zeḡe mazao fureraro. Ebu Zuhi'a Boro agaḡani'a agazirotene, ze'e rihau rudaro.

¹⁰ Rehano tuḡure viga'a ziro, raena'a, "Ago rihano'i, rehano abito'i! E hariḡa manoḡa zae ihozoga radu areha. Vaze nidu'ani'a e'e igine matu'i'uma.

¹¹ Izidi zae sau'a'ono'o ḡabozi'uma vazegā, Keriso Zuhi'a Boro'e Davida habao fureraneha.

¹² Za'e tahi'a kome'a dabua hina 'umadu boromakau ḡubune'ete'e siuvaḡa zamaḡano bazunoga horonine, za tahi'aḡa'e Keriso rae ederi'uma."

¹³ Aneru e'e'a 'ouge reirotene, tabara adure'ono'o tuḡure viga ḡuḡuvaḡani'a fureranadu ani teite Badi'a matu'o haro, raena'a,

¹⁴ "Hitanao'e Badi'a nigune'ohe! U rahao'e Badi'a'a matu'o zini'ete'e azaḡa bo'aḡano uniho manofe'ohe!"

¹⁵ Aneru nidu'a'a ḡoere hauḡirotene muhizadu adure itiro. Ebu mamoe taufe'ete'e azaḡa'e zeḡe'a bare neneḡaniro, raena'a, "Aro, Zuhi'a Boro'a edemafe'ate'e ḡauḡani'a hudanate'e ḡianoga veize Beterehema neḡa onamihi!"

¹⁶ 'Ougadu ze ḡarihe Beterehema neḡa onamiro. Ebu Maria zu Iosefa vaḡadu tahi'a kome'a boromakau ḡubune'ete'e siuvaḡa zamaḡano baze'enoga horoniro.

¹⁷ Ebu ze tahi'a kome'a moneo tuḡure viga'a ḡoerirote'e ḡoe'a ihoziro.

¹⁸ Vaze nidu'a'e mamoe taufe'ete'e azaḡani'a reirote'e ḡoe'a igirotene zaguzagau ḡouriro.

¹⁹ Rehano Maria ani 'ouge furerarote'e haḡaiḡa nidu'a mae zamao ofadu zamare radiu tauḡinu.

²⁰ Mamoe taufe'ete'e azaḡa'e tuḡure viga'a zirote'e ḡoe'a nidu'a furerarote'e horoniro zu igiro. E'ano'o ze Badi'a nigune'ena'a, bare mamoeze 'u'a onamiro.

²¹ Mada 8 meirote'e zamaḡano, tahi'a 'adi'e ahi'a ogaḡa rana iḡuri haḡairo, ebu vi'a mogani'a niḡa Iesu rae turahiro. A'e vi'a ize ene mene tougano tuḡure viga'a reirote'e niḡa.

Iesu Ierusalemā Haba'a Zamahu Itiro

²² Maria'a Iesu furenirote'e enoḡano, mada 40 'ai vitaro. E'ano'o Mose goro ḡoe'a idunaḡano, Iosefa zu Maria'e ahirize dehene'ete'e madaḡa meirotene, tahi'a kome'a Zuhi'a Boro zamao ohonifine, Ierusalemā haba'a zamahu itiro.

²³ Mazaḡa Zuhi'a Boro goro ḡoe'a'e raena'a, 'Ene ohozeḡa ibi'a'e nidu'a Badi'a veize radu zaḡozaḡoni'uma ebu Zuhi'a Boro ha'uma,'

²⁴ ebu Zuhi'a Boro goro ḡoe'a'e bare raena'a, 'Badi'a dibu'o hafine, vi'a zu moga'e Tubugo niniḡa 'aheu ga nini komeḡa 'aheu Badi'a ha'uma.' E'ano'o ze tahi'a kome'a zamahanadu Ierusalemā haba'a itiro.

Simeona'a Iesu moneo Ḡoeriro

²⁵ E'e madaḡano Ierusalemā haba'ano ohoze 'ahoga niḡa Simeona'a radiunu. Ani'e haḡaiḡa duduḡa zu Badi'a ḡoere hegote'ete'e vazegā. Ani'e Isaraela azaḡa ḡabozi'uma vazegā Keriso guhine onainu, ebu Vine Zaḡoḡa'e ani mazao radiunu.

²⁶ Vine Zaḡoḡani'a Simeona ibite 'ahige ihoniro, raena'a, "Ḡa'e mene ruda'uma onamo Keriso horoni'uma."

²⁷ Ebu Simeona'e Vine Zaḡoḡani'a ibito hanadu kuru neḡa diuḡiro. E'e madaḡano Mose goro ḡoe'a idunaḡano haḡaoga veize Iesu'e vi'a mogani'a zamahu diuḡiro.

²⁸ Ebu Simeona'a Iesu mae ohanadu Badi'a matu'o haro, raena'a,

²⁹⁻³⁰ "Zuhi'a Boro, ḡa'a ibite ihiro, raena'a, 'Simeona, ḡa izema rudanoḡano vaze sau'a'ono'o ḡabozite'e vazegā, Keriso horoni'uma.'

E izidi ubumahe hina ani horoneha! E'ano'o eġe, ġae tuġure vazegħa'e zama roġeġaheta rune moneo tuġuhe onamo'i!

³¹ Zuhi'a Boro, ġa'e vaze nidu'a zamao Keriso ruhibiro.

³² Agaġa teiġe, ani'e Iuda mene azaġa Badi'a ihozi'uma. Zu ani u'ano, ġae tahi'a Isaraela azaġa nize rae ġihizi'uma."

³³ Iesu vi'a moga'e Simeona'a Iesu moneo reirote'e ġoe'a igirotene zaguzagaro.

³⁴ Ebu Simeona'a ze veize kuraro, zu vi'a Maria niro, raena'a, "Tahi'a 'adi'e Badi'a'a ohotiro. Isaraela azaġa nu'e ani mene mae ġihinine, ze'e ġabone ibiġanono'o bua'uma. U vaze nu'e ani mae ġihinine, ze'e ġabone ibiġano eda'uma. Ebu vaze'a ani mazaono'o Badi'a'a gaue'ete'e horoni'uma, rehano vazevaze'a ani 'u'u'i'uma.

³⁵ Ebu hena, vaze zamaroneze sau'a nidu'a furera'uma. Ebu zama moneo'e tahi'a 'ahi u'ano, benisi'a ġoune'ete'e teiġe, zamaġo'e aduda'uma."

Ana'a Iesu moneo Ġoeriro

³⁶ Peroveta roġaegħa 'ahoga niġa Ana, ani zuni Ierusalemaha'ano radiunu. Ani'e Fanuela aboġa ebu Asera mariga roġaegħa. Ani'e roġae vouġaġa. Ani hahuradu muri 7 enoġano i'ani'a rudaro.

³⁷ Ebu ġozoba radiu onamo izidi muriġa 84 'ai meiro. Ani'e iġaiġa kuru neġa onaminu ebu madai zu ohere zaġozaġe'ena'a, Badi'a mazao kuraunu.

³⁸ Simeona'e Maria zu Iosefa teite ġoerirote'e zamaġano, Ana'a zeġe vaġe onadu Badi'a matu'o haro. Ebu tahi'a e'e moneo vaze ziro, raena'a, "Vaze nidu'a'e Ierusalemaha'ano azaġa 'evoreono'o mae buzite'e vazegħa faġa hune guhine onae'ohe. Tahi'a 'ahi'e zeġe'a guhine'ete'e vazegħa!"

³⁹ Iosefa zu Maria'e Badi'a goro goe'a idunaġano Ierusalemaha'ano gau nidu'a hauġirotene, ze Galilea haba'ano onamadadu Nazareta neġa bare feuriro.

⁴⁰ Tahi'a kome'a Iesu 'ai bororaro zu inariro. Ebu ani vaze huhuzaġa reiro, zu Badi'a manoġa'e ane mazao radiunu.

Iesu'a Kuru Neġano Ġoeriro

⁴¹ Muri nidu'a Iġine Mode'ete'e Muiġa madaġano Iesu vi'a moga'e Ierusalemaha'ano itido.

⁴² Iesu ani muri 12 meirote, iġaiġa haġaidote'e teiġe, e'e Muiġa augifine zeġe'a Ierusalemaha'ano itiro.

⁴³ Ebu Mui hauġadu Iesu vi'a moga'e neze onamiro. Rehano ze Iesu'e Ierusalemaha'ano muhinirota'e aġu'a.

⁴⁴ Iosefa zu Maria ze'e 'ahige zamariro, 'Iesu'e vaze ġunuġano oname'ohe.' Ze ibio oname'ena'a mada tiba vitinirotu'u, nabudize zu zeġe teite onamirote'e azaġa bo'aġano Iesu vaġiro.

⁴⁵ Ebu ani mene horonirotene, ze bare ani vaġe'ena'a Ierusalemaha'ano itiro.

⁴⁶ Ebu mada uġiduġa zamaġano, kuru neġano Iesu horoniro. Ani'e Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azaġa teite ehore radiunu, ebu zeġe ġoere iġinu, zu ġadimu nu haġainu.

⁴⁷ Vaze nidu'a'e Iesu edeġa zu ane'a naenaenzirote'e ġoe'a igirotene zaguzagaro.

⁴⁸ Vi'a mogani'a horonandu ze zuni zaguzagaro. Vi'ani'a Iesu niro, raena'a, "Ubude! Nougadu 'ougeha? Eme zamafe adudu'ena'a ġae vaġeha!"

⁴⁹ Ebu Iesu'a naenaeni, raena'a, "Za nougadu e vaġeha? 'Ahi'e eġe mama ne, e'ano'o e radeha. Za a'e mene ederaheġe?"

⁵⁰ Rehano vi'a moga'e ani'a nagini reirota'a'e mene ederiro.

⁵¹ E'e enoġano Iesu ani zeġe teite Nazareta neġa ovoiro, ebu zeġe tuġure igiro. Vi'a'e Iesu mazao furerarote'e ġauġa nidu'a ane zamao zamare radiunu.

⁵² Iesu ani zamaroneġani'a faine bororaunu zu ahi'ani'a farau bororu itinu. Ebu Badi'a zu vaze'a ane mazao matu'inu.

3

*Ioane'a Iesu Ibi Ruhiniro
(Mataio 3:1-12, Mareko 1:1-8, Ioane 1:19-28)*

¹ Tiberio Kaisara ani Roma haba'a nidu'a kiniga radu muri 15 zamaḡano ibitohaunu. E'e madaḡano Ponitio Pilato'e Iudea haba'a gavanaḡa. Heroda'e Galilea haba'a kiniga, negoḡa Firifo'e Iturea zu Taronito haba'a kiniga ebu Rusaniana'e Abirene haba'a kiniga.

² U Anasi zu Kaiafa'e Badi'a dibu'o hau'ete'e azaḡa ḡihi'aḡa reiro. E'e zamaḡano Zakaria ubuga Ioane'e haba boha'ano radiunu ebu Badi'a ḡoere'a ane mazao buaro.

³ Ani'e Ioridana vuḡa uhiḡano haba'a haba'a nidu'a onamadu haramiro, raena'a, "Saua'ono'o ḡihuradu bapatiso mo'i! 'Ougine, Badi'a sau'aze rae modi'uma!"

⁴ Amahi Peroveta vazeḡa Isaia'a bukao* Ioane moneo 'ahige mirihiro.

"Vaze 'ahogani'a haba boha'ano huau'ohe, raena'a,
'Zuhi'a Boro'a onai'uma ibiḡa ruhibo'i! Ane ibi mae duduno'!

⁵ Ebu do'oḡa nidu'a tuni'uma, maḡa boro zu maḡa zuhu'a nidu'a mae rahani'uma, ibi be'oḡa be'oḡa duduni'uma, haba bekuḡa bekuḡa nidu'a sebani'uma†.

⁶ Ebu vaze nidu'a Badi'a'a vaze sau'aze'ono'o ḡaboze'ete'e horoni'uma."

⁷ Ebu vaze ḡuḡuvaḡa bapatiso mouga radu Ioane vaḡe arirotene, Ioane'a ziro, raena'a, "Za'e, Zarama moheḡa ubuga ubuga! Vaze'a zae mazao 'ahige reiro, raena'a, 'Badi'a'ono'o maḡunu'a onaine ferau muhino'i! Rehano feranoga'e mene idara'uma!"

⁸ U ibite haḡai sau'aono'o ḡihurirrote'e haḡaiḡa fureno'i! Ebu ago 'ahige zamaro'i, 'Eme'e Aberahamo mariga, e'ano'o Badi'a'a mene maḡunofi'uma.' Mazaḡa, e zae zi'ohe, Badi'a'a hadi 'adi madu Aberahamo mariga nufine zuni idaḡa.

⁹ Ḡiro 'ai ire taigano teha. E'ano'o huga manoḡa mene ini'ete'e ireḡa'e udi higonadu ire rogao feuni'uma."

¹⁰ Ioane'a 'ouge reirotene, vaze ḡuḡuvaḡani'a ḡadiniro, raena'a, "Eme nouge haḡaifone manoḡa?"

¹¹ Ebu ani'a naenaenziro. "Iniu dabuaḡa 'aheu ro'idene tiba'e dabuaḡa o'o'a vazeḡa hano'i, ebu iniu ogomuḡeta ro'idene vininate'e vazeḡa teite ḡahugotito'i!"

¹² Takesi ufe'ete'e azaḡa zuni bapatiso mouga radu ariro ebu Ioane ḡadiniro, raena'a, "Ihore vazeḡa, eme nouge haḡaifone manoḡa?"

¹³ Ani'a naenaenziro. "Takesi ufo'idene, gavamani'a ra'ete'e idunaḡano da'o ufo'i, zu ago vitau ufo'i!"

¹⁴ Ebu uti azaḡani'a zu ḡadiniro, raena'a, "Eme nouge haḡaifone manoḡa?" Ani'a naenaenziro. "Vaze moni ago meize tauḡo'i, ebu ḡuriro moneo vaze ago debaze tauḡo'i! Zae moni gauḡano da'o matu'o'i!"

¹⁵ Mazaḡa vazevaze'e Keriso'a are'ete'e guhininu, ze 'ane, 'Ioane'e Keriso!', rae zamariro.

¹⁶ Ebu Ioane'a zeḡe nidu'a naenaenziro, raena'a, "E'e vu hina bapatisozeha. Rehano onai'uma vazeḡa'e gigi'aḡa ḡihi'a. Ani'e eḡe vitihoga zu eḡe'a ani tamaka miniḡa fuhi'e'ete'e tuḡureḡa vazeḡa rae rouga zuni mene idaḡa. Ani'e Vine Zaḡoḡa zu ire roga hina abatisozi'uma.

¹⁷ Maho hirive'ete'e madaḡano, vaze'a kari hina rouḡa tenadu maho hu'i'ohe, ebu iguḡa manone'ohe zu meba hare dehene'ohe. Ebu huga'e suaba zamaḡano ti'ohe, rehano iguḡa'e ire rogao hufi haone'ohe. E'e teige, ani'a vazevaze rovozi'uma.‡"

* 3:4 Isaia 40:3-5 † 3:5 Hari idaidaḡa. Huga'e sau'a nidu'a mae mode'ete'e ‡ 3:17 Giriki, vuidi hirive'ete'e hariga idaidaḡa

¹⁸ Ebu Ioane'a ḡoere ḡehaḡa nunu hina vazevaze iraduguze'ena'a, hari manoga hina haramoziniro.

¹⁹ Ioane'a Galilea haba'a kiniḡa Heroda Antifasi zuni ta'iroharo. Mazaḡa ani'e negoḡa inuga niḡa Herodia meinadu ane teite hahuriro, zu haḡai sau'a sau'a ḡehaḡa haḡaido.

²⁰ Ebu Heroda'e sau'a e'e nidu'a ranao 'ahoga ragatiro. A'e Ioane ḡu'ano zouniro.

Iesu Babatisoniro

(Mataio 3:13-17, Mareko 1:9-11)

²¹ Ioane'e izema ḡutanogano, vaze nidu'a bapatiso meirotene, Iesu zuni bapatiso meiro. 'Ougadu Iesu ani kurau'ete'e zamaḡano adure'a bohataro,

²² ebu Vine Zaḡoḡani'a Tubugo niniḡa teige ane rana ehorio ovairo. Ebu ago 'ahogani'a adure'ono'o ḡoeriro, raena'a, "Ḡa'e eḡe ubude. Eḡe'a ḡae zamare borofe'ohe ebu ḡa mazao matu'e rudau'ohe."

Iesu Mariga Duḡuru

(Mareko 1:1-17)

²³ Iesu'e muriḡa 30 reirotene, ani gaḡa ḡadaheniro. Vaze'a ani'e Iosefa ubuga rae zamariro.

Iosefa'e Heli ubuga,

²⁴ Heli'e Matati ubuga, Matati'e Levi ubuga, Levi'e Melki ubuga, Melki'e Ianai ubuga, Ianai'e Iosefa ubuga,

²⁵ Iosefa'e Matatia ubuga, Matatia'e Amosi ubuga, Amosi'e Nahumu ubuga, Nahum'e Esli ubuga, Esli'e Nagai ubuga,

²⁶ Nagai'e Ma'ati ubuga, Ma'ati'e Matatia ubuga, Matatia'e Semein ubuga, Semein'e Ioseka ubuga, Ioseka'e Ioda ubuga,

²⁷ Ioda'e Ioanan ubuga, Ioanan'e Resa ubuga, Resa'e Zerubabele ubuga, Serubabele'e Sealtiele ubuga, Sealtiele'e Neri ubuga,

²⁸ Neri'e Melki ubuga, Melki'e Adi ubuga, Adi'e Kosam ubuga, Kosam'e Elmadam ubuga, Elmadam'e Ere ubuga,

²⁹ Ere'e Iosua ubuga, Iosua'e Eliesere ubuga, Eliesere'e Iorim ubuga, Iorim'e Matat ubuga, Matat'e Levi ubuga,

³⁰ Levi'e Simeon ubuga, Simeon'e Iuda ubuga, Iuda'e Iosefa ubuga, Iosefa'e Ionam ubuga, Ionam'e Eliakim ubuga,

³¹ Eliakim'e Melea ubuga, Melea'e Mena ubuga, Mena'e Matata ubuga, Matata'e Natana ubuga, Natana'e Davida ubuga,

³² Davida'e Iese ubuga, Iese'e Obed ubuga, Obede'e Boa ubuga, Boa'e Salmon ubuga, Salmon'e Nason ubuga,

³³ Nason'e Aminadaba ubuga, Aminadaba'e Admina ubuga, Admina'e Areni ubuga, Areni'e Hesron ubuga, Hezron'e Perez ubuga, Perez'e Iuda ubuga,

³⁴ Iuda'e Iakobo ubuga, Iakobo'e Isako ubuga, Isako'e Aberahamo ubuga, Aberahamo'e Tera ubuga, Tera'e Nahoro ubuga,

³⁵ Nahoro'e Seruga ubuga, Seruga'e Reu ubuga, Reu'e Pelegi ubuga, Pelegi'e Ebere ubuga, Ebere'e Sela ubuga,

³⁶ Sela'e Kenana ubuga, Kenana'e Afasada ubuga, Afasada'e Sema ubuga, Sema'e Noa ubuga, Noa'e Lameki ubuga,

³⁷ Lameki'e Metusela ubuga, Metusela'e Enoke ubuga, Enoke'e Iaredi ubuga, Iaredi'e Mahalalela ubuga, Mahalalela'e Kenana ubuga,

³⁸ Kenana'e Enosi ubuga, Enosi'e Seti ubuga, Seti'e Adamu ubuga, Adamu'e Badi'a ubuga.

4

Satania'a Iesu Tuhune Nuriro
(Mataio 4:1-11, Mareko 1:12-13)

¹ Iesu'e Ioridana vuğa mode iğunirotene, Vine Zağoğani'a ane rana inare hune radadu haba boha'a tutune onamiro.

² E'ea, mada 40 zamağano Satani'a Iesu tuhune nuriro. E'e madağano ani ogomu 'ahoga mene aro, e'ano'o mada gonagano ani vinine runiro.

³ Ebu Satani'a Iesu niro, raena'a, "Ġa'e Badi'a ubuga ro'idene, hadi 'adi neadu ġihune beredio no'i!"

⁴ Iesu'a naenaenina'a, "Mene! Buka Zağoğano raena'a, 'Vaze'e beredio da'o mene ġabode radi'uma. Rehano vine ogomuğano zuni radi'uma."

⁵ Ebu Satani'a Iesu tutunadu hitaga haba'a itadu zogone vaze'a ibitohau'ete'e haba'a boroboro nidu'a ihoniro.

⁶ Ebu ani'a nina'a, "Eğe'a ġa'e haba boroboro de'e ibito ha'uma gigi'ağa zu manohuga nidu'a ġani'uma. A'e ege enoga ġauğa 'ahine, ege'a urate'ete'e vaze hau tauğoga zuni idağa da'o.

⁷ E'ano'o ġa e mazao kuraune, de'e nidu'a ġae ġani'uma!"

⁸ Ebu Iesu'a naenaenina'a, "Mene! Buka Zağoğano raena'a,

'Zuhi'a Boro ġae Badi'a mazao da'o kurano hano'i, zu ane gau da'o hağao'i!"

⁹ Ebu Satani'a zamahanadu Ierusalemaha haba'a onamiro. Ebu kuru neğa hitaga huneo ohonadu niro, raena'a, "Ġa Badi'a ubuga ro'idene ada'ono'o rafato'i!

¹⁰ Mazağa Buka Zağoğano raena'a,

'Badi'a'a dugu'oga veize aneruğa tuğuzi'uma.

¹¹ Ze'a 'evoreze hina mae ġihi'i'uma 'ahine, ġae oda'e hadio mene tutuha'uma."

¹² Rehano Iesu'a naenaeniro. "Mene! Buka Zağoğano raena'a, 'Zuhi'a Boro ġae Badi'a ago tuhuno'i!"

¹³ Ebu Satani'e Iesu tuhune hauğirotenene, mada manoga 'ahoganobu'u bare tuhuni'uma radu mode iğuniro.

Iesu'a Galilea Haba'ano Ihoziro
(Mataio 4:12-17, Mareko 1:14-15)

¹⁴ Iesu'e Vine Zağoga gigi'ağani'a iri'avonadu bare Galilea haba'a onamiro. Ebu ane hari'e haba nidu'a zamağano bororaro.

¹⁵ Ani'a nu'onu'o neğano ihozido ebu zege nidu'a'e ani niguniro.

Nazareta Azağani'a Iesu Hezahoharo
(Mataio 13:53-58, Mareko 6:1-6)

¹⁶ Ebu Iesu'e Nazareta neğa onamiro. E'e Neğa'e ane'a bororarote'e haba'a. Bana Madağano ane'a iğaiğa hağainute teige, nu'onu'o neğano diuği onamiro. Ebu Buka Zağoga me'odoga radu iğune edaro.

¹⁷ Iğune edarotene kuru neğa ġiane'ete'e vazegani'a Isaia peroveta'a mirihirote'e bukağa mae haro. Ebu ani'a vava'adu me'odi'uma haba'a horoniro. A'e 'ahige rae mirihiro.*

¹⁸ "Zuhi'a Boro Viga'e ege rana reiro. Zahara azağa mazao hari manoga haramoga veize ani'a ege ohotiro.

* 4:17 Isaia 61:1-2

Ebu Sau'ani'a batuzirote'e azaḡa fuhi'e aheti'uma, ubuma kuru azaḡani'a ehama'uma zu aduḡani'a ḡahizirote'e azaḡa'e ahete modi'uma', rae furenoga veize, Badi'a'a eḡe tuḡuhiro.

19 Ebu zuni Zuhi'a Boro'a ane vaze ḡaboze'ete'e madaḡa momeo furenoga radu tuḡuhiro."

20 Iesu'a buka me'ode hauḡirotene buka 'uadu mae harote'e vazeḡa bare haro ebu ehoriro. Nu'onu'o neḡa zamaḡano vaze nidu'a ani ḡiaḡianiro.

21 Ebu Iesu'a ḡadaheni ziro, raena'a, "Za'a egate'e Buka Zaḡoḡano ḡoe'a e'e 'ai izidi 'ada hudaneha."

22 Zeḡe nidu'a ani mae ḡihine ḡoeriro zu ani hebeono'o buaudote'e ḡoe'a manōḡa egadu zaguzagaro. Rehano, ze raena'a, "Ani'e Iosefa ubuga! Eme'e ani ḡoere mene igi'uma."

23 Ebu Iesu'a ziro. "E edeḡa za'e eḡe mazao ḡoere 'ahi ra'ohe, raena'a, 'Gohe vazeḡa, ibite ḡae'a uḡiḡo faino'i, ebu vaze 'ahoga uḡi faino'i!' Ebu raena'a, 'Iesu, ḡa Kaperanauma neḡano haḡai gigi'a haḡairote'e teige, ḡae haba 'adao zuni haḡao'i! 'Ougine, emeḡe'a ḡae ḡoere'e mae ḡihini'uma.'

24 E hube hune zi'ohe. Zae'a eḡe ḡoere mene mae ḡihine'ete'e teige, peroveta azaḡa zuni zeḡe habao vaze'a mene mae ḡihize'ohe.

25 Rehano zamaro'i! Peroveta vazeḡa niḡa Elia madaḡano, muri uḡidu zu ḡaha'a zamaḡano irugu'a mene ru'aro, e'ano'o Isaraela haba'a nidu'a zamaḡano zahara boro'a buaro. E'e madaḡano ḡozoba ḡehaḡa'e Isaraela haba'ano radiunu.

26 Rehano Elia'e Badi'a'a Isaraela ḡozoba azaḡa mazao mene tuḡuniro. Ani'e Sidoni haba'a uhiḡano ne 'ahoga niḡa Zarepatio radiunute'e ḡozobaḡa 'ahoga mazao tuḡuniro. Zarepati neḡa'e mene Isaraela haba'a

27 Ebu peroveta vazeḡa niḡa Elisa madaḡano Isaraela haba'ano lefera azaḡa ḡehaḡani'a radiunu, rehano ze mene dehene faiziro. U Siria haba'a vazeḡa niḡa Na'amani da'o dehene fainiro. Siria haba'a zu mene Isaraela haba'a. Eḡe zuni adama haḡai gigi'a mene haḡai'uma, rehano ne 'ahoga vaḡe onami'uma, mazaḡa za'e mene mae ḡihihe'ohe."

28 Iesu'a 'ouge reirotene, nu'onu'o neḡa zamaḡano vaze nidu'a maḡune rudaro.

29 Zeḡe nidu'a iḡunadu, e'e haba'anono'o ani tuḡune vaḡiniro. Ebu dofaraο duine feunoga radu, neze ogorarote'e haba'a hitaga tutune itiro.

30 Rehano Iesu'a vaze ḡunuḡano onamadu ane edeḡano dauḡiro.

Iesu'a Vine Sau'a Hegone Buniro

(Mareko 1:21-28)

31 Ebu Iesu'a Galilea haba'ano Kaperanauma neḡa ovoadu Bana Madaḡano nu'onu'o neḡano vaze ihoziro.

32 Vaze nidu'a ani'a ihozoga igirotene zaguzagaro, mazaḡa ani ḡoere'e gigi'a, Badi'a ḡoere heuḡa.

33 Bana Madaḡa 'ahogano vine sau'aḡeta vazeḡa 'ahoga'e nu'onu'o neḡano radiro. Ani'a houna'iro, raena'a,

34 "Iesu Nazareta vazeḡa! Eme ago ḡunuḡunu'o'i! Ḡa eme ruifoga radu arahehe? Ḡa iniu'e e edeḡa. Ḡa'e Badi'a vaze zaḡoḡa!"

35 Iesu'a vine sau'a ta'iroharo, raena'a, "Hezo'a! Vaze e'e mazaono'o buanoi!" Ebu vine sau'ani'a zeḡe nidu'a bo'aḡano vaze e'e mae rahao higonadu buau dauḡiro. Rehano vaze a'e mene omatiro.

36 Vaze nidu'a zaguzagaro ebu zeḡe zeḡe'a bare raena'a, "Ani ḡoere'e nagigā? Ani'a inaraḡa zu gigi'aḡa hina vine sau'a zeatene ze egohanadu buaneha!"

37 Ebu Iesu hariḡa'e uhiḡa uhiḡa haba'a nidu'a bororaro.

*Vaze Ġehaġa Faiziro**(Mataio 8:14-17, Mareko 1:29-34)*

³⁸ Iesu'e nu'onu'o neġa modadu Simona ne onamiro. De'ea Simona emoġa roġaeġa'e ahi'ani'a gigne runiro, e'ano'o ani fainoga veize vaze'a Iesu uminiro.

³⁹ Ebu Iesu'e ani uhiġano edanadu ahi'a gigi'a e'e ġoere riga hina hegone buniro. 'Ougadu ugi e'e'a ani mazaono'o vaġiniro. Ebu Simona emoġani'a zogone iġunadu zeġe veize ogomu ġorohe ziniro.

⁴⁰ Ebu mada'a ovoe'ete'e zamaġano, vazevaze'a ugi irāġa nunu Iesu vaġe tutuze onamiro, ebu Iesu'a evo'a zeġe tiba tiba rana teadu manore hauġiro.

⁴¹ Vine sau'a sau'a'e Iesu'e Keriso rae ederrote'e u'ano, ze vazevaze mazaono'o buarotene, huario, raena'a, "Iesu, ġa'e Badi'a ubuga!" Rehano Iesu'e, ze'a ani rae furenoga mene uratiro, e'ano'o ani'a tairo zenadu ġoereze gararoziro.

*Iesu'a Harama Ragaviro**(Mareko 1:35-39)*

⁴² Oherebau uzeuze Iesu'e ane da'o radoga radu vaze o'o'a haba'a onamiro. U vaze ġuġuvaġani'a Iesu vaġe onaadu mene muhize iġunoga veize uminiro.

⁴³ Rehano Iesu'a ziro, raena'a, "E'e haba 'ahoga 'ahogano zuni Badi'a'a ibito-hau'ete'e haba'a hariġa manoġa harami'uma, mazaġa de'e u'ano, eġe tuġuhiro."

⁴⁴ Ebu ani Iudea haba'ano nu'onu'o neġano harama ragaviro.

5*Iesu'a Ane Tahiatahi'a Zamaziro**(Mataio 4:18-22, Mareko 1:16-20)*

¹ Mada 'ahogano Iesu'a Galilea du'ura ġenaġano edau'ena'a, Badi'a ġoere haraminu. Ebu vaze ġuġuvaġa'e ani haramo abitoga veize bibitite onamiro.

² Iesu'a du'ura ġenaġano ġasi 'aheu horoniro, u ġasi azaġa'e buanadu re'evaze vuzu'e radiunu.

³ Iesu'a Simona ġasio tiradu niro, raena'a, "Tahiġa duine buno'!" Ebu Iesu'e ġasi zamaġano ehoradu vaze ġuġuvaġa haramo ziniro.

⁴ Ani harama hauġirotene, Simona niro. "Hoe'a mone onamo'i, ebu re'eva feunadu ġozone re'evano'!"

⁵ Simona'a naenaeniro, raena'a, "Eme ohere faġa gau boro haġae'ena'a re'eva rehano, mene maneha. Rehano e ġa ġoere mae ġihinadu re'eva feuni'uma."

⁶ Ebu ze'a re'eva feunirotene, re'eva zamaġano'e ġozone ġehaġani'a oġanadu re'eva'e zigaro.

⁷ E'ano'o danazoga veize ġasi 'ahogano nabudize huze zaveziro. Ebu ze aradu ġasi 'aheu'e ġozone hina iriva'onadu ariga zuburiro.

⁸⁻¹⁰ Simona zu ane teite radirote'e azaġa nidu'a ġozone ġehaġa e'e horonirotene, ze zaguzagau rudaro. Zebedi ubuga 'aheu nize Iakobo zu Ioane'e Petero teite gauinu, e'ano'o zeġe zuni zaguzagaro. Ebu Simona, niġa 'ahoga'e Petero, ani'a haġai 'uguġa horonadu Iesu oda babaġano higau bauriro. Ebu raena'a, "Zuhi'a Boro! E'e sau'a vazeġa, e'ano'o eġe mazaono'o vaġino'!" Iesu'a naenaeniro. "Ago rihano'! Izidiono'o onamo mada nidua ġa'e vaze re'evazi'uma."

¹¹ Ebu ze hebeti onaadu ġauze nidu'a modadu ane hegote onamiro.

*Lefera Vazeġa Fainiro**(Mataio 8:1-4, Mareko 1:40-45)*

¹² Iesu'e neġa 'ahogano radirote'e zamaġano, lefera vaze 'ahogani'a ane vaġe onairo. Ani'a Iesu horonadu ane zamao rahao ġuġuriro, ebu uminiro, raena'a, "Zuhi'a Boro, ġa urato'idene, faiho'!"

¹³ Ebu Iesu'a 'evo'a einadu vase e'e oboniro, ebu raena'a, "E urate'ohe. Ġae manoro'i!" 'Ougadu lefara e'e'a zogone dauġiro.

¹⁴ Ebu Iesu'a ġoere riġa hina niro, raena'a, "Nagini'a ġae mazao fureranata'a'e vase 'ahoga ago no'i! Rehano Badi'a dibu'o hau'ete'e vaseġa vaġe onamadu ahiriġo ihono'i*! Ebu lefaraono'o manoreha rouga veize, Mose'a reirote'e dibu'oġa Badi'a hano'i! 'Ougine vase'a ġa 'ai manore huneha rae ederi'uma."

¹⁵ Rehano Iesu hari'e ġarihe bororu onamiro. Ebu vase ġuġuvaġani'a Iesu ġoere abitoga zu ugize'a manoroga radu ane vaġe onairo.

¹⁶ Rehano mada rae rae Iesu ane da'o vaseġa o'o'a haba'a onamadu e'ea kuraudo.

Iesu'a Ahi'a Mene Hagane'ete'e Vazeġa Fainiro

(Mataio 9:1-8, Mareko 2:1-12)

¹⁷ Mada 'ahogano Iesu'a harame'ete'e zamaġano, Farisea azaġa zu Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azaġani'a Iesu uhiġano ehore radiunu. Ze'e Galilea haba'a zu Iudea haba'ano neġa 'ahoga 'ahoga'ono'o ebu Ierusalem haba'aono'o onairo. Ebu Zuhi'a Boro gigi'a inaraġa'e Iesu'a vase faizoga veize ane rana reiro.

¹⁸ E'e madaġano vase nu'e ahi'a mene hagane'ete'e vaseġa farata hina herate onamadu Iesu zamao bazune tihi reiro.

¹⁹ Rehano ze'a vase ġuġuvaġa 'ahine, ibihetaono'o odohe diuoga mene idararo. E'ano'o ze binu hitaga itadu binu mae bohaniro. Ebu vase ġuġuvaġa bo'aġano farata mini hina ovoe dabanadu Iesu zamao bazune tiro.

²⁰ Ze'a Iesu mazao fie'ete'e Iesu'a horonirotene, ani raena'a, "Vazehe, ġa sau'a 'ai rae modeha!"

²¹ Farisea azaġa zu Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azaġa'e zeġe'a bare zamariro, raena'a, "Ani'e nagi vaseġa? Nougadu Badi'a sausaune ġoere'ohe? Badi'a'a da'o vase sau'a rae mode'ohe!"

²² Iesu ani zeġe'a nouge rae zamarirota 'ai ederadu naenaenziro, raena'a, "Za nougadu eġe ġoere 'adi zamare'ohe?"

²³ Ani mazao nougenouge nine, ġoe'a'e ufiġa? 'Ġae sau'a 'ai rae modeha' rae ni'ete'e ga 'Iġunadu onamo'i' rae ni'ete'e?"

²⁴ Rehano e ani manoni'uma ebu ani sau'a zu rae modi'uma, mazaġa eġe, Vaze Ubuġa'e raha 'adao vase sau'a rae mode'ete'e gigi'aġa meirote'e zuni za ihozi'uma." Ebu Iesu'a ahi'a mene hagane'ete'e vaseġa e'e nina'a, "Eġe'a ġa'ohe. Iġuno'i ebu farataġo odohadu neġo onamo'i!"

²⁵ Ebu vase e'e'a zogone zeġe zamabe'ano'o iġune edanadu farataġa meiro ebu Badi'a ni mae ġihine'ena'a neġa onamiro.

²⁶ Vaze nidu'a'e zaguzaganadu rihau radaro. Ebu Badi'a ġihiniro, raena'a, "Eme izidi haġai nu badeġa horoneha!"

Levi Zamaharo

(Mataio 9:9-17, Mareko 2:13-22)

²⁷ E'e enogano Iesu'e haba e'e mode iġunirotene takesi vaseġa 'ahoga, niġa'e Levi horoniro. Ani'e takesi haba'ano ehore radiunu. Ebu Iesu'a niro, raena'a, "Eġe hegoto'i!"

²⁸ Ebu Levi ani ġauġa nidu'a modadu ani hegotiro.

²⁹ Levi'a ane neo Iesu veize ogomu boro haġairo. E'ea takesi azaġa ġehaġa zu vase nunu zeġe teite ogau tiburaunu.

³⁰ Rehano Farisea azaġa zu zeġe moneo Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azaġani'a Iesu tahi'atahi'a mazao maġune ġoeriro, raena'a, "Za'e nougadu takesi azaġa zu sau'a azaġa teite ogau tiburu'ohe?"

* 5:14 A'e, ani'a ahiri udahadu manoreha reifine

³¹ Ebu Iesu'a naenaезiro, raena'a, "Ugi o'o'a azaḡa'e gohe vazegā mene vaḡe'ohe, rehano ugi azaḡani'a ani vaḡe'ohe.

³² E'e teige, e'e dudugā rae zamare'ete'e azaḡa huzoga radu mene onairo. Rehano haḡai sau'a rae zamare'ete'e azaḡa huzadu zeḡe sau'anono'o ḡihuroga veize onairo."

Ihore Iziga

(Mataio 9:14-17, Mareko 2:19-22)

³³ Ebu hena vase nu'a Iesu niro, raena'a, "Ioane bapatiso tahi'atahi'a'e ogomu moneo mada ḡehaḡa zaḡozaḡe'ohe zu kurau'ohe. Farisea azaḡa tahi'atahi'a zuni 'ouge haḡae'ohe. Rehano nougadu ḡa tahi'atahi'a'e iḡaiḡa ogau'ohe?"

³⁴ Ebu Iesu'a ziro, raena'a, "Hahure'ete'e madaḡano, ohoze hahu izigani'a huze'ete'e azaḡa'e ane teite ogau tiburaune, ze mene zaḡozaḡi'uma.

³⁵ Rehano zeḡe mazaono'o ohoze hahu iziga'e mae vaḡini'uma madaḡani'a onaine, ze'e vetuḡa ranadu zeḡe'a zaḡozaḡi'uma."

³⁶ Ebu Iesu'a bare hari 'ahoga idaniro, raena'a, "Vaze 'ahogani'a dabua iziga vari'e madu dabua amahiḡa mene banini'uma. Baninine, dabua iziga'e mae zigi borofi'uma, ebu dabua iziga'e amahiḡa teite horone tibunoga zuni mene manoga re'uma.

³⁷ Ebu vase 'ahogani'a vaini vuḡa baiḡe † amahiḡa zamaḡano vaini vuḡa iziga mene be'une ufi'uma. Be'une ufine, vaini vuḡani'a baiḡe e'e iri'avadu be'uti'uma. Ebu vaini vuḡa'e sore rururanadu baiḡe amahiḡa sausauni'uma.

³⁸ E'ano'o vaini vuḡa iziga'e, baiḡe izigano beu'e ufi'uma.

³⁹ Rehano vaini vuḡa amahiḡa gagidote'e azaḡa'e vaini vuḡa iziga mene urate'ohe, mazaḡa ze'e raena'a, "Amahiḡa'e ufeta manoga‡!"

6

Bana Madaḡa Zuhi'aḡa

(Mataio 12:1-8, Mareko 2:23-28)

¹ Bana Madaḡa 'ahogano Iesu'a ane tahi'atahi'a teite vuidi mebaḡa zamaḡano onamiro. Ebu ane tahi'atahi'a'a vuidi maḡa riri'e madu 'evoreze hina hasiga mute vaḡinadu huga aro.

² Rehano Farisea azaḡa nu'a horozadu ziro, raena'a, "Za'e nougadu Bana Madaḡa goroḡa varade'ena'a, vuidi hirive'ohe?"

³ Iesu'a naenaезiro, raena'a, "Za'e Buka Zaḡoḡa zamaḡano, Davida'a nagini haḡairota'a'e me'odiro ga? Davida ani ane ḡatinirote'e azaḡa teite ogomuze hauḡadu vinize ruziro.

⁴ E'ano'o ani'e Badi'a ne diuḡadu dibu'o azaḡani'a da'o au'ete'e dibu'o berediḡa aro. Ani'e goro ḡoe'a varadiro ebu ane ḡatinirote'e azaḡa zuni ziniro."

⁵ Ebu Iesu'a zina'a, "Eḡe, Vaze Ubuga'e, Bana Madaḡa Zuhi'aḡa."

'Evo'a Rudanoga Vazeḡa Fainiro

(Mataio 12:9-14, Mareko 3:1-6)

⁶ Ebu Bana Madaḡa 'ahogano, Iesu'a nu'onu'o neḡa diuḡadu vazevaze ihoziro. E'ea eda'e nae 'evo'a rudanoga vazegā zuni radiunu.

⁷ Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡa zu Farisea azaḡa'e Iesu'a Bana Madaḡano vase e'e faini'uma ga mene rae ehamu radiro. Mazaḡa ani'a vase e'e fainine, zeḡe kotao ohonoga uratiro.

⁸ Rehano Iesu ani'e ze'a nouge rae zamarinuta'a'e ederiro. Ebu 'evo'a rudanoga vazegā niro, raena'a, "Iḡunadu vase ḡuḡuvaḡa zama 'ada eda aro'i!" Ebu ani eda onamiro.

† 5:37 Giriki, 'baiḡe', Gouti ogaḡa hina haḡairote'e baiḡe ‡ 5:39 Hari idaidaḡa e'e zamaḡano, ḡau iziga'e Iesu ihore idaniro zu ḡau amahiḡa'e Iuda azaḡa goro ḡoe'a idaniro

⁹ Ebu Iesu'a zina'a, "E za ġadize'ohe. Mose goro ġoe'a'e Bana Madaġa zamaġano nagini haġaine idaġa ra'ohe? Manoġa haġai'uma ga sau'a haġai'uma? Ġabozi'uma ga zimi'uma?"

¹⁰ Iesu'a zeġe nidu'a ġiaze ġemadu vase e'e niro, raena'a, "'Evo'o eino'i!" Ani'a einirotene, 'evo'ani'a manoriro.

¹¹ Rehano ze maġune rudanadu zeġe zeġe'a Iesu mazao nagini haġai'uma rae ġoanro.

Iesu'a Apostolo Azaġa 12 Zamaziro

(Mataio 10:1-4, 4:23-25, Mareko 3:13-19)

¹² E'e madaġano Iesu ani maġa onamadu ohere faġa Badi'a mazao kuraro.

¹³ Ebu oherebau moneo ani tahi'atahi'a huze tibuziro. Ebu tahi'a 12 da'o zamazadu Apostolo azaġa rae huziro.

¹⁴ Nize'e 'ahi'e'e: Simona niġa 'ahoġa'e Petero, Petero negoġa niġa Aniderea, Iakobo, Ioane, Filipino, Batolomeo,

¹⁵ Mataio, Tomasi, Alefeo ubuġa niġa Iakobo, Roma gavamani utito zini'ete'e duġuruġa* vaseġa niġa Simona,

¹⁶ Iakobo ubuġa niġa Iuda ebu Iesu revoharote'e vaseġa, Isakariota vaseġa niġa Iuda.

Iesu'a Haba Sebaġano Haramiro

¹⁷ E'e enogano, Iesu ani tahi'atahi'a teite maġanono'o ovaradu haba sebaġano edaro. E'e haba'ano'e ane hegote'ete'e azaġa ġuġuvaġa ebu haba nunu azaġa ġehaġani'a radiunu. Ze'e Iudea haba'a, Ierusalem neġa boro zu davara genaġa neġa boro Taea ebu Sidonaono'o Iesu hari abitoga zu ugize faizoġa radu ariro.

¹⁸ Ebu Iesu'a vine sau'ani'a diuġadu sausauzirote'e azaġa zuni faiziro.

¹⁹ Zeġe nidu'a ani ahiri obonihi reiro, mazaġa ugi faine'ete'e inaraġa'e ani mazaono'o buanadu zeġe nidua manoriro.

Badi'a Manohuga ebu Aduga

(Mataio 5:1-12)

²⁰ Ebu Iesu'a ane tahi'atahi'a ġiaze'ena'a ziro, raena'a,

"Za, zahara azaġa'e Badi'a manohugazeta, mazaġa Badi'a'a ibitozini'ohe.

²¹ Izidi za, vinize'ete'e azaġa'e Badi'a manohugazeta, mazaġa isize mini'uma.

Izidi za, niau'ete'e azaġa'e Badi'a manohugazeta, mazaġa vesu'u matu'e eġofi'uma.

²² Eġe, Vaze Ubuġa, hegote'ete'e u'ano, vase'a he'ehe'ezine, hezahine, ġoere sau'a zine ebu za sau'a rae reine, za'e Badi'a'a manohuga hidi'uma.

²³ Zae vouġa'a peroveta azaġa mazao zuni 'ouge haġaido. 'Uguġani'a za mazao furerano'idene matue'ena'a zavono'i! Mazaġa peroveta azaġa teiġe, Badi'a'a adureo zae naeġa boro ra'ohe.

²⁴ Rehano za, ma'ora azaġa'e fase, Badi'a aduga hidi'uma. Mazaġa za'e ibite ġau manoġa nidu'a mae hauġiro 'ahine, vesu'u mene bare me'uma.

²⁵ Izidi za, ogau isi mini'ete'e azaġa'e fase, Badi'a aduga hidi'uma, mazaġa vesu'u vinizi'uma.

Izidi za, matu'e eġofe'ete'e azaġa'e fase, Badi'a aduga hidi'uma. mazaġa vesu'u niau'ena'a vetuġara'uma.

²⁶ Vaze nidu'a'a za niguzine, fase, Badi'a aduga hidi'uma, mazaġa vouġaze'a zuni ġuriro perovetaġa azaġa 'ouge niguzido.

* **6:15** Giriki, duġuruġa niġa'e Zealota

*Agire Azaḡa Zamaro'i**(Mataio 5:38-48, 7:1-5, 12, 7:17-20, 12:34-35)*

²⁷ Eḡe ḡoere egoni'ete'e azaḡa'e zi'ohe. Agireze azaḡa zamaro'i zu he'ehe'e'ete'e azaḡa mazao manoḡa haḡao'i!

²⁸ Za rae sausauze'ete'e azaḡa'e Badi'a manohuga hidoga veize umino'i zu zae mazao haḡai sau'a haḡae'ete'e azaḡa veize kurano'i!

²⁹ Vaze'a ḡanigo fa'ono'idene, naeḡa zu notonohano'i! Vaze'a dabuaḡo mei'adu hena bare 'ahoga zuni meihi ro'idene, a'a zu hano'i!

³⁰ Iniu'a nagini umi'o'idene hau tauḡo'i, ebu iniu'a ḡauḡo mae buro'idene, ago bare mo'i!

³¹ Vaze'a zae mazao haḡai manoḡa haḡae'ete'e urato'idene, zae zuni zeḡe mazao haḡai manoḡa haḡao'i!

³² Za'a zae vetuḡazi'ete'e azaḡa da'o vetuḡazine, Badi'a'a mene niguzi'uma. Sau'a azaḡa zuni zeḡe vetuḡazi'ete'e azaḡa vetuḡazi'ohe.

³³ Ebu za'e zae mazao manoḡa haḡae'ete'e azaḡa mazao da'o manoḡa haḡaine, Badi'a'a mene niguzi'uma. Sau'a azaḡa zuni 'ouge haḡae'ohe.

³⁴ Ebu za'e ḡauze bare zini'uma ra'ete'e azaḡa da'o zinihi reine, Badi'a'a mene niguzi'uma. Sau'a azaḡa zuni ḡauze bare meini'uma rae zamare'ena'a, sau'a azaḡa ḡauze zini'ohe.

³⁵ Rehano agireze azaḡa vetuḡazo'i, zu zeḡe mazao manoḡa haḡao'i! Ebu bare naenaeni'uma rae mene zamare'ena'a zeno'i! 'Ougine, Badi'a'a naeḡa boro zini'uma, ebu za'e Ḡihi'a Hune Badi'a ubuga re'uma. Mazaḡa Badi'a mene matu'o hau'ete'e azaḡa ebu sau'a haḡae'ete'e azaḡa zuni Badi'a'a vetuḡazi'ohe.

³⁶ Zae Mama Badi'a'a vaze vetuḡazi'ete'e teige, zae zuni vaze vetuḡazo'i!

Vaze Sau'a rae Ago Ro'i

³⁷ Vaze mazao sau'a azaḡa rae ago zo'i! 'Ougine Badi'a'a zae zuni sau'a azaḡa rae mene zi'uma. Vaze'a sau'a haḡao'idene, riḡa ago ḡorezo'i! 'Ougine Badi'a'a zuni zae sau'a riḡa mene ḡorezi'uma. Zeḡe sau'a rae modo'i! 'Ougine Badi'a'a zuni zae sau'a rae modi'uma.

³⁸ Ḡauze zeno'i! 'Ougine Badi'a'a manohuga zini'uma. Badi'a'a za'e iri'avone fosafosanoga, taugoga, zu'izu'inoga ebu fora'aḡa beu'e ruruno zini'uma. Za'a vaze mazao nagini haḡaine, Badi'a'a zae mazao 'ouge haḡai'uma."

³⁹ Iesu'a hari 'ahoga idaniro, raena'a, "Kuruḡa vazeḡani'a kuruḡa vazeḡa ibito-haune, anianine ho'ona 'uite ovo'i'uma.

⁴⁰ Tahia'e ani ihore vazeḡa mene vitini'uma. Rehano iniu faifaine ihonine, ani zuni ihore vazeḡa teigi'uma.

⁴¹ Ḡa'e nabugo ubumao be'a dinunuḡa ḡiane'ohe. Rehano nougadu ḡae ubumao be'a gado ireḡa mene ḡiane'ohe?

⁴² Ḡae'a ubumaḡo be'a gado ireḡa izema ḡianogano, negoḡo mazao 'ahige ra'ohe. 'Negohe, ubumaḡo be'a dinunu e'e mae vaḡinihi!' Ḡa, zama guhi vazeḡa! Ibite geno ḡae mazao gado ireḡa e'e mae vaḡino'i! Ebu ḡa'a faine ehamanadu negoḡo mazao ubuma dinunuḡa mae vaḡini'uma.

Ire ebu Ani Maḡa

⁴³ E'e teige, ire manoḡa'e maḡa sau'a mene ini'ohe, u ire sau'a'e maḡa manoḡa mene ini'ohe.

⁴⁴ Ire'e maḡa horonadu nagi ireḡa edere'ohe. Figi maḡa'e ire renoga zamaḡano mene ini'ohe zu vaini maḡa'e ḡunu renoga zamaḡano mene ini'ohe.

⁴⁵ E'e teige, vase manōga'e zamaḡano manōga zamaradu manōga furene'ohe, ebu sau'a vaseḡa'e sau'a zamaradu sau'a furene'ohe. Mazaḡa nagini zamaḡano iri'ave radiu'eta'a'e hebe'a'ono'o buau'ohe.

Egadu Haḡae'ete'e Azaḡa

(Mataio 7:24-27)

⁴⁶ Za'e eḡe mazao, 'Zuhia Boro, Zuhia Boro,' rae huhe'ohe, rehano nougadu e'a ḡoere'ete'e haḡaiḡa'e mene haḡae'ohe?

⁴⁷ Eḡe vaḡe onaadu ḡoerehe egadu haḡae'ete'e vaseḡa'e iniu heuḡa rae eḡe'a ihozi'uma.

⁴⁸ Ani'e raha hu'i vohutuna ovoadu vatava riḡa rana neḡa ohone'ete'e vaseḡa heuḡa. Zobozobo'a feuradu ne e'e haganine, ne a'e edau gigara'uma, mazaḡa haba riḡano ogoraro.

⁴⁹ Rehano eḡe ḡoere egadu haḡaiḡa mene haḡae'ete'e vaseḡa'e, haba zoreḡano neḡa ogoru'ete'e heuḡa. Zobozobo'a feuradu ne e'e haganine, zogone higanadu fahau ḡuzuhi'uma.

7

Uti Azaḡa ḡihi'a'a Iesu mazao Firo

(Mataio 8:5-13, Ioane 4:43-54)

¹ Iesu ani vasevaze veize e'e ḡoe'a nidu'a rae hauḡirote'e enogano, ani ane tahi'atahi'a teite Kaperanauma neḡa onamiro.

² E'ea Roma uti azaḡa ḡihi'a 'ahogani'a radiunu. Ane'a borofe vetuḡani'ete'e tuḡureḡa vaseḡa'e uḡine sausaunadu nariga rudaro.

³ Uti azaḡa ḡihi'a'e Iesu hariḡa igirotene, Iesu'a onaadu ane tuḡure vaseḡa faine ḡabonoga uratiro. E'ano'o ani Iuda vase boroboro'a Iesu uminoga veize tuḡuziro.

⁴⁻⁵ Ebu ze'e Iesu mazao feuri aradu, zamaze nidu'a hina uminoro, raena'a, "Uti azaḡa ḡihi'a ani manōga tauḡi! Mazaḡa ani eme vetuḡafe'ohe ebu eme veize nu'onu'o neḡa ogoraro. Ḡa ani dananine manōga!"

⁶ E'ano'o Iesu'e zeḡe teite uti azaḡa ḡihi'a ne onamiro.

Ze ani ne uhigano feurirotene, uti azaḡa ḡihi'a'a ane vase nu Iesu vaḡe tuḡuziro. Ebu ze'a Iesu mazao aradu niro, raena'a, "Uti azaḡa ḡihi'a'e 'ahige raha. 'Zuhia Boro, ḡa e neo diuḡoga rae ago zamaro'i, mazaḡa e'e mene vase manōga.

⁷ E'ano'o ḡa vaḡe mene ameha. Ḡoere da'o ro'i! 'Ougine eḡe tuḡure vaseḡani'a manori'uma.

⁸ Mazaḡa e'e vase 'ahoga 'u'uḡano gaue'ohe, zu uti azaḡa eḡe 'u'uḡano gaue'ohe. Eḡe'a vase 'ahi nina'a, 'Onamo'i!' reine, ani'e oname'ohe, ebu 'ahoga omo nina'a, 'Aro'i!' reine, ani'e are'ohe. Eḡe'a tuḡure vaseḡa 'ahoga nina'a, "Adi haḡao'i!' reine, ani'e haḡae'ohe."

⁹ Iesu'a e'e ḡoe'a igirotene, ani zaguzagaro. Ebu ani vaetadu ane hegotirote'e azaḡa ziro, raena, "Eḡe'a zi'ohe. Badi'a mazao 'ahige fie gigaru'ete'e vaseḡa'e Isaraela azaḡa zamaḡano ize mene horoneha!"

¹⁰ Ebu ze bare uti azaḡa ḡihi'a ne onamirotene tuḡure vaseḡa'e manoroga haninoro.

Iesu'a Ḡozoba Ubuḡa Rune'ono'o Ḡabonoro

¹¹ E'e enogano, Iesu'a ne 'ahoga niḡa Naina onamiro. Ane tahi'atahi'a zu vase ḡehaḡani'a ani ḡatinoro.

¹² Ebu ze onamadu ne ḡutu'aḡano feurirotene, ne azaḡa'e rune vaseḡa herate buni ariro. A'e ḡozoba 'ahoḡa ubuḡa. Ani tibuhuga e'e da'o furenoro. Ne azaḡa ḡehaḡa zuni ḡozoba e'e teite ariro.

¹³ Iesu'a ḡozoba e'e horoniro, ani vetuḡanoro, ebu nina'a, "Ago nianoi!"

14 Iesu'a 'ouge rae neadu mauḡa heratirote'e azaḡa vaḡe onamadu mauḡa obonirotene ze tue edaro. Ebu ani raena'a, "Ene iziga, eḡe'a ḡa'ohe. Iḡuno'i!"

15 'Ouge rae nirotene, rune vazeḡani'a iḡune ehoradu ḡoe'a ḡadaheniro! Ebu Iesu'a bare vi'a 'evoreo modiro.

16 Zeḡe nidu'a rihau rudaro zu Badia matuo haro, raena'a, "Peroveta boro'a eme bo'aḡano fureraneha! Badi'a'a ane vaze, emeḡe danafeha!"

17 Ebu Iesu'a nagini haḡairote'e hariḡani'a Iuda haba'a ebu uhiḡa haba'a nidu'ano bororaro.

*Iesu zu Ioane Babatiso
(Mataio 11:2-19)*

18 Ioane Babatiso'e ḡu'a neḡano radiute'e zamaḡano tahi'aḡani'a ane vaḡe onamadu Iesu'a haḡairote'e hariḡa nidu'a me'odo haro. Ebu Ioane'a ane tahi'a 'aheu huze onaadu ziro.

19 "Zuhi'a Boro Iesu vaḡe onamadu 'ahige ḡadino'i, 'Onai'uma ra'ete'e vazeḡa Keriso'e ḡahe ga eme vaze 'ahoga guhini'uma?"

20 Ebu ze'e Iesu mazao feurirotene, ani niro, raena'a, "Ioane Babatiso'a ḡadinoga veize eme tuḡufeha. Ani raena'a, 'Onai'uma ra'ete'e vazeḡa Keriso'e ḡahe ga eme vaze 'ahoga guhini'uma?"

21 E'e madaḡano Iesu'a ugi nunu meirote'e vazeḡa ḡehaḡa faiziro, vine sau'a sau'a hegoze buziro ebu ubuma kuru azaḡa ḡehaḡa bare ehamanoga radu faiziro.

22 E'ano'o Iesu ani vaze 'aheu e'e naenaenziro, raea'a, "Bare onamadu za'e nagini horonate'e zu egate'e moneo Ioane ihono'i! Ubuma kuru azaḡa'e ehamu'ohe, oda sau'a azaḡa'e edau'ohe, lefera azaḡa'e manore deheru'ohe, teḡaze uhuḡa azaḡa'e iḡi'ohe zu rune azaḡa'e bare ḡaboze'ohe. Ebu zahara azaḡa hari manoga haramo zini'ohe.

23 Eḡe mazao fi mene mode'ete'e vazeḡa'e manohuga hidi'uma!"

24 Ioane'a tuḡuzirote'e azaḡani'a iḡunirotene, Iesu'a Ioane moneo vaze ḡuḡuvaḡa ziro, raena'a, "Za vaze nagiḡa horonoga veize haba boha'a onamiro? Zavara'a imi veḡa hudi naeninaeni'ete'e horonoga radu onamirohe? Mene!

25 'Ougadu za vaze nagiḡa horonoga veize onamiro? Naeḡa boro dabuaḡa vidau'ete'e vazeḡahe? Mene! Dabua manomano vidau'ete'e zu ḡau manomanoḡeta radiu'ete'e vazeḡa'e kini neo radiu'ohe.

26 'Ougadu vaze nagiḡa horonoga veize onamiro? Peroveta vazeḡahe? O'e! Eḡe'a zi'ohe. Peroveta azaḡa nidu'a vitize'ete'e vazeḡa'e Ioane.

27 Ioane moneo Buka Zaḡoḡano 'ahige mirihiro, raena'a

'Ḡiano'i! Badi'a'a ḡae zamao vaze 'ahoga ibite tuḡuni'uma.

Ani'e ḡae zamao ḡae ibi ruhibi'uma.'

28 Ioane'a Keriso ibi ruhibirote'e u'ano, ani'e rahao 'ada radiu'ete'e vazeḡa bo'aḡano vaze nidu'a vitine'ohe. Rehano, Badi'a'a ibitozini'ete'e zamaḡano ḡonaga vazeḡa zu Ioane vitine'ohe."

29 Ebu Iesu ḡoere igirote'e azaḡa nidu'a zu takesi azaḡa raena'a, "Hube, Badi'a haḡae'ete'e ibi'a'e duduga!", mazaḡa ze'e Ioane'a bapatzozadu ḡihuriro.

30 U Farisea azaḡa zu Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡa'e Ioane bapatzozo hezaho hanadu mene ḡihuriro. 'Ougadu zeḡe veize Badi'a'a urate'ete'e haḡaiḡa zu hezaho haro.

31 Iesu'a bare raena'a, "Izidi azaḡa'e naginio idazi'uma? Ze iniu heuḡa?"

32 Ze'e tahi'a kome'a kome'ani'a ne hunio ehoradu arahe'ete'e heuḡa. Ze rovonadu none tahi'aḡani'a mone tahi'aḡa mazao harae huhu'uhi'ena'a,

'Eme muio zavonoga radu sura'i hodeha, rehano za mene zavoneha.
Ebu eme rune haba'ano niau ġoinaheha, rehano za mene nianeha.'

³³ Ioane bapatizo'a onaadu ogomu mene audo zu vaini vuġa mene gagido. 'Ougadu za rae modiro, raena'a, 'Ioane'e vine sau'aġeta.'

³⁴ U eġe, Vaze Ubuga'e onaadu ogomu au'ohe ebu vaini vuġa gage'ohe. Rehano za e rae mode'ohe, raena'a, 'Ani'e ogomu fu'a zu vaini vuġa fu'a. Ebu ani takesi azaġa zu haġai sau'a azaġa teite tiburu'ohe.'

³⁵ Rehano Badi'a hegote'ete'e azaġa huhuzaġa'e eġe zu Ioane'e duduġa rae re'uma."

Haġai Sau'a Roġaeġani'a Iesu Rana Dehoro Be'uniro

³⁶ Mada 'ahogano Farisea vazegħa 'ahoga niġa Simona'a Iesu ane teite oganoga veize huniro. Ebu Iesu ani Farisea vazegħa ne onamadu oga'uma haba'ano taviro.

³⁷ E'e haba'ano'e haġai sau'a haġainute'e roġaeġa 'ahogani'a radiunu. Ani'e Iesu'a Farisea vazegħa neo ogauete'e ederirotene, dehoro hohoga manogħa naeġa boro bio kome'a manohuga iriva'onadu mae onamiro.

³⁸ Ebu roġae'a ne diuġadu Iesu ġaruġa onamadu niau'ena'a, odaġa babaġano ġuġuriro. Ebu niġa vuġani'a Iesu oda rana sore buanadu abune vanirotene, iġuġa hina odaġa zauhe iminiro. Ebu gubane'ena'a, odaġa fura'inadu dehoro beu'iro.

³⁹ Iesu oganoga radu hunirote'e Farisea vazegħa Simona'a roġae e'e'a 'ouge haġairote'e horonirotene, ani ane zamao zamariro, raena'a, "Vaze 'adi'e peroveta vazegħa reine, ani roġae nagigħani'a obone'eta'e ederi'uma. Ebu roġae 'ahi'e sau'a rae ederi'uma!"

⁴⁰ Ebu Iesu'a niro, raena'a, "Simona, e hari 'ahoga ġe'uma." Simona'a nina'a, "Thore vazegħa, eho'!"

⁴¹ Ebu Iesu'a hari me'odo haro, raena'a, "Vaze 'aheu'a vase 'ahoġa mazao moni gezo madu bare ha'uma reiro. 'Ahogani'a moni 500 meiro, a'e 500 mada gauġa moniġa. U 'ahoġani'a'e moni 50 meiro, a'e 50 mada gauġa moniġa.

⁴² Ebu vase 'aheu'e moni vazegħa mazao moni baronoga mene idararo, e'ano'o moni vazegħani'a zina'a, 'Ahiga, ago barono'!"

Iesu'a hari e'e hauġirotene, Simona ġadiniro, raena'a, "'Ougine, anianine bo'aġano'e iniu'a moni vazegħa mazao ufeta zamare borofi'uma?"

⁴³ Simona'a naenaeniro. "E zamarone, vase moni 500 madu moni vazegħani'a ġararo harote'e vazegħa." Ebu Iesu'a nina'a, "Ġa naenae'e duduga."

⁴⁴ Ebu Iesu'a roġae tehe ġianadu Simona niro, raena'a, "Ġa roġae 'ada'a eġe mazao haġate'e horonahe? E ġa ne diuġatene, ġa'e odahe vuzu'oga veize vu mene eneħa. Rehano roġae 'ahi'e eġe oda ani ni vuġa hina abunadu iġuġa hina zauhe imineħa.

⁴⁵ Ġa'e mene gubahe fura'iheħa, rehano roġae 'ahi'e eġe'a diuġi arate'e'ano'o odahe mene ri'iri'i fura'ineħa.

⁴⁶ Ġa'e vadiniheo dehoro mene beu'eħa, rehano ani'a e odao dehoro hohoga manogħa beu'eħa.

⁴⁷ E'ano'o eġe'a ġa'ohe. Moni 500 madu moni vazegħa'a ġararo harote'e vazegħa teige, roġae 'ahi'e ane sau'a ġeħaġa 'ai rae modeħa, e'ano'o ani eġe zamare borofadu 'ouge haġaeħa. Rehano moni 50 madu moni vazegħa'a ġararo harote'e vazegħa teige, sau'a ufiġa haġae'ete'e vazegħa'e ane sau'a tahife rae modi'uma ebu e tahife zamari'uma."

⁴⁸ Ebu Iesu'a roġae nina'a, "Ġa sau'a 'ai rae modeħa."

⁴⁹ 'Ougirotene, Iesu teite ogarote'e azaġa'e zamariro, raena'a, "'Ahi'e iniu? Ani vase sau'a zuni rae modeħeħe?"

⁵⁰ Ebu Iesu'a roġae niro. "Ġa'e eġe mae ġihiheħa, e'ano'o ġae sau'anono'o ġabodeħa. Zamaġo roġenadu onamo'!"

8

Roḡae Roḡae'a Iesu Dananiro

¹ E'e enogano Iesu'e haba nunu zu ne 'ahoga 'ahoga onamadu Badi'a'a ibito-hau'ete'e haba'a, hariḡa manoḡa haraminu ebu tahi'aḡa 12 zuni ane ḡatininu.

² Ebu vine sau'ani'a ragano reirote'e zu ugi nunu'a meirote'e roḡaeḡa roḡaeḡa'e ugize manoradu Iesu duḡuru danaziro. Ze bo'aḡano Magadala neḡa roḡae niḡa Maria ani'e vine sau'a 7 raganono'o hegone bunirote'e roḡaeḡa.

³ Ebu Kuza inuḡa niḡa Ioana. Kuza ani'e kiniḡa Heroda gau zu neḡa taufe'ete'e vazeḡa. Roḡae 'ahoga niḡa Susana zu roḡae 'ahoga 'ahogani'a zeḡe zeḡe ḡau hina Iesu ebu ane tahi'atahi'a danaziro.

*Ezone Feune Ḡorarote'e Hari Idaidaḡa
(Mataio 13:1-23, Mareko 4:1-20)*

⁴ Mada 'ahogano vase ḡuḡuvaḡani'a Iesu haba nunuono'o Iesu vaḡe ariro. 'Ougadu Iesu'a hari 'ahoga idaniro, raena'a,

⁵ "Hihi vazeḡa 'ahogani'a mebaḡano ezone ḡora onamiro. Ani mebaḡano ezone feune ragavirotene, nu'e oda ibiḡano rururaro. E'e ezoneḡa'e vase'a rana edau oname onainu zu nini'a onadu au hauḡiro.

⁶ Ezone nu'e hadi haba'ano rururaro. E'e ezoneḡa'e ḡuhuriro, rehano roraro, mazaḡa raha'e mene abu'a.

⁷ Ezone nu'e ve renogano rururaro. Ebu ezone zu ve renoga tibano ḡuhure bororaro. Rehano ve renogani'a ezone ḡuhuḡa simarinadu mene iniro.

⁸ U ezone nu'e raha manoḡano rururadu faine ḡuhure bororaro, ebu vesu huga'e ḡae 100 hudaro." Iesu ani ḡoere hauḡirotene, ani ḡihau ḡoeriro, raena'a, "Teḡaḡeta vazeḡa'e faifaine egadu huga edero'i!"

⁹ Ebu Iesu tahi'atahi'a'a hari e'e huga ani ḡadiniro.

¹⁰ Iesu'a naenaenziro, raena'a, "Za'e Badi'a'a ibitozini'ete'e moneo 'u'uru ti'ete'e ihoze'ohe. Rehano vase nu'e hari huga nidu'a hari idaidaḡa hina ihoze'ohe, e'ano'o ze'e huga mene ederi'uma. Peroveta azaḡani'a amahi 'ahige reiro, raena'a,

'Ze'e Badi'a'a nagini haḡae'eta'e horone'ohe rehano, huga'e mene horoni'uma.
Ze'e Badi'a'a nagini ra'eta'e igi'ohe rehano, e'e huga'e mene ederi'uma.'

¹¹ Eḡe'a ezone feune ḡorau'ete'e hariḡa idaidaḡa huga'e rae deheni'uma. Ezone'e Badi'a ḡoere.

¹² Ezone ibio rurune'eta'a'e, vase'a Badi'a ḡoere igi'ohe. Rehano ze'a Badi'a ḡoere mene mae ḡihinadu ḡabone mene hidifine, Satani'a zeḡe zamaono'o Badi'a ḡoere mae vaḡine'ohe.

¹³ Ezone hadi haba'ano rururu'eta'e, Badi'a ḡoere igi'etene matu'uzeta mae ḡihine'ohe. Rehano ze fie'e ire taiga o'o'a heuḡa, e'ano'o mada tahiḡa da'o fie'ohe. Ebu Satani'a tuhuzenuri'etene uite'ohe.

¹⁴ Ezone ve renoga zamaḡano rururu'eta'e, ze Badi'a ḡoere igi'ohe. Rehano radiu'ete'e madaḡano, zamarone aduga borofe'ohe, haba toheḡa ufeta zamare'ohe zu haba ḡauḡa manomano hina ufeta matu'e'ohe. E'ano'o ze'e mene ini'ohe.

¹⁵ U ezone raha manoḡano rururu'eta'e, mene ḡurire'ena'a zama manoḡano Badi'a ḡoere igi'ohe. Ebu ze'e aduga hide'e rehano, Badi'a'a matu'e'ete'e haḡaiḡa haḡae'ena'a, hudau'ohe.

*Ihure Hari Idaidaḡa
(Mareko 4:21-25)*

¹⁶ Vaze 'ahogani'a ihure hufine siuva hina mene ogone ti'uma ga fata 'u'uḡano mene ti'uma. Rehano ne diuḡe'ete'e vaze'a agaḡa horonoga veize, midau ti'ete'e haba'ano midau'ohe.

¹⁷ Ihure'a ḡau nidu'a agane'ete'e teige, 'u'uru radiu'ete'e ḡauḡa nidu'a furera'uma. Ebu ogone ḡahine'ete'e ḡauḡa zuni horoni'uma.

¹⁸ E'ano'o eḡe'a zi'ete'e ḡoe'a faine zamare ego'i! Faifaine zamare igi'ete'e azaḡa'e, Badi'a'a edeḡa boro zini'uma. U mene faine zamare igi'ete'e azaḡa'e, Badi'a'a ze'e tahiḡa edeḡa rae zamare'ete'e zuni mae vaḡini'uma.

Iesu Vi'a ebu Negoḡa

(Mataio 12:46-50, Mareko 3:31-35)

¹⁹ E'e enogano Iesu vi'a ebu negoḡa duḡuru'a ani vaḡe onamiro, rehano vaze ḡuḡuvaḡa 'ahine ani uhiḡa onamoga mene idararo.

²⁰ Ebu vaze 'ahoḡani'a Iesu niro, raena'a, "Ḡa vi'u zu negoḡo duḡuru'a ḡia'ihī radu ne enona edau radiu'ohe."

²¹ Ebu Iesu'a naenaenziro, raena'a, "Badi'a ḡoere egadu haḡaiḡa haḡae'ete'e azaḡa'e eḡe nanu zu eḡe nego."

Zavara 'Uiro

(Mataio 8:23-27, Mareko 4:35-41)

²² Mada 'ahogano Iesu'a ane tahi'atahi'a teite ḡasio tiradu ze ziro, raena'a, "Aro, du'ura moneafa fare onamihi." Ebu ze fare onamiro.

²³ Ze fare oname'ete'e zamaḡano, Iesu ani baziro. Ebu zavara boro'a feuradu vu'a ḡasi kafere diuḡadu fo'ariro. Ze'e ariga runeo diuḡiro!

²⁴ 'Ougirotene, Iesu tahi'atahi'a'a ani evaniro, raena'a, "Zuhi'a Boro, Zuhi'a Boro, eme izidi hunuhune'ohe!"

Ebu Iesu'a evatadu zavara zu sa'u riḡa ḡoreziro, raena'a, "Sifu radadu roḡerano'i!" Ani 'ouge reirotene, zavara zu sa'u'a hauḡiro zu du'ura'a roḡeraro.

²⁵ Ebu Iesu'a ziro, raena'a, "Za eḡe mazao mene fie'ohe!" Rehano, zeḡe nidu'a rihau'ena'a zu zaguzagau'ena'a, ḡadititiro. "Ahi'e iniu? Ani'a zavara zu sa'u riḡa ḡorezitene, ḡoe'a egohu'ohe!"

Vine Sau'aḡeta Vazeḡa Fainiro

(Mataio 8:28-34, Mareko 5:1-20)

²⁶ E'e enogano, Iesu zu ane tahi'atahi'a'a Galilea du'uraḡa moneafa ruhau faradu Gerasa* azaḡa habao hebetiro.

²⁷ Iesu ani ḡasiono'o buarotene, e'e haba'ano vine sau'a sau'aḡeta vazeḡa 'ahogani'a Iesu hidiro. Ani'e mada faḡa firina zu neḡano mene radiunu, rehano 'idu haba'ano radiudo.

²⁸⁻²⁹ Vine sau'ani'a vaze 'adi'e mada ḡehaḡa ibitohaudote'e u'ano, haba e'e azaḡani'a auri miniḡa riḡa hina evo'a zu odaḡa batune teadu taufe radiudo. Rehano ani'a mini e'e ri'i ḡuzuhadu vine sau'ani'a tuḡune haba boha'a onamido.

Ani'a Iesu horonirotene, Iesu'a riḡa ḡoreniro, raena'a, "Vine sau'a toraga, ani mazaono'o buano'i!" Ani Iesu zamao hiḡau bauradu ḡaniḡanaro, raena'a, "Iesu, Ḡihi'ahune Badi'aḡa Ubuga! Ḡa'e eḡe mazao nagini urate'ohe? E umi'e'ohe, aduga aḡo eno'i!"

³⁰ Ebu Iesu'a ḡadiniro, raena'a, "Ḡa niḡo iniu?" Ebu ani'a naenaenziro. "E ni'e Legioni!†", mazaḡa vine sau'a ḡehaḡa vaze e'e ranao radiunu.

³¹ Vine sau'a sau'ani'a Iesu uminiro, raena'a, "Eme ho'one ḡonaga o'o'ano‡ ago tuḡufo'i!"

* **8:26** Gerasa'e Iuda haba'a enogano † **8:30** E'e hugani'e uti azaḡa 6000 heuḡa ‡ **8:31** vine sau'ani'a gutau'ete'e haba'a

³² E'e madaḡano aba ḡehaḡa'e haba maḡano ogaunu. E'ano'o vine sau'a sau'a'a bare Iesu uminiro. "Eme aba e'e mazao diuḡoga tuḡufo'i!" Iesu'a naenaezina'a, "Idaḡa, bu'anadu onamo'i!"

³³ Ebu vine sau'a sau'a 'ai vaze e'e mazaono'o buanadu aba ḡehaḡa mazao diuḡe ḡouriro. Aba ḡehaḡa 'ai maḡa be'ano'o dure ovoadu du'urao hunuhune rudaro.

³⁴ Aba taufe'ete'e azaḡani'a nagini'a furerarote'e horonadu, ferau uhiḡa neḡa zu haba'a haba'a onamiro. Ebu e'e hariḡa vazevaze mazao me'odiro.

³⁵ Vaze ḡehaḡa'a nagini'a furerarote'e ḡianoga veize Iesu vaḡe onamiro. Ze onamirotene, vine sau'aḡeta vazeḡa e'e dabua vidanadu zamarone manoḡano Iesu oda babaḡano ehorirote'e horoniro. E'ano'o ze'e rihau ḡouriro.

³⁶ Ebu furerarote'e haḡaiḡa nidu'a horonirote'e azaḡani'a haba 'ahoga 'ahoganono'o onairote'e azaḡa mazao Iesu'a vine sau'aḡeta vaze e'e nougenouge ḡabonirote'e me'odoziniro.

³⁷ 'Ougadu Gerasa haba'a azaḡa nidu'a'e riho'a mae ḡouriro. Ebu ze'e Iesu'a e'e haba'anono'o vaḡinoga veize uminiro. E'ano'o Iesu'e ḡasio tiradu bare du'ura moneafa fare onamiro.

³⁸ Vine sau'aono'o manorirote'e vazeḡa'e Iesu teite onamoga veize uminiro. Rehano Iesu'a ani tuḡune'ena'a, niro.

³⁹ "Mene. Ḡa bare neḡo onamadu Badi'a'a ḡae mazao haḡai manoga haḡate'e nabuḡo ihozo'i!" E'ano'o ani bare onamadu ne nidu'a ragave'ena'a, Iesu'a ani mazao nagini haḡairote'e haḡaiḡa me'odo ziniro.

Iairo Aboḡa ebu Ugi Roḡaeḡa
(Mataio 9:18-26, Mareko 5:21-43)

⁴⁰ Iesu'a faradu ruhau hebetirotene, vaze ḡehaḡani'a hidadu mae ḡihiniro, mazaḡa ze'e mada faḡa guhiniro.

⁴¹ Ebu vaze 'ahoga niḡa Iairo'a onamadu Iesu oda babaḡano ḡuḡuriro. Ani'e nu'onu'o neḡa ḡiane'ete'e vazeḡa ḡihi'aḡa. Ani'a Iesu uminiro, raena'a, "E ne aradu aboehe faino'i!"

⁴² Ani aboḡa'e tibuhuga e'e da'o zu muriḡa'e 12. Ani'e uquine sausaunadu ariga rudaro.

Ebu Iesu'a Iairo teite ane ne onamirote'e zamaḡano vaze ḡuḡuvaḡani'a naenaeno'o bibine runiro.

⁴³ Vaze ḡehaḡa bo'aḡano, roḡae 'ahoga'e roḡae ugi'a madu muri 12 zamaḡano adudu radiro. Rehano gohe vazeḡa 'ahogani'a zu manonoga mene idararo.

⁴⁴ Ebu ani'e ugiḡani'a manoroga veize Iesu ḡaruna hegote aradu dabuaḡa ariga tu'iniro. 'Ougirotene, ugiḡani'a ḡarihe hune hauḡiro!

⁴⁵ Ebu Iesu'a ḡadimaro, raena'a, "Iniu'a e tu'ihaha?" Vaze nidu'a'a naenaenina'a, "Eme mene tu'ihaha." Ebu Petero'a raena'a, "Zuhia Boro, vaze ḡuḡuvaḡani'a bibi'e'ete'e u'ano, vaze ḡehaḡani'a ḡa tu'ihaha."

⁴⁶ Rehano Iesu'a niro, raena'a, "E edereha, vaze 'ahogani'a tu'ihadu e mazaono'o gigi'a inarahe'a buaneha, ebu vaze e'e faineha."

⁴⁷ Iesu'a 'ouge zirotene roḡae e'e ani mazao nagini'a furerarote'e u'uranoga mene idaḡa rae zamariro. Ebu ani rihau'ena'a rereru Iesu vaḡe onadu ani oda babaḡano tuḡe ḡuḡuriro. Ebu ani nougadu Iesu dabu'a tu'inate'e, zu ḡarihe manorate'e hariḡa vaze nidu'a ziro.

⁴⁸ Ebu Iesu'a roḡae e'e nina'a, "Aboe, ḡa'e eḡe mazao fiate'e u'ano, ugiḡo'a manoreha. E'ano'o matu'uḡota onamo'i!"

⁴⁹ Iesu ani roḡae e'e ḡorene'enoḡano vaze 'ahogani'a Iairo neonno'o onaadu Iairo niro, raena'a, "Ḡa aboḡo 'ai rudaneha. E'ano'o ihore vazeḡa'a ḡa ne onamoga veize ago umine bano'i!"

⁵⁰ Rehano Iesu'a hari e'e egadu, Iairo nina'a, "Zamaḡo ago adufo'i! Eḡe mazao fio'i! 'Ougine, ḡa aboḡo'e bare ḡabodi'uma."

⁵¹ Ebu ze oname Iairo neo feuriro. Iesu'a Petero, Iakobo, Ioane zu roḡae kome'a vi'a moga da'o tutuze neo diuḡiro, u vase 'ahoga 'ahoga'e mene zamaze zouziro.

⁵² Ze diuḡirotene, vase nidu'a'a ne zamaḡano harae niau radiunu. Ebu Iesu'a ziro, raena'a, "Ago niano'i! Ani'e mene rudaneha, rehano baze'ohe."

⁵³ Ze'a ani eḡofoharo, mazaḡa ze'e roḡae tahi'a'a rudanata'a'e edeḡa.

⁵⁴ Ebu Iesu'a roḡae kome'a abine ḡihinadu hune niro, raena'a, "Eḡe tahi'a, iḡuno'i!"

⁵⁵ E'e zamaḡano ani vigan'i'a bare onaadu ḡarihe hune ḡabode iḡuniro. Ebu Iesu'a e'ea radirote'e azaḡa ziro, raena'a, "Ogomu nu hano'i!"

⁵⁶ Ani vi'a moga'e zaguzagau rudaro. Rehano Iesu'a ḡoere riḡa zina'a, "Nagini'a fureranata'e vase ago zo'i!"

9

Iesu'a Ane Tahi'a Tahi'a 12 Tuḡuzi

(Mataio 10:5-15, Mareko 6:7-13)

¹ Iesu'a ane tahi'atahi'a 12 huze nu'oziro. Ebu vine sau'a nidu'a uhize buze'ete'e zu ugi azaḡa faize'ete'e gigi'aḡa ziniro.

² Ebu Badi'a'a ibitohau'ete'e haba'a moneo vase ihozoga zu ugi azaḡa faizoga veize tuḡuzi.

³ Izema ani'a ze tuḡuzogano, raena'a, "Zae ragavo zamaḡano o'o'a huga ago mo'i! Tuḡu, tunahu, ogomu, moni zu dabu'a 'ahoga zuni ago odoho'i!"

⁴ No'e haba'ano ne 'ahoga diuḡo'idene, e'ea da'o rado'i! Ebu zae'a haba e'e mode'ete'e mazaḡa ro'idene, ne e'e mode iḡuno'i!

⁵ Haba 'ahogano ne azaḡani'a zae mene mae zouzadu ne e'e modo'idene, odaze hu'uruḡa zauhe mode manaho'i! A'e ze'a mene ḡihurine, aduga hidi'uma rae ihozi'uma."

⁶ Ebu Iesu tahi'atahi'a 12 neḡa neḡano ragavadu hari manoḡa haramiro zuni ugi azaḡa manoziro.

Heroda Iesu mazao Zamare 'Ada'adiro

(Mataio 14:1-12, Mareko 6:14-29)

⁷ Heroda Antipasi, Galilea haba'a kiniḡa'e Iesu hariḡa igirotene, ani'e zamaḡa 'ada'adiro, mazaḡa vase nu'a raena'a, "Iesu'e Ioane Babatiso. Ani'a ibite rudanadu bare ḡabodeha."

⁸ U vase nu'e raena'a, "Ani'e peroveta vaseḡa, Elia. Ani'a bare fureraneha," ebu vase nu'e raena'a, "Ani'e peroveta ibi'aḡa vaseḡa 'ahoga, ebu bare ḡabodeha."

⁹ Rehano Herod'a 'ahiḡe reiro, "Ahi'e mene Ioane, mazaḡa ani'e goruniro. Nougadu vase'a 'Ani'e Ioane,' rae ḡoane'ohe?" E'ano'o ani Iesu'e iniu vase rae ḡianihi reiro.

Iesu'a Vaze 5,000 ḡubuzi

(Mataio 14:13-21, Mareko 6:30-44, Ioane 6:1-14)

¹⁰ Apostolo azaḡani'a Iesu vaḡe bare onairo. Ebu zeḡe'a nagini haḡairote'e nidu'a Iesu me'odo haro. Ebu Iesu'a sifu zeḡe teite vaḡinadu Betesaida haba'a onamiro.

¹¹ Rehano vase ḡuḡuvaḡa ze ani'e no'e oname'eta'e ederadu zeḡe nidu'a ani hegotiro. Ebu Iesu'a ze mae ḡihizadu Badi'a'a ibitohau'ete'e haba'a ziro zu ugi azaḡa faizi.

¹² Gorava rarotene, Iesu tahi'atahi'a 12 ani vaḡe aradu niro, "Ahi'e haba boha'a. Ogomu vaḡoga ebu ohere bazoga veize, vase nidu'a ne uhiḡa uhiḡano tuḡuzoi!"

¹³ Rehano Iesu'a reiro, raena'a, "Zae'a ogomu zeno'i!" Ebu ze ani naenaeni. "Mene idaḡa! Eme mazao'e beredi fu'o ebu ḡozone 'aheu da'o. Vaze ḡehaḡa 'ahi ḡubuzoga veize, ogomu ḡehaḡa hoitine manoḡa!"

14 E'ea vase nidu'a bo'aḡano ohoze da'o'e nidu'a 5,000 radiunu.

Iesu'a ane tahi'atahi'a ziro, raena'a, "Ze 'ahige zo'i, '50 rovonerovone ehoroi'"

15 'Ougadu Iesu reirote'e idunaḡano vase nidu'a ehoriro.

16 E'e ḡarugano Iesu'a beredi fu'o zu ḡozone 'aheu madu adure ḡiane'ena'a, Badi'a mazao manoḡa tauḡi reiro. Ebu beredi zu ḡozone tahi tahe vaheḡe ane tahi'atahi'a zinadu ze ḡahuḡe ḡemiro.

17 Zeḡe nidu'a au ubararo ebu Iesu tahi'atahi'a ogomu ḡaha'a ḡaha'a'e tunahu nidu'a 12 iriva'oniro.

*Petero'a Iesu'e Keriso rae Reiro
(Mataio 16:13-16, Mareko 8:27-30)*

18 Mada 'ahogano Iesu'e ane da'o kurau radiro, ebu ane tahi'atahi'a da'o ane teite radiro. Ebu Iesu'a ze ḡadiziro, "Vaze'a e'e iniu rae ra'ohe?"

19 Zeḡe'a naenaenina'a, "Nu'e 'Ioane Babatiso', nu'e 'Elia,' ra'ohe. Nu'e raena'a, 'Amahi rudarote'e peroveta vaseḡa 'ahogani'a ḡabode iḡuniro.'"

20 Ebu Iesu'a ḡadiziro, raena'a, "U za'a ra'etene e'e iniu?" Petero'a nina'a, "Ḡa'e Badi'a'a tuḡu'irote'e vaseḡa, Keriso!"

21 Iesu'a ḡoere riḡa ziro, raena'a, "'Adi ḡoe'a vase 'ahoga ago zo'i!"

22 Ebu ani raena'a, "Eḡe, Vaze Ubugani'a aduga ḡehaḡa hidi'uma. Vaze boroboro, Badi'a dibu'o hau'ete'e ḡihi'aḡaḡihi'aḡa zu Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡani'a he'ehe'ehi'uma zu uḡuhi'uma. Rehano mada uḡidu zamaḡano bare ḡabode iḡuni'uma."

*Iesu Hegote'ete'e Ibiḡa
(Mataio 16:24-28, Mareko 8:34—9:1)*

23 Ebu Iesu'a zeḡe nidu'a zina'a, "Iniu'a eḡe ḡaruna hegoti'uma ro'idene, ane ura haḡaiḡa nidu'a modadu, mada nidu'a ane satauro odohe'ena'a, eḡe hegoto'i!"

24 Mazaḡa iniu vase ane ḡabone obone giganine, ani ḡabone tuḡutuḡu mene hidi'uma. Rehano iniu vase ane ḡabone eḡe 'uano ahetine, ḡabone tuḡutuḡu hidi'uma.

25 Vaze 'ahogani'a haba nidu'a madu ḡaboneḡa mae vaḡinine, nagini manoḡa hidi'uma?

26 Vaze'a eḡe zu eḡe ḡoere o'onine, eḡe'a eḡe aḡaḡano, mamahe aḡaḡano ebu tuḡure viga zaḡoḡa aḡaḡano bare ovaine, eḡe, Vaze Ubuga zu ani o'oni'uma.

27 E hube hune zi'ohe, faifaine ego'i! Izidi zae bo'aḡano vase nunu'a, izema rudanogano, Badi'a'a ibitohau'ete'e haba'a horoni'uma.

*Iesu Iraḡani'a Nufiro
(Mataio 17:1-8, Mareko 9:2-8)*

28 Mada fu'o uḡidu fare ḡarugano Iesu'a Petero, Iakobo ebu Ioane zamaze maḡa rana kuranogā radu itiro.

29 Ani kurau'ete'e zamaḡano, iraḡani'a nufiro zu dabuaḡani'a uranadu vazavaza-hiro.

30-31 E'e madaḡano vase 'aheu, Mose zu Elia'a fureradu ze Iesu teite ḡoaniro.

32 Petero zu Iesu tahi'a 'aheu'e baze rudaro. Ze'a evatirotene Iesu aḡaḡa zu ani uhiḡano vase 'aheu edanoga horoziro.

33 Mose ebu Elia'a Iesu muhinoga madaḡa meirotene, Petero'a Iesu niro, raena'a, "Zuhi'a Boro, eme 'adama radiu'ete'e manoḡa tauḡi! Emeḡe uḡidu'a nugo taruha uḡidu ogoratihi, tiba'e ḡae veize, tiba'e Mose veize ebu tiba'e Elia veize." Petero ani'a nagini ra'eta'e aḡu'a.

34 Ani 'ouge reirotene ḡoze'a ovadu ogoziro, e'ano'o ze rihau rudaro.

35 Ebu ḡoze zamaḡanono'o Badi'a ago 'ahoga igiro, raena'a, "'Ahi'e eḡe Ubude, eḡe'a ohotirote'e vaseḡa. Ani ḡoere egohanoi!"

³⁶ Ago'a hauḡirotene Iesu ane da'o horoniro. Zeḡe uḡidu'a nagini horonirote'e vase 'ahogani'a mene rae fureniro.

Tahi'a Kome'a Vine Sau'aḡeta Manoniro
(Mataio 17:14-18, Mareko 9:14-27)

³⁷ Mada e'e ḡarugano Iesu zu ane tahi'atahi'a teite maḡanono'o ovairo, ebu vase ḡuḡuvaḡa hidiro.

³⁸ Vaze ḡuḡuva zamaḡanono'o vase 'ahogani'a Iesu huniro, raena'a, "Thore vazeḡa, e ḡa umi'e'ohe. Eḡe ubude tibuhuga 'adi ḡabono'i!"

³⁹ Vine sau'ani'a ani agatohau'etene, tabara huau ḡaniḡana'ena'a, bero'ude ḡeme'ohe zu hena hebe'anono'o busure'ohe. Vine sau'a'a mada nidu'a ani zamao radiu'ena'a, ahi'a sausaune'ohe.

⁴⁰ Eḡe'a ḡae tahi'atahi'a mazao vine sau'a e'e hegone bunoga radu umizeha, rehano ze mene idaraneha."

⁴¹ Iesu'a vase ḡuḡuvaḡa e'e naenaenziro, raena'a, "Za'e Badi'a mazao mene fi'e'ete'e zu ve'ore'ete'e azaḡa! E mada faḡa zae teite zamahe gigane mene obone ti'uma!" Ebu tahi'a e'e moga nina'a, "Ubugo odohe 'adi aro'i!"

⁴² Mogani'a tahi'a e'e tutune ona'ete'e zamaḡano, vine sau'ani'a ahi'a rana radu higau bauriro zu bero'ude ḡemiro. Ebu Iesu'a vine sau'a roniro, raena'a, "Tahi'a ahi'a'ono'o buano'i!" 'Ougadu vine sau'a'e zogone buanadu tahi'a e'e manoniro. Iesu'a ani moga bare haro.

⁴³ Ebu vase nidu'a Badi'a gigi'aḡa boro horonadu zaguzagararo.

Runeḡa Hariḡa Bare Reiro
(Mataio 17:22-23, Mareko 9:30-32)

Vaze nidu'a Iesu'a haḡairote'e haḡaiḡa horonadu zaguzagarotene, Iesu'a ane tahi'atahi'a ziro, raena'a,

⁴⁴ "Ḡoere 'adi faifaine zamaro'i! Eḡe, Vaze Ubuḡa, agirehe 'evorao ri'ih'i'uma."

⁴⁵ Rehano ane tahi'atahi'a'e ani'a nagi ra'eta'a'e mene zamariro, mazaḡa ze'a mene ederoga veize huga e'e u'uruḡa. Ebu ze'e ani'a ra'eta'e moneo bare ḡadimanoga'e riharo.

Iniu'e Niḡa Ḡihi'aḡa Ra'ohe?
(Mataio 18:1-5, Mareko 9:33-37)

⁴⁶ Iesu tahi'atahi'a boaḡano iniu'e niḡa ḡihi'aḡa radu zeḡe'a bare tairotitiro.

⁴⁷ Iesu'a ze nagini zamare'ete'e horonadu tahi'a komeḡa zamahu ane babaḡano ohoniro.

⁴⁸ Ebu ziro, raena'a, "Iniu'a eḡe u'ano tahi'a komeḡa 'ahiguḡa mae ḡihinine, ani'e eḡe mae ḡihihe'ohe. Ebu iniu'a eḡe mae ḡihihine, ani'e eḡe da'o mene mae ḡihihe'ohe, rehano eḡe tuḡuhirote'e Badi'a zuni mae ḡihine'ohe. Zae boaḡano iniu'a ane bare niḡa mae ovoine, Badi'a ubumao ani'e niḡa ḡihi'aḡa rae ra'ohe."

Eme Mone Vazeḡa'e Iniu?
(Mareko 9:38-40)

⁴⁹ Ioane'a Iesu niro, raena'a, "Zuhi'a Boro, vase 'ahogani'a ḡae niḡano vine sau'a sau'a hegoze buzirote'e emeḡe'a horoniro, ebu emeḡe'a ani garariro, mazaḡa ani'e emeḡe teite mene tiburu'ohe."

⁵⁰ Rehano Iesu'a ziro. "Ani ago gararo'i! Za mene agire'ete'e vazeḡani'e, zae mone vazeḡa."

Samaria Azaḡani'a Iesu Hezahoharo

⁵¹ Iesu'e adure iti'uma madaḡani'a hanitirotene ani Ierusalemaha'aba'a onamoga radu inare zamariro.

⁵² Ebu ani vase nu ibite tuḡuziro. Ze'e Iesu veize ruhibifine Samaria neḡa onamiro.

⁵³ Rehano ne azaḡani'a Iesu mene mae ḡihiniro, mazaḡa ani'e Ierusalemā haba'a onaminu.

⁵⁴ Iesu tahi'a 'aheu, Iakobo zu Ioane'a horonadu Iesu ḡadiniro. “Zuhi'a Boro, ḡa uratine, eme'a Badi'a uminadu adureono'o ire roga tuḡuni'uma ebu ze hufi haozi'uma!”

⁵⁵ Rehano Iesu'a tehadu roziro. “Ago 'ouge ro'i!”

⁵⁶ Ebu ze ne 'ahoga onamiro.

Iesu Hegote'ete'e Vazeḡa
(Mataio 8:19-22)

⁵⁷ Ze ibio oname'enogano, vase 'ahogani'a aradu Iesu niro, raena'a, “Ḡa'a no'e onamine, e ḡa hegoti'uma.”

⁵⁸ Iesu'a naenaenina'a, “Butu ḡuniḡa'e bazuni haba'azeta, ebu hitana niniḡa'e nezeta. Rehano eḡe, Vaze Ubuḡa'e bazunihe haba'a'e o'o'a.”

⁵⁹ Ebu Iesu'a vase 'ahoga huniro, raena'a, “Eḡe hegoto'i!” Rehano vase e'e'a raena'a, “Zuhia Boro, e geno mamahe guri onamihi ra'ohe.”

⁶⁰ Iesu'a nina'a, “Vine ruga azaḡa'a rune azaḡa guri'uma. U ḡa'e aradu Badi'a'a ibitozini'ete'e moneo haramē ragavo'i!”

⁶¹ Ebu vase 'ahogani'a raena'a, “Zuhi'a Boro, e ḡa hegoti'uma. Rehano e ize ibite nabudihe uhizi onamihi.”

⁶² Iesu'a naenaenenina'a, “Mene. Iniu'a tehe'ena'a mebaḡa afidaune, mene faine afida'uma. E'e teige, iniu'a eḡe hegotadu tehe gau nunu zamarine, ani'e Badi'a'a ibitohau'ete'e haba'a veize gauoga mene idaḡa.”

10

Iesu'a Ane Tahi'a 72 Tuḡuziro
(Mataio 11:20-24)

¹ E'e ḡarugano Iesu Zuhi'a Boro'a vase 72 zamaziro. Ebu ane'a onamihi reinute'e neḡa nidu'a zu haba'a nidu'ano 'aheu 'aheu ibite tuḡuziro.

² Ebu Iesu'a ziro, raena'a, “Hirivi'uma ḡauḡa'e ḡehaḡa bagaḡa, rehano gauḡa azaḡa'e mene ḡehaḡa. E'e teige, Badi'a ederihī ra'ete'e azaḡa'e ḡehaḡa bagaḡa, rehano ani ḡoere haramoga veize gauḡa azaḡa'e o'o'a. E'ano'o gauḡa azaḡa nu tuḡuzadu ani ḡoere haramozoga veize hirive'ete'e Zuhi'aḡa, Badi'a umino'i!”

³ Onamo'i! Butu ḡuniḡa bo'aḡano mamoe tuḡuze'ete'e teige, e za agire azaḡa bo'aḡano tuḡuze'ohe.

⁴ Moni, nihara ga tamaka 'ahoga ago mae odoho'i! Ebu ibio vase 'ahoga hido'idene mada hauḡena'a ago ḡoreno'i!

⁵ Vase 'ahoga neo diuḡo'idene ibite 'ahige ro'i, 'Badi'a'a zama roḡeḡa zini'uma!”

⁶ Ne e'e zamaḡano vase 'ahoga'e zama roḡeḡa vaseḡa reine, za'a rate'e zama roḡeḡa'e ani rana radi'uma. U mene reine, zama roḡeḡa e'e zae bare vaḡi'uma.

⁷ Diuḡe'ete'e neḡano da'o rado'i! Ebu zeḡe'a zini'ete'e ogomuḡa ano'i zu gago'i, mazaḡa gauḡa azaḡani'a naeḡa ma'ete'e teige, zae zuni ogomu zini'uma. Ne 'ahoga 'ahogano'e ago edau ragavo'i!”

⁸ Neḡa 'ahoga onamadu mae ḡihizo'idene, nagi ogomuḡa zini'ete'e ano'i!

⁹ Ebu e'ea ugi azaḡa faizadu haramozeno'i, raena'a, 'Badi'a'a ibitozini'ete'e zae uhiḡano feureha.’

¹⁰ U neḡa 'ahoga onamadu mene mae ḡihizo'idene, ibi boro onamo'i!”

¹¹ Ebu zo'i, raena'a, 'Badi'a'a zae sau'a ederifine, zae haba konoḡa odafeō kadaranate'e 'ada zauhe mode manahe'ohe. Rehano edero'i, Badi'a ibitozini'ete'e zae uhiḡano feureha!’”

12 Ebu Iesu'a bare ziro, raena'a, "Ĝiano'i, e hube hune zi'ohe! Ibite Sodoma haba'a azaĝa'e sau'a boro u'ano, Badi'a'a ruiziro. Rehano Badi'a'a sau'a manoĝa rovoni'uma madaĝa meine, zae mene mae ĝihize'ete'e neĝa azaĝa'e ufeta aduga boro vitine hidi'uma.

13 Korasini azaĝa zu Betesaida azaĝa, za fase vetuĝaĝa, aduga boro hidi'uma! Zae mazao haĝai gigi'aĝa haĝainuta'a'e Turo zu Sidona azaĝa mazao haĝaifone, ze'e sau'aono'o garihe zamare ĝihurifo. Ze dabua ĝu'a vidau ehoradu vega vadinizeo ase ĝuzuhe'ena'a, zeĝe'a zamare ĝihurifo.

14 Kota madaĝano, za'e Turo zu Sidono azaĝa aduga vitine hidi'uma.

15 Zae Kaperanauma azaĝa, zae'a zamare'etene za Badi'a haba'ao gubazi'uma ra'ehe? Mene! Za'e rune haba'ano mae feuzi'uma.

16 Iniu'a zae ĝoere egozine, a'e eĝe egoni'ohe, zu iniu'a za hezahozine, a'e eĝe hezahoni'ohe. Ebu iniu'a eĝe hezahonine, eĝe tuĝuhirote'e Badi'a hezahohau'ohe."

17 Ebu Iesu tahi'a 72 onamadu ane'a zirote'e gauĝa haĝairo. Ze barirotene, matu'uzeta feuriro. Ebu Iesu me'odoharo, raena'a, "Zuhia Boro, eme ĝa niĝano vine sau hegozatene, ze eme ĝoere egadu feraneha!"

18 Iesu'a ziro, raena'a, "O'e, vazabu adureono'o agaru ovaoga teige, Satani'a ĝarihe fase vaĝinate'e horoneha.

19 Ĝiano'i! Mohe ga asiasi edeze ruzoga teige, emeĝe agire Satani gigi'a vitinifine, eĝe'a inara gigi'aĝa ziniro. Ĝau 'ahogani'a mene sausauzi'uma.

20 Rehano vine sau'a sau'ani'a za ĝoere egate'e veize ago matuo'i! U matuo'i, mazaĝa Badi'a'a za ni'e ane habao mirihiro."

Iesu'a Matu'e Kuraro

(Mataio 11:25-27, 13:16-17)

21 E'e madaĝano Iesu'e Vine Zaĝoĝani'a ragano radu matu'e rudaro. Ebu Badi'a kurau niro, raena'a, "Mama, ĝa'e adure zu raha Zuhi'aĝa! E nigu'e'ohe, mazaĝa ĝae'a eda'eĝa zu edeĝa boro azaĝa mazao hube hune haĝaiĝa 'ahi u'u'rutiro. Rehano tahi'a teige, edeĝa o'o'a rae zamarete'e azaĝa mazao'e fureniro. Mama, a hube! 'Ouge haĝirota'e ĝae'a urate'ete'e ĝauĝa."

22 Ebu vase zina'a, "Eĝe Mama'a ĝau nidu'a eĝe iniro. Vaze 'ahoga'e e'e aĝu'a, rehano eĝe Mama da'o edeĝa. Ebu vase 'ahoga'e eĝe Mama aĝu'a, rehano eĝe, Ane Ubuga da'o edeĝa. Ebu e eĝe Mama moneo ihozoga veize ohote'ete'e azaĝa da'o eĝe Mama edeĝa."

23 Ebu Iesu'a ane tahi'atahi'a tehe ĝiazadu sifu ziro, raena'a, "Za, matu'o'i, mazaĝa nagini'a fureru'ete'e haĝaiĝa horone'ohe.

24 Eĝe'a zi'ohe. Peroveta zu kini azaĝani'a, zae'a horone'ete'e haĝaiĝa 'adi ĝianihi reinu, rehano mene horoniro. Ebu zae'a igi'ete'e hariĝa 'adi igihi reinu, rehano mene igiro."

Samaria Vazeĝa Manoĝa Hari Idaidaĝa

25 Mada 'ahogano Mose goro ĝoe'a ihoze'ete'e vaseĝa 'ahogani'a iĝunadu Iesu tuhune nurihi rae zamare'ena'a, ĝadiniro, raena'a, "Thore vaseĝa, e nougenougine, ĝabone tuĝutuĝu hidi'uma?"

26 Ebu Iesu'a naenaenina'a, "Goro ĝoe'ano'e nouge rae mirihiro? Ĝa'a nouge me'ode horone'ohe?"

27 Ebu vase e'e'a naenaenina'a, "Goro ĝoe'a 'ahige ra'ohe, 'Ĝae Badia Zuhi'a Boro'e, zamaĝo nidu'a hina, vineĝo nidu'a hina, inaraĝo nidu'a hina zu zamaroniĝo nidu'a hina zamaro'i! Ebu ĝae'a ĝae bare zamare'ete'e teige nabugo zu zamaro'i!"

28 Ebu Iesu'a nina'a, "O'e, a hube. Ĝa 'ouge haĝaine, ĝabone tuĝutuĝu hidi'uma."

29 Ebu vase e'e'a, Iesu'a ani mazao 'Ĝa'e duduĝa,' ra'ete'e uratiro, e'ano'o Iesu bare ĝadiniro. "Iniu'e eĝe nabudihe?"

³⁰ Ebu Iesu'a hari 'ahoga idane naenaeniro.

“Mada 'ahogano Iuda vazeḡa 'ahoga'e Ierusalemabaono'o Ieriko neḡa boro ovoinu. Ebu ibi nemao ḡonore azaḡa hidiro. Ze dabuaḡa ni fuhi'adu ḡauḡa nidu'a meiro. Ebu boune'ena'a ariga mau runiro, zu e'ea bazune mode feraro.

³¹ E'e madaḡano, Badi'a dibu'o hau'ete'e vazeḡa 'ahogani'a e'e ibiḡano ovoiro. Ebu omatirote'e vazeḡa e'e horonirotene, ḡenaḡano teiḡe vitaro.

³² Vesu kuru neḡano gaue'ete'e Levi idu'u vazeḡa 'ahoga zuni e'e ibiḡano ovoadu vazeḡa e'e horoniro, rehano ani zu ḡenaḡano teiḡe vitaro.

³³ E'e enoḡano Samaria vazeḡa 'ahogani'a e'e ibiḡano ovoiro ebu vaze e'e horonadu vetuḡani runiro.

³⁴ Ebu ane vaḡe onamadu ḡabonihi radu dehoru zu vaini vuḡa hina idiriḡa rana beu'adu 'umiro. Ane doniki rana mae ohonadu i'udo neḡa tutune onamadu e'ea taufe radiro.

³⁵ Ebu baze irarirotene, ani'a ne izema mode rafogano, moni nu* madu i'udo neḡa vazeḡa haro. Ebu nina'a, 'Ani taufe rado'i! Moni 'ahi'e mene idaḡa ro'idene, eḡe'a barine, ragate bare ḡani'uma.”

³⁶ Iesu hari e'e hauḡirotene, Mose goro ḡoe'a ihozi'ete'e vaze e'e ḡadiniro, raena'a, “Vaze uḡidu 'adi bo'aḡano, ḡae zamarone'e iniu'e ḡonore azaḡa hidirote'e vazeḡa nabuga?”

³⁷ Ani'a Iesu naenaenina'a, “Ane vetuḡanirote'e ebu dananirote'e vazeḡa.” Iesu'a nina'a, “O'e, izidi onamo'i, ebu ḡae zu ani teiḡe 'ouge haḡao'i!”

Iesu'a Mareta zu Maria Ne Diuḡiro

³⁸ E'e ḡaruḡano Iesu'a ane tahi'atahi'a teite aune onamadu ne 'ahogano feuriro. Ebu roḡae niḡa Mareta'a neḡano mae zouziro.

³⁹ Ebu negoḡa niḡa Maria, ani'e Zuhi'a Boro oda babaḡano ehoradu nagini reinute'e igi radiunu.

⁴⁰ U Mareta'e i'udo vazeḡa veize ruhibe'ena'a, zamaḡa ḡugine radiro. E'ano'o Iesu vaḡe onaadu nina'a, “Zuhi'a Boro, negohe'e re'ore'adu mene danahe'ohe. Eḡe da'o gaue'ohe! Ḡa e'e mene zamare'ehe? Ane danahoga veize no'i!”

⁴¹ Zuhi'a Boro'a naenaeniro, raena'a, “Mareta, eḡe vaze, ḡa'e gau ḡehaḡa u'ano zamaḡo'e adudu'ohe zu ḡunuḡunu'e'ohe.

⁴² Rehano gau boro'e tiba da'o, a'e eḡe ḡoere igi'ete'e! Maria'a e'e ederadu eḡe babaḡano ehore'ena'a abite'ohe, e'ano'o vaze 'ahogani'a ani mene gararoha'uma.

11

Iesu'a Tahi'aḡa Kuru Ihoziro

(Mataio 6:9-15, 7:7-11)

¹ Mada 'ahogano Iesu'e haba 'ahogano kurau radiro. Kuru hauḡirotene, ane tahi'a tibani'a aradu niro, raena'a, “Zuhi'a Boro, Ioane Babatizo'a ane tahi'atahi'a kuru ibiḡa ihozirote'e teiḡe, emeḡe zuni nougenouge kurau'ete'e ihof'o'i!”

² Ebu Iesu'a ziro, raena'a, “Kurano'idene 'ahige kurano'i!”

'Mama!

Eme umi'e'ohe, vaze'a ḡae guba'e'ena'a ḡa niḡo'e zaḡoḡa re'uma, ebu ḡa'a vaze nidu'a ibitozi'uma.

³ Mada tiba tiba eme'a au'ete'e ogomuḡa rife'eno'i!

⁴ Ebu emeḡe'a eme sausaufe'ete'e azaḡa nidu'a zeḡe sau'a rae mode'ete'e teiḡe, emeḡe sau'a zu rae modof'o'i!

* **10:35** Giriki, 'Denari 'aheu', Mada 'aheu naeḡa

Ebu Emeḡe' a haḡai sau' a haḡaihi ra' eta' a' e ago tutufo' i'"

⁵ Ebu Iesu'a zina'a, "Hari 'ahoga idani'uma. Zae bo'aḡano vase tiba'e vaseḡeta reifo. Ohere nema 'ahogano ani ane vase vaḡe onamadu uminifo, raena'a, 'Vazehe, fase, beredi uḡidu nu eno'i,

⁶ mazaḡa e vasehe 'ahogani'a izidu'u i'udoni feureha, rehano e neheo nagini ha'uma ogomuḡa o'o'a."

⁷ Iesu'e ane tahi'atahi'a ḡadiziro, raena'a, "Ane vase'a ne zamaḡanono'o 'ahige naenaeni'uma ga? 'Nagini huḡane irare'ohe! Ibiheta 'ai bireha, ebu e tahi'aheta baze'e 'ahine, iḡunadu ḡau ni 'ahoga mene ḡani'uma!' Mene, ani'e mene 'ouge re'uma!

⁸ E zi'ohe, ane vase u'ano da'o, iḡunadu berediḡa mene ha'uma, rehano ani'a bare bare umine'ete'e u'ano, iḡunadu umide'ete'e ḡauḡa ha'uma.

⁹ E'ano'o e'e zi'ohe. Za nagini urato'idene, Badi'a mazao umido'i, 'ouquine zini'uma. Za nagini vaḡo'idene, Badi'a mazao umido'i, 'ouquine hidi'uma. Badi'a'a danazoga uratine, ibihetao toketokero'i, 'ouquine ibiheta vavaozini'uma.

¹⁰ Umide'ete'e vaseḡa'e ha'uma, vaḡe'ete'e vaseḡa'e hidi'uma ebu toketokere'ete'e vaseḡa'e ibiheta vavaoha'uma.

¹¹ Zae bo'aḡano moze nagiḡa'e, ane ubugani'a ḡozone umidine, mohe ha'umahe?

¹² Ebu ubugani'a bare kokoro maḡa umidine, mogani'a asiasi ha'umahe? Mene 'ougi'uma!

¹³ Za'e haḡai sau'a azaḡa rehano, ḡau manomano ubudeze zenoga urate'ohe. E'e teige, zae Moze, adureo radiu'eta'a'e, ane mazao umide'ete'e azaḡa, Vine Zaḡoḡa hube hune zini'uma!"

Iesu zu Belezebulo

(Mataio 12:22-30, 12:43-45, Mareko 3:20-27)

¹⁴ Mada 'ahogano Iesu'a mene ḡoere'ete'e vase 'ahoga mazao vine sau'a hegone buniro. Ani bare ḡoerirotene, vase ḡuḡuvaḡa'e zaguzagaro.

¹⁵ Rehano vase nu'e horonadu raena'a, "Iesu'a vine sau'a sau'a zuhi'aḡa Satani, niḡa 'ahoga Belezebulo, ane inaraḡa hina vine sau'a hegoze buze'ohe."

¹⁶ U nu'e Iesu obone tihi radu tuhune nuri'ena'a reiro. 'Badi'a'ono'o haḡai nu badeḡa haḡao'i!

¹⁷ Rehano Iesu'a ze nouge rae zamarirota'e ederadu ziro, raena'a, "Haba tiba zamaḡano zeḡe'a rovodadu utitifone, e'e haba'e ane bare ruini'uma. Ebu ne tiba zamaḡano zeḡe'a rovodadu utitifone, ne e'e ane bare ruini'uma.

¹⁸ Za'e eḡe'a Belezebulo inaraḡa hina vine sau'a hegone bune'ohe rae ra'ohe. Rehano 'ouquine, Satani'e zeḡe bare rovozadu utiti'uma ebu zeḡe haba'e mene edau gigara'uma. E'ano'o e inara'e mene Belezebulo'ono'o, rehano Badi'aono'o!

¹⁹ Eḡe'a Belezebulo inaraḡa hina vine sau'a hegoze buzifone, zae tahi'atahi'a'e iniu inara hina vine sau'a hegoze buze'ohe? Zae tahi'atahi'a'e zae mazao ve'oḡa rae re'uma.

²⁰ Rehano eḡe'a vine sau'a'e Badi'a inaraḡa hina hegoze buzine, za edero'i, Badi'a'a zae ibitozini'ohe.

²¹ E hari 'ahoga idaidani'uma. Inara vaseḡa'e uti ḡauḡa ḡauḡa hina neḡa taufine, ani ḡauḡa nidu'a manoga radi'uma.

²² Rehano inaraḡa ufeta boro vaseḡa 'ahogani'a aradu vase 'adi utite raharahanine, ane bire'ete'e uti ḡauḡa nidu'a meine hauḡi'uma. Ebu ane ne ḡauḡa zu nidu'a meinadu ḡahuge ḡuzuhi'uma. Hari 'ahi teige, e'e Satani inaraḡa vitinoga, e'ano'o hegoze buze'ohe.

²³ Iniu e mene teite reine, ani eḡe agirehi'ete'e vazegā. Ebu iniu Badi'a mazao vase nu'oze'ohe radu eḡe teite mene gaue tiburu'ete'e reine, ani Badi'a mazao'ono'o vase rovoze'ete'e vazegā.”

²⁴ Ebu Iesu'a zina'a, “Vine sau'a ani vase 'ahoga maza'ono'o buau'etene, ani haba boha'ano ragave'ohe ebu ahi'a ohonoga radu haba 'ahoga vaḡe'ohe. Rehano mene horone'etene, ani 'ahige ra'ohe, raena'a, 'E eḡe'a vaḡinate'e vazegā vaḡe bare onamihi.’

²⁵ Ani baradu vase e'e horonetene, ani'e neḡa deheḡa hune zu idaidane touga heuḡa.

²⁶ Ebu vine sau'a e'e'a onamadu hena vine sau'a nidu'a fu'o 'aheu fare, a'e ufeta hune sau'a, zamaze'ohe, ebu vase e'e mazao diuḡe radiu'ohe. Ebu vase e'e ani ufeta hune sautu'ohe, ibite mene heuḡa.”

²⁷ Iesu'a goere'ete'e zamaḡano roḡae 'ahogani'a vase ḡuḡuvaḡa bo'aḡanono'o ḡoere iḡuniro, raena'a, “Ḡae fure'irote'e zu ḡubue borofrote'e vi'uḡa'e Badi'a'a manohuga haro!”

²⁸ Rehano Iesu'a naenaenina'a, “Badi'a ḡoere egadu haḡaiḡa haḡae'ete'e azaḡa'e Badi'a manohuga hide'ohe.”

Iona Haḡai nu Badeḡa

(Mataio 12:38-42, Mareko 8:12)

²⁹ Iesu vaḡe onairote'e azaḡa'e ufeta ḡehararotene, Iesu'a ziro, raena'a, “Izidi ega'e sau'a, 'Haḡai nu badeḡa ihofo'i!' rae ra'ohe. Rehano e haḡai nu badeḡa'e mene furenzini'uma, u peroveta vazegā Iona mazao furerarote'e haḡai nu badeḡa re'uma.

³⁰ Iona mazao nagini'a furenrote'e haḡaiḡa'e Nineva azaḡa mazao haḡai nu badeḡa reiro. E'e teige, eḡe mazao nagini'a furera'uma haḡaiḡa'e izidi ega mazao haḡai nu badeḡa re'uma.

³¹ Ibite madaḡano Siba haba'a kini roḡaeḡani'a haba faḡanono'o kini Solomona ḡoere abitoga veize onamiro. Izidi Solomona vitinoga vazegā'e eḡe, rehano za eḡe ḡoere abitoga mene urate'ohe. E'ano'o Badi'a kota madaḡano Siba kini roḡaeḡani'a izidi ega zamao edanadu zi'uma, raena'a, 'Za'e ve'oga!’

³² Ibite madaḡano Nineva azaḡa'e Iona haramo abitadu sau'aono'o ḡihure ḡouriro. Izidi Iona vitinoga vazegā'e eḡe, rehano za'e eḡe ḡoere abitoga mene urate'ohe ebu mene ḡihure'ohe. E'ano'o Badi'a kota madaḡano Nineva azaḡani'a izidi ega zamao edanadu zi'uma, raena'a, 'Za'e ve'oga!’”

Ahiri Agaḡa

(Mataio 5:15, 6:22-23)

³³ Ebu Iesu'a ziro, raena'a, “Vaze 'ahogani'a ihure hufine mene 'u'uru ti'uma ga tunahu hina mene ogone modi'uma. U vase'a ne diuḡine agaḡa horoni'uma radu midau ti'ete'e haba'ano midau ti'uma.

³⁴ Ḡa ubuma'e ahi'o ihureḡa heuḡa. Ḡa ubumaḡo manoga reine, ḡa ahiri'e agaḡani'a iriva'i'uma. Rehano sautaune, ḡa ahiri'e uzabo'a iriva'i'uma.

³⁵ E'ano'o ḡae zamao agaḡa'e uzabo ga mene ḡiano'i!

³⁶ Ḡa ahiri'e agaḡani'a iriva'adu uzaboḡa 'ahoga o'o'a reine, a'e agaḡa bagaḡa ihureḡa ḡae rana agaru'ete'e heuḡa.”

Iesu'a Farisea zu Mose Goro Ḡoe'a Ihoze'ete'e Azaḡa Ro'aze Ḡoeriro

(Mataio 23:1-36, Mareko 12:38-40, Luka 20:45-47)

³⁷ Iesu'a ḡoere hauḡirotene, Farisea vazegā 'ahogani'a ane teite oganoga veize uminiro. Ebu Iesu'a ani ne onamadu ogomu fataḡa zamaine ehoriro.

³⁸ Farisea vazegā'e Iesu'a izema oganogano 'evo'a mene vuzu'irote'e horonirotene ani zaguzagaro, mazaḡa zeḡe vouḡa haḡaio, 'Evo'a ibite vuzu'adu ogafo,' rae reiro.

³⁹ Ebu Zuhi'a Boro'a Farisea azağa ziro, raena'a, "Farisea azağa, za'e bioze zu siuvaze enoga da'o vuzu'e dehene'ete'e azağa heuğa, mazağa 'evoreze vuzu'e'ohe rehano, zamaze'e ununu zu sau'a torağa hina iri'ave'ohe.

⁴⁰ Za'e mene huhuzağa! Badi'a'a enone da'o mene hağairo, rehano zama zuni hağairo. Evoreze da'o ago vuzu'o'i, rehano zamaze zuni dehenoi!

⁴¹ E'ano'o zae mereki zamağano ġauze* zahara azağa zeno'i! 'Ougine za'e Badi'a ubumao'e deheğa taugi re'uma.

⁴² Farisea azağa, zae fase vetuğağa, aduga boro hidi'uma! Mazağa za'e tirara nebağano eğa zu murari teige kome'a fase gaubanana tiba Badi'a hau'ohe. Rehano vaze mazao hağai duduga hağae'ete'e zu Badi'a zamare'ete'e igi mode'ohe. Za ġau boro 'adi'e hağao'i, ebu kome'a kome'a zuni hağao'i!

⁴³ Farisea azağa, zae fase vetuğağa, aduga boro hidi'uma! Mazağa za'e nu'onu'o neğano vaze boroboro'a ehore'ete'e haba'ano ehorih ra'ohe. Ebu vazevaze'a nu'onu'o haba'ano hidine, 'Zuhi'a' rae gubaze ġorezihi ra'ohe.

⁴⁴ Zae, fase vetuğağa, aduga boro hidi'uma! Mazağa za'e rune iduğa u'uruğa heuğa. Rune ahi'a'e idu zamağano ruhuğa rehano, vaze'a e'e rana oname onae'ohe. E'e teige, vaze'a horoze'etene zamaze'e torağa rae mene edere'ohe."

⁴⁵ Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e vazeğa 'ahogani'a Iesu niro, raena'a, "Thore vazeğa! Ġa 'ouge ġoere'ete'e eme zu rae sausaufe'ete'e heuğa."

⁴⁶ Iesu'a naenaenina'a, "Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azağa, zae zuni fase vetuğağa, aduga boro hidi'uma! Mazağa za ihore'e riga hune, e'ano'o vaze'a hegotoga reine mene idağa. Za'e vaze da'o aduga boro zini'ohe, rehano zae 'evore hudu'a tiba hina zu mene hune danaze'ohe.

⁴⁷ Zae, fase vetuğağa, aduga boro hidi'uma! Mazağa peroveta azağa'e vouğaze'a zimiro, ebu zae'a ze rune iduğa rohorohone'ohe.

⁴⁸ Vouğaze'a peroveta azağa zemadu zae'a iduze rohorohone'eta'a'e, za'e vouğaze'a hağai duduga hağairo rae ra'ohe.

⁴⁹ E'ano'o Badi'a huhuzağa, ani reiro, raena'a, 'Eġe'a peroveta azağa zu apostolo azağa nu zeġe mazao tuġuzi'uma, ebu nu'e zimi'uma, u nu'e sausaui'uma,' reiro.

⁵⁰ Badi'a'a raha 'adi hağairote'e madağanonono'o peroveta azağa zimiro. E'ano'o e'e adugağa nidu'a'e, izidi egani'a odohi'uma.

⁵¹ A'e ibite Abela mau runirote'e e'eano'o onao ġonağanobone Sakaria maro. Zakaria'e dibu'o fatağa zu Badi'a ne zaġoğa hune bo'ağano mau runiro. E hube hune zi'ohe, e'e aduga nidu'a'e izidi egani'a odohi'uma.

⁵² Za, Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azağa, fase vetuğağa, aduga boro hidi'uma! Mazağa vaze'a Badi'a edeğa me'uma neğa ibihetağa vava'e'ete'e kiğa'e, zae'a u'uru ti onae'ohe. E'ano'o za'e mene diuği'uma, ebu Badi'a ederoga veize diuğihi ra'ete'e azağa zuni zae'a 'ue'ohe."

⁵³ Iesu'e ġoere hauğadu ne be'ano'o buarotene, Farisea zu Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azağani'a ane mazao maġunu monede riğa ġadiğadiniro.

⁵⁴ Mazağa ani'e nagini nu rae ve'onine adugano mae ohonihi rae inariro.

12

Ġoe'a Riğa zu Inarağa

(Mataio 10:26-33, 12:32, 10:19-20)

¹ E'e madağano, vaze ġuġuvağani'a nu'oraro 'ahine, odaze rana edaro. Ebu Iesu'a ane tahi'atahi'a ibite ziro, raena'a, "Farisea azağa hağaize ġiano'i! Mazağa ze'e zama guhi azağa ebu Isiti heuğa.

² Rehano izidi 'u'uruğa ġau'a nidu'a Badi'a'a furene hauği'uma.

* **11:41** Zae'a meirote'e ġauze

³ E'ano'o ohere nagini sifu ra'ete'e gōe'a nidu'a hunio agao igi'uma. Ebu bazuni neġa zamaġano nagini gumude ra'ete'e gōe'a nidu'a vaze'a egoga veize ne binuġa hitaganono'o harami'uma.

⁴ Nego nabudi, ego'i, e hube hune zi'ohe! Ahiri mau'ete'e azaġa ago rihozo'i, mazaġa ze ahiri da'o mau'ohe rehano, vine sausaunoga'e mene idara'uma.

⁵ U rihoni'uma vazeġa'e Badi'a da'o! Mazaġa ani'e vaze manadu ire rogao mae feuze'ete'e gigi'aġa'e obone ti'ohe. Hube hune ani da'o rihoni'uma!

⁶ Vaze'e tiburi niniġa fu'o moni kome'a* hina hoite'ohe. Ze'e mene ġau boro, rehano Badi'a'a e'e tibuhuga ramo mene agutu mode'ohe.

⁷ Badi'a'a zae zamaradu vadini iguġa nidu'a nugu'e edeġa. E'ano ago rihano'i, mazaġa za'e Badi'a ubumao tiburi niniġa vitinoga.

⁸ Ġiano'i! E hube hune zi'ohe. Iniu'a vaze ubumao raena'a, 'E'e Iesu mone,' rae reine, eġe, Vaze Ubugani'a ani zu Badi'a tuġure viga ubumao raena'a, 'Vaze adi'e eġe none,' re'uma.

⁹ Ebu iniu'a vaze ubumao e rae o'ohine, eġe zu Badi'a tuġure viga ubumao ani rae o'oni'uma.

¹⁰ Iniu'a eġe, Vaze Ubuga rae sausahine, Badi'a'a ani sau'a rae modoha'uma. U iniu'a Vine Zaġoġa rae sausaunine, ani sau'a'e mene rae modoha'uma.

¹¹ Za'e e hegote'ete'e u'ano, kota veize tutuze onamadu nu'onu'o neġa, zuhi'aġa zu ġihi'aġa azaġa zamao ohozo'idene, nouge za biri'uma zu nouge rae ġoeri'uma moneo ago zamare ada'ado'i,

¹² mazaġa za edanadu nouge rae ġoerite'e moneo Vine Zaġoġ'ani'a ihozi'uma."

Ma'ora Vazeġa mazao Ġoere rae Idaniro

¹³ Vaze 'ahogani'a vaze ġuġuvaġa bo'aġanono'o Iesu niro, raena'a, "Ihore vazeġa, mamafe'a mode rudarote'e toheġa nu rovonadu naeġa eġe enoga veize negohe no'i!"

¹⁴ Iesu'a naenaenina'a, "Nego, vaze 'ahogani'a toheze ġahuge'ete'e haġaiġa veize e mene ohohiro."

¹⁵ Ebu Iesu'a ziro, raena'a, "Za ununu haġaiġa mene haġaifine, zamaze gigano'i! Mazaġa vaze'a tohe ġehaġaono'o ġabone mene hide'ohe."

¹⁶ Ebu ze hari 'ahige idaniro, raena'a, "Ma'ora vazeġa 'ahoga'e mebaġano ogomu manomano'a hudaro.

¹⁷ E'ano'o ani ane'a bare zamariro, raena'a, 'E ogomuhe godoġoga neġa'e o'o'a. E nagini haġai'uma?"

¹⁸ Ebu ani raena'a, 'E 'adigine manoġa! Ogomu ti'ete'e neġa ibi'a'e fahadu boro iziga ogoratihi ebu ogomuhe zu tohehe nidu'a e'ea zouni'uma.'

¹⁹ Ebu ani ane bare raena'a, 'E muri faġa radiu onamite veize ogomu boro hune ruhibe teha. E'ano'o e'e ogau'ena'a zu gage'ena'a matu'e onami'uma!'

²⁰ Rehano Badi'a'a niro, raena'a, 'Ġa'e mene huhuzaġa! Eġe'a izidi ohere ġae ġabone mae vaginine, ġa'a ruhivate'e tohe'e iniu'a me'uma?"

²¹ Iesu'a ġoere ġonagano reiro, raena'a, "De'eguġa vazeġa'e ane tohe da'o ruhibe'ohe, rehano Badi'a moneo ani'e mene ma'ora vazeġa ra'ohe."

Ago Zamare Adudano'i

(Mataio 6:25-34)

²² Ebu Iesu'a ane tahi'atahi'a ziro, raena'a, "E'ano'o e zi'ohe. Zae ġabone veize nagi ogomu a'uma ga ahirize veize nagi dabua vidi'uma rae ago zamare adudano'i!

²³ Mazaġa ġabone zu ahiri' e ogomu zu dabua vitinoga.

²⁴ Nugo gaoza zamaro'i! Ze ezone mene ġorau'ohe zu mene hirive'ohe. Ogomuze nu'one'ete'e haba'a zu o'o'a, rehano Badi'a'a ġubuze'ohe. Za'e nini vitize hune'ohe!

* **12:6** Girikio, 'Assaria aheu', moni kome'a

²⁵ Zae bo'aḡano iniu'e zamare adudaune, ḡabone'a tahiḡa zuni fara'umahe? Mene!

²⁶ Ḡau kome'a e'e haḡaoga zu mene idaḡa reine, za nougadu ḡau 'ahoga veize zamare adudu'ohe?

²⁷ Butu kakaḡa'e nougenouge ḡuhure'ete'e ḡiano'i! Ze mene gaue'ohe ga dabuaze mene turine'ohe. Rehano e zi'ohe, butu kakaḡa 'ahoga'e ma'ora vazeḡa kini Solomona'a haḡairote'e dabuaḡa manomano vitinoga.

²⁸ Ebu butu veḡa'e izidi ḡaboga, hena ohoḡore'e vaze'a masinadu ireo hufi hauni'uma, rehano Badi'a'a faifaine manohuni'ohe. Za'e ve vitinoga, e'ano'o Badi'a'a hubehune dabua vidauzini'uma. Rehano za'e Badi'a mazao mene borofe fie'ohe!

²⁹ Nagini a'uma zu gagi'uma rae ago zamare adudano'i!

³⁰ Mazaḡa Badi'a aḡu'a azaḡa'a 'ahiguḡa nidu'a vaḡe'ohe, rehano Moze'e za'a e'e ḡauḡa urate'eta'e edeḡa.

³¹ 'Ougine Badi'a'a ibitozini'ete'e vaḡo'i, ebu e'e ḡauga nidu'a zuni zini'uma!

³² E'ano'o za'e, mamoe kome'a kome'a heuḡa, ago rihano'i, mazaḡa ane'a ibitohau'ete'e haba'a zinifine, Moze ani matu'e rudau'ohe.

³³ Ebu toheze seronadu moniḡa'e zahara azaḡa zeno'i! 'Ougine mene ziga'uma tunahuḡano toheze nu'one'ete'e teige, toheze adureo nu'oni'uma. E'ea tine, mene hauḡi'uma ebu de'ea'e ḡonore zu zuhi'a mene sausauni'uma.

³⁴ Mazaḡa za'a toheze nouma tine, zamaroneze zu de'ea ti'uma."

Zuhi'a Boro'a Onaite'e veize Ruhibo'i
(Mataio 24:45-51)

³⁵ Iesu'a ziro, raena'a, "Za'e, tuḡure azaḡa teige, gau dabuaḡa haḡae ruhibe rado'i, ebu ihureze zu agane modo'i!

³⁶ Ebu zuhi'aze hahu muiḡanono'o ne u'a bare feuradu ibihetao toketokerine ibiheta ḡarihe vava'e'ete'e teige, Zuhi'a Boro'a onaite'e veize ruhibo'i!

³⁷ Zuhi'aze'a bare onaadu tuḡure azaḡa'e ani guhine radiu'ena'a ruhibe'ete'e horozine, ani matu'o zenadu manohuga zini'uma. E hube hune zi'ohe, zuhi'aze'a gau dabuaḡa vidanadu ogau'ete'e fataḡano ohozadu ogomu zini'uma.

³⁸ Ebu zuhi'aze'a ohere ga uzeuze feuradu tuḡure azaḡani'a ani guhine radiu'ete'e horozine, matu'o zenadu manohuga zini'uma.

³⁹ Za'e 'adi zamaro'i! Vaze 'ahogani'a ḡonore vazeḡa'e no'e madaḡano ani ne onai'uma rae ederine, ḡonore vazeḡa'e diuḡoga mene idarafine, ani'e neḡa faine taufi'uma.

⁴⁰ E'ano'o zae zuni ruhibe rado'i, mazaḡa eḡe, Vaze Ubuga'e za'a mene edere'ete'e madaḡano bare onai'uma."

⁴¹ Ebu Petero'a niro, raena'a, "Zuhi'a Boro, ḡae'a hari 'adi'e emeḡe veize da'o ga vaze nidu'a veize zuni idane'ohe?"

⁴² Zuhi'a Boro'a naenaenina'a, "E'e iniu huhuzaḡa zu zama tibano gau'ete'e azaḡa zi'ohe. Tuḡure vazeḡa 'ahoga'e huhuzaḡa zu zama tibano gauine, zuhi'a'e ani teite matu'i'uma. Ebu vaze e'e tuḡure azaḡa ḡihi'aḡa mae ohonadu 'ahige re'uma, raena'a, 'Tuḡure azaḡa nidu'a taufo'i! Ogomuze zuni mada idunane zeno'i! 'Ougadu ani'e onami'uma.

⁴³ Tuḡure vazeḡa'e 'ouge gauine zu zuhi'aḡani'a bare feuradu horonine, ani matuadu manohuga ha'uma.

⁴⁴ E hube hune zi'ohe, ani'e zuhi'aḡani'a ane tohe nidu'a taufe'ete'e vazeḡano ohoni'uma.

⁴⁵ Rehano tuḡure vazeḡa'e ane'a bare raena'a, 'E zuhi'a'e vehu'u faḡanobu'u onai'uma,' rae zamaradu tuḡureḡa azaḡa nidu'a bouzine zu ufeta ogau gage baboraane,

⁴⁶ zuhi'aḡa'e, ane'a mene edere'ete'e madaḡano bare onaadu aduga boro ha'uma ebu zama tibano mene gauirote'e azaḡani'a radiu'ete'e haba'ano ohoni'uma.

⁴⁷ Tuğure vazega'e ane zuhi'a'a nagini urate'ete'e hağaiğa edeğa rehano, mene ruhbine zu hağaiğa mene hağaine, ani'e boune sausauni'uma.

⁴⁸ U tuğure vazega'e ane zuhi'a ura mene ederadu ve'oğa hağaine, ani'e fa'one tauği'uma. Iniu'e Badi'a mazaono'o manohuga boro hidine, Badi'a'a ani gau boro hağaoga urati'uma.

Mene Uniho Manoğa Rehano Rovoti'uma
(Mataio 10:34-36)

⁴⁹ Iesu'a bare ziro, raena'a, "Ege'a raha 'adi hufoga radu ire roga mae onairo. Ebu ire roga'e amahi raha 'adi iri radiune matu'i'uma.

⁵⁰ Rehano e aduga hidite'e bapatizoğa 'ahoga me'uma zu zamahe'e aduga onamo gonaga me'uma.

⁵¹ Za'a zamare'etene, ege'a raha 'adi uniho manoğa mae ovairo ga? Mene! Ege'a rovoze guzuhoga veize ovairo.

⁵² Izidiono'o onamo zama moneo ne azağa'e rovoti'uma, mazağa nu'e ege mazao fie'ohe, u nu'e mene fie'ohe. Ne e'e azağa'e fu'o reine, zege bo'ağano rovodadu uğidu'a 'aheu teiteagiretiti'uma, ga 'aheu'a uğidu teite agiretiti'uma.

⁵³ A'e mogani'a ubuga teite agiretiti'uma ga ubugani'a moga teite agiretiti'uma. Ebu vi'ani'a aboğa teite agiretiti'uma ga aboğani'a vi'a teite agiretiti'uma. Ebu vi'ani'a ubuga inuga teite agiretiti'uma ga ubuga inugani'a i'a vi'a teite agiretiti'uma."

Madağa'e Nougenouge Ederi'uma
(Mataio 5:25-26, 16:2-3)

⁵⁴ Iesu'a vase guğuvağa ziro, raena'a, "Goze'a gutanoga horone'etene†, za'a raena'a, 'Irugu'a ru'a'uma.' A hube, irugu'a ru'a'uma.

⁵⁵ Ebu ohere goze'a bororanadu nahudu'etene‡, za'a raena'a, 'Mada'a hia'uma.' A hube, mada'a hia'uma.

⁵⁶ Zae, zama guhi azağa! Adure zu raha irağa horone'etene nagini'a furera'uma zae edeğa. U izidi madağano nagini'a fureru radiu'ete'e mene faine zamare horone'ohe.

⁵⁷ Zae'a zae bare nagini'e hağai duduğa rae mene edere'ohe.

⁵⁸ E hari 'ahoga idani'uma. Ga'e vase 'ahoga moni madu mene bare haune, ani'a gae kotao oho'ihiradu ani teite onami'uma. E'e zamağano ganine ge ibio uniho manofi'i! Mene 'ougene, ani'a ga kota ibitohau'ete'e vazega 'evorao oho'i'uma, ebu gu'a neğa taufe'ete'e vazega evorao oho'adu gu'a neğano oho'i'uma.

⁵⁹ E hube hune ga'ohe, ga mene bua'uma onamo gae'a ani moni nidu'a bare ha'uma."

13

Sau'a'ono'o Ğihuradu Badi'a Vağe Aro'i

¹ E'e madağano vase nu'e Iesu vağe aradu niro, raena'a, "Galilea azağa nu'e Badi'a dibuo hau radiu'ete'e zamağano Pilato, Roma gavana vazega, ani'a uti azağa nu tuğuzadu ze zemeha."

² Iesu'a naenaenziro, raena'a, "Za'a zamare'etene, ze sau'a'e Galilea azağa nu omo sau'a ro'anoga 'ahine, 'ouge rudaneha rae ra'ohe?"

³ Mene! Ege'a zi'ohe, za'e zae sau'anono'o mene ĝihurine, zae zuni zege teige 'ouge ruda'uma.

⁴ Ebu za edeğa, Siloami haba'ano ne hitagani'a fahanadu vase 18 rudaro. Za'a zamaretene, ze sau'a'e Ierusalem azağa nidu'a sau'a ro'anoga rae ra'ohe?"

⁵ Mene! Ege'a zi'ohe, za'e zae sau'anono'o mene ĝihurine, zae zuni 'ouge ruda'uma."

† 12:54 Girikio, 'Mada zubure'ete'e moneo goze'a ite'etene' ‡ 12:55 Girikio, 'Za guzu'ono'o zavara horone'etene'

Figi Ireġa Huga O'o'a Hariġa Idaniro

⁶ Ebu Iesu'a hari 'ahoga idaniro. "Vaze 'ahogani'a vaini nebaġano figi ireġa ġoraro. E'e enogano, ani'a huga nu re'oga veize onairo, rehano huga'e o'o'a.

⁷ E'ano'o neba ġiane'ete'e vazeġa niro, raena'a, 'E muri uġidu zamaġano huga re'oga veize ona rehano, huga ni 'ahoga mene horoneha. E'ano'o udi higono'i, mazaġa haba iriva'one tauge'ohe!

⁸ Ebu neba ġiane'ete'e vazeġani'a naenaenina'a, "Eġe zuhi'a, ge muri tiba modo'i! Eġe'a mazaġano busi mumuġa teadu ġiani'uma.

⁹ 'Ougadu muri tiba zamaġano hudaune manoġa, u mene hudano'idene, udi higono'i!"

Iesu'a Bana Madaġano Oda Sau'a Roġaeġa Fainiro

¹⁰ Bana Madaġa 'ahogano Iesu'e nu'onu'o neġano Badi'a ġoere ihoze radiunu.

¹¹ E'ea roġae 'ahogani'a radiunu. Vine sau'a'a ani ragano radu ġaruga mae beonadu muri 18 mene edau farauunu.

¹² Iesu'a ani horonirotene, hunadu Iesu vaġe onairo. Ebu Iesu niro, raena'a, "Roġae, ġa ugi 'ai manoreha."

¹³ Iesu'a 'evo'a ane rana trio, ebu ani'a zogone edau fararo zu Badi'a matu'oharo.

¹⁴ Rehano nu'onu'o neġa ġiane'ete'e ġihi'a'e maġuniro, mazaġa Iesu'a Bana Madaġano ugi roġaeġa fainiro. Ani'e vaze ziro, raena'a, "Eme mada 6 zamaġano gau'uma. E'ano'o ugi azaġa'e e'e madaġano aradu faizi'uma, mene Bana Madaġano!"

¹⁵ Ebu Zuhi'a Boro'a naenaenziro, raena'a, "Zama guhi azaġa! Za'e Bana Madaġa madaġano boromakau zu donikize vu gagoga veize maġuono'o fui'e buze'ohe.

¹⁶ E'e teige, Satani'a roġae 'adi, Aberahamo mariga, muri 18 ogoru tiro, ebu eġe'a Bana Madaġano 'ouge fui'e modiro. E'e haġai duduġa haġaeħa!"

¹⁷ Ani 'ouge reirotene, maġunoharote'e azaġa nidu'a'e mazagaroziro, u vaze ġuġuvaġa nidu'a'e, ane'a haġai manomano nidu'a haġairote'e u'ano, matu'iro.

Badi'a'a Ibitozini'ete'e Moneo Ġoeriro

(Mataio 13:31-33, Mareko 4:30-32)

¹⁸ Ebu Iesu'a zina'a, "Badi'a'a ibitozini'eta'e nagini heuġa? Nagini hina idani'uma?"

¹⁹ A'e Guava* maġa kome'a tiba vaze'a madu nebaġano ġorau'ete'e heuġa. Ebu ġuhure ire boro radu nini'a rafi are ezagano kamadu neġa ogora'uma.

²⁰ Iesu'a bare zina'a, "Badi'a'a ibitozini'eta'a'e nagini hina rae idani'uma?"

²¹ A'e isiti heuġa. Roġae'a isiti tahiġa madu uvahuġa ġeħaġa teite mirune tibune'ohe onamo 'uvahu nidu'a mini'ohe."

Ibiheta Kokosiġa

(Mataio 7:13-14, 7:21-23)

²² Iesu'e Ierusalemaha'aba' oname'ena'a, haba'aba'ano zu neġa neġano ihoze onaminu.

²³ Ebu vaze 'ahogani'a ġadiniro, raena'a, "Zuhi'a Boro, Badi'a'a vaze nu'a da'o sau'aze'ono'o ġabozi'umaħe?" Iesu'a naenaenziro, raena'a,

²⁴ "Ġabone tuġutuġu ibiġa diuġihi roidene, ibiheta kokosi'ano diuġo'i! Eġe'a zi'ohe, e'e diuġoga veize inare gau'o'i, mazaġa vaze ġeħaġa'e e'e diuġihi ra'ohe rehano, mene idara'uma!

²⁵ Ne vazeġani'a edanadu ibiheta haraune, za'e enonao edanadu toketokeri'uma, raena'a, 'Zuhi'a Boro, ibiheta vava'o'i!' Rehano ani naenaenzi'uma, raena'a, 'E za noumaono'o onata'e aġu'a.'

* 13:19 Girikio, Fufu

²⁶ Ebu za 'ai re'uma, raena'a, 'Eme ġae teite ogau tiburaunu zu ġa'e emeġe ne ibiġano ihofinu, e'ano'o ġa'e eme edeġa!'

²⁷ Rehano ani naenaenzi'uma, raena'a, 'Za'e noumano'o onata'e e aġu'a. Za haġai sau'a azaġa, eġe mazaono'o vaġino'i!'

²⁸ Ebu Badi'a'a ibitohau'ete'e zamaġano Aberahamo, Isako, Iakobo zu peroveta azaġa nidu'ani'a radiu'ete'e horozu'uma, u za'e enona be'a ġiaze mode tauġi'uma. Ebu za'e nia'uma zu maġunadu ġononeze atiti'uma.

²⁹ Iuda mene azaġani'a naenaono'o onadu Badi'a'a ibitohau'ete'e zamaġano ehoradu ogau tibura'uma.

³⁰ Ġiano'i! Ibite'ete'e azaġa'e vesi'uma, ebu vesi'ete'e azaġa'e ibiti'uma.

*Iesu'a Ierusalem Hab'a U'ano Niaro
(Mataio 23:37-39)*

³¹ E'e madaġano Farisea azaġa nu'a Iesu vaġe onadu niro, raena'a, "'Adano'o vaġinadu haba 'ahoga onamo'i, mazaġa kini Heroda'e ġa ġamihi ra'ohe!'"

³² Iesu'a naenaenziro, raena'a, "Ani'e butu ġuniġa so'oso'oġa heuġa. Ani onamadu 'ahige no'i, 'E mada mene faġano vine sau'a hegoze buzi'uma zu uġi azaġa faizi'uma, ebu hena eġe gau nidu'a haġae hauġi'uma.

³³ Nagini'a eġe mazao furera'uma rehano, e'e izidi oname madaġano Ierusalem haba'a onami'uma. Mazaġa peroveta azaġa'e Ierusalem haba'a enogano mene ruda'uma.

³⁴ O, Ierusalem azaġa, Ierusalem azaġa! Zae'a peroveta azaġa zimiro zu Badi'a'a tuġuzirote'e azaġa hadi hina zimi ruzi. Kokoroku'a isaġa zamaġano ubuga gugube'ete'e teige, e'e mada ġehaġa zae tauġi reiro, rehano za'e mene uratinu!

³⁵ E'ano'o ġiano'i, neze fahi'uma! Ebu za'e eġe mene bare horohi'uma onamo zae'a raena'a, 'Zuhi'a Boro niġano onae'ete'e vazega mae ġihino'i!'"

14

Iesu'a Bana Madaġano Ugi Vazeġa Fainiro

¹ Bana Madaġa 'ahogano Iesu'a Farisea azaġa ibitozini'ete'e vazega neo ogomu anoga veize onamiro. Ebu vazevaze'a ani uhiġano ġiaġianiro.

² E'ea Iesu zamao vase 'ahoga'e ahi'a uġinadu menoga radiunu.

³ Ebu Iesu'a Mose goro ihoze'ete'e azaġa zu Farisea azaġa ġadiziro, raena'a, "Za'a zamare'etene Bana Madaġano ugi vazega fainoga idaġa ga mene?"

⁴ Ze'a mene naenaeniro. Iesu'a 'evo'a ugi vazega obone'ena'a, fainadu tuġune vaġiniro.

⁵ Ebu Iesu'a zina'a, "Zae bo'aġano Bana Madaġano inu ubuga ga boromakau'a idu zamaġa ovoine, ġarihe mae ġihini'uma ga mene?"

⁶ Ze'e mene bare naenaeniro.

Haġai Ovoroga Haġao'i

⁷ Iesu'a huzirote'e azaġa hitana ehoroga horozitene, ani'a hari 'ahoga idaniri, raena'a,

⁸ "Vaze 'ahogani'a hahu muiġa auġoga veize ġa huġadine, hitana ehoroga ago ehoroi!"

⁹ Mazaġa ufeta hitaga vazega zuni hunine, ġanine huzate'e vazegani'a onadu ġani'uma, raena'a, 'Ġa ehoru haba'a vase 'adi hano'i!' 'Ougine ġa'e nouge rae zamari'uma? E'e bone mazagaru'adu raha ehoroga vaġe onami'uma.

¹⁰ E'ano'o muie'ete'e vazegani'a huġado'idene, raha ehoroga ehoroi! 'Ougine, mui haġae'ete'e vazegani'a horo'adu ġa vaġe ari'uma. Ebu ġa'ena'a, 'Vazehe, iġunadu hitana ehoroga ehoroi!' 'Ougadu ġae teite huzate'e azaġani'a ġa niġu'i'uma.

11 Iniu vase ane'a bare niġa mae itine, ani'e mae ovoiu'uma, u iniu vase ane'a bare niġa mae ovoine, ani'e mae ġihini'uma."

12 Ebu Iesu'a vaetadu ani hunirote'e vaseġa e'e niro, raena'a, "Ogomu ga mui veize huzo'idene, vaseġo, negoġo, nabugo ga ġae uhiġano radiu'ete'e ma'ora azaġa ago huzo'i! 'Ougine ze'a ġa bare naenae'e huġadi'uma.

13 Rehano ġa muio'idene, zahara azaġa, oda sau'a azaġa, edanoga mene idaġa azaġa ebu ubumaze kuruġa azaġa huzo'i!

14 'Ougine za'e Badi'a'a manohuga zini'uma. Mazaġa ze'e baronoga'e mene idaġa 'ahine, duduġa azaġani'a bare ġabode iġune'ete'e madaġano, ġa'e Badi'a'a naeġa ġani'uma."

Mui Boro Hariġa Idaniro
(Mataio 22:1-10)

15 Iesu teite ogau radirote'e vaseġa 'ahogani'a Iesu ġoere igirotene, ani Iesu niro, raena'a, "Badi'a'a ibitohau'ete'e haba'ano ogau tiburu'ete'e azaġa'e matui'uma!"

16 Ebu Iesu'a hari 'ahoga idaniro, nina'a, "Mada 'ahogano vase 'ahogani'a mui boro ruhibadu vase ġehaġa huziro.

17 Mui madaġa reirotene, ani tuġure vaseġa'e huzirote'e azaġa mazao tuġunadu 'ahige ziro. 'Mui boro veize ġau nidu'a ruhina 'ahine, za'e nidu'a, izidi aro'i!

18 Ebu tuġure vaseġa'e 'ouge ġoeriro, rehano ze tiba tiba'e ġoere nufenufiro. Ibite nirote'e vaseġani'a raena'a, 'E haba iziga hoiteha, e'ano'o e e'e ġiani onamihi. E mene amate'e moneo ago maġuno'i!

19 Ebu vase 'ahogani'a raena'a, 'E boromakau 10 hoiteha. E'ano'o e ze manoga ga mene rae tuhune nurihi. E mene amate'e moneo ago maġuno'i!

20 Ebu vase 'ahogani'a raena'a, 'E izidu'u hahureha, e'ano'o e mene ami'uma.'

21 Tuġure vaseġa ani'e bare onamadu ze'a reirote'e ġoe'a zuhi'aġa ihoniro. Ani'a ihonirotene mui vaseġa'e maġune rudaro ebu tuġure vaseġa niro, raena'a, 'Ne ibiġano zu ibi kokosiġano ġarihe onamadu zahara azaġa, oda sau'a azaġa, ubumaze kuruġa azaġa zu edanoga mene idaġa azaġa huzo'i!

22 Tuġure vaseġa onamadu 'ouge haġairo. Ebu bare onaadu zuhi'aġa niro, raena'a, 'Zuhi'a, ġa'a ehate'e ġauġa haġaeha, rehano ne ize mene iriva'eha.'

23 Zuhi'aġani'a tuġure vaseġa niro, raena'a, 'Ibi boro zu maġa neġa ibiġano buau onamadu vase vaġo'i ebu tutuze aro'i! Vaze hina eġe ne iriva'o'no'i!

24 Ġiano'i! Eġe'a ibite mui veize huzirote'e azaġa nidu'a'e, eġe mui tahiġa zu mene auġi'uma."

Iesu Hegote'ete'e Ibiġa
(Mataio 5:13, Mareko 9:50)

25 Mada 'ahogano vase ġuġuvaġa hune'a Iesu ġaruna hegotinu. Ebu Iesu'a vaetadu ziro, raena'a,

26 "Iniu'a eġe ġaruna hegotoga urato'idene, eġe zamare borofu'i! Moġa zu vi'a, inuġa zu ubuga, negoġa zu ezeġa, ebu ġaboneġa zuni ago zamare borofu'i! 'Ouge haġaine, ani'e eġe tahi'a rae re'uma.

27 Iniu'a ane satauro odohadu eġe ġaruna mene hegotine, ani'e eġe mene tahi'a rae re'uma.

28 E hari 'ahoga idani'uma. Zae bo'aġano, vase 'ahogani'a ne hitaġa ogoranoga uratine, ibite geno ehoradu moni nugu hina ogoru hauġi'uma rae ġiani'uma. Zu ani moniġa'e ne e'e ogoranoga veize idaġa ga mene rae ġiani'uma.

29 Iġite ohonadu mene ogoru hauġine, vase ġehaġani'a e'e horonadu ġiriho ha'uma.

30 Ze'e raena'a, 'Vaze 'adi'e ne ohoniro, rehano hauġoga'e mene idaraneha!'

³¹ Ebu kini 'ahogani'a kini 'ahoga teite uti onamine, ani ibite geno ehoradu zamare'ena'a, 'Ege uti azağa'e 10,000 ebu 'ahoga uti azağa'e 20,000. E'e kiniğa teite utitine, ani vitini'uma ga mene?' rae ġiani'uma.

³² Ani vitinoga mene idağa reine, kiniğa e'e ize faġano, ani teite uniho manoġa mouga veize hari odohe dure'ete'e vazega tuġuni'uma.

³³ E'e teige, zae bo'aġano iniu vase ane ġau nidu'a hune modoga moneo ibite mene zamarine, ani'e ege tahi'a rae mene re'uma."

³⁴ Ebu Iesu'a ziro, raena'a, "Za'e dama heuġa. Dama'e manoġa, rehano inigani'a dauġine, nougenouge damaġa bare haġai'uma?"

³⁵ Damaġa mene bare haġaine, raha ga ogomu ġuhune'ete'e busiġa'e mene manoġa, e'ano'o mae modi'uma. Za teġazeta ro'idene, ege ġoere faifaine abito'i!"

15

Mamoe'a Dauġirote'e Hariġa Idaidaġa (Mataio 18:12-14)

¹ Mada 'ahogano takesi azaġa ebu haġai sau'a azaġani'a nu'oranadu Iesu ġoere abitinu.

² Rehano Farisea azaġa ebu Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azaġa ze mene matuiro ebu ufeta ġoereriro, raena'a, "Iesu'e haġai sau'a haġae'ete'e azaġa mae zouze'ohe ebu zeġe teite ogau tiburulohe."

³ Ebu Iesu'a hari 'ahoga idaniro.

⁴ "Zae bo'aġano vase 'ahoga'e mamoe'ega 100, rehano tibani'a dauġine, ani'e mamoe' 99 haba boha'a nobe'a modadu dauġoga mamoe'ega vaġe ragavi'uma.

⁵ Ani horone meine, ani matu'e rudanadu mae ane herao ti'uma.

⁶ Ebu ani bare ne onamadu ane vase, negoġa zu nabuga huze nu'ozi'uma. Ebu ra'ena'a, 'E'e ege mamoe' dauġoga ġauġa horoneha, e'ano'o ege teite matuihi!"

⁷ E zi'ohe. Hari e'e teige, haġai sau'a vazega tiba'e ane sau'a'ono'o ġihurine, adureo ani mazao ufeta matu'i'uma. Sau'a'ono'o ġihuri'uma haġaiġa o'o'a ra'ete'e duduġa azaġa 99 vitizi'uma."

Moni'a Dauġirote'e Hari Idaidaġa

⁸ Iesu'a hari 'ahoga idaniro, raena'a, "Roġae 'ahoga'e moniġa nidu'a* 10, rehano tibani'a dauġine, ani nagini haġai'uma? Ani ihureġa tinadu ne fode'ena'a, haba nidu'a faine ġiane vaġi'uma.

⁹ Ebu horone meine, ane vase, negoġa zu nabuga huzadu zina'a, 'Ege'a daunirote'e moni tiba vaġe horoneha, e'ano'o ege teite matuihi!"

¹⁰ E za zi'ohe. E'e teiġe, Exhaġai sau'a vazega tibani'a ane sau'a'ono'o ġihurine, Badi'a tuġure viga'e matu'i'uma."

Ubugani'a Dauġirote'e Hari Idaidaġa

¹¹ Ebu Iesu'a hari 'ahoga bare idaniro. "Vaze 'ahogani'a ubuga 'aheu teite radiunu.

¹² Mada 'ahogano ubuga veġani'a moga niro, raena'a, 'Mama, ġae toheġo zamaġano eini'uma ġau nidu'a 'ai eno'i!' Ebu mogani'a ane ġau ubuga 'aheu veize a'anadu ziniro.

¹³ Mada nu ġarugano, ubuga veġani'a ġauġa nidu'a nu'onadu haba faġa vaġine onamiro. Ebu e'ea ani mene faine zamaradu moniġa au tauġe'ena'a nidu'a modiro.

¹⁴ Ani moniġa nidu'a mode hauġirotene, e'e haba'ano zahara boro'a buaro ebu ani vinine runiro.

¹⁵ E'ano'o ani gauoga veize e'e haba'a vazega 'ahoga vaġe onamiro, ebu vazegani'a ani haba boha'ano aba taufe'ete'e gauġa haro.

* 15:8 Girikio, '10 Derakema', Derakema tiba'e mada tiba gau naeġa

¹⁶ Ani e'ea vinine runadu ani ura boro'e aba ogomu atihi reinu, rehano vase 'ahogani'a ogomu 'ahoga mene haro.

¹⁷ Ġonagano zamaġani'a bohatanadu ani ane bare reiro, raena'a, 'Eġe mama veize gaue'ete'e azaġa'e ogomuze ġehaġa bagaġa, u e'e ahama vinihe ruhe'ohe.

¹⁸ E mama vaġe bare onami'uma ebu 'ahige ni'uma. "Mama, e'e ġa zu Badi'a mazao haġai sau'a haġaeha.

¹⁹ E'ano'o e ġae ubugo rae ago huho'i, rehano ġae veize gaue'ete'e azaġa teige huho'i!"

²⁰ 'Ouge rae zamaradu ani iġunadu moga vaġe bare onamiro.

Ani ize faġano onairotene, mogani'a horoniro. Ani'e vetuġaneadu ani ubuga 'u'a dure onamiro ebu ahainadu fura'iniro.

²¹ Ubugani'a moga niro, raena'a, 'Mama, e'e Badi'a zu ġa mazao haġai sau'a haġaeha, e'ano'o e ġae ubugo rae ago huho'i!"

²² Rehano mogani'a tuġure azaġa zina'a, 'Dabua manoġa ġarihe odohe aradu vidanohano'i! 'Evore adiriġa redohano'i, zu tamaka redohano'i!

²³ Ebu boromakau modohuġa iga reite'e odohe aradu mano'i! Eme au matu'i'hi!

²⁴ Mazaġa e ubude 'ahi'e rudaro ebu bare ġabodeha, ani dauġiro ebu bare horone maha!' E'ano'o tuġure azaġani'a ani'a reirote'e ġauġa nidu'a haġairo. Ebu mui boro haġadu zeġe nidu'a matue tiburaro.

²⁵ E'e zamaġano ubuga ibi'ani'a mebao gaue radiunu. Ani ne u'a bare onamadu uhiġano feurirotene, muie haraġa igiro.

²⁶ Ebu ani tuġure vazegħa 'ahoga hunadu nagini'a furerante'e ġadiniro.

²⁷ Tuġure vazegħani'a naenaenina'a, 'Negoġo ani manoġa bare feureha, e'ano'o mogo'a boromakau modohuġa iga manadu mui boro haġaeha.'

²⁸ 'Ouge reirotene ubuga ibi'a ani maġune rudaro ebu ne zamaġa diuġoga mene uratiro.

Ebu mogani'a buanadu uminiro, raena'a, 'Ne diuġadu eġe teite muio matui'hi!'

²⁹ Rehano ani'a naenaenina'a, 'Mama, zamaro'i! E muri ġehaġa tuġure vazegħa teige ġae veize gau'e onae'ohe zu ġae ġoere mene hezahohaunu. Rehano e'e eġe vazeha duġuru teite matu'u veize ġae'a gouti ubuga tiba zu mene maro.

³⁰ U ubugo aha'a ubuma ġezo haġaiġano ġae moni mode hauġadu ne u'a bare onatene, ġa boromakau modohuġa iga mano haneha!'

³¹ Ebu mogani'a niro, raena'a, 'Eġe ubude! Ġa mada nidu'a eġe teite radiu'ohe, e'ano'o e ġau nidu'a'e ġae veize.

³² U negoġo ani'e rudaro ebu bare ġabodeha, zu dauġiro ebu bare horoneha. E'ano'o emeġe'a mui haġadu matu'i'uma!"

16

Ma'ora Vazeġa Ġau Taufe'ete'e Vazeġa Hari Idaidaġa

¹ Iesu'a ane tahi'atahi'a hari 'adi idaniro. "Ma'ora vazegħa ġau nidu'a taufe'ete'e vazegħani'a radiunu. Mada 'ahogano ma'ora vase e'e'a ane ġau taufe'ete'e vazegħani'a ani moni au hauġinute'e igiro.

² 'Ougadu ma'ora vazegħa'e ani hunadu niro, raena'a, 'Ġae moneo hari egata'e hubehehe? Ġa'a eġe moni hina nougenouge gauinute'e faine me'odono'i, mazaġa ġa'e eġe ġau mene bare taufi'uma!'

³ 'Ouge nirotene, ani'a ane bare reiro, raena'a, 'Eġe zuhi'a'a gauono'o mae vaġiheha. E izidi nouġi'uma? E ahiri gauġa moneo inarahe 'o'o'a zu moni umidoga mazagaroh'e'ohe.

⁴ O, e nouġi'uma'e edereha! 'Ahige haġaine, gau 'ahi modi'uma rehano, vazevaze'a zeġe neo huhe zouhi'uma.'

⁵ 'Ougadu ani'a ane zuhi'a ḡau meirote'e azaḡa tiba tiba huziro. Ebu ani'a zeḡe bo'aḡano vase tiba ḡadiniro, raena'a, 'Ḡa'a eḡe zuhi'a ḡau'e nugu meiro?'

⁶ Vaze e'e naenaenina'a, 'E olive dehoroga 800 galeni meiro.' Ḡau taufe'ete'e vase'a niro. 'Ḡae'a meirote'e umine meirote'e so'aḡa mo'i, ebu ehoradu 400 galeniḡa rae bare mirihe to'i!'

⁷ Ebu hena vase 'ahoga ḡadiniro. 'Ḡa eḡe zuhi'a ḡau nugu meiro?' Vaze e'e'a naenaenina'a, '100 vuidi baige boro meiro.' Ani'a niro. 'Ḡae so'a madu 80 baige rae bare mirihe to'i!'

⁸ Ma'ora vazeḡani'a ani ḡau taufe'ete'e vazeḡani'a nagini haḡairote'e igirotene, ani ḡuriro vazeḡa rehano, niguniro, mazaḡa haḡaiḡa'e huhuzaḡa."

Iesu'a reiro, raena'a, "E'e teige, raha adao Badi'a aḡu'a azaḡa'e zeḡe veize gauoga ufeta huhuzaḡa. Aḡaḡa azaḡa vitize'ohe.

⁹ Eḡe'a zi'ohe, za'e raha ada ḡau madu vase danazo'i zu ze teite vazetito'i! Ḡauḡo nidu'a hauḡadu zae zu rudaune, za'e tuḡutuḡu haba'a mae zouzi'uma.

¹⁰ Iniu'a gau komeḡa veize ane zama hina faine haḡaine, gau boro zuni 'ouge haḡai'uma. U iniu'a gau kome'ano ḡuririne, gau boro zuni ḡuriri'uma.

¹¹ Ebu za'a rahao ada ḡau mene faine odohe gauine, Badi'a'ono'o vine ma'oraḡa huga mene me'uma.

¹² Za vase nu ḡau mene faine odohe gauine, zae ḡauḡa mene me'uma.

¹³ Tuḡure vazeḡa'e zuhi'a 'aheu veize gauoga mene idaḡa. 'Ougine ani 'ahoga'e zamari'uma, u 'ahoga'e he'ehe'eni'uma. Ebu 'ahoga veize faine gaui'uma, u 'ahoga'e turuni'uma. E'e teige, za'e Badi'a ebu moni veize gauoga mene idaḡa."

¹⁴ Farisea azaḡa'e moni zamare borofe'ete'e u'ano, Iesu ḡoere igirotene, ze Iesu eḡofoharo.

¹⁵ 'Ougadu Iesu'a ziro, raena'a, "Vaze ubumao za'e zae'a bare duduḡa ra'ohe, rehano Badi'a'e zae zama'e sau'a rae edeḡa. Vaze'a ḡau boro ra'ete'e ḡauḡa'e, Badi'a'a aḡirohau'ena'a mene urate'ohe.

¹⁶ Ioane Babatiso'a izema onairote'e madaḡano, Mose goro ḡoe'a zu peroveta azaḡani'a mirihirote'e ḡoe'a vase ibitoziniro. E'e ḡarugano Badi'a hari manoga'e eḡe'a haramo'ohe, ebu vase ḡehaḡa'e Badi'a'a ibitohau'ete'e haba'a diuḡoga veize inare'ohe.

¹⁷ Adure zu raha'e dauḡi'uma, rehano Mose goro ḡoe'a kome'a hune zuni mene dauḡi'uma.

¹⁸ Mose goro ḡoe'a 'ahoga idani'uma. Hahu ohoze'a inuga modadu roḡae 'ahoga teite hahurine, ani'e daro'e'ohe. Ebu ohoze 'ahoga'e i'ani'a modirote'e roḡaeḡa teite hahurine, ani zuni daro'e'ohe."

Ma'ora Vazeḡa ebu Lazaro

¹⁹ Iesu'a hari 'ahoga idaniro, raena'a, "Ma'ora vazeḡa 'ahogani'a radiunu. Ani dabua miriḡa manoga vidaunu zu mada nidu'a ani ogomu manoga aunu ebu ne manoga huneo radiunu.

²⁰ U ani ne ḡabiriḡa ibihetaḡano zahara vazeḡa niḡa Lazaro'a radiunu. Ani ahiri'e idiri ḡunuḡa.

²¹ Ani ma'ora vazeḡani'a fatao oganadu mumuḡani'a rururaudote'e ufe atihi reinu. Rehano ḡuni'a aradu ane idiri ubidinu.

²² Ḡonagano Lazaro'a rudarotene tuḡure viga'a ovadu Aberahamo vaḡe zamahu itiro. Ebu ma'ora vazeḡa zuni rudanadu guriro.

²³ Ma'ora vazeḡa viga'e rune haba'a onamadu ani e'ea huau ḡaniḡanau'ena'a ite ehamaro, ebu faḡano Aberahamo babaḡano Lazaro horoniro.

²⁴ 'Ougadu ani'a huario, raena'a, 'Aberahamo, mama! Ege vetuḡaho'i! Lazaro tuḡunadu ane 'evo'a hudu'a vuo taradu mazanehe amunano'i! E ire roga duhuḡa zamaḡano gigi'a boro hide'ohe!

²⁵ Rehano Aberahamo'a naenaeniro, raena'a, 'Ubude, ḡa 'ahi zamaro'i! Ḡa'a rahao ḡabode radiudote'e madaḡano ḡau manomano hidinu, u Lazaro ani aduga hidinu. 'Ahine Lazaro ani izidi ahaio matu'e rudau'ohe, u ḡa'e gigi'a hide'ohe.

²⁶ Ḡau 'ahoga zuni 'ahi e'e, emeḡe bo'aḡano'e dofara boro. Vaze 'ahoga ahanu'o ḡa mone fare amoga mene idaḡa, ebu eme none fare aroga mene idaḡa.'

²⁷ 'Ouge reirotene, ma'ora vazeḡani'a naenaeniro. 'Mama Aberahamo, e ḡa umi'e'ohe. Lazaro eḡe ne tuḡune onamo'i!

²⁸ E negohe nidu'a fu'o. Ze rudaune aduga hide'ete'e haba'a 'ahi mene aroga veize, Lazaro ane onamadu eḡe'a ahaio gigi'a hide'ete'e ihozi'uma.'

²⁹ Rehano Aberahamo'a nina'a, 'E 'ouge mene haḡai'uma, mazaḡa Mose zu peroveta azaḡa miriho'e e'e radiu'ohe. Ze uratine mirihoḡa e'e me'odi'uma ebu e'e moneo ederi'uma.'

³⁰ Ebu ani nina'a, 'O mene, mama Aberahamo! Vaze 'ahoga runeono'o zeḡe vaḡe tuḡunine, ze'e haḡai sau'anono'o ḡihuri'uma.'

³¹ Rehano Aberahamo'a niro. 'Ze Mose zu peroveta azaḡa mene egozine, runeono'o ḡabode iḡune'ete'e vazeḡa zuni mene hune egoha'uma.'"

17

Iesu'a Sau'a Rae Mode'ete'e zu Fiie'ete'e Ihoziro (Mataio 18:6-7, 21:22, Mareko 9:42)

¹ Mada 'ahogano Iesu'a ane tahi'atahi'a ziro, raena'a, "Vaze sau'a moneo tutuze'ete'e'e ḡauḡa'e mada nidu'a furera'uma, rehano vaze haḡai sau'ano tutuze'ete'e vazeḡa'e, fase vetuḡaḡa, aduga hidi'uma.

² Ani'a kome'a kome'a bo'aḡano tibani zu sau'ano tutune ihonine, e'e vazeḡa'e hadi horeḡa unuḡano aute varahadu davarao feunine'e manoga.

³ E'ano'o tohutoho'i! Ekalesia nabugo'a sau'a haḡao'idene, riḡa ḡoreno'i, raena'a, 'Ḡa ve'oreha haḡai sau'a ago haḡao'i!' Ebu ani haḡai sau'anono'o ḡihuro'idene, sau'aḡa rae modo'i!

⁴ Ani'a mada tiba zamaḡano ḡae 7 sau'a ḡae mazao haḡaine zu ḡae 7 bare onaadu 'E ḡa mazao haḡai sau'a haḡaeha,' rae ro'idene, ane sau'a aḡutu modo'i!"

⁵ Mada 'ahogano apostolo azaḡani'a Zuhi'a Boro niro, raena'a, "Eme ḡa mazao fiie'ete'e ufeta borofu'o'i!"

⁶ Zuhi'a Boro'a naenaezina'a, "Za'a eḡe mazao fie'eta'a'e fufu maḡa kome'a tiba heuḡa rehano, za'a Irimo ireḡa nina'a, 'Irimo ire, ḡae'a bare taigota iḡunadu davarao ḡuhuro'i,' rae reine, ani za ḡoere egozini'uma."

⁷ Iesu'a bare zina'a, "Zae bo'aḡano vaze 'ahogani'a tuḡure vazeḡa 'ahogaḡeta reine, tuḡure vazeḡa e'e'a mebao raha houni'uma ga mamoe taufi'uma. Ebu gauono'o bare onaine, ane zuhi'a'a 'ahige re'umahe, 'Aro'i, ehoradu ogano'i'? Mene!

⁸ Ani zuhi'a'a 'ahige re'uma, raena'a, 'Eḡe veize ḡorava ogomuḡa ḡoroho'i, dabarano'i, ebu e ibite oga'uma zamaḡano danaho'i! E'e ḡaruganobu'u ḡa'a ogano'i!'

⁹ Ebu tuḡure vazeḡa'e gau haḡate'e veize ani zuhi'a'a manoga tauḡi rae mene ni'uma.

¹⁰ E'ano'o za zuni Badi'a'a zeate'e gauḡa haḡae hauḡo'idene, za 'ahige ro'i, 'Eme tuḡure azaḡa roḡeḡa. Eme'e gau'e tauḡeḡa.'"

Lefera Azaḡa 10 Manoziro

¹¹ Iesu ani Ierusalemaha haba'a u'a onaminu. Ebu ani Samaria zu Galilea haba'a nemaḡano onamiro.

12 Ani de'e haba'ano ne 'ahoga diuḡirotene, lefera azaḡa 10 faḡano edanadu Iesu horoniro.

13 Ebu ḡihau huario, raena'a, "Zuhi'a Boro Iesu, eme vetuḡafadu dehefe faifo'i!"

14 Iesu'a horozadu ziro, raena'a, "Badi'a dibu'o hau'ete'e azaḡa vaḡe onamo'i, ebu ahirize ihozo'i! Ze'a za manora ga mene rae ḡiazi'uma." Ebu ze ibio oname'ete'e zamaḡano, leferaze'a deheru manoriro.

15 Vaze tiba'e leferaḡani'a manoroga horonirotene, Iesu vaḡe bare onadu ḡihau huau'ena'a, Badi'a niḡa niguniro.

16 Vaze 'adi'e Samaria vazeḡa. Ani Iesu oda babaḡano rahao ovoe ḡuḡuradu niro, raena'a, "Zuhi'a Boro, ḡa'a deheheha! Manoḡa tauḡi!"

17 Ebu Iesu'a ḡadiniro, raena'a, "E vaze 10 dehe faizeha, rehano vaze 9 nou'e'e?"

18 Iuda mene vazeḡa ḡa'a da'o baradu Badi'a nigunahehe?"

19 Ebu Iesu'a vaze e'e niro, raena'a, "Iḡune edanadu onamo'i! Ḡae'a eḡe mazao fie'ete'e'a ḡabo'eha."

*Badi'a'a Ibitohau'ete'e Haba'a Ihoziro
(Mataio 24:23-28, 24:37-41)*

20 Mada 'ahogano Farisea azaḡani'a Iesu ḡadiniro, raena'a, "Badi'a'a ibitohau'ete'e haba'a'e nani'a ari'uma?" Iesu'a naenaenziro. "Badi'a'a ibitohau'ete'e haba'a'e onae'ete'e vaze'a ubumaze hina ḡianoga mene idaḡa.

21 'Ani ahama ra'ohe,' ga 'Ani omoa ra'ohe,' de'uge mene rae re'uma, mazaḡa Badi'a'a ibitohau'ete'e haba'a'e zae bo'aḡano* radiu'ohe."

22 Ebu Iesu'a ane tahi'atahi'a ziro, raena'a, "Za'a zazore mone mada 'ahogano, eḡe, Vaze Ubuga ḡiahihi re'uma, rehano za'e e mene horohi'uma.

23 Vaze'a raena'a, 'Ḡiano'i, Iesu omo'e'e' ga 'Iesu 'ahi'e'e,' rae zo'idene, ago buau onamo'i zu ago hegoto'i!

24 E, Vaze Ubugani'a bare onaine, vaze nidu'a hune'a horohi'uma. A'e, viri'a vazahadu adure nae ruganono'o nae ruga aganadu vaze nidu'a horone'ete'e heuḡa.

25 Rehano e'e ḡauḡa izema fureranogano, e'e aduga ḡehaḡa hidi'uma zu izidi azaḡani'a eḡe hezahohi'uma.

26 Eḡe, Vaze Ubugani'a bare onai'uma madaḡano'e vazevaze'a Noa madaḡano haḡainute'e teigi'uma.

27 E'e madaḡano vazevaze'a radiunute'e radoneḡano ogaunu, gaginu zu hahurinu onamo Noa'a ḡasi boro diuḡiro. 'Ougadu zobo'a onaadu zeḡe nidu'a ruize hauḡiro.

28 Ebu eḡe, Vaze Ubugani'a bare onai'uma madaḡano'e vazevaze'a Lota madaḡano haḡainute'e teigi'uma. Zeḡe'a radiunute'e radoneḡano ogaunu, gaginu, maketinu, hihinu ebu neze ogoraunu.

29 Rehano Lota'a Sodoma haba'a mode iḡunirotene, ire roga zu ire roga hadiḡani'a adureono'o iruḡu teige rururu ovoiro ebu nidu'a hune ruize hauḡiro.

30 Eḡe, Vaze Ubugani'a adureono'o bare onaine, a'e e'e madaḡa teigi'uma.

31 E'e madaḡano iniu'a ne enona radiu'ete'e vazeḡa'e ḡauḡa mouga veize neḡa mene diuḡi'uma! Meba zamaḡano hihe'ete'e vazeḡa zuni neḡa mene bare onami'uma!

32 Nugo zamaro'i, Lota inuga'e nouḡadu rudaro!

33 Iniu vaze ane ḡabone obone giganine, ani ḡabone tuḡutuḡu mene hidi'uma. Rehano iniu vaze ane ḡabone eḡe 'uano ahetine, ḡabone tuḡutuḡu hidi'uma.

34 E zi'ohe, e'e bare onaite'e ohe'ano vaze 'aheu'e evane tibano bazi'uma. E'e zamaḡano 'ahoga'e zamaha'uma, u 'ahoga'e mode iḡuni'uma.

35 Roḡae 'aheu'e uvahu mirune radi'u'ete'e zamaḡano, 'ahoga'e zamaha'uma, u 'ahoga'e mode iḡuni'uma†."

* 17:21 zae zamaḡano † 17:35 Mirihe farirote'e 'ahoga'e v. 36 'ahige ra'ohe, 'Ohoze 'aheu'a mebao gau'ete'e zamaḡano, 'ahoga'e zamaha'uma, u 'ahoga'e mode iḡui'uma.'

³⁷ Ebu ane tahi'atahi'a'a ḡadiniro, raena'a, "Zuhi'a Boro, 'ahi'e nouma furera'uma?" Iesu'a naenaenziro. "Nagini'a rudanate'e haba'ano gaoza'a nu'ora'uma."

18

Ḡozoba'a Bare Bare Uminirote'e Hari Idaidaḡa

¹ Mada 'ahogano Iesu ane tahi'atahi'a'a kuruo iḡaiḡa kuranoga zu mene ahetoga veize hari 'ahoga idaniro.

² Ani raena'a, "Haba 'ahogano kota ibitohau'ete'e vazega 'ahogani'a radiunu. Ani'e Badi'a mene rihoninu zu vase mene gubazinu.

³ E'e haba'ano ḡozoba 'ahogani'a zuni radiunu. Ani mada nidu'a bare bare kota ibitohau'ete'e vazega vaḡe onamadu niro, raena'a, 'Eḡe agire vazega'a eḡe mazao haḡairote'e haḡaiḡa'e mene duduḡa. E'ano'o ḡa ani mazao nagini'e haḡai duduḡa ihono'i!

⁴ Kota ibitohau'ete'e vazega ani faḡa hune ḡozoba e'e dananoga mene uratiro. Rehano vesu'u ani ane'a bare raena'a, 'E Badi'a mene rihone'ohe zu vase mene gubaze'ohe.

⁵ Rehano ḡozoba ada'a, e ufeta ḡunuḡuhe'ohe! E'ano'o e ani kota abiti'uma ebu ani'e duduḡa rae ni'uma. 'Ouge mene haḡaine, ani bare bare onaadu ihi'uma ebu e fuḡofuḡohe ruhi'uma!"

⁶ Ebu Zuhi'a Boro'a raena'a, "Kota ibitohau'ete'e vazega ani zuni mene duduḡa vazega. Rehano ani'a nagini ra'ete'e faine abito'i!

⁷ Badi'a'e, ane'a ohotirote'e azaḡani'a ohere zu madai ani uminine, ani zogone nagini duduḡa ra'ete'e ḡauḡa zini'uma ebu danazoga'e mene sasi'uma.

⁸ E zi'ohe, Badi'a'a nagini duduḡa ra'ete'e ḡauḡa ḡarihe zini'uma. Rehano eḡe, Vaze Ubugani'a bare onai'uma madaḡano, Badi'a mazao fie'ete'e vase nu horozi'uma ga mene?"

Farisea Vazega zu Takesi Ufe'ete'e Vazega

⁹ Iesu'a zeḡe'a zeḡe bare duduḡa rae ra'ete'e zu vase edeze ḡahize'ete'e azaḡa mazao hari 'ahoga idaniro.

¹⁰ Ani raena'a, "Mada 'ahogano vase 'aheu, Farisea vazega zu takesi vazegani'a kuranoga radu kuru neḡa itiro.

¹¹ Ebu Farisea vazegani'a edanadu 'ahige kuraro, raena'a, 'Badi'a, manoḡa tauḡi! Mazaḡa e'e vase sau'azeta nu, a'e ḡonore azaḡa, haḡai sau'a azaḡa ebu ubuma ḡezo azaḡa mene heuḡa. Takesi ufe'ete'e vazega omo zu mene heuḡa!

¹² Fura tiba zamaḡano, e ḡae 'aheu zaḡozaḡe'ohe zu e'e hide'ete'e ḡauḡa nidu'a zamaḡano gaubanana tiba ḡa ḡane'ohe.'

¹³ U takesi vazega ani faḡano edaro. Ani adure ḡoha zu mene ite ehamanadu 'u'uga fa'ofa'one'ena'a kuraro, raena'a, 'Badi'a, e'e sau'a vazega, vetuḡaho'i!"

¹⁴ Ebu Iesu'a raena'a, "E zi'ohe, Badi'a'a Farisea vazega'e mene duduḡa reiro. Rehano takesi vazega ani duduḡa radu ani neḡa onamiro. Iniu vase ane'a bare niḡa mae itine, Badi'a'a niḡa mae ovo'i'uma, rehano iniu vase ane'a bare niḡa mae ovoine, Badi'a'a niḡa mae iti'uma."

Iesu zu Tahi'a Kome'a Kome'a (Mataio 19:13-15, Mareko 10:13-16)

¹⁵ Mada 'ahogano vase nu'a zeḡe tahi'a kome'a kome'a tutuze Iesu vaḡe ariro, mazaḡa Iesu'a 'evo'a zeḡe rana touga uratiro. Rehano ani tahi'atahi'a'a tutuze arirote'e azaḡa roziro.

¹⁶ Rehano Iesu'a tahi'a kome'a kome'a huziro ebu vase e'ea zina'a, "Tahi'a kome'a kome'a eḡe vaḡe tuḡuzo'i, zu ago gararo'i! Mazaḡa Badi'a'a ibitohau'ete'e vazega'e, tahi'a kome'akome'a teige Badi'a ḡoere igi'ete'e vazega.

17 E hube hune zi'ohe. Tahia kome'a teige, iniu'a Badi'a'a ibitohau'ete'e mene mae gihinine, ani Badi'a'a ani mene ibitoha'uma."

Ma'ora Vazeḡa

(Mataio 19:16-30, Mareko 10:17-31)

18 Iuda azaḡa ibitozini'ete'e vazeḡa 'ahogani'a Iesu ḡadiniro, raena'a, "Thore vazeḡa manōḡa, e nagini haḡaine ḡabone tuḡutuḡu hidi'uma?"

19 Iesu'a niro, raena'a, "Ḡa nougadu e manōḡa rae huhe'ohe? Badi'a ane da'o huga hune manōḡa, u vaze 'ahogani zu mene hune manōḡa.

20 Rehano ḡa ḡadimu moneo naena'e'ih. Mose goro ḡoe'a ḡa edeḡa. A'e 'ahi'e'e: Ubuma ago ḡezano'i, vaze ago mano'i, ago ḡonotano'i, kota zamaḡano ḡoere ve'oḡa ago ḡoero'i ebu vi'u mogo gubazo'i! Ḡa goro ḡoe'a haḡaiḡa 'ahi hegote'e ga?"

21 Ani'a naenaeniro, raena'a, "E kome'anono'o 'ahi ḡauḡa nidu'a haḡae hune'ohe."

22 Iesu'a e'e igirotene, ani niro, raena'a, "Ḡa ḡau tiba iḡine'ohe. Ḡauḡo nidu'a seronadu zahara azaḡa zeno'i! 'Ougine ḡa radone tuḡutuḡu haba'ano naeḡa me'uma. Ebu aradu eḡe hegoto'i!"

23 Ani'a Iesu ḡoere igirotene, zamaḡani'a adudu bororaro, mazaḡa ani'e ufeta ma'ora vazeḡa 'ahine.

24 Ebu Iesu'a vaze 'e'e horonadu niro, raena'a, "Ma'ora azaḡa'e Badi'a'a ibitohau'ete'e vazeḡa rouga'e riḡa bagaḡa.

25 Kamero'e niduru ho'oga diuḡoga'e riḡa. Rehano ma'ora vazeḡa'e Badi'a'a ibitohau'ete'e vazeḡa rouga'e ufeta riḡa."

26 E'e igirote'e azaḡani'a raena'a, "'Ougine iniu'a da'o ḡabone hidi'uma?"

27 Iesu'a naenaezina'a, "Vaze'a haḡaoga mene idaḡa ḡauḡa'e, Badi'a'a haḡaoga idaḡa."

28 Ebu Petero'a niro, raena'a, "Eme ḡau nidu'a modadu ḡa ḡaruna hegote'ohe."

29 Iesu'a zina'a, "E hube hune zi'ohe. Vaze 'ahogani'a Badi'a'a ibitohau'ete'e veize, neḡa, inuga, negoḡa, vi'a moga ga tahi'aḡa mode iḡunine,

30 izidi madaḡano ani naeḡa ḡae ḡehaḡa hidi'uma, zu zama moneo ḡabone tuḡutuḡu me'uma."

Iesu'a Ane Rune Bare Ḡo'aniro

(Mataio 20:17-19, Mareko 10:32-34)

31 Ebu Iesu'a ane tahi'atahi'a 12 nu'ozadu ziro, raena'a, "Zae edeḡa eme Ierusalem haba'a ite'ohe. E'ea feurine, peroveta azaḡani'a eḡe, Vaze Ubuga, moneo mirihirote'e ḡauḡani'a huda'uma.

32 E'e Roma azaḡa evora ri'ih'uma. Ebu ze'a ḡirihohi'uma, mazagarohi'uma zu eḡe rana so'abidi'uma.

33 Ebu masih'uma zu uḡuhi'uma, rehano mada uḡiduḡano bare ḡabode iḡuni'uma."

34 Rehano ani ḡoere huga'e 'u'uruḡa 'ahine, Iesu tahi'atahi'a'e ani'a zirote'e goe'a huga mene ederiro.

Iesu'a Ubumaḡa Kuruḡa Vazeḡa Fainiro

(Mataio 20:29-34, Mareko 10:46-52)

35 Iesu'e Ieriko haba'a hanitiro. E'ea ubuma kuruḡa vazeḡa 'ahoga'e ibi genaḡano ehoradu vaze mazaḡa moni umidinu.

36 Ani vaze ḡuḡuvaḡani'a harae vitau'ete'e egadu nagini'a fureru'ete'e ḡadimaro.

37 Ze'a nina'a, "Iesu Nazareta vazeḡani'a vitau'ohe."

38 Ze'a 'ouge nirotene, ani huau iḡuniro, raena'a, "Iesu, Davida mariga vazeḡa, eḡe vetuḡaho'i!"

³⁹ Ebu ibite'ete'e azaḡani'a riḡa ḡoreniro. “Ḡa sifu rado'i!” Rehano ani ḡihau baḡaga huauna'a, “Davida mariga vazeḡa, eḡe vetuḡaho!”

⁴⁰ Iesu ani e'e igirotene, tue edanadu ebu zina'a, “Ohoze e'e tutune aro'i!”

⁴¹ Ubuma kuru vazeḡani'a aradu Iesu'a ḡadiniro, raena'a, “Ḡa ege'a ḡa veize nagini haḡaoga urate'ohe?” Ani'a naenaenina'a, “Zuhi'a Boro, e ehamatihi!”

⁴² Iesu'a niro, raena'a, “Nugo ehamano'i! Mazaḡa ḡae'a eḡe mazao fie'ete'e'a mano'eha.”

⁴³ Ebu vaze e'e ubumaḡa'e zogone manoradu ehamu idararo zu Badi'a nigune'ena'a, Iesu ḡaruna hegotiro. Vaze nidu'a e'e horonirotene, zeḡe zuni Badi'a niguniro.

19

Zagaio zu Iesu

¹ Iesu ani Ieriko haba'ano feuradu vitau onamiro.

² E'ea vaze 'ahoga niḡa Zagaio'a radiunu. Ani'e takesi azaḡa ḡihi'aḡa zu ma'ora vazeḡa.

³ Ani Iesu ḡianihi reiro, rehano ani'e vaze futu'a 'ahine vaze ḡuḡuvaḡa bo'aḡanono'o Iesu horonoḡa'e mene idararo.

⁴ E'ano'o ani Iesu horonoga radu dure ibitadu ibi genaḡano Nuguri ireḡa 'ahoga sibiriro, mazaḡa Iesu ani e'e ibiḡano vita'uma.

⁵ Ebu Iesu'a e'e haba'ano feurirotene, ani ite ehamanadu Zagaio huniro, raena'a, “Zagaio! Ḡarihe bua ovao'i! E izidi ḡae neo radi'uma.”

⁶ Zagaio ani ḡarihe sibire buanadu matu'u boroḡeta ane neo Iesu mae ḡihiniro.

⁷ Vaze vaze'a e'e horonadu zeḡe nidu'a gumude ḡoeriro, raena'a, “Iesu ani'e haḡai sau'a vazeḡa neo diuḡe radiu'ohe!”

⁸ Ebu ane ne zamaḡano, Zagaio'a iḡune edanadu Zuhi'a Boro niro, raena'a, “Zuhi'a Boro, ḡiano'i! E izidi eḡe ḡau ḡaha'a zahara azaḡa zini'uma. Zu eḡe'a vaze mazao ḡuriradu ḡau 'ahoga meiniro reine, eḡe'a ḡae ḡazaḡa bare barono zini'uma.”

⁹ 'Ougadu Iesu'a naenaeni, raena'a, “Izidi ḡae zu ḡae teite ne tibano radiu'ete'e azaḡa'e Badi'a'a zeḡe sau'anono'o ḡabozeha, mazaḡa ḡae zuni ḡae vouḡa Aberahamo teige Badi'a mazao fie'ohe.

¹⁰ Eḡe, Vaze Ubuga'e, dauḡirote'e azaḡa vaḡoga zu ḡabozoga veize onairo.”

Tuḡure Azaḡa 10 Hari Idaidaḡa (Mataio 25:14-30)

¹¹ Iesu'a Ierusalemaba'ano hanitirotene vazevaze'a 'ahige zamariro, raena'a, 'Iesu ani Ierusalemaba'ano diuḡine, ani kini re'uma ebu Badi'a'a ibitohau'ete'e haba'a'e zogone furera'uma.' E'ano'o ze Iesu ḡoere ize abite'ete'e zamaḡano, Iesu'a hari 'ahoga idaniro, raena'a,

¹² “Vaze 'ahoga'e niḡa boro. Ani'a kini rouga radu haba faḡa onamihi ebu bari'uma rae reiro.

¹³ 'Ahine ani izema onamogano, tuḡureḡa azaḡa 10 huzadu zeḡe nidu'a moni tiba tiba* ziniro. Ebu zina'a, 'Moni 'ahi hina moni borofu'o'i onamo eḡe'a bare onai'uma.'

¹⁴ U ane haba azaḡani'a ani kini rouga mene uratiro. Ebu ane ḡaruna hari odohe dure'ete'e azaḡa tuḡuzadu haba zuhi'aḡa mazao uminiro, raena'a, 'Ani emeḡe kini rouga mene urate'ohe!'

¹⁵ Rehano haba zuhi'aḡani'a ani kinio ohonadu bare onairo. Ane'a moni zinirote'e tuḡure azaḡa huzadu ze'a nougenouge moni borofirote'e ederihhi rae reiro.

* 19:13 Girikio, 'Mina', Mina tiba'e mada 100 naeḡa

16 Ebu tuḡure vazegā ibi'ani'a ane vaḡe onaadu raena'a, 'Zuhi'a, ḡa'a inirote'e moni tiba hina moni 10 haḡaeha.'

17 Ane zuhi'a'a nina'a, 'Manoḡa taugi! Ġa'e tuḡure vazegā manoḡa! Ġa gau kome'a faine odohe gaueha u'ano, neḡa neḡa nidu'a 10 ḡiane'ete'e vazegāno oho'i'uma.'

18 Tuḡure vazegā 'aheuḡani'a onaadu zuhi'aḡa nina'a, 'Zuhi'a, ḡa inirote'e moni tiba hina bare moni fu'o haḡaeha.'

19 Ane zuhi'a'a naenaeniro, raena'a, 'Manoḡa taugi! Ġa zuni neḡaneḡa nidu'a fu'o ḡiane'ete'e vazegāno oho'i'uma.'

20 Rehano tuḡure vazegā 'ahogani'a onaadu raena'a, 'Zuhi'a, ḡa moni ahi'e'e. Eḡe'a mene daunoga veize dabua hina umadu u'uru tiro.

21 Ġa'e vaze riḡa. Vaze'a tirote'e ḡauḡa ḡa'a ma'ohe, zu vaze'a ḡorarote'e ḡauḡa ḡa'a hirive'ohe. E'ano'o e ḡa mazao rihanadu 'ouge haḡairo.'

22 Ane zuhi'a'a naenaeniro, raena'a, 'Ġa'e tuḡure vazegā sau'a! Ġa'a ra'ete'e ḡoe'a u'ano, e ḡa aduga ḡani'uma! E'e vaze riḡa radu vaze'a ti'ete'e zu ḡorau'ete'e ḡauḡa ma'ohe rae ederifone,

23 ḡa nougadu e moni moni neḡano mene tiro? 'Ougifone e bare aradu moni e'e bare ragate meifo.

24 Ebu ani vaetadu uhira edarote'e azaḡa ziro. 'Ani mazao moni tiba e'e mo'i, ebu moni 10 mate'e tuḡure vazegā hano'i!'

25 Rehano ze'a nina'a, 'Zuhi'a, ani moni 10 amahi maha.'

26 Ani naenaezina'a, 'O'e, rehano e 'ahige rae zihi. Iniu vaze nagini hide'ete'e faine odohe gauine, ani hena borofe hidi'uma. Rehano iniu vaze nagini hide'ete'e mene faine odohe gauine, ani mazao nagini kome'a zuni meini'uma.

27 Ebu eḡe'a kini rouga mene uratirote'e agire azaḡa tutuze aradu eḡe zamao mau ruzo'i!"

Iesu'a Ierusalemā Haba'a Diuḡiro

(Mataio 21:1-11, Mareko 11:1-11, Ioane 12:12-19)

28 'Ouge radu Iesu ani ane tahi'atahi'a zamao Ierusalemā haba'a u'a itiro.

29 Olive maḡano Betefage zu Betania neḡano feurirotene, ane tahi'a 'aheu tuḡuziro.

30 Ebu zina'a, "Zama mone neḡa onamo'i. Diuḡine, doniki modohuḡa, vaze 'ahogani'a mene ehoroga ḡauḡa e'ea 'ute touga horoni'uma. Ebu fuhi'adu 'ahi mae aro'i!'

31 Vaze 'ahogani'a ḡadizena'a, 'Nougadu fui'e'ohe?' ro'idene, 'Zuhi'a Boro'a urate'ohe,' rae no'i!"

32 Iesu'a zirote'e idunaḡano ze onamiro ebu doniki modohuḡa horoniro.

33 Ze e'e fuhi'e'enogano, doniki modohuḡa e'e azaḡani'a ḡadiziro, raena'a, "Za nogadu e'e fuhi'e'ohe?"

34 Ze'a naenaenina'a, "Zuhi'a Boro'a urate'ohe." Ze 'ouge reirotene doniki modohuḡa azaḡani'a ziniro.

35 Ebu ze doniki modohuḡa mae Iesu vaḡe onamadu dabuaze doniki modohuḡa ḡarunio zahariro, ebu Iesu ani rana tiriro.

36 Iesu'a oname'ete'e zamaḡano, vaze ḡuḡuvaḡani'a dabuaze ane ibio hirau onamiro.

37 Ebu ani Olive maḡanono'o ovoe'ete'e ibiḡa hanitiro. E'ea Iesu ḡaruna hegote'ete'e vaze ḡuḡuvaḡa nidu'a oname'enogano matu'uzeta huau'ena'a, Badi'a niguniro, mazaḡa ze Iesu'a haḡainute'e haḡai gigi'aḡa nidu'a horoniro.

38 Ze'a raena'a,

"Zuhi'a Boro ane niḡano onae'ete'e kiniḡa niguno'i!

Adureo uniho manoḡa,

ebu hitana huneo Badi'a nigunoga!"

³⁹ Rehano vase gūguvaḡa bo'aḡano Farisea azaḡa nu'a raena'a, "Thore vaseḡa, ḡa ḡaruna hegote'ete'e azaḡani'a 'ouge ra'ete'e gararo'i!"

⁴⁰ Iesu'a naenaезiro. "E mene 'ougi'uma. E zi'ohe, ze mene niguhine, hadi zeḡe'a huanadu eḡe niguhi'uma."

⁴¹ Iesu'a Ierusalemaba'aba' hanitadu haba'a e'e horonirotene niaro.

⁴² Ebu raena'a, "Ierusalemaba'aba' izidi za'e Badi'a teite uniho manoḡa ma'ete'e ibiḡa edeḡa reifone, ḡabone hidifo. Rehano zae fase, izidi'e za e'e edenoga mene idaḡa.

⁴³ Mada 'ahogani'a furera'uma. E'e madaḡano zae agire azaḡani'a raha gabi'a merau ganaḡeḡezi'uma, ebu zamao haozi'uma.

⁴⁴ Zeḡe'a zae haba zu haba azaḡa nidu'a rahao zimi feuzi'uma. Ebu zae ne ogorarote'e hadiḡa'e nidu'a fahe ḡuzuhi'uma, mazaḡa Badi'a'a zae vaḡe onairote'e madaḡa mene ederiro 'ahine."

Iesu'a Kuru Neḡa Deheniro

(Mataio 21:12-17, Mareko 11:15-19, Ioane 2:13-22)

⁴⁵ Iesu'a Ierusalemaba'aba' diuḡadu kuru neḡa onamiro. Ani de'e haba'ano ḡau nunu serone'ete'e azaḡa horozadu hegoze buziro.

⁴⁶ Ebu zina'a, "Buka Zaḡoḡa zamaḡano 'ahige mirihiro, raena'a, 'Badi'a ne'e vase'a kurau'ete'e neḡa re'uma.' Rehano zae'a kuru neḡa'e ḡonore haba'a teige haḡae'ohe!"

⁴⁷ E'e ḡarugano Iesu'a mada nidu'a kuru neḡano vase ihozinu. Rehano Badi'a dibu'o hau'ete'e ḡihi'aḡaḡihi'aḡa, Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡa zu vase boroboro'a ani matihi reiro.

⁴⁸ Rehano ze ani ma'uma ibiḡa mene hidiro, mazaḡa vase nidu'a Iesu'a reinute'e ḡoe'a faifaine abitinu.

20

Iesu Gigi'aḡa Moneo ḡadiniro

(Mataio 21:23-27, Mareko 11:27-33)

¹ Mada 'ahogano Iesu'a kuru neḡano Badi'a hari manoḡa haraminu zu vase ihozinu. E'e madaḡano Badi'a dibu'o hau'ete'e ḡihi'aḡaḡihi'aḡa, Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡa zu vase boroboro'a ani vaḡe onamiro.

² Ebu ze Iesu ḡadiniro, raena, "Eme efo'i, ḡa no'e gigi'aḡa hina haḡai e'e haḡae'ohe? Iniu'a 'ahi gigi'aḡa ḡaniro?"

³ Iesu'a naenaезiro, raena'a, "Eḡe zuni ḡadimu 'ahoga zinihi.

⁴ Ioane'a bapatiso haḡainuta'a'e Badi'a mazaono'o ga vase mazaono'o? Eho'i!"

⁵ Zeḡe'a zeḡe da'o neneḡaniro. "Badi'a mazaono'o reine, 'Za nougadu Ioane ḡoere mene mae ḡihinido?' rae ifi'uma.

⁶ U vase mazaono'o reine, vase nidu'a hadi hina uḡue rui'uma, mazaḡa zeḡe nidu'a Ioane ani'e hube hune peroveta vaseḡa rae mae ḡihiniro."

⁷ E'ano'o ze naenaenina'a, "Eme aḡu'a Ioane gigi'a'e noumano'o meiro."

⁸ Ebu Iesu'a zina'a, "Eḡe zuni no'e gigi'a hina haḡai 'ahi haḡaete'e mene ihozi'uma."

Hihi Azaḡa Sau'a Hari Idaidaḡa

(Mataio 21:33-46, Mareko 12:1-12)

⁹ Iesu'a vase mazaono'o hari 'ahi idaniro. "Vaze 'ahogani'a vaini mebaḡa ḡoranadu hihi azaḡa nu'evora ti'ena'a, 'ahige reiro. 'Hirivi'ete'e ḡauḡa nu e'a me'uma.' Ebu ani'a haba 'ahoga onamadu mada faḡa ragavinu.

¹⁰ Vaini mağa ri'i'ete'e madağa reirotene, vaini mağa nu mouga radu ani tuğureğa vazega 'ahoga hihi azağa e'e vađe tuğune onamiro. Rehano ze'a bounadu 'evo'a isoğa tuğune baroniro.

¹¹ Ani hena tuğure vazega 'ahoga bare tuğuniro, rehano ani zuni bouni, mazagarone runi ro zu 'evo'a isoğa tuğuniro.

¹² Ebu ani tuğure vazega uđiduğa bare tuğuniro, rehano e'e vazega'e ruharo zu uhine baroniro.

¹³ Gonagano vaini mebağa vazegani'a 'ahige reiro. 'E nagini hağai'uma? Eđe ubude zamarone tahi'ağa tuğuni'uma, giseha ze ani u'u gubani'uma.' 'Ougadu ani tuğuniro.

¹⁴ Rehano hihi azağani'a horonirotene, zeđe'a neneğaniro. 'Ani'e vaini mebağa 'adi me'uma vazega! 'Aro matihi, ebu vaini mebağa 'adi emeđe'a me'uma!'

¹⁵ E'ano'o ze'a vaini mebağanono'o ani uhine bunadu mau runi ro. 'Ougadu vaini mebağa vazeg'e ze mazao nagini hağai'uma?

¹⁶ Ani onaadu hihi azağa e'e mau ruzi'uma ebu vaini mebağa'e vaze nu zini'uma."

Vaze'a hari e'e igirotene, ze ni ro, raena'a, "'Ahiguğa mene fureraune manoğa!"

¹⁷ Rehano Iesu'a ġiazadu zina'a, "'Ouge rouga idağa, rehano Buka Zağoga zamağano 'ahige mirihirote'e ġoe'a huga'e zamaro'i!

Vaze'a hadi hina ne ogorarotene, ze'a mene uratadu mae modirote'e hadiğani'e, gağa boro hadiğa raha.

¹⁸ Vaze 'ahoga hadiğa e'e rana higaune, ani vahegu tahitahi'uma, zu hadiğa e'e'a vaze 'ahoga rana higaune, ani'e se'eti'uma."

¹⁹ Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azağa zu Badi'a dibu'o hau'ete'e ġihi'ağahi'aga'e Iesu hari idaidağa zeđe veize reirote'e ederirotene, ze'e Iesu zogone obone tih reiro. Rehano ze mene 'ougiro, mazağa vaze ġuğuvağani'a ze mazao mağuni'uma radu rihoziro.

Roma Kiniğa Takesi Moniğa

(Mataio 22:15-22, Mareko 12:13-17)

²⁰ Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azağa zu Badi'a dibu'o hau'ete'e ġihi'ağahi'agani'a Iesu faine ġiani ro. Ze'e u'uru gaue'ena'a duduğa rae ġurire'ete'e azağa madu Iesu mazao tuğuziro, mazağa Iesu ani ġau nu rae ve'onine Roma gavana vazega mazao utoga reiro.

²¹ Ebu ze Iesu vađe onamadu ġadiniro, raena'a, "'Thore vazega, eme edeğa ġa'e huga da'o ġoere'ohe zu ihoze'ohe. Ebu vaze boro zu kome'a idaze'ohe, zu Badi'a'a urate'ete'e ibiğa hugano da'o ihoze'ohe.

²² E'ano'o 'ahi ġadimatihi. Roma kiniğa takesi moniğa haune, idağa ga mene?"

²³ Iesu ani ze'a ani so'one'eta'a'e ederiro, ebu zina'a,

²⁴ "'Roma moniğa* ihoho'i! Iniu viga zu iniu niğa e'e rana touga?" Ze'a naenaeni ro. "A'e Roma kiniğa† viga zu niğa."

²⁵ Ebu ani'a ziro. "'Tena Roma kiniğa ġau'e Roma kiniğa ane hano'i, u Badi'a ġau'e Badi'a ane hano'i!"

²⁶ E'ano'o ze vazevaze ubumao Iesu'a reirote'e ġoe'a'e ve'oga ra'ete'e mene idararo. Ebu Iesu'a ġadimuze naenaenirote'ano ze zaguzagadu sifu radiro.

Runeono'o Iğune'ete'e moneo Ġoe'a

(Mataio 22:23-33, Mareko 12:18-27)

²⁷ E'e ġarugano Sadukea azağa nu'a Iesu vađe ari ro. Sadukea azağa'e vaze'a runeono'o mene bare ġabode iğuni'uma rae reiro.

* 20:24 Girikio, 'Denari' † 20:24 Girikio, 'Kaisara'

²⁸ Ze Iesu ġadiniro, raena'a, "Ihore vazegħa, Mose'a goro ġoe'a 'ahige mirihiro. 'Ohoze 'ahogani'a rudanadu ane inuga'e enegħa 'o'o'a reine, ohoze negoġani'a ġozobaġa teite hahuradu ani rune negoġa niġa mouga veize ene fureno ha'uma.

²⁹ Negoġa nidu'a 7 radiudo. Ibi'ani'a hahuriro ebu ubuga o'o'ano rudaro.

³⁰ Negoġa 'aheuġani'a ġozobaġa teite hahuriro, rehano ani zuni ubuga o'o'ano rudaro. Ebu negoġa uġiduġa zuni ani teite hahuriro, rehano haġai idaġani'a fureraro.

³¹ Ebu negoġa nidu'a 7 ġozoba teite hahuriro, rehano nidu'a rudau hauġadu, ubudeze 'o'o'a reiro.

³² Hena vesu'u ġozoba zuni rudaro.

³³ 'Ougadu runeono'o bare iġuni'uma madaġano roġae a'e iniu inuga re'uma? Mazaġa ohoze 7 ani teite hahuriro."

³⁴ Iesu'a naenaenziro, raena'a, "Hahu'e raha azaġa 'adi veize ra'ohe.

³⁵ Rehano runeono'o bare iġunadu Badi'a habao radoga idaġa ra'ete'e azaġa'e mene hahuri'uma.

³⁶ Ebu ze mene bare ruda'uma, mazaġa ze'e tuġure viga heuġa. Ze'e runeono'o iġunirote'e azaġa u'ano, Badi'a ubuga ra'ohe.

³⁷ Runeono'o bare iġuni'uma moneo, Mose'a zuni Buka Zaġoġa zamaġano mirihiro. Ani butu zamaġano Badi'a hidirotene, 'ahige huniro, raena'a, 'Aberahamo Badi'a, Isako Badi'a zu Iakobo Badi'a! Mazaġa ze amahi rudaro rehano, ze vine'e ġabode'ena'a Badi'a'e zeġe Badi'a rae reiro.

³⁸ Badi'a'e mene rune azaġa Badi'a, rehano ġabone azaġa Badi'a. Zeġe nidu'a ani ubumao'e ġaboġa."

³⁹ Ebu Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azaġa nu'a naenaenziro. "Ihore vazegħa, ġa faifaine raha!"

⁴⁰ E'e enogano ze Iesu inare ġadine'ete'e mene bare haġairo.

Keriso'e Iniu Mariga?

(Mataio 22:41-46, Mareko 12:35-37)

⁴¹ Ebu Iesu'a ziro, raena'a, "Nougadu vaze'a Keriso'e Davida mariga ra'ohe?

⁴² Davida ane'a Keriso moneo Salamo bukaġano 'ahige mirihiro.

'Badi'a'a eġe Zuhi'a Keriso niro, raena'a,

"Eġe eda'e moneo ehoroi,

⁴³ onamo eġe'a agireġo nidu'a madu odaġo 'u'uġano ti'uma."

⁴⁴ Davida'a Keriso mazao 'Zuhi'a' rae huniro. E'ano'o Keriso'e Davida mene mariga ra'ohe."

Mose Goro Ġoe'a Ihoze'ete'e Azaġa Ġiano'i

(Mataio 23:1-36, Mareko 12:38-40, Luka 11:37-54)

⁴⁵ Vaze nidu'a abitirote'e zamaġano, Iesu'a ane tahi'atahi'a ziro, raena'a,

⁴⁶ "Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azaġa faine ġiazo'i! Ze niguzoga raduni, dabua faġa haġadu oname onaihi, ebu vazevaze'a ne hunio hidine, 'Vaze boro,' rae gubaze ġorezihi ra'ohe. Nu'onu'o neġa zamaġano vaze boroboro'a ehore'ete'e haba'ano ehorihhi ra'ohe, zu muio zuni ehoru haba'a manoġano da'o ehorihhi ra'ohe.

⁴⁷ Ebu ze'e ġozoba so'ozadu toheze nidu'a meize'ohe, zu kuru faġafe ġurire kurau'ohe. E'ano'o zeġe haġai sau'a u'ano, aduga boro bagaġa hidi'uma.

21

Ġozoba'a Ġahunanirote'e Moniġa

(Mareko 12:41-44)

¹ Iesu ani kuru neġano ma'ora azaġani'a Badi'a ġahunani'ete'e moni mauġaġano zeġe ġahunone ufi'ete'e horoziro.

² U ani zahara ġozobaġa 'ahoga zuni moni kome'a 'aheu ofoga horoniro.

³ Ebu ane tahi'atahi'a ziro, raena'a, "E hube hune zi'ohe, Zahara ġozobaġa 'ada'a ofata'e vase 'ahoga 'ahogani'a ofate'e teite mene idaġa. Ġozoba'e boro hune ofeħa.

⁴ Ma'ora azaġani'a zeġe moni ġeħaġaono'o tahiġa da'o ofeħa. U ġozoba 'adi'e zahara roġaeġa, rehano ane mazao radi'u'ete'e moniġa nidu'a ofeħa."

Mada Ġonagano'e Haġai nu Badeġa
(Mataio 24:3-14, Mareko 13:3-13)

⁵ Iesu tahi'atahi'a nu'a kuru neġa hadi manoga hina ogorarote'e zu Badi'a harote'e rohorohoġa biri ragano tirote'e ġo'aniro. Rehano Iesu'a ziro, raena'a,

⁶ "Izidi zae'a horone'ete'e ġauġa e'e nidu'a'e agire azaġani'a ruine hune hauġi'uma. Madaġani'a onaine hadi 'ahoga ani ranano mene radi'uma."

⁷ 'Ougadu ze Iesu ġadiniro, raena'a, "Iħore vazeġa, 'ahi ġauġa'e nani'a furera'uma? E'e haġaiġa nidu'a furera'uma madaġano, nagi haġai nu badeġani'a ibite furera'uma?"

⁸ Ani'a naenaeziro. "Ġiano'i, vase'a tutuze ve'ozi'uma! Ze'e eġe ni radu onai'uma, zu 'ahige re'uma, raena'a, 'E'e Keriso,' ebu 'Madaġa 'ai haniteħa!' Rehano ġoereze ago ego'i!

⁹ Uti zu agato hariġa ego'idene, ago rihano'i! 'Ahi ġauġa'e ibite furera'uma, rehano mada ġonaga'e zogone mene ari'uma."

¹⁰ Ebu hena ani ziro, raena'a, "Haba'a 'ahogani'a haba'a 'ahoga teite utiti'uma, zu gavamani 'ahogani'a gavamani 'ahoga teite utiti'uma.

¹¹ Haba nunu zamaġano haba'a ġagare'ete'e boro'a furera'uma, zaga'a hia'uma zu ugi boro'a furera'uma. Ebu adureono'o riħo ġauġa zu haġai nu badeġa boroboro'a furera'uma.

¹² Rehano 'ahi ġauġa ize mene fureranogano, vase'a za oboze teadu sausauzi'uma, zu nu'onu'o neġano zu ġu'a neġano oħoze ti'uma. Eġe u'ano, kini zu gavana azaġa mazao ri'izi'uma.

¹³ E'e'a fureraune, zae'a zeġe mazao eġe hari rouga madaġa re'uma.

¹⁴ Zae moneo nagini ġoe'a re'uma rae ago ibite zamare borof'o'i!

¹⁵ Mazaġa za'a nagini re'uma ġoe'a'e eġe'a huhuzazi'uma, e'ano'o agireze 'ahogani'a zuni mene agatozi'uma.

¹⁶ Zae vize moze, negoze, nabudize zu vazeze'a revozini'uma ebu za nu'e runeo tuġuzi'uma.

¹⁷ Za'e eġe hegote'ete'e 'u'ano vase nidu'ani'a he'eħe'ezi'uma.

¹⁸ Rehano iguze zuni hube hune mene ruizi'uma.

¹⁹ Zae'a edau gigaraune za'e ġabone tuġutuġu hidi'uma.

Ierusalem Hab'a Ruini'uma
(Mataio 24:15-21, Mareko 13:14-19)

²⁰ Ierusalem haba'a'e uti azaġani'a ġanaġeġanoga horono'idene, a'e Ierusalem haba'a ruini'uma madaġa 'ai haniteħa rae ederi'uma.

²¹ E'e madaġano Iudea haba'ano radiu'ete'e azaġa'e haba maġa ferau ito'i! Ierusalem haba'a zamaġano radiu'ete'e azaġa'e ferau vaġino'i! Ierusalem haba'a enogano radiu'ete'e azaġa'e Ierusalem haba'a ago diuġo'i!

²² Mazaġa e'e madaġano Badi'a'a Ierusalem azaġa aduga hune zini'uma. Ebu Buka Zaġoġano peroveta azaġani'a miriħrote'e ġauġa nidu'a ġuda'uma.

²³ E'e madaġano aħi'eta roġaeġa zu nune hina ene ġuraġa ġubuze'ete'e roġaeġa, ze'e fase vetuġaġa, feranoga mene idaġa u'ano, aduga hidi'uma. Raha 'ahi'e aduga boro bagaġa hidi'uma ebu Badi'a'a vase mazao maġuno zini'uma.

²⁴ Ze nu'e venisi hina ḡouze ruzi'uma, ebu nu'e oboze teadu, ḡu'a azaḡa teige, 'avo'a haba'a nunuo tutuze onami'uma. Iuda mene azaḡani'a Ierusalem a haba'a sausaune radi'uma onamo zeḡe mada'a hauḡi'uma.

Iesu'a Onaite'e Madaḡa

(Mataio 24:29-31, Mareko 13:24-27)

²⁵ Mada, bato zu buzuva ragano haḡai nu badeḡa horoni'uma. Ebu raha 'ada haba nunu zamaḡano, davara zu sa'u boroboro guguḡa u'ano vaze nidu'a rihau ruda'uma ebu zamaze'a ada'adi'uma.

²⁶ Vaze'a nagini rahao ada furera'uma rae zamare'ena'a rihau rudanadu higau bauri'uma, mazaḡa adure ḡianete'e gigi'aḡani'a'e hagahagari'uma.

²⁷ Ebu e'e madaḡano eḡe, Vaze Ubugani'a ḡoze zamaḡano gigi'a inaraḡa boro zuni agaḡa manoḡa madu ovai'uma. Ebu vazevaze'a e'e horoni'uma.

²⁸ 'Ahi ḡauḡani'a ḡadahe furerano'idene, iḡunadu dude ehamano'i, mazaḡa Badi'a'a zae ḡabozi'uma madaḡa 'ai haniteha."

Figi Ireḡa Hari Idaidaḡa

(Mataio 24:32-35, Mareko 13:28-31)

²⁹ Ebu Iesu'a hari 'ahoga idaniro, raena'a, "Figi ireḡa zu ire nidu'a ḡiano'i!

³⁰ Rouḡani'a udufa'oga horono'idene, a'e irugu madaḡa haniteha rae edere'ohe.

³¹ E'e teige, 'ahiguḡani'a fureranoga horono'idene, a'e Badi'a'a ibitohau'ete'e haba'a haniteha rae edero'i!

³² E hube hune zi'ohe, izidi radiu'ete'e azaḡa'e mene hauḡi'uma onamo 'ahiguḡaguḡani'a furera'uma.

³³ Adure zu raha'e hauḡi'uma, rehano eḡe ḡoere'e mene hauḡi'uma.

Ruhibe Rado'i

³⁴ Tohotohe rado'i! Za mene 'ougine, re'ore'ete'e, gage'ete'e zu ḡaboneze zamare borofe'ete'e u'ano, zamaze'e aduda'uma. Ebu eḡe'a bare onae'ete'e madaḡano'e zaguzaga'uma, mazaḡa e'e 'ahiri miniḡani'a mani zu aba tabara 'ahirini'ete'e teigi'uma.

³⁵ Raha 'adi azaḡa nidu'a e'e madaḡa hidi'uma.

³⁶ E'ano'o adugani'a fureraune, ferau'ete'e zu eḡe, Vaze Ubuga zamao edau'ete'e veize, mada nidu'a kurau'ena'a tohotohe rado'i!"

³⁷ Mada nidu'a Iesu ani kuru neḡano ihozinu, u ohere nidu'a'e vaḡinadu Olive maḡa onamadu e'ea radiunu.

³⁸ Ebu oherebau uzeuze vaze nidu'a Iesu ḡoere abitoga veize kuru neḡa onaminu.

22

Iuda'a Iesu Revoharo

(Mataio 26:1-5, Mareko 14:1-2, 14:10-11, Ioane 11:45-53)

¹ Isitiḡa O'o'a Beredi Muiḡa, niḡa 'ahoga'e Iḡine Mode'ete'e Muiḡa madaḡa hanitiro.

² Badi'a dibu'o hau'ete'e ḡihi'aḡaḡihi'aḡa zu Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡani'a Iesu manoga ibiḡa vaḡiro, mazaḡa vaze ḡuḡuvaḡani'a ederine, utiti'uma radu rihoziro.

³ Isakariota vazega niḡa Iuda'e Iesu tahi'a 12 zamaḡano tahi'a 'ahoga. Satani'a ane zama diuḡiro.

⁴ Ani Badi'a dibu'o hau'ete'e ḡihi'aḡaḡihi'aḡa zu kuru neḡa taufe'ete'e ḡihi'aḡaḡihi'aḡa vaḡe onamiro. Ebu zeḡe 'evoreo Iesu ri'inite'e ibiḡa vaḡe ḡoeriro.

⁵ Ze matu'e rudanadu Iuda mazao ḡoere tiro, nina'a, "Moni ḡani'uma."

⁶ Iuda ani naenaezina'a, "Manoḡa!" Ebu ani vaze ḡuḡuvaḡa o'o'a zamaḡano Iesu ri'inoga veize mada manoḡa vaḡiro.

Iġine Mode'ete'e Muiġa Ruhibe Tiro

(Mataio 26:17-25, Mareko 14:12-21, Ioane 13:21-30)

⁷ Isiti O'o'a Berediġa Muiġa madaġa ibi'a'e Iġine Mode'ete'e Muiġa ebu dibu'o mamoeġa ubuga mau'ete'e madaġa, e'e reiro.

⁸ Iesu ani Petero zu Ioane tuġuze'ena'a, ziro. "Onamadu emeġe oganoga veize Iġine Mode'ete'e Muiġa ruhibe to'i!"

⁹ Ebu zeġe'a ġadiniro. "Ġa ura'e nouma ruhibe ti'uma?"

¹⁰ Ane'a naenaezina'a, "Ego'i! Ierusalemaba'ano diuġine, ohoze 'ahogani'a vu ġoġoreġa odohe'ete'e horoni'uma. Ebu ani ġaruna hegotadu ane'a diuġi'uma neġa diuġo'i!"

¹¹ Diuġadu e'e ne vazegħa 'ahige ġoreno'i, 'Ihore vazegħani'a ane tahi'atahi'a teite Iġine Mode'ete'e Muiġa* a'uma neġa zamaġa'e nou'e'e rae ġadimu'ohe.'

¹² Ebu ani'a ne hitagano bazuni neġa boro 'ahoga ihozi'uma zu ruhibe teate'e ġauġa horoni'uma. De'ea ogomufe ruhibe to'i!"

¹³ Ze iġunadu onamiro, ebu Iesu'a zirote'e ġauġa nidu'a horoniro. 'Ougadu Iġine Mode'ete'e Muiġa ruhibe tiro.

Iġine Mode'ete'e Muiġa Aro

(Mataio 26:26-30, Mareko 14:22-26, 1Ko 11:23-25)

¹⁴ Madaġani'a feurirotene, Iġine Mode'ete'e Muiġa afine, Iesu ani apostolo azaġa teite e'e neġa zamaġano ehoriro.

¹⁵ Ebu ani'a ziro, raena'a, "E izema aduga hidogano, zae teite Iġine Mode'ete'e Muiġa 'ahi anoga hubehune uratiro.

¹⁶ Mazaġa eġe'a zi'ohe, e'e Muiġa 'ahi'e mene bare a'uma onamo Badi'a'a ibitohau'ete'e madaġano Iġine Mode'ete'e Muiġa hugani'a hubehune huda'uma."

¹⁷ Ebu ani vaini vuġa bioġa madu Badi'a mazao kuranadu ziro, raena'a, "'Ahi madu zae zuni tahitahe gago'i!"

¹⁸ Mazaġa eġe'a zi'ohe, e'e vaini vuġa mene bare gagi'uma, onamo Badi'a'a ibitohau'ete'e haba'a madaġani'a onai'uma."

¹⁹ 'Ougadu ani beredi meiro, zu Badi'a mazao kuranadu vahege tahitahadu ziniro. Ebu zina'a, "Beredi 'adi'e eġe ahiri. Zae zini'ohe. Eġe zamaroga radu haġaiġa 'adi haġao'i!"

²⁰ Ġorava ogomuġa enogano ani vaini vuġa bioġa madu ziro, raena'a, "Bioġa 'adi zamaġano'e eġe ru. Eġe'a zae u'ano rudanadu ruhe'a be'uti'uma, a'e ġoitore iziga ra'ohe.

²¹ Rehano ġiano'i! Eġe revoni'uma vazegħa'e emeġe teite ogau tibur'u'ohe.

²² Eġe, Vaze Ubuga'e Badi'a urao ruda'uma. Rehano eġe revoni'uma vazegħa'e aduga hune hidi'uma."

²³ 'Ougadu ze bare ġadimutitiro, raena'a, "Emeġe bo'aġano iniu'a 'ouge haġai'uma?"

Iniu'e Niġa Boro?

²⁴ Ebu Iesu tahi'atahi'a bo'aġano iniu'e niġa boro raena'a zeġe'a bare ta'irotitiro.

²⁵ Iesu'a zina'a, "Avo'a kiniġakiniġani'a zeġe haba azaġa zuhi'azi'ohe, ebu gigi'azeta azaġani'e haba azaġani'a 'Du'u vazegħa' rae huze'ohe.

²⁶ Rehano za'e ze teige ago 'ougo'i! Zae bo'aġano iniu'a niġa boro reihi reine, ani'e vaze niġa kome'a heuġa rae re'uma. Ebu iniu'e zuhi'a reihi reine, tuġure vazegħa heuġa rae re'uma.

²⁷ Iniu'e niġa boro? Ehore ogau'ete'e vazegħa ga tuġure vazegħa? A'e ehore ogau'ete'e vazegħa. Rehano e'e zae bo'aġano tuġure vazegħa heuġa.

* 22:11 Iġine Mode'ete'e Muiġa mamoeġa

28 Eḡe'a aduga hide onainute'e zamaḡano za'e eḡe teite radiu onaeha.

29 E'ano'o eḡe Mama'a vase nidu'a ibitozini'ete'e gigi'aḡa inirote'e teige, e zae zuni e'e gigi'aḡa zini'ohe.

30 Ebu eḡe'a ibitohau'ete'e haba'ano za'e eḡe teite oga'uma, zu kini'a ehore'ete'e haba'ano ehoradu Isaraela azaḡa, 12 urabo, ibitozini'uma."

Petero'a Iesu O'oni'uma

(Mataio 26:31-35, Mareko 14:27-31, Ioane 13:36-38)

31 Ebu Iesu'a Simona niro, raena'a, "Simona, Simona! 'Adi ego'i! Satani'a, vuiti zuizuine'ete'e† teige, zae zama tuhunoga veize Badi'a umineha.

32 Rehano Simona, e ḡae'a eḡe mazao fie'ete'e'a mene dauḡifine ḡae rana kuraneha. E'ano'o ḡae'a ḡihuradu eḡe vaḡe bari'uma madaḡano negoḡo duḡuru inarazono'i!"

33 Petero'a naenaenina'a, "Zuhi'a Boro, e'e ḡae teite ḡuta'uma, ebu ḡae teite ruda'uma zuni idaḡa!"

34 Iesu'a niro, raena'a, "Petero, eḡe'a ḡa'ohe, ohoḡore uzeuze ḡae'a ḡae uḡidu 'o'ohena'a, e aḡu'a rae re'uma. E'e ḡaruganobu'u kokoroku'a uga'uma."

35 Ebu Iesu'a ziro, raena'a, "Eḡe gau haḡaoga veize tuḡuzirote'e madaḡano za'e moni, nihara ebu tamaka mene odohe onamiro. E'e zamaḡano za idararo ga mene?" Ze naenaenina'a, "Idararo."

36 Ebu Iesu'a raena'a, "Izidi'e vase'a mene danazi'uma, e'ano'o monize zu niharaze odoho'i! Iniu iniu'e vesinize o'o'a ro'idene, dabuaze seronadu venisi hoito'i‡!"

37 Ibite eḡe moneo peroveta vaseḡa Isaia'a Buka Zaḡoḡano 'ahige mirihiro, raena'a, 'Vaze'a ani'e ḡonore azaḡa zamaḡano 'ahoga rae reiro.' Eḡe'a zi'ohe, e'e ḡoe'a'e hube hune furera'uma. Eḡe hari ibite mirihirota'a'e nidu'a hudau onae'ohe."

38 Zeḡe'a naenaeniro, raena'a, "Zuhi'a Boro, emeḡe mazao'e venisi 'aheu." Iesu'a ziro. "'Ai ahiḡa!"

Iesu'a Olive Maḡano Kuraro

(Mataio 26:36-46, Mareko 14:32-42)

39 Ebu Iesu ani iḡaiḡa haḡainute'e teige Olive maḡa 'u'a buau onamiro. Zu ane tahi'atahi'a ane hegotiro.

40 Iesu'e e'e haba'ano feurirotene, ani zina'a, "'Aha radiu'ena'a, Satani'a so'oso'ozine eḡe mazao fie'ete'e'a mene dauḡifine, kurano'i!"

41 Ebu Iesu ani mobade onamadu obena hina tuḡadu kuraro,

42 raena'a, "Mama, ḡa urato'idene, eḡe mazaono'o bioḡa aduga 'adi mae vaḡino'i! Rehano mene eḡe ura, ḡae ura da'o haḡao'i!"

43 Ebu tuḡure viga'a adureono'o ane vaḡe ovadu inaraharo.

44 Ani zamaḡa ufeta adudu'ena'a, zamaḡa tiba hanadu bare kuraro. E'ano'o irairaniro ebu irairagani'a ru teige rahao sore buaro.

45 Iesu ani kuru hauḡadu ane tahi'atahi'a vaḡe bare onamirotene ze bazuna haniziro. Mazaḡa ze'e vetuḡa rarote'ano'o ahirize'a taoraro.

46 E'ano'o ani'a ziro, raena'a, "Za nouḡadu baze radiu'ohe? Iḡuno'i! Satani'a so'oso'ozadu eḡe mazao fie'ete'e mene dauḡifine, kurano'i!"

Iesu Obone Tiro

(Mataio 26:47-56, Mareko 14:43-50, Ioane 18:3-11)

47 Iesu'a ḡoere'enogano, vase ḡuḡuvaḡani'a ani vaḡe onairo. Ebu Iesu tahi'a 12 bo'aḡano Iuda'a ibitadu fura'inoga veize Iesu uhiḡa onairo.

48 Rehano Iesu'a raena'a, "Iuda, ḡa'e eḡe Vaze Ubuga revonoga veize fura'ihiohe?"

† 22:31 Vuiti hirive'ete'e zamaḡano, vuiti zuizuinine, huga'e zamaḡano radi'ohe ebu ogaḡa'e buau rururu'ohe

‡ 22:36 E'e ḡoere idaidaḡa. Huga'e 'Aduga hidoga u'ano ruhibo'i'

⁴⁹ Iesu tahi'atahi'a'e nagini'a furera'uma ederirotene, ze Iesu niro, raena'a, "Zuhi'a Boro, eme vesini hina utitozine idagahehe?"

⁵⁰ Ebu ane tahi'a 'ahogani'a venisi ahase bunadu Badi'a dibu'o hau'ete'e gihi'ağa tuğure vazega vari'iro. 'Ougadu eda'e teğaga buniro.

⁵¹ Rehano Iesu'a raena'a, "Ago 'ougo'i!" Ebu Iesu'a vase e'e teğa obonadu faine manoniro.

⁵² Iesu obonetouga veize onairote'e azağa, Badi'a dibuo hau'ete'e gihi'ağagihi'ağa, kuru neğa giane'ete'e gihi'ağagihi'ağa zu vase boroboro'e Iesu'a ziro, raena'a, "Za'e gonore vazega obone ti'ete'e teige, vesini ebu somori boro madu ege obohe touga veize onaahehe?"

⁵³ Mada nidu'a e'e zae teite kuru neğano radiunu. E'e zamağano za'e mene obohe tiro. Rehano izidi'e za'a ege obohe'ete'e madağa zu uzabo gigi'a madağa feureha."

Petero'a Iesu O'oniro

(Mataio 26:57-58, Mareko 14:53-54, 14:66-72, Ioane 18:12-18, 18:25-27)

⁵⁴ Ze Iesu obone teadu Badi'a dibu'o hau'ete'e gihi'ağa ne tutune onamiro. Petero zu fağanono'o zege ġaruna hegotiro.

⁵⁵ Vaze nu e'e ne ġabi'a zamağano ire roga hofadu ehore ġeğemağiro. Petero zuni zege teite ehoriro.

⁵⁶ Tuğure roğaeğa 'ahogani'a Petero'e ire roga duhuğano ehore'enogano horoniro. Ani giane rune'ena'a, ziro. "Vaze 'adi zuni Iesu teite radiudo!"

⁵⁷ Rehano Petero ani o'oniro, raena'a, "Roğae, e vase a'e ağa!"

⁵⁸ Mene fağa enogano vase 'ahogani'a horonadu niro, raena'a, "Ġa zuni Iesu gatine'ete'e vazega 'ahoga!" Rehano Petero'a nina'a, "Ohoze, e'e mene!"

⁵⁹ Mada tahiğa ġarugano, vase 'ahogani'a te'ote'au ġoeriro, raena'a, "Vaze 'adi hube hune Iesu teite radiudo, mazağa ani zuni Galilea vazega!"

⁶⁰ Rehano Petero'a naenaeniro. "Ohoze! E ġa'a nagini ra'eta'a'e ağu'a!"

Petero ani ize ġoere'ete'e zamağano, kokoroku'a ugaro.

⁶¹ Zuhi'a Boro'a vaetadu Petero ġianiro. 'Ougadu Petero ani Zuhi'a Boro'a 'ahige nirote'e zamariro, 'Ohoğore uzeuze kokoroku'a izema uganogano, ġa'a ġae uğidu ege o'ohi'uma.'

⁶² Ebu ani Badi'a dibu'o hau'ete'e gihi'ağa neonno'o buanadu niau rudaro.

Uti Azağani'a Iesu Ġareğareniro

⁶³ Iesu giane'ete'e azağani'a ani ġareğareniro zu bouniro.

⁶⁴ Ze ani ubumağa 'uadu bare ġadiğadiniro, raena'a, "Ġa peroveta vazega 'ahine, iniu'a bou'ate'e vazega ihofoi!"

⁶⁵ Ebu ġoere sau'a sau'a hina ġareğareniro.

Vaze Gihi'ağa Gihi'ağani'a Iesu Ġadiniro

(Mataio 26:59-66, Mareko 14:55-64, Ioane 18:19-24)

⁶⁶ Irarirotene, vase boroboro'a tibano nu'oraro. Ze'e Badi'a dibu'o hau'ete'e gihi'ağagihi'ağa zu Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azağa. Zege kota zamağano Iesu mae ohoniro.

⁶⁷ Ebu zege'a niro, raena'a, "Efo'i! Ġa'e Kerisohe?" Iesu'a naenaenziro, raena'a, "Ege'a 'O'e' rae zine, za'e ege ġoere mene mae ġihini'uma."

⁶⁸ Ebu ege'a 'E Keriso ga?' rae ġadizine, za'e mene naenaehi'uma.

⁶⁹ Rehano izidiono'o zama mone ege, Vaze Ubugani'a Badi'a gigi'ağa eda'e naeo ehor'i'uma."

⁷⁰ Zege nidu'a ġadiniro, raena'a, "Tena ġa'e Badi'a Ubugahehe?" Ane'a zina'a, "O'e, zae'a e'e iniu rae ih'i'oh'e."

⁷¹ Ebu zeḡe'a zeḡe bare neneḡaniro, raena'a, "Eme Iesu'e ve'oḡa rae ra'ete'e vazegā mene vaḡi'uma, mazaḡa emeḡe'a ane hebeono'o ḡoere ve'oḡa rate'e hube hune egeha!"

23

Pilato Zamao Iesu Mae Ohoniro

(Mataio 27:1-2, 27:11-14, Mareko 15:1-5, Ioane 18:28-38)

¹ Kota e'e azaḡa nidu'a iḡuniro, ebu Iesu tutune onamadu Pilato zamao ohone tiro.

² Ebu zeḡe'a Pilato mazao Iesu sau'a rae fureniro, raena'a, "Vaze 'adi'e emeḡe ne azaḡa so'ozadu ibi ve'oḡano tutuze'ohe. 'Roma kiniḡa mazao takesi ago hano'i,' rae ra'ohe zu ane'a bare raena'a, 'E'e kini zu Keriso,' rae ra'ohe!"

³ E'ano'o Pilato'a Iesu ḡadiniro, raena'a, "Ḡa'e hube Iuda azaḡa kinihe?" Iesu'a naenaeniro. "O'e, ḡa'a ra'eta'e hube."

⁴ 'Ougadu Pilato'a tehadu Badi'a dibuo hau'ete'e ḡihi'aḡaḡihi'aḡa zu vaze ḡuḡuvaḡa ziro, raena'a, "E ani mazaono'o ve'oḡa 'ahoga mene horoneha."

⁵ Rehano ze te'ote'au ḡoeriro, raena'a, "Iesu ani, Galilea haba'anono'o Iudea haba'a nidu'a onamo Ierusalem'a 'ahi haba'ano zuni, vazevaze ihoze'ena'a haḡai ve'oḡa ibiḡano tutuze'ohe!"

⁶ Pilato ani ḡoere 'adi igirotene, ḡadiziro. "Iesu ani'e Galilea vazegāhe?"

⁷ Ebu Iesu'e kini Heroda'a ḡiane'ete'e Galilea haba'a vazegā rae ederiradu ani Heroda vaḡe tuḡuniro. E'e madaḡano Heroda ani Ierusalem'a haba'ano radiudo.

⁸ Heroda'a Iesu horonirotene, ani matu'e rudaro, mazaḡa ani amahiono'o Iesu ḡianihi rae zamarinu. Ani ibite Iesu hariḡa igiro 'ahine, Iesu'a haḡai gigi'a haḡaoga horonihi reiro.

⁹ E'ano'o Heroda ani ḡadimu ḡehaḡa Iesu mazao haḡairo, rehano Iesu'a mene naenaeniro.

¹⁰ Badi'a dibu'o hau'ete'e ḡihi'aḡaḡihi'aḡa zu Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡani'a iḡunadu ḡoere riḡa ḡehaḡa Iesu rana ḡoeriro.

¹¹ Heroda ani ane uti azaḡa teite Iesu ḡirihoharo. Ebu dabua manoḡa haḡaohanadu Pilato vaḡe bare tuḡune onamiro.

¹² Ibite Heroda ebu Pilato'e agiretitido, rehano e'e madaḡano'e vazetitiro.

¹³ Ebu Pilato ani Badi'a dibu'o hau'ete'e ḡihi'aḡaḡihi'aḡa, vaze boroboro ebu haba azaḡa huze nu'oziro,

¹⁴ zina'a, "Za'e vaze 'adi'e vaze ibi ve'oḡano ibitoziniro radu tutune areha. Eḡe'a zae zamao ḡianatene, zae'a ane moneo rate'e ve'oḡa 'ahogani mene horoneha.

¹⁵ Heroda'a zuni Iesu mazao ve'oḡa 'ahogani mene horonadu ani emeḡe vaḡe bare tuḡune onaeha. Ḡiano'i! Iesu mazao'e runeo tuḡuni'uma ve'oḡani'e o'o'a!

¹⁶ E'ano'o eḡe'a uti azaḡa tuḡuzadu Iesu masini'uma ebu tuḡune buni'uma*."

¹⁸ Rehano vaze ḡuḡuvaḡa nidu'a huau iḡuniro, raena'a, "Vaze adi'e mano'i, u Barabasi'e tuḡune bunoi!"

¹⁹ Barabasi ani Ierusalem'a haba'ano gavamani utitoziniro zu vaze zimiro. E'ano'o ani ḡu'ano ohoniro.

²⁰ U Pilato ani vaze ḡuḡuvaḡa teite ta'irotitiro, mazaḡa ani Iesu tuḡune bunihi reiro.

²¹ Rehano ze'a huario, raena'a, "Sataurono'i! Sataurono'i!"

²² Pilato'a ḡae uḡiduḡano ziro, raena'a, "Ani nagi ve'oḡa haḡaeha? E ani rune moneo tuḡuni'uma ve'oḡa 'ahogani'a mene horoneha. E'ano'o e ani masine tauḡi'uma ebu tuḡune buni'uma!"

* **23:16** Mirihe farirote 'ahoga'e v. 17 'ahige ra'ohe, 'Izidi Iḡine Mode'ete'e Muiḡano ani'a vaze 'ahoga ḡu'a'ono mae bunifo'

²³ Rehano vase ġuġuvaġani'a Iesu satauronoga veize ġihau teote'au huario. Zeġe ago'e ufeta boro hune u'ano,

²⁴ Pilato'a ze'a urate'ete'e ibiġano haġaoziniro.

²⁵ 'Ougadu ani gavamani utitozinirote'e zu vase goruzirote'e vazega, Barabasi ġu'anono'o mae buniro. U vase ġuġuvaġani'a uratirote'e idunaġano, Iesu'e satauronoga veize uti azaġa evora ri'iniro.

Iesu Satauroniro

(Mataio 27:32-44, Mareko 15:21-32, Ioane 19:17-27)

²⁶ Uti azaġani'a Iesu tutune onamirote'e zamaġano, Kurene vazega 'ahoga niġa Simona, ani'e ane habaono'o onae'enogano ibio hidiro. Uti azaġani'a obone teadu Iesu satauro mae heratoharo ebu Iesu ġaruna onamiro.

²⁷ Vaze ġuġuvaġani'a zuni Iesu hegote onamiro. Zeġe bo'aġano roġaeroġae'a Iesu vetuġanadu niau kuaru.

²⁸ Iesu'a tehdadu zina'a, "Ierusalem roġaeroġae, eġe u'ano ago niano'i, rehano zae zu ubudeze veize niano'i!"

²⁹ Mazaġa aduga boro hidi'uma madaġa 'ai onai'uma. E'e madaġano vazevaze'a 'ahige re'uma, raena'a, 'Gabani roġaeġa zu ene ize 'izema mouga roġaeġani'e manoga tauġi!"

³⁰ E'e madaġano ze maġamaġa kome'a boro zina'a, 'Fahanadu emeġe ġahifo'i!"

³¹ E'e ire ġaboġa heuġa, rehano za'a sataurohi'ohe. 'Ougine za'e, ire roġa azaġa heuġa, aduga ufeta boro hidi'uma."

³² Ġonore boro vazega 'aheu zuni Iesu teite zemoga radu tutuze onamiro.

³³ Ebu ze'e haba 'ahoga niġa Vadini Isiga feuriro. E'ea Iesu ebu ġonore vazega 'aheu satauroziro, vase 'ahoga'e eda'e moneo zu 'ahoga'e kauri moneo.

³⁴ Ebu Iesu'a sataurono'o reiro, raena'a, "Mama, zeġe haġai sau'a aġutu modo'i, mazaġa ze'e nagini haġae'eta'a'e aġu'a." Ze'a iniu'e Iesu dabua me'uma radu kaġusi arahoga arahiro.

³⁵ Vazevaze'e edanadu muririnu. U vase ibitozini'ete'e azaġa'e Iesu ġirihoharo, raena'a, "Ani vase 'ahoga'ahoga'e ġaboziro. Ani'e Keriso, Badi'a'a ohotirote'e vazega reine, ane'a bare ġaboni'uma!"

³⁶ Uti azaġani'a zuni arahoharo ebu vaini vuġa ġiġi'a gagoharo.

³⁷ Ebu ze nina'a, "Ġa'e Iuda azaġa kini ro'idene, ġae'a ġae bare ġabo'o'i!"

³⁸ Iesu satauro hitagano'e 'ahige mirihiro, 'Iuda Azaġa Kini'.

³⁹ Satauro rana'ono'o ġonore boro vazega 'ahogani'a Iesu roniro, raena'a, "Ġa'e Keriso ro'idene, ġae'a ġae bare ġabo'o'i ebu emeġe zuni ġabofo'i!"

⁴⁰ Rehano ġonore boro vazega 'ahogani'a ġonore boro vazega omo ġoere riġa hina naenaenina'a, "Ġa Badi'a mene rihone'ehehe? Ġae zuni ane teite idaġa ruda'uma ebu Badi'a hidi'uma.

⁴¹ Emetane'e emeġe sau'a u'ano rudau'ohe, rehano vase 'adi'e haġai sau'a 'ahogani mene haġairo."

⁴² Ebu ane'a Iesu niro, raena'a, "Iesu, ġae'a ibitohau'ete'e haba'a ona'idene eġe zuni zamaro'i!"

⁴³ Iesu'a naenaenina'a, "Hube hune ġa'ohe, izidi ġa'e eġe teite Badi'a habao radi'uma."

Iesu'a Rudaro

(Mataio 27:45-56, Mareko 15:33-41, Ioane 19:28-30)

⁴⁴ Madai kirikiri meirotene, haba nidu'a uzabo'a 'uiro onamo ġorava mone mada uġidu.

⁴⁵ Mada mene hiaro ebu kuru neġa dabuaġani'a nemao zigau 'a'adaro.

⁴⁶ Ebu Iesu'a ġihau huario, raena'a, "Mama, eġe vine'e ġae 'evoreo ti'ohe!" Ani 'ouge reirote'e enogano 'ai, iriga ri'iro.

⁴⁷ Roma uti azaġa ibitozini'ete'e ġihi'aġa'e nagini'a furerarote'e horonirotene, ani Badi'a niguniro ebu raena'a, "Hube hune vaze 'adi'e duduġa!"

⁴⁸ Iesu satauro rudarote'e muririrote'e azaġa ġuġuvaġani'e nagini'a furerarote'e horonirotene, ze zuni vetuġa ranadu neze 'u'a barobaro 'uhiro.

⁴⁹ Rehano Iesu vaze nidu'a zu Galilea haba'anono'o hegotirote'e roġaeroġaēġa nidu'a faġanono'o nagini'a furerarote'e muririro.

Iesu Guriro

(Mataio 27:57-61, Mareko 15:42-47, Ioane 19:38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Iudea haba'ano Arimatea vaze 'ahoga niġa Iosefa radiunu. Ani'e vaze manoġa zu duduġa, zuni Badi'a'a ibitohau'ete'e haba'a guhininu. Ani'e vaze ibitozini'ete'e azaġa boro zamaġano boro 'ahoga, rehano vaze boroboro'a Iesu matihi reirotene ani ze ġoere mene mae ġihiniro.

⁵² Ane'a Pilato vaġe onamadu eda'e'eda'e uminiro, raena'a, "Iesu rune ahi'a eno'i!" Ebu hena Pilato'e reiro. "O'e".

⁵³ 'Ougadu Iosefa'a sataurono'o Iesu ahiri mae bunadu dabua hina 'umiro. Ebu Iesu ahiri vatava varadirote'e 'iduġa izigano tiro.

⁵⁴ A'e Bana Madaġa veize ruhibe'ete'e madaġa ġoravaġa, ebu Bana Madaġa hanitiro.

⁵⁵ Galilea haba'anono'o Iesu teite onairote'e roġaeroġae'e Iesu ahiri mae onamirote'e hegotiro ebu ahi'a tirote'e haba'a horoniro.

⁵⁶ 'Ougadu ze neze bare onamadu Iesu ahiri aso hanoga veize murava hohoġa zu dehoru hohoġa manoġa ruhibiro. Rehano Mose goro ġoe'a idunaġano Bana Madaġa 'ahine, ze ahirize ohone baniro.

24

Iesu'a Runeono'o Bare Ġabodiro

(Mataio 28:1-10, Mareko 16:1-8, Ioane 20:1-10)

¹ Fura oherebau uzeuze roġaeroġae ze'a ruhibirote'e ahiri ase'ete'e muravaġa hohoġa madu idu onamiro.

² Ze feurirotene, idu 'ue'ete'e hadiġa boro kiune vaġinoga horoniro.

³ Ebu ze diuġiro, rehano Zuhi'a Boro Iesu ahiri mene horoniro.

⁴ Ze nagini'a ani mazao fureranate'e zamare 'ada'adiro. E'e madaġano vaze 'aheu'a tabara zeġe babaġano edaro. Ze'e dabua vazavazahoġa vidaro.

⁵ Ebu roġaeroġae'a rihau rudanadu zeġe mazao ovoe ġuġuriro. Rehano vaze 'aheu'a ziro, raena'a, "Za nougadu ġabone vazeġa rune haba'ano vaġe'ohe?"

⁶ Ani ahao'e 'o'o'a, rehano ani bare ġabode iġuneha! Ani'a Galilea haba'ano nagini zirote'e zamaro'i!

⁷ Ani'a raena'a, 'Eġe, Vaze Ubuga'e revonadu sau'a azaġa evora ri'ini'uma ebu sataurohi'uma, rehano mada uġiduġano bare ġabode iġuni'uma."

⁸ 'Ouge reirotene, roġaeroġae'a Iesu'a reirote'e ġoe'a zamariro.

⁹ Roġaeroġae'a idu haba'anono'o bare onaadu zeġe mazao nagini'a furerarote'e nidu'a Iesu tahi'a 11 zu ane vaze nunu nidu'a ziro.

¹⁰ Idu haba'a onamirote'e roġaeroġae'e Magadala roġaēġa niġa Maria, 'ahoga'e niġa Ioana, Iakobo vi'a niġa Maria ebu roġae nunu. Ze'e nagini'a fureranate'e apostolo azaġa mazao rae fureniro.

¹¹ Rehano Iesu tahi'atahi'a'a ze ġoere'e ġiriho hariġa radu mene mae ġihiniro.

12 U Petero ani iḡunadu idu haba'a dure onamiro. Ani'a ḡuḡuradu idu zamaḡa ḡianirotene, Iesu ahiri umirote'e dabuaḡa da'o horoniro. Ebu ani nagini'a furerante'e zamare 'ada'ade'ena'a, ne bare onamiro.

Iesu'a Emausa Neḡa Ibiḡano Fureraro
(Mareko 16:12-13)

13 E'e madaḡano roḡaeroḡae ḡoere igirote'e azaḡa bo'aḡano tahi'a 'aheu'a Emausa neḡa ibiḡa onaminu. E'e neḡa'e Ierusalemaha'ano'oni' faga'e 11 kilomita.

14 Anianine ibio oname'ena'a nagini'a furerante'e ḡauḡa nidu'a ḡo'ane onaminu.

15 Zeḡe'a ḡo'ane oname'enogano, Iesu ane'a zeḡe uhiḡa aradu idaḡa onamiro.

16 Zeḡe horoniro rehano, mene ederiro a'e Iesu, mazaḡa ze ani mene ederoga veize biriro.

17 Iesu'a ziro, raena'a, "Ḡanine oname'ena'a, nagini ḡo'ane'ohe?" Ebu ze vetuḡarau'ena'a tue edaro.

18 Ze bo'aḡano vaze 'ahoga niḡa Kuleopa'a naenaeniro, raena'a, "Izidi Ierusalemaha'ano nagini'a fureranta'a'e vaze nidu'a edeḡa. Ga'e e'ea radiunu rehano, ḡa'a da'o aḡu'ahehe?"

19 Iesu'a zina'a, "Nagini'a fureraneha?" Zeḡe'a nina'a, "A'e Iesu, Nazareta vazeḡa hariḡa. Badi'a zu vaze nidu'a zamao ani peroveta vazeḡa raha. Ani'e haḡaiḡa gigi'a haḡainu zu ḡoere gigi'a haraminu.

20 Rehano Badi'a dibu'o hau'ete'e ḡihi'aḡaḡihi'aḡa zu vaze ibitozini'ete'e azaḡani'a Iesu manoga radu Roma gavana 'evorao ri'iniro ebu satauroniro.

21 Eme'e ani Isaraela azaḡa agireono'o mae vaḡizi'uma vazeḡa rae zamariro. Ebu Izidi Iesu rudarote'e madaḡano'oni' onao mada uḡidu maha.

22 U eme bo'aḡano roḡaeroḡae nu'a zaguzagufeha. Ze ohereda'o idu haba'a onameha,

23 rehano Iesu ahi'a mene horoneha. Ebu ze bare onaradu, raena'a, 'Aneru'a emeḡe mazao fureranu Iesu'e bare ḡabodeha rae raha.'

24 Emeḡe bo'aḡano vaze nu'a idu haba'a onamatene, roḡaeroḡae'a rate'e teige, ze zuni Iesu ahi'a'e mene horoneha."

25 Iesu'a ziro, raena'a, "Za'e mene huhuzaḡa! Peroveta azaḡani'a reirote'e ḡoe'a mene ḡarihe mae ḡihine'ohe.

26 Peroveta azaḡani'a raena'a, 'Keriso'e 'ouge aduga me'uma, ebu hena ḡabodadu ane haba aḡaḡano diuḡi'uma.'"

27 Iesu'a Buka Zaḡoḡa zamaḡano Mose'ono'o onamo peroveta azaḡani'a ani moneo mirihrote'e ḡoe'a nidu'a faine ihoze onamiro.

28 Ebu ze Emausa neḡa hanitiro, rehano Iesu'e ize ibio onamihi reiro.

29 Ze Iesu radoga radu uminiro, raena'a, "Ḡorava raneha zu mada'e hauḡeha. E'ano'o emeḡe teite bazihi!" 'Ougadu ani zeḡe ne diuḡi' onamiro.

30 Ani ogomu veize zeḡe teite ehoriro. Ebu beredi madu Badi'a mazao kuranadu vahege ziniro.

31 E'e zamaḡano ubumaze'a bohatanadu 'Ahi'e Iesu!' rae ederiro. Rehano zeḡe ubumao ani dauḡiro.

32 Ebu anianine ḡoretitiro, raena'a, "Ibio ane'a eme teite ḡoeratene zu Buka Zaḡoḡa huga me'odofeatene, zamafe'a matu'e rudaneha!"

33 Ebu tahi'a 'aheu'a Emausa neḡa'ono'o zogone iḡunadu Ierusalemaha'ano'oni' bare itiro. E'ea Iesu tahi'a 11 zu zeḡe teite radiunute'e vaze nu haniziro.

34 Ze raena'a, "Hube hune Iesu ani bare ḡabodeha ebu Simona* mazao fureraneha!"

* 24:34 Niḡa 'ahoga'e Petero

³⁵ 'Ougadu tahi'a 'aheu e'e'a zuni zeḡe mazao Emausa ibiḡano nagini'a furerante'e zu Iesu'a beredi vahege'enogano Iesu ederate'e hariḡa me'odoziniro.

Iesu'a Tahi'aḡa mazao Fureraro

(Mareko 16:14, Ioane 20:19-23, Apostolo 1:4-5)

³⁶ Ze harize me'ode'ete'e zamaḡano Iesu'a tabara zeḡe bo'aḡano edaro, ebu raena'a, "Zama roḡeḡa zae teite rado'i!"

³⁷ Rehano ze'e ane vine horone'ohe rae zamare'ena'a, zaguzagaro zu rihau rudaro.

³⁸ Iesu'a ḡadiziro, raena'a, "Za'e nougadu rihau'ohe? Nougadu 'Ahi'e iniu?" rae zamare doude'ohe?

³⁹ 'Ahi eḡe! Eḡe 'evore zu oda ḡiano'i! Ebu obohe nuro'i! E vine reifone, modarehe zu isinehe o'o'a reifo. Rehano za horohe'ete'e teige, e'e modare zu isineheta."

⁴⁰ Ani 'ouge radu 'evoreḡa zu odaḡa ihoziro.

⁴¹ Rehano ze matu'e rudanadu zaguzagarote'e u'ano, ze ize Iesu ḡoere mene mae ḡihiniro. Ebu Iesu'a ḡadiziro, raena'a, "Zae mazao ogomu nu e'ehehe?"

⁴² Zeḡe'a ḡozone kiroḡa harotene,

⁴³ ani'a madu zeḡe ubumao aro.

Iesu'a Ane Tahi'atahi'a Ḡoere Ḡonaga Ziro

(Mataio 28:16-20, Mareko 16:15-18, Apostolo 1:6-8)

⁴⁴ Ebu Iesu'a ziro, raena'a, "Eḡe'a zae teite radiunute'e madaḡano 'ahige ḡoreziro. 'Mose goro, peroveta azaḡa buka zu Salamo zamaḡano eḡe moneo mirihirote'e ḡoe'a nidu'a hube hune hudafo."

⁴⁵ 'Ougadu Iesu'a, zeḡe Buka Zaḡoḡa ḡoe'a huga ederifine, zamaze bohaniro.

⁴⁶ Ani ziro, reana'a, "Buka Zaḡoḡa zamaḡano 'ahige mirihiro. 'Keriso'e aduga hidi'uma, ebu mada uḡidu zamaḡano runeono'o bare ḡabodi'uma.

⁴⁷ Ebu ani tahi'atahi'a'a, Ierusalemaba'ano'o onamo haba nidu'ao, ane niḡano hari manoḡa harami'uma, raena'a, 'Ḡihuro'i! 'Ougine, Badi'a'a haḡaize sau'a aḡutu modi'uma!"

⁴⁸ Za'e e'e ḡoe'ani'a hudanata'a'e horoneha, e'ano'o vaze 'ahoga 'ahoga zuni eḡe hari haramozini'uma.

⁴⁹ Ḡi'ano'i! Mama'a ḡoere tirote'e Vine Zaḡoḡa eḡe'a zae mazao tuḡuni'uma. E'ano'o Ierusalemaba'ano guhiu rado'i, onamo Vine Zaḡoḡani'a ovadu gigi'aḡa hina iriva'ozi'uma."

Iesu'a Adure Itiro

(Mareko 16:19-20, Apostolo 1:9-11)

⁵⁰ Ebu Iesu'a Ierusalemaba'ano'o ze tutuzadu Betania neḡa uhiḡa onamiro. Ebu evo'a ḡihinadu zeḡe veize kuraro.

⁵¹ Ani kurau'ena'a, ze muhizadu adure ḡoha mae ḡihine itiro.

⁵² Ebu ze Iesu nigunadu matu'uzeta Ierusalemaba'ano bare onamiro.

⁵³ Ze iḡaiḡa kuru neḡano radiu'ena'a, Badi'a niḡa mae ḡihininu.

Apostolo Azağa Hağai

Goere Gadaheğa

Buka 'adi'e "Apostolo azağa hağai" Uare (Kware) goereo tiro. Uare goere'e Garihe (Garia) goere teite ago tiba. Uare zu Gariheo goere'ete'e azağa'e nidu'a 1300. Ze'e Central Province, Rigo District haba'ano radiu'ohe. A'e Port Moresby-ono'o 70 kilomita south-east oname'ohe.

"Goere huga"'e buka 'adi gonagano tiro, goere aduga ga iğaiğa mene igi'ete'e goe'a buka zağogano tirete'e huga ihozoga veize.

Buka mazağa

¹ Hari 'adi'e Teofilo veize ti'ohe. Eğe'a ibite tirota'a'e, Iesu'a gavidote'e zuni ihozidote'e nidu'a, ebu

² onamo Vine Zağogani'a ibitohau'ena'a apostolo azağa goere ziniro, ebu adure ğoha mae itiro. Apostolo azağa'e Iesu'a inahe meirate'e azağa.

³ Iesu ani zaharaneadu rudarote'e enogano, mada ğae ğazağa gaubanana (40) apostolo azağa mazao fureraro. E'e zamağano ani 'ize ğaboga ra'ete'e ihozoga veize hağai ğehağa furenno zinido, ebu Badi'a'a zuhi'azi'uma goe'a rae furenido.

⁴ Zeğe'a nu'orarote'e madağa 'ahogano Iesu'a goere ziniro, raena'a, "Ierusalem neğano geno rado'i, onamo Mama'a rae tirete'e goe'ani'a hudanoga veize guhiano'i! E'e goe'a'e za eğe mazaono'o igiro, raena'a,

⁵ Ioane Babatise'e vu hina bapatzozido rehano, za'e, mada ğehağa 'izema mougano, Vine Zağogana hina bapatzozizi'uma."

Iesu adure ğoha mae ğihine itiro

⁶ Mada 'ahogano ze bare nu'orarote'e zamağano, Iesu ğadiniro, raena'a, "Zuhi'a Boro, e'e madağano'e emeğe'a Isaraela haba'a bare madu emeğe'a emeğe bare ğiafoga veize ibitofi'uma hehe?"

⁷ Iesu'a naenae zina'a, "E'e madağa'e Mama'a ane niğano rae tiro. Za'e mene ederi'uma ğauğa.

⁸ Rehano Vine Zağogani'a zae vağe ovami'uma madağano za'e gigi'ağa me'uma. Ebu za'e eğe hari rae furenno'uma, Ierusalem neğano, Iudea haba'ano, Samaria haba'ano onamoo haba ğonaga."

⁹ Iesu ani, 'ouge reirate'e enogano, zeğe ubumao adure ğoha mae ğihine itiro, ebu ğoze'a 'uiro.

¹⁰ Iesu'a adure ğoha ite'enogano, ze adure ğohani gagau ğiane rune radiunu. Ebu ğiano'i! Aneru ahe'u'a zeğe genağano edaro. Ze dabua 'uruğa hağairo,

¹¹ ebu raena'a, "Galilea azağa, za nougadu de'ea edau'ena'a adure ğohani ğiane'ohe? Iesu ani zae mazaono'o adure ğoha mae ğihine iteha. Ani'e 'ouge itate'e horonate'e teige vesu'u bare ovami'uma."

Hitaga neğano kurau nu'oraro

¹² Ebu ze Olive mağanono'o bare Ierusalem neğa itiro. E'e ibiğa'e kilomita tiba heuğa.

¹³ Ze Ierusalem neğa feurirotene, hitaga neğa itadu zeğe'a radiu'ete'e haba'a diuğiro. E'e zamağano'e, Petero, Ioane, Iakobo, Aniderea, Firifo, Tomasi, Batolomeo, Mataio, Alofeo ubuga, niğa Iakobo, Zelote vazega, niğa Simona, ebu Iakobo ubuga, niğa Iuda.

14 Zeḡe nidu'a nu'oru'ena'a, zamaze tibunadu iḡaiḡa kuraunu. Roḡae nu, zu Iesu vi'a Maria, zu Iesu negoḡa duḡuru zuni zeḡe teite nu'oraunu.

Matia'a Iuda iḡuri meiro

15 E'e madaḡa 'ahogano Zuhi'a Boro mone azaḡa nu'onu'o bo'aḡano Petero'a iḡune edaro. Zeḡe nidu'a'e maḡa tiba zu ḡae aheu gaubanana (120) heuḡa.

16 Ebu zina'a, "Nego nabudi, ibite Vine Zaḡoḡani'a Davida neadu, buka zaḡoḡano tirota'a'e hudaro. A'e Iuda'a Iesu obone tirote'e azaḡa ibito zinirote'e hariḡa.

17 Iuda'e Iesu'a inahe meirote'e tahi'aḡa 'ahoga. Ane zuni emeḡe teite gau tiba haḡaido.

18 Rehano ani'e reva moniḡa hina haba 'ahoga hoitiro. E'ea vadini ibine uite ovoiro, ebu ahi'ani'a fu'uradu isiḡani'a ḡudau rururaro.

19 Hari 'adi'e Ierusalem azaḡa nidu'a igiro. E'ano'o zeḡe'a haba a'a'e zeḡe ḡoereo Akeledama rae huniro. Ḡoere e'e huga'e ru haba'a.

20 Mazaḡa Salamo zamaḡano 'ahige tiro, raena'a, 'Ane haba'e ḡahuturano'!

Vaze tiba zu e'ea mene radi'uma.' (Salamo 69:25)

Ebu

'Vaze 'ahogani'a ane gau iḡu'a me'uma.' (Salamo 109:8)

21 E'ano'o eme'e vaze 'ahoga me'uma, Iuda iḡuri mouga. Zuhi'a Boro Iesu'a emeḡe teite radiudote'e madaḡa nidu'a, emeḡe teite raudote'e vazeḡa 'ahoga me'uma.

22 E'e madaḡa'e, Ioane'a Iesu bapatizonirote'eano'o onamo Iesu emeḡe mazaono'o adure ḡoha mae ḡihine itirote'e. Ebu ane zuni Iesu'a bare ḡabode iḡunirote'e rae furenifine."

23 E'ano'o zeḡe'a vaze aheu meiro. Vaze 'ahoga'e Barasaba rae hune'ete'e Iosefa, niḡa 'ahoga'e Iusito, ebu vaze 'ahoga'e Matia.

24 Ebu ze Badi'a uminiro, raena'a, "Zuhi'a Boro, ḡa'e vaze zama nidu'a edeḡa. E'ano'o ihof'o'i, vaze aheu 'adi bo'aḡano ḡae'a mate'e vazeḡa'e iniu?

25 Iuda'a modirote'e apostolo gauḡa iḡu'a mouga veize. Iuda'e ane haḡai sau'a u'ano ane'a radi'uma haba'a diuḡiro.

26 Ebu ze'e e'e veize kaḡusi arahoḡa haḡairotene, Matia meiro. E'ano'o Matia ani apostolo azaḡa gaubanana tiba fare teite me'ode tibuniro.

2

Pentekosi madaḡano Vine Zaḡoḡani'a ovairo

1 Iesu'a bare ḡabode iḡunirote'e ḡarugano fura fu'o zu aheu fare (7) radirotene, Pentekosi* madaḡa meiro. E'e madaḡano Zuhi'a Boro mone azaḡa nidu'a haba tibano nu'oru radiro.

2 E'e zamaḡano zavara boro'a onae'ete'e teige guguḡa boro'a adureono'o tabara gudau ovairo. E'e guguḡani'a zeḡe'a nu'orarote'e neḡa iriva'oniro.

3 Ebu ire'a duhuru'ete'e heuḡani'a mazane teige rovotadu, vaze tiba tiba ranao duhuranoga horoniro.

4 Ebu Vine Zaḡoḡani'a e'ea radiunute'e azaḡa nidu'a iriva'oziro, ebu Vine Zaḡoḡani'a ibito zenadu, ḡoere 'ahoga 'ahogano ḡoeriro.

5 E'e madaḡano'e, Iuda azaḡa haba 'ahoga 'ahogano radiu'ete'e'a, Pentekosi muḡiḡa 'auḡoga rae Ierusalem neḡa onaadu e'ea radiunu. Ze'e Badi'a gubane'ete'e azaḡa.

* 2:1 Pentekosi ḡoere e'e huga'e ḡae fu'o gaubanana (50). Iḡine Mode'ete'e Muḡiḡa madaḡanonono'o me'ode onamo mada ḡae fu'o gaubanana meine, Pentekosi Muḡiḡa madaḡa me'uma.

⁶ E'e haraḡa igirotene, vase ḡuḡuvaḡani'a isau onairo. Ebu ze zamaze 'ada'adaziro, mazaḡa Zuhi'a Boro mone azaḡani'a ane ane ḡoereo ḡoeroga igiro 'ahine. A'e Iuda azaḡani'a haba 'ahoga 'ahogano radiu'ete'e ḡoe'a.

⁷ Ebu ze zaguzaganadu, 'ahige reiro. "'Adi duḡuru'e nidu'a Galilea azaḡa rehano,

⁸ nouga'ahi emeḡe tiba tiba ḡoereo ḡoeroga igi'ohe?

⁹ Eme'e Patia azaḡa, Media azaḡa, Elama azaḡa, ebu Mesopotamia haba'ano, Iudea zu Kapadokia haba'ano, Ponto zu Asia haba'ano radiu'ete'e azaḡa,

¹⁰ Ferigia zu Pamufulia haba'ano, Izipi haba'ano radiu'ete'e azaḡa, zu Libia haba'a zamaḡano Kurene neḡa uhiḡano radiu'ete'e azaḡa. Ebu Roma neḡano radiu'ete'e azaḡa.

¹¹ E'e zamaḡano'e Iuda azaḡa zu, Iuda mene azaḡa rehano zamaze ḡihuradu Iuda azaḡa teite kurau tiburu'ete'e azaḡa. Ebu Kerete 'umuḡa azaḡa zu Arabia haba'a azaḡa. Eme zeḡe'a Badi'a gigi'a haḡaiḡa emeḡe tiba tiba ḡoereo ra'ete'e igi'ohe."

¹² Ze zaguzagaru ebu zamaze 'ada'adaziro, ebu "'Adi nagini?" rae ḡadititiro.

¹³ Rehano vase nu'e ḡiriho zini'ena'a, 'ahige reiro. "Ze vaine vuḡa borofe gageha."

Petero'a vase ḡuḡuvaḡa mazao haramiro

¹⁴ Ebu Petero'a apostolo azaḡa gaubanana tiba fare (11) teite iḡune edanadu, vase ḡuḡuvaḡa mazao agoḡa borofe'ena'a haramiro. "Iuda azaḡa, zu Ierusalem neḡano radiu'ete'e azaḡa nidu'a, e'e, haḡai 'ada'a nouge nouge fureranate'e rae bohanihi. Eḡe ḡoere fairu abito'i!

¹⁵ Za'e 'adi duḡuru'e vaine vuḡa gageha rae zamare'e gaogi. Ze mene gageha. 'Adi 'ize oherebau, mada fu'o zu ḡazaḡa fare (9 koroko). Vaze'e oherebau mene gagi'uma.

¹⁶ Rehano 'adi'e peroveta vazeḡa Ioela'a amahi rae furenrote'e haḡaiḡani'a fureraneha.

¹⁷ 'Badi'a'a zi'ohe.

Mada ḡonaga madaḡa madaḡano,
vaze nidu'a mazao eḡe Vine Zaḡoḡa
ovoe be'unadu, iriva'ozi'uma,
Ebu ubudeze zu aboeze'a
eḡe hari rae furen'uma.

Zae ohoze iziga iziga'e
Badi'a'a ihoze'ete'e haḡaiḡa
zamaze hina horoni'uma,
zu vase boroboro'e Badi'a'a
ihoze'ete'e haḡaiḡa iḡuna'uma.

¹⁸ E'e madaḡa madaḡano tuḡure azaḡa
ḡu'a teige gaue'ete'e (slaves),
ohoze zu roḡae mazao zuni
eḡe Vine Zaḡoḡa owoe be'unadu,
iriva'ozi'uma,
ebu zeḡe zuni eḡe ḡoere
rae furen'uma.

¹⁹ Ebu eḡe'a zaguzaga'uma haḡaiḡa
adureo furen'uma,
zu eḡe tahi gigi'a haḡaiḡa
raha'o furen'uma.

A'e ru, ire roga ebu ḡisi boro.

²⁰ Mada'e uzabora'uma, ebu
bato'e ru teige kanara'uma.
E'e ḡaruganobu'u Zuhi'a mada boro
zu manōa hune'a onai'uma.

²¹ Ebu Zuhi'a Boro mazao
umide'ete'e azağa nidu'a'e
ğabone hidi'uma.' (Ioela 2:28-32)

²² Isaraela azağa, ğoere 'adi ego'i! Za edeğa. Iesu, Nazareta neğa vazega ani,
Badi'a'a tuğunadu, gigi'a hağaiga, zaguzaga'uma hağaiga zu Badi'a tahi hağaiga
gehağa zae bo'ağano hağaido. Badi'a ani e'e hağaiga Iesu mazaono'o hağaadu, Iesu'e
ane'a tuğunirote'e rae deheniro.

²³ Ebu Iesu ani zae 'evoreo ri'inirota'a'e, Badi'a'a amahi toğanirote'e zu furera'uma
rae ederirote'e hağaiga. Ebu za'e Badi'a goro ğoe'a ağu'a azağa zeadu, satauroo
ikokoneadu runediro.

²⁴ Rehano e'e vazega'e Badi'a'a rune zamağano ğaniğanau'ete'eano'o mae
vağinadu, bare ğaboniro, mazağa rune gigi'ağa'e Iesu obone touga mene idağa
'ahine.

²⁵ Davida ani Iesu hari 'ahige rae reiro.

'E'e mada nidu'a ege uhiğano
Zuhi'a Boro horoninu.
Mazağa ani ege eda'e moneo radiu'ohe.
E'ano'o ğau 'ahogani'a zuni
mene hagahi'uma.

²⁶ E'ano'o zamahe'a matu'e'ohe,
zu hebehe hina
Badi'a nigune'ena'a, matu'e'ohe.
E'a zamare'etene, ahirihe zuni
runeono'o bare ğaboni'uma
rae re'uma.

²⁷ Mazağa ğa'e ege'a rudaune,
vinehe rune haba'ano
mene modi'uma,
ebu ğae tuğure hağae hune'ete'e vazega'e
ahi'ani'a ruhuranoga veize
mene modi'uma.

²⁸ Ğa'e ğabone ibiğa ihoheha.
E'e ğae zamao matu'u hina
iriva'ohi'uma.' (Salamo 16:8-11)

²⁹ Nego nabudi, e hubehune zi'ohe. Vouğafe Davida'e rudanadu ğuriro, ebu ani
idu'e izidi 'ize radiu'ohe.

³⁰ Ani'e peroveta vazega 'ahine, ani edeğa Badi'a'a ane mazao ğoe'a rinede tiro,
raena'a, Davida mariga 'ahogani'a ane iğuri madu Kini re'uma.

³¹ Davida ani vesu'u furera'uma hağaiga horone'ena'a, Keriso'a bare ğabode
iğuni'uma hariğa rae fureniro, raena'a, rune haba'ano ani mene modi'uma, zu ahi'a'e
mene ruhura'uma.

³² Ebu Iesu 'adi'e Badi'a'a bare ğaboniro. Emege nidu'a e'e horonadu, rae
furene'ohe.

³³ Ebu ani'e Badi'a eda'e moneo ohoniro, ebu Moga mazaono'o Vine Zağoga madu
emege mazao ovej be'unadu iriva'ofiro. Vine Zağoga'e Badi'a'a tuğuni'uma rae
tirote'e. Ebu za'e e'e hağaiga izidi 'ada horone'ete'e zu igi'ete'e.

³⁴ U Davida ani Keriso teige adure ğoha mene mae ğihine itiro. Rehano ani 'ahige
reiro.

'Badi'a'a ege Zuhi'a Boro niro.
Ege eda'e moneo ehoro'i!

³⁵ Onamoo ege'a agirego mae raharahazi'uma.' (Salamo 110:1)

³⁶ E'ano'o Isaraela azağa nidu'a fairu edero'i! Zae'a satauronirote'e vazega, Iesu'e,
Badi'a'a Zuhi'a Boro zu Keriso rae ohoniro."

³⁷ Ze e'e igirotene, zamaze tuḡano babaharo, ebu Petero zu apostolo azaḡa ḡadiziro. “Negofe duḡuru, eme nagini haḡaine manōḡa?”

³⁸ Petero'a naenaezina'a, “Zae nidu'a, zamaze ḡihuno'i, ebu Iesu Keriso niḡano bapatzizo mo'i! 'Ougine Badi'a'a zae sau'a rae modi'uma, ebu Badi'a'a Vine Zaḡoḡa zini'uma.

³⁹ Badi'a'a ḡoere 'adi rae tirota'a'e, Zuhi'a Boro emeḡe Badi'a'a zamazi'uma azaḡa nidu'a veize. A'e zae, ubudeze zu haba faḡa faḡa azaḡa nidu'a.”

⁴⁰ Ebu ani bare ḡoere ḡehaḡa hina haramiro, zu bare bare iraduguziro, raena'a, “Haḡai ve'oḡa azaḡa 'adi mazaono'o vaḡinadu, ḡabone mo'i!”

⁴¹ E'ano'o iniu iniu'a ane haramo mae ḡihinirota'a'e bapatziziro. Ebu e'e madaḡano vaze maḡa boro uḡidu (3000) heuḡa bapatzizo madu zeḡe moneo ragate mae zouziro.

Badi'a mone azaḡa tibano nu'oraro

⁴² Ze'e zamaze tiba hanadu, apostolo azaḡani'a ihozidote'e abito zinido ebu danatitido, tiburu oḡaudo, zu tibano kuraudo.

⁴³ Ebu apostolo azaḡani'a zaguzaga'uma haḡaiḡa zu Badi'a tahi gigi'a haḡaiḡa ḡehaḡa haḡaido, ebu vaze nidu'a zamazeo Badi'a rihone runiro.

⁴⁴ Badi'a mazao firote'e azaḡa nidu'a tibano nu'oru radiudo, ebu ḡauze nidu'a ḡahugotitido.

⁴⁵ Ebu habaze, neze zu toheze seronadu, iniu monize'a ferezinute'e nidu'a, zininu.

⁴⁶ Ze mada nidu'a Dibu'o Neḡano tibano nu'oranadu kuraudo. Ebu ane ane neo matu'uzeta zu zama tiba teite oḡau tiburaudo,

⁴⁷ zu Badi'a nigunido, ebu Ierusalem azaḡa nidu'a zeḡe mazao matu'inu. Mada nidu'a Zuhi'a Boro'a ḡabone hide'ete'e azaḡa ragate ragate mae zouzido.

3

Odaḡa sau'a vazeḡa fainiro

¹ Mada 'ahogano Petero zu Ioane'a kuru madaḡano Dibu'o Neḡa itiro. A'e ḡorava mone mada uḡidu (3 koroko) zamaḡano.

² U ibiheta 'ahoga, niḡa Iraḡa Manōḡa ra'ete'e genaḡano, odaḡa sau'a vazeḡani'a ehore radiro. Ani'e 'ouge fureniro, ebu mada nidu'a e'e haba'a tutune onamido, ebu Dibu'o Neḡa diuḡe'ete'e azaḡa mazao moni umidinu.

³ Ani Petero zu Ioane'a Dibu'o Neḡa diuḡihi ra'enogano horozadu, moni umiziro.

⁴ Rehano Petero zu Ioane'e ḡiane runadu, Petero'a niro, raena'a, “Eme ḡiafo'i!”

⁵ Odaḡa sau'a vazeḡani'e ḡau 'ahoga ini'uma rae zamare ḡiaziro.

⁶ Rehano Petero'a niro. “E monihe o'o'a rehano, eḡe mazao radiu'ete'e ḡauḡa ḡani'uma. Eḡe'a ḡa'ohe. Iesu Keriso, Nazareta neḡa vazeḡa niḡano iḡunadu onamo'i!”

⁷ Ebu Petero'a ane eda'e 'evoreḡa madu mae ḡihinirotene, odaḡa zu kekeḡani'a tabara inariro.

⁸ E'ano'o ani rafate iḡunadu edaro, ebu oname onainu. Ebu rafate oname'ena'a zu Badi'a nigune'ena'a zeḡe teite Dibu'o Neḡa diuḡiro.

⁹ Vaze nidu'a ane'a Badi'a nigune'ena'a oname'ete'e horonirotene,

¹⁰ ani'e Dibu'o Neḡa ibihetaḡa, niḡa Iraḡa Manōḡano iḡaiḡa ehoradu, vaze mazao moni umidinate'e vazeḡa rae reiro. Ebu ane mazao nagini'a furerarote'e u'ano, zaguzagau rudaro.

Petero'a Dibu'o Neḡano haramiro

¹¹ Odaḡa manorirote'e vazeḡani'a Petero zu Ioane hegote ragavinute'e zamaḡano, vaze nidu'a zaguzaganadu, zeḡe vaḡe isau dure onairo. A'e Solomona touraḡi ra'ete'e haba'ano.

¹² Petero'a vase gēhaḡani'a onaoga horozitene, ziro, raena'a, "Isaraela azaḡa, za nouga'ahi zaguzagau'ohe? Zu nouga'ahi ḡiaḡiafe'ohe? Za'a zamare'etene, emeḡe'a gigi'afe hina vase 'adi faina ga? Ga emeḡe'a hube hune Badi'a gubane'ete'e u'ano faina ga?

¹³ Aberahamo, Isako, Iakobo, zu vouḡafe'a kurano haudote'e Badi'aḡani'a ane tuḡure vazega Iesu mae ite nigune ḡihiniro. Rehano zae'a Pirato 'evoreo ri'iniro. Ebu Pirato'e tuḡune bunihira rae zamariro rehano, zae'a Pirato zamao he'ehe'eni-ro.

¹⁴ Za'e Vaze Zaḡoḡa zu Duduḡa he'ehe'eni-ro, ebu vase runedirote'e vazega 'ahoga mae bunoga veize umidiro.

¹⁵ Za'e ḡabone zini'ete'e Zuhi'aḡa maro, rehano ani'e Badi'a'a runeono'o bare ḡaboni-ro. Ebu eme e'e horonadu 'ada rae furene'ete'e.

¹⁶ Ebu Iesu mazao fie'ete'e u'ano vase 'adi faineha. Za edega vase 'adi'e mene edau ragavido. Iesu ni gigi'aḡa u'ano zu Badi'a mazao fie'ete'e Iesu'a rifate'e u'ano vase 'ada'a manore huneha. Zae nidu'a 'ada horone'ete'e.

¹⁷ Nego nabudi, eḡe edega, Iesu marote'e madaḡano bone za'e aḡu'a, ani mazao nagini haḡai-rota'a'e, zu zae vase boroboro zuni aḡu'a.

¹⁸ Rehano Badi'a'a peroveta azaḡa nidu'a hebeono'o amahi rae fureni-rota'a'e Badi'a'a 'ahige haḡae huniro, raena'a, 'Badi'a'a tuḡunite'e Kerisoḡa'e zaharani'uma.'

¹⁹ E'ano'o zamaze ḡihunadu Badi'a mone ro'i, zae sau'a vuzu'e modoga!

²⁰ 'Ougine, Zuhi'a Boro'a vineze izifi'uma madaḡani'a onai'uma, ebu zae ḡabozoga veize Badi'a'a amahi, Keriso rae ohoni-rote'e vazega tuḡuni'uma. Niḡa'e Iesu.

²¹ Rehano ani'e adureo 'ize radi'uma, onamo ḡau nidu'a izifi'uma madaḡani'a onai'uma. A'e Badi'a'a amahi peroveta zaḡoḡa azaḡa tuḡuzadu rae fureni-rote'e haḡaiḡa.

²² Mose'a raena'a, 'Zuhi'a Boro zae Badi'a'a, zae bo'aḡanono'o peroveta vazega 'ahoga eḡe heuḡa zae veize tuḡuni'uma. Ani'a nagini zite'e nidu'a ego hano'i!

²³ Iniu'a ani ḡoere mene ego haune, zeḡe nidu'a Badi'a'a meirote'e azaḡa mazaono'o mae vaḡizadu ruizi'uma.'

²⁴ Samuela zu ane ḡarunio peroveta azaḡa onai-rote'e nidu'a zuni izidi fureru'ete'e ḡauḡa irina rae fureni-ro.

²⁵ Za'e peroveta azaḡa mariga, zu Badi'a'a zae vouḡa mazao rinede tirote'e ḡoe'a meirote'e azaḡa. Mazaḡa Badi'a'a Aberahamo nina'a, 'Habao radiu'ete'e iduhuḡa nidu'a'e marigoono'o manogahe me'uma.'

²⁶ Badi'a'a ane Tuḡure Vazega tuḡuni-roteno, Isaraela azaḡa zae mazao ibite tuḡuni-ro, zae tiba tiba haḡaize sau'anono'o mae vaḡizadu manoga zinifine."

4

Petero zu Ioane oboze tiro

¹ Petero zu Ioane 'ize vase ḡehaḡa ḡoreze'ete'e zamaḡano, dibu'o hau'ete'e azaḡa, Dibu'o Neḡa ḡiane'ete'e boro, zu Sadukea azaḡani'a zeḡe u'a onai-ro.

² Ze'e apostolo azaḡa aheo mazao maḡune rudaro, mazaḡa ze vase ihoze'ena'a, Iesu'a runeono'o bare ḡabodi-rote'e teige, vase'e runeono'o bare ḡabodi'uma rae, haraminu 'ahine.

³ E'ano'o Petero zu Ioane oboze tiro, ebu mada 'ai zuburi-ro 'ahine, ḡu'a haba'ano ohozadu, e'ea baze irari-ro.

⁴ Rehano zeḡe haramo igi-rote'e azaḡa'e ḡehaḡani'a zeḡe ḡoere mae ḡihini-ro, ebu mae ḡihini-rote'e azaḡa'e maḡa boro fu'o (5000) heuḡa re' itiro.

⁵ Irari-roteno, kanisoro azaḡa, vase boroboro zu goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡani'a Ierusalem'a neḡano nu'oraro.

⁶ Nu'onu'o zamaḡano'e, dibu'o hau'ete'e ḡihi'aḡa, niḡa Anasi, ebu Kaiafa, Ioane zu Alesana, ebu dibu'o hau'ete'e ḡihi'aḡa nabuga duḡuru.

⁷ Petero zu Ioane'e zeḡe zamao mae ohozadu ḡadiziro, raena'a, "No'e gigi'aḡa hina, ga iniu niḡano odaḡa sau'a vazega 'adi faineha?"

⁸ Ebu Petero ani Vine Zaḡoḡani'a iriva'onadu ziro, raena'a, "Isaraela Kanisoro azaḡa zu Iuda azaḡa boroboro,

⁹ odaḡa sau'a vazega mazao haḡai manoga haḡaate'e zu nouge nouge ani fainate'e ḡadimu'e hehe?

¹⁰ 'Ougine, zae zu Isaraela azaḡa nidu'a 'adi edero'i! Iesu Keriso, Nazareta neḡa vazega niḡano vase 'adi'e manore hunadu, zae zamao edau'ohe. Iesu'e zae'a satauroniro rehano, Badi'a'a runeono'o bare ḡabonirote'e vazega.

¹¹ Ani'e

'Zae, ne ogoru'ete'e azaḡani'a,
he'ehe'enirote'e hadiḡa rehano,
izidi du'e'ete'e hadiḡa boro
re' onaeha.' (Salamo 118:22)

¹² E'ano'o Iesu ane'a da'o emeḡe ḡabofi'uma. Mazaḡa haba nidu'a zamaḡano Badi'a'a emeḡe ḡabofoga veize'e ane da'o tuḡuniro."

¹³ Vaze boroboro'e, Petero zu Ioane'a inare ḡoeroga horozitotene, zaguzagaro, mazaḡa zeḡe'a ḡiazitotene, Petero zu Ioane'e mene mirihrote'e azaḡa, edeḡa o'o'a. Zu ze edeḡa, anianine'e Iesu teite raudote'e azaḡa.

¹⁴ Zuni odaḡa sau'ani'a manorirote'e vazegani'a Petero zu Ioane teite edanoga horoniro 'ahine, ḡoere 'ahoga rouga mene idararo.

¹⁵ E'ano'o "Petero zu Ioane'e kanisoro nu'onu'o haba'anono'o mae buzo'i" radu, ze'e zeḡe da'o ḡo'aniro,

¹⁶ raena'a, "Eme zeḡe mazao nagini haḡaine manoga?" rae ḡadititiro. "Ierusalem azaḡa nidu'a'e edeḡa, zeḡe'a gigi'a haḡaiḡa boro haḡaata'a'e. Eme zeḡe haḡai o'onoga mene idaḡa.

¹⁷ Rehano hari 'ada'a ne azaḡa bo'aḡano bororatite'e 'uoga veize, riho ḡoe'a zini'uma, raena'a, 'Iesu niḡano vase mazao ago bare ḡoero'i!'

¹⁸ Ebu ze'e bare huze zouzadu, "Iesu niḡano ago hune zu bare ḡoero'i, zu ago hune zu bare ihozo'i!" rae ziro.

¹⁹ Rehano Petero zu Ioane'a naenaezina'a, "Zae'a zae bare ḡadizo'i! Badi'a ubumao, Badi'a ḡoere mene egadu, zae ḡoere egoga'e manoga ga?

²⁰ Mazaḡa eme'e nagini horonirote'e zu igirote'e ḡoe'a mene rae furenine'e mene idaḡa."

²¹ Ebu kanisoro azaḡani'a bare riho ḡoe'a zeadu, tuḡuze buziro. Ze'e adugano tuḡuzite'e ibiḡa mene horoniro, mazaḡa nagini'a fureranate'e u'ano vase nidu'a Badi'a niḡa nigune radiro 'ahine.

²² Gigi'a haḡaiḡano manorirote'e vazega muriḡa'e ḡae ḡazaḡa gaubanana (40) vitinoga.

Iesu mazao fie'ete'e azaḡani'a Badi'a mazao kuraro

²³ Petero zu Ioane'e tuḡuze buzirotene, Iesu mone azaḡa vaḡe onamiro, ebu dibu'o hau'ete'e boroboro zu vase boroboro'a zirote'e ḡoe'a me'odo ziniro.

²⁴ Zeḡe'a ḡoere e'e igirotene, zamaze tibano teadu agoze borofe'ena'a Badi'a mazao kuraro, raena'a, "Zuhi'a Boro, ḡa'e adure, raha, davara zu e'e zamaḡano radiu'ete'e ḡauḡa nidu'a haḡairo.

²⁵ Ḗae'a Vine Zaḡoḡa tuḡunadu, ḡae tuḡure vazega vouḡafe Davida hebeono'o ḡoeriro, raena'a,

'Nougaduni Iuda mene azaḡani'e

maḡune rudaro,
zu haba 'ahoga 'ahoga azaḡani'e
huga mene hidi'uma haḡaiḡa
haḡaihi rae neneḡaniro?

²⁶ Kini azaḡa haba ḡiane'ete'e'a
utitoga radu onairo,
ebu vaze ḡihi'a ḡihi'ani'a
zeḡe teite tibano nu'oraro,

Zuhi'a Boro Badi'a zu Keriso teite utitoga veize.' (Salamo 2:1-2)

²⁷ E'e haḡaiḡa'e hubehune fureraro. Heroda zu Pontio Pirato'a Iuda mene azaḡa zu Isaraela azaḡa teite Ierusalemene neḡano nu'oranadu, Iesu matihi rae neneḡaniro. Iesu'e ḡae Tuḡure Vazeḡa zaḡoḡa, ḡae'a Keriso rae ohonirote'e vazeḡa.

²⁸ Rehano ze'e, ḡae'a irina ḡae gigi'ao zu urao furera'uma rae reirote'e haḡaiḡa Iesu mazao haḡairo.

²⁹ Zuhi'a Boro, izidi zeḡe'a riho ḡoe'a efate'e zamaro'i! Eme, ḡae tuḡure azaḡa inara rifo'i, emeḡe'a inare hunadu ḡae ḡoere rae furenoga veize!

³⁰ Ebu evo'o 'eino'i, ugi azaḡani'a manoroga, zu ḡae tahi gigi'a furen'o'i ebu zaguzaga'uma haḡaiḡa haḡao'i, Iesu, ḡae Tuḡure Vazeḡa zaḡoḡa niḡano!"

³¹ Ze kurau haḡirotene, zeḡe'a nu'orarote'e haba'ani'a hagahagararo. Ebu zeḡe nidu'a Vine Zaḡoḡani'a iriva'oziro, ebu Badi'a ḡoere inare rae fureniro.

Iesu mazao fie'ete'e azaḡani'a ḡauze ḡahugo titiro

³² Iesu mazao fie'ete'e azaḡa'e zama zu zamaronenze tibano tinu. Vaze 'ahogani'a "'adi'e eḡe da'o tohe" rae mene reiro, rehano "vaze nidu'a tohe" rae ḡahugo titiro.

³³ Ebu apostolo azaḡani'a inare hune'ena'a Zuhi'a Iesu'a bare ḡabodirote'e hariḡa rae furene onaminu, ebu Badi'a ḡahunone manoḡa boro'a zeḡe nidu'a mazao radiunu.

³⁴ Ze tohe 'ahogani'a zu mene ferezaro, mazaḡa habazeta azaḡa zu nezeta azaḡani'a e'e seronadu, moniḡa'e apostolo azaḡa vaḡe odohe onaadu,

³⁵ zamazeo tiro, ebu moni'a fereze'ete'e azaḡa ḡahugo zinido.

³⁶ Vaze 'ahoga, niḡa Iosefa, Levi iduhu zu Kupro 'umuḡa vazeḡa. Ani'e apostolo azaḡani'a Banabasi rae hunido. Ni e'e huga'e inara zini'ete'e vazeḡa.

³⁷ Banabasi ani'e ane haba seronadu, moniḡa'e apostolo azaḡa zamao tiro.

5

Anania zu Safira

¹ Vaze 'ahoga niḡa Anania. Inuga'e Safira. Ze habaze bo'aḡa tahiḡa seroniro.

² Ebu Anania ani inugeta ḡoere idanadu, e'e moniḡa nu'e obone tiro. Ebu ḡaha'a da'o apostolo azaḡa vaḡe odohe onamadu, zamazeo tiro.

³ 'Ougadu Petero'a nina'a, "Anania, nougadu zamaḡo'e Satani'a iriva'onadu, Vine Zaḡoḡa mazao ḡurireha? Ḗa'e seronirote'e moniḡa ruga ḡae veize obone teha.

⁴ Haba a'a'e, mene seronirote'e madaḡano'e ḡae haba. Seronirote'e enogano zuni e'e moniḡa'e ḡae moni. E'e hina ḡae ura ḡauḡa haḡaoga idaḡa. Rehano ḡa nougadu 'uguḡa haḡaiḡa haḡai'uma rae zamareha? De'uge mene zamarifo. Ḗa'e vaze mazao mene ḡurira rehano, Badi'a mazao ḡurireha."

⁵ Anania'e ḡoere e'e igirotene, higau bauradu rudaro. Ebu e'e hariḡa igirote'e azaḡa'e nidu'a rihau rudaro.

⁶ Ebu Tahi'a iziga nu'a onaadu, dabua hina ahi'a 'umiro, ebu herate bunadu, ḡuriro.

⁷ Mada uḡidu (3 hours) enogano, inugani'a diḡi' onairo. Ani aḡu'a nagini'a fureranata'a'e.

⁸ Ebu Petero'a gadiniro, raena'a, "Eho'i! I'u'a odohe onaate'e moniġa'e zae haba seronirote'e moniġa hehe?" Ani'a naenaenina'a, "O'e, naeġa'e dei'e'e."

⁹ Petero'a niro, raena'a, "Nougaduni ġanine ġoere idanadu Zuhi'a Boro Vineġa so'oneha! Ġiano'i! I'u gurate'e azaġani'e ibihetao e'e diuġi' onae'ete'e. Ġae zuni zeġe'a herate buġadi'uma."

¹⁰ 'Ouge ra'ete'e zamaġano ani'e Petero oda babaġano higau bauradu rudaro. Ebu i'a gurirote'e tahi'aġa iziga izigani'a diuġi' onaadu Safira'a rudanoga horoniro. E'ano'o herate bunadu i'a uhiġano ġuriro.

¹¹ Ekalesia azaġa nidu'a zu e'e hariġa igirote'e azaġa nidu'a'e rihau rudaro.

Apostolo azaġani'a vaze ġehaġa faiziro

¹² Apostolo azaġani'a Badi'a tahi gigi'a haġaiġa zu zaguzaga'uma haġaiġa ġehaġa vazevaze bo'aġano haġaido, ebu Iesu mazao fie'ete'e azaġa nidu'a Solomona touraġio nu'orauo.

¹³ Iesu mazao mene fie'ete'e azaġa'e zeġe teite 'auġoga mene idaġa 'ahine, tibani zuni mene 'auġiro, rehano vazevaze'a Iesu mazao fie'ete'e azaġa horozadu, "Ze'e vaze manoga." reiro.

¹⁴ Rehano ohoze zu roġae ġehaġani'a Iesu mazao fiadu, ragate ragate me'ode tibuzido.

¹⁵ 'Ougadu ibi genaġano zuni, ugi azaġa tutuze onaadu, geda rana bazuze tido, Petero'a ibio onaadu zeġe uhiġano vitatite'ea, ane ahiri zauhaġani'a zauhazite'eba, ugize'a manoroga.

¹⁶ Ebu Ierusalem a uhiġa neġa neġanono'o zuni vaze ġuġuvaġani'a ugi azaġa zu vine sau'ani'a rana reirote'e azaġa tutuze onaido, ebu zeġe nidu'a'e manorido.

Apostolo azaġa sausauziro

¹⁷ Ebu dibu'o hau'ete'e ġihi'aġa zu ane teite rau'ete'e azaġa nidu'a ahiahize ruziro. Ane teite rau'ete'e azaġa'e Sadukea azaġa.

¹⁸ E'ano'o ze'e apostolo azaġa oboze teadu, ġu'ano ohoziro.

¹⁹ Rehano Zuhi'a Boro tuġure viga'a e'e ohe'ano ġu'a neġa ibihetaġa vava'adu mae buziro.

²⁰ Ebu tuġure viga'a zina'a, "Onamo'i, ebu Dibu'o Neġa zamaġano edanadu, ġabone iziga 'adi hariġa nidu'a vazevaze me'odo zeno'i!"

²¹ E'e egadu irarirotene, Dibu'o Neġa diuġadu, vazevaze ihoziro.

U dibu'o hau'ete'e ġihi'aġa zu ane teite rau'ete'e azaġani'a nu'oranadu, kanisoro azaġa zu Isaraela vaze boroboro nidu'a huze nu'oziro, ebu apostolo azaġa ġu'a neġanono'o tutuze onaoga veize vaze tuġuziro.

²² Rehano zeġe'a ġu'a neġano feurirotene, apostolo azaġa mene horoziro. E'ano'o bare onamadu, zina'a,

²³ "Ġu'a neġa ibihetaġa'e fairu biroga, zu ġu'a neġa gadine'ete'e azaġa'e ibihetao edau'enoga horoneha. Rehano ibiheta vava'atene, zamaġano'e vaze 'ahoga mene horoneha."

²⁴ E'e hariġa igirotene, Dibu'o Neġa ġiane'ete'e boro zu dibu'o hau'ete'e boroboro'e e'e haġaiġanono'o nagini'a furera' onami'uma, rae zamare 'ada'adaziro.

²⁵ Ebu vaze 'ahogani'a onaadu, ziro, raena'a, "Ġiano'i! Zae'a ġu'a neġano ohozate'e azaġani'e Dibu'o Neġa zamaġano edanadu, vaze ihoze'ohe."

²⁶ E'ano'o Dibu'o Neġa ġiane'ete'e boro'a ane tahi'a teite onamadu, apostolo azaġa tutuze bare onairo. Ze mene agato ziniro, mazaġa vaze rihoziro, iġite vazevaze'a maġunadu hadi hina zimi ruzi'uma rihoga.

²⁷ Ebu apostolo azaġa tutuze onairotene, kanisoro azaġa zamao ohoziro, ebu dibu'o hau'ete'e ġihi'aġani'a ġadiziro, raena'a,

²⁸ “Eme goro ḡoe'a riḡa zae ziniro, vase 'adi niḡano vazevaze mene ihozoga. Rehano Ierusalem azaḡa nidu'a zae'a ihoze hauḡadu, vase e'e'a rudarote'e aduga'e emeḡe rana ti'ohe”

²⁹ Petero zu apostolo azaḡani'a naenaezina'a, “Eme Badi'a ḡoere igi'uma, u vase ḡoere'e mene igi'uma.

³⁰ Iesu'e zae'a satauroo midau teadu rudaro rehano, vouḡafe'a kurano haudote'e Badi'aḡani'a runeono'o bare ḡaboniro.

³¹ Izidi e'e vazega'e vase ibito zini'uma Zuhi'aḡa, zu vase ḡabozi'uma vazega' radu, Badi'a'a ane eda'e moneo ohoniro. A'e Isaraela azaḡani'a zamaze ḡihunadu, sau'aze Badi'a'a rae modoga veize.

³² Eme'e e'e haḡaiḡa horonadu rae furene'ohe, zu Vine Zaḡoḡa zuni e'e rae furene'ohe. Vine Zaḡoḡa'e Badi'a'a ane ḡoere igi'ete'e azaḡa mazao tuḡuniro.”

Gamaliela'a iradugu ḡoe'a ziniro

³³ Kanisoro azaḡani'a Petero ḡoere igirotene, maḡune rudaro, ebu zimi ruzihi reiro.

³⁴ Rehano Farisea vazega' ahoga, niḡa Gamaliela'a kanisoro azaḡa bo'aḡano iḡune edaro. Ani'e goro ḡoe'a ihoze'ete'e vazega, ebu vase nidu'a ani gubaniro. Ani zina'a, “Ahi duḡuru gezo enona tuḡuze buzo'!”

³⁵ Ebu ane'a kanisoro azaḡa ziro, raena'a, “Isaraela azaḡa, fairu zamaro'i, 'adi duḡuru mazao nagini haḡaihi ra'eta'a'e!

³⁶ Muri nu onamirote'e'a, Teuda'a iḡunadu, 'E'e nihe boro' radu, vase maḡa ḡazaḡani'a (400) ani hegotiro. Rehano ani'e mau runiro, ebu ani hegotirote'e azaḡa nidu'a'e ferefere'uhiro. Ebu ani'a haḡaidote'e haḡaiḡa'e nidu'a hauḡiro.

³⁷ Ani ḡarugano, vase nidu'a ni meirote'e (census) madaḡano, Galilea vazega' niḡa Iuda'a iḡunadu, vase nu zamazadu Roma gavamani teite utitih reiro. Rehano ane zuni mau runiro, ebu ani hegotirote'e azaḡa'e ferefere'uhiro.

³⁸ Eḡe iradugu ḡoe'a 'ahi'e'e. 'Adi duḡuru mazao ḡau 'ahoga ago haḡao'! Tuḡuze buzo'! Mazaḡa haḡai 'adi'e vase mazaono'o reine'e, ane'a hauḡi'uma.

³⁹ Rehano haḡai 'adi'e Badi'a mazaono'o reine'e, za 'uoga mene idara'uma, zu za'e Badi'a utito ha'uma.”

⁴⁰ Ebu zeḡe'a Gamaliela ḡoere mae ḡihiniro, ebu apostolo azaḡa huze zouzadu, uti azaḡani'a masiziro. Ebu “Iesu niḡano ago ḡoero'!” rae zeadu, tuḡuze buziro.

⁴¹ Apostolo azaḡa'e kanisoro neḡanono'o matu'e'ena'a buaro, mazaḡa ze'e Badi'a'a ane ubumao ra'ete'e azaḡa radu, Iesu niḡa u'ano nize sausaune'ete'e zamaḡano tuḡuziro 'ahine.

⁴² Ebu ze'e mada nidu'a Dibu'o Neḡa zamaḡano zu ne tibatibano ihozido, ebu “Iesu'e Keriso” raena'a, hari manoga ihozido zu haramido.

6

Zuhi'a Boro tahi'a danazoga gauḡano vase fu'o zu aheu fare ohoziro

¹ Zuhi'a Boro tahi'a'a ḡeharu onaminute'ea, Iuda azaḡa bo'aḡano, Giriki ḡoe'ano ḡoere'ete'e'a, Heberu ḡoe'ano ḡoere'ete'e mazao ufeta ḡoeriro. Ze'e raena'a, “Mada nidu'a ogomu ḡahuge'etene, eme ḡozoba'e ogomu moneo iḡize mode'ohe.”

² E'ano'o apostolo azaḡa gaubanana aheu fare'a (12) Zuhi'a Boro tahi'a tahi'a nidu'a nu'ozadu ziro, raena'a, “Eme, apostolo azaḡa'e Badi'a ḡoere haramoga mene haḡaadu, ogomu ḡahuge'ete'ea mada hauḡoga'e mene idaḡa.

³ Nego nabudi, zae bo'aḡanono'o vase fu'o zu aheu fare (7) ohozo'! Zae'a ḡiazadu, zamazeo Vine Zaḡoḡani'a iriva'oze'ete'e zu faifaine zamare'ete'e azaḡa mo'! Eme e'e gauḡa zeḡe 'evorao ri'ini'uma.

⁴ U eme mada'e kuru zu haramo moneo da'o ti'uma.”

⁵ Ġoere e'e igirotene, zeġe nidu'a e'e ġoe'a mae ġihiniro. Ebu vase 'ahoga niġa Stefano meiro. Ani'e Badi'a mazao fie gigaru'ete'e zu Vine Zaġoġani'a iriva'one'ete'e vaseġa. Zuni Firifo, Porokoro, Nikanoro, Timona, Pamena zu Antioka vaseġa, niġa Nikolao meiro. Nikolao'e Iuda mene vaseġa rehano, zamaġa ġihunadu Iuda azaġa teite kurau tiburu'ete'e vaseġa.

⁶ Ze apostolo azaġa zamao ohoziro, ebu apostolo azaġani'a kuranadu, 'evoreze zeġe rana tiro.

⁷ Ebu ze Badi'a ġoere harama ġehane onamiro. Ebu Zuhi'a Boro tahi'a'a Ierusalemene ġeharu onamiro, zu dibu'o hau'ete'e azaġa ġehaġa zuni Iesu mazao fiuro.

Stefano obone tiro

⁸ Stefano'e Badi'a'a ġahunone manoġa zu gigi'a boro hina iriva'oniro 'ahine, vase bo'aġano zaguzaga'uma haġaiġa zu Badi'a tahi gigi'a haġaiġa boroboro haġaido.

⁹ E'e madaġano'e, ġutarote'e teige tuġure vaseġa haġairote'eano'o vaġinirote'e azaġani'a Iuda azaġa kuru neġa 'ahogano nu'oraudo. E'e kuru neġa'e tuġure vaseġanono'o vaġinirote'e azaġa kuru neġa rae huniro. U mada 'ahogano, e'e azaġa nu'a Stefano teite ta'iro titiro. Ze'e Iuda azaġani'a Kurene haba'anono'o, Alesandria neġanono'o, Kilikia haba'a zu Asia haba'anono'o onairo.

¹⁰ Stefano ani Vine Zaġoġani'a iriva'onadu faifaine zamare'ena'a ġoeriro 'ahine, ze naenaenouga mene idararo.

¹¹ E'ano'o ze sifu vase nu so'oze tuġuzadu 'ahige rae fureniro, raena'a, "Stefano ani Mose zu Badi'a rae sausaunoga emeġe'a egeha."

¹² E'ano'o zeġe'a vase ġuġuvaġa, vase boroboro zu goro ġoe'a ihoze'ete'e azaġa tutuze so'ozadu, harae iġuniro. Ebu ze Stefano obone teadu, kanisoro azaġa zamao tutune onamiro.

¹³ Ebu zeġe'a vase nu tuġuzadu ġuriro ġoe'a rae fureniro, raena'a, "Vaze 'adi'e Dibu'o Neġa zu Mose goro ġoe'a rae sausaune'ena'a mene ġonabe'ohe.

¹⁴ Ani 'ahige rae rouga egeha. 'Iesu, Nazareta neġa vaseġani'a Dibu'o Neġa fahi'uma, ebu Mose'a emeġe mazao ri'inirote'e haġaiġa'e ġihuni'uma.' "

¹⁵ Kanisoro azaġa nu'onu'o zamaġano ehorinute'e azaġa nidu'a Stefano ġiane runirotene, ani iriġa'e tuġure viga heuġa horoniro.

7

Stefano'a kanisoro azaġa zamao ġoeriro

¹ E'ano'o dibu'o hau'ete'e ġihi'aġani'a ġadiniro, raena'a, "Zeġe'a ġae rana ti'ete'e ġoe'a'e huga hehe?"

² Stefano'a naenaeniro, raena'a, "Nego nabudi, eġe'a ġoerite'e egono'i! Aġaġa Boro Badi'aġani'a vouġafe Aberahamo mazao fureraro, ani 'ize Mesopotamia haba'ano radiunute'ea. A'a'e ane'a Harani neġa 'izema onamogano.

³ Ebu Badi'a'a Aberahamo niro, raena'a, 'Ġae haba zu nabugo mode iġuno'i! Ebu eġe'a iho'ite'e haba'a onamo'i!'

⁴ E'ano'o ane'a Kaledea azaġa haba modadu, Harani neġa onamadu e'ea radiunu. Ebu mogani'a e'ea rudarote'e enogano, Badi'a'a bare tuġunadu, zae'a izidi radiu'ete'e haba'a 'adi onairo.

⁵ Rehano e'e madaġano'e Badi'a ani haba tahiġani zuni Aberahamo mene haro. Rehano Aberahamo ubuga'e 'izema furenogano, Badi'a'a ane mazao ġoere rae tina'a, 'ahige reiro. 'Ġa zu ġae marigo, ġarugoo onait'e azaġani'a haba 'adi me'uma.'

⁶ Ebu Badi'a'a 'ahige rae niro, 'Ġa marigo'e haba faġano radi'uma, ebu muri maġa ġazaġa (400) ġutarote'e teige tuġure haġae'ena'a, ġau'i'uma, ebu tuġuze sausauze ruzi'uma.

⁷ Ebu marigo tuḡutuḡuzirote'e azaḡa, zeḡe haḡai sau'a naeḡa, eḡe'a haḡai'uma. E'e ḡaruganobu'u marigo'e e'e haba'a mode onaadu, haba 'adao eḡe mazao kura'uma.

⁸ Ebu Badi'a'a Aberahamo'e ane mone reifine ane teite ḡoere rinede tiro. Ebu Badi'a'a ḡoere rinede tirote'e rae furenoga radu, 'Ohoze ahiri rana iḡuri haḡao'i' rae reiro. E'ano'o ubuga Isako'a furerarotene, mada fu'o zu uḡidu fare (8) meirotene, ahi'a rana iḡuri haḡairo. Ebu Isako ubuga'e Iakobo, ebu Iakobo ubuga'e vouḡafe gaubanana aheu fare (12). Ebu zeḡe mazaono'o Iuda azaḡani'a ḡehararo.

⁹ Iakobo ubuga duḡuru'e negoze Iosefa mazao ahiahi meiro 'ahine, Iosefa'e vase mazao seroniro, ebu hoitirote'e vaseḡani'a Izipi haba'a tutune onamiro, ḡutarote'e teige tuḡure vaseḡa haḡaifine. Rehano Badi'a'e Iosefa teite radiudo,

¹⁰ ebu ani aduga hididote'e zamaḡanono'o mae vaḡinido. Badi'a'a edeḡa boro Iosefa haro 'ahine, Izipi kiniḡa Farao'a Iosefa'e manoḡa rae horoniro. Ebu Farao ani Izipi haba'a nidu'a zu ane ḡau nidu'a ḡianoga veize Iosefa'e Izipi ḡihi'aḡano mae ohoniro.

¹¹ Ebu zahara boro'a Izipi zu Kanana haba'a nidu'ao furerarotene, e'e azaḡa ḡaboneze'a rirau ḡouriro. Aḡife Iakobo duḡuru zuni ogomuze'a hauḡiro.

¹² Ebu Iakobo ani, Izipi zamaḡano ogomu'e'e ra'ete'e igirotene, ubuga duḡuru tuḡuzi, ogomu nu hoitoga veize. A'e Izipi haba'a onamirote'e ḡadaheḡa.

¹³ ḡae aheuḡano tuḡuzirotene, Iosefa'a negoḡa duḡuru ihoziro, ani'e iniu. Ebu Farao zuni Iosefa negoḡa duḡuru'a onairote'e hariḡa igiro.

¹⁴ Ebu Iosefa ani moga Iakobo zu nabuga nidu'a onaoga veize ḡoere tuḡuriro. Negoḡa, nabuga nidu'a'e ḡae fu'o zu aheu fare gaubanana zu fu'o fare (75).

¹⁵ E'ano'o Iakobo ani Izipi haba'a onamiro, ebu ane zu ubuga nidu'a'e e'ea rudaro.

¹⁶ Ahirize'e Sekemu haba'a odohe onairo, ebu Aberahamo'a hoitirote'e iduḡano ḡuriro. A'e Aberahamo'a Hamoro ubuga duḡuru mazaono'o Sekemu haba'ano moni hina hoitirote'e haba'a.

¹⁷ Ebu Badi'a'a irina Aberahamo nirote'e ḡoe'ani'a* huda'uma madaḡani'a hani-tirotene, Isaraela azaḡa'e Izipi haba'ano ḡehararo.

¹⁸ U kini 'ahoga, Iosefa hariḡa aḡu'a vaseḡani'a Izipi kiniḡa reiro.

¹⁹ Ani'e goro ḡoe'a sau'a ohonadu, aḡife duḡuru sausaufe ruzi, ebu 'Eneze guraḡa mae modo'i, zeḡe rudanoga veize!' rae tuḡutuḡuzi.

²⁰ E'e zamaḡano Mose'a fureraro. Ani'e Badi'a ubumao ene manoḡa tauḡi. Ebu bato uḡidu ani'e Mose ane moga neo ḡubuniro.

²¹ Mose ani enoneo ti modirotene, Farao aboḡani'a horone madu, ane ubuga raena'a ḡubune borofiro.

²² Ebu Mose'e Izipi azaḡa edeḡa nidu'a ma'ena'a bororaro, ebu inaraḡeta ḡoerido zu haḡaiḡa haḡaido.

²³ Mose ani muriḡa ḡae ḡazaḡa gaubanana (40) reirotene, ane nabuga Isaraela azaḡa ḡiazi' onamihi reiro.

²⁴ Ane'a ḡiazi' onamirote'e zamaḡano, Izipi vaseḡa 'ahogani'a Isaraela vaseḡa 'ahoga sausaune'enogano horoniro. E'ano'o ani'a danane'ena'a, e'e naeḡa haḡaihi radu Izipi vaseḡa mau runiro.

²⁵ Mose ani 'ahige rae zamariro, nabuga duḡuru'e ederi'uma, ani'e zeḡe danazoga veize Badi'a'a tuḡuneha. Rehano ze 'ouge mene zamariro.

²⁶ Irarirotene, bare onamiro, ebu Isaraela vaseḡa aheu'a utite'enogano horoziro. Ani utize'a hauḡoga veize 'ahige rae ziro, raena'a, 'Nouga'ahi ḡa negoḡota sausaute'ohē?'

* **7:17** A'e Isaraela azaḡa Izipi haba'ano ḡutarote'e teige tuḡure azaḡa haḡairote'eano'o Badi'a'a mae vaḡizi'uma reiro.

²⁷ Rehano nabuga sausaune'ete'e vazegani'a Mose duine vaginadu 'ahige reiro, raena'a, 'Ga'e iniu'a emege zuhi'afi'uma zu kotafi'uma vazegano oho'iro? Ga'a mene zuhi'afi'uma.

²⁸ Ga'e ohogore Izipi vazega mau runate'e teige ege zuni uguhihi ra'e hehe?'

²⁹ Mose'a goere e'e igirotene, ani Midiana haba'a ferau onamiro, ebu ani gariqa rehana e'ea radiudo, ebu hahuradu ubuga aheu reiro.

³⁰ Muri gae gazaqa gaubanana (40) enogano Sinai maga uhiqano haba boha'ano butu'a duhuru radiu'ete'e zamaqanono'o, tuqure viga'a Mose mazao fureraro.

³¹ Mose ani butu'a kode duhuru'enogano horonirotene, "Omo'e nagini?" rae zamariro. Ani fairu gianoga radu uhiqa onamirotene, Zuhi'a Boro ago igiro.

³² 'E'e vouqago Badi'a. Aberahamo, Isako, Iakobo duquru Badi'a.' Mose ani e'e igirotene, rihanadu rereraro, ebu ehamanoga zu mene idararo.

³³ Ebu Zuhi'a Boro'a nina'a, 'Tamaka mae vagino'i, mazaqa gae'a edau'ete'e haba'a'e zaqoga.

³⁴ E hubehune Izipi haba'ano Isaraela azaqa sausauze'ete'e horozeha, zu qaniganau'ete'e egeha. E'ano'o aduganono'o mae vagizoga veize ovaeha. Izidi qa'e Izipi haba'a bare tuqu'e onami'uma.'

³⁵ Mose 'adi'e Isaraela azaqani'a he'ehe'ene'ena'a, 'ahige nirote'e vazega. 'Ga'e emege zuhi'afi'uma zu kotafi'uma vazegano iniu'a oho'iro? Ga'a mene zuhi'afi'uma.' Rehano Mose ani'e Isaraela azaqa zuhi'azite'e zu aduganono'o mae vagizite'e veize Badi'a ane'a tuquniro. A'e butu'a kode duhuru'ete'e zamaqano tuqure viga'a Mose mazao fureranadu, goere e'e haro.

³⁶ Ebu Mose ani Isaraela azaqa Izipi haba'anono'o tutuze vagiziro. E'e zamaqano zaguzaga'uma haqaiqa zu Badi'a tahi gigi'a haqaiqa haqaido. Ebu Izipi haba'ano zu Davara Kanaqa ra'ete'ea, ebu haba boha'ano muri gae gazaqa gaubanana (40) 'ouge haqaido.

³⁷ Mose 'ada'a Isaraela azaqa 'ahige rae ziro, raena'a, 'Badi'a'a zae bo'aganono'o peroveta vazega 'ahoga ege heuqa tuquni'uma.'

³⁸ Mose ani haba boha'ano vouqafe nu'onu'o zamaqano radiro. Ebu vouqafe zu tuqure viga nemaqano edaunu. Ebu Sinai maqano tuqure viga'a Mose teite goeradu, qabone qoe'a haro, ebu emege mazao zuni ri'iniro.

³⁹ Rehano vouqafe'e Mose goere egoga mene urato haro. Ebu Mose he'ehe'enadu, zamaze hena, Izipi haba'a bare onamihi reiro,

⁴⁰ ebu Aroni nina'a, 'Emege ibitofoga veize badi'a nuqa haqaofo'i! Mose ani Izipi haba'anono'o tutufe vagifiro rehana, izidi ani mazao nagini'a fureranata'a'e eme agu'a.'

⁴¹ E'ano'o ze quriro badi'aga boromakau ubuga iraqano haqairo. Ebu ze ani dibu'o hanadu, 'evoreze hina haqairote'e badi'aga nigune'ena'a e'e matu'uqa haqairo.

⁴² E'ano'o Badi'a'a qaruni ziniro, ebu zeqe'a mada, bato zu buzuva mazao kuranoga rae re'ore'oze modiro. Haqai a'a'e peroveta azaqani'a buka zaqoga zamaqano tiro, raena'a,

'Isaraela azaqa, za'e haba boha'ano
muri gae gazaqa gaubanana (40)
ege, mene dibu'oniro zu qahunoniro.

⁴³ Za'e badi'a 'ahoga, niqa Moroko,
ane kuru neqa taruhaqa,
zu badi'a rae hune'ete'e
buzuvaqa 'ahoga, niqa Refani,
zae'a kurano hanoga radu
haqairote'e badi'aga herate ragavinu.

E'ano'o za'e, eġe'a Babulonia haba'a ro'ane,
haba faġano tuġuze modi'uma.' (Amos 5:25-27)"

⁴⁴ Stefano'a bare 'aune ġoere'ena'a, "Vouġafe'a haba boha'ano radiudote'e madaġano, zeġe mazao'e Mose goro ġoe'a ti'ete'e taruhaġa 'e'e. A'e Badi'a'a Mose neadu, nouge nouge horonirote'e ġauġa idane haġairo.

⁴⁵ Muri nu enogano vouġafe'a moze mazao taruha e'e mae 'auniro. Ebu Badi'a'a Iuda mene azaġa haba 'adaono'o hegoze vaġizadu, Iosua'a vouġafe ibito zini'ena'a haba 'adi meiro. Ebu taruha e'e odohe diuġadu, e'ea ohoniro, onamo Davida'a fureraro.

⁴⁶ Davida'e Badi'a'a urato haro. Ebu ani'a Badi'a umine'ena'a, vouġafe Iakobo'a kurano haudote'e Badi'aġani'a radi'uma neġa ogoratihi reiro.

⁴⁷ Rehano e'e neġa'e Davida ubuga, Solomona'a Badi'a veize ogoraro.

⁴⁸ Rehano Niġa Hitaga Hune Badi'aġani'e vase'a haġae'ete'e neġano mene radi'uma. E'e raena'a, peroveta vaseġa 'ahogani'a 'ahige reiro.

⁴⁹ 'Zuhi'a Boro'a 'ahige ra'ohe.

Adure'e eġe ehoro haba'a,
zu raha'e eġe oda ohone ti'ete'e haba'a.

E'ano'o za'e eġe ne ogoronouga
mene idaġa,

zu eġe'a radi'uma haba'a
ogoronouga mene idaġa.

⁵⁰ Adure zu raha ġauġa nidu'a
eġe 'evore hina haġairo.' (Isaia 66:1-2)

⁵¹ Za'e teġa riġa azaġa! Zamaze'e tuġa zu Badi'a ġoere mene egohu'ohe. Ebu Vine Zaġoġa iġaiġa hezaho hau'ohe. Zae vouġa'a haġaidote'e haġaiġa, zae zuni haġae'ohe.

⁵² Peroveta azaġa bo'aġano zae vouġa'a mene sausaunidote'e vaseġa 'ahoga 'e'e ga? Vaze Duduġani'a onait'e hariġa irina rae furenirote'e azaġa zuni zeġe'a zimi ruzido. Ebu izidi za'e e'e vaseġa onairotene, revo hanadu mau runiro.

⁵³ Za'e Badi'a'a tuġure viga tuġuzadu goro ġoe'a meiro, rehano goro ġoe'a a'a'e hezaho haro."

Stefano hadi hina mau runiro

⁵⁴ Stefano ġoere igirote'e azaġa'e zamaze ġugize ruziro, ebu ani mazao ġononeze atitiro.

⁵⁵ Rehano Stefano'e Vine Zaġoġani'a iriva'onadu, adure ġohani ġiane'egano, Badi'a agaġani'a borofe agaru'ete'e horoniro, zuni Iesu'a Badi'a eda'e moneo edanoga horoniro.

⁵⁶ Ebu Stefano'a raena'a, "Ġiano'i! E adure'a bohatanoga horone'ohe, ebu Vaze Ubugani'a Badi'a eda'e moneo edau'ete'e horone'ohe."

⁵⁷ E'e igirotene, ze 'evoreze hina teġaze 'uiro, ebu huau borofe'ena'a, zeġe nidu'a ani u'a dure onamiro.

⁵⁸ Ebu Ierusalemene neġanonono'o ahase onamadu, hadi hina mau sausauniro. Kota zamaġano ġuriro ġoe'a Stefano rana ri'inirote'e azaġani'e dabuaze mae vaġinadu, ene iziga 'ahoga, niġa Saulo oda babaġano tiro.

⁵⁹ Zeġe'a hadi hina mau'ete'e zamaġano, Stefano ani Badi'a mazao kurau radiro, raena'a, "Zuhi'a Iesu, eġe vine mae ġihino'i!"

⁶⁰ Ebu obenaġa hina tuġadu huario, raena'a, "Zuhi'a Boro! Zeġe haġai sau'a 'adi naeġa zeġe rana ago to'i!" Ani 'ouge reirotene, 'ai iriga ri'iro.

8

¹ Stefano mau runirota'a'e, Saulo ani mae ġihiniro.

Ekalesia azaḡa sausauziro

Stefano'a rudarote'e madaḡano Ierusalemā ekalesia azaḡa sausauze ruze'ete'e haḡaiḡani'a fureraro. E'ano'o zeḡe nidu'a zeḡe zeḡe edeḡano Iudea zu Samaria haba'a ferau onamiro, u apostolo azaḡa'e mene.

² Rehano Badi'a hubehune gubane'ete'e azaḡa nu'e Stefano ahiri mae ḡuriro, ebu niaro zu zamaze are rudaro.

³ E'e zamaḡano Saulo ani neḡaneḡa diuḡadu, ohoze roḡae ahase buzadu ḡu'ano ohozido, ebu ekalesia mae ḡuzuhe onamiro.

Firifo'a Samaria haba'a onamiro

⁴ Ekalesia azaḡa, Ierusalemā neḡanono'o ferarota'a'e, haba'a haba'a onaminutene, Badi'a ḡoere haramido.

⁵ Firifo ani Samaria haba'ano ne 'ahoga ovoadu, Keriso hari haramiro.

⁶ Vaze ḡuḡuvaḡani'a Firifo haramo igiro, zu Badi'a tahi gigi'a haḡaiḡa haḡaoga horonirotene, zeḡe nidu'a Firifo haramo faifaine abito haro.

⁷ Mazaḡa vine sau'a sau'ani'a, zeḡe'a ragano reinute'e azaḡa ḡehaḡa mazaono'o ḡihau bagaḡa huau ḡaniḡanau'ena'a buaudo. Ebu ahi'a mene haganinute'e azaḡa zu oda sau'a azaḡa ḡehaḡani'a manorido.

⁸ E'ano'o e'e neḡano'e matu'u boro'a iri'aviro.

Nabone vazeḡa, niḡa Simona

⁹ Vaze 'ahoga, niḡa Simona ani, Firifo'a 'izema onaogano e'e neḡano radiunu. Ani'e muri nu zamaḡano baidi zu naho gaḡa haḡaido, ebu Samaria azaḡa e'e horonirotene, zaguzagaudo. Ani ane'a bare "nihe boro" raena'a, niḡa mae ḡihinido.

¹⁰ Ebu Samaria azaḡa, zuhu'anono'o onamo boro ḡonaga nidu'a, ani ḡoere faifaine abito haunu, raena'a, "Vaze 'adi'e Badi'a gigi'ani'a rana radu gigi'aḡa furene'ohe. E'e badi'aḡa'e 'ḡihi'a' rae hune'ete'e." reinu.

¹¹ Ani amahi baidi zu naho gaḡa haḡaadu, vaze zaguzaguzinute'ea, ani ḡoere ego haunu.

¹² Rehano Firifo'a Badi'a'a zuhi'azi'uma hariḡa manoḡa zu Iesu Keriso ni rae haramirotene, ze ani ḡoere'e hube rae ḡihiniro, ebu ohoze zu roḡae, bapatizo meiro.

¹³ Ebu Simona ane zuni, e'e ḡoe'a mae ḡihinadu, bapatizo meiro, ebu Firifo hegote ragavinu. Zuni Firifo'a Badi'a tahi haḡaiḡa zu gigi'a haḡaiḡa boroboro haḡaoga horonidotene, zaguzagaudo.

¹⁴ Samaria azaḡani'a Badi'a ḡoere mae ḡihinirote'e hariḡa, apostolo azaḡani'a Ierusalemā neḡano igirotene, Petero zu Ioane'e Samaria azaḡa u'a tuḡuziuro.

¹⁵ Ebu ze e'ea feurirotene, Samaria azaḡa veize kuraro, zeḡe'a Vine Zaḡoḡa mouga veize,

¹⁶ mazaḡa Vine Zaḡoḡani'e zeḡe zeḡe mazao 'ize mene ovainu. Rehano ze'e Zuhi'a Boro Iesu niḡano bapatizo da'o meiro.

¹⁷ Ebu Petero zu Ioane'a 'evoreze zeḡe rana tirotene, ze'e Vine Zaḡoḡa meiro.

¹⁸ Simona ani, apostolo azaḡani'a 'evoreze vaze rana teadu, Vine Zaḡoḡa meirote'e horonirotene, moni zini'ena'a, 'ahige reiro,

¹⁹ raena'a, "Eḡe zuni gigi'a e'e eno'i! Eḡe 'evorehe vaze rana tite'eba, zeḡe Vine Zaḡoḡa mouga."

²⁰ Rehano Petero'a naenaenina'a, "Moniḡo'e ḡae teite rudau onamo'i! Ḡa Badi'a gigi'a'e moni hina hoitoga idaḡa rae zamare'e hehe?"

²¹ Badi'a gau 'adi zamaḡano niḡo o'o'a, mazaḡa ḡa zamarone'e Badi'a ubumao mene duduḡa.

²² Zamaḡo ḡihunadu haḡai sau'a a'e modo'i, ebu Zuhi'a Boro mazao umido'i! Nougine Zuhi'a Boro'a 'uguḡa zamaroneḡa zamaḡoo meirote'e, aḡutu modi'uma.

²³ Mazaġa eġe'a horo'e'etene, ġa zama'e ahiahi sau'ani'a iriva'e'ohe, zu haġai sau'ani'a zamaġo obone ti'ohe."

²⁴ Ebu Simona'a Petero zu Ioane umize'ena'a, "Eġe veize Zuhi'a Boro mazao kurano'i, ġae'a rate'e ġauġani'a eġe mazao mene fureranoga veize!"

²⁵ Ebu Petero zu Ioane'e, Zuhi'a Boro'a zeġe ubumao haġaidote'e haġaiġa rae fureniro, zu Zuhi'a Boro ġoere haramiro. E'e enogano ze iġunadu Samaria ne ġehaġano Badi'a hari manoga haramme ragave'ena'a, Ierusalemme neġa bare itiro.

Firifo'a Etiopia haba'a vazega hidiro

²⁶ Zuhi'a Boro tuġure viga'a Firifo niro, raena'a, "Iġunadu Ierusalemme neġanono'o Gaza neġa ovoe'ete'e ibiġa ġuzu ovoro'i! A'e haba boha'a ibiġa."

²⁷ E'ano'o ani iġunadu e'e ibiġano ovoirotene, Etiopia vazega boro 'ahogani'a e'e ibiġano ovoe radiu'enogano hidiro. Ani'e Etiopia kuiniġa, Kanedake rae hune'ete'e veize gaue'ete'e vazega zu oma arinute'e vazega. Ani kuini moni nidu'a ġianinu. Ani Badi'a mazao kuranoga rae Ierusalemme neġa itadu,

²⁸ bare ovoirote'e zamaġano. Ani'e hosi'a hutube'ete'e kiuġa zamaġano ehoradu, peroveta vazega, Isaia bukaġa me'ode radiunu.

²⁹ E'e zamaġano Vine Zaġoġani'a Firifo niro, raena'a, "Kiu 'omo u'a onamadu, e'e teite ġiriu onamo'i!"

³⁰ E'ano'o Firifo'a kiu u'a dure onamirotene, e'e vazegani'a Isaia bukaġa me'ode'enoga igiro. E'ano'o Firifo'a ġadinena'a, "Ġa'a me'ode'ete'e ġoe'a huga'e, edeġa hehe?"

³¹ Ane'a naenaenina'a, "E hubehune mene idaġa. Vaze 'ahogani'a ihohine ederi'uma." 'Ouge radu Firifo uminiro, ane teite kiu ranao ehoroga.

³² Ane'a buka zaġoġa me'odirota'a'e 'ahi'e'e:

"Ani'e matihi radu tutune oname'ete'e

mamoeġa teige,

zu mamoe iġuġa vari'e'ete'e

vazega 'evorao

sifu radiu'ete'e mamoeġa

ubuga teige, mene ġoeriro.

³³ Ani'e niġa mae ovoe'ena'a,

ġuriro ġoe'a hina kotaniro.

Iniu'a ane mariga hariġa

rae furen'uma?

Rae furenoga'e mene idaġa,

mazaġa ġaboneġa raha 'adaono'o

mae vaġiniro 'ahine." (Isaia 53:7-8)

³⁴ Etiopia vazegani'a Firifo ġadinena'a, "E ġadimu'ohe. Peroveta vazega'e ane'a bare, ane hari ra'e ga, vaze 'ahoga hariġa?"

³⁵ E'ano'o Firifo ani, buka zaġoġa ġoe'a, e'eano'o ġadaheni'ena'a, Iesu hari manoga ane veize rae fureniro.

³⁶ Ze ibio oname'egano, vu horoniro. Ebu Etiopia vazegani'a raena'a, "Ġiano'i! Vu 'ahi'e'e. E bapatzohine idaġa hehe?" [

³⁷ Ane'a naenaenina'a, "Ġae'a zamaġo nidu'a hina Badi'a mazao fine idaġa." Ebu Etiopia vazegani'a raena'a, "E, Iesu Keriso'e Badi'a Ubuga rae, mae ġihine'ohe."]

³⁸ Ebu ane'a raena'a, "Tena kiu tuo'i!" reiro. Ebu anianine kiuono'o buanadu, vu zamaġano ovoe edaro, ebu Firifo'a bapatzoniro.

³⁹ Zeġe'a vuono'o gaba tirirotene, Zuhi'a Boro Vine Zaġoġani'a Firifo zogone mae vaġiniro. E'ano'o Etiopia vazega'e Firifo mene bare horoniro, rehano ani matu'uġeta bare onamiro.

⁴⁰ U Firifo ani Azoto neġano feuriro, ebu ani e'e haba'ano oname'ena'a, neġaneġa nidu'ao hari manoga haramido, onamo Kaisarea neġano feuriro.

9

Saulo'a zamaġa ġihuniro

¹ Saulo ani 'ize Zuhi'a Boro tahi'a tahi'a zimi hunihi rae radiunu. Ebu dibu'o hau'ete'e ġihi'aġa vaġe onamadu,

² umiuro, raena'a, "Damaseko neġano Iuda azaġa kuru neġa nidu'a veize so'a miriho'i! A'e Damaseko neġano iniu iniu Keriso Ibio oname'ete'e azaġa horozine, ohoze zu roġae, oboze teadu Ierusalemne neġa tutuze onaoga veize."

³ Ani Damaseko ibiġano ne hanitrotene, adureono'o agaġani'a ani rana tabara agara' ovairo.

⁴ Ebu Saulo ani rahao higau bauradu, ago 'ahoga igiro, raena'a, "Saulo, Saulo! Ġa nougadu eġe sausahe ruhe'ohe?"

⁵ Saulo'a ġadine'ena'a, "Zuhi'a Boro, ġa iniu?" Ane'a naenaenina'a, "E'e Iesu, ġae'a sausahe ruhe'ete'e vazeġa.

⁶ Ġa iġuno'i, ebu Damaseko neġa onamo'i! Ġae'a haġai'uma gauġa e'eabu'u ġe'uma."

⁷ Saulo teite onamirote'e azaġa'e edau radiu'ena'a mene ġoeriro, mazaġa ze ago igiro rehano, vazeġa mene horoniuro.

⁸ Saulo'e rahaono'o iġunadu ubumaġa ra'anitrotemo, ġau 'ahoga mene horoniuro. E'ano'o ze Saulo 'evo'ano abinadu, Damaseko neġa diuġi' onamiuro.

⁹ Saulo'e mada uġidu ehamanoga mene idararo, ebu vu gagoga zu oganoga mene idararo.

¹⁰ Damaseko neġano'e Zuhi'a Boro tahi'a 'ahogani'a radiunu. Niġa'e Anania. Zuhi'a Boro'a iġuna teige ane mazao fureranadu ġoreniuro. "Anania!" Ane'a naenaenina'a, "Zuhi'a Boro, e 'ada." reiro.

¹¹ Zuhi'a Boro'a nina'a, "Iġunadu, ibi duduġa ra'ete'e ibiġano onamo'i, ebu vaze niġa Iuda, ane ne onamo'i! Ebu Taso vazeġa 'ahoga, niġa Saulo, ani veize e'ea ġadimano'i, mazaġa ani Badi'a mazao kurau'ohe.

¹² U Saulo ani iġunu'ete'e teige'ete'ea, eġe'a vaze 'ahoga mae fureno hanadu horoniuro. Niġa Anania. Ani diuġadu, Saulo rana 'evo'a tiro, ane bare ehamanoga veize."

¹³ Anania'a naenaenina'a, "Zuhi'a Boro! Vaze ġehaġani'a ani hari me'odoga igiro. Zu ane'a Ierusalemne neġano Badi'a mone azaġa sausauidote'e haġaiġa nidu'a igiro.

¹⁴ Ebu Damaseko neġano zuni dibu'o hau'ete'e boroboro'a tuġunadu onaeha, ġae ni rae kurau'ete'e azaġa nidu'a oboze touga veize."

¹⁵ Rehano Zuhi'a Boro'a nina'a, "Onamo'i! Vaze 'adi'e gauhe haġaoga veize eġe'a mae tiro, Iuda mene azaġa zu zeġe kini azaġa, zu Isaraela azaġa mazao eġe ni rae furenoga veize.

¹⁶ Ebu eġe ni u'ano aduga boro hidite'e ihoni'uma."

¹⁷ E'ano'o Anania ani onamadu Iuda ne diuġiuro, ebu 'evo'a Saulo rana teadu, 'ahige reiro, raena'a, "Saulo nego! Zuhi'a Boro Iesu, ġae'a 'adi onae'egano ibio hiditote'e Zuhi'aġa, ane'a tuġuhadu onaeha, ġae bare ehamanoga veize, zu Vine Zaġoġani'a ġae zamao iriva'oga veize.

¹⁸ Ebu ġozone eġoġa heuġani'a ubumaġa 'uirote'e'a tabara fitire buaro, ebu ani bare ehamaro. 'Ougadu ani iġunadu bapatiso meiro,

¹⁹ ebu ogomu nu anadu, ahi'ani'a bare inariuro.

Saulo'a Damaseko neġano Keriso harame ġadaheniuro

Saulo ani Damaseko neġano mada nu Zuhi'a Boro tahi'a tahi'a teite radiuro.

²⁰ Ebu zogone Iuda azağa kuru neğa neğa onamadu, “Iesu'e Badi'a Ubuga” rae haramiro.

²¹ Iuda azağani'a e'e igirotene, zeğe nidu'a zaguzagaro, ebu raena'a, “Vaze 'adi'e Ierusema neğano Iesu ni rae kurau'ete'e azağa sausaurote'e vazega. 'Adao zuni e'e azağa oboze teadu, dibu'o hau'ete'e boroboro vađe tutuze onamoga radu onaeha.”

²² Rehano Saulo ani inare hune'ena'a haramine onaminu, ebu Iesu'e hubehune Keriso rae dođo'anerotene, Iuda azağa, Damaseko neğano radiu'ete'e'a naenaenouga mene idararo.

²³ Mada ġehağa hauđirote'e enogano, Iuda azağa'e Saulo matihi radu neneğaniro,

²⁴ rehano Saulo ani ederiro. Iuda azağa'e ohere zu madai Damaseko ġabi'a ibihetağano Saulo matihi radu ganato haunu.

²⁵ Rehano ane tahi'a tahi'a'a Saulo ohere zamahanadu, fora'a boro zamağano ohonadu, ne ġabi'a boha'anono'o mini hina dabane buniro.

Saulo'a Ierusema neğano haramiro

²⁶ Ebu Saulo ani Ierusema neğa onamadu, Zuhi'a Boro tahi'a tahi'a teite 'auđihi reiro, rehano zeğe nidu'a Saulo rihoniro, mazağa ze 'ane, ani'e mene Zuhi'a Boro tahi'a, rae zamariro.

²⁷ Rehano Banabasi'a Saulo zamahanadu, apostolo azağa vađe tutune onamiro, ebu Saulo'a Damaseko ibiğano Zuhi'a Boro horonirote'e zu, Zuhi'a Boro'a ġorenirote'e zu, Damaseko neğano Iesu niğano inare haramirote'e, me'odo ziniro.

²⁸ E'e enogano, Saulo ani apostolo azağa teite Ierusema neğano re'ore'e oname onainu, zu Zuhi'a Boro niğano inare haraminu.

²⁹ Ebu Saulo ani Iuda azağa, Giriki ġoe'ano ġoere'ete'e teite ta'iro titiro, ebu ze Saulo ma'uma ibiğa vađiro.

³⁰ Rehano Zuhi'a Boro mone azağani'a e'e ederirote, Kaisarea neğa tutune ovoiro, ebu Taso neğano tuğuniro.

³¹ Ebu Iudea haba'a, Galilea haba'a zu Samaria haba'a nidu'a zamağano ekalesia azağani'e uniho manoga madu inarinu, zu Zuhi'a Boro gubaninu. Ebu Vine Zağoga zuni danaze'ena'a nabudize'a ġeharu onaminu.

Petero'a Ainea fainiro

³² U Petero ani haba 'ahoga 'ahoga onaminute'ea, ne niğa Lidao Zuhi'a Boro mone azağa ġiazi' onamiro.

³³ Ebu vase 'ahoga, niğa Ainea hidiro. Ani'e ahi'a mene haganinu, ebu muri fu'o zu uđidu fare (8) baze da'o radiunu.

³⁴ Ebu Petero'a nina'a, “Ainea, Iesu Keriso'a fai'e'ohe. Iğuno'i, ebu evaneđo hego'i!” Ebu ani zogone iğuniro.

³⁵ Ebu Lida neğa zu Saroni haba'a azağa nidu'a, ane'a edau ragavoga horonirote, zamaze ġihunadu Zuhi'a Boro mazao fiuro.

Petero'a Tabita runeono'o ġaboniro

³⁶ U Iopa neğano'e roğae 'ahoga, niğa Tabita'a radiunu. Ani'e Zuhi'a Boro mone roğaeğa 'ahoga. Tabita'e Heberu ġoe'a, u Giriki ġoe'ano'e Doreka*. Ani'e iğaiğa hağai manoga hağaido, zu ġauze o'o'a azağa danazido.

³⁷ Petero'a Lida neğano radiunute'e zamağano Tabita ani uginadu rudaro. E'ano'o ani viro hanadu hitaga neğano bazune tiro.

³⁸ U Lida neğa'e Iopa neğa uhiğano. E'ano'o Zuhi'a boro tahi'a tahi'a'a Petero'e Iopa neğano radiu'ete'e igirotene, vase aheu ane vađe tuğuziro. Ebu ze Petero uminiro raena'a, “Ġa emeđe teite ġarihe aro'i!”

* **9:36** E'e huga'e “dia”.

³⁹ Ebu Petero ani zeḡe teite onamiro. Ebu feurirotene, hitaga neḡa tutune itiro. E'ea ḡozoba nidu'a Petero edau varahiro, ebu niau'ena'a dabuaze zu nahune 'ue'ete'e koutiḡa ihoniro. A'e Doreka'a ḡabogano turino zinirote'e.

⁴⁰ Ebu Petero ani zeḡe nidu'a tuḡuze buziro, ebu obenaḡa hina tuḡadu, Badi'a mazao kuraro. Ebu rune roḡaeḡa moneni ḡianadu niro, raena'a, "Tabita, iḡuno'!" Ebu ani ubumaḡa ra'aro, ebu Petero horonadu, iḡune ehoriro.

⁴¹ Petero'a Tabita 'evo'ano madu mae ḡihine ohoniro. Ebu Zuhi'a Boro mazao fie'ete'e azaḡa zu ḡozoba nidu'a huze diuḡiro. Ebu Tabita'a ḡabodate'e ihoziro.

⁴² E'e hariḡa'e Iopa neḡa azaḡa nidu'a igiro, ebu vase ḡehaḡani'a Zuhi'a Boro mazao firo.

⁴³ Ebu Petero ani Iopa neḡano mada nu radiunu. Ani'e vase 'ahoga, niḡa Simona teite radiunu. Ani gau'e boromakau oḡaḡa ḡuhadu faininu.

10

Korunelio'a Petero huniro

¹ Vaze 'ahoga niḡa Korunelio'a Kaisarea neḡano radiunu. Ani'e Itali uti azaḡa rae huze'ete'e ibito ziniro.*

² Ani zu ane neo radiu'ete'e azaḡa nidu'a'e Badi'a zamare'ete'e zu gubane'ete'e azaḡa. Ani'e Iuda azaḡa, tohe'a fereze'ete'e azaḡa borofe danazido, ebu iḡaiḡa Badi'a mazao kuraudo.

³ Gorava 'ahogano mada uḡidu (3 koroko) zamaḡano, iḡunu'ete'e teigiuro. E'e zamaḡano Badi'a tuḡure viga'a ane mazao furera' ovaroga faifaine horoniro. Ebu tuḡure viga'a, "Korunelio!" rae huniro.

⁴ Korunelio ani ḡiḡarone'ena'a, ḡiane runiro. Ebu ḡadimaro, raena'a, "Zuhi'a Boro, ḡa nouge'ohe?"

Aneru'a naenaenina'a, "Ḡa kuru zu ḡahugone'e Badi'a'a horonadu, zamare radiu'ohe.

⁵ Izidi 'ada vase nu Iopa neḡano tuḡuzo'i, vase 'ahoga niḡa Simona zamahanoga veize. Niḡa 'ahoga'e Petero rae hune'ohe.

⁶ Ani'e vase 'ahoga, niḡa Simona, e'e neo radiu'ohe. Simona'e boromakau oḡaḡa ḡuhadu faine'ete'e vaseḡa. Ani ne'e davara genaḡano."

⁷ Ani ḡorenirote'e aneruḡa 'ai barirotene, Korunelio ani, ane tuḡure vaseḡa aheu zu ane uti vaseḡa 'ahoga ane tuḡure haḡae'ete'e huze onairo. Uti vaseḡa a'a'e Badi'a zamare'ete'e vaseḡa.

⁸ Korunelio ani, ane mazao furerarote'e nidu'a ihoziro, ebu Iopa neḡano tuḡuziro.

Petero'a Korunelio ne onamiro

⁹ Ze oname iraradu madai mone reirotene, Korunelio'a tuḡuzirote'e azaḡa'e Iopa neḡa hanitiro. E'e zamaḡano Petero ani, kuranoga rae ne binuḡa sebaḡa itiro.†

¹⁰ Ebu kurau'enogano vininiro 'ahine, ogatihi reiro. Ebu vase'a ogomu 'ize ruhine'ete'e zamaḡano, Petero ani iḡunu'ete'e teigiuro.

¹¹ E'e zamaḡano adure'a bohatanoga horoniro, ebu dabua rafaḡa boro bagaḡa heuḡani'e ariḡa ḡazaḡano obonadu raha none ovoe dabane'enoga horoniro.

¹² E'e ragano'e odaḡa ḡazaḡa maniḡa nunu nidu'a, dare'ete'e avazo heuḡa nunu, zu adure niniḡa nunu ḡehaḡa horoniro.

¹³ Ebu ago 'ahoga igiro, raena'a, "Petero, iḡuno'! E'e manadu ano'!"

¹⁴ Rehano Petero'a naenaenina'a, "Zuhi'a Boro, a mene hune zu idaḡa. E'e Iuda azaḡa goro ḡoe'a zamaḡano mene deheḡa ga sau'a rae hune'ete'e bonariḡa'e mene au onaido."

* **10:1** Ani uti azaḡa maḡa tiba (100) ibito ziniro. † **10:9** Zeḡe ne'e binu'e funu o'o'a, rehano raha hina sebaḡa haḡaido.

¹⁵ Bare hena ago igiro, raena'a, "Badi'a'a dehenate'e bonariġa'e mene deheġa rae ago ro'i!"

¹⁶ E'e haġaiġani'e ġae uġidu fureraro. E'e ġarugano dabua rafaġa'e zogone adure goha bare itiro.

¹⁷ Petero'a horonirote'e huga'e nagini rae zamare 'ada'adinute'e zamaġano, Korunelio'a tuġuzirote'e azaġani'e Simona ne vaġe'ena'a, ibihetaġano edaro.

¹⁸ Ze huau ġadimu'ena'a, "Vaze niġa Simona, niġa 'ahoga Petero rae hune'ete'e, ani 'ahama radiu'e hehe?"

¹⁹ Petero ani, horonirote'e huga'e nagini rae 'ize zamare radiu'enogano, Vine Zaġoġani'a Petero niro, raena'a, "Ġiano'i, Simona! Vaze uġidu'a ġa vaġe'ohe.

²⁰ Iġunadu ne zamaġa diuġi' ovoro'i! Ago zamare 'ada'ado'i, rehano zeġe teite onamo'i, mazaġa eġe'a tuġuzeha."

²¹ Petero ani ovoadu, vaze uġidu ziro, raena'a, "Zae'a vaġe'ete'e vazeġa'e eġe. Za nougadu onaeha?"

²² Zeġe'a naenaenina'a, "Eme'e vaze 'ahoga, niġa Korunelio, ane'a tuġufadu onaeha. Ani'e Itali uti azaġa ibito zini'ete'e vazeġa. Ani vaze duduga zu Badi'a gubane'ete'e vazeġa. Iuda azaġa nidu'a ani nigune'ohe. Ebu tuġure viga zaġoġani'a Korunelio niro, raena'a, 'Vaze 'ahoga niġa Petero, ani ġae ne zamahu aro'i, ane'a nouge reite'e igifine.' "

²³ E'ano'o Petero ani vaze uġidu ne zamaġano mae zouzadu, e'ea baziro.

Irarirotene, Petero'e zeġe teite iġuniro. Ebu Zuhi'a Boro mazao fie'ete'e azaġa nu zuni Iopa neġanono'o ane teite onamiro.

²⁴ Ebu oname ohereranadu, bare irarirotene, ġorava moneo Kaisarea neġano feuriro. U Korunelio ani, nabuga zu ane vaze manoġa manoġa huze nu'ozadu, guhiu radiunu.

²⁵ Petero'a Korunelio neo diuġirotene, Korunelio ani Petero teite hidadu, Petero odaġa babaġano ġuġure'ena'a matu'o haro.

²⁶ Rehano Petero'e "Korunelio, iġuno'i!" raena'a, ani mae ġihiniro, ebu raena'a, "Eġe zu vaze tauġi."

²⁷ Petero ani Korunelio teite ġoere'ena'a ne zamaġa diuġi, ebu vaze ġehaġani'a nu'oranoga horoziro.

²⁸ Ebu Petero'a ziro, raena'a, "Za Iuda azaġa goro edeġa. Eme'e Iuda mene azaġa teite mene unihe'ohe. Rehano Badi'a'a ihina'a, 'Vaze 'ahoga hune'ena'a, mene deheġa ga sau'a rae mene re'uma.'

²⁹ E'ano'o ġae'a ġoere tuġuratene, mene hezaha rehano, onaeha. E'ano'o e ġadimu'ohe. Nouga 'ahine huheha?"

³⁰ Korunelio'a naenaenina'a, "Mada ġazaġa modate'ea, ġorava mone mada uġidu zamaġano (3 koroko) e'e nehe zamaġano kuraunu. E'e zamaġano vaze 'ahogani'a eġe zamao tabara edaro. Ani dabua'e vazavazahoga.

³¹ Ebu ane'a raena'a, 'Badi'a'e ġae kuru iginu zu ġahugoneġo horoninu.

³² 'Ougadu vaze nu Iopa neġano tuġuzo'i, ebu vaze 'ahoga, niġa Simona zama-hano'i! Niġa 'ahoga'e Petero. Ani'e vaze 'ahoga, niġa Simona, ane neo radiu'ohe. Simona'e boromakau ogaġa ġuhadu faine'ete'e vazeġa. Ani ne'e davara genaġano.'

³³ E'ano'o e ġarihe fase ġae veize ġoere tuġureha, ebu ġae'a onaata'a'e manoġa tauġi. E'ano'o emeġe nidu'a izidi Badi'a zama 'adao nu'oraneha, Zuhi'a Boro'a ġanirote'e ġoe'a nidu'a egoga veize."

Iuda mene azaġa Badi'a hari manoġa igiro

³⁴ Ebu Petero ani ġoere ġadaheni, raena'a, "E izidi hubehune edereha. Badi'a'e Iuda azaġa da'o mene mae ġihize'e rehano, vaze nidu'a hune mae ġihize'ohe.

³⁵ Haba'a haba'a nidu'a zamaḡano Badi'a gubane'ete'e zu haḡai duduḡa haḡae'ete'e azaḡa'e Badi'a'a mae ḡihize'ohe.

³⁶ Zae edeḡa, Badi'a'a Isaraela azaḡa mazao hari manoḡa tuḡurirota'a'e. A'e Iesu Keriso-ono'o zama roḡeḡa me'uma hariḡa. Ani'e vase nidu'a Zuhi'a Boro.

³⁷ Za edeḡa, ibite Ioane Babatiso'a harame'ena'a, 'Babatiso mo'i!' reiro, zu e'e enogano Galilea haba'anono'o onamo Iudea haba'a nidu'a zamaḡano, nagini'a furerarota'a'e.

³⁸ Ebu Badi'a'a Iesu, Nazareta neḡa vazeḡa, Vine Zaḡoḡa zu gigi'a haro. Ebu ani ragave'ena'a, gau manoḡa haḡao zinido, zu vine sau'ani'a ragano reirote'e azaḡa nidu'a faizido, mazaḡa Badi'a'e ane teite radiunu.

³⁹ Iesu'a 'ouge Iudea haba'a nidu'a zamaḡano, zu Ierusalemene neḡano haḡaidote'e haḡaiḡa nidu'a, eme horoniro. Ebu ani'e satauroneadu mau runiro.

⁴⁰ Rehano ani'e Badi'a'a mada uḡidu zamaḡano bare ḡaboniro. Ebu vase'a Iesu horonoga veize, Badi'a'a zeḡe mazao fureno ziniro.

⁴¹ Vaze nidu'a'e mene horoniro rehano, a'e emeḡe zu Badi'a'a ohotirote'e azaḡani'a da'o. Ebu ane'a runeono'o bare ḡabode iḡunirote'e enogano eme'e ane teite ogau tiburaro.

⁴² Ebu Iesu'a tuḡufiro, vazevaze mazao haramoga. 'Iesu'e, ḡabone zu rune azaḡa kotazoga veize Badi'a'a ohonirote'e rae fureno'i!' reiro.

⁴³ Ebu peroveta azaḡa nidu'a'a hariḡa 'ahige rae furene'ohe. Iesu Keriso mazao fine, e'e azaḡa nidu'a Iesu niono'o Badi'a'a zeḡe sau'a aḡutu modi'uma."

Badi'a'a Iuda mene azaḡa Vine Zaḡoḡa ziniro

⁴⁴ Petero'a 'ize ḡoere e'e harame radiunute'ea, ḡoere igi radiunute'e azaḡa nidu'a mazao Vine Zaḡoḡani'a ovairo.

⁴⁵ U e'e zamaḡano Iuda azaḡa, Iesu mazao fie'ete'e'a Petero teite onaadu ehore radiunu. Ze'e ahiri rana iḡuri haḡairote'e azaḡa. Zeḡe'a, Iuda mene azaḡa mazao zuni Badi'a'a Vine Zaḡoḡa ovoe be'unadu, iriva'ozoga horonirotene, zaguzagaru,

⁴⁶ mazaḡa Iuda mene azaḡani'a ḡoere 'ahoga 'ahoga hina ḡoere'enoga zu Badi'a nigune'enoga igiro 'ahine.‡

E'e horonirotene, Petero'a raena'a,

⁴⁷ "Badi'a'a zeḡe mazao zuni Vine Zaḡoḡa tuḡuneha, emeḡe mazao tuḡunirote'e teige. E'ano'o eḡe'a zamare'etene, 'adi duḡuru'e iḡu'a o'o'a rehano bapatiso mouga idaḡa."

⁴⁸ E'ano'o Petero'a Korunelio duḡuru ziro, raena'a, "Iesu Keriso niḡano bapatiso mo'i!" Ebu e'e enogano zeḡe'a Petero uminiro, zeḡe teite mada nu radoga veize.

11

Petero'a Ierusalemene ekalesia azaḡa mazao Badi'a'a Iuda mene azaḡa veize nagini haḡairote'e rae fureniro

¹ Iudea haba'a nidu'a zamaḡano, apostolo azaḡa zu Zuhi'a Boro mone azaḡani'a, Iuda mene azaḡa zuni Badi'a'a ḡoere mae ḡihinirote'e igiro.

² E'ano'o Petero'a Ierusalemene neḡa itirotene, ahirize iḡurizeta azaḡa Iesu mazao fie'ete'e'a Petero roniro,

³ raena'a, "Ḡa'e Iuda mene azaḡa ne onamadu, zeḡe teite ogau tiburaro. Ze'e ahirize rana iḡuri o'o'a azaḡa."

⁴ Ebu Petero ani nagini'a furerarote'e nidu'a doḡo'ani rae fureno ziniro, raena'a,

‡ **10:46** Iuda azaḡa ze 'ane ahiri rana iḡuri o'o'a azaḡa'e Badi'a'a mene mae ḡihizi'uma rae zamariro. Iuda azaḡa'e ahirize rana iḡurizeta, u Iuda mene azaḡa'e iḡurize o'o'a.

5 “E'e Iopa neġano radadu, kurau'egano, iġunu'ete'e teigiro, ebu dabua rafaġa boro heuġa ariġa ġazaġano obonadu adureono'o ovoe dabaniro, ebu eġe uhiġano re' ovairote'e horoniro.

6 Eġe'a faine ġianirotene, rahao odaġa ġazaġa maniġa nunu, agire maniġa, dare'ete'e avazoġa heuġa zu adure ninigā nunu ġehaġa horoniro. A'e emeġe, Iuda azaġani'a mene au'ete'e bonariġa.

7 Ebu ago 'ahoga igiro, raena'a, 'Petero, iġuno'i! Manadu ano'i!

8 Ebu eġe'a raena'a, 'Zuhi'a Boro, a mene hune zu idaġa! E'e Iuda azaġa goro ġoe'a zamaġano mene deheġa ga sau'a ra'e hune'ete'e bonariġa eġe hebeo mene au onaido.'

9 Rehano ago 'ahogani'a adureono'o bare naenaehiro, raena'a, 'Badi'a'a dehenate'e bonariġa'e ufire rae ago ro'i!

10 E'e haġaiġani'e ġae uġidu fureraro. E'e ġarugano bone dabua rafaġa zu e'e rana tirete'e ġauġa nidu'a adure ġoha bare mae itiro.

11 'Ougirote'e zamaġano Kaisarea neġanono'o tuġuzirote'e vazegā uġidu'a eġe'a radirote'e neġano feuri' onairo.

12 Ebu Vine Zaġoġani'a ihina'a, 'Zeġe teite onamo'i! Ze'e Iuda mene azaġa rehano, ago zamare 'ada'ado'i!' Ebu Zuhi'a Boro mone azaġa fu'o zu tiba fare (6) 'ada'a ġatihena'a, Kaisarea neġa ovoiro. Ebu eme'e eġe veize ġoere tuġurirote'e vazegā neo feuradu diuġiro.

13 Ebu e'e vazegani'a ane neo tuġure viga'a nouge nouge furerarote'e hariġa rae furenofiro. Aneru'a 'ahige rae niro, raena'a, 'Iopa neġano vase nu tuġuzo'i, ebu vase 'ahoga niġa Simona zamahano'i! Niġa 'ahoga'e Petero.

14 Ani'e hari 'ahoga rae furenno zini'uma, ebu ġae zu ġae neo radiu'ete'e azaġa nidu'a'e e'e egadu ġabone hidi'uma.'

15 Ebu eġe'a ġoere ġadahirotene, Vine Zaġoġani'a zeġe vaġe ovairo, ibite emeġe vaġe ovairote'e teige.

16 E'e horonirotene, e Iesu'a ifirote'e ġoe'a zamariro, raena'a, 'Ioane Babatiso'e vu hina bapatoziro, u za'e Vine Zaġoġa hina bapatozi'uma.'

17 Ebu emeġe'a Zuhi'a Iesu Keriso mazao firote'e madaġano Badi'a'a ġahunone rifirote'e teige, Iuda mene azaġa zuni ġahunone ziniro. E'ano'o e'e Badi'a haġai 'uoga mene hune idaġa."

18 Zeġe'a e'e igirotene, mene bare ġoeriro, rehano Badi'a nigune'ena'a, 'ahige reiro, raena'a, "Tena, Iuda mene azaġa zuni Badi'a'a zamazadu, ġabone tuġutuġu mouga veize zamaze sau'anono'o ġihuziro."

Antioka ekalesia

19 U Stefano marote'e madaġanono'o Iesu mazao fie'ete'e azaġa mazao agire'a fureraro. E'ano'o ze'e Ierusalem neġanono'o feranadu, Poinikia haba'a, Kupro umuġa, zu Suria haba'ano Antioka neġa onamiro. Ze'e Iuda azaġa mazao da'o hari manoġa harama'ena'a feraro.

20 Rehano Kupro zu Kurene azaġa nu'a Antioka neġa onamadu, Giriki azaġa mazao zuni Zuhi'a Boro Iesu hariġa haramiro.

21 Ebu Badi'a gigi'ani'a zeġe ranao radiunu 'ahine, vase ġehaġani'a haramoze mae ġihinadu Iesu mazao firo, ebu Zuhi'a Boro mone reiro.

22 E'e hariġa Ierusalem ekalesia azaġani'a igiro. Ebu vase 'ahoga niġa Banabasi tuġune onamiro, Antioka neġa.

23 Ani Antioka neġano feurirotene, Badi'a'a ġahunone manoġa zenate'e horonadu, matu'e rudaro. Ebu zeġe nidu'a inaraziro, raena'a, "Zamazze nidu'a hanadu Zuhi'a Boro mazao fie ġigaru rado'i!"

²⁴ Mazaġa Banabasi'e vaze manoga zu Vine Zaġoġani'a ane mazao iri'aviro, zu Zuhi'a Boro mazao hubehune fie'ete'e vazeġa. 'Ougadu vaze ġehaġa bagaġani'a Zuhi'a Boro moneo reiro.

²⁵ E'ebu'u Banabasi ani, Saulo vaġoga radu Taso neġa onamiro.

²⁶ Ebu Saulo horonirotene, zamahanadu Antioka neġa bare onamiro. Ebu ze'e muri tiba e'e ekalesiaġa azaġa teite nu'oranadu, vaze ġehaġa bagaġa ihozido. Ebu Antioka neġanobu'u, Zuhi'a Boro tahi'a tahi'a'e, "Kristeni" rae huze ġadaheziro.

²⁷ 'Ouginute'e zamaġano, peroveta azaġa nu'a Ierusalemata neġanono'o Antioka neġa ovairo.

²⁸ E'e zamaġano vaze 'ahoga niġa Agabo'a, nu'onu'o zamaġano iġuniro. Ebu Vine Zaġoġani'a ibito hanadu 'ahige rae fureniro, raena'a, "Haba nidu'a zamaġano zahara boro'a furera'uma." Ebu zahara boro'e, Klaudio'a Roma zuhi'aġa reirote'e madaġano fureraro.

²⁹ E'ano'o Antioka neġano Zuhi'a Boro tahi'a tahi'a'a, ane ane inarao moni nu'onadu, Iudea haba'ano Zuhi'a Boro mone azaġa veize tuġuri'uma reiro.

³⁰ Ze nu'one hauġirotene, Banabasi zu Saulo 'evoreo ri'inadu, Ierusalemata ekalesia boroboro veize odohe itiro.

12

Iakobo'e runediro, u Petero'e ġu'ano ohoniro

¹ 'Ouge haġairote'e zamaġano, kini Heroda Agripa'a* tuġuzadu, Ierusalemata ekalesia azaġa nu sauszoga rae oboze tiro.

² Ebu ane'a tuġuzadu, Ioane negoġa, niġa Iakobo, diribi hina mau runiro.

³ 'Ougirote'e moneo Iuda azaġani'a matu'oga horonirotene, Petero zuni obone tiro. 'Adi'e Mene Mini'ete'e 'Uvahuġa Au'ete'e Muiġa madaġano 'ougiro.

⁴ Petero obone teadu ġu'ano ohoniro, ebu uti azaġa 'evorao tiro. Uti azaġa, Petero gadinirote'e nidu'a'e gaubanana fu'o zu tiba fare (16), ebu vaze ġazaġa ġazaġani'a mada 'aune 'aune gadine gaudio. Heroda ani ura'e, Iġine Mode'ete'e Muiġa ġaruganobu'u mae bunadu, hunio kotani'uma reiro.

⁵ E'ano'o Petero'e ġu'ano ohone modiro. U ekalesia azaġani'e ane veize Badi'a mazao inare kuraunu.

Aneru'a Petero ġu'a neġanono'o mae buniro

⁶ Irarine, Heroda'a Petero kotani'uma reirote'e ohe'ano, Petero'e auri adiriġa aheu hina batunadu uti azaġa aheu bo'aġano baze radiunu, ebu uti azaġa aheu 'ahoga'e ġu'a neġa ibihetaġano edau radiro.

⁷ E'e zamaġano Zuhi'a Boro tuġure viga'a tabara fureraro, ebu ġu'a neġa zamaġa'e agararo. Aneru ani, Petero rebeġa moneo fa'ofa'onadu evaniro, ebu raena'a, "Ġarihe iġuno'i!" 'Ouge reirotene, auri adiriġani'a 'evo'anono'o butau buaro.

⁸ Ebu tuġure viga'a nina'a, "Kiba'iġo rinedo'i, ebu tamakaġo haġao'i!" Ebu ani 'ougiro. Aneru'a bare nina'a, "Ogoto dabuaġa vidanadu, eġe hegote aro'i!"

⁹ Petero ani, tuġure viga hegote buaro, rehano e'e zamaġano tuġure viga'a haġairota'a'e, mene huga rae zamarinu. Ani 'ane iġunu'ete'e teige'ohe rae zamarinu.

¹⁰ Ze'e, uti azaġani'a ġiane edau'ete'e haba'a aheu vitiniro, ebu enona auri ibihetaġano feuri' onairotene, e'e ibihetaġa zuni ane'a bohataro. Ebu e'eano'o buau onamiro. Ebu ibio mene faġa oname'enogano, tuġure viga'a tabara muhiniro.

¹¹ E'eabu'u Petero ani, zamaġa bohataro, ebu raena'a, "E izidi edereha. 'Adi'e huga. Zuhi'a Boro'a tuġure viga tuġuneha, ebu Heroda 'evoraono'o zu Iuda azaġani'a togahirote'e haġaiġa sau'anono'o mae vaġiheha."

* **12:1** Heroda Agripa-'e Heroda I ga 'Herod the great' rae hune'ete'e, ane aġi. Heroda I-'e Mataio 2:1 zamaġano.

¹² E'uge ederirotene, Petero ani Ioane vi'a, niġa Maria ne onamiro. Ioane niġa 'ahoga'e Mareko. Vaze ġehaġa'e ane neo nu'oranadu kurau radiunu.

¹³ Petero'a enone ibihetaġano toketokerirotene, tuġure roġaġa, niġa Roda'a ġianoga rae onamiro.

¹⁴ Ani Petero ago iraġa igirotene, matu'e rudanadu, ibiheta'e vava'oga mene zamaro, rehano ne bare dure diuġiro, ebu ziro, raena'a, "Petero'a ibihetao edau'ohe."

¹⁵ Rehano zeġe'a nina'a, "Ġa baborana gaogi." "A hube rehi!" rae te'ote'arotene, zeġe'a raena'a, "A'e Petero ane tuġure viga'a gaogi." reiro.

¹⁶ Rehano Petero ani, bare toketokeriro. Ebu zeġe'a iġunadu, ibiheta vava'irotene, Petero horoniro, ebu zaguzagau rudaro.

¹⁷ Petero ani, 'evore hina garare'ena'a, "Ago harao'!" reiro, ebu Zuhi'a Boro'a nouge nouge ġu'a neġanono'o mae bunirote'e me'odo ziniro. Ebu ziro, raena'a, "Nagini'a fureranata'a'e, Iakobo zu Zuhi'a Boro mone azaġa ihozo'!" Ebu ani'e haba 'ahoga onamiro.

¹⁸ Irarirotene, ġu'a neġa gadine'ete'e azaġani'a "Petero'e nougeha?" rae harae iġuniro.

¹⁹ Heroda Agripa ani, uti azaġa tuġuzadu Petero faifaine vaġiro. Ebu mene horonirotene, Petero gadinirote'e azaġa ġadiġadiziro. Ebu gadi azaġa'e zimi ruzoga veize tuġuziro. Ebu Heroda ani, Iudea haba'anono'o iġunadu, Kaisarea neġa ovoiro, ebu e'ea mada nu radiro.

Heroda Agripa'a rudaro

²⁰ Heroda Agripa'e Turo zu Sidono neġa azaġa mazao maġune radiu onainu. Rehano Turo zu Sidono neġa azaġa'e tiburanadu, Heroda ġiani' onamiro. Ze'e Heroda tuġure vazeġa boro, niġa Balasto teite vazetadu, Heroda teite uniho manoġa mouga rae umidiro, mazaġa ze'e Heroda'a ġiane'ete'e haba'anono'o ogomuze iġaiġa meido 'ahine.

²¹ Heroda ġiani'uma madaġa meirotene, ani kini dabuaġa haġaadu kini ehoro haba'ano ehoriro. Ebu hunio nu'orarote'e azaġa mazao haramiro.

²² E'e igirotene, e'e azaġani'a ġihau bagaġa ġoeriro, raena'a, "'Adi'e badi'a'a ġoere'ohe, mene vaze'a."

²³ 'Ougirotene, Zuhi'a Boro tuġure viga'a zogone Heroda runediro, mazaġa ani'e vazevaze'a ane nigunirotene, ani ane'a bare niguniro, u Badi'a huga'e mene niguniro. Ebu idi'a ahi'a anadu rudaro.

²⁴ U Badi'a ġoere'e bororu onaminu, ebu vaze ġehaġani'a egadu mae ġihiniro.

²⁵ Banabasi zu Saulo'e ekalesia azaġa moni zini' onamirote'e gaġa hauġirotene, Ierusalem neġanono'o bariro. Tahia 'ahoga niġa Ioane zu zamahu Antioka neġa ovoiro. Ani niġa 'ahoga'e Mareko.

13

Hari manoġa harama ragavoga veize Banabasi zu Saulo meiro

¹ Antioka ekalesiaġa zamaġano'e peroveta azaġa zu ihore azaġa 'e'e. Nize'e Banabasi, Simeona, niġa 'ahoga'e Niġera, ebu Kurene vazeġa, niġa Lukio, Manaena, ani'e Kini Heroda Antipasi teite tibano bororarote'e vazeġa, ebu Saulo.

² Mada 'ahogano ze ogomu moneo zaġozaġe'ena'a Zuhi'a Boro mazao kurau radiunu. E'e zamaġano Vine Zaġoġani'a ziro, raena'a, "E Banabasi zu Saulo'e eġe gau veize meirobobo, eġe veize avo ohozo'!"

³ E'ano'o ze zaġozaġiro zu kurarote'e enogano, 'evoreze Banabasi zu Saulo rana teadu kuraro, ebu tuġuze onamiro.

Paulo'a ibite harama ragavirote'e

Kupro 'umuḡano haramiro

⁴ Paulo zu Banabasi ze'e, Vine Zaḡoḡani'a tuḡuze'ena'a, Seleukia toḡatoḡaḡa ovoiro, ebu e'eano'o ḡasi hina Kupro 'umuḡa ruhau fariro.

⁵ Ebu Salami neḡano feurirotene, Iuda azaḡa kuru neḡa neḡa diuḡadu Badi'a ḡoere haramiro. Ioane, niḡa 'ahoga'e Mareko zuni e'ea, zeḡe danazoga veize ḡatiziro.

⁶ Ze e'e 'umuḡa nidu'a ne 'ahoga 'ahoga onamo Pafo neḡano feuriro. Ebu Iuda vazega 'ahoga hidiro. Ani'e nabone zu ḡuriro peroveta vazega, niḡa Bari-Iesu*.

⁷ Ani e'e 'umuḡa gavanaḡa teite vazetite radiunu. Gavana vazega niḡa'e Seregio Paulo. Ani vadiga manoḡa, faifairu zamare'ete'e vazega. Ani Badi'a ḡoere igihi reiro. E'ano'o vase tuḡunadu, Banabasi zu Saulo ane ne huze onairo.

⁸ Rehano nabone vazega e'e, niḡa 'ahoga'e Eluma. A'e Giriki ḡoe'a. ḡoere e'e huga'e nabone. Ane'a zeḡe ḡoere 'ue'ena'a ta'iro ziniro. Ebu gavana'a Iesu mazao mene fioga veize ḡunuḡununiro.

⁹ U Saulo, niḡa 'ahoga'e Paulo, ani Vine Zaḡoḡani'a iriva'onadu, Eluma ḡiane runiro, ebu raena'a,

¹⁰ "Ḡa'e Satani ubuga. Haḡai duduḡa nidu'a agireni'ete'e vazega. Ḡuriro zu so'oso'o haḡaiḡani'a ḡae zama iri'avonoga. Ebu Zuhi'a Boro ibi duduḡa ḡunuḡunune'ete'e haḡaiḡa mene mode'ohe.

¹¹ Ḡiano'i! Zuhi'a Boro gigi'a'a ḡae rana raha. Ḡa'e ubumaḡo'a kura'uma, ebu mada nu agaḡa horonoga mene idara'uma."

Ebu ḡoze zu uzabo'a ubumaḡa zogone 'uiro, ebu tufatufe'ena'a 'evo'ano abinoga veize vase vaḡiro.

¹² Ebu gavana vazega'e furerarote'e haḡaiḡa horonirotene, Iesu mazao fiuro. Zu Zuhi'a Boro haḡai ederadu, zaguzagaru.

Paulo'a Pisidia haba'ano Antioka neḡano haramiro

¹³ Paulo zu ane teite onamirote'e azaḡa'e Pafo neḡanonono'o iḡunadu, Pamufulia haba'ano Perega neḡa ḡasi hina ruhau onamiro. E'eabu'u Ioane ani, Paulo duḡuru muhizadu, Ierusalem a neḡa bare onamiro.

¹⁴ Ze'e Perega neḡanonono'o onamo, Pisidia haba'ano Antioka neḡano feuriro. Ebu Bana Madaḡa madaḡano, Paulo zu Banabasi'a Iuda azaḡa kuru neḡa diuḡadu ehoriro.

¹⁵ Ebu goro ḡoe'a zu peroveta azaḡa ḡoere me'odirote'e enogano, Iuda azaḡa kuru neḡa ḡiane'ete'e azaḡani'a, Paulo duḡuru veize ḡoere tuḡuriro. "Negofe duḡuru, za emeḡe veize inara ḡoe'a e'e ro'idene, haramine idaḡa hehe?"

¹⁶ Paulo ani iḡunadu 'evo'a mae ḡihiniro, zeḡe'a ḡoe'a ego hanoga veize. Ebu ḡoe'a ḡadaheniuro, raena'a, "Isaraela azaḡa, zu Iuda mene azaḡa Badi'a gubane'ete'e, ego'i!

¹⁷ Isaraela azaḡa Badi'a'a, aḡife duḡuru meiro, ebu zeḡe'a Izipi haba'ano radi-unute'ea, Badi'a'a danaze'ena'a ḡechararo zu inariro. Ebu Badi'a'a ane gigi'a boro hina Izipi haba'anono'o tutuze buziro.

¹⁸ Ebu muri ḡae ḡazaḡa gaubanana (40) haba boha'ano onamirote'e zamaḡano, ze'e Badi'a ḡoere mene ego haunu rehano, Badi'a'a mene muhiziuro.

¹⁹ Kanana haba'ano haba fu'o zu aheuro fare (7) azaḡa'e, Badi'a'a zimi hauḡadu, habaze'e Isaraela azaḡa ziniro.

²⁰ Muri maḡa ḡazaḡa zu ḡae fu'o gaubanana (450) zamaḡano, 'ouge haḡainu.

E'ebu'u Badi'a ani, Isaraela azaḡa bo'aḡanonono'o Isaraela azaḡa ibito zini'uma azaḡa tiba tiba ohoze onaminu. 'Ouge haḡae onamo peroveta vazega Samuela'a fureraro.

²¹ E'ebu'u Isaraela azaḡa'e, kini 'ahogani'a ibito zenoga uratiro. E'ano'o Badi'a'a Saulo ohoniuro. Ani'e Kisa ubuga, Beniamini iduhu vazega. Ani, muri ḡae ḡazaḡa gaubanana (40) Isaraela azaḡa ibito ziniro.

* 13:6 Bari-Iesu, ḡoere e'e huga'e Iesu ubuga.

²² Rehano Badi'a ani, Saulo'e kini gauḡanono'o mae vaḡinadu, Davida madu kini iḡu'ano ohoniro. Ani'e Badi'a'a raena'a, 'Iese ubuga Davida'e, eḡe zama'a urato hau'ete'e vazega. Ani'e eḡe'a urate'ete'e gauḡa nidu'a haḡai'uma.' reiro.

²³ Badi'a ani, ibite rae tirote'e ibiḡano, Davida mariganono'o vase ḡabozi'uma vazega fureno ziniro, ebu ani Isaraela azaḡa mazao tuḡuniro. Niḡa'e Iesu.

²⁴ Ani 'izema onaogano, Ioane Babatiso'a Isaraela azaḡa nidu'a mazao haramiro, raena'a, "Sau'anono'o ḡihuradu, bapatizo mo'i!" reiro.

²⁵ Ioane'a ane gau hauḡe'enogano 'ahige reiro, raena'a, 'Zae'a zamare'etene, e'e iniu? E'e mene Keriso. E'e vazega'e ariga onae'ohe. E'e ane tuḡure vazega radu, tamakaḡa miniḡa fuhi'o hanoga zu mene idaḡa. Ani ni'e eḡe ni vitinoga.' "

²⁶ Ebu hena Paulo'a 'aune ḡoere'ena'a, "Nego nabudi, Aberahamo iduhu mariga azaḡa, ebu Iuda mene azaḡa, Badi'a gubane'ete'e! Emeḡe veize, Badi'a ani, vase ḡabozi'uma ḡoe'a tuḡuriro.

²⁷ Ierusalem azaḡa zu zeḡe ibito zini'ete'e azaḡa, ze'e Iesu'e Keriso rae mene zamarinu, zu Bana Madaḡa Madaḡa nidu'a, peroveta azaḡa ḡoere me'odidote'e, e'e huga'e mene ederinu. Rehano zeḡe'a Iesu kotanadu runeo tuḡunirotene, e'e ḡoe'a haḡae huniro.

²⁸ Ze'e Iesu runeo tuḡunite'e mazaḡa mene horoniro rehano, satauroneadu rudanoga veize Pirato uminiro.

²⁹ Ebu buka zaḡoḡano tirote'e ḡoe'a nidu'a ane mazao haḡae hauḡirotene, satauroono'o mae bunadu, idu zamaḡano tiro.

³⁰ Rehano Badi'a'a runeono'o bare ḡaboniro.

³¹ Ebu Iesu ani ibite Galilea haba'anono'o ane teite Ierusalem neḡa itirote'e azaḡa mazao mada ḡehaḡa zamaḡano fureraudo. Ebu ze izidi 'ize Isaraela azaḡa mazao e'e hariḡa me'ode furene'ohe.

³² Eme izidi, 'ada hari manoḡa rae furene'ohe: Badi'a'a amahi vouḡafe mazao rae tirote'e ḡoe'a'e,

³³ vouḡafe mariga emeḡe mazao ane'a haḡae huneha. E'e haḡaiḡa'e Iesu runeono'o bare ḡaboniro. 'Adi'e Salamo aheuḡa (second) zamaḡano Iesu hariḡa tirote'e'a hudaneha, raena'a, 'Ḡa'e eḡe Ubude. Izidi e'e, ḡa Mogo raha.' (Salamo 2:7)

³⁴ Badi'a'a Iesu runeono'o bare ḡaboniro, zu ahi'a'e mene ruhura'uma reirote'e haḡaiḡa'e buka zaḡoḡano 'ahige touga.

Badi'a'a raena'a,

'E'e, Davida mazao zini'uma rae tirote'e ḡahugoneḡa manoḡa zae zini'uma.

E'e ḡahugoneḡa'e zaḡoḡa,

zu e'e ḡoe'a'e hudau huni'uma.' (Isaia 55:3)

³⁵ Ebu Salamo 'ahogano zuni 'ahige tiro.

Davida'a Badi'a nina'a,

'Ḡa'e, ḡae Vaze Zaḡoḡa ahi'ani'a

ruhuranoga veize

iduo mene modi'uma.' (Salamo 16:10)

³⁶ Goere 'adi'e Davida hariḡa mene tiro, mazaḡa Davida ani'e, ane radone madaḡano Badi'a ura gauḡa haḡae hauḡirotene, rudaro. Ebu ane zuni vouḡaḡa idu haba'ano ḡuriro, ebu ahi'a'e ruhuraroro.

³⁷ U Badi'a'a runeono'o bare ḡabonirote'e vazega'e 'ahi'a mene ruhuraroro.

³⁸ E'ano'o nego nabudi, 'adi edero'i! Eme'e, Badi'a'a zae haḡai sau'a aḡutu modi'uma ḡoe'a'e, Iesu'a nagini haḡaofirote'e'ano'o zae mazao haram'e'ohe.

³⁹ Mose goro ḡoe'a haḡae'ete'e'ano'o, za Badi'a'a za ane ubumao duduḡa rouga mene idararo, mazaḡa vase haḡai'e sau'a da'o 'ahine. Rehano vase haḡaiḡa sau'a

e'e nidu'a'e, iniu'a Iesu mazao fine, Iesu'a nagini haġaofrote'eano'o Badi'a'a aġutu modadu, e'e sau'aġanono'o mae vaġizi'uma.

⁴⁰ E'ano'o peroveta azaġani'a reirote'e haġaiġa zae mazao mene fureranoga veize ġiano'i!

⁴¹ 'Ahige touga, raena'a,
'Ġiano'i!
Za'e, Badi'a ġoere he'ehe'ene
ġoere'ete'e azaġa,
zaguzagano'i, ebu rudano'i!
Mazaġa e'e, zae radone madaġano
haġai 'ahoga fureni'uma.
Vaze'a, nagini'a furera'uma rae,
zae ihozine zuni,
"Uguġa haġaiġa'e
mene furera'uma." radu,
e'e ġoe'a mene mae ġihini'uma." (Habakuku 1:5)

⁴² Paulo ani Banabasine, Iuda azaġa kuru neġanono'o buau'enogano, e'ea kurarrote'e azaġani'a umiziro, zeġe moġa Madaġa Zaġoġano zuni ġoere e'e 'aune bare haramoga.

⁴³ Vaze 'ai rururu ġourirotene, Iuda azaġa, zu Iuda mene azaġa, Badi'a mone ġihurirote'e ġehaġani'a Paulo zu Banabasi hegotiro, ebu Paulo zu Banabasi'a iraduġuziro, raena'a, "Badi'a ġahunoneġa manoġa zamaġano fie ġigaru onamo'i!"

⁴⁴ Bana Madaġa Madaġa bare meirotene, ne e'e azaġa'e nariga nidu'a Zuhi'a Boro ġoere egoga veize nu'oraro.

⁴⁵ Rehano Iuda azaġani'a, vaze ġehaġani'a nu'orarrote'e horonirotene, ze ahiahi meiro, ebu ġoere sau'a hina, Paulo'a haramirote'e ġoe'a 'ue'ena'a ta'iro haro.

⁴⁶ Paulo zu Banabasi'e ġoere figare'ena'a, "Eme, ibite zae Iuda azaġa veize Badi'a ġoere rae fureneha. Rehano izidi za'e Badi'a ġoere hezaho hanadu, zae'a zae bare ġabone tuġutuġu mene me'uma azaġa rae raha. E'ano'o eme izidiono'o Iuda mene azaġa veize haramo oname'e'uma.

⁴⁷ Mazaġa Zuhi'a Boro'a eme 'ahige rae ifiro.

'E, Iuda mene azaġa mazao
eġe ġoere rae furenite'e azaġa
rouga veize ġa oho'iro,
ġae'a haba nidu'a zamaġano
Zuhi'a Boro'a vaze ġabozi'uma
hariġa ihozoga veize.' (Isaia 49:6)

⁴⁸ Iuda mene azaġani'a e'e igirotene, ze'e matu'iro, ebu Zuhi'a Boro ġoere niguniro. Ebu ġabone tuġutuġu mouga veize, Badi'a'a ohotirote'e azaġa'e nidu'a ane ġoere mae ġihiniro.

⁴⁹ Ebu Zuhi'a Boro ġoere'e e'e haba'a nidu'a zamaġano ġehararo.

⁵⁰ Rehano Iuda azaġa'e, Iuda roġae nize boro azaġa Badi'a gubane'ete'e zu e'e neġa ibito zini'ete'e azaġa tutuzadu, Paulo zu Banabasi sauszoga rae haraharaziro. Ebu e'e haba'anono'o hegoze vaġizi'iro.

⁵¹ E'ano'o ze, e'e moneo ġoeri'uma heuġa, odaze hu'uruġa fode rurunadu, Ikonio neġa onamiro.

⁵² Ebu Zuhi'a Boro tahi'a tahi'a'e matu'e rudaro, zu Vine Zaġoġani'a iri'avoziro.

14

Paulo zu Banabasi'a Ikonio neġano haramiro

¹ Paulo ani Banabasine Ikonio neḡano onamirotene, iḡaiḡa haḡae'ete'e teiḡe Iuda azaḡa kuru neḡano diuḡiro, ebu e'ea faifairu haramadu, Iuda azaḡa zu Giriki azaḡa ḡehaḡa bagaḡani'a Iesu mazao fiuro.

² Rehano Iuda azaḡa, Iesu mazao mene firote'e'a, Iuda mene azaḡa zama ḡunuḡununiuro. Ebu Paulo duḡuru agirezouga veize Iuda mene azaḡa zama aro.

³ Paulo zu Banabasi'e e'ea faḡa hune radadu, Zuhi'a Boro veize inare hamiuro. Ebu Zuhi'a Boro'a ḡahunofi'uma hariḡa'e ḡoe'a huga reifine, Zuhi'a Boro'a apostolo azaḡa 'evore hina ane tahi giḡi'a haḡaiḡa zu zaguzaga'uma haḡaiḡa haḡao ziniuro.

⁴ Rehano e'e neḡa azaḡani'e rovatadu, nu'e Iuda azaḡa mone reiro, u nu'e apostolo azaḡa mone reiro.

⁵ Ebu Iuda mene azaḡa nu zu Iuda azaḡa nu'a zeḡe ne ibito zini'ete'e azaḡa teite tiburaniuro, hadi hina apostolo azaḡa zimi sauzouga veize, neneḡaniuro.

⁶ Rehano Paulo zu Banabasi'e e'e hariḡa igirotene, e'e neḡa modadu Lukaonia haba'a ferou onamiuro. Ebu Lusitera zu Derebe neḡano zu e'e uhiḡa uhiḡa haba'ano

⁷ hari manoga harame onaminu.

Paulo zu Banabasi'a Lusitera neḡano odaḡa sau'a vazeḡa fainiuro

⁸ U Lusitera neḡano odaḡa sau'a vazeḡa 'ahogani'a ehore radiunu. Ani'e 'ouge fureniuro, ebu mene hune zu edau onaminu.

⁹ Ani Paulo'a hamirote'e igi radiuro. Ebu Paulo'a ḡiane runirotene, ani Badi'a mazao fie'e 'ahine, Badi'a'a odaḡa faini'uma rae zamariuro.

¹⁰ Ebu Paulo'a ḡihau ḡorene'ena'a, "Iḡune edano'i!" rae niuro. Ebu ani zogone rafate iḡunadu edau ragaviuro.

¹¹ Ebu vaze ḡuḡuvaḡani'a, Paulo'a haḡairote'e haḡaiḡa horonirotene, ze Lukaonia ḡoe'ano huaru, raena'a, "Badi'a'a vaze radu emeḡe vaḡe ovaeha."

¹² Ebu Banabasi'e Dio reiro, u Paulo'e Hereme reiro, mazaḡa Paulo ani iḡaiḡa haramido 'ahine.*

¹³ Dio dibu'o neḡa'e Lusitera neḡa enogano. E'ea dibu'o hau'ete'e vazeḡani'a, vaze ḡuḡuvaḡa teite boromakau nu zu ḡeḡene haḡairote'e kakaḡa Lusitera neḡa ibihetaḡa odohe onaiuro. Ebu apostolo azaḡa dibu'o zinihi reiro.

¹⁴ Rehano Banabasi ani Paulone, ne azaḡani'a nagini haḡaihi ra'ete'e igirotene, mene haḡai'uma haḡaiḡa radu zamaze adudanadu, dabuaze zigiro. Ebu vaze ḡuḡuvaḡa ḡunuḡano dure diuḡe'ena'a, huau ḡoeriro, raena'a,

¹⁵ "Nego nabudi, za nouḡadu 'uḡuḡa haḡaiḡa haḡae'ohe? Emeḡe zuni vaze tauḡi, zae teite idaḡa. Eme zae mazao hari manoga hamiifine onaeha, zae'a huga o'o'a haḡaiḡa e'e modadu, hubehune radiu'ete'e Badi'aḡa vaḡe onaiifine. Ani'e adure, raha zu davara haḡaiuro, ebu e'ea radiu'ete'e ḡauḡa nidu'a haḡaiuro.

¹⁶ Amahi madaḡano bone, haba'a haba'a azaḡa nidu'a zeḡe zeḡe edeḡa haḡaiḡa haḡainutene, Badi'a'a ḡiaze modinu.

¹⁷ Rehano vaze'a Badi'a zamariifine ane'a haḡai manoga manoga fureninu. Zae veize adureono'o irugu tuḡuninu, ogomu madaḡa madaḡa fureninu, ebu ogomu boro zininu, zu matu'u hina zamaze iri'avoninu."

¹⁸ Ze 'ouge reiro rehano, ne e'e azaḡa'e boromakau manadu, ḡahunu zinihi radu te'ote'aro. Rehano ḡonagano e'e haḡaiḡa 'uoga idararo.

¹⁹ E'e ḡarugano Iuda azaḡa nu'a Antioka zu Ikonio neḡanono'o onaadu, e'e neḡa azaḡa zama aro. E'ano'o ze'e Paulo hadi hina maru, ebu ze 'ane ani rudaneha radu, ne enogano ahase buniro.

²⁰ Rehano Zuhi'a Boro tahi'a tahi'a'a gabaḡeḡene edau'enogano, ani iḡunadu, e'e neḡa bare diuḡiro. Irarirotene, Paulo ani Banabasi teite Derebe neḡa onamiuro.

* **14:12** Dio zu Hereme'e Giriki azaḡa badi'a. Hereme'e hari odohe dure'ete'e badi'aḡa.

Suria haba'a Antioka neġa bariro

²¹ Paulo ani Banabasine Derebe neġano hari manoga haramiro, ebu Zuhi'a Boro tahi'a tahi'a'a e'e neġano ġehararo. E'e enogano ze Lusitera, Ikonio neġa zu Pisidia haba'a Antioka neġa bare onamiro.

²² Ze e'ea Zuhi'a Boro tahi'a tahi'a inara ziniro, ebu "Iesu mazao fie gigarano'i!" rae inaraziro. Ebu 'ahige reiro. "Eme aduga ġehaġa hidi'udu'u, Badi'a'a zuhi'afi'ete'e zamaġa diuġi'uma."

²³ Paulo ani Banabasine, neġaneġa ekalesiaġano Iesu mazao fie'ete'e azaġa ibito zenoga veize vase nu ohoziro. Ebu ogomu moneo zaġozaġe'ena'a zeġe veize kuraro. Ebu zeġe'a fie'ete'e Zuhi'aġa Boro 'evorao tiro.

²⁴ Ebu Pisidia haba'a vitau onamadu Pamufulia haba'a bare onamiro.

²⁵ Ebu Perega neġano Badi'a ġoere haramirotene, Atalia neġa ovoiro.

²⁶ Ebu Atalia neġanono'o ġasi hina bare ruhau onamo, Suria haba'a Antioka neġano feuriro.

U zeġe ragavo, hari manoga harameta'a'e Antioka neġanono'o ġadaheniro. Antioka ekalesia azaġa'e, tuġuzirote'e zamaġano, Badi'a ġahunone manoga'ni'a Paulo zu Banabasi rana rouga radu, Badi'a 'evorao teadu tuġuziro.

Ebu anianine e'e gauġa haġae hauġadu izidu'u 'ada bare'ete'e.

²⁷ Zeġe'a Antioka neġano feurirotene, ekalesia azaġa nu'oziro. Ebu Badi'a'a zeġe gauono'o haġaidote'e nidu'a rae fureniro, ebu Iuda mene azaġa zuni Iesu mazao fii'uma ibiġa Badi'a'a bohanirote'e hariġa me'odo ziniro.

²⁸ Ebu ze, Zuhi'a Boro tahi'a tahi'a teite mada ġehaġa e'ea radiunu.

15

Ierusalem neġano Iuda mene azaġa Zuhi'a Boro mone ġihurirote'e ġo'aziro

¹ E'e zamaġano, vase nu'a Iuda haba'anono'o Antioka neġa ovoiro, ebu Iuda mene azaġa Zuhi'a Boro mone reirote'e ihoziro, raena'a, "Mose'a ibite aġife ihoze'ena'a, ahiri rana iġuri haġao'i reiro. E'ano'o za'e iġuri mene haġaine, ġabone mene hidi'uma."

² Paulo ani Banabasine e'e ġoe'a iġirotene, 'uguġa haġaiġa mene haġai'uma radu, zeġe teite ta'iro titiro. E'ano'o Antioka ekalesia azaġani'a Paulo zu Banabasi madu, nabudize nu teite Ierusalem neġano tuġuzi'uma reiro, zeġe'a apostolo azaġa zu ekalesia vase boroboro teite e'e ġoe'a ġo'anoga veize.

³ E'ano'o Antioka ekalesia azaġani'a Paulo duġuru Ierusalem neġano tuġuziro. Ebu zeġe'a Poinikia zu Samaria haba'a vitau onaminutene, nouge nouge Iuda mene azaġani'a Zuhi'a Boro mone ġihurirote'e hariġa neġaneġano me'odo ziniro. Ebu Zuhi'a Boro mone azaġa nidu'a, e'e hariġa iġirotene, matu'e rudaro.

⁴ Zeġe'a Ierusalem neġano feurirotene, Ierusalem ekalesia azaġa, apostolo azaġa zu ekalesia vase boroboro'a matu'o ziniro. Ebu Badi'a'a zeġe gauono'o haġairote'e ġauġa nidu'a, Paulo duġuru'a me'odo ziniro.

⁵ Rehano Farisea azaġa, Zuhi'a Boro mazao fie'ete'e azaġa nu'a iġunadu, 'ahige reiro. "Iuda mene azaġa zuni ahirize rana Badi'a mone ra'ete'e iġu'a haġai'uma, ebu Mose goro ġoe'ano tirote'e haġaiġa zuni haġai'uma."

⁶ E'ano'o apostolo azaġa zu ekalesia vase boroboro'a ġoere fainifine nu'oraro.

⁷ Ze faġa ġo'anirote'e enogano, Petero'a iġunadu ziro, raena'a, "Nego nabudi, zae nidu'a edeġa, ibite zae bo'aġanono'o Badi'a'a eġe tuġuhiro, Iuda mene azaġani'a hari manoga egadu Zuhi'a Boro mazao fioga veize.

⁸ Badi'a'e vase zama edere'ete'e Badi'aġa. E'e Badi'aġani'a Iuda mene azaġa mazao zuni Vine Zaġoġa tuġuniro, emeġe mazao tuġunirote'e teiġe. Badi'a ani 'ouge'ena'a, Iuda mene azaġa zuni mae zouzi'uma rae ihofiro.

⁹ Badi'a ubumao'e Iuda mene azağa zu eme'e mene nunu, mazağa zeğe'a Zuhi'a Boro mazao firote'eano'o, zeğe zama Badi'a'a deheniro.

¹⁰ Zae'a ra'eta'a'e, emeğe zu vouğafe'a hağaoga mene idararote'e hağaiga. Rehano za nougadu, Zuhi'a Boro tahi'a tahi'a e'e, hağai aduga zinihi ra'ohe. Za 'ouge'ena'a Badi'a tu'ine nurihi ra'ohe.

¹¹ Mene! Eme 'ahige hubehune zamare'ohe. Zuhi'a Boro Iesu'a ġahunofi'ete'eano'o eme ġabofeha. Iuda mene azağa zuni Badi'a'a e'e ibiğano ġabozeha."

¹² Petero ġoere igirotene, e'ea radirote'e azağa nidu'a mene ġoeriro. Ebu Paulo ani Banabasine, Badi'a'a zeğe gauono'o Iuda mene azağa bo'ağano ane tahi gigi'a hağaiga zu zaguzaga'uma hağaiga hağaidote'e fairu me'odo zinirote'e zamağano, e'ea radirote'e azağani'e abite radiro.

¹³ Zeğe'a ġoere hauğirotene, vaze boro 'ahoga, Iakobo'a iğunadu ġoeriro, raena'a, "Nego nabudi, eğe ġoere ego'i!

¹⁴ Badi'a'a nouge nouge Iuda mene azağa zamaradu, Badi'a mone reifine zeğe bo'ağanono'o ġadaheğano vaze nu zamazirote'e hariğa, Petero'a rae fureneha.

¹⁵ Peroveta azağa zuni 'ouge rae tiro, raena'a,

¹⁶ 'Zuhi'a Boro'a 'ahige ra'ohe.

E'e enogano, e'e bare onai'uma.

Ebu Davida'a zuhi'azirote'e neğa fahanoga'e,

eğe'a bare ogora'uma.

Ane ġahutu neğa'e

bare ogoru ġehani'uma.

Ebu bare izifi'uma.

¹⁷ Haba 'ahoga 'ahoga zamağano

radiu'ete'e azağani'a

Zuhi'a Boro vağifine.

Ebu Iuda mene azağa bo'ağano

eğe mone ra'ete'e azağani'a

Zuhi'a Boro vağifine.

E'e hağaiga fureni'uma

Zuhi'ağa Boro'a 'ouge ra'ohe.

¹⁸ A'e Zuhi'a Boro'a

amahi rae furenrote'e ġoe'a.' (Amosi 9:11-12)

¹⁹ E'ano'o eğe'a zamare'etene, hağai aduga'e, Iuda mene azağa bo'ağanono'o Badi'a mone ġihure'ete'e azağa, mene zini'uma,

²⁰ rehano zeğe veize so'ao mirihadu, 'ahige ġoere tuğuri'uma. Ze, ġuriro badi'ağa mazao ti'ete'e ogomuğa'e mene a'uma, ebu vaze 'ahoga'e ane teite mene hahurate'e vazega teite ibi mene ve'oni'uma, ebu 'unuğano harine runate'e maniğa zu ru'e mene a'uma.

²¹ Mazağa Mose goro ġoe'a'e amahiono'o neğanegano Iuda azağa kuru neğano Bana Madağa Madağano me'ode harame onaido."

Jerusalema ekalesia azağani'a Iuda mene azağa, Zuhi'a Boro mone ra'ete'e veize so'a tuğuriro

²² E'ano'o apostolo azağa zu ekalesia vaze boroboro'a ekalesia azağa nidu'a teite ġo'anadu, zeğe vaze nu me'uma reiro, Paulo zu Banabasi teite Antioka neğano tuğuzoga veize. Ze vaze 'ahoga, niğa Iuda, niğa 'ahoga'e Barasaba, zu vaze 'ahoga, niğa Silasi meiro. Anianine'e Zuhi'a Boro mone azağa ibito zini'ete'e azağa.

²³ Ze so'ao 'ahige mirihadu tuğuriro, raena'a,

“Eme, zae negoze, apostolo azaḡa, ekalesia vase boroboro, zu ekalesia azaḡani'a, Iuda mene azaḡa Iesu mazao fie'ete'e, Antioka neḡano zu Suria zu Kilikia haba'ano radiu'ete'e mazao matu'u ḡoe'a tuḡure'ohe.

²⁴ Eme hari 'ahoga igiro. Vaze nu'a emeḡe mazaono'o amadu, ḡoere nunu hina zamaze mae ḡunuḡununiro, ebu zamaze'a adudarote'e igiro. Rehano ze'e emeḡe'a mene tuḡuzi'iro.

²⁵ E'ano'o emeḡe nidu'a ḡo'ane idanadu, vase nu maha, ebu negofe manōḡa Banabasi zu Paulo teite zae vaḡe tuḡuzi'uma ra'ohe.

²⁶ Banabasi zu Paulo'e emeḡe Zuhi'a Boro Iesu Keriso veize zeḡe ḡabone ahetirote'e azaḡa.

²⁷ E'ano'o eme Iuda zu Silasi tuḡuze'ohe, emeḡe'a so'ao mirihate'e ḡoe'a, zeḡe'a hebe hina zu rae furenoga veize.

²⁸ Vine Zaḡoḡani'a ibitofeadu, emeḡe'a ḡo'anate'e ḡoe'a'e 'ahi'e'e. Eme'e goro haḡaiḡa nunu haḡao'i radu, aduga mene zini'uma. Rehano zae'a haḡai'uma haḡaiḡa'e 'ahi da'o.

²⁹ Guriro badi'aḡa veize teate'e maniḡa mene a'uma, ebu ru zu 'unuḡano harine runate'e maniḡa mene a'uma, ebu vase 'ahoga'e ane teite mene hahurate'e vazega teite ibi mene ve'oni'uma. Za haḡai 'uguḡa mene haḡaine, za'e haḡaize'a manohuda'uma. E'e da'o. Zae nidu'a bazo'i!”

³⁰ E'ano'o zeḡe ḡazaḡa'e tuḡuzadu, Antioka neḡa onamiro, ebu Antioka ekalesia azaḡa nidu'a nu'ozadu, so'a ziniro.

³¹ Ebu zeḡe'a me'odirotene, ze iraduguzi'ete'e ḡoe'a egadu matu'iro.

³² Iuda ani Silasine'e peroveta azaḡa. Ze Zuhi'a Boro mone azaḡa mazao iradugu ḡoe'a borofe haramadu, inara ziniro.

³³ Ze mada nu e'ea radirote'e enogano, Antioka neḡano Zuhi'a Boro mone azaḡa'e zama roḡeḡa veize zeḡe rana kuranadu bare tuḡuzi'iro. Ebu ze Ierusalemne neḡa bare onamiro, zeḡe tuḡuzirote'e azaḡa vaḡe. [

³⁴ U Silasi'e mene bari'uma radu e'ea radiro.]

³⁵ Paulo zu Banabasi'e Antioka neḡano radadu, vase ḡehaḡa teite Zuhi'a Boro ḡoere ihoziro, zu haramo ziniro.

Paulo ani Banabasine rovotiro

³⁶ Mada nu enogano, Paulo'a Banabasi niro, raena'a, “Aro, emeḡe'a ibite Zuhi'a Boro ḡoere hamirote'e neḡaneḡa nidu'a bare onamihi, ebu e'ea Zuhi'a Boro mone azaḡani'a nouge radiu'ete'e ḡiazihhi.”

³⁷ Banabasi ani ura'e tahi'a 'ahoga, niḡa Ioane, niḡa 'ahoga'e Mareko, ani zuni zamahatihi reiro.

³⁸ Rehano Paulo ani, Mareko zamahanoga'e mene manōḡa rae zamariro, mazaḡa Mareko'e ibite Pamufulia haba'anono'o muhize baradu, zeḡe teite mene gaue onamiro.

³⁹ Paulo zu Banabasi'e ḡoereze'a rira' onamirotene, ze rovotadu, avoavo onamiro. Banabasi'e Mareko zamahanadu, Kupro 'umuḡa ruhau onamiro.

⁴⁰ U Paulo'e Silasi zamaharo, ebu Zuhi'a Boro mone azaḡani'a Zuhi'a Boro ḡahunone manōḡani'a zeḡe rana rouga veize, ze ani 'evoreo teadu iḡuniro.

⁴¹ Ze'e Suria zu Kilikia haba'a onamadu, e'ea radiu'ete'e ekalesiaḡa azaḡa inaraziro.

Paulo'a haba faḡano haramo ragavirote'e aheuḡa

¹ E'e enogano Paulo ani, Derebe neḡa onamiro, ebu hena Lusitera neḡa onamiro. E'ea Zuhi'a Boro tahi'a 'ahoga, niḡa Timoteo'a radiunu. Ani vi'a'e Iuda roḡaeḡa. Zuhi'a Boro mazao fiinu, rehano moga'e Giriki vazegā.

² Zuhi'a Boro mone azaḡa, Lusitera neḡa zu Ikonio neḡano radiu'ete'e'a, raena'a, "Timoteo'e vaze manoḡa." reiro.

³ Ebu Paulo ani ura'e, Timoteo'a zeḡe teite onamoga uratiro. Rehano Iuda azaḡa e'e haba'ano radiu'ete'e, ze edeḡa Timoteo moga'e Giriki vazegā. E'ano'o Paulo'a Timoteo ahi'a rana iḡuri haḡairo, hena iḡite Iuda azaḡani'a ḡoeri'uma reiro.

⁴ Ebu ze neḡaneḡa ragave oname'ena'a, Ierusalem neḡano apostolo azaḡa zu vaze boroboro'a ḡoere idanirote'e ḡoe'a ihozido, zeḡe e'e haḡaiḡano radoga veize.

⁵ E'ano'o ekalesia azaḡa'e Zuhi'a Boro mazao fie'ete'e moneo inarido, ebu mada nidu'a Zuhi'a Boro mazao fie'ete'e azaḡani'a ḡeharu onaminu.

⁶ Paulo zu ane hegotirote'e azaḡa, ze Ferigia zu Galatia haba'ano onamiro, mazaḡa Vine Zaḡoḡani'a Asia haba'ano haramoga garariro.

⁷ Ze Musia haba'a diuḡihi ra'ete'ea feurirotene, ze ura Bitunia haba'a onamihi reiro, rehano Iesu Vine Zaḡoḡani'a gararo ziniro.

⁸ E'ano'o ze Musia haba'a zogoradu, Toroa neḡa ovoiro.

⁹ E'e ohe'ano Paulo ani iḡunaro. Makedonia vazegā 'ahogani'a edanadu umine'enogano horoniro, raena'a, "Makedonia haba'a fare onaadu, emeḡe danafo'i!"

¹⁰ Paulo'a iḡuna e'e horonirotene, eme, e'ea hari manoḡa haramoga veize Badi'a'a tuḡufe'ohe rae zamaradu, Makedonia haba'a onamoga veize ḡarihe ruhibiro.

Lidia'a Zuhi'a Boro mazao firo

¹¹ Eme Toroa neḡanono'o ḡasi hina, roḡoroḡe Samotarake 'umuḡa ruhau onamiro, ebu irarirotene, Neapoli toḡatoḡaḡa ruhau onamiro.

¹² E'eano'o Filipi neḡa onamiro. Filipi neḡa'e Makedonia haba'a zamaḡano ne boro zu Roma azaḡa ne. Eme mada nu e'ea radiunu.

¹³ Fura madaḡano, eme Filipi neḡa ḡabi'a enoga buanadu vu onamiro. Eme 'ane, Iuda azaḡani'a e'ea nu'oranadu kurau'e gaogi, rae zamariro. Ebu e'ea ehoradu, nu'ora' onairote'e roḡaeḡa roḡaeḡa ḡoreziro.

¹⁴ Paulo ḡoere abito haunute'e roḡaeḡa 'ahoga'e niḡa Lidia. Ani'e Tuatira neḡa roḡaeḡa, ebu dabua kanaḡa serone'ete'e gauḡa boro haḡaido, zu Badi'a kurano haudote'e roḡaeḡa. Zuhi'a Boro'a zamaḡa bohano haro. E'ano'o ani Paulo ḡoere egadu mae ḡihiniro.

¹⁵ Ebu Lidia zu ane neo radiu'ete'e azaḡa bapatzozirotene, ane'a umifiro, raena'a, "Za, e'e hube hune Zuhi'a Boro mazao fie'ohe rae zamaro'idene, eḡe ne onaadu e'ea rado'i!" Ebu ani 'ouge te'ote'anadu, ane ne zamafe onamiro.

Paulo ani Silasi ne Filipi ḡu'a neḡano ohoziro

¹⁶ Mada 'ahogano eme kuru haba'a oname'enogano, tuḡure roḡae tahi'aḡa hidiro. Ani'e vine sau'ani'a ane zamao radiunu. E'ano'o ani'e zama moneo nagini'a fureratite'e rae furenido. Ani'e 'ouge haḡae'ena'a ane boro azaḡa veize moni boro haḡaido.

¹⁷ Ani'e, Paulo zu emeḡe hegote'ena'a, ḡihau ḡoere iḡuniro. "'Ahi duḡuru'e Niḡa Hitaga Hune Badi'aḡa tuḡure azaḡa! Ze'e Badi'a'a nouge nouge za ḡabozite'e ibiḡa rae fureno zini'ohe."

¹⁸ Ani mada ḡehaḡa 'ouge da'o haḡae onaminutene, Paulo ani e'e egoga fuḡoniro. E'ano'o tehadu roḡae tahi'aḡa zamao radiu'ete'e vineḡa sau'a e'e niro. "Iesu Keriso niḡano, eḡe'a ḡa'ohe. Roḡae tahi'aḡa e'e mazaono'o buano'i!" Ḗoere e'e ariḡano vine sau'ani'a roḡae tahi'aḡa mazaono'o buaro.

19 Tuḡure roḡae tahi'aḡa e'e boro azaḡa'e ederiro, ani zeḡe veize moni mene haḡai'uma. E'ano'o ze Paulo zu Silasi oboze teadu, ne hunio ahase onamiro, gavamani azaḡani'a kotazoga veize.

20-21 Ze Roma gavamani azaḡa vaḡe tutuze onamadu ziro, raena'a, "'Adi duḡuru'e Iuda azaḡa. Ze'e haḡai nunu vase ihozadu, emeḡe ne azaḡa zama ḡunuḡunune'ohe. Zeḡe'a ihoze'eta'a'e, Roma azaḡani'a mae ḡihinoga zu haḡaoga'e goro."

22 Ebu vase ḡuḡuvaḡa zuni Paulo zu Silasi agirezi'ete'e azaḡa teite 'auḡiro. Ebu gavamani azaḡani'a zeḡe tahi'a tahi'a tuḡuzadu, "Dabuaze zigi vaḡinadu somori hina bouzo'i!" reiro.

23 Ze bouze sausauirote'e enogano, ḡuano ohoziro, ebu ḡu'a neḡa gadine'ete'e vazega nina'a, "Fairu gadizo'i!" reiro.

24 ḡu'a neḡa gadine'ete'e vazega'e e'e ḡoe'a egadu, ḡu'a neḡa zamaḡa huneo ohoziro, ebu ire aduga ho'ogano odaze veonadu 'ufune modiro.

25 Ohere nemanemao Paulo ani Silasine'e kuraunu, zu bada ma'ena'a Badi'a niguninu, ebu ḡu'a azaḡa'e abito zininu.

26 E'e zamaḡano haba'a tabara ḡihau hagariro. E'ano'o ḡu'a neḡa ohonirote'e haba'a zuni hagariro. Ebu ḡu'a neḡa ibihetaḡa nidu'a tabara bohataro, ebu ḡu'a azaḡa 'ufuzirote'e auriḡa nidu'a butau ḡouriro.

27 ḡu'a neḡa gadine'ete'e vazegani'a evatadu, ḡu'a neḡa ibihetaḡa bohatanoga horonirotene, kariḡa hizi madu, ane'a bare ḡounihi reiro, mazaḡa ani 'ane ḡu'a azaḡa nidu'a feraneha, rae zamariro.

28 Rehano Paulo'a ḡihau ḡoere iḡune'ena'a, "Ago 'ougo'i! Emeḡe nidu'a 'ada." reiro.

29 ḡu'a neḡa gadine'ete'e vazega'e ḡurizabu raena'a ihure huḡane madu ḡu'a neḡa dure diuḡiro. Ebu rereru'ena'a, Paulo zu Silasi zamao ḡuḡuriro.

30 Ebu ani ḡu'a neḡanono'o mae buzadu ḡadiziro, raena'a, "Vaze boroboro, e nagini haḡaine ḡabone hidi'uma?"

31 Zeḡe'a naenaenina'a, "Zuhi'a Boro Iesu mazao fio'i! 'Ougine, ḡae zu ḡae neo radiu'ete'e azaḡani'e ḡabone hidi'uma." reiro.

32 Ebu ḡu'a neḡa gadine'ete'e vazega zu neḡano raidiu'ete'e azaḡa nidu'a mazao Zuhi'a Boro ḡoere rae fureno ziniro.

33 Ebu 'ize ohere rehano, ḡu'a gadine'ete'e vazegani'a anianine tutuze onamadu bouzirote'e iḡu'a vuzu'o ziniro. Ebu ane zu neḡano radiu'ete'e azaḡa nidu'a zogone bapatizo meiro.

34 Ebu ḡu'a neḡa gadine'ete'e vazegani'a ane ne tutuze onamadu ogomu ziniro. Ani'e neḡa azaḡa nidu'a teite matu'u boro haḡairo, mazaḡa ze'e Badi'a mazao fiio 'ahine.

35 E'e irarirotene, gavamani azaḡani'a zeḡe gau azaḡa tuḡuziro, ḡu'a neḡa gadine'ete'e vazega nouga veize, raena'a, "E'e azaḡa tuḡuze buzo'i!"

36 Ebu ḡu'a neḡa gadine'ete'e vazegani'a Paulo niro. "Gavamani azaḡani'a ḡoere tuḡureha, zae tuḡuze buzoga veize. E'ano'o izidi 'ada zama roḡeḡano onamo'i!"

37 Rehano Paulo'a gavamani gau azaḡa ziro, raena'a, "Eme'e Roma mone azaḡa. Ze kotao zu mene ohofa rehano, hunio boufadu ḡu'ano ohofeha. Ebu izidi ze, hena, sifu tuḡufe bufihi ra'ohe. Mene 'ougi'uma! Zeḡe hune'a onaadu, tutufe bufi'uma."

38 Gavamani gau azaḡani'a gavamani azaḡa vaḡe onamadu ziro. "Paulo zu Silasi'e Roma mone azaḡa." reirotene, ze rihau rudaro.

39 E'ano'o gavamani azaḡa'e zeḡe vaḡe onamadu umiziro, zeḡe mazao nagini sau'a haḡairote'e rae modoga. Ebu gavamani azaḡani'a zamaze buzadu umiziro. "Filipi neḡa mode iḡuno'i!"

40 Ebu anianine ḡu'anono'o buarotene, Lidia ne onamiro. E'ea Zuhi'a Boro mone azaḡa hidadu, inara ḡoe'a ziro, ebu Filipi neḡanono'o iḡuniro.

17

Paulo Tesalonika neġano

¹ Paulo zu Silasi ze Amefipoli zu Apolonia neġa vitau onamadu, Tesalonika neġano feuriro. E'e neġano'e Iuda azaġa kuru neġa 'e'e.

² Paulo ani iġaiġa haġae'ete'e teige, Bana Madaġa madaġano Iuda azaġa kuru neġa diuġadu, buka zaġoġa me'ode'ena'a Iuda azaġa teite ġo'aniro. 'Ouge'ena'a Bana Madaġa madaġa uġidu meiro.

³ Ani'e buka zaġoġanonono'o ġoere 'ahoga 'ahoga me'ode'ena'a, Keriso'e zaha-rani'uma ebu runeono'o bare ġabodi'uma rae tirote'e, faifairu ihoziro. Ebu 'ahige reiro, "Eġe'a rae furene'ete'e vazega, niġa'e Iesu, ane huga'e Keriso."

⁴ Ebu Iuda azaġa nu'e zamaze'a bohatanadu Paulo ġoere mae ġihiniro, ebu Paulo zu Silasi teite 'auġiro, ebu Giriki azaġa ġehaġa Badi'a gubane'ete'e, zu e'e neġano nize boro roġaeġa ġehaġa zuni 'auġiro.

⁵ Rehano Iuda azaġa nu'e e'e horonirotene, Paulo zu Silasi mazao ahiahi meiro. E'ano'o ġonore azaġa maketi haba'ano rau tauġe'ete'e, mae nu'ozadu, Tesalonika neġa zamaġano utitih radu harae ġuzuhiro. Ebu Iasoni ne haonadu Paulo zu Silasi vaġiro, vase ġuġuvaġa mazao mae buzoga veize.

⁶ Ze mene horozirotene, Iasoni zu Zuhi'a Boro mone azaġa nu ahasise buzadu, kanisoro azaġa zamao ohoziro, ebu ġihau ġoeriro, raena'a, "Paulo zu Silasi'e haba nidu'a zamaġano vase mae ġunuġunuze onaeha. Ebu ze emeġe ne zuni diuġeha.

⁷ Ebu Iasoni'a ane neo mae zouziro. Ze'e Roma zuhi'aġa goro ġoe'a vari'e'ohe, mazaġa ze'e kini 'ahoga 'e'e ra'ohe. Niġa'e Iesu."

⁸ E'ea nu'orarote'e azaġa zu kanisoro azaġani'a e'e igirotene, zamaze'a adudu ġouriro.

⁹ Rehano ze'e Iasoni duġuru mazaono'o mae buzite'e moniġa madu, tuġuze onamiro.

Paulo Berea neġano

¹⁰ E'e ohe'ano, Zuhi'a Boro mone azaġani'a Paulo zu Silasi zogone tuġuzadu Berea neġa onamiro. Berea neġano feurirotene, Iuda azaġa kuru neġa diuġiro.

¹¹ Berea azaġa'e zamaze mene riġa, Tesalonika azaġa mene heuġa. E'ano'o Paulo'a haramete'e ġoe'a faifairu igiro, zu ane haramo ġoe'a'e huga ga mene radu, mada nidu'a buka zaġoġa me'ode udahido.

¹² Ebu Iuda azaġa ġehaġani'a Zuhi'a Boro mazao fiuro, zuni Giriki roġaeġa zu Giriki ohozeġa nize boroboro ġehaġani'a Zuhi'a Boro mone reiro.

¹³ Rehano Iuda azaġa Tesalonika neġano radiu'ete'e'a, Paulo'a Berea neġano zuni Badi'a ġoere hamirote'e igirotene, zeġe zuni Berea neġa onamadu, Berea azaġa so'oze tutuzadu, nu'oze harairo.

¹⁴ E'ano'o Zuhi'a Boro mone azaġa'e Paulo da'o zogone tuġune davara haba'a onamiro. U Silasi zu Timoteo'e Berea neġano radiro.

¹⁵ Paulo ġatinirote'e azaġa'e Paulo Atena neġa tutune onamiro. Ebu Paulo'a zeġe mazao Silasi zu Timoteo veize ġoere tuġuriro, raena'a, "Eġe vaġe ġarihe aro'i!" reiro. Ebu ze ġoere odohe, Berea neġa bare onamiro.

Paulo Atena neġano

¹⁶ Paulo'a Atena neġano Silasi zu Timoteo guhize radirote'ea, ġuriro badi'aġa ġehaġa e'ea horonirotene, zamaġani'a adudaro.

¹⁷ E'ano'o ani Iuda azaġa kuru neġa diuġadu, Iuda azaġa, zu Giriki azaġa Badi'a gubane'ete'e teite, Iesu Keriso ġo'anido, zuni mada nidu'a ne huni maketi haba'ano iniu iniu'a onairote'e teite ġo'anido.

18 Ebu edeḡa azaḡa nu, Epikuro ga Sitoa rae huze'ete'e teite hidadu, ḡoere 'u'ue titiro. Ebu Paulo'a Iesu hariḡa zu Iesu'a rudanadu bare ḡabodirote'e rae furenitotene, vaze nu'a 'ahige reiro, raena'a, "Ḡoe'a fu'a vazeḡa 'adi nagini reihi ra'ohe?" Ebu hena, nu'a raena'a, "Badi'a 'ahoga nu rae furene'e gaogi." reiro.

19 Ebu ze Paulo tutunadu Areopago maḡano kanisoro azaḡa nu'onu'o haba'a onamiro. Ebu zeḡe'a nina'a, "Ḡae'a rae furene'ete'e ihoreḡa iziga 'adi'e nagini, eme ura ederihi ra'ohe,

20 mazaḡa emeḡe teḡao ibite mene hune zu igirote'e hariḡa 'ahoga rae furene'ohe. E'ano'o ani huga'e nagini, eme ura ederihi ra'ohe."

21 Mazaḡa Atena azaḡa, zu haba 'ahoga 'ahoga azaḡa e'ea radiu'ete'e haḡai'e 'ahiguḡa. Zeḡe nidu'a, zeḡe radiu tauḡe'ena'a, ihore iziga ḡoeroga zu egoga da'o uratiro.

22 Ebu Paulo'a Areopago kanisoro azaḡa zamao edanadu ḡoeriro, raena'a, "Atena azaḡa, e za horozatene, 'ahige zamareha. Za'e badi'a ḡehaḡa kurano hau'ete'e azaḡa.

23 Mazaḡa eḡe'a zae neo ragavatene, zae'a kurano hau'ete'e ḡauḡa ḡehaḡa horoneha. E'e zamaḡano dibu'o fataḡano ḡoere 'ahoga mirihoga horoneha, raena'a, "EME AḠU'A BADI'AḠA VEIZE". Za aḡu'a badi'aḡa mazao kurau'ohe. E'ano'o eḡe'a Badi'a a'e iniu rae furenihhi ra'ohe.

24 Badi'a ani, haba zu e'e zamaḡano radiu'ete'e ḡauḡa nidu'a haḡairo. Ani'e Zuhi'a Boro, adure zu raha zuhi'ani'ohe. 'Ahine dibu'o neḡa zamaḡano mene radiu'ohe. A'e vaze'a 'evore hina ogorarote'e neḡa.

25 Ane huga'e ḡabone, ḡabone iriga zu ḡau nidu'a vaze nidu'a zini'ete'e Badi'aḡa. E'ano'o ane mazao'e ferene'ete'e ḡauḡa o'o'a. Vaze'a ane veize ḡau 'ahoga mene haḡao ha'uma.

26 Badi'a ani, vaze tibuhuga haḡaadu, aniono'o haba 'ahoga 'ahoga azaḡa nidu'a haḡairo, vaze'a haba nidu'a zamaḡano radoga veize. Ebu zeḡe'a radi'uma madaḡa rae tiro, zu radi'uma haba'a ḡonanēḡa haḡairo.

27 Badi'a'a 'ougirota'a'e, vaze'a Badi'a vaḡoga veize, ebu inare vaḡadu Badi'a hidoga veize. Rehano huga'e ani'e emeḡe nidu'a mazaono'o mene faḡa.

28 Mazaḡa eme ane ḡabone zamaḡano ḡabode oname'ohe, ebu hagare'ohe, ebu radiu'ohe. Zae bo'aḡano bada garahe'ete'e vazeḡa 'ahogani'a 'ahige trote'e teige, raena'a, "Emeḡe zuni ane mariga."

29 Eme Badi'a ene 'ahine, Badi'a huga'e golo (gold) ga siliva (silver) ga hadi hina vaze'a zamaradu haḡae'ete'e ḡauḡa teite idaḡa rae mene zamari'uma.

30 Ibite bone, vaze aḡu'a 'ahine, 'uguḡa haḡaiḡa haḡaidote'ea, Badi'a ani ḡiaze modido. Rehano izidi'e haba nidu'a zamaḡano radiu'ete'e azaḡa nidu'a ane'a zi'ohe. 'Zamaze ḡihuno'i'

31 Mazaḡa ani'e haba nidu'a zamaḡano radiu'ete'e azaḡa ibi duduḡano kotazite'e madaḡa rae tiro. Ebu kota ibito ha'uma vazeḡa zuni ohoniro. E'e vazeḡa'e ani'a runeono'o bare ḡaboniro. 'Ouge'ena'a, Iesu'e hube hune vaze nidu'a kotazi'uma rae fureniro."

32 Paulo 'ize ḡoere onamihi ra'enogano, Atena azaḡani'e, rune vazeḡani'a bare ḡabodirote'e ḡoe'a igirotene, vaze nu'e Paulo eḡofo haro. U vaze nu'e 'ahige reiro, raena'a, "E'e hariḡa'e nougine vesu'u bare igi'uma."

33 Paulo'e e'e igirotene, ḡoe'a nema'o 'uadu, kanisoro azaḡa mode iḡuniro.

34 Rehano vaze nu'e Paulo teite 'auḡadu, Zuhi'a Boro mazao fiuro. E'e zamaḡano'e, Areopago kanisoro vazeḡa 'ahoga, niḡa Dionusio, zu roḡae 'ahoga, niḡa Damari, ebu vaze ḡehaḡa zuni.

18

Paulo Korinto neĝano

¹ E'e enogano, Paulo ani Atena neĝa modadu, Korinto neĝa onamiro.

² E'ea Iuda vazega 'ahoga, niĝa Akula hidiro. Ani'e Ponto haba'a vazega. Itali haba'anono'o inuga Priskila teite Korinto neĝa onaadu, mada nu da'o radiro, mazaĝa Roma zuhi'aĝa, niĝa Klaudio'a, "Iuda azaĝa'e nidu'a Roma neĝanono'o vaĝino'i!" rae ziro 'ahine. Ebu Paulo ani, ze ĝiazi' onamiro.

³ Paulo zu zeĝe moni gauĝa'e tiba: taruha ogone'ete'e faraiĝa rafaĝa 'aune turinido. E'ano'o Paulo'e zeĝe teite radadu gaudivo.

⁴ Ebu ani'e Bana Madaĝa madaĝa nidu'a, Iuda azaĝa kuru neĝano haramido, ebu Iuda zu Giriki azaĝani'a Zuhi'a Boro mazao fioga veize inare ĝoerido.

⁵ Silasi zu Timoteo'a Makedonia haba'anono'o onairotene, Paulo ani, mada nidu'a haramo moneo da'o gaue hunido, ebu Iuda azaĝa mazao "Iesu'e Keriso." rae doĝo'ani furenido.

⁶ Rehano ze Paulo haramo 'ue ĝoerinu, zu ĝoere sau'a hina roninutene, ani'e dabuaĝa zu'izu'inadu ziro, raena'a, "Za ire roga diuĝo'idene, a'e zae sau'a u'ano ro'i! E'e aduga'e eĝe mazao o'o'a. E izidiono'o'e onamadu, Iuda mene azaĝa mazao harami'uma."

⁷ Ebu ani, Iuda azaĝa kuru neĝa modadu, vase niĝa Titio Iusito, ani ne onamiro. Ani'e Badi'a kurano haudote'e vazega. Ani ne'e Iuda azaĝa kuru neĝa genaĝano.

⁸ Iuda azaĝa kuru neĝa ibitohau'ete'e vazega'e niĝa Krisipo. Ani zu neĝano radiudote'e azaĝa nidu'a Zuhi'a Boro mazao fiuro. Korinto neĝa azaĝa ĝehaĝa zuni Paulo haramo egadu, Zuhi'a Boro mazao fiuro ebu bapatizo meiro.

⁹ Ohere 'ahogano, Zuhi'a Boro'a iĝunao Paulo niro. "Ago rihano'i! Rehano 'ize haramo onamo'i! Hebe'o ago 'ue rado'i!

¹⁰ Mazaĝa e'e ĝae teite radiu'ohe. Vaze 'ahogani'a zuni sausau'oga veize mene agato ĝani'uma, mazaĝa ne 'adao'e eĝe none re'uma azaĝa ĝehaĝa."

¹¹ E'ano'o Paulo'e Korinto neĝano muri tiba zu bato fu'o tiba fare (6) radadu, Badi'a ĝoere ihozido.

¹² Vaze 'ahoga, niĝa Galio, ani'a Akaia haba'a gavanaĝa reirote'ea, Iuda azaĝani'a tiburanadu, Paulo obone tiro, ebu kota haba'a tutune onamiro.

¹³ Ebu raena'a, "Vaze 'adi'e, vazevaze'a Badi'a mazao kuranoga veize, zamaze au'ohe. Badi'a 'ahoga mazao kurau'eta'a'e, Roma azaĝa goro."

¹⁴ Ebu Paulo'a ĝoerihhi ra'enogano, Galio'a Iuda azaĝa ziro, raena'a, "Ego'i! Iuda azaĝa! Vaze 'ahogani'a goro vari'ifo, ga haĝai sau'a boro haĝaifone, eĝe'a ĝoereze ego zinifo.

¹⁵ Rehano za'e Iuda azaĝa mone ĝoe'a ga niĝa ga goroĝa nunu moneo ta'irote ĝo'ano'idene, zae da'o ĝo'ane faino'i! E'e 'uguĝa kotaĝa mene haĝai'uma."

¹⁶ Ebu Galio'a kota haba'anono'o tuĝuze buziro.

¹⁷ Ebu zeĝe nidu'a, Iuda azaĝa kuru neĝa ibitohau'ete'e vazega, niĝa Sositene obone teadu, kota haba'a 'usiĝano bouniro. U Galio'e ĝiane re'ore'iro.

Paulo'a Korinto neĝanono'o Antioka neĝa bare onamiro

¹⁸ Paulo'a Korinto neĝano 'ize mada ĝehaĝa radirote'e enogano, Zuhi'a Boro mone azaĝa muhizadu, Suria haba'a ruhau onamiro. Priskila zu Akula'a ĝatine onamiro. Paulo'e 'ize 'izema ruhanogano, Kenekrea toĝatoĝaĝano iguĝa vari'iro, mazaĝa ani ibite Badi'a mazao kuranadu, ĝoere rinede tirote'e zamaĝano radiunu 'ahine.

¹⁹ Ze Efeso neĝano feurirotene, Priskila zu Akula'e e'ea ohoze modiro, u ani'e Iuda azaĝa kuru neĝa diuĝadu, Iuda azaĝa teite hari manoga ĝo'aniro.

²⁰ Ze'e Paulo'a zeĝe teite e'ea faĝa radoga uminiro rehano, ani mene mae ĝihiniro.

²¹ Rehano ani muhize iḡune'ena'a, 'ahige reiro. “Badi'a'a uratine, zae vaḡe bare onai'uma.” Ebu ani Efeso neḡano feurirotene, Ierusalemā neḡa onamadu, ekalesia azaḡa teite hido titiro, ebu bare Antioka neḡa onamiro.

²² Paulo'a Kaisarea neḡano feurirotene, Ierusalemā neḡa onamadu, ekalesia azaḡa teite hido titiro, ebu bare Antioka neḡa onamiro.

Paulo'a haba faḡano harame ragavirote'e uḡiduḡa

²³ Paulo ani, mada mene ḡehaḡa Antioka neḡano radirote'e enogano, e'eano'o iḡunadu, Galatia zu Ferigia haba'ano neḡa 'ahoga 'ahoga onamiro. Ebu Zuhi'a Boro tahi'a tahi'a nidu'a inaraziro.

²⁴ U Iuda vazeḡa 'ahoga, niḡa Apolo, ani Efeso neḡa onairo. Ani'e Alesandria neḡa vazeḡa. Ani faifairu ḡoere'ete'e vazeḡa zu buka zaḡoḡa zuni faine ederoga.

²⁵ Zu Zuhi'a Boro ibi fairu ederirote'e vazeḡa, ebu zama nidu'a hanadu inare ḡoerido zu Iesu hariḡa hugano da'o ihozido. Rehano Ioane'a bapatizozirote'e da'o edeḡa.

²⁶ Apolo ani Iuda azaḡa kuru neḡano mene rihau'ena'a ḡoeriro. Rehano Priskila zu Akula'a ḡoe'a igirotene, neze tutune onamadu, Badi'a ibi huga faifairu ihoniro.

²⁷ Ebu Apolo'a Akaia haba'a onamihi reirotene, Zuhi'a Boro mone azaḡani'a inara ḡoe'a haro. Ebu Akaia haba'ano Zuhi'a Boro tahi'a tahi'a veize so'a mirihe tuḡuriro, zeḡe ani'a onamite'ea mae ḡihinoga. Apolo'a e'ea feurirotene, Badi'a'a ḡahunone manōḡa zenadu, Zuhi'a Boro mazao fidote'e azaḡa borofe ihoze danazinu.

²⁸ Mazaḡa ani'a buka zaḡoḡanono'o “Iesu'e Keriso” rae ihoze'ena'a, Iuda azaḡa teite hunio ḡihau ḡo'anadu buziro.

19

Paulo Efeso neḡano

¹ Apolo'a Korinto neḡano radiunute'e madaḡano, Paulo ani maḡa haba'a tihitihine onamadu, Efeso neḡano feuriro. E'ea Zuhi'a Boro tahi'a nu hidadu,

² ḡadiziro, raena'a, “Za, Iesu mazao firote'e zamaḡano, Vine Zaḡoḡani'a zae vaḡe ovairo hehe?”

Ze naenaenina'a, “Mene! Eme, Vine Zaḡoḡa ra'ete'e zuni mene igiro.”

³ E'ano'o Paulo'a ḡadizena'a, “Za naḡi bapatizo meiro?” reirotene, ze'a naenaenina'a, “Ioane bapatizo meiro.” reiro.

⁴ Paulo'a raena'a, “Ioane'a bapatizozirota'a'e, zae'a zamaze ḡihunadu, haḡai sau'a modoga. Ebu ani zina'a, 'Eḡe ḡaruna onaite'e vazeḡa mazao fio'i! A'e Iesu.' rae reiro.”

⁵ Ze ḡoere e'e igirotene, Zuhi'a Boro Iesu niḡano bapatizo meiro.

⁶ Ebu Paulo'a 'evo'a zeḡe rana tirotene, Vine Zaḡoḡani'a zeḡe vaḡe ovairo, ebu ze ago 'ahoga 'ahogano ḡoeriro, ebu Badi'a'a ihozirote'e ḡoe'a rae fureniro.

⁷ E'e zamaḡano'e, ohoze gaubanana zu aheu fare (12) heuḡani'a radiro.

⁸ Ebu Paulo ani, Iuda azaḡa kuru neḡa diuḡadu, e'ea bato uḡidu inare haramido. Ebu Badi'a'a zuhi'azite'e ḡoe'a Iuda azaḡa teite ḡihau ḡo'aniro, zeḡe zuni Iesu mazao fioga veize.

⁹ Rehano Iuda azaḡa nu'e, teḡa riranadu, Paulo ḡoere hezaho haro, ebu vaze ḡehaḡa ubumao Zuhi'a Boro ibi sausaune ḡoeriro. E'ano'o Paulo'e Iuda azaḡa kuru neḡa mode buanadu, Zuhi'a Boro tahi'a tahi'a zamaze onamiro. Ebu vaze 'ahoga niḡa Turanu, ane'a ihoze'ete'e neḡa onamadu, mada nidu'a e'ea ḡo'ane ihozido.

¹⁰ 'Ouge haḡae onamoo, muri aheu meiro. E'ano'o Iuda azaḡa zu Giriki azaḡa Asia haba'ano radiu'ete'e'a nidu'a, Zuhi'a Boro ḡoere igiro.

Sikeva ubuga duḡuru'a vine sau'a hegone bune nuriro

¹¹ Badi'a ani, Paulo gauono'o gigi'a haḡaiḡa iḡaiḡa mene horone'ete'e haḡaido.

¹² Vaze nu'e, Paulo'a odohe raudote'e mukoḡa zu vidau gaudote'e dabuaḡa afa'a madu, ugi azaḡa ranao tidotene, ugize'a manorido, zu vine sau'ani'a buaudo.

¹³ U Iuda azaḡa nu haba 'ahoga 'ahogano ragave'ena'a, vaze mazaono'o vine sau'a hegoze buze'ete'e'a, ze Zuhi'a Boro Iesu ni rae nuriro. Ze vine sau'a zinu, raena'a, "Iesu ni, Paulo'a rae haramete'e'e, e'e niḡano ḡa'ohe. Vaze mazaono'o buano'i!" rae reiro.

¹⁴ Dibu'o hau'ete'e boro 'ahoga, niḡa Sikeva, ane ubuga fu'o zu aheu fare (7) zuni e'uge haḡairo.

¹⁵ 'Ougirotene, vine sau'ani'a naenaezina'a, 'ahige reiro. "Iesu eḡe edeḡa, zu Paulo eḡe edeḡa, u za'e iniu?"

¹⁶ 'Ouge radu e'e vineḡa sau'ani'a radiu'ete'e vazeḡani'a, zeḡe rana rafatiro, ebu ani inara'e zeḡe teite mene idaḡa 'ahine, zeḡe nidu'a raharahaziro. E'ano'o tahi'a tahi'a'e firina zu ahirize ruau'ena'a, neonono'o ferau buaro.

¹⁷ Efeso neḡano Iuda azaḡa zu Giriki azaḡani'a e'e hariḡa igirotene, zeḡe nidu'a ḡiḡaroziro, ebu Zuhi'a Boro Iesu ni nigune ḡihiniro.

¹⁸ Ebu Zuhi'a Boro mazao firote'e azaḡa ḡehaḡani'a onaadu, aneane haḡai sau'a rae fureniro.

¹⁹ Nabone azaḡa ḡehaḡa'e zeḡe murava bukaḡa odohe onaadu, vaze nidu'a ubumao hufi haoniro. Hufi haonirote'e bukaḡa naeḡa nidu'a me'ode nu'onirotene, siliva moniḡa 50,000 reiro.

²⁰ 'Ouge'ena'a, Zuhi'a Boro ḡoere'e gigi'eita bororu onamiro zu inare onamiro.

Efeso neḡano hara boro'a fureraro

²¹ Efeso neḡano 'uguḡani'a furerarote'e ḡarugano, Vine Zaḡoḡani'a Paulo ibito hanadu, ani Makedonia zu Akaia haba'a onami'udu'u, Ierusalem neḡa onami'uma rae zamariro, ebu raena'a, "Ierusalem neḡa onamite'e ḡarugano, Roma neḡa zu onami'uma." reiro.

²² E'ano'o Paulo'e, ane dana vazeḡa aheu, Timoteo zu Erasto Makedonia haba'ano ibite tuḡuziro, u ani'e mada nu Asia haba'ano radiunu.

²³ E'e madaḡa heuḡano, Efeso neḡano aduga boro'a Zuhi'a Boro Ibi mae ḡihine'ete'e azaḡa moneo fureraro.

²⁴ E'e haḡaiḡa'e 'ahige fureraro. E'ea vaze 'ahoga, niḡa Demetrio'a radiunu. U Efeso roḡae badi'aḡa niḡa'e Atemisi*. Demetrio'e, siliva hina e'e badi'aḡa dibu'o neḡa kobefe idane haḡae'ete'e gauḡa odohe durido, ebu tahi'a ḡehaḡani'a ane 'u'uḡano gauadu, moni boro meido.

²⁵ Demetrio'e, ane gau azaḡa zu ane gau heuḡa haḡae'ete'e azaḡa nu'ozadu ziro, raena'a, "Nego, zae edeḡa, eme'e gau 'adi haḡaadu moni boro ma'ohe.

²⁶ Za, Efeso neḡano zu Asia haba'a nidu'a zamaḡano Paulo'a vaze ḡehaḡa zamaze anadu, tutuze ve'ozirote'e horoniro, zu igiro. Ani raena'a, "Evore hina haḡae'ete'e badi'aḡa'e mene badi'a.' ra'ohe.

²⁷ Nougine eme gau niḡani'a sauta'uma, zuni Atemisi, roḡae badi'aḡa boro, ane dibu'o neḡa zuni vaze'a huga o'o'a re'uma. Zu roḡae badi'aḡa, ani niḡa ḡihi'a ra'ete'e'a dauḡi'uma. Asia haba'a zu haba 'ahoga 'ahogano vaze nidu'a'a kurano hau'e rehano, 'ougi'uma."

²⁸ Nu'orarote'e azaḡani'a e'e igirotene, maḡune rudaro ebu houna'ena'a, "Efeso azaḡa roḡae badi'aḡa, Atemisi'e niḡa boro bagaḡa!" reiro.

²⁹ Ebu Efeso neḡa azaḡa nidu'a'a houna'adu harae ḡuzuhe huniro. Ebu Makedonia haba'anono'o Paulo ḡatine onairote'e azaḡa, Gaio zu Aristako, ze oboze teadu, ahase'ena'a, zeḡe nidu'a Efeso nu'onu'o haba'a idaḡa dure diuḡiro.

* **19:24** E'e badi'aḡa'e huga ḡehaḡa haḡai'uma badi'aḡa rae zamariro.

³⁰ Paulo ani, vase gūguvaḡa ḡorezihi radu zeḡe ḡunuḡano diuḡihi reiro rehano, Zuhi'a Boro tahi'a duḡuru'a garariro.

³¹ Zuni Asia haba'a gavamanio gaue'ete'e azaḡa nu'e Paulo vase. Zeḡe zuni umide ḡoere tuḡurena'a, "Nu'onu'o haba'a ago diuḡo'i!" reiro.

³² Ebu Efeso nu'onu'o haba'ano'e, vase gūguvaḡa nidu'a harae ḡuzuhido. Ze ḡoere 'ahoga 'ahoga rae houna'ido, rehano e'e zamaḡano vase ḡehaḡa'e aḡu'a, nagini u'ano diuḡirota'a'e.

³³ Iuda azaḡa nu'a, vase 'ahoga, niḡa Alesana, ani vase gūguvaḡa zamao duine moneneadu, nouḡi'uma rae ihoniro. Ane'a e'ea edarotene, hara'a zuhutanoga veize 'evo'a ḡihiniro, ebu vase gūguvaḡa ḡorezihi reiro.

³⁴ Rehano Alesana'e Iuda vaseḡa. Vase gūguvaḡani'a e'e ederirotene, ze nidu'a ago tibano huau'ena'a, "Efeso azaḡa roḡae badi'aḡa Atemisi'e niḡa boro bagaḡa!" reiro. ḡoere tiba e'e da'o barebare rae harae onamo, mada aheu (2 hours) meiro.

³⁵ Ne gavamaniḡa veize seketeri gauḡa haḡae'ete'e vaseḡa 'ahogani'a vase gūguvaḡa hara garariro, ebu zeḡe nidu'a sifu radirotene, ani zina'a, "Efeso azaḡa, vase nidu'a edeḡa, Efeso neḡa'e roḡae badi'aḡa boro Atemisi dibu'o neḡa taufe radiu'ohe, zuni Atemisi iraḡa hadiḡa adureono'o ovairote'e zu taufe'ohe.

³⁶ E'ebano'o Efeso azaḡani'a 'ouge'eta'a'e, haḡai hugahuga. E'ano'o za ago harao'i! ḡurizabuo ḡau 'ahoga ago haḡae tauḡo'i!

³⁷ Za vase aheu 'adi zamaze onaa rehano, ze emeḡe kuru neḡano ḡau 'ahoga mene ḡonotaneha, zu emeḡe roḡae badi'aḡa niḡa mene sausaune ḡoereha.

³⁸ Demetrio zu ane gau tiba azaḡa'e vase 'ahoga 'utihi reine'e, kota onamine manōḡa. Kota'e boha'a, zu e'ea gavana azaḡani'a radiu'e 'ahine, e'e haba'ano ḡoere aduga ane mazao ri'inine manōḡa.

³⁹ Ga zae mazao ḡoere 'ahoga e'e reine, Efeso gavamani goroḡano ne azaḡani'a nu'oru'ete'e zamaḡano ḡo'anine manōḡa.

⁴⁰ Eme'e, izidi 'ada harae ḡuzuhate'e haḡaiḡa u'ano, nouḡine'e gavamani azaḡani'a emeḡe rana aduga ti'uma. Eme'a haraata'a'e mazaḡa o'o'a 'ahine, eme'e emeḡe moneo ḡoeroga mene idara'uma.

⁴¹ Ani 'ouge ḡoeradu, vase gūguvaḡa tuḡuze ḡouriro.

20

Paulo'a Makedonia zu Giriki haba'a onamiro

¹ Efeso neḡano harae ḡunuḡunirote'e'a hauḡirotene, Paulo ani Zuhi'a Boro tahi'a tahi'a huze nu'ozadu, inara ḡoe'a ziro, ebu "E'e radihi!" radu, Makedonia haba'a onamiro.

² Ani e'e haba'ano oname'ena'a, Zuhi'a Boro mone azaḡa inara ḡoe'a ḡehaḡa ziniro. E'ebu'u Giriki haba'ano feuriro.

³ E'ea feurirotene, bato uḡidu radiro. E'e enogano Suria haba'a ḡasi hina onamihi reirotene, Iuda azaḡani'a Paulo matihi radu neneḡani'ete'e igiro 'ahine, ani zamaradu, "Makedonia mone onamadu bari'uma." rae reiro.

⁴ U ane teite oname'eta'a'e, Berea neḡa vaseḡa, niḡa Sapatero, ani'e Puro ubuga, ebu Tesalonika neḡa azaḡa'e nize Aristako zu Sekundo, ebu Derebe neḡa vaseḡa'e niḡa Gaio, ebuni Timoteo, ebu Asia haba'a azaḡa'e nize Tukiko zu Torofimo.

⁵ Ze'e ibite iḡunadu, Toroa neḡano guhifiro.

⁶ U eme'e Beredi Mene Menoga Au'ete'e Muiḡa haḡairote'e enogano, Filipi neḡanono'o ḡasio ruhau onamiro, ebu mada fu'o (5) ruhau onamadu, Toroa neḡano guhife'ete'e azaḡa teite 'auḡiro, ebu e'ea mada fu'o zu aheu fare (7) radiro.

⁷ Satadei ḡorava uḡano, eme Zuhi'a Boro zamare'ete'e ogomuḡa au tiburanoga veize nu'oraro. E'e zamaḡano Paulo'a harama onamoo, ohere nemanema reiro. Mazaḡa irarine, muhize iḡuni'uma 'ahine.

⁸ Eme hitaga neḡano nu'oru radiro. E'e zamaḡano'e ihure ḡehaḡa agane tiro.

⁹ U ohoze tahi'aḡa 'ahoga, niḡa Iutiko'a marama rana ehore radiunu. Paulo'a harama 'au'aune onamirotene, ani baze rudaro. Baze rudarote'e zamaḡano, ane huga ne hitaga uḡiduḡanono'o uitadu, rahao bua' ovoiro, ebu zeḡe'a mae ḡihinirotene, rudanoga horoniro.

¹⁰ Rehano Paulo'a ovaradu ane rana ḡuḡuriro, ebu afunadu 'ahige reiro. "Ago zamaro'i! Ani ḡaboga!"

¹¹ Ebu Paulo ani hitaga neḡa bare itadu, Zuhi'a Boro zamare'ete'e berediḡa zeḡe teite au tiburaro, ebu ḡoere onamo, irarirotene, iḡuniro.

¹² Nu'onu'o azaḡa'e ohoze tahi'aḡa ḡabodate'e zamahu onamiro, ebu matu'u boro haḡairo.

Paulo'a Toroa neḡanono'o Mileto neḡa onamiro

¹³ Paulo ani Aso neḡa u'a gabao onamiro. U eme'e ani'a efadu, ḡasi hina ibite e'e neḡa onamiro, ebu eme ani e'eabu'u ḡasio mae ufi'uma reiro.

¹⁴ Ebu Paulo'a Aso neḡano emeḡe teite 'auḡirotene, ḡasio ofadu, Mitulene neḡa ruhau onamiro.

¹⁵ E'eano'o bare ruhau onamo, irarirotene, Kiosi 'umuḡa uhiḡano vitaro. Ebu ruhau onamo, moḡa madaḡano Samosi 'umuḡano feuriro. Ebu e'e moḡanobu'u Mileto neḡano feuriro.

¹⁶ 'Ouge ruhau onamirota'a'e, Paulo'e Asia haba'ano mada'a hauḡoga mene uratadu, Efeso neḡa'e ruhau vitini'uma reiro. Ani ura'e, Pentekosi madaḡa 'izema mougano, Ierusalem neḡano feuroga radu ḡarihe ḡarihiro.

¹⁷ Rehano Mileto neḡano feurirotene, Paulo'a Efeso ekalesia vaze boroboro veize ḡoere tuḡuriro, ane vaḡe onaoga raduni.

¹⁸ Ze onairotene, Paulo'a ḡoreziro, raena'a, "Zae huga edeḡa, eḡe'a Asia haba'a diuḡirote'e madaḡa ḡadaheḡanono'o onao izidi, mada nidu'a, zae teite nouge nouge radiunuta'a'e.

¹⁹ E Zuhi'a Boro tuḡure haḡaidote'e zamaḡano, vaḡute'ena'a zu nihe vuḡa sone'ena'a gaido. Zu Iuda azaḡa nu'a uḡuhihi radu, eḡe mazao haḡai sau'a sau'a haḡaido rehano, rinede gaido.

²⁰ Ebu danazi'uma ḡoe'a nidu'a rae furenido, zu hunio ga ane ane neo ihoze ragavido.

²¹ Ebu Iuda azaḡa zu Iuda mene azaḡa mazao hari tiba hina da'o harama hunido, raena'a, 'Haḡai sau'a modadu Badi'a vaḡe onamo'i, ebu Zuhi'a Boro Iesu mazao fio'i'!

²² Ebu ḡiano'i! Vine Zaḡoḡani'a tuḡutuḡuhadu, Ierusalem neḡa oname'ohe. Rehano e aḡu'a, de'ea nagini'a eḡe mazao furera'uma.

²³ Eḡe'a ragave'ete'e neḡaneḡano Vine Zaḡoḡani'a dehene ihi'eta'a'e, 'E'e ḡu'ano ohohi'uma, ebu aduga hidi'uma.'

²⁴ E'e 'ouge ḡabonehe modine zuni idaḡa rehano, Zuhi'a Boro Iesu'a inirote'e ibiḡa oname hauḡine, zu gauḡa haḡae hauḡine manoḡa. A'e Badi'a'a manoḡa vaze ḡahunu zini'uma hariḡa manoḡa rae furene'ete'e.

²⁵ E zae bo'aḡano Badi'a'a vaze zuhi'azi'uma hariḡa harama ragavido. ḡiano'i! Izidi e edeḡa, zae nidu'a iraha mene bare horoni'uma.

²⁶ E'ano'o eḡe'a izidi 'ada rae furene'ohe. Zae'a ḡabone ibiḡa daunine zuni, e mene debahi'uma,

²⁷ mazaḡa Badi'a'a zae'a haḡaoga urate'ete'e ḡoe'a nidu'a rae fureno ziniro.

²⁸ E'ano'o gāe gāe'a gāe bare dugu'e'eno'i, zu ekalesia azağa nidu'a duguze'eno'i! Ze'e Vine Zağoğani'a 'evorezeo tiro, zae'a gīaze'enoga radu. Ebu mamoe narine'ete'e teige, Badi'a ekalesia azağa narizo'i! Ze'e Badi'a'a ubuga ru hina meirote'e azağa.

²⁹ E edeğa ege'a muhizite'e enogano, ġuriro haramo vazega 'ahoga 'ahogani'a agire ġuniğa teige zae bo'ağano diugi'uma, ebu ġaboneze manoga sausaune huni'uma.

³⁰ Zuni zae bo'ağanono'o vase nu'a iğunadu, huga goe'a ve'one ihozi'uma, ebu Zuhi'a Boro tahi'a tahi'a zamaze a'uma, zege hegotoga veize.

³¹ E'ano'o dugu'e'eno'i! Ege'a muri uğidu zamağano madai zu ohere nidu'a nihe vuğa sone'ena'a, zae zae ihozidote'e zamare'eno'i!

³² E izidi za'e Badi'a 'evorao ti'ohe, zu Badi'a ġahunone manoga goe'a zae mazao mode'ohe, danazoga veize. Ebu e'e goe'ani'a ibito zini'uma, ebu za'e Badi'a'a inahe meirote'e azağa nidu'a teite ġahugoneğa manoga me'uma.

³³ E, zae teite radiunute'e madağano, monize zu dabuaze veize mene kanaudo.

³⁴ Zae huga edeğa, e 'evorehe aheu 'adi hina gauadu, ege zu ege teite rau'ete'e azağa veize nagini'a ferefe'ete'e hoitido.

³⁵ Ebu ġabonehe nidu'a zamağano, inare gauadu ġau'a fereze'ete'e azağa danazido, zae'a ġiane imanoga. Zu Zuhi'a Boro Iesu Ane Hugani'a 'ahige reiro, 'Ġau vase mazao ġahuge'ete'e hağaiğa'e vase mazaono'o ma'ete'e hağaiğa vitinoga. Ġahuge'ete'e vazega'e Badi'a'a manoga boro ha'uma.' Za e'e goe'a zamare'eno'i!"

³⁶ Paulo ani goere hauğirotene, obenağa hina tuğadu zege nidu'a teite Badi'a mazao kuraro.

³⁷⁻³⁸ Ebu ze nidu'a nianadu, 'unuğano ahaini'ena'a fura'iniro. Ze zamaze are rudaro, mazağa Paulo'a zina'a, "Za'e iraha mene bare horoni'uma." reiro 'ahine. Ebu Paulo ġatine ġasio ohoni' onamiro.

21

Paulo'a Ierusalemā neğa onamiro

¹ Eme, Efeso ekalesia boroboro teite uhiu hauğirotene, ġasio tiradu Koso 'umuğa roğoroğe onamiro. Ebu baze irarirotene, Rodo 'umuğa ruhau onamiro, ebu hena Asia haba'ano Patara neğa ruhau onamiro.

² Ebu e'ea, Foinike haba'a onami'uma ġasiğa horonirotene, e'e ġasiğano tiradu iğuniro.

³ Ebu onamo Kupro 'umuğa haninirotene, eda'e moneono'o ruhau vitanadu, Suria haba'a u'a ruhau onamiro. Ebu Turo neğano hebetiro, mazağa ġasi'e e'ea tohe ruruni'uma 'ahine.

⁴ U eme Zuhi'a Boro tahi'a tahi'a vağadu, fura tiba zege teite radiro. Ebu e'e azağa, Vine Zağoğani'a ihozadu, Paulo bare bare garariro, raena'a, "Ierusalemā neğa ago ito'i!"

⁵ Rehano iğuni'uma madağa meirotene, bare 'aune onamiro. E'ano'o Zuhi'a Boro tahi'a tahi'a'e inudeze zu enezeta, ġatife ne ġutu'ağano tuğufi' ovoiro. Ebu e'ea emeğe nidu'a hesao obenafe hina tuğadu kuraro.

⁶ Eme zege teite uhiu hauğirotene, ġasio tiriro. U ze'e bare ne onamiro.

⁷ Eme Turo neğanono'o 'aune ruhau onamo, Tolemaia neğano hebetiro. A'e emeğe ruhu ġonaga. Ebu e'ea Zuhi'a Boro mone azağa teite matu'otite goeradu mada tiba zege teite radiro.

⁸ Irarirotene, eme odao onamo, Kaisarea neğano feuriro. Ebu hari manoga haramo'ete'e vazega 'ahoga, niğa Firifo neo radi' onamiro. Ani'e Ierusalemā ekalesia azağani'a vase fu'o zu aheu fare (7) inahe meirote'e vazega 'ahoga.

⁹ Ani aboğa nogobağa ġazağa (4). Ze Badi'a'a goere zenadu rae furenido.

¹⁰ Eme Kaisarea neġano mada ġehaġa 'ai radirotene, Iuda haba'anono'o peroveta vazegħa 'ahoga niġa Agabo'a feuri' ovairo.

¹¹ Ani emeġe vaġe onaadu, Paulo kiba'i ga bereta meiro, ebu e'e hina ane'a bare 'evo'a zu odaġa ogoranadu, 'ahige reiro. "Vine Zaġoġani'a 'ahige ra'ohe. 'Kiba'i 'adi vazegħa'e, Iuda azaġa Ierusalemema neġano radiu'ete'e'a 'ahige ogoru ti'uma, ebu Iuda mene azaġa 'evorao ri'ini'uma.' "

¹² E'e igirotene, eme, Paulo teite raudote'e azaġa zu e'ea radirote'e azaġani'a "Ierusalemema neġa ago ito'i!" rae Paulo uminero.

¹³ Rehano Paulo'a raena'a, "Za nougadu niau'ena'a, e zama zorene'ohe? Zuhi'a Boro Iesu niġa u'ano Ierusalemema neġano ġu'ano ohohoga idaġa, zu rudanoga zuni idaġa. E zamahe haneha."

¹⁴ Eme ani gararo ġizirotenne, e'ea modiro, rehano 'Zuhi'a Boro mazao mode'ohe!' rae reiro.

¹⁵ 'Ouge mada nu radirote'e enogano eme, Paulo zu ane teite rau'ete'e azaġa, tohefe ruhinaadu, Ierusalemema neġa itiro.

¹⁶ Kaisarea neġanono'o Zuhi'a Boro tahi'a nu zu eme teite itiro, ebu Ierusalemema neġano Nasona neo radifine tutufe onamiro. Ani Kupro vazegħa, zu amahi Zuhi'a Boro tahi'a rae onairo.

Paulo'a Iakobo ġiani' onamiro

¹⁷ Eme Ierusalemema neġano feuri' itirotenne, Zuhi'a Boro mone azaġani'a matu'e'ena'a mae ġihifiro.

¹⁸ Irarirotenne, Paulo zu emeġe nidu'a'e Iakobo ġiani' onamiro. Ierusalemema ekalesia azaġa boroboro nidu'a zuni e'ea.

¹⁹ Paulo ani zeġe teite hide ġoretite hauġirote'e enogano, ane gau zamaġano Badi'a'a Iuda mene azaġa mazao haġairote'e haġaiġa nidu'a fairu doġo'ani rae fureno ziniro.

²⁰ Ze e'e igirotene, Badi'a niguniro. Ebu Paulo nina'a, "Nego! Ġae edeġa, Iuda azaġa'e ġehaġa bagaġani'a 'ai Iesu ni mae ġihineha, ebu zeġe nidu'a Mose goro ġoe'a zu mae ġihine hune'ohe.

²¹ Ze hariġo 'ahige igiro. Iuda azaġa nu'e Iuda mene azaġa bo'aġano radiu'ohe. Ġa'e zeġe mazao 'ahige haramiro. 'Mose goro ġoe'a'e modo'i! Ebu eneze guraġa guraġa ahiri rana iġuri ago haġao'i! Zu Iuda azaġa ibi'a haġaiġa nidu'a modo'i!'

²² Eme nougine manogħa? Ze ġa'a onaata'a'e ederi'uma.

²³ E'ano'o ġa'e emeġe'a ġeite'e haġaiġa haġao'i! Emeġe bo'aġano Badi'a ubumao ġoere riġa rae teadu gore modirote'e ohozeġa ġazaġa 'ada.

²⁴ 'Ahi duġuru Dibu'o Neġa zamaze onamadu, Badi'a ubumao dehera'uma haġaiġa zeġe teite haġao'i! Zu vadinize 'ohanite'e naeġa ġae'a feino zeno'i! 'Ougine, vase nidu'a ederi'uma, hariġo igirotta'a'e mene huga, rehano ġa Mose goro ġoe'a ibiġano oname'ete'e horoni'uma.

²⁵ U Iuda mene azaġa Iesu mazao fie'eta'a'e, eme, zeġe'a haġai'uma haġaiġa so'ao mirihadu tuġuro ziniro, raena'a, 'Guriro badi'aġa mazao ġahunu hanate'e ogomuġa ago ano'i! Zuni 'unuġano harine runedate'e maniġa zu ru'e ago ano'i! Ebu vase 'ahoga ane teite mene hahurate'e vazegħa teite ibi ago ve'ono'i! "

²⁶ Irarirotenne, Paulo ani vase ġazaġa zamazadu dehera'uma haġaiġa zeġe teite haġairo. Ebu dibu'o neġa diuġadu, zeġe'a Badi'a ubumao dehera'uma haġaiġa hauġi'uma madaġa, zu zeġe tiba tiba veize nani'a Badi'a dibu'o hatite'e rae fureniro.

Paulo obone tiro

²⁷ Badi'a ubumao dehera'uma haġaiġa haġae'ete'e furaġa 'ai nariga hauġirote'e madaġano, Iuda azaġa Asia haba'anono'o onairote'e'a, Dibu'o Neġano Paulo horoniro. Ze vase ġuġuvaġa nidu'a tutuze harae iġunadu, Paulo obone tiro.

²⁸ Ebu ġihau ġoere'ena'a, "Isaraela azaġa, danafo'i! Vaze 'adi'e haba'a haba'ano vazevaze ihoze'ena'a 'ahige ra'ohe. 'Isaraela azaġa haġaio ago onamo'i, zu Mose goro ġoe'a modo'i!" Ebu Dibu'o Neġa rae sausaune'ohe. Zu emeġe Dibu'o Neġano Giriki azaġa tutuze zouzadu, haba zaġoġa 'adi sausaune'ohe."

²⁹ Ze 'ouge reirota'a'e, ibite Efeso vazeġa Torofimo'e Paulo teite Ierusalem neġano raunute'e horoniro. Ebu ze 'ane Dibu'o Neġa zamaġano tutune zouniro rae zamariro.

³⁰ Ebu Ierusalem ne azaġa nidu'a harae ġunuġuniro, ebu vaze nidu'a dudu'ohadu, Paulo obone teadu, Dibu'o Neġanono'o ahase buniro. Ebu ibihetaġa nidu'a 'ai zogone hararo.

³¹ Nariga mau rune'ete'e zamaġano, hariġani'a Roma uti vazeġa boro mazao bua' onamiro, raena'a, "Ierusalem ne nidu'a hara'a iri'aveha."

³² Ebu ani zogone uti azaġa ibito zini'ete'e zu uti azaġa zamazadu vaze ġuġuvaġa u'a dure ovoiro. Harairote'e azaġani'a uti vazeġa boro tahi'aġeta onaoga horozitene, Paulo 'ai mene bouniro.

³³ Uti vazeġa boro'a aradu Paulo obone tiro, ebu tahi'aġa tuġuzadu auri adiriġa aheu hina batuniro. Ebu ġadimu'ena'a, "'Adi iniu? Ani nagini haġaeha?" reiro.

³⁴ Ebu vazevaze'a ġuġuva ġunuġano ane ane edeġano ġoere iġuniro. Uti vazeġa boro ani, hara boro 'ahine, nagini u'ano 'ouge'eta'a'e ederoga mene idararo. E'ano'o tahi'aġa zina'a, "Vaze 'adi uti azaġa radone neġa tutune onamo'i!" reiro.

³⁵ Ze tutune onamoo, ne ġora'aġano reirote, vaze ġuġuvaġani'a naenaono'o bounihi reiro 'ahine, ani 'ai herate ġihiniro.

³⁶ Mazaġa vaze ġuġuvaġani'a ani hegote harae'ena'a, "Mau runo'i! Mau runo'i!" reiro.

Paulo'a vaze ġuġuvaġa mazao ġoeriro

³⁷ Paulo ani, uti azaġa radone neġano nariga tutune zounihi ra'enogano, ani'a uti vazeġa boro uminiro, raena'a, "E ġoere nu ġeine idaġa hehe?" Ebu uti vazeġa boro'a zaġuzaġau'ena'a, "'Ahi ġa Giriki ġoe'a edeġa hehe?" rae ġadimaro.

³⁸ "Ġa'e, Izipi vazeġa ibite Roma gavamani teite utitih radu, gorugoru azaġa maġa boro ġazaġa (4000) haba boha'a tutuze onamirote'e vazeġa hehe?"

³⁹ Ebu Paulo'a naenaenina'a, "Mene, e'e Iuda vazeġa. Nehe niġa Taso, Kilikia haba'a zamaġano ne boro. E vaze ġuġuvaġa 'adi ġorezoga rae umi'e'ohe."

⁴⁰ Ebu uti vazeġa boro'a ġoe'a mae ġihinirote, Paulo ani ġora'ao edanadu, vaze'a mene haraoga rae 'evo'a mae ġihiniro. Ebu hara'a dauġe hunirote, Paulo'a Heberu* ġoe'ano ġoreziro.

22

¹ Paulo'a raena'a, 'ahige reiro. "Nego nabudi, eġe'a izidi 'aha eġe moneo zae mazao ġoere'ete'e ego'i!"

² Ani'a Heberu ġoe'ano zeġe mazao ġoerirote'e iġirote, ze sifu hune radiro. Ebu ani raena'a,

³ "E'e Iuda vazeġa. Kilikia haba'ano Taso neġano fureraro, ebu Ierusalem neġano bororaro. Ebu Gamaliela 'u'uġano diuġadu, vouġafe goro ġoe'a riġa huneo ihohido, ebu Badi'a veize inarido, izidi zae'a haġae'ete'e teige.

⁴ Ebu Zuhi'a Boro ibi azaġa sausauzido. Nu'e zimi ruzido. Ohoze zu roġae batuzadu, ġu'a neġano ohozido.

⁵ Dibu'o hau'ete'e ġihi'aġa zu Iuda kanisoro azaġa zuni eġe'a 'ada ra'eta'a'e hube rae re'uma. Mazaġa ze Iuda azaġa Damaseko neġano radiu'ete'e veize miriho ġoe'a tiro. Miriho ġoe'a e'e eġe'a madu Damaseko neġa onamiro, e'ea Zuhi'a Boro ibio oname'ete'e azaġa oboze teadu, Ierusalem neġa tutuze onaadu, aduga zenoga veize.

* **21:40** Heberu ġoe'a'e Iuda azaġani'a ġoere'ete'e ġoe'a niġa.

⁶ Damaseko neġa haniti' onamirotene, madai nemaġano, eġe rana agaġa bagaġani'a adureono'o tabara agara' ovauro.

⁷ E'e rahao higau bauradu, ago 'ahoga igiro, raena'a, 'Saulo, Saulo! Ġa nougadu eġe sausahe'ohe?'

⁸ E ġadinena'a, 'Zuhi'a Boro, ġa iniu?' reiro. Ane'a naenaehina'a, 'E'e Iesu, Nazareta neġa vazegħa.' rae reiro. 'Ġae'a sausahe'ete'e vazegħa.'

⁹ U ġatihe onamirote'e azaġa'e agaġa horoniro rehano, ġorehirota'a'e mene igiro.

¹⁰ Ebu eġe'a raena'a, 'Zuhi'a Boro, e nagini haġaine manoġa?' Ani'a raena'a, 'Iġunadu, Damaseko neġa onamo'i! E'ea eġe'a ġanirote'e gaugħa nidu'a iho'i'uma.'

¹¹ Ebu e'e, agaġa boro'a ubumahe 'uiro 'ahine, ehamanoga mene idararo. E'ano'o ġatihe'ete'e azaġani'a tutuhe, abihe'ena'a Damaseko neġa onamiro.

¹² E'ea vase 'ahoga, niġa Anania'a radiudo. Ani'e goro ġoe'a ibiġano da'o onamido, ebu Iuda azaġa Damaseko neġano radiu'ete'e'a nidu'a, ani'e vase manoġa tauġi reiro.

¹³ Ani onaadu, eġe genaġano edaro, ebu raena'a, 'Saulo, nego! Bare fairu ehamano'i!' E'ebu'u zogone Anania horonoga idararo.

¹⁴ Ebu Anania'a raena'a, 'Vouġafe Badi'a'a ġa mae avo tiro, ane zama ederoga veize, zu Iesu, Vaze dudugħa horonoga veize, ebu ani hebeono'o agoġa egoga veize.

¹⁵ Mazaġa Zuhi'a Boro veize ġa'a horonirote'e zu igirote'e gaugħa vase nidu'a mazao rae fureni'uma.

¹⁶ E'ano'o ġa ago zamare 'ada'ado'i? Iġuno'i! Iesu Keriso niġano kuranadu bapatzizo mo'i, ebu haġaigħo sau'a vuzu'e modo'i!'

¹⁷ Ierusalemne neġa bare erirote'e enogano, dibu'o neġano kurarote'e zamaġano, iġunu'ete'e teigiro.

¹⁸ Ebu Zuhi'a Boro'a ġorehoga horoniro. Ani raena'a, 'Ġariho'i! Ierusalemne neġanono'o zogone iġuno'i! Mazaġa ġae'a eġe hari rae furene'eta'a'e, Ierusalemne azaġani'a mene mae ġihini'uma'

¹⁹ Rehano eġe'a raena'a, 'Zuhi'a Boro, eġe'a Iuda azaġa kuru neġa nidu'a onamadu, ġae mazao fie'ete'e azaġa madu ġu'a neġano ohozido zu bouzidota'a'e, zeġe edeġa.

²⁰ Ebu ġae hari rae furenidote'e vazegħa, Stefano mau runirote'e zamaġano, eġe zu zeġe teite zamahe tibunadu, e'ea edau radiro. Ebu Stefano mau runirote'e azaġa'e dabuaze fui'e tiro. E'e dabuagħa'e eġe'a taufe radiro.'

²¹ Rehano Zuhi'a Boro'a ihina'a, 'Onamo'i! Mazaġa eġe'a Iuda mene azaġa, haba faġano radiu'ete'e mazao tuġu'i'uma.' "

²² Vaze ġuġuvaġani'e igi onao, Paulo'a ġoere e'e reirote'e igirotene, ze harae iġuniro, raena'a, "'Uguġa vazegħa'e mau runo'i! Ani'e ġabode radoga mene idaġa.'"

²³ Ze dabuaze feune ġihine'ena'a zu raha mae feune'ena'a harae ġunuġuniro.

Paulo'e Roma mone vazegħa

²⁴ Roma uti vazegħa boro'a uti azaġa zeadu, Paulo'e uti azaġa radone neġano mae zouniro. Ebu hariġa rae furenoga veize "Masino'i!" rae ziro. Ani'e nougadu vase ġuġuvaġani'a ane mazao maġune harae'ete'e ederihhi reiro.

²⁵ Uti azaġani'a Paulo masinoga rae, 'evo'a hutube 'eine utirotene, Paulo'a uti azaġa ibito zini'ete'e vazegħa e'ea edau'ete'e nina'a, 'ahige reiro. "E'e Roma mone vazegħa rehano, kotao 'ize mene ohohogano masihihi ra'ohe. A'e Roma gorogħano idaġa hehe?"

²⁶ Ibito zini'ete'e vazegħa e'e igirotene, uti vazegħa boro vaġe onamadu niro, raena'a, "Vaze 'adi'e Roma mone vazegħa. Ġa nougi'uma?"

²⁷ Uti vazegħa boro'a Paulo vaġe onamadu ġaduniro, raena'a, "Eho'i! Ġa Roma mone vazegħa hehe?" Paulo'a "O'e" rae reiro.

²⁸ Ebu uti vazegā boro'a raena'a, "E'e Roma mone rouga veize moni boro modiro." Paulo'a naenaenina'a, "E'e furerarote'eano'o onao izidi, Roma mone vazegā."

²⁹ E'ano'o Paulo masinadu gadimu vaḡihi reirote'e azaḡani'e, ane mazaono'o zogone ie vaḡiniro. Ebu uti vazegā boro ani, Paulo'e Roma mone ra'ete'e igirotene, ḡiḡaroniro, mazaḡa Roma mone vazegā obone tiro 'ahine.

Paulo'a kanisoro azaḡa nu'onu'o zamaḡano ḡoeriro

³⁰ Irarirotene, uti vazegā boro ani, Iuda azaḡa'e nougadu Paulo mazao maḡunirote'e huga ederihī reiro. E'ano'o Paulo'e adiri mae butiro, ebu dibu'o hau'ete'e boroboro zu kanisoro azaḡa nidu'a nu'oziro. Ebu Paulo tutune onaadu, zeḡe zamao mae ohoniro.

23

¹ Paulo ani kanisoro azaḡa ḡiaze hune'ena'a, 'ahige reiro. "Nego nabudi, e'e Badi'a ubumao zamahe duduḡa hanadu, nagini nagana haḡae onainu."

² E'e igirotene, dibu'ao hau'ete'e ḡihī'aḡa, niḡa Anani'a'a Paulo babaḡano edau'ete'e azaḡa zina'a, "Hebe 'ue fa'ono'i!" reiro.

³ 'Ouge reirotene, Paulo'a nina'a, "Ḡa, sau'aḡo 'u'uru touga raduni feni 'uruḡa hina fenine'ete'e biriḡa heuḡa! Badi'a'a fa'o'i'uma. Ḡa e'ea ehoradu, goro ḡoe'a ibiḡano aduga ini'uma ra'ohe. Rehano ḡa'e goro ḡoe'a vari'e'ena'a, 'Paulo fa'ono'i!' ra'ohe."

⁴ Paulo uhiḡano edaunute'e azaḡani'a, Paulo nina'a 'ahige reiro. "Dibu'o hau'ete'e ḡihī'aḡa'e Badi'a'a ohoniro rehano, ḡoere sau'a hina ni sausaune'e hehe?"

⁵ Paulo'a naenaenina'a, "Nego nabudi, e aḡu'a, ani'e dibu'o hau'ete'e ḡihī'aḡa. E ve'oreha, mazaḡa buka zaḡoḡano 'ahige touga. 'Zae zuhi'azi'ete'e vazegā'e ḡoere sau'a ago no'i!'"

⁶ Ebu Paulo ani, Sadukea zu Farisea azaḡani'a nu'onu'o zamaḡano radiu'ete'e horozirotene, zeḡe bo'aḡano ḡoere ḡiharo, raena'a, "Nego nabudi, e'e Farisea vazegā, zu Farisea vazegā ubuga. E'e, rune vazegani'a bare ḡabodite'e zamare guhine'ete'e u'ano kota 'ada edau'ohe."

⁷ 'Ouge reirotene, Farisea azaḡa zu Sadukea azaḡani'a ta'iro titiro, ebu nu'onu'o azaḡa nidu'a naenae edaro.

⁸ Sadukea azaḡa'e 'ahige rae ra'ohe. Rune vazegā'e mene bare ḡabodi'uma, zu vaze'e viḡa o'o'a, ebu tuḡure viḡa zuni o'o'a ra'ohe. U Farisea azaḡa'e e'e nidu'a mae ḡihine'ohe.

⁹ Ebu hara'a ufeta hune bororaro. E'e zamaḡano, goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡa nu'e Farisea azaḡa. Zeḡe'a edanadu, riḡa ta'iro, raena'a, "Vaze 'adi mazao'e sau'a 'ahoga o'o'a. Nougine, vine 'ahoga ga tuḡure viḡa 'ahogani'a ḡoreniro gaogi."

¹⁰ Ta'iroze'a ufeta bororaratene, Paulo'e Iuda azaḡani'a hutube oname onaido. E'ano'o uti vazegā boro ani, Paulo sausauni'uma rae rihanadu, uti azaḡa zina'a, "Ovoradu, nu'onu'o azaḡa mazaono'o Paulo riḡa mae vaḡino'i, ebu uti azaḡa radone neḡano bare mae zouno'i!" reiro.

¹¹ E'e ohe'ano, Zuhi'a Boro'a Paulo uhiḡano edanadu niro, raena'a, "Inare rado'i! Ḡae'a Ierusalemā neḡano eḡe hari rae furenirote'e teige, Roma neḡano zuni rae furenī'uma"

Iuda azaḡa nu'a Paulo matihi rae neneḡaniro

¹² Irarirotene, Iuda azaḡa nu'a nu'oranadu, Paulo matihi rae sifu neneḡaniro, ebu Paulo ma'udu'u oga'uma ga gagi'uma raena'a, ḡoere riḡa gore ti modiro.

¹³ 'Ouge gore ti modirote'e azaḡa'e, ḡae ḡazaḡa gaubanana (40) vitinoga.

¹⁴ Ze dibu'o hau'ete'e boroboro zu vaze boroboro vaḡe onaadu ziro, raena'a, "Eme ḡoere riḡa 'ahige gore ti modeha. Mene oga'uma onamo Paulo ma'udu'u.

15 E'ano'o za zu kanisoro azaġa'e uti vazegā boro uminine idaġa hehe, zae mazao Paulo bare tuġunoga? Za so'e faifairu bare ġadini'uma ro'i! 'Ougine ani 'ize 'izema feurogano ibio ma'uma."

16 Rehano Paulo ezeġa ubugani'a Paulo ganato hau'ete'e hariġa igiro. E'ano'o Roma uti azaġa radone neġa onamadu Paulo niro.

17 E'ano'o Paulo'a uti azaġa ibito zini'ete'e vazegā 'ahoga hune onaadu niro, raena'a, "Tahi'a 'adi, uti vazegā boro vaġe tutune onamine idaġa hehe? Ani hari 'ahoga rae fureno hatihi ra'ohe."

18 E'ano'o tahi'a e'e uti vazegā boro vaġe tutune onamiro.

Uti azaġa ibito zini'ete'e'a, boro nina'a, "Ġu'ano radiu'ete'e vazegā, Paulo'a huhe onamadu umideha. 'Tahi'a 'adi uti vazegā boro vaġe tutune onamo'i!' raha. Mazaġa ani'e hari 'ahoga rae fureno ġanihi ra'ohe."

19 Uti vazegā boro'a tahi'a e'e genaġa abine onamadu ġadiniro, raena'a, "Ġa nagini ihihi ra'ohe?"

20 Ani'a nina'a, "Iuda azaġani'a ġoere idanadu, ohogore Paulo'e Kanisoro azaġa mazao tutune onamoga rae umi'uma ra'ohe. Ze'e so'e Paulo faifairu bare ġadinihi re'uma.

21 E'ano'o ġoereze ago ego'i. Mazaġa ġae ġazaġa gaubanana (40) vitinoga azaġani'a ibio ganate radi'uma. Ze'e ġoere riġa 'ahige gore ti modeha. Ze mene oga'uma ga mene gagi'uma onamo Paulo ma'uma. Izidi 'adi zamaġano, ze'e ġa ġoere guhine'ohe."

22 Uti vazegā boro'a nina'a, "Ġa'a ihohi' arate'e moneo, vaze 'ahoga ago no'i!" Ebu tuġune onamiro.

Paulo Kaisarea neġano tuġuniro

23 Ebu uti vazegā boro'a uti azaġa ibito zini'ete'e vazegā aheu huze onaadu ziro, raena'a, 'Uti azaġa maġa aheu (200) huze nu'ozo'i, ebu veine hina utite'ete'e azaġa maġa aheu (200) zu hosi ranaono'o utite'ete'e azaġa ġae fu'o zu aheu fare gaubanana (70) huze nu'ozo'i! Ebu izidi ohere 9 koroko zamaġano iġunadu, Kaisarea neġa ovoro'i!

24 Paulo veize hosi nu mo'i, ebu gavana vazegā Feliki vaġe fairu tutune onamo'i!

25 Uti vazegā boro ani, gavana vazegā veize miriho ġoe'a tiro, raena'a,

26 'Eġe Klaudia Lusia'a, ġihi'a vazegā manoġa, gavana vazegā Feliki mazao manoġa tauġi ra'ohe.

27 Vaze 'ahi'e Iuda azaġani'a obone teadu matihi reiro, rehano eġe'a uti azaġa nu teite onamadu, Iuda azaġa mazaono'o mae vaġiniro, mazaġa ani Roma mone vazegā rae reirote'e igiro 'ahine.

28 Ebu e'e nagini u'ano Iuda azaġani'a maġunirote'e ederihhi radu, Kanisoro azaġa nu'onu'o zamao vaze 'ahi ohoniro.

29 Ebu eġe'a ederirota'a'e, ani'a Iuda azaġa goro ġoe'a vari'irote'e u'ano maġuniro. 'Uguġa haġaiġa'e ġu'ano mene ohoni'uma, zu runeo mene tuġuni'uma ġauġa.

30 E izidi Iuda azaġani'a ani matihi rae neneġanirote'e ega 'ahine, ġae vaġe zogone tuġune'ohe. Ebu Iuda azaġa zuni zeha, zeġe zu ġae vaġe ovamadu, ġae zamao ani'a haġairote'e haġaiġa rae furenoga veize."

31 E'ano'o e'e ohe'ano uti azaġa ze, zirote'e idunaġano, Paulo tutune ovoadu, Antipatri neġano onamiro.

32 Irarirotene, hosi ranaono'o utite'ete'e azaġani'a da'o Paulo tutune Kaisarea neġa ovoiro. U uti azaġa odao onamirota'a'e, Ierusalem neġa bare itiro.

33 Uti azaġa hosi ranaono'o utite'ete'e'a Kaisarea neġano feurirotene, gavana vazegā Feliki miriho ġoe'a haro, ebu Paulo ani 'evorao tiro.

³⁴ Ebu gavana vazegani'a miriho e'e me'odiro, ebu Paulo gadiniro, raena'a, "Ĝa no'e vazega?" Paulo'a, "Kilikia haba'a" reirotene,

³⁵ gavana vazegani'a raena'a, "Ĝae 'utirote'e azaĝani'a feuri'udu'u, ĝae'a nagini haĝainute'e ĝoe'a igi'uma." reiro. Ebu uti azaĝa zina'a, "Paulo'e Kini Heroda* ne, ane ĝabogano ogorarote'e neĝano ĝu'a gadize'ete'e azaĝa 'evorao to'!" reiro.

24

Feliki'a Paulo kotaniro

¹ Mada fu'o enogano, dibu'o hau'ete'e ĝihi'aĝa, niĝa Anania'a, vaze boroboro nu zu Roma goroĝa edeĝa vazega, niĝa Teretulo teite Kaisarea neĝa ovairo. Ebu ze gavana vazega mazao Paulo haĝai rae fureniro.

² Paulo hune zounirotene, Teretulo'a gavana vazega mazao 'ute'ena'a haĝaiĝa rae fureniro, raena'a,

"Feliki, ĝihi'a hune vazega, ĝae u'ano eme uniho manoĝa faĝa maha, zu ĝae edeĝa u'ano habafe zamaĝano'e ĝauĝani'a manoreha.

³ Eme ĝae haĝai manoĝa nidu'a u'ano matu'e rudau'ohe.

⁴ Rehano madaĝo'a hauĝite'e veize eĝe ĝoere tahiĝa ge egoga umi'e'ohe.

⁵ Vaze 'adi'e emeĝe'a ĝiane'etene, haĝai sau'a haĝaadu, haba nidu'a zamaĝano Iuda azaĝa tutuzadu harae ĝunuĝune'ohe, zu Nazareta rae huze'ete'e azaĝa ibito zini'ohe.

⁶ Ebu Badi'a dibu'o neĝa zuni sausaunihi reiro. E'ano'o eme obone tiro. [Ebu eme Iuda azaĝa goro ĝoe'a hina kotanoga uratiro.

⁷ Rehano uti vazega boro, Lusiana onaadu emeĝe 'evoraono'o riĝa mae vaĝiniro,

⁸ ebu ani 'ute'ete'e azaĝa zina'a, 'Feliki vaĝe onamo'!' reiro.] Ĝae ĝatana'a ane ĝadinine, emeĝe'a ĝae mazao 'utata'a'e nidu'a ĝoere huga rae zamari'uma."

⁹ Iuda azaĝa zuni Teretulo ĝoere atone'ena'a "Ani'a ĝoerata'a'e ĝoere huga" rae reiro.

¹⁰ Ebu gavana vazegani'e Paulo'a ĝoeroga veize vadini hina ta'oro harotene, Paulo'a ĝoere iĝuniro, raena'a,

"E edeĝa, ĝa muri ĝehaĝa Iuda azaĝa kotazinuta'a'e. E'ebano'o e'e matu'uheta, ĝae ubumao eĝe none ĝoe'a rae furene'ohe.

¹¹ E, mada gaubanana zu aheu fare (12) onamirote'ea, Badi'a kurano hanoga veize Ieruselema neĝa itiro. Ĝae'a ĝadimu vaĝine, e'e hariĝa zogone ederi'uma.

¹² E'e dibu'o neĝa zamaĝano vaze teite mene ta'iro titido, ga Iuda azaĝa kuru neĝa zamaĝano ga Ieruselema neĝa zamaĝano vaze ĝuĝuvaĝa mene tutuze harae tauĝitaugido. E zeĝe ubumao 'uguĝa haĝaiĝa mene haĝaido.

¹³ Zu zeĝe'a izidi rae furenate'e haĝaiĝa horonirote'e vazega o'o'a. E'ano'o ĝoereze mae ĝihinoga mene idaĝa.

¹⁴ Rehano e 'adi rae furene'ohe. E ibi 'ahoga, zeĝe'a ve'oĝa ra'ete'e ibiĝano emeĝe vouĝa Badi'a kurano hau'ohe, ebu Mose goro ĝoe'a zu peroveta azaĝani'a tirote'e ĝoe'a nidu'a mae ĝihine'ohe.

¹⁵ Ebu ze'e, vaze manoĝa zu sau'a nidu'ani'a runeono'o bare ĝabodi'uma ra'ete'e madaĝa zamare'ena'a, guhine'ohe. Ebu eĝe zuni e'e guhine'ohe.

¹⁶ E'ano'o iĝaiĝa Badi'a zu vaze ubumao zamahe'e deheĝano radoga veize haĝai manoĝa haĝae hune'ohe.

¹⁷ E muri nu haba 'ahoga 'ahogano radiunute'e enogano, bare Ieruselema neĝa itiro, Iuda azaĝa danaze moni zenoga veize, zu Badi'a dibu'o hanoga veize.

* 23:35 Heroda 'adi'e 'Herod the Great'. Mataio 2:1-22, Luka 1:5

¹⁸ E dehehe'ete'e haḡaiḡa hauḡadu dibu'o neḡano dibu'o hau radiu'enogano, Iuda azaḡani'a horohiro. E'e zamaḡano eḡe uhiḡano'e vaze ḡuḡuvaḡani o'o'a zu harae taugitauḡoga zu o'o'a.

¹⁹ E'e zamaḡano Iuda azaḡa Asia haba'anono'o onairota'a zuni e'ea radiro. Eḡe'a haḡai sau'a haḡairo rae reifone, zeḡe'a onaadu ḡae mazao e'e rae furenifo.

²⁰ Ga Iuda kanisoro azaḡa nu'onu'o zamao mae ohohadu ḡadihirote'e zamaḡano, nagi haḡai sau'a eḡe mazao horonirote'e, Iuda azaḡa 'ada'a rae furenine manōḡa.

²¹ Eḡe mazao'e ḡoere 'adi da'o. Eḡe'a zeḡe bo'aḡano edaunute'e zamaḡano ḡihau ḡoeriro, raena'a, 'E, vaze'e runeono'o bare ḡabodi'uma ra'ete'e ḡoe'a mae ḡihine'ete'e u'ano kotahe'ohe.' reiro."

²² Feliki ani, e'e ibiḡa moneo fairu ederoga 'ahine, kotaḡa 'uadu, 'ahige rae ḡoeriro. "Uti vazeḡa boro, Lusua'a ovai'udu'u, ḡoere ḡonaga rae fureni'uma."

²³ Ebu Feliki'a uti azaḡa ibito zini'ete'e vazeḡa nina'a, "Paulo'e ḡu'a gadize'ete'e azaḡa 'evorao to'i, rehano ibihetaḡa'e ago 'ufuno'i, zu vaze'a dananoga ago gararo'i!" reiro.

²⁴ Mada nu ḡarugano, Feliki ani inugeita onairo. Inuga niḡa Dunisila. Ani'e Iuda roḡaeḡa. Ze uti azaḡa zeadu, Paulo zamahu onairo. Ebu Keriso Iesu mazao fie'ete'e hariḡa Paulo mazaono'o igiro.

²⁵ Paulo'a haḡai duduḡa, zu zama rinede'ete'e, zu mada ḡonagano Badi'a'a vaze kotazi'uma hariḡa rae furenirotene, Feliki ani ḡiḡaronadu niro, raena'a, "'Ai e'e da'o. Onamo'i! Mada manōḡa horonine, bare huḡadi'uma." reiro.

²⁶ Feliki'a 'ougirota'a'e, Paulo'a moni nu zuni hanoga rae zamariro. E'ano'o ḡae ḡehaḡa Paulo hune onaadu, ane teite ḡoerido.

²⁷ Muri aheu meirotene, Porokio Festo'a Feliki iḡu'a meiro. Rehano Feliki ani, Iuda azaḡa zama'a manoroga veize Paulo'e ḡu'ano modiro.

25

Paulo'e Roma zuhi'aḡani'a kotanoga reiro

¹ Festo ani, gavana vazeḡa rouga radu Kaisarea neḡano feuradu, mada uḡidu meirotene, Ierusalemā neḡa itiro.

² E'ea dibu'o hau'ete'e boroboro zu Iuda azaḡa ibito zini'ete'e azaḡani'a onaadu, ani mazao Paulo 'ute'ete'e ḡoe'a rae fureniro. Ebu uminiro, raena'a,

³ "Eme ura haḡaofine idaḡa hehe, Paulo Ierusalemā neḡa bare tutune eroga veize?" Ze ura ibio ganatadu, Paulo matihi rae neneḡaniro.

⁴ Rehano Festo'a naenaezina'a, "Paulo ani Kaisarea neḡano obone ti radiu'ohe, ebu eḡe zuni nariga e'e bare ovoe'ohe.

⁵ Zae vaze boroboro nu zuni eḡe teite ovao'i! Ebu Paulo'a haḡai sau'a haḡairo ro'idene, e'ea e'e hariḡa rae furen'o'i!"

⁶ Festo ani, Ierusalemā neḡano mada fu'o zu uḡidu fare (8) ga gaubanana (10) bare radiunutene, Kaisarea neḡa ovoiro. Irarirotene, Festo'e kota haba'ano ehoriro. Ebu Uti azaḡa zeadu, Paulo zamahu zouniro.

⁷ Paulo'a diuḡirotene, Ierusalemā neḡanono'o ovairote'e azaḡani'a ḡeḡemaḡe edanadu, Paulo 'ute'ete'e ḡoe'a aduga ḡehaḡa ri'iniro. Rehano Paulo'a 'ouge haḡaoga horonirote'e vazeḡa o'o'a. E'ano'o e'e hariḡani'e huga rae rougani'e mene idararo.

⁸ Ebu Paulo'a ane mone ḡoe'a rae fureniro, raena'a, "E'e Iuda azaḡa goro ḡoe'a mene vari'iro, zu dibu'o neḡa sausaune'ete'e haḡaiḡa mene haḡairo, zu Roma goro ḡoe'a mene vari'iro."

⁹ Ebu Festo'e, Iuda azaḡa zama'a manoroga veize, Paulo ḡadiniro, raena'a, "Ḡa'e Ierusalemā neḡa itadu, kota 'adi'e eḡe'a e'ea kota'oga urate'e hehe?"

10 Paulo'a naenaenina'a, "E'e Roma azağa kotao edau'ohe. E'ano'o Roma azağa kotao kotahine manoğa. Ğa'e hubehune edeğa, e'a Iuda azağa mazao hağai sau'a mene hağaidota'a'e.

11 Eğe hağai sau'a u'ano uğuhi'uma ro'idene, e'e rudanoga idağa. Rehano Iuda azağa 'ada'a rae furene'ete'e ğoe'a'e mene huga ro'idene, vase 'ahogani'a uğuhoga veize zeğe 'evorao ri'ihoga'e mene idağa. E'e Roma zuhi'ağani'a kotahoga urate'ohe."

12 Festo ani, ane'a danane'ete'e azağa ğadizirote'e enogano, Paulo 'ahige niro. "Ğa'e Roma zuhi'ağani'a kota'oga urateha. E'ano'o ğa'e Roma zuhi'ağa vağe onami'uma."

Festo'a kini Agripa teite ğo'aniro

13 Mada nu enogano, Kini Agripa zu ezeğa, niğa Berenike'a Kaisarea neğa onairo, matu'u ğoe'a Festo hanoga veize.

14 Ze Festo teite mada ğehağa radiunu 'ahine, Festo'a Paulo hariğa Agripa me'odo haro, raena'a, "Feliki'a 'adama vase 'ahoga ğu'ano ohone modiro." reiro.

15 "Eğe'a Ierusalem neğa itirotene, dibu'o hau'ete'e boroboro zu Iuda azağa boroboro'a onaadu Paulo 'utiro, ebu eğe'a kota ğonaga ğoe'a ro'i rae umidiro, runeo tuğunoga veize.

16 E'ano'o e 'ahige rae ziro. 'Roma goroğa'e 'ahiguğa. Kota zamağano'e vase 'ahoga 'utine, vase a'a'e ge 'ute'ete'e azağa zamao edanadu ane mone ğoe'a rae fureni'uma. E'e ğaruganobu'u ğonaga ğoe'a rae furenadu, zeğe 'evorao ri'ini'uma.'

17 E'ano'o zeğe'a eğe teite Kaisarea neğa ovairotene, madağa mene fanediro. Rehano irarirotene, e kota haba'ano ehoriro. Ebu uti azağa zeadu e'e vaseğa zamahu zouniro.

18 Ane 'utirote'e azağani'a ğoe'a rae furenirotene, eğe'a zamarirote'e hağaiğa sau'a nu'e mene rae fureniro.

19 Rehano ze'e, zeğe Badi'a mazao fie'ete'e hağaiğa moneo, zu vase 'ahoga, niğa Iesu, ani rudaro rehano 'ize ğaboga rae, Paulo'a ra'ete'e hariğa rae fureniro.

20 E'e ağu'a e nouge nouge ğoeri'uma'e. E'ano'o Paulo ğadiniro, ani urate'e ga, Ierusalem neğa itadu e'ea kotanoga.

21 Rehano Paulo ura'e Kaisarea neğano radadu Roma zuhi'ağani'a kotanoga uratiro. E'ano'o uti azağa zina'a, 'Paulo'e ğu'ano ohone rado'i! Onamoo madağa meine, Roma zuhi'ağa mazao tuğuni'uma' reiro."

22 Ebu Agripa'a Festo nina'a, "Eğe ğatana zuni ane ğoere igihi." reirotene, Festo'a nina'a, "Ğa ohogoru'u igi'uma." reiro.

Paulo'a Kini Agripa zamao ane mone ğoe'a rae fureniro

23 Irarirotene, Agripa ani Berenike-ne, dabua manoğa rohorohoğeita hağaadu, nu'onu'o neğa diuğiro. Ebu uti azağa boroboro zu Kaisarea neğa azağa boroboro zuni diuğiro. Ebu Festo'a uti azağa zeadu Paulo zamahu zouniro.

24 Ebu Festo'a raena'a, "Kini Agripa zu 'ahi onaate'e azağa nidu'a, vaseğa 'adi'e'e. Ierusalem neğano zu Kaisarea neğano Iuda azağani'a raena'a, 'Ğabode radoga mene idağa.' rae tatate'ete'e vaseğa.

25 E'a ani ğoere abitirotene, runeo tuğuni'uma hağaiğa mene horoniro. Rehano ani ura'e, Roma zuhi'ağani'a kotanoga uratiro 'ahine, Roma zuhi'ağa mazao tuğuni'uma ra'ohe.

26 Rehano e'e Roma zuhi'ağa veize nouge rae mirihi'uma? Mazağa ani, hağai sau'a 'ahoga mene hağairo. E'ano'o Kini Agripa ğae hune zamao zuni zae nidu'a zamao tutune onaeha, zae'a Paulo ğadinadu eğe'a mirihite'e ğoe'a ederoga veize.

27 Mazağa eğe'a zamare'etene, ğu'a vaseğa Roma zuhi'ağa mazao tuğune'ete'e zamağano, 'ute'ete'e ğoe'a mene mirihoga'e mene idağa."

26

¹ Ebu Agripa'a Paulo niro, raena'a, "Ĝae moneo ĝoero'!"

E'ano'o Paulo ani 'evo'a mae ĝihinadu, ĝoere iĝuniro.

² "Kini Agripa, e'e izidi matu'e'ohē, mazaĝa e Iuda azaĝani'a ĝoere aduga nidu'a eĝe rana ri'ine'ete'e u'ano, eĝe noneo ĝoere'e 'ahine.

³ Ĝae edeĝa, Iuda azaĝa haĝai zuni zeĝe'a ta'irotite'ete'e ĝoe'a. E'ano'o e umi'e'ohē. Eĝe ĝoere 'adi fairu igi onamo'i ĝonaga!

⁴ Iuda azaĝa zeĝe nidu'a edeĝa, eĝe'a kobe'anono'o nouge radiunuta'a'e, Iuda azaĝa bo'aĝano ebu Ierusalemā neĝano.

⁵ Ze, ĝabonehe ĝadaheĝanono'o edeĝa 'ahine, ze'a uratine e'e Farisea vazēĝa rae re'uma zu idaĝa. Farisea azaĝa'e Iuda azaĝa goro ĝoe'a faifaine haĝae'ete'e azaĝa.

⁶ Ebu izidi e'e, Badi'a'a emeĝe vouĝa mazao rae tirote'e ĝoe'ani'a hudanoga guhine'ete'e u'ano kotahe'ohē.

⁷ Emeĝe iduhu gaubanana zu aheu fare'e (12), e'e ĝoe'ani'a hudanoga radu guhine'ohē. Ze ohere zu madai Badi'a tuĝure inare haĝae'ohē. Kini vazēĝa! E'e, e'e ĝoe'a guhine'ete'e u'ano, Iuda azaĝani'a eĝe rana ĝoere aduga ri'ine'ohē.

⁸ Za nu'e nouga'ahi Badi'a'a rune azaĝa bare ĝabozi'uma ra'ete'e ĝoe'a mene mae ĝihine'ohē?

⁹ Eĝe zuni ibite 'ahige zamariro. Nazareta neĝa vazēĝa, Iesu niĝa 'u'uoga veize inare gauine manōĝa rae zamariro.

¹⁰ E 'uguĝa haĝaiĝa Ierusalemā neĝano haĝairo. Ebu Dibu'o hau'ete'e boroboro niĝano, Zuhi'a Boro mone azaĝa ĝehaĝa ĝu'ano ohoziro, zu zimi ruzihi reirotene, e'e ĝoe'a mae ĝihiniro.

¹¹ Ebu Iuda azaĝa kuru neĝa nidu'a diuĝadu, 'Bouzo'i!' reiro. Ebu bouze'ena'a, 'Iesu niĝa sausaune ĝoero'!' rae tatariro. Zuni e maĝune rudaro 'ahine, haba faĝano neĝa 'ahoga 'ahoga onamadu, Zuhi'a Boro mone azaĝa vaĝadu sausauziro.

¹² Mada 'ahogano e'e 'ougihi radu, dibu'o hau'ete'e boroboro niĝano zu ĝoereze odohadu, Damaseko neĝa onamiro.

¹³ Kini vazēĝa! Madai nemaĝano e'e ibiĝano onamirote'ea, e adureono'o agaĝa boro'a agaranoga horoniro. E'e agaĝa'e mada agaĝa vitinoga. Eĝe zu eĝe teite onamirote'e azaĝa agafi' ovairo.

¹⁴ Ebu emeĝe nidu'a rahao higau bauriro, ebu Iuda ĝoe'ano ihi'ete'e agoĝa 'ahoga igiro, raena'a, 'Saulo! Saulo! Ĝa nouĝadu eĝe sausahe'ohē? Ĝa ire meiga meiga futune'ohē. A'e ĝae'a ĝae bare sausa'e'ohē.'

¹⁵ Ebu eĝe'a ĝadinena'a, 'Zuhi'a Boro, ĝa iniu?' reiro. Zuhi'a Boro'a naenaehina'a, 'E'e Iesu, ĝae'a sausahe'ete'e vazēĝa.

¹⁶ Iĝunadu edano'! Eĝe'a ĝae mazao fureranata'a'e, eĝe tuĝure vazēĝano oho'ifine, zu horohate'e hariĝa vase mazao me'odo zinifine, zu eĝe'a iho'ite'e ĝoe'a rae furenoga veize.

¹⁷ E'e Iuda azaĝa zu Iuda mene azaĝani'a sausa'ihī reite'e zamaĝanono'o mae vaĝi'i'uma. Ebu zeĝe mazao bare tuĝu'i'uma,

¹⁸ ubumaze ra'anadu uzaboono'o agaĝa moneo mae ĝihuzoga veize, zu Satani 'u'uĝanono'o mae vaĝizadu Badi'a mone rouga veize. 'Ougine, sau'aze eĝe'a rae modi'uma, zu ze'e eĝe mazao fiadu, Zuhi'a Boro veize avo reirote'e azaĝa teite 'auĝi'uma.

¹⁹ E'ano'o kini Agripa, e'e adureono'o fureranadu ihohirote'e ibiĝano da'o dure'ohē.

²⁰ E ibite Damaseko neĝa azaĝa mazao, ebu Ierusalemā neĝa zu Iudea haba'a nidu'a zamaĝano radiu'ete'e azaĝa mazao, ebu Iuda mene azaĝa mazao zuni haramiro, raena'a, 'Zamaze ĝihunadu, Badi'a vaĝe aro'i! Ebu haĝai manōĝa haĝaena'a, zamaze ĝihunate'e furen'o'i!

²¹ Eḡe'a 'ougirote'e u'ano, Iuda azaḡani'a dibu'o neḡano obohe tiro, ebu uḡuhe ruhihi reiro.

²² Rehano Badi'a'a danahe onaoo izidi, e 'ada edau'ohe, ebu vase zuhu'anono'o boro ḡonaga zeḡe nidu'a mazao hari tiba hina rae furene'ohe. E'e ḡoe'a'e peroveta azaḡa zu Mose'a vesu'u nagini'a furera'uma reirote'e ḡoe'a da'o.

²³ E'e ḡoe'a'e, Keriso ani zaharani'uma, ebu ibite runeono'o bare ḡabodi'uma, ebu ane'a Iuda azaḡa zu Iuda mene azaḡa mazao ḡabone hidi'uma agaḡa haramoḡa harami'uma."

²⁴ Paulo'e 'ouge rae'enogano, Festo'a ḡoere ḡihau'ena'a, "Paulo! Ḡa baboraneha. Ḡa ufeta mirihirote'e'a mae babo'eha." rae reiro.

²⁵ Rehano Paulo'a naenaenina'a, "Ḡihi'a vaseḡa Festo, e'e mene baboraneha. Eḡe'a ra'ete'e ḡoe'a'e ḡoere huga zu eda'eḡa.

²⁶ Kini Agripa ani, 'adi haḡaiḡa nidu'a edeḡa 'ahine, e'e mene rihau'ena'a huga ni'ohe. Mazaḡa e edeḡa kini Agripa'e haḡai 'adi nidu'a igi hauḡiro, mazaḡa e'e haḡaiḡa'e guni'ano mene fureraro.

²⁷ Kini Agripa, ḡa peroveta azaḡa ḡoere mae ḡihine'e hehe? E edeḡa, ḡa mae ḡihine'ohe."

²⁸ Ebu Agripa'a Paulo nina'a, "Ḡa mada futu'ano ḡoere tahiḡa rae furenadu, eḡe'a Kristenio tiro'i ra'e rehano, a'e mene idaḡa."

²⁹ Paulo'a naenaenina'a, "Mada futu'a ga faḡa'e ago zamaro'i! Mazaḡa e Badi'a mazao 'ahige kurau'ohe, ḡae zu 'ada igi'ete'e azaḡa nidu'a eḡe teigoga, rehano ḡu'ano ohohe'eta'a'e ahiḡa."

³⁰ Ebu kini Agripa, gavana vaseḡa Festo, zu Berenike ebu e'ea ehorinute'e azaḡa nidu'a iḡune edaro.

³¹ Ze nu'onu'o neḡanono'o buau'ena'a ḡoretitiro, raena'a, "Vaze 'adi'e runeo tuḡuni'uma ga ḡu'ano ohoni'uma haḡaiḡa sau'a mene haḡairo."

³² Ebu Agripa'a Festo niro, raena'a, "Roma zuhi'aḡani'a kotanoga mene uratifone, vase 'adi'e ḡu'anono'o mae bunifo."

27

Paulo Roma neḡa ḡasi hina tutune onamiro

¹ Eme Itali haba'a ona'uma madaḡa meirotene, Paulo zu ḡu'a azaḡa nu'e uti vaseḡa 'ahoga, niḡa Iulio 'evorao ri'iziro. Ani'e Roma zuhi'aḡa uti azaḡa ibito zini'ete'e vaseḡa 'ahoga.

² Ebu eme'e Adaramateno ne ḡasiḡano tiriro. Ḡasi a'a'e Asia haba'a toḡatoḡaḡano tue tue ona'uma ḡasiḡa. Eme e'e hina ruhau onamiro. Ebu Makedonia haba'ano Tesalonika neḡa vaseḡa 'ahoga, niḡa Aristako zuni emeḡe teite onamiro.

³ Irarirotene, Sidono neḡano feuriro. Iulio ani Paulo faifaine'ena'a, tuḡuniro, Paulo ane edeḡa azaḡa vaḡadu, nagini'a ferene'ete'e hanoga veize.

⁴ Ebu e'eano'o hena bare ruhanadu, Kupro 'umuḡa genaḡano 'afe ruhau onamiro, mazaḡa zavara'e emeḡe haohaofe onainu.

⁵ Ebu Kilikia zu Pamufulia haba'a davaraḡa boha'ano ruhau onamo, Lukia haba'ano Mura neḡano hebetiro.

⁶ Ebu e'e haba'ano uti azaḡa ibito zini'ete'e vaseḡani'a Itali onamihi ra'ete'e ḡasiḡa horoniro. A'e Alesandria neḡa ḡasiḡa. Eme e'e ḡasiḡano tutufe tiriro.

⁷ Ebu mada ḡehaḡa te'ote'au'ena'a negane ruhau onamo, Kenido davaraḡa boha'ano feuriro. Zavara'e 'ize haohaofe onainu 'ahine, e'e moneo ruhau onamoga mene idararo. E'ano'o eme Salomone musuga naenaḡa onamadu, Kerete 'umuḡano 'afe ruhau onamiro.

8 Ebu te'ote'au'ena'a zavara haone, e'e 'umuḡa genaḡa uni ruhau onamo, “Toḡatoḡa Manoḡa” rae hune'ete'e toḡatoḡaḡano hebetiro. A'e Lasea neḡa uhiḡano.

9 'Ouge'ena'a, mada ḡehaḡa foure hauḡiro 'ahine, ḡasio ruhau onamoga'e riḡa zu ḡiḡaroḡa. Mazaḡa Iuda azaḡani'a iḡaiḡa ogomu moneo zaḡozaḡi'uma madaḡa vitaro. E'e huga'e zavara madaḡani'a feuriro, ebu ruha'uma batoḡa 'ai hauḡiro. E'ano'o Paulo'a iraduguziro,

10 raena'a, “Zae nidu'a! Eḡe'a ḡiane'etene, eme ruhau onamine sau'a hidi'uma, ḡasi zu tohefe nidu'a'e davarao hunuhuni'uma, ebu ḡabonefe zuni sauta'uma.”

11 Rehano uti azaḡa ibito zini'ete'e vazega'e Paulo ḡoere mene mae ḡihinadu, ḡasi mirune'ete'e vazega zu ḡasi vazega ḡoere da'o mae ḡihiniro.

12 Zeḡe'a ra'eta'a'e, hebetate'e haba'a'e zavara zu nahune madaḡano'e mene manoḡa. E'ano'o vase nidu'a'e e'e haba'anono'o ruhau buanadu Foinike toḡatoḡaḡa onamihi reiro. Ebu e'e toḡatoḡaḡanobu'u zavara zu nahune madaḡa me'uma reiro. Foinike toḡatoḡaḡa'e Kerete 'umuḡano ḡasi'a hebetete'e toḡatoḡaḡa 'ahoga, mada'a zubure'ete'e mone zamaini'ohe.

Zavara boro'a davarao feuriro

13 Ebu zavara 'ai kauri moneono'o tahitahe onainute'ea, ze 'ane mada manoḡani'a onaeha reiro. E'ano'o ḡasi hanigaḡa hutube zounadu, Kerete 'umuḡa genaḡa da'o uni ruhau onamiro.

14 Mene faḡa onamirote'ea, zavara boro bagaḡa 'ai 'umu raganono'o gudau ovairo. A'e niḡa “Iurakulon*” rae hune'ete'e zavaraḡa boro.

15 Ebu ḡasio ragati' aradu, zavara roḡoroḡe onamoga mene idaḡa 'ahine, zavara da'o magananiro.

16 Ebu Kauda 'umuḡa kome'a genaḡa 'afe diuḡirotu'u, ḡasi kome'a ḡaruna ahasinute'e riḡa hutube zouniro.

17 Ebu ohoze ohoze'a ḡasi ahase zounirotene, mini hina ḡasi boro tatuhe ogoru tiro. Ebu hena nougine gasi'a ruhau onamadu, Afrika haba'a heta'aḡano, niḡa'e Surutis-o rameru'uti'uma rae riharo. E'ano'o ḡasi faraḡa zuni hutube bunadu zavara maganani ruhau oname tauḡiro.

18 Rehano zavara'e 'ize ufeta boro. E'ano'o irarirotene, ḡasio gaue'ete'e azaḡani'a ḡasi ufinoga rae, odohe'ete'e toheḡa davarao mae mae modiro.

19 Ebu bare iraradu, mada uḡiduḡa meirotene, ḡasio odohe gaue'ete'e toheḡa zuni mae mae modiro.

20 Eme mada ḡehaḡa mada zu buzuva mene horoniro, zu zavara'e ufeta hune sautu radiunu. E'ano'o emeḡe nidu'a mene ḡabodi'uma rae zamariro.

21 Ze mada ḡehaḡa oganoga mene idararotene, Paulo'a zamazeo iḡune edanadu ziro, raena'a, “Zae nidu'a! Eḡe ḡoere mae ḡihinadu, Kerete 'umuḡanono'o mene ruhau buafone, 'ahige aduga mene hidifo, zu toheze mene mae mae modifo.

22 Rehano e izidi 'ada zi'ete'e. Inaro'i! Mazaḡa vazeni 'ahoga mene dauḡi'uma, u hube ḡasi'a da'o sauta'uma.

23 Zuhi'a Boro, eḡe'a kurano hau'ete'e zu tuḡureḡa haḡae'ete'e Badi'aḡa, ani tuḡure viga'a ohoḡore ohere eḡe uhiḡano edanadu

24 ḡoreheha, raena'a, 'Paulo! Ago rihano'i! Ḡa'e Roma zuhi'aḡa zamao 'ize eda'uma. Zu Badi'a manoḡa'e ḡae teite u'ano, ḡae teite idaḡa ruhau'ete'e azaḡa nidu'a'e Badi'a'a ḡabozi'uma.'

25 E'ano'o zae nidu'a, inaro'i! E, Badi'a tuḡure viga'a ehate'e ḡoe'a nidu'a huda'uma rae, ani mazao fie'ohe.

26 Rehano eme'e zavara'a hudi onamadu 'umu 'ahoga heta'aḡano ḡasi'a ehoru'uma.”

* 27:14 E'e ḡoe'a huga'e northeast moneono'o ona'e'ete'e zavaraḡa boro.

Ĝasi'a fahau ĝuzuhiro

²⁷ Ohere gaubanana zu ĝazaĝa fare (14) meirote'ea zuni, Adaria Davaraĝano zavara'a 'ize hudi vaevaefinu. Ebu e'e ohe'a nemanemaĝano ĝasio gaue'ete'e azaĝani'e gaba ruhau hanite'ete'e ederiro.

²⁸ E'ano'o ze davara hoe'a idanirotene, mita ĝae ĝazaĝa gaubanana (40) heuĝa. Ebu tahiĝa guhianadu bare idanirotene, mita ĝae uĝidu gaubanana (30) da'o.

²⁹ 'Ougadu ze ĝiĝaroze ruziro, mazaĝa hena ĝasi'a vatava rana rameru'uti'uma reiro. E'ano'o ze ĝasi hanigaĝa ĝazaĝa (4) ĝasi ariĝa ĝuzuono'o mae davarao feuniro, ebu ĝaiĝai iraroga veize guhiu radiro.

³⁰ E'e zamaĝano ĝasio gaue'ete'e azaĝa'e feranoga radu, so'e ĝasi hanigaĝa ovoe bune'ohe rae, ĝasi kobe'a fui'adu zazo'anono'o ovoe buniro.

³¹ Rehano Paulo'a uti azaĝa ibito zini'ete'e vazega tahi'aĝeta ziro, raena'a, "Ĝasio gaue'ete'e azaĝani'a ĝasi 'adaono'o vaĝinine, za'e mene ĝabodi'uma."

³² E'ano'o uti azaĝani'a ĝasi kobe'a ovoe dabanate'e miniĝa 'ai tene re'adu, ruhune modiro.

³³ Ebu irara 'ai hanitirotene, Paulo'a zeĝe nidu'a ogomu anoga rae umiziro, raena'a, "Za mada gaubanana zu ĝazaĝa fare (14), zamaze adudu'ena'a guhiu onaeha. Ebu ogomuni 'ahoga zu mene aneha.

³⁴ E'ano'o e umize'ohe. Izidi za ogomu nu ano'i! A'e ahirize'a inaradu ĝabone hidoga veize. Eĝe'a zi'ohe. Zae vadiniono'o igu tibani zuni mene dauĝi'uma."

³⁵ Paulo ani 'ouge rae zirotene, 'uvahu madu vase nidu'a ubumao Badi'a mazao ite matu'o haro. Ebu vahegadu aro.

³⁶ 'Ougadu zeĝe nidu'a inaradu, ogomu mae aro.

³⁷ Ĝasi e'e zamaĝano bone emeĝe nidu'a 276-'a radiro.

³⁸ Zeĝe nidu'a ogomu au idararotene, ĝasi'a ufiranoga veize ogomu nidu'a davarao mae mae modiro.

Ĝasi'a Melita 'umuĝano fahau ĝuzuhiro

³⁹ Ohereda'o mada'a agaru feurirotene, ze no'e haba'ano ruhaunuta'a'e aĝu'a. Rehano ze'e haba guniĝa hesaĝeta moneni horoniro. E'ano'o ze idaraune, e'e hesaĝa ranao ĝasi odohe tiri'uma reiro.

⁴⁰ Ebu ze ĝasi hanigaĝa davara zamaĝano tene ri'i modiro, ebu tari ogoru tirote'e miniĝa fui'iro. Ebu zavara veize farai hutube ĝihinadu, hesa mone tarine onamiro.

⁴¹ Rehano ĝasi'e heta'ano tutuhanadu, zazo'a ĝoha'e e'ea teadu mene hune zu hagariro. Ebu avaĝa ĝuzu'e sa'u boroboro'a kafene vahegadu faharo.

⁴² Ebu uti azaĝani'a ĝutarote'e azaĝa'e zimi hauĝi'uma rae togaziro, mazaĝa hena ze'a ĝemabe onamadu ferau ĝouri'uma.

⁴³ Rehano uti azaĝa ibito zini'ete'e vazega'e Paulo ĝabonihi reiro 'ahine, uti azaĝa garariro. Ebu tuĝuzena'a, "Ĝema edeĝa azaĝa'e ibite rafatadu ĝemabe onamo'i, ebu gabao tiro'i!" reiro.

⁴⁴ "U ĝema aĝu'a azaĝa'e, ĝasi ireĝa rugaruga hina kame ĝemabe onamo'i!" reiro. 'Ouge haĝae'ena'a zeĝe nidu'a gabao ĝemabe tiradu ĝabode ĝouriro.

28*Paulo'e Melita 'umuĝano*

¹ Emeĝe nidu'a ĝaboga gabao tirirotene, eme ederiro, a'e Melita 'umuĝa.

² 'Umu e'e neĝa azaĝa'e emeĝe faifaife rufiro. Irugu'e ru'aunu zu nahune'e biaudo 'ahine, ze mae ĝihife'ena'a, ire rabibofiro.

³ U Paulo ani ire sinuĝa ĝura'e madu ire roga rana mae ti'enogano, zarama ire gigi'ani'a madu ire sinuĝanono'o veore buaro, ebu Paulo 'ai 'evo'ano vihone giganiro.

⁴ Ebu 'umu e'e azaḡani'a mohe e'e Paulo 'evoreo ḡiruḡiranoga horonirotene, ze raorao'uhina'a, "Vaze 'adi'e hezo'e gorugoru vazeḡa gaogi." rae reiro. "Ani davarao mene hunuhuna rehano, e'e naeḡa hau'ete'e badi'aḡa'e ane'a ḡabode radoga mene urateha."

⁵ Rehano Paulo'e mohe ire roga rana itine modiro, ebu sau'ani 'ahoga ane mazao mene fureraro.

⁶ Vaze ze 'ane, Paulo'e ahi'ani'a mini'uma ga zogone higau bauradu ruda'uma rae ḡiane radiro. Ze faḡa hune 'ouge ḡiane radiunu rehano, ḡauni 'ahoga ani mazao mene furerarotene, ze hena nufe zamarena'a, "Ani'e badi'a 'ahoga gaogi." reiro.

⁷ U 'umu e'e zuhi'aḡa, niḡa Pobelio, ani haba'e hani'ano. Ani eme mae ḡihife'ena'a, neḡano tutufe zoufadu mada uḡidu faifaifinu.

⁸ U Pobelio moga'e uḡiḡa, evaneo baze radiunu. Ani ahiri'e gigi'a bagaḡa zu ru sororido. E'ano'o Paulo'a diuḡe ḡianadu rana kuraro, ebu 'evo'a rana tirotene, 'ai manoriro.

⁹ Uḡuḡani'a furerarotene, uḡi azaḡa 'umu be'a radiunute'e azaḡa nidu'a, Paulo vaḡe onaadu ane'a faizido.

¹⁰ Ebu vaze nidu'a'a, nigufe'ena'a faifaife rufido. Ebu e'e 'umuḡanono'o ruhau vaḡinihi reirotene, ze ferefe'ete'e toheḡa ḡehaḡa rifiro.

Paulo'a Roma neḡano feuriro

¹¹ Eme bato uḡidu e'e 'umuḡano radirote'e enogano, ḡasi 'ahogano tiradu e'e haba'a mode iḡuniro. E'e ḡasiḡa'e nahune madaḡani'a hauḡoga veize, Melita 'umuḡano guhiu radiro. A'e Alesandria ne ḡasiḡa, niḡa "Tahi'a Ato'a". Izipi haba'anono'o onairo.

¹² Eme ruhau onamoo, Surakusa neḡano hebetadu, mada uḡidu e'ea radiro.

¹³ E'eano'o hena onamo Regio neḡano hebetiro. Ebu mada tiba radirotene, ḡasi ḡaruga moneono'o zavara'a onairo 'ahine, eme ruhau onamadu, mada aheuḡano Puteoli toḡatoḡaḡano feuriro. A'e emeḡe ruhu ḡonaga.

¹⁴ Ebu e'ea Zuhi'a Boro mone azaḡa nu hidirotene, ze umifena'a, "Emeḡe teite fura tiba rado'i!" reiro. E'ano'o e'ea fura tiba radiro. Ebu e'e ḡaruganobu'u eme'e, zavara boro u'ano sasiro rehano, ragavofe'e ḡonabadu, Roma haba'ano feuriro.

¹⁵ Roma neḡano Zuhi'a Boro mone azaḡa'e emeḡe'a hanite'ete'e hariḡa igiro 'ahine, haofe onaadu, vaze nu'e Apia-foru maketiḡano, nu'e Taveni Uḡidu rae hune'ete'e i'udi neḡano hido titiro. Paulo ani, horozirotene, Badi'a matu'o haro, ebu zamaḡani'a inariro.

Paulo'a Roma neḡano haramiro

¹⁶ Eme Roma neḡano feurirotene, Paulo'e tuḡunadu ane da'o ne 'ahogano radiro. Ebu uti vazeḡa tibani'a da'o taufinu.

¹⁷ Ebu mada uḡidu meirotene, Paulo'a Iuda azaḡa ibito zini'ete'e azaḡa boroboro ane neo huze nu'oziro. Ebu zeḡe'a nu'ora' onairotene, Paulo'a ziro, raena'a, "Nego nabudi, e emeḡe nabudi mene sausauziro, zu vouḡafe haḡai mene he'ehe'eniho. Rehano Iuda azaḡani'a Ierusalem neḡano obohe teadu, Roma azaḡa 'evorao ri'ihaha.

¹⁸ Roma azaḡani'a ḡadihirotene, ze ura tuḡuhe buhihi reiro, mazaḡa runeo tuḡuhi'uma haḡaiḡa sau'a mene horoniro.

¹⁹ Rehano Iuda azaḡani'a mene uratirotene, e'e ibi 'ahoga o'o'a radu, Roma zuhi'aḡani'a kotahoga veize umidiro. U e'e aduga 'ahoga nabudihe rana touga veize mene onaeha.

²⁰ E'ano'o e za ḡiazoga zu ḡorezoga veize huze onaeha, mazaḡa Isaraela azaḡani'a guhine onainute'e vazeḡa u'ano, e'e ḡu'a neḡano 'ada radiu'ete'e."

²¹ Ebu ze naenaenina'a, "Iudea haba'anono'o ḡa moneo so'ani 'ahoga mene noneni tuḡuriro. Zu vazeni 'ahoga Iudea haba'anono'o feuri' arirotene, ḡa moneo sau'ani 'ahoga mene rae fureniro.

²² Rehano eme ḡa'a nouge reihi ra'ete'e igihi ra'ohe. Mazaḡa eme edeḡa, haba nidu'a zamaḡano vase nidu'a ḡae mone ra'ete'e azaḡa he'ehe'eze'ohe."

²³ Ebu ze Paulo teite bare nu'oranoga rae mada 'ahoga rae tiro. E'e madaḡa meirotene, Iuda azaḡa'e ḡehaḡa bagaḡani'a onaadu, bare ane radone haba'ano nu'oraro. Paulo'e oherebauono'o onamo ḡorava Badi'a'a zuhi'afi'uma ḡoe'a rae furenno ziniro. Ebu zeḡe'a Iesu mae ḡihinoga rae, Mose goro ḡoe'a zu Peroveta azaḡa buka zamaḡanono'o Iesu hariḡa haramiro.

²⁴ Vaze nu'e Paulo ḡoere mae ḡihiniro, u nu'e mene.

²⁵ Ebu ze zeḡe bo'aḡano zamaze mene tiba. Ebu Paulo'a 'ahige zirote'e enogano, ze neonno'o buau ḡouriro. Paulo'e zeḡe'a 'izema buanogano 'ahige ziro, raena'a, "Vine Zaḡoḡani'a peroveta vazega Isaia-ono'o vouḡaze zirota'a'e ḡoere huga, raena'a,

²⁶ 'Onamadu Iuda azaḡa 'ahige zo'i!

Ḡae egoga igi huni'uma,

rehano mene ederi'uma.

Ḡae horonoga horone huni'uma,

rehano mene zamari'uma.

²⁷ Mazaḡa 'adi duḡuru zama'e tuḡa zu teḡaze'e 'uhuḡa,

ebu ubumaze zuni kuruḡa.

A'e ubumaze hina mene horonifine,

zu teḡaze hina mene igifine,

ebu zamaze hina

mene zamare horonifine.

'Ougadu mene ḡihure baradu,

eḡe'a mene faizoga veize.'

²⁸ E'ano'o zae ederoga veize ḡoere 'adi zi'ohe. Badi'a'a ḡabone hidi'uma ḡoe'a tuḡure'eta'a'e, Iuda mene azaḡa veize tuḡureha, ebu ze mae ḡihini'uma."

[

²⁹ Paulo ani 'ouge rae ḡoreze hauḡirotene, Iuda azaḡa 'ai oname ḡouriro ebu zeḡe'a zeḡe bare riḡa ta'iro titiro.]

³⁰ Muri aheu, ani 'ize ḡu'a zamaḡano rehano, ane'a naeḡa haḡae'ete'e neḡano radiunu, ebu iniu ane vage onaidotene, nidu'a mae ḡihizido.

³¹ Paulo'e mene rihau'ena'a Badi'a'a zuhi'azi'uma ḡoe'a haramo zinido, zu Zuhi'a Boro Iesu Keriso hari ihozido. Ebu vase 'ahogani'a zuni mene gararo haro.

Filipi Ekalesia Azaḡa Mazao Paulo'a Mirihiro

¹ Eḡe Paulo zu Timoteo'a fefa 'adi mirihe'ohe. Eme'e Keriso Iesu veize gaue'ete'e azaḡa. Ebu fefa 'adi'e Filipi neḡano Keriso Iesu mone ra'ete'e azaḡa nidu'a, zu ibito zini'ete'e azaḡa*, zu diakono azaḡa veize tuḡure'ohe.

² Ibite gezo 'ahige reihi: Badi'a emeḡe Mama zu Zuhi'a Boro Iesu Keriso'a manōḡa zu zama roḡeḡa zini'eno'i!

Paulo'a Filipi neḡano ekalesia azaḡa u'ano Badi'a mazao manōḡa tauḡi ra'ohe zu zamare'ohe

³ Eḡe'a zae zamare'ete'e madaḡano bone, iḡaiḡa eḡe Badi'a mazao manōḡa tauḡi ra'ohe.

⁴ Eḡe'a zae nidu'a veize kurau'etene, iḡaiḡa matu'uheta kurau'ohe.

⁵ Mazaḡa zae'a hari manōḡa ḡadahe mae ḡihinirote'e madaḡanono'o onao izidi, eḡe'a hari manōḡa haramoga veize danahe onainu.

⁶ E'e hube hune 'ahige rae zamare'ohe. Badi'a ani, zae bo'aḡano gau manōḡa fureniro, 'ouge haḡae onamo, Keriso Iesu'a bare onai'uma madaḡa me'uma. E'e madaḡano zae zamao furenirote'e gauḡa manōḡa haḡae hauḡi'uma.

⁷ Za'e eḡe zamao iḡaiḡa radiu'ohe. E'ano'o eḡe'a zae nidu'a mazao 'ahige zamare'eta'a'e manōḡa. Mazaḡa zae nidu'a, Badi'a'a inirote'e gauḡa eḡe'a haḡaoga veize danahe onainu. E ḡu'a neḡano'o 'ada radiu'ete'e zamaḡano zuni, kotao hari manōḡa birirote'e madaḡano zuni, ebu hunio hari manōḡa'e mene tugahe harame inarinate'e madaḡano zuni danahiro.

⁸ Keriso Iesu'a zae zamare'ete'e teige, e zae nidu'a zamare'ohe. Eḡe'a 'ouge rata'a'e, Badi'a ane edeḡa, e huga ḡoere'ohe.

⁹ Ebu e zae veize 'ahige rae kurau'ohe: zae'a Badi'a faifaine ederoga zu nagini'e duduḡa ga ve'oḡa horone ederoga, ebu 'ouge haḡae'ena'a, zae'a zae bare zamarotite'ete'e haḡaiḡani'a bororu onamoga.

¹⁰ Ebu e zae veize 'ahige rae kurau'ohe: Zae radone zamḡano nagini'e manōḡa ederoga, zu zamaze dehenoga, zu haḡai sau'a mene hunezuni haḡaoga, ebu 'ouge haḡae onamo, Keriso'a bare onai'uma madaḡa.

¹¹ Ebu Iesu Keriso'a danazadu zae ḡabone'e duduḡa da'o re'uma. Eḡe'a 'ahige kuranata'a'e, vase'a zae haḡai manōḡa horonadu, Badi'a ḡubane'ena'a zu niḡa mae iḡihinoga veize.

Paulo'a ḡu'a neḡano radiu'ete'eano'o hari manōḡani'a bororu onamiro

¹² Nego nabudi, e ura, za 'adi edero'i! Aduga ḡehaḡa eḡe mazao fureru'ete'ano'o, hari manōḡani'a bororu onamiro.

¹³ Ebu eḡe'a Keriso u'ano ḡu'ano radiu'eta'a'e, Roma zuhi'aḡa ne enoga taufe edau'ete'e azaḡa, zu vase nunu ḡehaḡani'a edere ḡouriro.

¹⁴ Zuhi'a Boro mone ra'ete'e azaḡa'e, eḡe'a ḡu'ano radiu'ena'a, edau gigaru'ete'e u'ano, Zuhi'a Boro mazao fie gigaranadu, mene rihau'ena'a, Badi'a ḡoere inare harame'ohe.

¹⁵ Vaze nu'a Keriso hariḡa harame'eta'a'e, ze eḡe gau u'ano 'ahi'ahi ma'ohe, zu vitihihira'e'ohe. Rehano vase nu'e eḡe danahihira'adu, hari manōḡa harame hunihira'adu, zama manōḡa hina harame'ohe.

¹⁶ Zama manōḡa hina harame'ete'e azaḡa'e, hari manōḡa biroga veize, Badi'a'a e ḡu'ano mae zouhirote'e, ederadu, zeḡe zamarone eḡe mazao teadu harame'ohe.

* 1:1 ga bisofu

¹⁷ Rehano 'ouge 'ahi'ahi ma'ete'e azağa'e nize boro reihi radu Keriso hariğa haram'e'oh'e. Ze haram'e'eta'a'e, zamaze'e mene deheğa. Ze 'ouge'ena'a, ege'a ġu'ano aduga hide'ete'e'a bororanoga veize rae, zamare tauġe'oh'e.

¹⁸ A nagini veize? Zeġe'a haram'e'eta'a'e, zamaze'e duduğa ga mene, ago zamaro'i! Ġoere boro'e Keriso hariğa haram'e'ete'e.

¹⁹ Ebu e e'e u'ano matu'e'oh'e. Ebu e zama mone zuni matu'e ona'uma, mazağa e edeğa, zae'a ege veize kurau'ete'eano'o, zu Iesu Keriso Vine Zaġoġani'a danahe'ete'eano'o, e'e Badi'a'a ġu'anono'o mae buhi'uma.

Paulo ġabone'e Keriso teite

²⁰ E'e 'ahige zamare'ena'a hube hune guhiu radiu'oh'e: Ege mazao nagini'a fureraune zu, e'e mene mazaġarohi'uma. U e'e iġaiğa inare ġoere'ete'e teige, izidi zuni inare ġoeri'uma. Ebu e ġabode radine, ga rudaune, ege haġai nidu'a'ono'o vase nu'a Keriso nigunoga urate'oh'e.

²¹ Mazağa ege mazao'e, ġabode radiu'eta'a'e, Keriso teite radiu'oh'e. Ebu rudaune'e, manoga hune hidi'uma.

²² Rehano ege'a ġabode radine, ege gau u'ano vase ġehaġani'a Badi'a ġoere egadu, ġabone hidi'uma. E'ano'o e aġu'a, no'e ibiġano onamine manoga.

²³ E zamahe aheu nemaġano. E ura'e raha 'adi modadu, Keriso teite radihi. 'Ougine manoga tauġi.

²⁴ Rehano e zae veize raha 'adao ġabode radine, manoga. 'Ougine zae danazoga idağa.

²⁵ E hube hune 'ouguine manoga rae zamare'oh'e. E edeğa, e'e ġabode radadu, zae nidu'a teite radi'uma. Ebu zae'a Keriso mazao fie'ete'e'a bororanoga veize, zu zae'a fie'ete'ea, matu'uze'a bororanoga veize danazi'uma.

²⁶ 'Ougadu ege'a bare amine, za'e ege u'ano Keriso Iesu nigune'ena'a, matu'e ruda'uma.

Badi'a mone ra'ete'e azağa'e ġahunoneğa manoga hidi'uma

²⁷ Ġoere boro tiba'e, 'ahige reihi: Za, Keriso hari manoga mae ġihine'ete'e vaseğa ra'ete'e haġaiġano da'o onamo'i! 'Ougine, ege'a ġiazi' amine, ga haba faġanono'o harize igine zuni, e ederi'uma; Za'a zamaze tibunadu edau gigaru'ete'e, zu zamaze tibano neadu hari manoga aġiro hau'ete'e azağa'ono'o hari manoga inare biretite'ete'e.

²⁸ Ebu aduga zini'ete'e azağa mene rihoze'ete'e, zu zae'a inare ġoere'ete'e ege ederi'uma. Zae'a mene rihau'ete'e haġaiğa, aduga zini'ete'e azağa'e Badi'a'a ruizi'uma, u za'e ġabone hidi'uma. 'uguğa nidu'a Badi'a mazao'no'o furera'uma.

²⁹ Za'e Keriso mazao fie'ete'e ġahunoneğa manoga da'o Badi'a'a mene zeneha, rehano Keriso u'ano aduga hide'ete'e ġahunoneğa manoga zuni zeneha.

³⁰ Ege'a hidirote'e adugağa zae'a horonirote'e heuğa, zae'a e'e adugağa hide'oh'e. Ebu ege'a ize e'e adugağa hide'ete'e izidi zae'a igi'oh'e.

2

Za'e zamaze tibunadu, zae'a bare nize mae ovoro'i

¹ Za Keriso teite tibuzate'eano'o inare'oh'e? Keriso'a zae zamarate'eano'o za manogahe? Za Vine Zaġoġa teite radiu'ena'a, ane teite matu'e tiburu'e'hehe? Za vase mazao manore'e'hehe, zu vetuġazi'e'hehe?

² Za 'ouge rado'idene, zamaze'e zamare ġiriġiro'i! Zamarone tiba hina zamaro tito'i! Zamaze tibunadu gau'o'i! Za'e 'ouge haġae'ena'a, ege matu'u borofe huno'i!

³ Ago inaho'i! Nize boro reihi ra'ete'e zu zae'a bare niguzoga rae, g̃au 'ahoga ago haḡao'i! Rehano zae'a bare nize mae ovaradu, vase zamare ḡihizo'i, u za'e ze 'u'uḡano rae zamaro'i!

⁴ Zae zae'a manoga hidoga veize da'o ago zamaro'i, rehano vase'a manoga hidoga veize zuni zamaro'i!

⁵ Za'e, radoneze zamaḡano haḡaize zu zamaroneze'e Keriso Iesu'a haḡaidote'e teige haḡao'i!

⁶ Ibite bone Keriso ane huga, Badi'a teite idaḡa rehano, Badi'a teite idaru'ete'e niḡa boro mene obone giganiro.

⁷ Ebu niḡa boro modadu, vase raena'a, tuḡure vaseḡa teigiro.

⁸ Ebu ani vaseo reirotene, ane'a ane bare mae ovoiro.

Ebu Badi'a ḡoere mene vari'ohaudu. Ane'a ruda'uma ibiḡa rehano onaminu.

Ebu vase haḡaiḡa sau'a boro teige, satauroniro ebu rudaro.

⁹ E'ano'o Badi'a'a ani mae ḡihine hitana huneo ohoniro, ebu ni ḡihi'a haro.

E'e niḡa'e ni 'ahoga 'ahoga nidu'a vitinoga.

¹⁰ Badi'a'a 'ougirota'a'e, adureo radiu'ete'e, zu rahao radiu'ete'e, zu raha 'u'uḡano radiu'ete'e nidu'a'a Iesu matu'o hau'ena'a, ḡuḡuroga veize.

¹¹ Ebu ḡuḡurate'e nidu'a'a 'ahige rae furenoga veize: Iesu Keriso'e Zuhi'a Boro.

Ze 'ouge haḡae'ena'a, Badi'a emeḡe Mama ni mae ḡihi'uma.

Ḡabone hidi'uma ibiḡano inare onamo'i

¹² E'ano'o vasehe manoga nidu'a, zae'a Badi'a ḡoere ibiḡano iḡaiḡa onamidote'e teige, rihau rudau'ena'a, ḡabone hidi'uma ibiḡano inare onamo'i! U mene eḡe'a zae teite radiu'ete'e zamaḡano da'o, rehano izidi eḡe o'o'ano zuni borofe inare gauo'i!

¹³ Mazaḡa zae'a Badi'a ura haḡaiḡa haḡaoga veize Badi'a'a zae zamao gaue'ena'a inarazi'ohe, zae'a uratadu e'e haḡae'ohe.

¹⁴ Ḡau nidu'a zamaḡano ago ḡoere'ena'a zu ta'iro tite'ena'a, haḡao'i!

¹⁵ 'Ougine za'e vase duduḡa tauḡi re'uma, zu vase'a mene debaze ḡoeri'uma. Ebu izidi ega, haḡai ve'oḡa azaḡa ḡunuḡano, sau'ani 'ahoga mene haḡaadu, Badi'a ubuga ubuga teiḡe, radifo. Za'e, e'e ḡunuḡano buzuva'a adureo agaru'ete'e teige agarano'i!

¹⁶ Ebu ḡabone tuḡutuḡu hidi'uma ḡoe'a vase veize rae furen'o'i! 'Ougine, e'e, Keriso'a bare ovai'uma madaḡano, eḡe'a zae bo'aḡano gau aduga haḡaidota'a'e hugeita raena'a, zae u'ano matu'e ruda'uma.

¹⁷ Ebu zae'a Keriso mazao fie'ete'e u'ano aduga hide'ohe rehano, zae'a Zuhia Boro veize gauine, eḡe'a zae u'ano rudaune e matu'e'ohe. Zu e ura zae nidu'a teite matu'e tiburatihi.

¹⁸ E'ano'o zae zuni eḡe teite matu'e tiburatihi.

Paulo'a Filipi azaḡa u'a Timoteo tuḡuni'uma

¹⁹ Zuhi'a Boro Iesu'a uratine, e zae vaḡe Timoteo ariga tuḡune ame'ohe. 'Ougadu ane'a baradu, zae hari me'odonine eḡe zuni matu'i'uma.

²⁰ Zea'a faine radiu'e ga mene rae Timoteo'e hube hune zamare'ohe. 'Adama ani heuḡa zae zamare'ete'e e'e vaseḡa 'ahoga o'o'a.

²¹ Mazaḡa vase ḡehaḡa'e Iesu Keriso'a urate'ete'e ḡauḡa mene zamaradu, zeḡe hune'a urate'ete'e ḡauḡa zamare borofe'ohe.

²² U za edeḡa, Timoteo'e haḡai manoga Badi'a gau haḡae'ohe, mazaḡa ani hari manoga haramoga veize eḡe teite faifaine gaue onainu. Ani'e ubugani'a moga danane'ete'e teige eḡe teite gaue onainu.

²³ E'ano'o 'adao eḡe mazao nagini'a fureratite'e ederi'udu'u, Timoteo zae vaḡe tuḡuni'uma.

²⁴ Ebu ege zuni zae vage ariga ami'uma ra'ohe. E'e ibiga'e Zuhi'a Boro'a haḡaoni'uma rae hube hune zamare'ohe.

Paulo'a Epafrodito Filipi azaḡa vage tuḡuni'uma ra'ohe

²⁵ U Efaforodito, ani ege nego. Ani ege teite gaue'ohe, zu uti azaḡa teige ege teite hari manoḡa bire'ohe. Ani'e zae'a ege u'a tuḡuniro. E'ano'o ani onaadu e ḡau nunu mene idaru'etene ani'a danahinu. Rehano izidi Efaforodito'e zae vage bare tuḡunine manoḡa ra'ohe.

²⁶ Mazaḡa ani zae nidu'a ḡiazihiradu zamare hune'ohe. Zae'a ani ibite uginirote'e egadu, zamaze'a adudaro. Ane'a za 'ougirote'e igirotene, ani zamaḡa mene idararo.

²⁷ Ani'e hube hune ugi boro'a madu nariga rudaro. Rehano Badi'a'a vetuḡaneadu fainiro. 'Ougadu e'e, aduga zamaḡano, aduga hena mene bare ragatiro. Badi'a ani Epafrodito da'o mene vetuḡaniro rehano, ege zuni vetuḡahiro.

²⁸ E'ano'o e ura, ani'e ḡarihe zae vage tuḡune amihi ra'ohe. 'Ougine, za ani teite hidadu matu'i'uma, zu ege zama'a adudu'ete'e'a ufira'uma.

²⁹ E'ano'o Zuhi'a Boro' ibio, matu'o hau rune'ena'a, mae ḡihino'i! Za ani heuḡa vazega nigunine manoḡa!

³⁰ Mazaḡa Keriso gau u'ano ani nariga rudaro. Ani'a zae'a danahifote'e gauḡa haḡaadu, nariga rudaro.

3

Radone zamaḡano haḡai boro'e Keriso edere'ete'e

¹ Nego nabudi, e 'ahige bare reihi: Za Zuhi'a Boro teite tiburanate'e u'ano matu'o'i! Ege'a ibite iraduguzirote'e ḡoe'a, bare bare to zinihi ra'ohe. A'e ege mazao mene gau boro, zu a'e zae'a mene ve'oroga veize.

² Badi'a aḡu'a zu haḡai sau'a haḡae'ete'e azaḡa veize ḡiano'i! Ze'e Iuda azaḡa. Iuda azaḡa'e zae so'oze'ena'a, ahiri rana iḡuri haḡaine, Badi'a mone re'uma ra'ohe. Rehano ze'e foure ahiri ru'i tauḡe'ohe. A'e huga o'o'a.

³ U eme'e hube hune Badi'a mone ra'ete'e azaḡa. Eme'e Badi'a Vine Zaḡoḡani'a ibitofeadu Badi'a mazao kurau'ohe. Eme Keriso Iesu nigune'ohe, e'ano'o ahiri rana iḡuri haḡae'ete'e. Zu Badi'a ubuḡa rouga radu zeḡe edeḡano gauete'e azaḡa eme'a mene zamare borofe'ohe. A'e huga o'o'a haḡaiḡa.

⁴ Rehano vase 'ahogani'a ani'e vase nagiga ra'ete'e moneo Badi'a'a mae ḡihini'uma ra'ete'e borofe zamarine, ege zuni ege moneo borofe hune rouga idaḡa.

U vase 'ahogani'a ahiri gauḡa ḡehaḡa haḡae'ohe rae zamarine, a'e ege'a vitinoga.

⁵ E'e fureranadu mada fu'o zu uḡidu fare meiotene, ahirihe rana iḡuri haḡairo. E'e Isaraela vazega, Beniamini iduhu vazega, ebu Heberu mariga huga huga. Iuda goro ḡoe'a moneo'e Farisea vazega, goro ḡoe'a faifaine haḡaido.

⁶ Badi'a veize inare'ete'e moneo'e ekalesia azaḡa ege'a zamahe nidu'a hina sausauzido. Iuda azaḡa goro ḡoe'a faifairu haḡaadu, duduḡa ra'ete'e moneo'e, mene ve'oniro.

⁷ Ege'a ahi ḡauga'e manoḡa tauḡi zu ḡau boro bagaḡa rae zamarinu. Rehano Keriso'a ege veize rudarote'e ederirote'e, 'uguḡa haḡaiḡa'e huga o'o'a haḡaiḡa rae zamarinu, mazaḡa e'e Keriso ederihire reinu.

⁸ Ebu e 'ize bare reihi. Ibite Badi'a'a matu'oga veize rae zamare haḡaidote'e haḡai'a nidu'a'e huga o'o'a ra'ohe. U Keriso Iesu, ege Zuhi'a Boro, ani'e inihu edere'eta'a'e, manoḡa boro bagaḡa. E'e, Keriso u'ano haḡaihe amahiḡa nidu'a modiro. Ebu 'uguḡa haḡaiḡa'e busi rae zamare'ohe, e'e Keriso mone reifine,

⁹ zu ane teite tiburafine. E'e izidi ege inarao goro goe'a haḡaadu, Badi'a ubumao duduga rae, mene ra'ohe, rehano Keriso mazao fie'ete'eano'o Badi'a ubumao duduga rae ra'ohe. A'e Badi'a ane'a 'ouge ra'ohe, mazaḡa ege'a Keriso mazao fie'ete'e u'ano.

¹⁰ E ura'e Keriso faifairu ederihi, zu ani'a runeono'o bare ḡabodirote'e gigi'aḡa ederihi, zu ane zaharanirote'e teige ege zuni zahararatihi, zu ane'a rudarote'e teige ege zuni haḡai sau'a moneono'o rudau vaḡinihi.

¹¹ 'Ougadu e nougihi reine zuni, ege'a Keriso teite runeono'o bare ḡabode iḡunadu, e'e ḡaboneḡa hina onamihi ra'ohe.

Zamamone oname hohono'i

¹² E'e, 'uguḡa haḡaiḡa nidu'a haḡae haugēha rae, mene ra'ohe, zu e'e Keriso teige duduga hune rae mene ra'ohe. Rehano e'e haḡaiḡa haḡae hunihi rae ize inare'ohe, mazaḡa, e'e Keriso hune teigoga veize, Keriso Iesu'a ege meiro.

¹³ Nego nabudi, e'e Keriso teige huneha rae mene zamare'ohe. Rehano e'e, ḡau tiba 'adi haḡae hunihi ra'ohe: E'e, ḡaruni moneo haḡairote'e ḡauḡa nidu'a mene zamare'ohe. Rehano zama mone ḡauḡa da'o zamare'ohe. A'e Keriso ederadu, ane teigoga veize inare gau'e'ohe.

¹⁴ E'e Keriso hune teigoga veize inare oname'ohe zu ḡonagano Badi'a'a naeḡa ini'uma. E'e naeḡa'e Badi'a'a huhe'ete'e zu adure zamahe iti'uma, mazaḡa Keriso'a ege veize gau haḡairo.

¹⁵ E'ano'o emeḡe nidu'a Badi'a mazao fiadu zamarone manoḡa meirote'e azaḡa'e, 'ahige zamari'uma. Ebu haḡai nu zamaḡano zae'a nufe zamarine, a'e zuni Badi'a'a zamazeo doḡo'ani fureno zini'uma.

¹⁶ Rehano goere boro'e emeḡe iniuniu'e Badi'a'a ihofirote'e idunaḡano haḡae onami'uma.

¹⁷ Nego nabudi, ege teigo'i zu emeḡe'a ihozirote'e haḡaiḡano radiu'ete'e azaḡa faine ḡiane'ena'a zeḡe zuni tuhuzo'i.

¹⁸ Mazaḡa vaze ḡehaḡani'a agire teige Keriso agireni'ohe. E'e ibite 'uguḡa azaḡa haḡai 'ai ḡae ḡehaḡa me'odo ziniro rehano izidi zeḡe haḡai zamaradu nihe vuḡani'a onae'ena'a bare ra'ohe.

¹⁹ Ze'e ḡonagano rudaune, irerogao diuḡi'uma. Ze'e ahirize'a urate'ete'e haḡaiḡa da'o haḡae radiu'ohe. Ebu mazagaru haḡaiḡa haḡae'e rehano, a'e zeḡe'a bare ite'ohe, zeḡe'a zamare'ete'e ḡauḡa nidu'a'e raha 'adi ḡauḡa.

²⁰ Rehano emeḡe radone haba'a'e adureo. Ebu Zuhia Boro Iesu Keriso eme ḡabofi'uma vazeḡa, e'ano'o ovaite'e guhine radiu'e'uma.

²¹ Ani ḡau nidu'a'a zuhi'ani'et'e inaraḡa obone'ohe. Ani'a bare ovaite'e madaḡano, e'e inaraḡa hina ahirife ruhura'umate'e ani'a mae nufadu, ahi'a iziḡa manoḡa heuḡa rifi'uma.

4

¹ E'ano'o nego nabudi, Zuhi'a Boro mazao fiadu edau gigarano'i! E'e za zamare rudau'ohe zu giazihi ra'ohe. Ebu za'e ege matu'ohi'ohe, zu ege'a niguze'ete'e azaḡa.

Inara Goe'a

² Euodia zu Sintike, e za umize'ohe, za'e Zuhi'a Boro moneo reirote'e azaḡa bobo zamaze tibuno'i.

³ Ege teite gau tibano gau'e hune'ete'e vazeḡa, ḡa'a roḡae aheu e'e danazite'e ege'a umie'ohe. Ze'e hari manoḡa haramoga veize ege teite inare gauido. Ze'e Kelemenito zu ege teite gaudote'e azaḡa nunu teite gauido. Ebu zeḡe nidu'a ni'e Badi'a'a ḡabone bukaḡano mirihiro.

⁴ E bare bare 'ahige ra'ohe: Mada nidu'a Zuhi'a Boro'a zae veize haḡairote'e zamaradu matu'o'i!

⁵ Vaze mazao roĝeru rado'i, vaze nidu'a'a za'e roĝeĝa rae horozoga. Za 'adi zamaro'i! Zuhi'a Boro'e 'ariga bare onae'ohe.

⁶ Ĝau ni 'ahoga moneo zamaze 'ago adudano'i! Rehano nagini'a furerano'idene, e'e ĝauĝa nidu'a'e Badi'a mazao umido'i! Ebu za kurano'idene iĝaiĝa Badi'a Mazao manoga tauĝi ro'i!

⁷ Ebu Badi'a'a zama roĝeĝa zini'uma, e'ano'o zamaze'e mene aduda'uma zu mene riha'uma, mazaĝa za'e Keriso Iesu teite tiburaro 'ahine. Zama roĝeĝa a'a'e boro bagaĝa zu hoe'aĝa, vaze'a zamaroga zu mene idaĝa.

⁸ Nego nabudi, ĝoere ĝonagano 'ahige reihi! Haĝai 'ahiguĝa zamare onamo'i! Huga ĝoere'ete'e haĝaiĝa, gubatite'ete'e haĝaiĝa, haĝai duduĝa, zama deheĝa haĝaiĝa, vaze'a matui'uma haĝaiĝa manoga zu vaze'a rae ĝihini'uma haĝaiĝa manoga. Nagi haĝai manoga tauĝi ga vaze'a niguni'uma haĝaiĝa manoga horono'idene e'e zamare'eno'i!

⁹ Zae'a eĝe mazaono'o ederirote'e, zu meirote'e, zu igirote'e ĝoe'a nidu'a, zu eĝe haĝaio horonirote'e haĝaiĝa nidu'a, zae radone zamaĝano haĝao'i! Ebu zama roĝeĝa rife'ete'e Badi'aĝani'a zae teite radiu'e'uma.

Filipi azaĝani'a Paulo danane'ena'a ĝau tuĝuriro

¹⁰ E'e Zuhi'a Boro mazao matu'e rudau'ohe, mazaĝa faĝa hune radate'e enogano, za bare eĝe zamaradu eĝe ferehidote'e ĝauĝa tuĝurodo. E edeĝa, za hube uratinu rehano, danahe'ete'e ibiĝa mene hidiro.

¹¹ E ĝau nu'a ferehe'ete'e u'ano, 'ouge mene ra'ohe. Mazaĝa eĝe mazao nagini'a fureraune, a'e ĝau'a ferehe'e ga mene, rehano e edereha zamahe'e idaĝa da'o.

¹² E edeĝa, ĝau o'o'a zamaĝano radiu'ete'e radoneĝa, ga ĝau ĝehaĝa zamaĝano radiu'ete'e radoneĝa. Radone nagiga zamaĝano zuni, e'e matu'e radoga ederiro, ogomu ĝehaĝa ga o'o'a, ĝau ĝehaĝa ga o'o'a.

¹³ E'e, radone nagigano zu ĝau nidu'a haĝaoga idaĝa, mazaĝa Keriso'a inaraĝa ini'e 'ahine.

¹⁴ Rehano e 'ada aduga hide'ete'ea, zae'a danahe'eta'a'e manoga tauĝi.

¹⁵ Filipi azaĝa, za edeĝa, zae'a hari manoga ĝadaheĝano igirote'e madaĝano bone, e, zae haba Makedoniaono'o iĝunirotene, zae Filipi ekalesia azaĝani'a da'o ĝau nu ini'ena'a danahiro, u neĝa 'ahoga 'ahoga ekalesiaĝa azaĝa'e mene 'ougiro.

¹⁶ Eĝe'a Tesalonika neĝano radiunute'e zamaĝano zuni, e ĝau'a ferehinutene, za eĝe veize bare bare ĝau tuĝurido.

¹⁷ E'e zae'a ĝau nu bare tuĝuronoga veize 'ahige mene ra'ohe. Rehano zae'a danahe onamadu, Badi'a'a naeĝa zinite'e'a bororanoga urate'ohe.

¹⁸ E'e ferehe'ete'e ĝauĝa nidu'a 'ada. A'e boro bagaĝa. Zae'a eĝe veize tuĝurirote'e ĝauĝa, Epaforodito'a odohe onairotene, ĝauhe'a ĝehararo. Zae'a tuĝurirote'e ĝauĝa'e Badi'a ĝahunohau'ete'e hohoĝa manoga heuĝa. A'e Badi'a'a mae ĝihine'ohe, zu matu'e'ohe.

¹⁹ Eĝe Badi'a'a, ane ĝauĝa ĝehaĝa bagaĝaono'o, Keriso Iesu u'ano borofe zini'uma, ĝauze'a fereze'ete'e madaĝano.

²⁰ Emeĝe Badi'a, emeĝe Mama nigune'eno'i, onamo tuĝutuĝu! Hube hube hune 'ougo'i!

Paulo'a Filipi kuru azaĝa veize uhiu tuĝure'ohe

²¹ Iesu Keriso mazao fie'ete'e azaĝa nidu'a veize uhiu tuĝure'ohe. Zuhi'a Boro mone ra'ete'e azaĝa eĝe teite 'ada radiu'ete'e'a uhiu tuĝure'ohe.

²² Adao Badi'a veize ra'ete'e azaĝa nidu'a'a zae veize uhiu tuĝure'ohe. Roma zuhi'aĝa* neo Badi'a mone ra'ete'e azaĝa zuni uhiu tuĝure'ohe.

* 4:22 Niga, Kaisara

²³ Zuhi'a Boro Iesu Keriso ḡahunone manogani'a zae vine teite radiu'eno'!

Kolose Ekalesia Azaġa Mazao Paulo'a Mirihiro

¹ Eġe Paulo'a emeġe nabudi Timoteo teite fefa 'adi mirihe'ohe. E'e Badi'a'a madu, Keriso Iesu veize apostolo gauġano ohohiro.

² Fefa 'adi'e Kolose neġano radiu'ete'e Badi'a mone ra'ete'e zu Keriso gauo hubehune gaue'ete'e azaġa veize mirihe'ohe. Badi'a, emeġe mama'a manohuga zu zama roġeġa zeno'i!

Paulo'a manoġa tauġi ra'ohe zu kurau'ohe

³ Eme zae veize iġaiġa kurau'etene, Badi'a, emeġe Zuhi'a Boro Iesu Keriso Moga mazao manoġa tauġi ra'ohe.

⁴ Mazaġa zae'a Keriso Iesu mazao fie'ete'e zu Badi'a mone ra'ete'e azaġa nidu'a zamaradu danaz'ete'e igiro 'ahine.

⁵ Zae'a 'ouge'eta'a'e Badi'a'a zae veize e'e naeġa adureo ruhinirote'e mae ġihini'uma 'ahine. Za'e hari manoġa ġoe'a huga ġadaheġano igirote'ano'o, Badi'a'a e'e naeġa ruhine tiro. Ebu izidi zuni za'e e'e zamare'ohe.

⁶ E'e hariġa manoġani'a zae mazao feuriro. Za'e Keriso mazao fie'ete'e azaġa sau'aze Badi'a'a rae mode'ete'e hariġa huga igiro. E'e madaġanono'o onao izidi, zae'a ġaboneze ġihune'ete'e teige, haba nidu'a zamaġano hari manoġani'a vaze zamao gauadu, ġaboneze ġihune'ohe, ebu hari manoġa mae ġihine'ete'e azaġani'a ġeharu'ohe.

⁷ Za'e Epafara'a hari manoġa ihoziro. Ani'e emeġe teite gaue'ete'e zu emeġe zamarone. Ani'e Keriso veize iġaiġa gaue'ena'a emeġe danafe'ohe.

⁸ Ebu ani'e zae'a vaze zamaradu danaze'ete'e me'odofiro. vaze danazoga veize, vine Zaġoġani'a inaraġa ziniro.

⁹ E'ano'o, emeġe'a zae hari 'ouge igirote'e madaġanono'o onao izidi, eme'e hubehune zae veize iġaiġa kurau'ohe, ebu Badi'a ahiġe umine'ohe; Vine Zaġoġa hina ani'a zama huhuzaġa zu edeġa zenadu Badi'a'a ura'ete'e gauġa zae'a hugahune ederi'uma.

¹⁰ Eme 'ahige kurau'ohe; Zae'a Zuhi'a Boro ibio ani gubane'ena'a, zu Badi'a ubuġa reifine zae'a nagini haġae'ete'ea Badi'a'a za'e manoġa reifine, zu zae'a haġai manoġa nidu'a faifaine haġaifine, zu Badi'a borofe edere onamifine.

¹¹ Ebu eme ahiġe kurau'ohe; Badi'a gigi'a inaraġa ġonaga 'o'o'a hina zae'a inarifine, ebu e'e inaraġa hina zae'a mene ġarihe maġunifine, zu adugani'a onait'e'ea, zae'a edau gigarafine, ebu zae zamao matu'u'a iri'avoga.

¹² Ebu eme hena ahiġe kurau'ohe; Zae'a Badi'a, emeġe Mama mazao manoġa tauġi rouga. Badi'a ani, ane mone ra'ete'e azaġani'a Badi'a haba aġaġa zamaġano radiu'ena'a me'uma manohugaġa, zae zuni zeġe teite meifine, ibitoziniro.

¹³ A'e Badi'a'a uzaboono'o emeġe mae vaġifiro, ebu ane ubuga zamaroneġani'a zuhi'ani'ete'e zamaġano ohofiro.

¹⁴ Ebu Badi'a ani Keriso ru hina emeġe ġabofiro, ebu emeġe sau'a nidu'a rae modiro.

Keriso'e hitaga hune

¹⁵ Eme Badi'a'e horonoga mene idaġa, rehano Iesu Keriso'e Badi'a iraġa furene'ohe. Iesu Keriso'e, ġau nidu'a ize izema fureranogano Badi'a teite radiunu, ebu ġau nidu'a'e ani 'u'uġano.

¹⁶ Mazağa Kerisono'o Badi'a gāu nidu'a hağairo, adure zu rahao radiu'ete'e gāuğa, horone'ete'e zu horonoga mene idağa gāuğa hağairo. Badi'a'a vine zuhi'ağa, tuğure viga inarağa ebu gāu inarağa nidu'a Kerisono'o zu Keriso veize hağairo.

¹⁷ Keriso'e gāu nidu'a ize izema fureranogano ani'e 'e'e radiunu, ebu ani'a gāu nidu'a radiu oname'ete'e zu gāu nidu'a gaue tiburu'ete'e hağairo.

¹⁸ Keriso ani ekalesia vadiga, ebu ekalesia'e ani ahiri. Ġadaheğano'e gāu nidu'a ani mazaono'o fureraro, ebu ani'e runeono'o ġabodi'uma azağa bo'ağano ane'a ibite ġabodiro. A'e gāu nidu'a ane'a zuhi'anoga veize.

¹⁹ Mazağa Badi'a ani'e ane urao Keriso zamağano radi'uma reiro. Ebu e'ano'o Keriso'a Badi'a hağai furenehuni'uma.

²⁰ Ebu Badi'a'a ane urao vase zu gāu nidu'a Keriso teite bare tibuni'uma reiro. Ebu Badi'a zu gāu nidu'a bo'ağano zama roğeğa veize Keriso'a satauroo ruğa sonirote'eano'o, adure zu rahao radiu'ete'e gāuğa nidu'a, ibite'e Badi'a mazao fararo rehano, Keriso teite bare tibuziro.

²¹ Za'e ibitebone Badi'a mazaono'o fararo, ebu za'e hağai sau'a hağaidote'e u'ano, za zama'e agireğa radu, Badi'a mazaono'o fararo.

²² Rehano Keriso'a ane ahirio satauroo rudarote'e u'ano, izidi za'e Badi'a'a ane teite bare tibuziro, za'e ane zamao ohozadu, ane ubumao za'e duduğa, ebu toragani o'o'a reifine. Vaze'a Badi'a zamao za'e ve'oreha rae mene re'uma.

²³ Zae'a hubehune Badi'a mazao fie oname'ena'a edau gigaraune, zu hari manoga zamağano, ġabone manoga me'uma reirote'e goe'a zae'a obone giganine, za'e Badi'a ubumao duduğa re'uma. E'e hariğa manoga'e haba nidu'a zamağano harama onaeha. Ebu ege, Paulo'e Badi'a'a hari manoga harama'ete'e gauğano ohohiro.

Paulo'a Ekalesia Veize Gauiro

²⁴ Izidi 'ada e'e, zae mazao hari manoga haramirote'e u'ano aduga hide'ete'e moneo matu'e'ohē. Ebu Keriso'a aduga hidirote'e teiğe, ege zuni ege ahiri hina e'e aduğağa hide'ete'e mene rihone'ohē. E'e hağaiğa'e Keriso ahiri'e ekalesia azağa veize.

²⁵ E'e Badi'a'a ekalesia azağa tuğure gauğano ohohiro. A'e zae mazao, Badi'a ane goere ihozoga veize

²⁶ U'uru radiu'ete'e gāuğa 'a'a'e amahi hune azağa mazao Badi'a'a mene rae fureniro, rehano izidi ane mone ra'ete'e azağa mazao furene'ohē.

²⁷ Badi'a ani, ibite mene rae furenirote'e u'uru radirote'e gāuğa manoga 'a'a'e, Iuda mene azağa bo'ağano Badi'a inahē meirote'e azağa mazao rae furen'i'uma reiro. E'e u'uru radiu'ete'e gāuğa'e Keriso. Ani'e zae zamao radiu'ohē, e'ano'o Badi'a'e manoga hune u'ano zae zuni manoga hune re'uma.

²⁸ Ebu eme'e edeğafe nidu'a hina iraduguzena'a, zu ihoze'ena'a, vase nidu'a mazao Keriso hariğa harama'ohē, mazağa emeğe ura'e emeğe'a danazadu vase nidu'a'a Badi'a zama faifairu edere'ena'a, ane ibio da'o oname'ena'a duduğa vazeğa radu, Keriso ane zamao ohozi'uma.

²⁹ 'Ouge hağae'ete'e veize ege zamao inare gau'eta'e Keriso gigi'ağa hina inare gau'e'ohē.

2

¹ Ege'a 'adi ra'eta'a'e, e ura za edero'i! Ege'a zae, zu Laodikea neğa azağa, ebu ize mene horohate'e azağa nidu'a danazoga veize inare'ohē.

² E ura ze'a inaratitoga zu zamarotite'ena'a tiburanoga. Ebu e ura ze'a Badi'a u'uru gāuğa edere hunoga. U'uru gāuğa a'e Keriso.

³ Ebu Keriso mazao bu'u Badi'a'a u'uru tidote'e zamaroneğa boro багаға ederi'uma.

⁴ Ege'a 'adi ra'eta'a'e, vase'a zamaguhi goe'a hina mene so'ozifine.

⁵ Ĝiano'i! E'e zae teite mene radiu'e rehano, eĝe zama'e zae mazao radiu'ohe. E'ano'o zae'a haĝai manogaño radiu'ete'e zu zae'a Keriso mazao fie gigaru'ete'e ederadu, matu'e'ohe.

Keriso Mazao e Ĝabone Iziga

⁶ E'ano'o Keriso Iesu'e Zuhi'a Boro radu za'e mae ĝihiniro 'ahine, ani teite tiburu radiu'eno'i!

⁷ Ebu ire taigani'a rahao kame gigaru'ete'e teige, Keriso mazao kame gigaranadu, ane zamare'ena'a farau onamo'i! Ebu Epafara'a Badi'a ĝoere ihozidote'e teige obone gigano'i! Ebu Badi'a mazao iĝaiĝa manoga tauĝi ro'i!

⁸ Vaze ĝoere faine ĝiano'i! Hena, zeĝe'a tutuze ve'ozi'uma. Ze'e Badi'a edeĝa zu vaze'a nouge nouge radiu'ete'e edeĝa nidu'a raha adi ibiĝano ihozi'uma. Zeĝe ĝoere'e huga 'o'o'a zu ĝuriro ĝoe'a. Ĝoere a'e Kerisoono'o mene onae'ohe, rehano amahi azaĝa edeĝanono'o zu haba 'adi vineĝanono'o.

⁹ Ĝiano'i! Mazaĝa Badi'a ĝabone zu haĝai nidu'a'e Keriso zamaĝano iri'ave radiu'ohe. Keriso'e vaze reirotene ani'e ize Badi'a, e'ano'o za'e Keriso zamaĝano Badi'a haĝai nidu'a horone'ohe.

¹⁰ Ebu za'e Keriso teite tibuziro zu ani mazaono'o haĝai 'adi nidu'a meiro. Vine sau'a zuhi'aĝa, zuhi'a nidu'a zu ĝau nidu'a'e Keriso 'u'uĝano radiu'ohe.

¹¹ Iuda azaĝa'e, Badi'a mone ra'etene, vaze 'evore hina ahiri ogaĝa vari'e modadu iĝuri haĝae'ohe. E'e teige za'e, Keriso mone reirotene, Keriso'a zamaronenze sau'a zu ĝaboneze sau'a vari'e mode'ena'a, zamazeo iĝuri haĝairo.

¹² E'e huga'e, zae'a Badi'a ni mae ĝihinadu bapatizo meirote'e zamaĝano, Keriso teite ĝuriro, ebu Keriso ane teite bare ĝabode iĝuniro. Mazaĝa Badi'a'a Keriso runeono'o bare ĝabonirote'e gigi'aĝa mazao zae'a firo 'ahine.

¹³ Ebu ibite vineze'e rudanoga zu Badi'a mazaono'o farau. U e'e madaĝano'e, zae ĝabone sau'a'e ize mene vari'e modiro. Rehano 'ouge ize haĝairote'ea, Badi'a'a za'e Keriso teite bare ĝaboziro. Ebu emeĝe sau'a nidu'a rae modiro.

¹⁴ Ebu Badi'a'e Emeĝe haĝai sau'a u'ano emeĝe 'ute'ete'e Iuda azaĝa goro ĝoe'a'e nidu'a madu, Keriso teite satauroniro. 'Ouge haĝae'ena'a, Badi'a'e goro ĝoe'a nidu'a 'uiro.

¹⁵ Ebu 'ouge haĝae'ena'a, Badi'a'a vine sau'a zuhi'aĝa zu zuhu'a inaraze mae buno ziniro. Mazaĝa goro ĝoe'a 'uiro 'ahine, Satani'a e'e ĝoe'a hina emeĝe 'utoga mene idaĝa. Ebu Keriso satauronirote'e zamaĝano, vine nidu'a Keriso'a ro'aze hauĝirote'e, Badi'a'a hunio fureniro.

¹⁶ Eano'o, zae'a aue'ete'e zu gage'ete'e moneo ga muri muiĝa, bato iziĝa muiĝa zu Iuda azaĝa Bana Madaĝa u'ano, vaze 'ahogani'a zae ve'oĝa rae zoitene gararozeno'i!

¹⁷ Mene! Iuda azaĝa goro ĝoe'a zu muiĝa 'uĝuĝa'e Badi'a'a rae tirote'e ĝauĝa manoga emeĝe rifuma vineĝa isoĝa. Rehano izidi ĝau manoga a'e fureraneha. E'e ĝauĝa huga'e Keriso.

¹⁸ Ĝurire'ena'a nize mae ovoe'ete'e zu tuĝure viga mazao kurau'ete'e azaĝa ĝoere ago ego'i! Ze'e za tutuze ve'ozihi ra'ohe. Ze'e tuĝure viga horoneha ra'ena'a, nize mae ite'ena'a ĝoeri'uma, rehano ze zama'e mene Badi'a mazaono'o, ebu ze 'ane ze'e nize boro azaĝa re'uma.

¹⁹ Ze'e Keriso mene hegote'ohe. Keriso ani ekalesia vadiga, ekalesia azaĝa'e ane ahi'a. A'u'a zu viniga hina tibuzetene ahiri nidu'a gigaze'ohe. Ebu Badi'a'a ekalesia ibitozini'ena'a inari'uma.

²⁰ Za'e Keriso teite rudau'etene, raha 'adi vineĝa zuhi'aĝaono'o mae buze'ohe. Rehano za'e nougadu ize raha azaĝa haĝaio radiu'ete'e teige zeĝe ĝoere igi'ohe?

²¹ Ze 'ahige ra'ohe, "Ago obone to'i! Ago au nuro'i! Ago obone nuro'i!"

²² 'Ahiguḡa goro ḡoe'a'e vase mazaono'o onae'ohe. E'e goro ḡoe'a'e mene faḡa haḡae'ohe zu dauge'ohe.

²³ Goro ḡoe'a 'uguḡa'e edeḡa boro ḡoe'a iraḡa, rehano huga'e o'o'a. Ze'a kuru veize zeḡe bare inahirote'e ḡauḡa'e vase maza'ono'o zu ze'e ḡurire'ena'a nize ufeta mae ovo'i'uma, ga ahirize sausaune'eta'e Badi'a matuo hafine. Rehano goro ḡoe'a 'uguḡa'e gigi'aḡa o'o'a 'ahine, zamarone sau'a mae vaḡini'uma moneo mene danaze'ohe.

3

Ḡabone izigano radiu'ete'e

¹ Goro ḡoe'a 'uguḡa'e gigi'aḡa o'o'a. E'ano'o ḡabone ḡauḡa adureo radiu'ete'e da'o zamare borofe'ena'a vaḡo'i! Mazaḡa za'e Keriso teite ḡabozadu, ḡabone iziga meiro. Ebu Keriso ani adureo Badi'a eda'e moneo inaraḡeta radiu'ohe.

² E'ano'o adure ḡauḡa da'o zamaro'i! U raha 'adi ḡauḡa'e ago zamaro'i!

³ Mazaḡa za'e ibi'a haḡaiḡa sau'a modiro, ebu za'e Badi'a 'evore zamaḡano Keriso teite tiburu radiu'ohe. Badi'a aḡu'a azaḡa'e e'e ederoga mene idaḡa.

⁴ Keriso'e ḡabone iziga zini'ete'e vaseḡa. Keriso ane'a bare onai'uma madaḡano, zae zuni ani teite agaḡa manoḡano eda'uma.

⁵ E'ano'o za'e ahiri'a urate'ete'e haḡaiḡa nidu'a mae mode hauḡo'i! A'e ubuma ḡezo, zamarone toraga, ahiri u'ute'ete'e zamare borofe'ete'e, ḡau mae buroga urate'ete'e. Ebu ḡau ḡehaḡa ago urate rudano'i, mazaḡa 'uguḡa vaseḡa'e ire emoga* mazao kurau'ete'e heuḡa.

⁶ E'e guḡa haḡaiḡa u'ano Badi'a'e zamaḡa ḡugine runadu, e'e naeḡa zini'uma.

⁷ Zae zuni ibite 'uguḡa haḡaiḡa haḡae'ete'e azaḡa teite tiburu radiudo, ebu 'uguḡa haḡaiḡa haḡaido.

⁸ Rehano izidi za'e, maḡunu, zama ḡugi, vase sausaune'ete'e, vase ni sausaune ḡoere'ete'e, 'uguḡa haḡaiḡa nidu'a modo'i! Ebu ufire ḡoea zae hebeono'o ago ro'i!

⁹ Ebu vase teite ago ḡuriroto'i, mazaḡa za'e sau'a haḡaoga urate'ete'e zamaroneḡa zu ibite raha 'ada haḡairote'e haḡaiḡa modiro,

¹⁰ ebu vase iziga reiro. Badi'a ani, ane'a vase haḡairote'e iraḡa idunaḡano, zae izife'ohe, zae'a Badi'a faifairu ederifine.

¹¹ Badi'a'a ḡabone iziga rifirote'e moneo, eme'e 'ahige mene re'uma: Giriki azaḡa ga Iuda azaḡa, ahi'rio iḡuri haḡairote'e azaḡa ga iḡuri mene haḡairote'e azaḡa, guni'a azaḡa ga Sikute azaḡa†, ḡu'a teige gau'ete'e azaḡa ga boha'a azaḡa. 'Ouge eme'e emeḡe'a bare avoavo mene rae re'uma. Rehano emeḡe nidu'a Keriso mone ra'ete'e da'o zamare borofi'uma. Keriso'e emeḡe nidu'a zamao radiu'ohe.

¹² E'ano'o Badi'a'a ane mone ra'ete'e azaḡa zu ane'a zamare borofe'ete'e azaḡa, za'e, Badi'a'a ane veize meiro 'ahine, vase vetuḡazeadu danazo'i! Haḡai manoḡa vase mazao haḡao'i! Ḡae'a ḡae bare niḡo mae ovoro'i! Roḡeru rado'i! Ago ḡarihe maḡuno'i!

¹³ Vaze'a zae mazao haḡai sau'a haḡao'idene, ago maḡuno'i, ebu Zuhi'a boro'a zae sau'a rae modirote'e teige zeḡe sau'a zuni rae modo'i!

¹⁴ Ebu haḡai manoḡa 'adi nidu'a ro'anoga ḡauḡa'e zamarone. Za'e vase teite zamarotito'i! Zamarotitine, zae nidu'a tibura onai'uma.

¹⁵ Badi'a'a za'e Keriso ahiri radu uniho manoḡano radifine huze nu'oziro. E'ano'o Keriso zama roḡeḡani'a zae zama ibitozeno'i! Ebu iḡaiḡa Badi'a mazao manoḡa tauḡi ro'i!

* 3:5 Ire hina vase haḡadu Badi'a teige ane mazao kurau'ohe. † 3:11 Sikute haba'ano radiuete'e guni'a azaḡa

¹⁶ Keriso ġoere hina zamaze iri'va'ono'i! Faifairu zamare'ena'a ihotito'i ebu iradugutito'i! Zae zamao Badi'a mazao manoġa tauġi radu, Salamo badaġa, kuru badaġa zu Vine Zaġoġani'a zini'ete'e badaġa mo'i!

¹⁷ Ebu nagini ġoero'idene, ga nagini haġao'idene, Zuhi'a Boro Iesu niġano ġau nidu'a haġao'i! Ebu ane niġano Badi'a, emeġe Mama mazao manoġa tauġi ro'i!

Goro ġoe'a Keriso mone ra'ete'e azaġa veize ra'ohe

¹⁸ Roġae, ohozeze ġoere ego'i, mazaġa 'ouGINE, Zuhi'a Boro moneo ra'ete'e roġaeġani'a haġai'uma haġaiġa haġae'ohe.

¹⁹ Ohoze, inudeze zamaro'i, ebu ago sausau zo'i!

²⁰ Tahi'a kome'a kome'a, za'e iġaiġa vi'u mogo ġoere nidu'a ego'i, mazaġa za'e 'ouge haġaine, Zuhi'a Boro'e matu'i'uma.

²¹ Nanu, mama, tahi'aze zamaze ago adufo'i! 'Ougine, zamaze'a vetuġara'uma zu inaraze'a ovoi'uma.

²² Tuġure azaġa, ġu'a teige gau'ete'e azaġa, zae gau nidu'a zamaġano, zuhi'aze tuġureze ego zeno'i! Ze'e raha 'ada da'o zuhi'azi'e rehano, ego zeno'i! Ebu zuhi'aze'a horozadu matu'oga veize radu ago zamare gau'o'i! Rehano, Zuhi'a Boro rihone'ena'a zae zuhi'a veize hube hune gau'o'i!

²³ Ebu nagini gauġa zae zuhi'a veize haġao'idene, zamaze nidu'a hanadu Zuhi'a Boro veize gaue'ete'e teige haġao'i! Za'e vaze veize da'o mene gaue'e rehano, Zuhi'a Boro veize borofe gaue'ohe.

²⁴ Mazaġa ġiano'i! Za edeġa, Badi'a mone ra'ete'e azaġa zini'uma reirote'e ġauġa'e, zae'a gaue'ete'e naeġa haġae'ohe radu, Zuhi'a Boro'a zini'uma. E'ano'o zae'a 'ouge zae zuhi'a veize haġae'eta'a'e, Zuhi'a Boro Keriso veize gaue'ohe.

²⁵ Ġiano'i! Badi'a'e nize boro ga nize zuhu'a rehano, vaze'a haġai sau'a haġaetene, e'e naeġa zini'uma.

4

¹ Zuhi'a azaġa, zae tuġure azaġa'e haġai duduġano da'o zuhi'azo'i, ebu vaze nu da'o ago faizo'i, rehano nidu'a faizo'i! Mazaġa za mene 'ouGINE, zae Zuhi'a, adureo radiu'ete'e'a, haġaize ġianadu e'e naeġa zini'uma.

Inara Ġoea Kuru moneo

² Za'e iġaiġa kurau'eno'i! Zamaze'e ra'ane'ena'a bohanadu, Badi'a mazao manoġa tauġi ra'ena'a kurano'i!

³ Ebu emeġe veize zuni kurano'i, emeġe'a Badi'a ġoere harami'uma ibiġa ane'a haġaifine. 'Ougine, Keriso hariġa Badi'a'a ane zamao ibite obonetirote'e emeġe'a harame fureni'uma. E'e Keriso hariġa haramete'e u'ano ġu'ano ohohiro 'ahine, za 'ouge umize'ohe.

⁴ Ebu Badi'a'a gau 'adi inirote'e idunaġano Keriso hariġa eġe'a doġo'ani rae furenifine kurano'i!

⁵ Mada manoġa hido'idene Keriso aġu'a azaġa danazoga veize faine zamare haġao'i!

⁶ Ebu zeġe teite ġoero'idene, iġaiġa ġoere iniġa hina namize ġorezo'i! 'Ougine za ze teite ġoretitine faine naenaenzi'uma.

Ġonaga Ġoea

⁷⁻⁸ E'e zae u'a Tukiko tuġune'ohe. Ani'e emeġe nego zu emeġe zamarone. Ebu anie ekalesia azaġa faifairu danaze'ete'e vazeġa, zu Zuhi'a Boro tuġure haġae'ena'a eġe teite gaue'ohe. Ani'e 'adama eġe'a nouge nouge radiu'ete'e edemazi'uma, zae'a e'e ederadu inarifine.

⁹ Onesimo zuni ani teite tuḡune ami'uma. Ani'e emeḡe nego zu emeḡe zamarone. Ebu ani'e hubehune Badi'a zamare'ohe, zuni ani'e zae nabudi 'ahoga. Ze'e emeḡe'a nouge nouge radiu'ete'e nidu'a edemazi'uma.

¹⁰ Eḡe teite ḡu'ano radiu'ete'e vazegā 'ahoga, niḡa Arisitako'a zae veize uhiu tuḡure'ohe. Banabasi nabuga, Mareko zuni uhiu tuḡure'ohe. Ane'a ami'uma ḡoe'a eḡe'a ibite tuḡuriro. E'ano'o ani amo'idene, faine mae ḡihino'!

¹¹ Vaze 'ahoga niḡa Iesu, ane zuni uhiu tuḡure'ohe. Niḡa 'ahoga'e Iusto rae hune'ohe. Badi'a'a vaze zama ibito zenoga veize eḡe teite gaue'ete'e azaḡa bo'aḡano zeḡe uḡidu ahi da'o'e Iuda azaḡa. Ze iḡaiḡa eḡe danahe'etene zamahe'a matue'ohe.

¹² Zae nabudi 'ahoga, Epafara, ani'e Keriso Iesu tuḡure vazegā. Ani zuni uhiu tuḡure'ohe. Ani zae veize kurau'etene, iḡaiḡa inare kurau'ohe, Badi'a'a zae mazao urate'ete'e ḡauḡa nidu'a edere hauḡadu, edau giganoga veize.

¹³ E'a ani horoninutene, ani'e hubehune zae ebu Laodikea zu Hierapoli neḡa azaḡa veize inare haḡue'ohe.

¹⁴ Emeḡe nego zu emeḡe zamorone, doketa vazegā niḡa Luka ebu Dema'a uhiu tuḡure'ohe.

¹⁵ Izidi eḡe'a uhiu tuḡure'ete'e ḡoe'a Laodikea neḡano Badi'a mone ra'ete'e azaḡa zeno'i ebu roḡae 'ahoga, niḡa Numufa zu ane neo kurau'ete'e azaḡa veize zuni zeno'i.

¹⁶ Fefa 'adi vaze 'ahogani'a zae mazao me'ode hauḡo'idene, hena, Laodikea ekalesiaḡa veize tuḡuro'i, zeḡe kuru neḡano me'ode furenoga. Ebu za'e, hena, Laodikea ekalesia veize eḡe'a tuḡurirote'e fefaḡa madu me'odo'!

¹⁷ Ebu Arekipo nina'a, "Zuhi'a Boro'a harote'e gauḡa haḡae hauḡo'!", rae no'!

¹⁸ Eḡe Paulo'a uhiu ḡoe'a 'adi eḡe 'evore hina mirine'ohe. Eḡe'a Keriso hari manoga u'ano ḡu'ano radiu'ete'e zamaro'i, ebu kurano'i! Badi'a manohugani'a zae teite radiu'eno'i!

Tesalonika Ekalesia Azaḡa Mazao Paulo'a Ibi'a Mirihiro

¹ Eḡe, Paulo zu Silasi ebu Timoteo'a Tesalonika haba'a ekalesiaḡa azaḡa veize fefa 'adi mirihe'ohe. Za'e Badi'a emeḡe Mama zu Zuhi'a Boro Iesu Keriso moneo ra'ete'e azaḡa. Eme 'ahige rae zihi: Badi'a'a manōḡa zu zama roḡeḡa zini'eno'i!

Tesalonika ekalesiaḡa azaḡani'a Badi'a mazao firote'e haḡaiḡa

² Emeḡe kuru zamaḡano, zae veize kurau'etene, eme zae u'ano Badi'a mazao iḡaiḡa manōḡa tauḡi ra'ohe.

³ Mazaḡa emeḡe'a, Badi'a emeḡe Mama mazao kurau'etene, iḡaiḡa zae zamare'ena'a, 'ahige ra'ohe: Za'e Badi'a mazao fie'ena'a, gaue'ohe. Ebu zae zamarone vaze mazao'e boro 'ahine, za'e zeḡe veize gau boro haḡae'ohe. Ebu Zuhi'a Boro Iesu Keriso'a hube hune bare onai'uma ra'ete'e ḡoe'a mae obene gigane'ohe.

⁴ Nego nabudi, Badi'a zamarone azaḡa, eme edeḡa, za 'ai Badi'a'a ohotiro.

⁵ Emeḡe'a hari manōḡa haramo zinirotene, mene ḡoere isoḡa hina rehano, inaraḡeita haramido. E'e zamaḡano Vine Zaḡoḡani'a zae mazao gauadu, emeḡe'a haramidota'a'e hube hune huga rae ihozido. Zu zae zuni edeḡa emeḡe'a zae teite radiunute'e zamaḡano, nouge nouge zae danazinuta'e. Zae'a emeḡe radoneo horonidotene, hari manōḡa'e mene ḡuriro hariḡa reido.

⁶ Za'e hari manōḡa mae ḡihinirotene, aduga boro hidiro. Rehano, Vine Zaḡoḡani'a matu'u hina iri'avoziro 'ahine, za matu'uzeta hari manōḡa mae ḡihine onainu. Za'a 'ouginuta'a'e, emeḡe haḡai zuni Zuhi'a Boro haḡai haḡaiḡano onainu.

⁷ E'ano'o Makedonia zu Akaia haba'ano radiu'ete'e ekalesiaḡa azaḡani'a zae'a haḡae'ete'e haḡaiḡa hariḡa egaduni, zae haḡaio haḡae onami'uma ra'ohe.

⁸ Mazaḡa Zuhi'a Boro hari manōḡani'a zae mazaono'o bororanadu, mene Makedonia zu Akaia haba'ano da'o rehano, haba 'ahoga 'ahoga zamaḡano zuni bororu onaeha. Ebu zae'a Badi'a mazao fie'ete'e hariḡa vaze nidu'a igi hauḡeha. E'ano'o eme'e zae hari'e mene bare re'uma.

⁹ Mazaḡa vaze nidu'a edeḡa, ze'e, emeḡe'a Tesalonika haba'ano hari manōḡa haramadu, zae'a mae ḡihinirote'e, e'e hariḡa me'odofi'ohe. Ebu zae'a nouge nouge ḡuriro badi'aḡa higone modadu, hube hune radiu'ete'e Badi'aḡa da'o zae Zuhi'a Boro radu, tuḡureḡa haḡae'ete'e, e'e hariḡa zuni me'odofi'ohe.

¹⁰ Ebu za'e Theovait'e guhine'ohe, rae me'odofi'ohe. A'e Iesu, Badi'a'a runeono'o bare ḡabonirote'e vazeḡa, zuni mada ḡonagano haḡai sau'a u'ano Badi'a'a aduga zini'uma madaḡano, ani eme ḡabofi'uma vazeḡa.

2

Paulo'a Tesalonika neḡano haḡairote'e haḡaiḡa rae fureniro

¹ Nego nabudi, za edeḡa, emeḡe'a Tesalonika neḡano 'i'udirota'a'e, mene tauḡe amiro. Mazaḡa zae ḡehaḡa hune'a e'ea hari manōḡa mae ḡihiniro.

² Za edeḡa, emeḡe'a zae ne 'izema amogano, Filipi neḡano vaze'a ifi sausaufiro, zuni rae aduga rifiro. Rehano Tesalonika neḡa amirotene, emeḡe Badi'a'a inarafeadu, agire bo'aḡano, rehano Badi'a hari manōḡa inare haramiro.

³ Mazaḡa emeḡe'a haramirota'a'e, zae tutuze ve'ozifine ga, haḡai sau'a zae mazao haḡaifine zu zae so'ozifine mene haramiro.

⁴ Rehano eme'e hari manōḡa haram'e'ohe, mazaḡa Badi'a'a eme 'ai manōḡa radu, hari manōḡa harami'uma gauḡano ohofiro 'ahine. E'ano'o emeḡe'a haram'e'etene,

mene vase'a matu'oga, rehano Badi'a'a matu'i'uma ibiḡano haram'e'ohe. Badi'a ani emeḡe zama faifaine ḡiane'ete'e vaseḡa.

⁵ Zae edeḡa, emeḡe'a ḡorezinuta'e mene zamaze anoga radu, ga zae mazao ḡau mouga radu mene so'e ḡorezinu. Badi'a huga ani eme haḡai edeḡa.

⁶ Zuni eme'e, mene zae'a ga vase 'ahoga 'ahogani'a nife mae ḡihinoga radu gauído,

⁷ eme'e Keriso'a tuḡuirote'e apostoloḡa azaḡa 'ahine, nife boro azaḡa rouga zuni idaḡa. Rehano eme'e, roḡa'e'a ubuga duḡuru faifaize'ete'e teige, zae bo'aḡano roḡeru radiunu.

⁸ Eme zae zamare borofiro 'ahine, matu'ufeta Badi'a hari manoḡa haramo zinirotene, ḡabonefe nidu'a hina zae danazoga veize ḡau nidu'a haḡao ziniro. Mazaḡa emeḡe zamarone zae mazao'e boro bagaḡa.

⁹ Nego nabudi, za hubehune edeḡa, emeḡe'a zae mazao Badi'a hari manoḡa haraminute'e zamaḡano, emeḡe'a inare hune gauinuta'a'e. Eme'e zae'a emeḡe u'ano hadize mene modifine, madaí zu ohere nidu'a gauído.

¹⁰ Hubehune za'e haḡaife horoniro, ebu Badi'a ane zuni edeḡa. Za'e, Badi'a mazao fie'ete'e azaḡa teite, emeḡe'a radiunute'e madaḡano, haḡaife'e, Badi'a'a matu'i'uma haḡaiḡa zu duduḡa ebu mene ve'oḡa haḡaiḡa haḡainu.

¹¹⁻¹² Zae edeḡa, ohoze'a ubuga duḡuru ihoze'ete'e teige, eme zae zae'a fie gigaru onamogaradu danazinu, zu inara zinido, ebu iraduguzido, Badi'a'a matu'i'uma haḡaiḡano radiu onamifine. Mazaḡa za Badi'a'a huze'ohe, ane'a zae faifaine zuhi'azi'uma.

¹³ Zuni eme zae u'ano iḡaiḡa Badi'a mazao manoḡa tauḡi ra'ohe, mazaḡa za aḡua mazaḡano emeḡe'a Badi'a hari manoḡa haramo zinirota'a'e mene vase ḡoere, rehano Badi'a ḡoere rae radu zae'a mae ḡihiniro. A'e hube Badi'a ḡoere. Ebu e'e ḡoe'ani'e, zae, Badi'a ḡoere mae ḡihine'ete'e azaḡa, zamao gaue'ohe.

¹⁴ E'ano'o, nego nabudi, za'e Iudea haba'a zamaḡano Keriso Iesu niḡano radiu'ete'e ekalesiaḡa azaḡani'a haḡaidote'e teige haḡairo. Zeḡe'a Iuda azaḡa mazaono'o aduga hididote'e teige, zae zuni haba tiba azaḡa mazaono'o aduga hidido.

¹⁵ Zuhi'a Boro Iesu ebu peroveta azaḡa runedirota'a'e, Iuda azaḡani'a, ebu emeḡe hegofe bufirota'a zuni Iuda azaḡani'a. Ze'e Badi'a'a mene matu'i'uma haḡaiḡa haḡae'ohe. Ze'e vase nidu'a agire.

¹⁶ Iuda azaḡa'e, mene Iuda azaḡa mazao hari manoḡa haramoga mene uratadu, eme garare'ohe. Hena, ze'a ḡabone hidi'uma radu. De'uge'ena'a, zeḡe haḡai sau'a ragate ragate ti'ohe. E'ano'o Badi'a'a maḡuno zenadu, naeḡa haḡaoga ra'ohe.

Paulo ani Tesalonika neḡa azaḡa ḡiazoga uratiro

¹⁷ Nego nabudi, Tesalonika neḡano Iuda azaḡani'a aduga boro furerarote'e u'ano, za'e munemune azaḡa teiḡe emeḡe'a muhize iḡuniro, onao izidi mada nu vitineha (A'e ahirio'e mene ḡiaze'e rehano, zamafe'e zae zamare'ohe). Ebu zae ḡiazoga urate rudaunu 'ahine, zae vaḡe bare amoga radu ibi vaḡe onainu.

¹⁸ O'e, eme zae vaḡe amihi reiro. Hubehune eḡe, Paulo'a bare bare ibiḡa vaḡiro rehano, Satani'a haḡai nunuo'no'o 'uiro.

¹⁹ Eme ura'e bare ḡiazihí ra'ohe. Mazaḡa emeḡe'a zamare'etene, za'e hubehune Badi'a mazao fie gigaru'e'uma, onamo emeḡe Zuhi'a Boro Iesu'a bare onaite'e madaḡano ane zamao eda'uma. Ebu e'e madaḡano eme'e zae'a naeḡa meite'e u'ano niguzi'uma, ebu zae u'ano matu'i'uma.

²⁰ Hubehune eme za'e niguze'ohe, ebu zae u'ano matu'e'ohe.

3

¹⁻² Eme 'ouge guhiu onamoga mene idararotene, eme raena'a, Timoteo'e zae vaḡe tuḡune ami'uma, ebu eme'e emeḡe da'o Atena neḡano radi'uma reiro. Timoteo'e,

emeḡe nego, emeḡe teite Badi'a gau haḡae'ohe, ebu Keriso hari manōḡa haramē'ohe. E'ano'o eme Timoteo tuḡuniro, ani'e zae'a Badi'a mazao fie gigaranoga veize danaziuma.

³ 'Ougine zae'a aduga hidine, zamaze'e mene hagari'uma. Mazaḡa zae zae'e edeḡa, Keriso mazao fie'ete'e azaḡani'e aduga hidi'uma.

⁴ Eme zae teite radiudote'e zamaḡano, emeḡe nidu'a nariga aduga hide'ohe rae, bare bare iraduguzido. ebu zae edeḡa, e'e haḡaiḡani'e zae mazao fureraro.

⁵ E'ano'o e'a guhiu onamoga mene idararotene, zae'a nouge nouge Keriso mazao fie'ete'e ederoga veize Timoteo tuḡuniro. Mazaḡa e'a riharota'a'e, Satani'a ibi nunuo so'ozadu zae'a Keriso mazao fie'ete'e'a dauḡi'uma reiro. 'Ougine, emeḡe'a zae veize gauē onairota'a'e, huga o'o'a re'uma.

Timoteo'a Tesalonika azaḡa hariḡa manōḡa odohonairo

⁶ Rehano Timoteo ani izidi zae mazaono'o bare onaeha, ebu zae hari manōḡa odohe onaeha, raena'a, za'e Badi'a mazao ize fie'ohe, zuni Badi'a zu vaze zamare'ohe. Ebu za'e iḡaiḡa eme zamare'ohe, ebu emeḡe'a ḡiaze hunihi ra'ete'e teige, zae zuni ḡiafe hunihi ra'ohe.

⁷ E'ano'o nego nabudi, eme'e 'ahama aduga boro hide'e rehano, za'e ize Keriso mazao fie'ohe rae egatene, zamafe inaraneha.

⁸ Ebu izidi emeḡe'a matu'ufeta radiu'ohe, mazaḡa za'e Zuhi'a Boro mazao edau gigaru'e 'ahine.

⁹ Mazaḡa zae'a Keriso mazao ize fie'ete'e haḡaiḡani'a matu'ofi'ohe, eme kurau'etene, zae u'ano Badi'a mazao nouge nouge manōḡa tauḡi re'uma?

¹⁰ Mada nidu'a ohere nidu'a, zamafe nidu'a hina kurau'ohe, emeḡe zae teite bare hidoga, zu bare ihozoga, zae Keriso mazao arane fie gigarafine.

¹¹ 'Ougadu eme 'ahige kurau'ohe: Badi'a, emeḡe Mama'a, zu emeḡe Zuhi'a Boro Iesu'a, emeḡe'a zae vaḡe amite'e ibiḡa mae bohanifine!

¹² Ebu Zuhi'a Boro'a zae zamarone borofadu, vaze nidu'a zamaroga, zuni zae zamarotitoga, emeḡe'a zae zamare'ete'e teige.

¹³ Ebu eme 'adige kurau'ohe: Keriso'a zamaze inare radoga, Badi'a emeḡe Mama zamao haḡaize deheḡa reifine, zu sau'a moneo mene debazifine, a'e Zuhi'a Boro Iesu'a ane moneo ra'ete'e azaḡa teite bare onaitē'e madaḡano.

4

Badi'a'a matu'i'uma radoneḡa

¹⁻² E'ano'o nego nabudi, eme Badi'a'a matu'i'uma radoneḡa ibiḡa ihozido. Ebu izidi za'e e'e radoneḡano radiu'ohe. Rehano eme Zuhi'a Boro Iesu'a niḡano rinede umize'ohe. Mazaḡa Zuhi'a Boro Iesu'a rifirote'e ḡoe'a emeḡe'a ihozidota'a'e zae edeḡa, za'e e'e ibiḡano da'o radiu oname'eno'i!

³ Badi'a ani ura'e, zae'a zaḡozaḡoga urate'ohe, mazaḡa za'e Badi'a'a mae avo tiro 'ahine. Za'e daro haḡaiḡaono'o vaginoi!

⁴ Ebu ohoze ohoze, za'e zaḡozaḡe zu gubane ibiḡano 'ahirize tuḡane'ena'a, duguno'i!

⁵ U ubuma gezo radoneḡano ago rado'i! A'e Badi'a aḡu'a azaḡa haḡai.

⁶ E'e haḡaiḡa sau'a'e negoḡo nabugo mazao ago haḡao'i! Inuga teite ago daroo'i! Mazaḡa 'uguḡa haḡaiḡa haḡae'ete'e vazeḡa'e Zuhi'a Boro'a e'e naeḡa ha'uma. 'Adi'e emeḡe'a ibiteo 'oma irina riḡa zi edemazidote'e ḡoe'a.

⁷ Badi'a'a emeḡe zamafirota'a'e, daro haḡaiḡa mene haḡaifine, rehano zaḡozaḡo radoneḡano radifine.

⁸ E'ano'o iradugu gōe'a 'adi mene mae gihini'uma vazēga'e, mene vase iradugu gōe'a mae gihine'ohe. Rehano, Badi'a, ani ane Vine Zaḡoḡa tuḡuno zenadu, danaze'e rehano, iradugu gōe'a rae mode'ohe.

⁹ U nego nabudi teite zamarotite'ete'e moneo'e, za 'ai Badi'a'a ihozadu, zamrotite'ohe. E'ano'o mene miriho zini'uma.

¹⁰ Hubehune za'e Makedonia haba'a nidu'a zamaḡano Iesu mone ra'ete'e azaḡa nidu'a zamare'ohe. Rehano nego nabudi, eme bare umizihi! Bare bare 'ouge'eno'i!

¹¹ Ebu 'adi'e, emeḡe'a zae teite radiunute'e madaḡano, ihozidote'e gōe'a rehano, bare zi'ohe. Zamaze rinede'ena'a, imuimu'uhi radiu'eno'i! Ebu evoreze hina zae zae gau da'o zamare haḡae'eno'i! Vaze ago dudize'eno'i!

¹² 'Ougine, Iesu mone mene ra'ete'e azaḡani'a zae radone horonadu, gubazi'uma. Zuni zae inarao gaue'eno'i, zae'a ogomu, dabua, radone ḡauḡa nidu'a meifine! 'Ougine, za'e vase 'ahogani'a mene ferezi'uma.

Zuhi'a Boro Iesu'a bare onai'uma hariḡa

¹³ Nego nabudi, eme ura'e zae'a ederoga, Iesu ni mae gihine'ete'e azaḡani'a rudarote'e mazao nagini'a furera'uma'e. Badi'a aḡu'a azaḡa ruda'uma teige, za'e zamaze ago vetuḡa rano'i! Ze 'ane rune vazēga'e mene bare ḡabodi'uma ra'ohe.

¹⁴ Eme, ḡoere 'adi'e huga ra'ohe. Iesu ani rudaro, ebu bare ḡabodiro. E'ano'o Iesu ni mae gihinadu, rudarote'e azaḡa'e, Iesu'a bare ovai'uma madaḡano, Badi'a'a Iesu teite bare zamazi'uma.

¹⁵ Emeḡe'a 'ada zi'ete'e gōe'a'e, Zuhi'a Boro Iesu'a reirote'e ḡoe'a. Eme, ize ḡaboga radiu'ete'e azaḡa'e ize radiu onamo, Zuhi'a Boro'a bare ovaine'e, rudarote'e azaḡa'e ibite ḡabozi'uma. E'e enoganobu'u emeḡe zamafi'uma.

¹⁶ Zuhi'a Boro ane'a rune azaḡa iḡunoi raena'a gihau huaune, tuḡure viga ḡihi'ani'a hua'uma, ebu kibi hodoga igi'uma. E'e zamaḡano, Zuhi'a Boro ane'a adureono'o ovai'uma. Ebu Keriso mazao fiadu rudarote'e azaḡani'a gezo ḡabode iḡuni'uma.

¹⁷ E'e enogano, eme, ize ḡaboga radiu'ete'e azaḡa'e, Badi'a'a zeḡe teite idaḡa mae gihifi'uma, ebu magube zamaḡa diuḡi'uma, adureo Zuhi'a Boro teite hidoga veize. Ebu eme'e Zuhi'a Boro teite radiu tuḡutuḡu radi'uma.

¹⁸ Za'e, eḡe'a 'ada teate'e gōe'a hina zae bare inaratito'i!

5

¹ Nego nabudi, Zuhi'a Boro Iesu'a bare onai'uma madaḡa'e 'ahama mene miriho zini'uma,

² mazaḡa za edeḡa tauḡi, Zuhi'a Boro'a bare onai'uma madaḡa'e. Ḡonore'a ohere onait'e teige onai'uma, ebu vase nidu'a zaguzaga'uma.

³ Vaze vase'a raena'a, "Eme uniho manoḡa maha, ebu aduga 'ahoga o'o'a." rae re'ore'e'ete'e zamaḡano, sau'a boro'a tabatabaze feuradu, zaguzaguzi'uma. A'e roḡae ahi'etani'a ene furenoga radu, gigi'ani'a tabatabane feurohu'ete'e teige furera'uma. Ebu ze'e e'e aduḡa boro'a fureru'ete'e mode ferenoga mene idaḡa.

⁴ Rehano nego nabudi, za'e mene uzaboo radiu'ete'e azaḡa. E'ano'o Iesu'a bare ovaine, ḡonore'a zaguzaguze'ete'e teige, mene zaguzaguzi'uma.

⁵ Za'e nidu'a madai zu aḡaḡa zamaḡano radiu'ete'e azaḡa. Emeta'e ohere zu uzabo zamaḡano mene radiu'ete'e azaḡa.

⁶ E'ano'o Iesu'e mene bare onai'uma rae zamare'ete'e azaḡa teige, mene re'ore'e radi'uma! Ebu tohutohe radi'uma, zu haḡaife da'o faifaine duguni'uma.

⁷ Mazaḡa re'ore'e radiu'ete'e azaḡa'e uzabo zamaḡano re'ore'e'ohe, ebu gage baboru'ete'e azaḡa'e uzabo zamaḡano gage baboru'ohe.

⁸ Rehano eme'e madai aḡaḡano radiu'e 'ahine, haḡaife da'o faifaine duguni'uma. E'e haḡaiḡa'e eme 'ahige haḡai'uma: Badi'a mazao fi'uma, ebu Badi'a zu vase

zamari'uma. A'e uti vazegani'a ahiri biriḡa hina ahi'a 'ue'ete'e heuḡa. Ebu eme Iesu'a bare onaadu ḡabofi'uma rae zamare gigaru'e'uma. A'e uti vazegani'a utio vadini biriḡa hina vadiga 'ue'ete'e heuḡa.

⁹ Mazaḡa Badi'a'a emeḡe me'ofirota'a'e, mene maḡunofeadu, emeḡe sau'a naeḡa rififine, rehano Zuhi'a Boro Iesu Keriso tuḡunadu, emeḡe sau'a naeḡa mae vaḡinadu, ḡabofifine.

¹⁰ Ane'a onait'e madaḡano, eme'e ruga ga ḡaboga rehano, ane teite ḡabone tuḡutuḡu radoga veize, ani emeḡe veize rudaro.

¹¹ E'ano'o zae zae'a eḡe ḡoere 'adi hina inaratito'i, ebu Badi'a mazao fie gigarafine danatito'i! E'e haḡaiḡa'e zae'a haḡae onaeha. Zae'a 'ouge da'o haḡae'eno'i!

Badi'a'a matu'i'uma haḡaiḡa ḡonagano ihoziro

¹² Nego nabudi, eme umize'ohe. Zae bo'aḡano, Zuhi'a Boro ibi moneo gau boro haḡai'ena'a ibitozini'ete'e ebu iraduguze'ete'e azaḡa gubazo'i!

¹³ Zeḡe'a zae veize gaue'ete'e haḡaiḡa u'ano zamaze nidu'a hina gubazo'i, ebu zamarone boro zeḡe mazao to'i! Zae zae nidu'a uniho manoḡa zamaḡano rado'i!

¹⁴ Nego nabudi, eme umize'ohe. Gauoga mene urate'ete'e tubuḡa azaḡa'e zeḡe hadi gauḡa veize iraduguzo'i! Zamaḡa rereḡa azaḡa'e inarazo'i! Zoreḡa azaḡa'e danazo'i! Vaze nidu'a mazao zamaze rinedo'i!

¹⁵ 'Ahogani'a 'ahoga mazao sau'a haḡao'idene, sausaunate'e vazegā nina'a, e'e naeḡa ago haḡao'i, rae no'i! Rehano iḡaiḡa nabugota zuni vaze nidu'a mazao haḡai manoḡa da'o haḡae'eno'i!

¹⁶⁻¹⁸ Za'e Keriso moneo radiu'ete'e azaḡa, e'ano'o Badi'a'a zae mazaono'o urate'ete'e haḡaiḡa'e ahi'e; Mada nidu'a matu'e radiu'eno'i! Iḡaiḡa kurau'eno'i! Nagini'a furerano'idene, sau'a manoḡa rehano, Badi'a mazao manoḡa tauḡi ro'i!

¹⁹ Vine Zaḡoḡani'a zae mazao gaue'ete'e ibiḡa ago 'uo'i!

²⁰ Vine Zaḡoḡani'a zini'ete'e ḡoe'a'e huga 'o'o'a radu ago re'ore'one modo'i!

²¹ 'Uguḡa ḡoe'a ego'idene, faine ḡiano'i! Ebu manoḡa ḡauḡa'e mo'i,

²² u sau'a ḡauḡa'e ago mo'i!

Ḡonaga ḡoe'a

²³ Eme 'ahige kuratihi: Zama roḡeḡa rife'ete'e Badi'aḡa, ane'a ane teige deheze hune'ena'a matuozini'uma, ebu zae'a haḡai sau'a mene haḡaoga veize, Badi'a'a vineze zu ahirize danane'eno'i! Onamo, Zuhi'a Boro Iesu Keriso'a bare onai'uma.

²⁴ Zae me'ofirote'e Badi'aḡa, ani ḡoere'e hugeita. E'ano'o ane'a haḡao zini'uma.

²⁵ Nego nabudi, emeḡe veize kurau'eno'i!

²⁶ Ebu za'e, nego nabudi nidu'a teite zama manoḡa teite mae ḡihiteto'i!

²⁷ Zuhi'a Boro niḡano zi'ohe. Fefa 'adi'e nego nabudi nidu'a veize me'odo'i, zeḡe egoga veize!

²⁸ Emeḡe Zuhi'a Boro Iesu Keriso ane manoḡani'a zae mazao radiu'eno'i!

Tesalonika Ekalesia Azağa Mazao Paulo'a Vesu Mirihiro

¹ Ege, Paulo zu Silasi ebu Timoteo'a Tesalonika neğa ekalesiağa azağa veize fefa 'adi mirihe'ohe. Za'e, Badi'a emeğe Mama zu Zuhi'a Boro Iesu Keriso moneo ra'ete'e azağa.

² Eme 'ahige rae zihi: Badi'a emeğe Mama zu Zuhi'a Boro Iesu Keriso'a manōga zu zama rogeğa zini'eno'!

Iesu Keriso'a bare onai'uma, ebu ane ane hağai naeğa zini'uma

³ Nego nabudi, eme zae u'ano iğaiğa Badi'a mazao manōga tauği ra'ohe. Eme 'ouge hağae'eta'a'e manōga. Mazağa za'a Badi'a mazao fie'eta'a'e bororu oname'ohe, ebu za'a zamarotite'eta'a zuni bororu'ohe.

⁴ E'ano'o neğa neğano Badi'a mazao fie'ete'e ekalesiağa azağa mazao, harize me'ode'ena'a niguze'ohe. Zae'a, Badi'a mazao fie'ete'e u'ano, vase'a agirezi'ete'e, zu aduga boro zamağano, rehano za'e zamaze oboneteadu Badi'a mazao fie gigaru'ohe, rae zi'ohe.

⁵ 'Uguğa hağaiğani'a zae mazao fureru'eta'a'e, Badi'a'a mada gonagano ane ane hağai naeğa idane zini'uma. Ebu Badi'a'a ibitofiete'e haba'a diuğoga'e idağa rae re'uma veize, za'e aduga madağano 'ouge edau gigaraunu.

⁶ Badi'a'a hağae'ete'e hağaiğa'e nidu'a duduğa. E'ano'o zae sausauze'ete'e azağa'e Badi'a'a e'e naeğa zini'uma,

⁷ u zae, aduga hide'ete'e azağa'e, Badi'a'a ahiri ohene'ete'e manōga zini'uma, ebu emeğe zuni rifi'uma. E'e hağaiğa'e, Zuhi'a Boro Iesu'a inara aneruğa geħağa teite zu ire roga duħuğa teite adureono'o furera'uma madağano, Badi'a'a hağai'uma.

⁸ Badi'a ni mae ġihinoga mene urate'ete'e azağa zu, emeğe Zuhi'a Boro Iesu hari manōga igi mode'ete'e azağa'e, Badi'a'a e'e sau'ağa naeğa zini'uma.

⁹ E'e naeğa'e radiu tuğutuğu gigi'ağa zini'uma. Ze'e Zuhi'a Boro radone haba'anono'o enozi'uma, zuni ane inarağa boro bagağano'o mae vağizi'uma.

¹⁰ E'e hağaiğa'e Zuhi'a Boro'a bare onai'uma madağano furera'uma. Ebu Badi'a mone ra'ete'e azağani'a Zuhi'a Boro niguni'uma, ebu Iesu ni mae ġihinirote'e azağa'e ane agağa horonadu zaguzaga'uma. Za'e emeğe'a Iesu hariğa me'odo zinirote'e mae ġihiniro 'ahine, zae zuni zeğe teite e'ea radiu'ena'a Zuhi'a Boro horoni'uma.

¹¹ E'ano'o eme e'e zamaradu, zae veize iğaiğa kurau'ohe, Badi'a ani 'ahige rae rouga veize: Za'e ane ibio radiu'eta'a'e idağa ra reifine. Ebu ane'a inarağa zenadu, zae'a hağai manōga nidu'a hağaihi ra'ete'e, zu Badi'a mazao fie'ete'e u'ano hağai manōga nidu'a hağao'!

¹² Emeğe'a 'ouge kurau'eta'a'e, emeğe Badi'a zu Zuhi'a Boro Iesu Keriso'a manōga zini'ete'e u'ano, vase vase'a zae hağai manōga horonadu, emeğe Zuhi'a Boro Iesu nigunifine, zu zae hağai u'ano zae zuni Iesu'a niguzifine.

2

Zuhi'a Boro 'izema onaogano, vase sau'a hune'a furera'uma

¹ Nego nabudi, emeğe Zuhi'a Boro Iesu'a bare onait'e'e zu emeğe nu'ofadu Iesu teite hidi'uma moneo 'ahige zi'ohe:

² Zuhi'a Boro'a onai'uma madağa 'ai feureha reite'e ġoe'a ego'idene, zamaze ago koukouro'i zu ago aduno'! Vaze 'ahogani'a Vine Zağoğani'a e'e ġoe'a'e rae inare

reite'e ga, vase'a haramirote'e ga, emeḡe'a tuḡurirote'e fefaḡa zamaḡano touga rae reite'e zuni ago ego'i!

³ Za'e e'eguḡa ḡuriroḡa ḡoe'a'e ago hune zu ego'i! Mazaḡa Zuhi'a Boro Iesu'a ize 'izema onaogano, ibite ize vase ḡehaḡani'a Badi'a aḡireni'uma, ebu Badi'a goro ḡoe'a rae mode'ete'e vaseḡa sau'a huneḡani'a furera'uma. Ani'e ḡonagano Badi'a'a ire rogao mae feuni'uma.

⁴ Ani'e Badi'a huga, ebu vase'a Badi'a teiḡe kurau'ete'e ḡauḡa nidu'a aḡireni'uma, ebu Badi'a zu ḡau nidu'a vitinadu, ane'a ane mae hitanani'uma. Ebu ani'e Badi'a Neo diuḡe ehoru'uma, ebu ane'a ane bare 'E'e Badi'a huga' rae re'uma.

⁵ Zae edeḡa, ḡoere 'adi'e eḡe'a zae teite radiudote'e madaḡano zido.

⁶ Zuni zae edeḡa, izidi aḡire vaseḡani'a furera'uma ibiḡa nagini'a 'ue'eta'a'e. Badi'a'a ḡoitorirote'e madaḡanobu'u, ani'a furera'uma.

⁷ Badi'a goro ḡoe'a aḡirohau'ete'e zamaroneḡa sau'ani'a vase vase zamao sifu gaue'ohe, rehano hunio'e mene fufurima'uma. Mazaḡa aḡire vaseḡani'a gaui'uma ibiḡa'e vase 'ahogani'a 'ue radi'uma, aḡire vaseḡa 'ue radiueta'a'e vaseḡa'e Badi'a'a mae vaḡini'udu'u,

⁸ ani'a furera'uma. Ani'e madaḡa meine, Zuhi'a Boro Iesu'a ḡoe'a inaraḡa hina sausaune runi'uma, ebu Iesu'a onaite'e agaḡaḡa boro hina sausaune runi'uma.

⁹ Aḡire vaseḡa'e Satani'a gaui'uma ibiḡano gaue onai'uma. Satani'a gigi'aḡa hanadu ani'e haḡai nu badeḡa, tahi zu zaguzaga'uma haḡaiḡa ebu haḡai nunu nidu'a ḡuriro moneo haḡai'uma.

¹⁰ Ebu aḡire vaseḡa sau'a haḡaiḡa nunu nidu'a hina rune ibiḡano radiu'ete'e azaḡa so'ozi'uma. Ze'e Badi'a hari manoḡa, ḡoere huga mae ḡihinifone, Badi'a'a ḡabozifo rehano, ze'e mae ḡihinoga mene uratiro. E'ano'o ze mazao'e rune ibiḡano onamoga da'o.

¹¹ Ze'e Badi'a hari manoḡa mene mae ḡihiniro ahine, Badi'a'a zeḡe zama mae ḡunuḡununi'uma, ebu ze 'ane ḡuriro ḡoe'a'e huga radu mae ḡihini'uma.

¹² Ze'e ḡoere huga, hari manoḡa mene mae ḡihiniro, ebu haḡai sau'a sau'a matu'uḡa haḡairo. E'ano'o Badi'a'a 'aheḡe ḡorezi'uma, "Za'e sau'a haḡa ahine, aduga hidi'uma."

¹³ Nego nabudi, Zuhi'a Boro zamarone azaḡa, eme iḡaiḡa zae u'ano Badi'a mazao manoḡa tauḡi ra'ohe. Mazaḡa za 'ai ḡabozoga veize irina 'oma Badi'a'a inahe meiro. A'e Vine Zaḡoḡani'a Badi'a veize avo ohoziro'ete'e gaḡa u'ano, zu zae'a Badi'a hari manoḡa mae ḡihine'ete'e u'ano.

¹⁴ Badi'a ani, zae ḡabodoga rae zamaziro, ebu emeḡe'a hari manoḡa haramoziniro. A'e zae zuni Zuhi'a Boro Iesu Keriso agaḡa manoḡa zamaḡano radifine.

¹⁵ E'ano'o nego nabudi, za'e edau gigaranadu, emeḡe'a hebe hina zirote'e ga fefao mirihirote'e ihoreḡa ḡoe'a zamare radiu'eno'i!

¹⁶⁻¹⁷ Eme 'ahige kuratihu: Emeḡe Zuhi'a Boro Iesu Keriso zuni Badi'a emeḡe Mama'a zamaze rinedo'i, ebu haḡai manoḡa haḡaite'ea, zu ḡoere manoḡa reite'e moneo inarazo'i! Badi'a ani emeḡe zamariro, ebu ane manoḡa u'ano inara rifi onamo tuḡutuḡu. Keriso'a emeḡe u'ano rudarote'e ano'o, Badi'a'a radiu tuḡutuḡu ḡauḡa rifoga veize ḡoitoriro. Ebu eme'a hubehune radiu tuḡutuḡu ḡauḡa zamare'ete'e hidoga veize, ani'a danafe'ohe.

3

Paulo zu ane teite gaue'ete'e azaḡa veize kurano'i

¹ Nego nabudi, ḡoere 'ahoga'e 'ahiguḡa: Emeḡe veize kurano'i, zae'a hari manoḡa mae ḡihinirote'e teiḡe, Zuhi'a Boro hari manoḡani'a ḡarihe rovotifine!

² Ebu eme aduga rifi'ete'e azağa sau'a huneğa mazao'ono'o Badi'a'a eme biroga veize kurano'i, mazağa mene vase nidu'a'e Badi'a mazao fie'ohe!

³ Rehano Zuhi'a Boro ani'e ġoitoroneğa mene vari'e'e ahine, ani'a inarazi'uma ebu sau'ani'a za mene meifine duguzi'uma.

⁴ Eme hubehune 'ahige rae zamare'ohe: Zuhi'a Boro'a danazi'uma 'ahine, emeġe'a haramo zini'ete'e haġaiġano zae'a haġae'ete'e haġaiġa'e haġae onami'uma ra'ohe.

⁵ Ebu eme 'ahige kuratihi: Zuhi'a Boro'a zamaze ibito hanadu, Badi'a'a nouge nouge zae zamare borofe'ete'e ederoga. Zu Keriso'a rahao 'ada aduga boro zamaġano rinede onaminute'e zae'a ederoga, ebu zae zuni e'e haġaiġano onamoga.

Tubeġa azaġa iraduguziro

⁶ Nego nabudi, Zuhi'a Boro Iesu Keriso niġano eme 'ahige zihi: Iesu moneo ra'e rehano, tubeġa azaġa, zu emeġe'a ihozidote'e haġaiġano mene radiu'ete'e azaġa mazaono'o vaġino'i!

⁷ Zae edeġa, emeġe'a haġae'ete'e teige zae zuni haġaine manoġa. Emeġe'a zae teite radiunute'e madaġano eme mene tuboga horofinu.

⁸ Eme vase ogomu naeġa mene haġadu mene mae autauġinu. Ebu za mazao aduga 'ahoga mene zehoga veize, eme madai zu ohere gau boro haġaido.

⁹ Eme'e apostolo azaġa 'ahine, zae mazao ogomu mae tauġoga idaġa rehano, emeġe'a gauadu ogomu hidido. Emeġe'a gau ġihau haġae'ete'e zae'a emeġe haġai horonadu, zae zuni 'ouge haġaifine.

¹⁰ Emeġe'a zae teite radiunute'e madaġano zina'a, 'Iniu vase gauoga mene urato'idene, ogomu ago hano'i!' rae zido.

¹¹ Eme'a za hari igi'etene, za nu'e tubeġa ra'ohe. Ze'e mene gauadu, vase da'o dudize'ohe.

¹² 'Uguġa azaġa'e, emeġe'a Zuhi'a Boro Iesu Keriso niġano zi'ohe. Za'e imuimu'uhi rado'i, ebu ogomu hidoga veize gauo'i!

¹³ Ebu nego nabudi, za'e haġai manoġa haġae'ete'e moneo ago fuġozo'i!

¹⁴ Iniu vase'a emeġe'a fefao 'ada teate'e ġoe'a rae modo'idene, e'e vaseġani'a nagini haġae'ete'e ekalesia azaġa ihozoi! Ane teite ago za'uo'i, ani mazagaronoga veize.

¹⁵ Rehano ani agire vaseġa rae ago no'i, rehano negoze iradugune'ete'e teige iradugono'i!

Ġonaga ġoe'a

¹⁶ Zama roġeġa rifi'uma Zuhi'aġa Boro, ane'a iġaiġa zae radone nidu'a zamaġano ane zama roġeġa zini'eno'i! Ebu Zuhi'a Boro'e zae nidu'a teite radiu'eno'i!

¹⁷ Ġonaga 'adi ġoe'a'e eġe, Paulo'a eġe 'evore hina uhiu ġoe'a mirihe'ohe. A'e eġe'a hubehune tuġureha rae ederifine, e 'ahige mirihe'ohe.

¹⁸ Emeġe Zuhi'a Boro Iesu Keriso manoġani'a zae nidu'a mazao radiu'eno'i!